

Θ. ΣΤΑΥΡΟΥ - Φ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΔ Η ΕΝ ΔΥΛΙΔΙ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΔ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

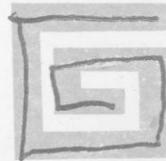
Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1966

Μητροπολιτικό Πανεπιστήμιο Αθηνών Πανεπιστημιακό Πανέπιστημα

Μακά
Φωτογραφία

1806

Ψηφισποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

9

《ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ↔ ΤΡΑΓΩΔΙΑ》

- { 1. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ
2. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ }

«ΕΛΛΑΣ ΤΟΥ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Επίκεια στην Ελλάδα του 1890 μετά την απόσταση της Αγίας Σοφίας

N

ΕΙΣΑΓΩΓΗ*

1. TO ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ

Τὸ δρᾶμα εἶναι ἐν τῶν τριῶν μεγάλων εἰδῶν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ ποιητικοῦ λόγου. Τὰ δὲ δύο εἶναι τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρικὴ ποίησις.

"Ἐργον θεατρικόν, προωρισμένον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς του πάντοτε διὰ παράστασιν καὶ ὅχι δι' ἀπλῆν ἀνάγνωσιν, τὸ δρᾶμα ἦτο καλλιτέχνημα σύνθετον, διότι ἔκτὸς τοῦ λόγου, ὅστις ἦτο τὸ κύριον δργανον τῆς καλλιτεχνικῆς του ἐκφράσεως, ἦτο ἀπαραίτητος εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν του ἡ συνδρομὴ καὶ ἄλλων τεχνῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς δραχήσεως. Ωρισμένα μέρη του ἐμελοποιοῦντο ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ ἥδοντο ὑπὸ προσώπων ἀποτελούντων Χορόν, συνωδεύοντο δὲ καὶ ὑπὸ ὁνθυμικῶν κινήσεων ἡ καὶ πραγματικῆς δραχήσεως.

Πάντως δῆμος κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον τὸ δρᾶμα ἦτο ἔργον ποιητικόν, δηλαδὴ λογοτεχνικόν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐν τούτοις τὸ ὠνόμασαν δρᾶμα (ἐκ τοῦ δ ὁ ἀ ω - δ ὁ ὠ = πράττω), διότι δι' αὐτοὺς ἦτο κυρίως κάτι τὸ δ ὁ ὡ μ ε ν ο ν, ἦτοι πρᾶξις, καὶ δή, δπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἰεροπραξία, ἰεροτελεστία.

Εἰς δρισμένας ἰεροτελεστίας, π. χ. εἰς τὰ Ἐλευσίνια μνησήμα, οἱ παριστάμενοι, ἔκτὸς τοῦ ὅτι ἥσαν τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ἀδόμενα, ἔβλεπον καὶ ἰερὰς συμβολικὰς πράξεις, τὰς δποίας ὠνόμαζον δ ὁ ὡ μ ε ν α. Ταῦτα δὲν ἥσαν δράματα, πρωτότυπα δηλαδὴ καὶ ἐλεύθερα καλλιτεχνικὰ δημιουργήματα, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα θὰ κατεβάλλετο προσπάθεια νὰ ἐκτελῶνται ἐκάστοτε πιστῶς, κατὰ δρισμένον τυπικόν, διότι ἐπιστεύετο ὅτι οὕτως ὁ θρησκευτικὸς σκοπός, διὰ τὸν δποῖον ἐγίνοντο, θὰ ἐπραγματοποιείτο εὐκολώτερον πάντως δῆμος ἀναλογίᾳ τις μεταξὺ τῶν δρωμένων τούτων καὶ τοῦ γεννωμένου δράματος ὑπῆρχε καὶ ἡ δμοιότης αὕτη θὰ συνετέλεσεν εἰς τὸ γὰ καθιερωθῆ τὸ ὄνομα δ ὁ ἄ μ α διὰ τὸ νέον τοῦτο ποιητικὸν εἶδος.]

[Τοῦ ἔπους ὑπόθεσις ἥσαν τὰ κλέα ἀνδρῶν, δηλαδὴ καὶ ἐκεῖ

* Τοῦ Θ. Σταύρου.

δρᾶσις κυρίως· τὸ λυρικὸν ποίημα ἐκφράζει συναισθήματα, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ἔξυμνεῖ ἢ ἀφηγεῖται — ἀν καὶ κατὰ τρόπον διάφορον τοῦ ἔπους — πράξεις. Τὴν δρᾶσιν δύμας αὐτήν, τὰς πράξεις αὐτάς, οἱ ἀκροαταὶ τοῦ ἐπικοῦ ἢ λυρικοῦ ἔργου δὲν τὰς βλέποντιν ἐνώπιόν των· βλέποντιν καὶ ἀκούοντιν τὸν ποιητὴν ἢ τὸν ὁραφῶδον ἀπαγγέλλοντα, ἀφηγούμενον, βλέποντιν καὶ ἀκούοντιν τὸν ἐκτελεστὴν τοῦ λυρικοῦ ἄσματος ἢ τοὺς ἐκτελεστάς, τὸν Χορὸν — ἀν πρόκειται περὶ λυρικοῦ ποίηματος χορικοῦ — ἄδοντας καὶ ἔξυμνοῦντας πράξεις. Ἀντιθέτως κατά τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δράματος διθεατῆς ἔχει ἐνώπιόν του πρόσωπα — τοὺς ὑποκριτὰς (δηλ. τοὺς ἥθοποιοὺς) καὶ τοὺς χορευτάς —, τὰ ὅποια παρουσιάζονται ως οἱ ἥρωες τοῦ ἔργου, ὑποδύονται δηλ. ἄλλα πρόσωπα καὶ ώς τοιαῦτα ἐνεργοῦν διμιούντα καὶ δρῶντα. Εἰς τὸ δρᾶμα λοιπὸν ἡ δρᾶσις παρουσιάζεται ως ζωντανὴ πραγματικότης καὶ ὅχι ως θέμα ἀφηγήσεως.]

‘Υπῆρχον δὲ εἰς τὴν ἀρχαιότητα τριῶν εἰδῶν δράματα: ἡ τραγῳδία καὶ ἡ κωμῳδία.

‘Η τραγῳδία εἶναι τὸ σοφαρόν, σεμνὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς δρᾶμα. Οἱ ποιηταὶ τῆς ἡντλοντ τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῶν λαϊκῶν μύθων — σπανιώτατα ἀπὸ ἄλλας πηγὰς — καὶ ἐπραγματεύοντο αὐτὰ κατὰ τρόπον γεννῶντα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ συναισθήματα: κυρίως προεκάλοντιν μέχρι δακρύων πολλάκις συμπάθειάν των πρὸς τὰ δρῶντα πρόσωπα καὶ τὴν ἀνησυχίαν, τὴν ἀγωνίαν διὰ τοὺς ἀπειλοῦντας αὐτὰ κινδύνους, τὸν ἐλεον καὶ τὸν φόβον, δύπις ἔλεγεν διηγητέλης.

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη ἡ ποίησις ἐν γένει εἶναι μίμησις. Τὴν μίμησιν δύμας δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωμεν ως πιστὴν καὶ δουλικὴν ἀντιγραφὴν τῆς πραγματικότητος, ἀλλ' ως ἔλευθέραν δημιουργίαν καὶ σύνθεσιν τῶν στοιχείων τῆς πραγματικότητος μὲ τάσιν πρὸς ἔξιδανίκευσιν. Εἰδικώτερον ἡ τραγῳδία εἶναι μίμησις πράξεως σοφαρᾶς, ἔχοντος ἀρχήν, μέσον καὶ τέλος καὶ κάποιαν ἔκτασιν, μέγεθος εὐσύνοπτον. Ἡ μίμησις γίνεται διὰ λόγου ἢ διὰ συμμετοχῆς, δηλαδὴ ὄντος, ἀρμονίαν καὶ μελωδίαν. Τὰ ἡδύσματα ταῦτα δὲν ἔγκατασπείρονται πάντα δμοῦ εἰς δλόκληρον τὸ ἔργον, ἀλλὰ κοσμοῦν τὰ διάφορα μέρη τῆς τραγῳδίας, δύπις ἔκαστον εναρμοστεῖ. Ἡ τραγῳδία διεγέρει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν θεατῶν τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον· διθεατῆς βλέπων πάσχοντα τὸν ἥρωα — δστις συνήθως ἔχει ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ τείνει πρὸς ἀνώτερα ἀγαθά, ἀλλὰ πίπτει διὰ σφάλμα τι ἢ ἀμαρτίαν — αἰσθά-

νεται ζωηρὰν συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀνησυχίαν διὰ τὴν τύχην του. Ἐν τέλει δμως ἐπέρχεται ἡ κάθαρσις ὁ ποιητὴς μὲ τὴν τέχνην του δίδει τοιαύτην τροπὴν εἰς τὴν ἔξελιξιν τοῦ μύθου καὶ ἔπειτα τοιαύτην λύσιν εἰς τὸ δρᾶμα, ὥστε ὁ ήρως πίπτει ἀξιοπρεπῶς καὶ ὑποκύπτει εἰς τὸν νόμους τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἡθικῆς τάξεως. Ἡ ψυχὴ τοῦ θεατοῦ, ἡ ὅποια εἶχε ταραχθῆ ἀπὸ τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, καθαρίζεται.

Tὰ γνωρίσματα ταῦτα τῆς τραγῳδίας, τὰ δποῖα ἀποτελοῦν τὴν οὐσίαν αὐτῆς, περιέλαβεν δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ποιητικῇ τοῦ εἰς ἓν περιφημον δρισμόν, διτις ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἔξῆς : "Εστιν οὖν τραγῳδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἔχούσης, ἡδυσμένω λόγῳ, χωρὶς ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν.»

Οἱ ποιηταὶ τῶν τραγῳδῶν ἔγραφον καὶ τὰ σατυρικὰ δράματα. Ἐδιὸν εἰς αὐτὰ ἐξωτερικὴν μορφὴν δμοίαν πρὸς τὴν τῆς τραγῳδίας καὶ ἥντλον καὶ δι' αὐτὰ τὰ θέματα των ἀπὸ τὸν μύθον, τὸν δποίους δμως ἔβλεπον τῷρα δημότην τῶν φαιδράν των ὅψιν. Τὸ σατυρικὸν δρᾶμα, ζωηρὸν καὶ εὐθυμον, προεκάλει τὸν γέλωτα, ἀλλὰ δὲν ἔκαντηρίαζε, δὲν διεκωμάδει, δὲν ἐσατιρίζε*. Τὸ σατυρικὸν δρᾶμα ὠνομάσθη οὕτω, διότι τὸν Χορὸν του ἀπετέλεον πάντοτε Σάτυροι, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς ὡς κορυφαῖον ἔνα γέροντα Σειληνόν· οἱ δρᾶματοι τὸ ὠνόμαζον ἐνίστε καὶ δρᾶμα σειληνόν.

Αἱ κωμῳδίαι σύνετιθεντο ὑπὸ εἰδικῶν ποιητῶν, τῶν κωμικῶν ποιητῶν ἡ κωμῳδοποιῶν. Οὗτοι ἐλάμβανον τὰ θέματά των ἀπὸ τὴν σύγχρονον καθημερινὴν ζωὴν ἢ ἀπὸ κόσμους φανταστικούς. Ἡ κωμῳδία προεκάλει καὶ αὐτὴ τὸν γέλωτα, ἀλλὰ συγχρόνως — τοῦλάχιστον ὑπὸ τὴν παλαιάν της μορφῆν, ἦτοι μέχρι τοῦ 390 περίπου π.Χ. — ἔσκαπτε καὶ ἔκαντηρίαζε καὶ μάλιστα πολλάκις κατὰ τρόπον αὐστηρὸν καὶ ἀμελλικτὸν πρόσωπα καὶ πράγματα, καταστάσεις πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς καὶ ἰδέας, τὰς δποίας οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ ἐθεώρουν πεπλανημένας καὶ ἐπικινδύνους.

* Οὕτε καὶ ἔχει σχέσιν τινὰ ἡ λέξις σατυρίαν πρὸς τὴν σάτυρον, λέξιν λατινικήν, ἀπὸ τὴν δποίαν ἐσχηματίσαμεν τὸ ρῆμα σατυρίων.

2. Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ

“Η ἀρχαία τραγωδία — δπως και τὰ ἄλλα εἰδη τοῦ δράματος — ἦτο, ως εἴπομεν, καλλιτέχνημα σύνθετον τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεώς της ἥσαν δ λόγος, ἡ μουσικὴ και ἡ ὁρχησις. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἑκάστης τραγῳδίας ἐλάμβανε μέρος ἀπαραιτήτως Χορός, ἦτοι ὅμιλος προσώπων — 12 παλαιότερον, 15 ἀπὸ τοῦ Σοφοκλέους —, ὁ ὅποιος ἦδεν δλος συνγχρόνως ἡ κατὰ ἡμιχόρια και ἔξετελει ὁνθμικὰς κινήσεις και πραγματικὴν ὁρχησιν, μιμητικὴν πράξεων και ἐκφραστικὴν ψυχικῶν καταστάσεων. “Αμα τῇ παρόδῳ του, ἦτοι τῇ εἰσόδῳ του εἰς τὸν τόπον τῶν παραστάσεων, τὴν ὁ χ ἡ σ τ ρ α ν, ἦδεν ἐν ḥσμα, τὸ ὅποιον ἐκαλεῖτο και αὐτὸ π ἀ ρ ο δ ο σ· ἐπειτα δὲ κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν διαλογικῶν μερῶν, τὰ ὅποια ἀπηγγέλλοντο, ἦδεν ἄλλα ḥσματα, τὰ λεγόμενα σ τ ἀ σ ι μ α. Τὰ χορικὰ ταῦτα ḥσματα ώς πρὸς τὸ περιεχόμενον μὲν ἥσαν κατὰ κανόνα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ προηγηθὲν διαλογικὸν μέρος, ώς πρὸς δὲ τὴν μορφὴν ἥσαν ὅμοια πρός τὰ ἄλλα χορικὰ ḥσματα, τὰ ὅποια συνετίθεντο και ἦδοντο και πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγῳδίας· ἥσαν πεποιημένα εἰς ποικίλα μέτρα, διηροῦντο εἰς στροφὰς και ἀντιστροφάς, ἀντιστοιχούσας πρὸς τὰς στροφὰς κατὰ τὸ μέτρον και τὴν μελωδίαν, και εἰς ἐπωδούς, ἐγράφοντο δὲ δπως και ἐκεῖνα εἰς διάλεκτον δωρικὴν ἡ τονλάχιστον ἀνάμεικτον μὲ πολλὰ δωρικὰ στοιχεῖα. Ἐκτὸς τῶν ḥσμάτων τούτων παρενεβάλλοντο ἐνίστε και ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἄλλα συντομώτερα ḥσματα, ḥδμενα ἡ ὑπὸ τοῦ Χοροῦ και ἐνὸς ἡ δύο ἡθοποιῶν ἐναλλὰξ (κομμοὶ) ἡ ὑπὸ ἐνὸς ἡθοποιοῦ (μονωδίαι) ἡ ὑπὸ δύο ἡθοποιῶν (διωδίαι). “Η πάροδος, τὰ στάσιμα και τὰ δλίγα ἄλλα ḥσματα τὰ παρεμβαλλόμενα ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἀποτελοῦν τὸ λ ν ρ ι κ ὁ ν σ τ ο i κ χ ε i o ν τῆς τραγῳδίας.

Φορεῖς τῆς ἐξελίξεως τῆς ὑποθέσεως ἥσαν : α') ὁ π ρ ὄ λ ο γ ο s, ἦτοι τὸ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ Χοροῦ μέρος, τὸ ὅποιον ὅμως δὲν ἦτο ἀπαραίτητον, διότι ἐνίστε ἡ τραγῳδία ἡρχιζεν ἀμέσως μὲ τὴν πάροδον, β') τὰ ἐ π ε i σ ὁ δ i a, ἔκαστον τῶν ὅποιων ἡκολουθεῖτο ὑπὸ ἐνὸς στασίμον, και γ') ἡ ἔ x ο δ o s, ἦτοι τὸ μετὰ τὸ τελευταῖον στάσιμον τμῆμα τῆς τραγῳδίας. “Ο πρόλογος, τὰ ἐπεισόδια και ἡ ἔξιδος ἐγράφοντο εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον και πάντοτε εἰς στίχους — πεζὸν δρᾶμα εἰς τὴν ἀρχαιότητα δὲν ὑπῆρχεν — ἄλλὰ στίχους ἀπαγγελλομένους και ὅχι ἀδομένους (κατὰ κανόνα τὸ ἱαμβικὸν τριμετρον, ἐνίστε τὸ τριχαι-

κὸν τετράμετρον), ἐξετελοῦντο δὲ ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν (τῶν ηθοποιῶν)· εἰς τὸν διάλογον ἐλάμβανε πολλάκις μέρος καὶ ὁ κορυφαῖος τοῦ Χοροῦ. Τὰ διαλογικὰ καὶ ἀφηγηματικὰ μέση τῆς τραγῳδίας ἀποτελοῦν τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον αὐτῆς.

Ἐνῷοι οἱ ὁραφῶδοι τοῦ ἔπους καὶ οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν λυρικῶν ποιημάτων ἀφηγοῦνται καὶ ἄδονν ἐξ ὄντος των, οἱ ὑποκριταὶ καὶ οἱ χορευταὶ τοῦ δράματος ἐξ ισταντος, ἐξέρχονται δηλ. ἀπὸ τὴν προσωπικότητά των καὶ ὑποδύονται ἄλλα πρόσωπα, τὸν δῆρας τοῦ ἔργου, τῶν ὅποιων μετενσαρκώνοντας τρόπον τινὰ τὰ διανοήματα, τὰ συναισθήματα καὶ τὸν ὅλον χαρακτῆρα. Ἡ ἐκστασις αὕτη, οὐδισῶδες γνώρισμα τοῦ δράματος, ἐξεδηλοῦτο διὰ τῆς μεταμορφώσεως τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν, οἱ δροῖοι δὲν μετημφιέωντο μόνον — ὅπως γίνεται εἰς τὸ νεώτερον θέατρον —, ἀλλ' ἐφερον ἀπαραιτήτως καὶ κατάληλον προσωπίδα (προσωπίδα) ἀνάλογον πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ δροῖον ὑπεδύοντο· κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τῆς παραστάσεως ἥλλασσον προσωπεῖον, ἐφ' ὅσον ἦτο τοῦτο ἀναγκαῖον.

Οὐδισῶδες γνώρισμα τῆς ἀρχαίας τραγῳδίας ἦτο ὁ θρησκευτικὸς αὐτῆς χαρακτήρα. Ἡ τραγῳδία δὲν παριστάνετο ὄπουνδήποτε καὶ ὀποτεδήποτε. Παριστάνετο, ἐδιδάσκετο, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, μόνον καθ' ὡρισμένας ἔορτάς τοῦ Διονύσου καὶ ἐντὸς χώρου ἀφιερωμένην εἰς αὐτόν. Ἡ ἐκτελεσίς τῆς ἦτο ἱεροτελεστία, μέρος τοῦ προγράμματος τῶν ἔορτῶν, αἱ δροῖαι ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη, πρὸν ἐξετάσωμεν πόθεν προήλθεν ἡ τραγῳδία, νὰ γνωρίζωμεν τινὰ περὶ τῆς διονυσιακῆς λατρείας.

3. Η ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

Ο Διονύσος ἦτο κυρίως ὁ θεὸς τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ οἴνου, ἀλλὰ γενικώτερον ἐπροσωποποιεί τὴν ἐπὶ τῆς γῆς βλάστησιν καὶ πάσας τὰς μυστηριώδεις παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἡ λατρεία τον ἤλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Λυδίαν καὶ τὴν Φρογγίαν διὰ τῆς Θράκης. Κατ' ἀρχὰς οἱ πιστοί τον ἤσαν ὀλίγοι καὶ ὁ Διονύσος ἐθεωρεῖτο κατώτερος θεὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν Ὀμηρικοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, μὲ τὴν πάροδον δμας τοῦ χρόνου καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελουργίας ἡ λατρεία τον διεδίδετο δλονέν περισσότερον, βαθείας δὲ ὁλίζας ἔρριψε καὶ εἰς ενδρέα στρώματα τοῦ λαποῦ ἐξηπλώθη κατὰ τὸν 7.

καὶ τὸν 6. αἰῶνα π.Χ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι τὴν διάδοσιν τῆς νέας λατρείας ηνόησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ τύραννοι τῶν διαφόρων πόλεων, δὲ Περιάνδρος εἰς τὴν Κόρινθον, δὲ Κλεισθένης εἰς τὴν Σικυῶνα, δὲ Πεισίστρατος εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἐλέγετο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου. Οἱ μῆθοι διηγοῦνται πολλὰς περιπτετείας του, διτὶ ἔπεσεν εἰς κεῖρας ληστῶν, διτὶ κατεδιώχθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν Λυκούργου, καὶ ἄλλα παθήματα του, ἀλλὰ καὶ θριάμβους του. Αἱ περιπτετείαι αὗται συμβολίζουν ἀφ' ἔννοις μὲν τὰς ἐναλλαγὰς τῶν φυσικῶν φαινομένων, π.χ. τὴν βλάστησιν καὶ τὸν μαρασμόν, τὰ δποῖα ἐπροσωποποεῖ δὲ Διόνυσος, ἀφ' ἔτερον δὲ τὸν σκληρούς καὶ μακροχρονίους ἀγῶνας, οἱ δποῖοι ἀπητήθησαν διὰ τὴν διάδοσιν τῆς λατρείας του ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελονοργίας.

Οἱ δπαδοὶ τοῦ Διονύσου ἐλάτρευνον αὐτὸν ἐν ἰερῷ μανίᾳ καὶ ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ, ζωηρὰ δὲ καὶ παράφρορα ἦσαν τὰ ἄσματα, τὰ δποῖα συνέθετον καὶ ἔδον πρὸς τιμήν του. Ἔπινον βεβαίως καὶ ἀφοροῦν οἶνον, τὸ ἰερὸν δῶρον τοῦ θεοῦ.

Οὐδισῶδες γνώρισμα τῆς διονυσιακῆς λατρείας ἦτο ἡ ἔκστασις, μέθη συναισθηματική, ἡ δποία ἀνύψωνε τὸν πιστὸν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ τὸν ἔκανε νὰ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτόν του ἄλλο πρόσωπον, ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ λατρευομένου θεοῦ κατεχόμενον.

Ἡ μεταμφίεσις ἦτο κατὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς ἀπαραίτητος· οἱ πιστοὶ περιεβάλλοντο δέρματα ζώων, ἔχοιον τὸ πρόσωπόν των μὲ τρυγίαν (κατακάθι οἶνον) ἢ ἐκάλυπτον αὐτὸν διὰ φύλλων ἢ φλοιῶν δένδρων καὶ ἔφερον στέφανον κισσοῦ, ἰεροῦ καὶ αὐτοῦ, ὡς τὸ κλῆμα, φυτοῦ τοῦ Διονύσου.

4. Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Ἡδη τίθεται τὸ πρόβλημα : πῶς ἐγεννήθη ἡ τραγῳδία ;

Τὰ συστατικά της στοιχεῖα, τὸ ἐπικόν, τὸ λυρικόν, ἡ ὅρχησις, ὑπῆρχον πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεώς της, ἀλλ' ἡ σύνθεσίς των δὲν εἶναι πρᾶγμα τόσον αὐτονόητον. "Ολα σχεδὸν τὰ ἔθνη ἐδημιούργησαν ἐπικὰ καὶ λυρικὰ ποιήματα· ἐπίσης πανταχοῦ ἀνεπτύχθη ἡ ὅρχησις, πολλοὶ δὲ περιηγήται ἐπισκεφθέντες φυλὰς ἥθαιγενῶν τῶν διαφόρων ἡπείρων

παρετήρησαν καὶ ἐμελέτησαν παρ' αὐτοῖς πολυπλόκους μιμητικοὺς χοροὺς μετημφιεσμένους· ή ἔκστασις, ή ζωοποίος αὔτη δύναμις τῆς τραγῳδίας, εἶναι κοινὴ εἰς πολλὰ θρησκεύματα, εὐρύτατα δὲ διαδεδομένη εἶναι καὶ ή χρῆσις τῆς προσωπίδος, προσωπίδος μὲν μαγικὸν χαρακτῆρα, ή δοία κατὰ τὴν πίστιν τῶν πρωτογόνων λαῶν μεταβιβάζει εἰς τὸν φέροντα αὐτὴν τὴν δύναμιν καὶ τὰς ίδιότητας τοῦ εἰκονιζομένου θεοῦ. 'Ἐν τούτοις παρ' οὐδεὶν ἄλλω λαῷ καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐποχὴν τὰ στοιχεῖα ταῦτα συνετέθησαν, ὥστε νὰ ἀπαρτίσονται τραγῳδίαιν. Τὸ ποιητικὸν τοῦτο εἰδος εἶναι αὐτοφυὲς μόνον ἐπὶ ἐλληνικοῦ ἐδάφους, εἶναι ἀποκλειστικὸν δημιούργημα τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος.

Μέχρι τῶν μέσων περίπου τοῦ 6. αἰῶνος π. Χ. δύο εἰδη ποιήσεως ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἑλλάδα: τὸ ἐπος καὶ ή λυρικὴ ποίησις.

'Η ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ ἐπονος εἶχε βεβαίως παρέλθει τὰ μέγιστα καὶ ἀντιρρέβλητα ἐπικὰ ἀριστονογήματα, ή Ἰλιὰς καὶ ή Ὁδύσσεια, εἶναι, ὡς γνωστόν, πολὺ παλαιότερα ἐν τούτοις τὸ εἰδος ἐξηκολούθει καλλιεργούμενον ὑπὸ τῶν ποιητῶν τοῦ λεγομένου ἐπικοῦ κύκλου.

'Η λυρικὴ ποίησις ἥδη ἀπὸ 150 ἑτῶν ενδίσκετο εἰς δλην τῆς τὴν ἀκμήν. "Ολα τὰ εἰδη τῆς εἰχον καλλιεργηθῆ καὶ ἐκαλλιεργοῦντο ἀκόμη λαμπρῶς. 'Ο Καλλίνος, ὁ Τυρσταῖος, ὁ Μίμνερμος καὶ ἄλλοι εἰχον συνθέσει θαυμασίας ἐλεγείας. Τῷ 560 ἔτῃ ἀκόμη ὁ Ἀθηναῖος νομοθέτης Σόλων, ὁ δοποῖος ἥτο καὶ ἔξοχος ἐλεγειοποιός. Σκωπτικοὺς ἴαμψους εἰχον γράψει ὁ μέγας ποιητής Ἀρχίλοχος καὶ ἄλλοι. Τὰ περὶ τὸ 600 π. Χ. ἥτη εἶναι ή ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ αἰολικοῦ μέλους, εἰς τὸ δοποῖον διέπρεψαν ὁ Ἀλκαῖος καὶ η Σαπφώ.

Εἶδος τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι καὶ η ποίησις ή χορική. Τὸ χορικὸν ἄσμα, τὸ δοποῖον ἐξέφραζε συναισθήματα περισσότερον δημαρκὰ παρὰ ἀτομικὰ καὶ τὸ δοποῖον ἥδεν δημάς προσώπων, ὁ Χορός, ἀνεπτύχθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς δωρικὰς χώρας, δπον τὸ δημαρκὸν πνεῦμα ἥτο ζωηρότερον. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγράφετο πάντοτε εἰς δωρικὴν ἡ τοῦλάχιστον δωρίζονταν διάλεκτον, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τῶν μὴ Δωριέων ποιητῶν. Οἱ μέγιστοι ἀντιπρόσωποι τῆς χορικῆς ποιήσεως, ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης, ὁ Πίνδαρος, ἀνεφάνησαν μετὰ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος. "Ηδη δημως πρὸ τῶν χορών τούτων εἰχον συνθέσει χορικὰ ἄσματα ἄλλοι σπουδαῖοι ποιηταί. Εἰς τούτων ἥτο ὁ Ἀρίων, ὁ δοποῖος διεκρίθη εἰς τὸν δι θύρα μ βον.

‘Ο διθύραμβος ἡτοῦ ὕμνος εἰς τὸν Διόνυσον. Αὐτὸν εἶναι τὸ φόρμα, τὸ ὅποιον οἱ θιασῶται τοῦ θεοῦ ἥδον — μὲ συνοδείαν αὐλοῦ — κατὰ τὰς ἔορτὰς αὐτοῦ κατεχόμενοι ἀπὸ ἔνθεον μανίαν καὶ ἔξαλλον ἐνθουσιασμόν. Κατ’ ἀρχὰς θὰ ἡτοῦ βεβαίως αὐτοσχέδιος καὶ ἄτεχνος· θὰ ἥδετο ὑπὸ δλίγων προσώπων, οἱ δὲ ἄλλοι θιασῶται θὰ συνώδευν τὸ φόρμα ἐκβάλλοντες τὴν ἐνθουσιάδην βακχικὴν ἵαχὴν ἵ ω Βάκχε, ε ν ο ἰ.

Τεχνικὴν μορφὴν ἔδωσεν εἰς τὸν διθύραμβον δ’ Ἀρίων. Οὗτος ἡτοῦ Αἰολεύς, ἐκ Μηθύμνης τῆς Λέσβου, ἔζη δῆμος, περὶ τὸ 600 π. Χ., εἰς τὴν αὐλήν τοῦ Περιάνδρου, τυράννου τῆς Κορίνθου, πόλεως, ὡς γνωστόν, δωρικῆς. ‘Ο Ἀρίων συνέθετεν ἐπιμελῶς τοὺς στίχους καὶ τὴν μελῳδίαν τῶν διθυράμβων τον, ἐξετέλει δ’ αὐτοὺς κύκλιος χορὸς 50 ἀνδρῶν ὑπ’ αὐτοῦ ἀσκούμενος. ‘Ο ποιητὴς οὗτος ἡτοῦ κατὰ τοὺς ἀρχαίους εὐρετῆς τοῦ τραγικοῦ τρόπον τοῦτο κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐρμηνείαν σημαίνει διτὶ αὐτὸς πρῶτος παρουσίασε τοὺς χορευτάς, τοὺς ἄδοντας τὸν διονυσιακὸν διθύραμβον, μετημφιεσμένους εἰς τράγους, δηλαδὴ εἰς Σατύρους. Διότι οἱ ἀρχαῖοι τοὺς Σατύρους ἢ Σειληνούς τοὺς ἐπωνύμαζον καὶ τράγους*. Οἱ Σάτυροι, δάιμονες τῶν δασῶν, προσωποποίησις τῆς βλαστήσεως καὶ τῆς ἐν τῇ φύσει ἐλευθέρας γενέσεως καὶ ἀναπτυξεως, οὐδεμίᾳν σχέσιν είχον ἀρχικῶς μὲ τὸν Διόνυσον. ‘Ησαν ἄλλως τε ἐν Ἑλλάδι πολὺ παλαιότεροι τοῦ Διονύσου, τοῦ ὅποιον ἡ λατρεία ἦλθεν, ὅπως εἴδομεν, ἔξωθεν. ‘Οταν δῆμος ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου διεδόθη, οἱ Σάτυροι προσεκολλήθησαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔγιναν οἱ ἀχώριστοι σύντροφοι του. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἔνωσις τοῦ ἐκ Βορρᾶ κατελθόντος Διονύσου καὶ τῶν ἀρκαδικῶν Σατύρων ἔγινε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν βόρειον Πελοπόννησον, καὶ οὕτως δ’ Ἀρίων εὗρε τὸν λαὸν τῆς Κορίνθου πρόθυμον νὰ δεχθῇ τὸν νεωτερισμόν του, δηλαδὴ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διονυσιακοῦ διθυράμβου ὑπὸ χοροῦ Σατύρων, χοροῦ τραγικοῦ.

* “Οκι διότι τοὺς ἐφαντάζοντο τραγομόρφους. Ἐκ τῶν μηνημέων τέχνης, εἰς τὰ ὅποια οἱ Σάτυροι εἰκονίζονται μὲ χαρακτηριστικὰ τράγων, οὐδὲν εἶναι ἀρχαιότερον τῆς ἐλληνιστικῆς ἐποχῆς. Κατὰ τὸν παλαιότερον χρόνον, τοὺς Σατύρους τοὺς ἐφαντάζοντο ζωφομόρφους — συνήθως τὸν ἐπωνύμαζον θῆρας —, δὲν ἀπέδιδον δῆμος εἰς αὐτὸν τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ὡρισμένον ζώου. Περισσότερον παρὰ μὲ τράγους ώμοιάζον μὲ ἴππους, τῶν ὅποιων είχον τὰ ὄτα, τὰς μακρὰς οὐρὰς, εἰς ἀρχαιότερας δὲ παραστάσεις καὶ τὰς ὄπλας. Ἐπειδὴ δῆμος τὸν ἐφαντάζοντο μὲ πυκνὸν τρίχωμα, πρὸς τούτοις δὲ ζωηρούς, διαρκῶς σκιρτῶντας, εὐθύμους καὶ ἀσυγκρατήτους, διὰ τοῦτο τὸν ἔλεγον καὶ τράγον τοὺς.

‘Οπωσδήποτε ὁ διθύραμβος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ 600 περίπου π. Χ. τὴν πλήρη διαμόρφωσίν του. Ἐκτοτε, ἐπὶ πολλὰς δεκαετίας, οἱ ποιηταὶ συνέθετον ἑκάστοτε διὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς νέοντας διθύραμβον, διθυράμβον τεχνικούς, τοὺς δποίους ἐξετέλουν χροὶ ἐπιμελῶς ἡσκημένοι. Τοῦτο ἐγίνετο πλέον εἰς πολλὰς χώρας τῆς Ἑλλάδος, κυρίως εἰς ἑκείνας, δπον ἐλαττεύετο περισσότερον ὁ Διόνυσος. Μία τῶν χωρῶν τούτων ἦτο ἡ Ἀττική.

Κάποτε, δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς πότε, πάντως περὶ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος ἡ διλύγον πρότερον, εἰς ποιητῆς ἐκ τῆς παρὰ τὴν Πεντέλην ἀμπελοφύτου Ἰκαρίας (ὅπου ὁ σημερινὸς Διόνυσος), ὁ Θέσπις, εἶχε μίαν ἔμπνευσιν : εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Χοροῦ ἀδόμενον διθύραμβον παρενθάλε μερικοὺς στίχους εἰς ἄλλο μέτρον, ἀνεν μέλους, καταλλήλους δι’ ἀπαγγελίαν, τοὺς δποίους ἀπίγγειλε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ Ἰδιος, ἐμφανισθεὶς ὑπὸ μορφὴν ἀγρωστον τίνος μυθικοῦ προσώπου. Διὰ τῶν στίχων τούτων ἀφ’ ἐνδος μὲν ἀπεκρίνετο (ἀρχ. ὑ πεκρίνετο, ἐξ οὐν ποκριτής) τρόπον τινὰ εἰς τὸ προηγηθὲν μέρος τοῦ ἄσματος, ἀφ’ ἐτέρον δὲ ἔδιδε νέαν τροφὴν εἰς ἀντό, καθίστα τὴν συνέχειαν τοῦ ἄσματος πλέον εὐπρόσδεκτον διὰ τὸν θεατάς, ἐδημιούργει, δπως λέγομεν σήμερον, τὴν κατάλληλον ἀτμόσφαιραν, ὥστε οἱ θεαταὶ νὰ κατανοήσουν καὶ νὰ αἰσθανθοῦν τὸ ἄσμα πληρέστερον καὶ βαθύτερον.

Ο νεωτερισμὸς ἐκ πρώτης ὅψεως δὲν φαίνεται ἵσως πολὺ σημαντικός· ἐν τούτοις αἱ συνέπειαι τὸν ἔχοντας ἀξίαν ἀνυπολόγιστον τὴν ἡμέραν ἑκείνην, κατὰ τὴν δποίαν ὁ Θέσπις σταθεὶς ἀπένταντι τοῦ Χοροῦ συνδιέλεχθη τρόπον τινὰ μετ’ αὐτοῦ διὰ στίχων ἀπαγγελλομένων, καὶ μὲ τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, τὸ δποίον ἐκνυριάρχει μέχρι τῆς στιγμῆς ἑκείνης ἀπολύτως καὶ ἀποκλειστικῶς, ἥνωσε τὸ ἐπικόν στοιχεῖον τοῦ διαλόγου καὶ τῆς ἀφηγήσεως, ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸν κόσμον ἡ τραγωδία, ἐν τῶν λαμπροτέρων δημιουργημάτων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Τὴν λυρικὴν καταγωγὴν τῆς τραγωδίας δεικνύει καὶ τὸ ὄνομά της· ἦτο κατ’ ἀρχὰς τρόγων ὁδή, δηλ. ἄσμα Χοροῦ μετημφιεσμένον εἰς Σατύρους.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, κατὰ τὰ ὅπεια ἐδημιουργήθη ἡ τραγωδία, τὰ διαλογικὰ μέροι ἥσαν σύντομα καὶ τὸ κέντρον τοῦ βάρους ἀπετέλουν τὰ χορικά. Βαθμηδὸν δμως τὰ χορικὰ περιωρίζοντο, δπόλογος καὶ τὰ ἐπεισόδια ἐλάμβανον ὀλονὲν μεγαλυτέραν ἔκτασιν καὶ ἔγιναν αὐτὰ πλέον

τὸ κύριον μέρος τῆς τραγῳδίας καὶ οἱ φορεῖς τοῦ μόνου ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου ἐξειλίσσετο ἐντὸς αὐτῶν.

‘Ο Θέσπις ἀντικατέστησε τὰ παλαιότερα πρόχειρα, ἐκ φύλλων, φλοιοῦ κ.λ.π., προσωπεῖα δι’ ἄλλων ἐκ λινοῦ ὑφάσματος ἐπιχριμένον μὲν κονίαμα ἐκ γύψου.

Βραδύτερον, ἐπὶ Αἰσχύλου, προσετέθη καὶ δεύτερος ὑποκριτής, ἐπὶ δὲ Σοφοκλέους καὶ τρίτος. Οἱ τρεῖς οὗτοι ὑποκριταί, δι πρωταγωνιστής, δι δευτεραγωνιστής καὶ δι τριταγωνιστής, ὑπεδύνοντο δλα τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος, τὰ δποῖα βεβαίως ἡσαν συνήθως περισσότερα τῶν τριῶν.

Οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ ἤγιλον τὰς ὑποθέσεις τῶν ἔργων των ἀπὸ τὴν ἀνεξάντλητον πηγὴν τῶν μόνων. Ἐκ τῶν 32 τραγῳδῶν τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν τῆς ἀρχαιότητος (7 τοῦ Αἰσχύλου, 7 τοῦ Σοφοκλέους καὶ 18 τοῦ Εὐδοκίποδον), αἱ δποῖαι περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, μόνον μία, οἱ Πέρσαι τοῦ Αἰσχύλου, ἔχει ὑπόθεσιν ἰστορικήν : τὴν ἐν Σαλαμῖνι ἥτταν τῶν βαρβάρων δλων τῶν ἄλλων αἱ ὑποθέσεις εἶναι μυθικαί. Ἀλλ* ἐξ αὐτῶν πάλιν μόνον αἱ Βάκχαι τοῦ Εὐδοκίποδον ἔχουν ὑπόθεσιν εἰλημμένην ἀπὸ τοὺς διονυσιακὸς μόθους. Ἐνῷ λοιπὸν εἰς τὴν τραγῳδίαν τὰ πάντα, ἡ καταγωγὴ της, δι τόπος δπου παριστάνετο, αἱ ἔορται, εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν δποίων περιελαμβάνετο, ἡσαν διονυσιακά, αἱ ὑπόθεσεις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς της ἐλαμβάνοντο κατὰ κανόνα ἀπὸ μόνθους ἄλλων θεῶν καὶ κυρίως ἥρώων. Πᾶς καὶ πότε ἔγιναν δεκτοὶ μῆθοι ἀσχετοὶ πρὸς τὸν Διόνυσον εἰς ἔργα πρωτοισμένα νὰ λαμπρύνονται τὴν ἔορτήν του, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθῇ· ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγῳδίας τὸ περιεχόμενον τῶν διθυράμβων είχε πάντει νὰ εἶναι ἀποκλειστικῶς διονυσιακόν. Πάντως δμως ἡ χρησιμοποίησις εἰς τὴν τραγῳδίαν μόνων μὴ διονυσιακῶν είχε μίαν φυσικὴν καὶ ἀναγκαίαν συνέπειαν : οἱ ποιηταὶ ἀντικατέστησαν τὸν Χορὸν τῶν Σατύρων μὲν Χορὸν ὑποδυόμενον ἄλλα πρόσωπα, διάφορα ἐκάστοτε, διότι μὲ μόνον ξένου πρὸς τὸν Διόνυσον δι Χορὸς τῶν Σατύρων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐναρμονισθῇ. Ἐκ σεβασμοῦ δμως πρὸς τὴν παράδοσιν διετήρησαν μέχρι τέλους τοὺς Σατύρους εἰς τὰ σατυρικὰ δράματα, μολονότι καὶ αὐτῶν οἱ μῆθοι ἡσαν πλέον ποικίλης προελεύσεως. Ἐφρόντιζον δὲ κάθε φορὰν νὰ δικαιολογοῦν, δσον ἦτο δυνατὸν φυσικῶτερον, τὴν παροντάν τοῦ σατυρικοῦ Χοροῦ εἰς ἔργον ἔχον ξένην, μὴ διονυσιακήν, ὑπόθεσιν.

5. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

“Η διδασκαλία τῶν διθυράμβων καὶ τῶν δραμάτων ἐγίνετο πάντοτε τὴν ἡμέραν καὶ ἐν ὑπαίθρῳ. Εἰς κυκλικὸς χῶρος, ἡ ὁρχὴ στροφα, μὲ τὸν βωμὸν (θὺμον ἐλην) τοῦ Διονύσου εἰς τὸ μέσον ἥρκει διὰ τὴν ἔκτέλεσιν τοῦ διθυράμβου. Ὁ λαὸς παρηκολούθει ἵσταμενος πέριξ τοῦ κύκλου. Ὅταν δῆμος ἐκ τοῦ διθυράμβου ἐγεννήθη τὸ δρᾶμα, οἱ ὑποκριταί, οἱ δροῖοι ἔπαιζον καὶ αὐτοὶ ἐντὸς τῆς δραχῆστρας, ἔπειτε νὰ ἔχουν ἐστεγασμένον τὸ οἴκημα, διὰ νὰ περιμένουν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν σειράν των καὶ διὰ νὰ μεταλλάσσουν προσωπεῖον καὶ περιβολήν, ἀφοῦ ὑπεχρεοῦντο νὰ ὑποδύωνται διάφορα πρόσωπα. Διὰ τοῦτο παρὰ τὸν κύκλον ἐστήνετο πρόχειρον ξύλινον δρθογώνιον παράπτημα, ἢ σκηνὴν. Οἱ θεαταὶ τότε ἔθεωντο ἵσταμενοι πέριξ τοῦ ἐλευθέρου ἀπομένοντος τμήματος τοῦ κύκλου. Χάριν αὐτῶν ἔπειτα ἐτοποθετοῦντο ξύλινα ἔδωλα εἰς σχῆμα ἡμικυκλίου καὶ δλονὲν ὑψηλότερα, ἐφ' ὅσον ἀπεμαρώνοντο ἀπὸ τὴν δραχῆστραν, ώστε οἱ καθήμενοι εἰς τὰς δύπισθεν σειρὰς νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ὑπὸ τῶν καθημένων πρὸ αὐτῶν.

Οὕτω τὸ ἀρχαῖον θέατρον ἀπηρτίσθη ἀπὸ τοίᾳ μέρῃ : τὴν ὁρχὴν στροφα, ὅπου ἐγίνετο ἡ παράστασις, τὴν σκηνὴν ἡντὸς τῆς δροῖας μετημφεύνεντο οἱ ὑποκριταί, καὶ τὸ κυρρίως θέατρον ἐλέγετο καὶ κοιλον, λόγω τοῦ σχήματός του.

Ἡ πρὸς τὸν θεατὰς πλευρὰ τῆς σκηνῆς εἰκόνιζε κατὰ κανόνα τὴν πρόσωψιν ἀνακτόρου ἢ ναοῦ, εἶχε δὲ μίαν ἢ τρεῖς θύρας, διὰ τῶν δροῖων εἰσῆρχοντο εἰς τὴν δραχῆστραν οἱ ὑποκριταί οἱ ὑποδυόμενοι πρόσωπα, τὰ δροῖα ὑπετίθετο διὰ ενδίσκοντο ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἔπειδὴ δῆμος αἱ ὑποθέσεις τῶν δραμάτων δὲν ἔξειλίσσοντο πάντοτε πρὸ ἀνακτόρων ἢ ναῶν, ἐπενοήθη σὺν τῷ χρόνῳ (ἐπὶ Σοφοκλέους) ἡ θεατρικὴ ζωγραφική, ἡ σκηνὴ ογραφία, καὶ κατεσκευάζοντο μεγάλοι πίνακες εἰκονίζοντες δάσος, ἀκτήν, στρατόπεδον κ.ἄ., οἱ δροῖοι ἐτοποθετοῦντο εἰς τὴν πρόσωψιν τῆς σκηνῆς.

Μεταξὺ τοῦ κοίλου καὶ τῆς σκηνῆς ἀφήνοντο, ὁ εἰς δεξιά, ὁ ἄλλος ἀριστερά, δύο διάδρομοι, αἱ πάροδοι οἱ δι' αὐτῶν εἰσῆρχοντο εἰς τὴν δραχῆστραν ὁ Χορὸς καὶ τὰ πρόσωπα, τὰ δροῖα ὑπετίθετο διὰ ηρχοντο ἔξωθεν καὶ ὅχι ἐκ τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἀν ἐν πρόσωπον εἰσῆρχετο διὰ τῆς δεξιᾶς ὡς πρὸς τὸν θεατὴν παρόδον, ὑπετίθετο

ὅτι ἥρχετο ἐκ τῆς πόλεως ή ἐκ τῶν λιμένων, ἀν διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὑπετίθετο ὅτι ἥρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν ή ἐκ τῆς ξένης.

Εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ παραστάσεις ἐγίνοντο ἐντὸς τεμένους τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου κειμένου ὑπὸ τὴν νοτιοανατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ κατὰ τὸν δ. αἰῶνα, ἦτοι κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀκμῆς τῆς τραγῳδίας, μόνιμον θέατρον, ἐκτὸς τῆς ὁρχήστρας, δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ ξυλίνη σκηνὴ καὶ τὰ ξύλινα ἔδωλα ἐστήνοντο δι' ἐκάστην παράστασιν. Μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ 5. αἰῶνος ἥρχισεν ἡ κατασκευὴ λιθίνων ἔδωλίων.

Τὸν 4. αἰῶνα δὲ τὰ ἔδωλα ἔγιναν λιθίνα, ἐκτίσθη δὲ καὶ λιθίνη σκηνῆ. Ὁ γύρτωρ Λυκοῦργος, δστις διεχειρίσθη μὲ σύνεσιν καὶ ἴκανότητα τὰ οἰκονομικὰ τῆς πόλεως κατὰ τὰ ἔτη 338 - 326, ἀπεπεράτωσε τὴν κατασκευὴν τοῦ μονίμου λιθίνου θεάτρου.

Τὸ θέατρον τοῦτο μεταρρυθμισθὲν ἀργότερον διατηρεῖται μέχρι σήμερον, ἀλλὰ δυστυχῶς ὅχι ἀκέραιον εἶναι τὸ λεγόμενον Διονυσιακὸν θέατρον τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ κοῖλὸν του, ἡμικυκλικόν, ἀπετελεῖτο ἀπὸ 78 ἐπαλλήλους σειρὰς ἔδωλίων, πολλὰ τῶν δποίων ἥσαν σκαλισμένα εἰς τὸν βράχον τῆς Ἀκροπόλεως. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἥσαν οἱ μαρμάρινοι θρόνοι τῶν ἐπισήμων, τὴν τιμητικωτέραν δὲ θέσιν εἶχεν ὁ ἵερεὺς τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου· διθρόνος του, δπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, σώζεται, φέρει δὲ ἀναγλύφους παραστάσεις.

Δύο διατάξεις διατάξεις ἔχωριζον τὸ κοῖλον εἰς τρεῖς ζῶνας, διὰ τὰ εὐκολύνεται ἡ κυκλοφορία τῶν θεατῶν. Τὰς σειρὰς τῶν ἔδωλίων διέκοπτον κλίμακες, διὰ τῶν δποίων οἱ θεαταί, ἀφοῦ πρῶτον διὰ τῶν παρόδων εἶχον περάσει εἰς τὴν ὁρχήστραν, ἀνήρχοντο εἰς τὰς διψηλοτέρας θέσεις. Τὰ μεταξὺ τῶν κλιμάκων σφρηνοειδῆ τμήματα ἐλέγοντο κεριδεῖς.

Κατὰ μῆκος τοῦ πρὸς τὸν θεατὰς τοίχου τῆς σκηνῆς ἐκτίσθη στενή, ἀλλ' ἀρκετὰ διψηλή ἐξέδρα, τὸ λογεῖον τοῦτο κατέλαβε μέρος τῆς ὁρχήστρας, ἡ δποία οὕτως ἐπανεῖται ἐντελῶς κυκλικῆ. Ἐπὶ τοῦ λογείου ἐπαιζον οἱ δποίοι ἔχωρισθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ τὸν Χορόν. Πότε ἔγινεν ἡ μεταρρύθμισις αὗτη δὲν εἶναι γνωστόν πάντως κατὰ τὸν κλασσικὸν χρόνον λογεῖον δὲν ὑπῆρχεν ἡ ὁρχήστρα ἢ τότε πλήρες κύκλος, δλη δὲ ἡ παράστασις διεξήγετο ἐπ' αὐτῆς. Ἐκτὸς τοῦ λογείου ὑπῆρχε καὶ θεολογία γε ἐδος ἐξώ-

στον παρὰ τὴν στέγην τῆς σκηνῆς, ἐπὶ τοῦ δποίου ἐνεφανίζοντο θεοί*.

Ἐντὸς τῆς μονίμου πλέον σκηνῆς ἐφυλάσσοντο τὰ ἀπλᾶ μηχανή-
ματα τοῦ θεάτρου, τὰ δύοια εἰχόν ἐπινοήσει οἱ ἀρχαῖοι. Τὰ κυριώτερα
τούτων ἦσαν : α') ἡ μηχανὴ ἡ αἰώνιμη, εἰδος γερανοῦ, ὁ
δποίος παρουσίας θεοὺς αἰωνούμενονς (θεοὺς ἀπὸ μηχανῆς),
β') αἱ περιστρεφόμενοι περὶ ἔξοντα παρου-
σίαζον τοὺς ἐπ' αὐτῶν στερεωμένους ἐνωγραφημένους πλακας, δσάμις
ἡτο ἀνάγκη νὰ ἀλλάξῃ ἡ σκηνογραφία, γ') τὸ ἐκκλησιαστικὸν
μετακινούμενον τροχοφόρον δάπεδον, ἐπὶ τοῦ δποίου παρουσία-
ζον εἰς τοὺς θεατὰς δμοιώματα νεκρῶν (διότι σπανιώτατα εἰς τὸ ἀρ-
χαῖον θεάτρον παριστάνετο φόνος ἢ αὐτοκτονία πρὸ τῶν δμμάτων τῶν
θεατῶν).

Ἡ ἀκοντικὴ τῶν ἀρχαίων θεάτρων προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸν
τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτά· τὰ λεγόμενα εἰς τὴν ὁρχήστραν, ἀκόμη καὶ
ὅχι μεγαλοφύνως, ἀκούονται καθαρὰ ἀπὸ τοὺς καθημένους καὶ εἰς τὰς
ὑψηλοτέρας σειράς.

Τὰ ἐστεγασμένα θέατρα ἐκαλοῦντο ϕδεῖα, ἐγίνοντο δὲ ἐντὸς
αὐτῶν κατὰ τοὺς παλαιοτέρους χρόνους μόνον μουσικὰ ἐκτελέσεις καὶ,
ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, δραματικοὶ προαγωνισμοὶ, βραδύ-
τερον δμως καὶ θεατικαὶ παραστάσεις. Τὸ καλύτερον διατηρούμενον
ἔξι αὐτῶν εἶναι τὸ ϕδεῖον, τὸ δποίον ἐχάρισεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους
περὶ τὸ 160 μ. Χ. δ. Ἡρώδης δ. Ἀττικός.

6. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

Μόνον εἰς ὀρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου ἐδιδάσκοντο, ὡς εἴπο-
μεν, τραγῳδίαι, εἷχε δὲ ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἀγωνιστικὸν χαρακτῆρα.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου ἥγοντο εἰς τὴν Ἀττικὴν τέσσαρες ἑορ-
ταὶ : περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου (κατὰ μῆνα Ποσειδεῶν) τὰ
Μικρὰ ἡ κατὰ ἀγροὺς Διονύσια, μετὰ ἔνα μῆνα τὰ

* 'Ως μέλος ἀρχιτεκτονικὸν τοῦ ἀρχαίου θεάτρου ἀναφέρεται καὶ τὸ προ-
σκήνιον, ἀλλὰ τί ἥτο τοῦτο ἀμφισβητεῖται. Μερικοὶ νομίζουν ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ
μὲ τὸ λογεῖον, ἄλλοι ἡ πόδες τὴν ὁρχήστραν πλευρὰ αὐτοῦ, ἄλλοι ἔνιον διάφρα-
γμα ὑφούμενον πρὸ τῆς σκηνῆς καὶ ἄλλοι τέλος ὁ πόδες τὴν ὁρχήστραν τοῖχος
τῆς σκηνῆς.

Λήγεινα, ἀργότερον τὰ Ἀνθεστήρια καὶ τέλος περὶ τὰ τέλη Μαρτίου (κατὰ μῆνα Ἐλαφηβολιῶνα) τὰ Μεγάλα ἢ ἐν ἡστει Διονύσια.

Κατὰ τὰ Ἀνθεστήρια* δὲν ἐδιδάσκοντο δράματα. Κατὰ τὰ Μικρὰ Διονύσια ἐγίνετο εἰς τοὺς δήμους τῆς Ἀττικῆς ἐπανάληψις παλαιοτέρων τραγῳδιῶν. Νέαι τραγῳδίαι ἐδιδάσκοντο κατὰ τὰ Λήγαια (ἀπὸ τοῦ 433), λαμπρότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον κατὰ τὰ ἐν ἄστει Διονύσια (ἡδη ἀπὸ τοῦ 534).

Τὰ ἐν ἄστει Διονύσια ἔωρτάζοντο ἐπὶ ἔξη ἡμέρας, ὅν αἱ τρεῖς τελευταῖαι διετίθεντο διὰ τοὺς δραματικοὺς ἀγῶνας· τὴν ἐποπτείαν αὐτῶν εἶχεν ὁ ἐπώνυμος μοσχός.

Οἱ ποιητὴς ὁ ἐπιθυμῶν τὰ μετάσχη τοῦ ἀγῶνος ὑπέβαλλεν εἰς τὸν ἄρχοντα τρεῖς τραγῳδίας καὶ ἐν σαντορικὸν δρᾶμα καὶ ἢ τειχορόν. Οἱ ἄρχοντες μελετῶν τὰ ἔργα, συμβούλευσμένος δὲ καὶ πρόσωπα, ὃν ἐξετίμα τὴν γνώμην, ἐδίδοντο καὶ οὕτω παρεῖχε τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν ἀγῶνα εἰς τρεῖς ποιητὰς ἐκ τῶν ὑποβαλόντων αἰτήσεις. Εἰς τοὺς ποιητὰς τούτους ἐδίδετο ἀμοιβὴ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐκ τοῦ ὀποίου ἐπληρώνοντο καὶ οἱ ὑποκριταί, τρεῖς δι᾽ ἔκαστον ποιητήν. Τὰ μεγαλύτερα ὅμως ἔξοδα ἦσαν τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸν Χορὸν καὶ ταῦτα ἀνελάμβανον ἐκάστοτε τρεῖς πλούσιοι Ἀθηναῖοι, οἵ τινες καθένας ὑπό τοῦ ἄρχοντος καθ᾽ ὑπόδειξιν τῶν φυλῶν δοιζόμενοι: ἢ χορηγία ἦτο μία τῶν λειτουργιῶν, αἱ δοποῖαι ἦσαν βαρεῖτα ἀλλὰ καὶ πολὺ τιμητικὴ ἔμμεσος φορολογία. Διὰ κλήρουν ὠδίζετο μετὰ τίνος ποιητοῦ θὰ συνειργάζετο ἐκάστος τῶν τριῶν χορηγῶν.

Οἱ ποιητὴς ἦτο καὶ σκηνοθέτης τῶν ἔργων τον ἥσκει τὸν Χορὸν εἰς τὸ ἄστρον καὶ τὴν ὅρχησιν, κατένεμε τὰ πρόσωπα τῶν ἔργων εἰς τοὺς ὑποκριτὰς καὶ ἥσκει τούτους εἰς τὴν ἀπαγγελίαν, τὴν μιμικὴν κ.λ.π. Ἐνίστε, κωλυομένου τοῦ ποιητοῦ, ἀνελάμβανε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χοροῦ ἵδιος χοροδάσκαλος ὑπὸ τοῦ χορηγοῦ καὶ αὐτὸς ἀμειβόμενος.

Οἱ λίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐγίνετο καὶ ὁ προκαταρκτικὸς κατάλογος τῶν κριτῶν τὰ ὀνόματα 500 Ἀθηναίων, 50 ἔξι ἐκάστης τῶν

* Βλ. περὶ αὐτῶν τὰς ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις ἐν τῇ λέξει χορηγοῖς.

10 φυλῶν, ἐγράφοντο εἰς πινακίδια, τὰ ὅποια ἐρρίπτοντο εἰς 10 ύδριας, μίαν δι' ἑκάστην φυλήν αἱ ὑδρίαι ἐσφραγίζοντο καὶ ἐφυλάσσοντο εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος.

Δέοντος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἔορτῶν οἱ τρεῖς προκριθέντες ποιηταί, ἐστεφανωμένοι, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χροευτῶν τῶν ἔργων των, ἐστεφανωμένων καὶ αὐτῶν ἀλλ' ἄνευ προσωπείων καὶ θεατρικῶν στολῶν, προσήρχοντο εἰς τὸ φέρειν, θέατρον ἐστεγασμένον προσωρισμένον διὰ μουσικὰς ἀκροάσεις. Ἐκεῖ συνηθοίζοντο οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὸν λεγόμενον προάγων αὐτοῖς. Οἱ ποιηταί, ἔκαστος μετὰ τοῦ διμέλου του, ἀνήρχοντο κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ἐν τῷ φέρειφ ἐξέδραν καὶ παρεῖχον εἰς τὸ κοινὸν πληροφορίας περὶ τῶν ἔργων των, τὰ διποῖα ἐπρόκειτο νὰ παιχθοῦν, ἀνεκούννυν τὸν τίτλον καὶ τὰς ὑποθέσεις των, παρουσίαζον δὲ καὶ τοὺς ὑποκριτάς, οἱ διποῖοι θὰ ὑπεδύνοντο τὰ διάφορα πρόσωπα.

Τέλος τὴν τετάρτην ἡμέραν τῶν μεγάλων Διονυσίων ἐγίνετο ἔναρξις τῶν παραστάσεων. Οἱ θεαταὶ προσήρχοντο πολὺ ἐνωδίς, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἥλιον, εἰσήρχοντο εἰς τὸ θέατρον καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των τὰς παραστάσεις παρηκολούθουν καὶ γνωνίκες, ἀλλὰ ἀπὸ ἴδιαιτέρας κερκίδας. Ἡ εἰσόδος κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐλευθέρα, ἔπειτα δύμως ἐπετρέπετο μόνον δι' εἰσιτηρίων, συμβόλων, τὸ ἀντίτιμον τῶν διποίων κατεβάλλετο εἰς τὸν ἐργολάβον τοῦ θεάτρου, τὸν θεάτρον, τὸν θεάτρον ὧν η ν. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ θέατρον ἐθεωρεῖτο, ὅπως καὶ ἦτο πράγματι, κέντρον ὑψηλῆς πνευματικῆς ἀπολαύσεως καὶ σπουδαίον μέσον ἡθικῆς ἐξηγώσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἐπειδὴ ἐθεωρεῖτο ἀδικον νὰ ἀπέχουν ἀντοῦ οἱ πολῖται οἱ δυσκολευόμενοι νὰ πληρώσουν τὸ εἰσιτήριον, ἀπεφασίσθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους νὰ παρέχηται εἰς τοὺς ἀπορωτέρους τὸ πρός τοῦτο ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου· ταῦτα εἶναι τὰ λεγόμενα θεώρια καὶ ἀρχαί. Βραδύτερον τὰ θεωρικὰ ἐλάμβανον πάντες οἱ πολῖται.

'Αστυνομικὰ καθήκοντα ἐν τῷ θεάτρῳ ἐξετέλουν οἱ ἡ α β δ ο ṥ χ ο ι.

Ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἐκομίζοντο εἰς τὸ θέατρον αἱ δέκα ύδρίαι, αἱ περιέχουσαι τοὺς κλήρους μὲ τὰ ὄνόματα τῶν ὑποψηφίων κριτῶν, ἀπεσφραγίζοντο καὶ ἐξ ἑκάστης αὐτῶν ἐξήγετο εἰς κλῆρος· οὕτω κατηρτίζετο δεκαμελῆς κριτικὴ ἐπιτροπή. Οἱ κληρωθέντες ἐλάμβανον ἀνὰ ἐν πινακίδιον, διὰ νὰ γράψουν ἐπ' αὐτῶν τὴν γνώμην των, καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των.

"Επειτα ήχει ή σάλπιγξ καὶ ὁ κήρυξ ἐξεφόνει τὸ δνομα τοῦ πουητοῦ, τοῦ δποίον τὰ ἔργα θὰ ἐπαίζοντο τὴν πρώτην ἡμέραν· καὶ τοῦτο ἀρίζετο διὰ κλήρου. Τὰς ἐπομένας δύο ἡμέρας θὰ ἐπαίζοντο αἱ τετραλογίαι τῶν ἄλλων ποιητῶν, πάλιν κατὰ τὴν σειρὰν τῆς κληρώσεως.

Καὶ οὕτως ἥρχιζεν ἡ παράστασις τῆς πρώτης τραγῳδίας, καθ' ἥν ὡραν περίπου ἀνέτελλεν ὁ ἥμιος. Οἱ ὑποκριταὶ ἐνεφανίζοντο εἰς τὴν δοχῆστραν ἐνδεδυμένοι πολυτελῶς. Ἐφρόντιζον νὰ εἰναι ἡ μεταμφίεσίς των παράδοξος, ὡστε καὶ αὐτὴ νὰ συντελῇ εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνωνται οἱ θεαταὶ ἀπὸ τὴν πεζὴν πραγματικότητα καὶ νὰ μεταφέρονται εἰς τοὺς μυθικοὺς κόσμους τῆς τραγῳδίας. Ἐφερον κο θ ό ρ ν ο υ σ, ὑποδήματα μὲν ὑψηλὰ καττύματα, καὶ ὑπὸ τὰ φορέματά των διάφορα παραγεμίσματα (προστερνίδια, προγαστόριδια), ὡστε νὰ φαίνωνται μεγαλοσφυμότεροι, δπως ἐφαντάζετο ὁ λαὸς τοὺς ἥρωας. Ἡ περιβολή των ἥτο βεβαίως ἀνάλογος πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ δποῖον ὑπεδύοντο, ἐν γένει ὅμως οἱ χιτῶνες των ἥσαν ποδήρεις μὲν χρωματιστὰς κατακορύφους δαβδώσεις καὶ χειριδωτοί, οἱ δὲ μανδύαι κεκοσμημένοι διὰ κεντημάτων, ταυτῶν κ.λ.π. Τὰ ποστατεῖα — τὸ πανάρχαιον καὶ ἀπαραιτητον τοῦτο στοιχεῖον πάσης διονυσιακῆς τελετῆς — εἶχον μεγάλα ἀνοίγματα διὰ τὸ στόμα καὶ τοὺς δόφθαλμοὺς καὶ μὲν ἀδρὰς γραμμὰς ἐξώγραφημένα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν διαφόρων προσώπων τοῦ δράματος. Τὰ γυναικεῖα πρόσωπα ὑπεδύοντο ἄνδρες.

Ο Χορὸς ἥτο ἐνδεδυμένος ἀπλούστερον. Εἴσηρχετο προηγονυμένον αὐλητοῦ εἰς τὴν δοχῆστραν ἥ κατὰ στοίχους (μέτωπον 3, βάθος 5) ἥ κατὰ ζυγὰ (μέτωπον 5, βάθος 3). "Ωστε ἥτο τετράγωνος καὶ δχι κυκλικός, δπως εἰς τὸν διθύραμβον.

Τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν ἀγώνων, ἀφοῦ ἐτελείωνεν ἡ ἐκτέλεσις καὶ τῆς τρίτης τετραλογίας, οἱ δέκα κριταὶ ἔγραφον τὴν γνώμην των ἐπὶ τῶν πινακίδων των, ἀλλ' ἐπειτα ἐκληροῦντο οἱ πέντε μόνον ἐξ αὐτῶν, οἵτινες καὶ ἀπεφαίνοντο δριστικῶς περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπὶ τῶν πινακίδων ἀναγεγραμμένης γνώμης των. Τὸ ἀποτέλεσμα ἀνεκοινοῦτο ἀμέσως διὰ τοῦ κήρυκος.

Τὸ βραβεῖον ἥτο ἀπλοῦς στέφανος κισσοῦ, ἀλλ' ἥ δόξα μεγάλη. Ἐκτὸς τοῦ νικήσαντος ποιητοῦ ἐστεφανοῦτο καὶ ὁ χορηγός του.

Τῶν δραματικῶν ἀγώνων ἐκρατοῦντο ἐπίσημα πρακτικά : Τὰ ὀνόματα τῶν ποιητῶν, τῶν χορηγῶν καὶ τῶν πρωταγωνιστῶν, οἱ τίτλοι τῶν ἔργων καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως ἔχαράσσοντο ἐπὶ πλακῶν,

αἱ ὁποῖαι κατετίθεντο εἰς τὸ δημόσιον ἀρχεῖον· αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ἔκαλοῦντο διδασκαλία.

7. ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΤΡΑΓΙΚΩΝ

Ο Θέσπις ήτο διόπιτος τραγικὸς ποιητὴς καὶ διόπιτος ὑποκριτής. Τῷ 534 ἐδιάχθη διὰ πρώτην φορὰν τραγῳδία του κατὰ τὰ Μεγάλα Διονύσια, τὰ ὅποια συνέστησε καὶ λαμπρῶς διωργάνωσεν εἰς τὰς Ἀθήνας διεσπόμενος.³ Αναμφιβόλως δύμως καὶ πρὸ τῆς ἐπισήμου ταύτης ἀναγνωρίσεως τῆς νέας τέχνης ὁ Θέσπις θὰ ἐδίδαξε κατὰ τὰ ἀγροτικὰ Διονύσια τραγῳδίας του εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, τὴν Ἰκαρίαν, ἵσως δὲ καὶ εἰς ἄλλους δήμους τῆς Ἀττικῆς.

Όλιγον νεώτερος τοῦ Θέσπιδος ήτο διόπιτος Χοιρίλος, περὶ τοῦ δούλου γνωρίζομεν μόνον δτὶ ἔγραψε πολλὰ ἔργα.

Ο μαθητὴς τοῦ Θέσπιδος Φρύνιχος ἔγραψεν ἐκτὸς τῶν μὲν μυθικὸν περιεχόμενον τραγῳδίῶν του καὶ δύο τραγῳδίας μὲν ὑποθέσεις εἰλημμένας ἀπὸ τὴν σύγχρονόν του πραγματικότητα, τὴν Μιλήτον ἄλωσιν καὶ τὰς Φοινίσσας. Εἰς τὴν πρώτην παρουσίαζε πρὸ τῶν δύμάτων τῶν συμπολιτῶν του τὴν συμφορὰν τῆς Ιωνικῆς ταύτης πόλεως, ἥτις κατεστράφη ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 494, τόσον δὲ ἐταράχθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὸ θλιβερὸν θέαμα, ὥστε δχι μόνον ἀπτιγόρευσαν τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἔργου, ἀλλ’ ἐπέβαλον καὶ πρόστιμον εἰς τὸν ποιητήν, διότι ὑπέμνησεν εἰς αὐτὸν «οἰκεῖα κακά». Μὲ τὰς Φοινίσσας δύμως ἔλαβε τῷ 476 τὸν στέφανον τῆς νίκης. Τὸν Χορὸν τοῦ ἔργου ἀπετέλουν γυναῖκες ἐκ Φοινίκης (ἐξ οὖ διτίλος) ενδρισκόμεναι εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, ὑπόθεσίς του δὲ ήτο δὲ ἐν Περσίᾳ ἀντίκτυπος τῆς ἐν Σαλαμῖνι νίκης τῶν Ἑλλήνων. Τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἐπραγματεύθη μετ’ ὀλίγα ἔτη ὁ Αἰσχύλος εἰς τοὺς Πέρσας του, τὸ μόνον, ὡς εἴπομεν, μέχρις ήμῶν διασωθὲν ἴστορικὸν δρᾶμα.

Ο Προτίνας ἔγραψε καὶ τραγῳδίας, ἀλλὰ περισσότερον ἡσχολίηθη μὲν τὸ σατυρικὸν δρᾶμα. *Ητο* Πελοποννήσιος, ἐκ Φλειοῦντος, ἔδρασεν δύμως καὶ αὐτὸς ἐν Ἀθήναις.

Πάντα τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν τούτων ἀπωλέσθησαν ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀποσπασμάτων.

(8) Ο ΑΙΣΧΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Ο Αἰσχύλος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἐλευσίνα τῷ 525. Κατὰ τὸν Περσικὸν πολέμουν ἐπολέμησεν ἡρωικῶς εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὴν Σαλαμῖνα. Περὶ τὰ μέσα τῆς μεταξὺ τῶν δύο τούτων μαχῶν δεκαετίας ἐνίκησε διὰ πρώτην φορὰν εἰς ἀγῶνα δραματικόν. Ἐκ τῶν πολλῶν τραγῳδῶν τὸν σώζονται μόνον ἑπτά: αἱ Ἰκέτιδες, τὸ ἀρχαίοτερον ἀπὸ τὰ περισσότερα ἀρχαῖα δράματα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαϊκώτερον μὲ ἄφθονον καὶ δεσπόζον τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἐπτὰ ἐπὶ. Θήβαις, δἱ Προμηθεὺς ἐν τοῖς δεσμῷ της, δἱ Ἀγαμέμνονος, τὴν ἔκδηκτην τοῦ Ὀρέστου, τὴν ὑπὸ τῶν Ἐρινῶν καταδίωξιν τοῦ Ὀρέστου καὶ τὴν ἀθώσιν τὸν εἰς τὸν Ἀρειον Πάγον. Κατὰ τὸν παλαιότερον χρόνον τοιαῦται τριλογίαι παριστάνοντο πάντοτε· καὶ τὸ συνοδεῦον αὐτὰς σατυρικὸν δρᾶμα ἀπὸ τὸν αὐτὸν μῆθον ἤντλει τὴν ὑπόθεσίν του. Ἐπειτα δῆμος ἡ ἐνότης αὕτη δὲν ἦτο ὑποχρεωτική. Οἱ ποιηταὶ μετεῖχον τοῦ ἀγῶνος μὲ τρεῖς τραγῳδίας καὶ ἐν σατυρικὸν δρᾶμα, ἀλλ’ αἱ ὑπόθεσίες ἐπετρέπετο νὰ λαμβάνωνται ἀπὸ διαφόρους μύθους.

Η. φήμη τῆς νέας τέχνης ἐνωρίς διεδόθη πέραν τῶν δολων τῆς Ἀττικῆς. Ο Αἰσχύλος ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ τυράννου τῶν Συρακούσων Ἰέρωνος εἰς Σικελίαν, ὅπου καὶ ἐδίδαξε μερικὰ ἔργα του. Απέθανε τῷ 456 ἐν Γέλᾳ τῆς Σικελίας, ὅπου εἶχε μεταβῆ διὰ τρίτην φοράν.

Αἱ τραγῳδίαι τοῦ καὶ σήμερον ἀκόμη ἀναβιβαζόμεναι εἰς τὸ θέατρον συγκλονίζουν τὸν θεατὰς μὲ τὴν βαθεῖαν θρησκευτικότητα, ἥ οποία τὰς διαπνέει, μὲ τὸ ὕψος τῶν διανοημάτων καὶ τὴν τιτανικὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἐκφράσεως, μὲ τὴν λάμψιν τοῦ λυρισμοῦ καὶ τῶν εἰκόνων.

Ο Σοφοκλῆς ἐγεννήθη εἰς τὸν Κολωνὸν τῷ 496. Μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος (480) ἡγήθη τοῦ χοροῦ τῶν ἐφήβων, δὲ διποτοῖς ἔλλαβε μέρος εἰς τὸν ἰσοτασμὸν τῆς νίκης.

Τότε ὁραῖος, εὐγενής, ἀνοικτόκαρδος, εὐσεβής, φιλόπατρος, τέλειος τύπος ἀνδρός καὶ λοιπὸς καὶ ἄγαθος. Οἱ Ἀθηναῖοι πολὺ τὸν ἡγάπων καὶ τὸν ἐξετίμων καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτὸν ὑψηλὰ δημόσια λειτουργήματα.

‘Ως ποιητής ἀνεδείχθη πολλάκις τικητής. Απέθανεν ἐνενηκοντόυτης μὲ ἀκμαίας μέχρι τέλους τὰς πνευματικάς του δυνάμεις. Απὸ τὰ 123 ἔογα, τὰ δοῖα ἔγραψε, σώζονται μόνον ἐπτά τραγῳδίαι : Αἴας, Άντιγόνη, Οἰδίποντες τύραννος, Ἡλέκτρα, Τραχίνια, Φιλοκήτης, Οἰδίποντες ἐπὶ Κολωνῷ καὶ ἐν σατυρικὸν δρᾶμα, ἄλλ’ ὅχι διλόκληρον, οἱ Ἰχνευταί.

Ο Σοφοκλῆς εἶναι ἀντιτέρβλητος εἰς τὴν σκηνικὴν οἰκονομίαν, δηλ. τὴν σύνθεσιν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ δράματος, καὶ κυρίως εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτήρων, τὴν ἡθογραφίαν, τὴν ἡθοφρασίαν, διόπειτε τοῦτον τὸν μάθον παρ’ αὐτῷ καθορίζεται ἀπὸ τοὺς χαρακτῆρας τῶν δράντων προσώπων. Επραγματοποίησεν εἰς τὴν τραγῳδίαν τὸ ἰδεῶδες τοῦ εὐγενοῦς καὶ ἡρέμου μεγαλείου, τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἀρμονίας. Εἶναι διὰ τὴν ποίησιν διὰ τὴν πλαστικὴν δ Φειδίας.

3. Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

“Οπως δ Θέσπις, δ Χοιρίλος, δ Φρύνιχος, δ Αἰσχύλος, δ Σοφοκλῆς, οὕτω καὶ δ Εὐριπίδης ἦτο Αθηναῖος. Έγεννήθη εἰς τὴν Σαλαμῖνα, ἦτο δμως ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν δῆμον τῶν Φλυέων, παρὰ τὸ σημεριὸν Χαλάνδριον. Ο πατήρ του ὠνομάζετο Μνήσαρχος, ἥ δὲ μήτηρ του Κλειτώ.

Οι κωμικοὶ ποιηταί, οἱ δοῦλοι εἰμίσσοντες τὸν Εὔριπιδην, ἔσκωπτον αὐτὸν λέγοντες ὅτι δ πατήρ του ἦτο κάπτηλος, δηλ. μεταπράτης, ἥ δὲ μήτηρ του πωλήτρια λαχάνων. Ταῦτα δὲν εἶναι ἀληθῆ. Ο Μνήσαρχος ἦτο εὑπορος γαιοκτήμων, εἶχε δὲ καὶ εἰς τὴν Σαλαμῖνα κτῆμα· οὕτω ἥδυνήθη ἀνέτως νὰ ἐπιμεληθῇ τῆς ἀνατορφῆς τοῦ νιοῦ του.

Περὶ τοῦ χρόνου τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι. Κατά τινας ἀρχαίας πληροφορίας ἐγεννήθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, 20 Σεπτεμβρίου 480. Ο Αἰσχύλος, ἀνὴρ 45 ἐτῶν, ἥγιωνίσθη τότε διὰ τὴν νίκην, εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς δούλιας ἔλαβε μέρος δ δεκαεξαετῆς Σοφοκλῆς ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ διμηλίκων. Οὕτω τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν ἐνοῦνται περὶ τὸ περίλαμπρον ἐκεῖνο γεγονός τῆς ἴστορίας μας. Κατ’ ἄλλην δμως ἀρχαίαν πηγὴν δ Εὔριπιδης ἐγεννήθη τῷ 485.

Τὴν Σαλαμῖνα ἐπεσκέπτετο ἔπειτα συχνὰ δ Εὔριπιδης καὶ ἐπὶ ὥρας

μακράς ἐμελέτα καὶ ἔγραφεν ἐντὸς ἐρημικοῦ σπηλαίου εἰς μίαν ἀκτὴν τῆς νήσου. "Οτι ἡ θάλασσα ἦτο εἰς αὐτὸν πολὺ οἰκεία καὶ ἀγαπητή, τὸ βλέπομεν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν θαλασσινῶν εἰκόνων καὶ παρομοιώσεων τῶν ἔγκατεσπαρμένων εἰς τὰ ἔργα του. Ἐπίσης ἔγνώριζε καλῶς τὴν ζωὴν τῶν ναυτικῶν, τὴν δύοιαν συχνότατα περιγράφει μὲν ἀκριβειαν καὶ πολλὰς λεπτομερείας. Οὕτως εἰς τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἔντοναν τὰ ἀποτλεύσονταν ἐκ λιμένος σκυθικοῦ, ἀντιπαλαιόντων πρὸς τὸν ἀντίθετον ἄνεμον καὶ πρὸς τὸν βαρβάρον, οἱ δύοιοι ἐξήτονταν τὰ ἐμποδίσοντα τὸν ἀπόπλον.

Κατὰ τὴν νεανικήν του ήλικιαν ἐπεδόθη εἰς τὸν ἀθλητισμὸν καὶ διεκρίθη εἰς τὸ παγκράτιον καὶ τὴν πυγμαχίαν. Ἀργότερον δῆμος κατεδίκαζε τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ἀθλητισμοῦ, διότι φαίνεται ὅτι πολλοὶ σύγχρονοί του Ἀθηναῖοι δὲν ἐτήρουν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ πρότερον μέτρον. Εἰς ἐν ἀπὸ τὰ δράματά του, τὰς Τρωαδάς (1211), ἐπαινεῖ τοὺς Τρωᾶς, οἱ δύοιοι ἐτίμων, δπως λέγει, τὰς ἀρματοδομίας καὶ τοὺς ἀγῶνας τοξοβολίας, ἀλλὰ χωρὶς ὑπερβολάς, « οὐκ ἐς πλησμονὰς θηρώμενοι ». Ἐπίσης ἔκαλλιεργησε τὴν ζωγραφικήν.

Βαθυτέροιν ἐπίδρασιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἔνδριπίδου ἔσχεν ἡ ἐνασχόλησίς του εἰς τὴν φιλοσοφίαν. "Ηκουσε διδάσκοντα τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν, ἀνέγνωσε πλεῖστα βιβλία φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ Πρωταγόρου καὶ τοῦ Προδίκου, τοὺς δύοιονς καὶ προσωπικῶς ἔγνώριζε, καὶ συνεδέθη διὰ φιλίας μὲν τὸν Σωκράτην, δστις, λέγονν, παρηκολούθει πάντοτε τὴν διδασκαλίαν τραγῳδῶν τοῦ φίλου του, ἐνῷ ἄλλως δὲν ἐσύχναζεν εἰς τὸ θέατρον. Εἶχεν δὲ Ἔνδριπίδης καὶ πλούσιαν βιβλιοθήκην, πρᾶγμα σπάνιον εἰς τὴν ἐποχήν του.

Πνεῦμα ἐρευνητικὸν καὶ ἀνήσυχον, ἐμελέτα διαφορῶς τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ δύοια ἀπησχόλουν τοὺς πλέον μορφωμένους Ἀλληνας κατὰ τὸ β' ἥμισυ τοῦ 5. αἰῶνος. Τί ἡσαν οἱ θεοί, τίς ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου, τίνες αἱ μεγάλαι ἀρεταί, τίνα τὰ καθήκοντα τῶν γυναικῶν κ.λ.π. Διὰ τὸ πλῆθος τῶν φιλοσοφικῶν γνωμῶν, τὰς δύοιας διετύπωντεν εἰς τὰς τραγῳδίας του, ἀπεκλήθη δὲ πότε σκηνὴν φιλοσοφίας.

"Υπὸ τινων ἐνομίσθη ἀσεβής. Δὲν ἦτο βεβαίως φύσις βαθέως θρησκευτική, δπως δὲ Αἰσχύλος καὶ δὲ Σοφοκλῆς διότι δῆμος ἦτο ἀσεβής, δὲν εἴναι ἀλληθές. Ὁ Ἔνδριπίδης μελετῶν τοὺς μύθους, ἐκ τῶν δύοιων ἥγντει τὰς ὑποθέσεις τῶν τραγῳδῶν του, εὑρίσκεν εἰς αὐτοὺς διηγήσεις ἀσυμ-

βιβάστους πρὸς τὴν ὑψηλοτέραν καὶ φωτεινοτέραν περὶ τοῦ θείου ἀντίληψιν, τὴν δούλαν εἶχε σχηματίσει ὁ ἴδιος. Δὲν ἡδύνατο π.χ. νὰ δεχθῇ στὶ ἥ "Ἄρτεμις ἐπεθύμει νὰ θυσιάζονταν εἰς αὐτὴν ἀνθρώπους. Ἐπειδὴ ὅμως πολὺ συχνὰ ἔξέφραζεν εἰς τὰ δράματά του τοιαύτας γνώμας, οἱ προσκεκολλημένοι εἰς τὰς παλαιὰς παραδόσεις δυσηρεστοῦντο.

'Ἐν γένει ὁ Ἔδωριτίδης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Σοφοκλέα, δὲν ἦτο πολὺ συμπαθῆς εἰς τοὺς συγχρόνους του. Εἰς δραματικὸν ἀγῶνα κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 455 καὶ ἔλαβε τὰ τριτεῖα. Ἐνίκησε διὰ πρώτην φορὰν τῷ 442, ἐνῷ δὲ ἔγραψεν 23 τετραλογίας, μόνον πεντάκις ἐνίκησε. Οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀριστοφάνης, διαρκῶς τὸν ἐσκωπίτον καὶ τὸν ἐκακολόγουν, διότι τὸν ἐθεώρουν πολὺ γεωτεριστήν.

Εἰς τὴν πολιτικὴν οὐδέποτε ἀνεμείχθη καὶ δημόσιον ἀξίωμα οὔτε ἔλαβεν οὔτε ἐζήτησε ποτέ. Μελαγχολικὸς καὶ δύσκολος εἰς τὰς σκέσεις του, προετίμα τὴν μόνωσιν ἢ τὴν μὲ ἐκλεκτοὺς φίλους ἀναστροφήν, τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ σπουδαστηρίου. Ἐνεφορεῖτο ὅμως φλογερᾶς φιλοπατρίας καὶ παρηκολούθει τὰ πολιτικὰ μὲ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον.

'Ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη του ἐκδηλοῦται πρὸ πάντων εἰς τὰς τραγῳδίας, τὰς ὁποίας συνέθεσε μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ αολέμον πραγματεύεται τότε κατὰ προτίμησιν ἀττικὰς παραδόσεις καὶ μύθους, ἀπὸ τοὺς δούλους ἀναλάμπει τὸ μεγαλεῖον καὶ ὁ ἀνώτερος πολιτισμὸς τῶν Ἀθηνῶν, καὶ πολλάκις εἰς τὸ στόμα τῶν μυθικῶν προσώπων θέτει ὑπαινιγμοὺς εἰς σύγχρονα γεγονότα ἀποτελοῦντας ὕμνον πρὸς τὴν πατρίδα του καὶ καταδίκην τῶν ἀντιπάλων τῆς.

Οὕτω εἰς τὸν Ἡρακλέον διδαχθεῖσαν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἔξαρσει τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων, οἱ δούλοι, διὰ νὰ προστατεύσουν τὰ τέκνα τοῦ Ἡρακλέους, ἀνέλαβον πόλεμον κατὰ τοῦ διώκτου αὐτῶν Ἐρಡονθέως· φέγει οὕτως ἐμμέσως τὴν ἀχαιοπόλισταν τῶν συγχρόνων του Δωριέων, οἱ δούλοι, ἐνῷ ἐκανχώντο στὶ ἥσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλέους, ἐπέδραμον κατὰ τῶν Ἀθηνῶν.

'Ἐγκώμιον τῶν Ἀθηνῶν εἶναι καὶ αἱ Ἱκέτιδες. Εἰς τὴν τραγῳδίαν ταύτην, ἡ δούλα ἐδιδάχθη περὶ τὰ τέλη τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ πολέμου, ὁ μυθικὸς βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν Θησεὺς παροντισάεται ὑποστηρικτὴς τοῦ καταπατουμένου δικαίου καὶ ἐκπρόσωπος ἀνωτέρου

πολιτισμοῦ : ἀναγκάζει διὰ πολέμου τοὺς Θηβαίους νὰ παραδώσουν τοὺς νεκροὺς τῶν πρὸ τῶν τειχῶν τῶν Θηβῶν πεσόντων Ἀργείων εἰς τὰς μητέρας των πρὸς ταφήν.

Ἄλλαχοῦ δ ποιητῆς καντηριάζει τοὺς ἀδίκως ἐπιτιθεμένους, τοὺς ἐκπορθοῦντας « πόλεις, ναούς τε τύμβους θ', ιερὰ τῶν κενημηκότων », ἐνῷ ἀντιθέτως διακηρούσσει δtti τὸ « ὑπὲρ πάτρας θνήσκειν » εἶναι « τὸ κάλλιστον κλέος » (Τρῳ ἀδες 95 καὶ 386).

Τέσσαρα περίπου ἔτη πρὸ τῆς λήξεως τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου δ Ἔνδριπίδης μετέβη εἰς Πέλλαν τῆς Μακεδονίας κληθεὶς ὑπὸ τοῦ φιλομούσον βασιλέως αὐτῆς Ἀρχελάου. Καὶ ἐν τῇ μακεδονικῇ ἀνὴρ διαμένων ἐξηκολούθει ἐργαζόμενος, ἐδίδαξε δ' ἐκεῖ καὶ τινας τραγῳδίας τουν. Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Μακεδονίᾳ τῷ 406, διλγούς μῆνας πρὸ τοῦ Σοφοκλέους.

Οἱ Ἀθηναῖαι, οἱ δποῖοι πολὸν τὸν εἰχον πικράνει ζῶντα, συγκινηθέντες ἀπὸ τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλον συμπολίτου των, ἐζήτησαν νὰ δοθοῦν εἰς αὐτὸνς τὰ δστᾶ του, μὴ γενομένης δμως δεκτῆς τῆς αἰτήσεως των ἥγειραν πρὸς τιμήν του κενοτάφιον παρὰ τὰ Μακρὰ Τείχη. Εἰς τὸν προάγωνα τῶν Μεγάλων Διονυσίων τοῦ ἔτους ἐκείνου δ Σοφοκλῆς προσῆλθε μὲ πένθιμον περιβολήν, εἰσῆγαγε δὲ καὶ τὸν Χορὸν ἀνευ στεφάνων.

Μετὰ θάνατον δ ποιητῆς πολὺ ἥγαπήθη καὶ ἐθαυμάσθη, ἡσκησε δὲ τεραστίαν ἐπίλρασιν εἰς τὴν μετέπειτα ποίησιν, Ἑλληνικήν, ὁμαίκην καὶ νεωτέραν ἐνρωπαϊκήν.

Βαθὺς ἀνατόμος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς δ Ἔνδριπίδης ἐμελέτα, ἀνέλω καὶ ἐξέφραζεν εἰς τὰς τραγῳδίας του τὰ πάθη, προκαλῶν ἰσχυρὰν συγκίνησιν. Ἡτο κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη δ τραγικώτατος τῶν ποιητῶν. Τὴν ἀξίαν τῆς ποιήσεως του θὰ ἀντιληφθῶμεν μελετῶντες μετὰ προσοχῆς μίαν τῶν τραγῳδιῶν του, τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι ἦ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις.

(10) ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

Ἐνδύτα διαδεδομένη καὶ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν καὶ εἰς ἄλλους λαοὺς εἶναι ἡ δοξασία δti διὰ τὴν στερεώσιν καὶ ἀσφάλειαν οίουδήποτε κτίσματος ἀπαιτεῖται θυσία ζών τιθεμένου εἰς τὰ θεμέλια τοῦ κτίσματος ἢ ἐντὸς τούχου τινὸς αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐγίνοντο

τρόδος τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἀνθρωποθυσίαι, διότι ἐπιστεύετο ὅτι, ὅσον εὐγενέστερον ἥτο τὸ θῦμα, τόσον ἴσχυρότερον « στοιχειὸ » ἐγένετο. Τοῦ ἔθιμον τούτου ἀπήχησις εἰναι π.χ. ἡ περὶ τοῦ γεφυριοῦ τῆς Ἀρτας παράδοσις, καθ' ἥν δὲ πρωτομάστορας ἡναγκάσθη νὰ « στοιχειώσῃ » τὴν σύζυγόν του, διότι ἄλλως ἡ στερέωσις τῆς γεφύρας ἥτο ἀδύνατος.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς θεμελιώσεως τῶν κτισμάτων καὶ διὰ πάσης ἄλλης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως τὴν ἐπιτυχίαν ἀπαιτεῖται θυσία. Ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης ἐπλάσθη ὁ μῆθος τῆς θυσίας τῆς Ἰφιγενείας*.

Ο Ἑλληνικὸς στόλος, ἐκ περισσοτέρων τῶν χιλίων πλοίων ἀποτελούμενος, εἰχε συγκεντρωθῆ εἰς τὸν μέγαν καὶ ἀσφαλῆ κόλπον τῆς Αἰγαίου. Τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων ἔθέρμαινεν ὁ πόθος νὰ διασχίσουν τὸ Αἴγαίον καὶ ἀποβιβαζόμενοι εἰς τὴν Τροίαν νὰ τιμωρήσουν τὸν Τρῶας διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἐλένης, ἀλλ' ἀνεμος εὐνοϊκὸς δὲν ἔπνεε καὶ ὁ ἀπόπλους ἥτο ἀδύνατος, διότι, δπως ἐμάντευσεν ὁ Κάλχας, ἡ Ἀρτεμίς ἀπήτει νὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτὴν ὁ ἀρχιστράτηγος τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του.

Ο Ἀγαμέμνων πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ Μενελάου καὶ ἄλλων ἡγεμόνων ἐδέχθη μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς νὰ καλέσῃ ἐκ Μυκηνῶν εἰς Αἰλίδα τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ πείσῃ δὲ τὴν Κλυταιμήστραν νὰ τὴν στελλῃ, ἔγραψεν εἰς αὐτὴν ὅτι θὰ τὴν ἔδιδεν εἰς γάμον εἰς τὸν Ἀχιλλέα. Ἄλλὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀγγελιαφόρου, μετανοήσας ἔγραψε κρυφίως δευτέρᾳ ἐπιστολῇν ἀνακλητικὴν τῆς πρώτης.

Εἶναι ἀκόμη νῦξ, ἀπόλυτος νηνεμία καὶ σιγὴ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Αἰλίδα, δ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν εἶναι βινισμένος εἰς τὸν ὕπνον καὶ ὁ Ἀγαμέμνων καλεῖ ἔξω τῆς σκηνῆς του ἔνα γέροντα, παλαιὸν πιστὸν δοῦλον τῆς συζύγου του, διὰ νὰ τὸν ἀποστείλῃ πρὸς αὐτὴν μὲ τὴν ἐπιστολήν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀρχίζει ἡ τραγῳδία.

Προοϊόνσης τῆς ὑποθέσεως ἡ Ἰφιγένεια ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὴν

* Τὸν μῆθον ἔδραματοποίησαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐκτὸς ἄλλων ὁ Γάλλος ποιητὴς *'Ρακίνας* καὶ ὁ γαλλιστὶ γράφας *"Ἐλλην Ἰωάννης Μορέας*. Πρὸς τὴν ὑπόθεσον τῆς ἡμετέρας τραγῳδίας ἔχει δμοιότητας ἡ ὑπόθεσις τῆς Θυσίας τοῦ *'Αβραάμ*, Κρητικοῦ θρησκευτικοῦ δράματος τὸν 16. μ.Χ. αἰώνος.

'Αξια συστάσεως εἶναι ἡ ἐκ παραλλήλου μελέτη τῶν δύο ἔργων καὶ ἔδινε τῶν χαρακτήρων τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Ἀβραάμ, τῆς Κλυταιμήστρας καὶ τῆς Σάρας, τῆς Ἰφιγενείας καὶ τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Πρεσβύτορον καὶ τῶν δούλων τοῦ Ἀβραάμ.

θυσίαν της ἀπαιτεῖ τὸ ἀνώτερον συμφέρον τῆς πατρίδος, προσφέρει τὸν ἔαντόν της ἐκούσιον θῦμα μὲν εὐγενῆ αὐταπάρησιν καὶ ὑπέροχον ἡρωϊσμόν, ἀλλ' ἡ θεὰ Ἀρτεμίς τὴν παραλαμβάνει μακρὰν τοῦ βαμοῦ, ἐπὶ τοῦ δποίου θέτει ἀντ' αὐτῆς ἔλαφον.

Τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Αὐλήν την συνέθεσεν ὁ Εὐριπίδης περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, ἡ δὲ παράστασις ἔγινε μετὰ τὸν θάνατόν του.

17. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς ὑπῆρχον δύο ίερὰ τῆς Ἀρτέμιδος· τὸ ἐν εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἀλάς (παρὰ τὴν σημερινὴν Ραφήναν), τὸ δὲ ἄλλο διάγονον νοτιώτερον, εἰς τὴν Βραυῶνα (νῦν Βραώνα)· εἰς τὸ πρῶτον, τὸ τῆς Τανυοπόλεως Ἀρτέμιδος, πρὸς τιμὴν τῆς δποίας ἐτελοῦντο τὰ Τανυοπόλια, ἐφνάλασσετο ἀρχαύτατον ἔνθινον ἄγαλμα (ξόανον) τῆς θεᾶς, τὸ δποίον κατὰ τὴν ἐπιχώριον παράδοσιν εἶχε φέρει ὁ Ορέστης ἐκ τῆς χώρας τῶν Τανύων, ἐν δὲ τῷ τεμένει τοῦ δευτέρου ίεροῦ, τῆς Βραυῶνας Ἀρτέμιδος, ἐδείκνυτο ὁ τάφος τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ορέστου Ἰφιγενείας, ἣτις κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος. Ἀπὸ τὰς ἀττικὰς ταύτας παραδόσεις ἐμπνευσθεὶς ὁ Εὐριπίδης ἔγραψε τὴν Ἰφιγένειαν τὴν εἰς τὴν Ταύρον, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τῷ 414 π.Χ.

Εἰς τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Ταύρον ενδιόσκομεν τὴν ἥρωιδα εἰς τὴν σκυθικὴν χώραν τῶν Τανύων, ὅπου τὴν ἔχει φέρει ἡ Ἀρτεμίς. Κατὰ ταῦτα ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγῳδίας ταύτης είναι τρόπον τινὰ συνέχεια τῆς ὑποθέσεως τῆς Ἰφιγένειας τῆς Ἀρτέμιδος.

Κατὰ τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Ταύρον ἡ Κλινταμήστρα συνέδευσε τὴν θυγατέρα τῆς εἰς τὴν Αὐλίδα, ἐνῷ κατὰ τὴν ἐν Ταύρον ἀπέστειλεν αὐτὴν μόνην, ἡ ίδια δὲ παρέμεινεν ἐν Μυκήναις. Τοῦτο είναι ἐν δεῖγμα τῆς ἐλευθερίας, μὲν τὴν δποίαν οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ—ἀναλόγως πρὸς τὰς ἑκάστοτε δραματουργικὰς ἀνάγκας—ἐπραγματεύοντο τοὺς μύθους, οἵτινες ἀλλως τε καὶ εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ ἐφέροντο ὑπὸ διαφόρους μορφάς.

Τῆς Ἰφιγένειας τῆς Ἀρτέμιδος οὔτε τὸν μύθον, οὔτε τὴν πρώτην προσέταξην τοῦ θεοῦ τῆς χώρας ταύτης ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Βλέπομεν τὸν ναὸν καὶ πρὸς αὐτοῦ τὸν βωμόν, κόκκινον ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν θυμάτων.

"Οπισθεν τοῦ ναοῦ καὶ δλίγον δεξιώτερον ὡς πρὸς τοὺς θεατὰς πρέπει νὰ φαντασθῶμεν τὴν παραλίαν, ἀκόμη δὲ δεξιώτερον τὴν πόλιν τῶν Ταύρων.

Εἰς τὴν τραγῳδίαν ταῦτην ἡ ἡρωὶς προλογίζουσα εἰσάγει ἀμέσως τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν· αἱ πληροφορίαι, τὰς ὅποιας παρέχει ἡ ἡρωὶς, καὶ ἐκεῖναι, τὰς ὅποιας ἀκούομεν εἰς τὴν δευτέραν σκηνὴν τοῦ προλόγου ἀπὸ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην, εἶναι ἀρκετά, ὥστε νὰ κατατοπι-
σθῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος καὶ δ σημερινὸς ἀναγνώστης.

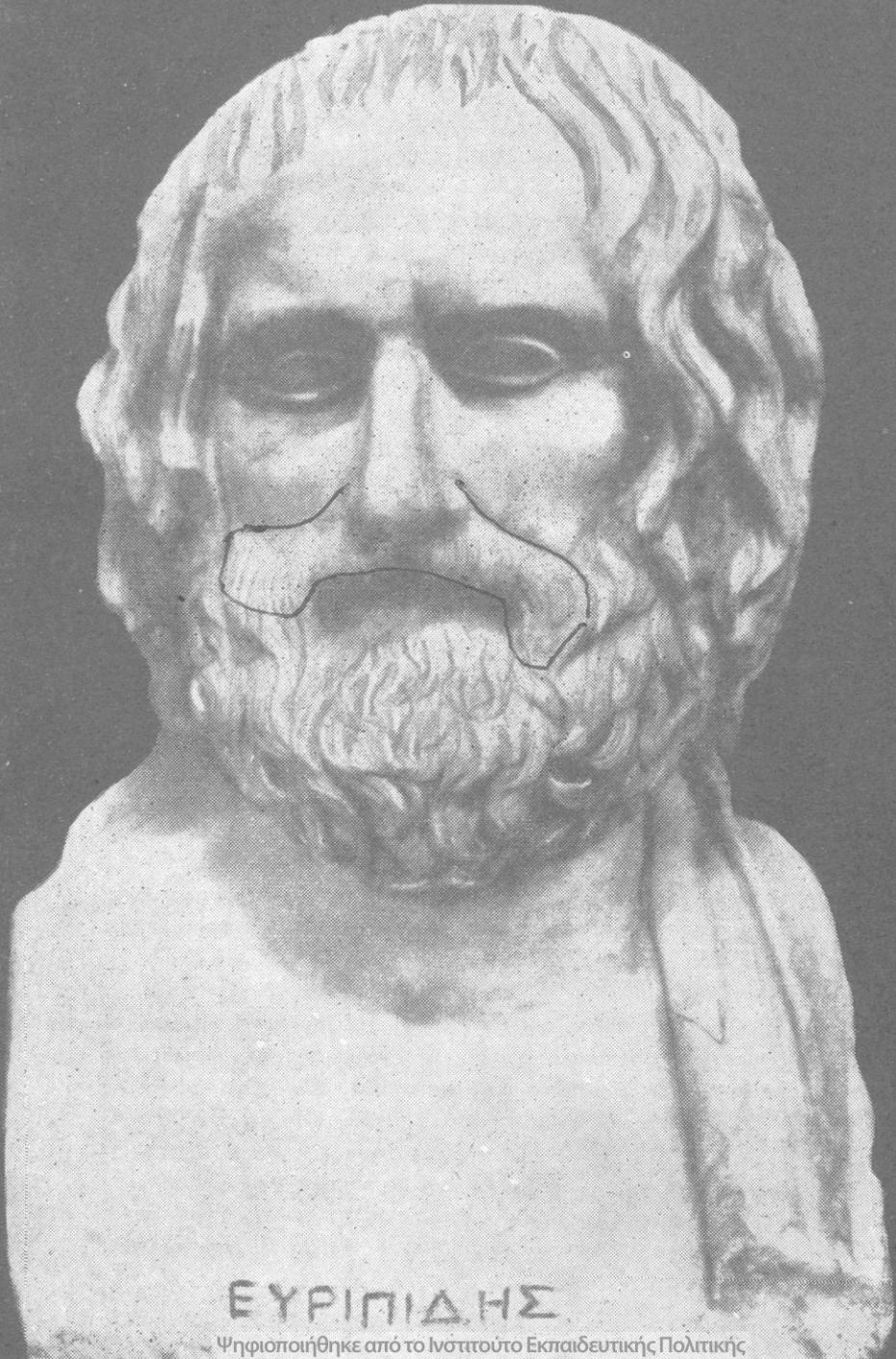
12. ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

A' ΤΗΣ ΕΝ ΑΥΛΙ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 163	<i>Πρόλογος</i>
164 - 302	<i>Πάροδος</i>
303 - 542	<i>Πρῶτον Ἐπεισόδιον</i>
543 - 606	<i>Πρῶτον Στάσιμον</i>
607 - 750	<i>Δεύτερον Ἐπεισόδιον</i>
751 - 800	<i>Δεύτερον Στάσιμον</i>
801 - 1035	<i>Τρίτον Ἐπεισόδιον</i>
1036 - 1097	<i>Τρίτον Στάσιμον</i>
1098 - 1275	<i>Τέταρτον Ἐπεισόδιον</i>
1276 - 1335	<i>Ανωκὸν μέρος (Ἰφιγενείας μονῳδία)</i>
1336 - 1473	<i>Πέμπτον Ἐπεισόδιον</i>
1474 - 1531	<i>Ανωκὸν μέρος (θραιμβευτικὸν ἄσμα Ἰφιγενείας καὶ Χοροῦ)</i>
1532 - 1629	<i>"Εξοδος</i>

B' ΤΗΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 122	<i>Πρόλογος</i>
123 - 235	<i>Πάροδος</i>
236 - 391	<i>Πρῶτον Ἐπεισόδιον</i>
392 - 466	<i>Πρῶτον Στάσιμον</i>
467 - 1088	<i>Δεύτερον Ἐπεισόδιον</i>
1089 - 1152	<i>Δεύτερον Στάσιμον</i>
1153 - 1233	<i>Τρίτον Ἐπεισόδιον</i>
1283 - 1234	<i>Τρίτον Στάσιμον</i>
1284 - 1499	<i>"Εξοδος</i>

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΡ. ΣΤΑΥΡΟΥ — ΦΩΚ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1966

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Ω πρέσβυ, δόμων τῶνδε πάροιθεν
στείχε.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ

στείχω· τί δὲ καινουργεῖς,

Αγάμεμνον ἄναξ;

ΑΓΑ. σπεύσεις;

ΠΡ. σπεύδω.

μάλα τοι γῆρας τούμὸν ἀυπνον
καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς ὅξὺ πάρεστιν.

ΑΓΑ. τίς ποτ' ἄρ' ἀστὴρ ὅδε πορθμεύει;

ΠΡ. Σείριος ἐγγὺς τῆς ἐπταπόρου

Πλειάδος ἀσσων ἔτι μεσσήρης.

ΑΓΑ. οὔκουν φθόγγος γ' οὔτ' ὀρνίθων
οὔτε θαλάσσης· σιγαὶ δ' ἀνέμων
τόνδε κατ' Εύριπον ἔχουσιν.

ΠΡ. τί δὲ σὺ σκηνῆς ἐκτὸς ἀσσεῖς,

Αγάμεμνον ἄναξ;

ἔτι δ' ἡσυχία τήνδε κατ' Αὖλιν
καὶ ἀκίνητοι φυλακαι τειχέων.
στείγωμεν ἔσω.

ΑΓΑ. ζηλῶ σέ, γέρον,

ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὃς ἀκίνδυνον

* Επιμέλεια τοῦ κειμένου καὶ ἐρμηνεία ὑπὸ Φ. Βουσβούνη.

βίον ἐξεπέρασ' ἀγνώς, ἀκλεής·
τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἥσσον ζηλῶ.

ΠΡ. καὶ μὴν τὸ καλόν γ' ἐνταῦθα βίου.

ΑΓΑ. τοῦτο δέ γ' ἔστιν τὸ καλὸν σφαλερόν.
καὶ τὸ πρότιμον

γλυκὺ μέν, λυπεῖ δὲ προσιστάμενον·

τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὄρθωθέντ'

ἀνέτρεψε βίον, τοτὲ δ' ἀνθρώπων

γνῶμαι πολλαὶ

καὶ δυσάρεστοι διέκναισαν.

ΠΡ. οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως·
οὐκ ἐπὶ πᾶσίν σ' ἐφύτευσ' ἀγαθοῖς,
'Αγάμεμνον, 'Ατρεύς.

δεῖ δέ με χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι·

θηγητὸς γάρ ἔφυς· κανὸν μὴ σὺ θέλης,
τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται.

σὺ δὲ λαμπτῆρος φάος ἀμπετάσας
δέλτον τε γράφεις

τήνδ', ἦν πρὸ χερῶν ἔτι βαστάζεις,
καὶ ταῦτὰ πάλιν γράμματα συγχεῖς

καὶ σφραγίζεις λύεις τ' ὅπισω

ρίπτεις τε πέδω πεύκην, θαλερὸν
κατὰ δάκρυ χέων,

καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς
μὴ οὐ μαίνεσθαι.

τί πονεῖς; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ;
φέρε κοίνωσον μῦθον ἐς ἡμᾶς.

πρὸς δ' ἄνδρ' ἀγαθὸν πιστόν τε φράσεις·

σῆ γάρ μ' ἀλόχῳ ποτὲ Τυνδάρεως

πέμπεν φερνήν.

συννυμφοκόμον τε δίκαιον.

20

25

30

35

40

45

ΑΓΑ. ἐγένοντο Λήδα Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
 Φοίβη, Κλυταιμήστρα τ', ἔμη ξυνάορος,
 Ἐλένη τε ταύτης οἱ τὰ πρῶτ' ὠλβισμένοι
 μνηστῆρες ἥλθον Ἑλλάδος νεανίαι.
 δειναὶ δ' ἀπειλαὶ καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος
 ξυνίσταθ', ὅστις μὴ λάβοι τὴν παρθένον.
 τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ⁵⁰
 δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης θ' ὅπως
 ἄψαιτ' ἀριστα. καὶ νιν εἰσῆλθεν τάδε.
 ὄρκους συνάψαι δεξιάς τε συμβαλεῖν
 μνηστῆρας ἀλλήλοισι καὶ δι' ἔμπύρων
 σπονδάς καθεῖναι κάπαράσασθαι τάδε.
 ὅτου γυνὴ γένοιτο Τυνδαρὶς κόρη,⁶⁰
 τῷ συναμυνεῖν, εἴ τίς νιν ἐκ δόμων λαβὼν
 οἴχοιτο τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέχους,
 κάπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψειν πόλιν
 "Ἑλλην" δόμοίως βάρβαρόν θ' ὅπλων μέτα.
 ἐπεὶ δ' ἐπιστώθησαν, εῦ δέ πως γέρων
 ὑπῆλθεν αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῇ φρενί,⁶⁵
 δίδωσ' ἐλέσθαι θυγατρὶ μνηστήρων ἔνα,
 ὅτου πνοαὶ φέροιεν Ἀφροδίτης φίλαι.
 ἡ δ' εἴλεθ', ὡς γε μήποτ' ὥφελεν λαβεῖν,⁷⁰
 Μενέλαον. ἐλθὼν δ' ἐκ Φρυγῶν δὲ τὰς θεὰς
 κρίνας δ', ὡς δὲ μῆθος ἀνθρώπων ἔχει,
 Λακεδαίμον', ἀνθηρὸς μὲν εἰμάτων στολῇ
 χρυσῷ τε λαμπρός, βαρβάρῳ χλιδήματι,
 ἐρῶν ἐρῶσαν ὥχετ' ἔξαναρπάσας
 Ἐλένην πρὸς "Ιδης βούσταθμ", ἐκδημον λαβὼν⁷⁵
 Μενέλαον· δὲ καθ' Ἑλλάδ' οἰστρήσας πόθῳ
 ὄρκους παλαιοὺς Τυνδάρεω μαρτύρεται,
 ὡς χρὴ βοηθεῖν τοῖσιν ἡδικημένοις.

τούντεῦθεν οὖν "Ελληνες ἄξαντες δορί,
τεύχη λαβόντες στενόπορο" Αὐλίδος βάθρα
ήκουσι τῆσδε, ναυσὶν ἀσπίσιν θ' ὅμοι
ἴπποις τε πολλοῖς ἄρμασίν τ' ἡσκημένοι.
κάμε στρατηγεῖν εἴτα Μενέλεω χάριν
εἴλοντο, σύγγονόν γε. τάξιώματα δὲ
ἄλλος τις ὥφελ' ἀντ' ἐμοῦ λαβεῖν τόδε.
ἡθροισμένου δὲ καὶ ξυνεστῶτος στρατοῦ
ἥμεσθ' ἀπλοίᾳ χρώμενοι κατ' Αὐλίδα.
Κάλχας δ' ὁ μάντις ἀπορίᾳ κεχρημένοις
ἀνεῖλεν Ἰφιγένειαν, ἦν ἔσπειρ' ἐγώ,
Ἄρτέμιδι θῦσαι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον,
καὶ πλοῦν τ' ἔσεσθαι καὶ κατασκαφὰς Φρυγῶν
θύσασι; μὴ θύσασι δ' οὐκ εἶναι τάδε.
καλύων δ' ἐγώ ταῦτ', δρθίω κηρύγματι
Ταλθύβιον εἴπον πάντ' ἀφιέναι στρατόν,
ώς οὔποτ' ἀν τλάς θυγατέρα κτανεῖν ἐμήν.
οὗ δή μ' ἀδελφὸς πάντα προσφέρων λόγον
ἔπεισε τλῆναι δεινά. καν δέλτου πτυχαῖς
γράψας ἔπειμψα πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμὴν
στέλλειν Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ὡς γαμουμένην,
τό τ' ἄξιώματα τάνδρὸς ἔκγαυρούμενος
συμπλεῖν τ' Ἀχαιοῖς οὔνεκ' οὐ θέλοι λέγων,
εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἰσιν εἰς Φθίαν λέχος.
πειθὼ γάρ εἶχον τήνδε πρὸς δάμαρτ' ἐμήν,
ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον.
μόνοι δ' Ἀχαιῶν ἵσμεν ὡς ἔχει τάδε
Κάλχας, Ὁδυσσεὺς Μενέλεώς θ'. ἀ δ' οὐ καλῶς
ἔγνων τότ', αὖθις μεταγράφω καλῶς πάλιν
ἐς τήνδε δέλτον, ἦν κατ' εὐφρόνης σκιὰν
λύοντα καὶ συνδοῦντά μιν εἰσεῖδες, γέρον.

80
85
90
95
100
105
110

- ἀλλ' εἴτα χώρει τάσδ' ἐπιστολὰς λαβὼν
πρὸς Ἀργοῖς· ἀ δὲ κέκευθε δέλτος ἐν πτυχαις,
λόγῳ φράσω σοι πάντα τάγγεγραμμένα·
πιστὸς γάρ ἀλόγῳ τοῖς τ' ἔμοις δόμοισιν εἰ.
ΠΡ. λέγε καὶ σήμαιν', ἵνα καὶ γλώσση
σύντονα τοῖς σοῖς γράμμασιν αὐδῶ.
ΑΓΑ. πέμπω σοι πρὸς ταῖς πρόσθεν
δέλτοις, ὃ Λήδας ἔρνος,
μὴ στέλλειν τὰν σὰν ἵνιν πρὸς
τὰν κολπώδη πτέρυγ' Εὔβοίας
Αὖλιν ἀκλύσταν.
εἰς ἄλλας ὥρας γάρ δὴ
παιδὸς δαίσομεν ὑμεναίους.
ΠΡ. καὶ πῶς Ἀχιλεὺς λέκτρων ἀπλακῶν
οὐ μέγα φυσῶν θυμὸν ἐπαρεῖ
σοὶ σῇ τ' ἀλόγῳ;
τόδε καὶ δεινόν. σήμαιν' ὅ τι φήσ.
ΑΓΑ. ὄνομ', οὐκ ἔργον παρέχων Ἀχιλεὺς
οὐκ οἶδε γάμους, οὐδ' ὅ τι πράσσομεν,
οὐδ' ὅ τι κείνω παῖδ' ἐπεφήμισα
νυκτείους εἰς ἀγκώνων
εὔνάκις ἐκδώσειν λέκτροις.
ΠΡ. δεινά γ' ἐτόλμας, Ἀγάμεμνον ἄναξ,
δις τῷ τῆς θεᾶς σήν παῖδ' ἀλοχον
φατίσας ἡγες σφάγιον Δαναοῖς.
ΑΓΑ. οἴμοι, γνώμας ἐξέσταν,
αἰσι, πίπτω δ' εἰς ἀταν·
ἀλλ' οὐτούς ἐρέσσων σὸν πόδα, γήρᾳ
μηδὲν ὑπείκων.
ΠΡ. σπεύδω, βασιλεῦ.
ΑΓΑ. μή νυν μήτ' ἀλσώδεις οἴζου
- 115
120
125
130
135
140

- κρήνας μήθ' ὑπνω θελχθῆς.
ΠΡ. εὔφημα θρόει.
ΑΓΑ. πάντη δὲ πόρον σχιστὸν ἀμείβων
λεῦσσε, φυλάσσων, μή τίς σε λάθη
τροχαλοῖσιν ὅχοις παραμειψαμένη
παῖδα κομίζουσ' ἐνθάδ' ἀπήγη
Δαναῶν πρὸς ναῦς.
- ΠΡ.** ἔσται τάδε.
ΑΓΑ. αλήθων δ' ἔξορμοις
ἥν νιν πομπᾶς ἀντήσῃς,
πάλιν ἔξορμα, σεῖς χαλινούς,
ἐπὶ Κυκλώπων ίεὶς θυμέλας.
- ΠΡ.** πιστὸς δὲ φράσας τάδε πῶς ἔσομαι,
λέγε, παιδὶ σέθεν τῇ σῇ τ' ἀλόχῳ;
ΑΓΑ. σφραγίδα φύλασσ', ἦν ἐπὶ δέλτῳ
τῆδε κομίζεις. Ἡθι. λευκαίνει
τόδε φῶς ἥδη λάμπουσ' ἡώς
πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου·
σύλλαβε μόχθων.
- θνητῶν δ' ὄλβιος εἰς τέλος οὐδεὶς
οὐδ' εὐδαίμων·
οὕπω γὰρ ἔφυ τις ἄλυπος.

ΧΟΡΟΣ

στροφὴ α' ἔμολον ἀμφὶ παρακτίαν
ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας,
Εύριπου διὰ χευμάτων
κέλσασα στενοπόρθμων,
Χαλκίδα πόλιν ἔμὰν προιλιποῦσ',
ἀγγιάλων ὕδάτων τροφὸν
τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας,

Ἄχαιῶν στρατιὰν ὡς κατιδοίμαν
ἀγαυῶν τε πλάτας ναυσιπόρους
ἡμιθέων, οὓς ἐπὶ Τροί-
αν ἐλάταις χιλιόναυσιν
τὸν ξανθὸν Μενέλαόν θ'
ἀμέτεροι πόσεις 175
ἐνέπουσ' Ἀγαμέμνονά τ' εὔπατρίδαν
στέλλειν ἐπὶ τὰν Ἐλέναν, ἀπ'
Εύρώτα δοναχοτρόφου
Πάρις δὲ βουκόλος ἀν ἔλαβε,
δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας,
ὅτ' ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις
"Ἡραὶ Παλλάδι τ' ἔριν ἔριν
μορφᾶς ἢ Κύπρις ἔσχεν.
ἀντιστρ. α' πολύθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἀρ- 185
τέμιδος ἥλυθον δρομένα,
φοινίσσουσα παρῆδ' ἐμὰν
αἰσχύνα νεοθαλεῖ,
ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας
διπλοφόρους Δαναῶν θέλουσ' 190
ἴππων τ' ὄχλον ἴδεσθαι.
κατεῖδον δὲ δύ' Αἴαντε συνέδρω,
τὸν Οἰλέως τε Τελαμῶνός τε γόνον,
τὸν Σαλαμῖνος στέφανον.
Πρωτεσίλαον τ' ἐπὶ θάκοις 195
πεσσῶν ἥδομένους μορ-
φαῖσι πολυπλόκοις
Παλαμήδεά θ', δὲν τέκε παῖς δὲ Ποσει-
δᾶνος· Διομήδεά θ' ἥδο-
ναῖς δίσκου κεχαρημένον,
παρὰ δὲ Μηριόνην, "Αρεος 200

ὅζον, θαῦμα βροτοῖσι·
 τὸν ἀπὸ νησαίων τ' ὄρέων
 Λαέρτα τόκον, ἄμα δὲ Νι-
 ρῆ, κάλλιστον Ἀχαιῶν.205
 ἐπφδ. τὸν ἵσανεμόν τε ποδοῖν
 λαιψηροδρόμον Ἀχιλῆα,
 τὸν ἀ Θέτις τέκε καὶ
 Χείρων ἔξεπόνασεν,
 εἴδον αἰγιαλοῖσι210
 παρά τε κροκάλαις δρόμον ἔχοντα σὺν ὅπλοις·
 ἄμιλλαν δ' ἐπόνει ποδοῖν
 πρὸς ἄρμα τέτρωβόν
 ἐλίσσων περὶ νίκας·215
 ὁ δὲ διφρηλάτας ἐβοᾶτ'
 Εὔμηλος Φερητιάδας,
 φῷ καλλίστους ἴδομαν
 χρυσοδαιδάλτους στομίοις
 πώλους ικέντρῳ θεινομένους220
 τοὺς μὲν μέσους ζυγίους
 λευκοστίκτῳ τριχὶ βαλιούς,
 τοὺς δ' ἔξω σειροφόρους,
 ἀντήρεις ιαμπαῖσι δρόμων,
 πυρρότριχας, μονόχαλα δ' ὑπὸ σφυρὰ225
 ποκιλοδέρμονος· οἵτις παρεπάλετο
 Πηλεΐδας σὺν ὅπλοισι παρ' ἄντυγα
 καὶ σύριγγας ἀρματείους.230
 στροφὴ β' ναῶν δ' εἰς ἀριθμὸν ἥλυθον
 καὶ θέρην ἀθέσφατον,
 τὰν γυναικεῖον ὄψιν ὀμμάτων
 ὡς πλήσαιμι, μείλινον ἀδονάν.
 καὶ κέρας μὲν ἥν235

- δεξιὸν πλάτας ἔχων
Φθιώτας δὲ Μυρμιδὼν Ἀρης
πεντήκοντα ναυσὶ θουρίαις.
χρυσέαις δ' εἰκόσιν κατ' ἄκρα Νη-
ρῆδες ἔστασαν θεαῖ,
πρύμναις σῆμ' Ἀχιλλείου στρατοῦ. 240
ἀντιστρ. β' Ἀργείων δὲ ταῖσδ' ἴσηρετμοι
νᾶες ἔστασαν πέλας·
διν ὁ Μηκιστέως στρατηλάτας
παῖς ἦν, Ταλαὸς δὲ τρέφει πατήρ,
Καπανέως τε παῖς 245
Σθένελος· Ἀθήδος δ' ἄγων
ἔξήκοντα ναῦς δὲ Θησέως
παῖς ἔξης ἐναυλόχει, θεὰν
Παλλάδ' ἐν μωνύχοις ἔχων πτερω-
τοῖσιν ἀρμασιν θετόν,
εὔσημόν τι φάσμα ναυβάταις. 250
στροφὴ γ' Βοιωτῶν δ' ὅπλισμα, ποντίας
πεντήκοντα νῆας εἰδόμαν
σημείοισιν ἔστολισμένας·
τοῖς δὲ Κάδμος ἦν
χρύσεον δράκοντ' ἔχων
ἀμφὶ ναῶν κόρυμβα· 255
Λήιτος δ' δὲ γηγενῆς
ἄρχει ναῖου στρατοῦ.
Φωκίδος δ' ἀπὸ χθονός,
Λοκρὰς δὲ τοῖσδ' ἵσας ἄγων
ἦν ναῦς Οἰλέως τόκος κλυτὰν
Θρονιάδ' ἐκλιπών πόλιν. 260
ἀντιστρ. γ' ἐκ Μυκήνας δὲ τᾶς Κυκλωπίας
παῖς Ἀτρέως ἐπεμπει ναυβάταις 265

- ναῶν ἔκατὸν ἡθροῖσμένους.
 σὺν δ' Ἀδραστος ἦν
 ταγός, ὡς φίλος φίλω,
 τᾶς φυγούσας μέλαθρα
 βαρβάρων χάριν γάμων
 πρᾶξιν Ἑλλὰς ὡς λάβοι. 270
 ἐκ Πύλου δὲ Νέστορος
 Γερηνίου κατειδόμαν
 πρύμνας σῆμα ταυρόπουν δρᾶν,
 τὸν πάροικον Ἀλφεόν. 275
- στροφὴ δ' Αἰνιάνων δὲ δωδεκάστολοι
 νᾶες ἥσαν, ὃν ἄναξ Γουνεὺς
 ἄρχε· τῶνδε δ' αὖ πέλας
 Ἡλιδος δυνάστορες, 280
 οὓς Ἐπειοὺς ὀνόμαζε πᾶς λεώς.
 Εὔρυτος δ' ἄνασσε τῶνδε·
 λευκήρετμον δ' Ἀρη
 Τάφιον ἦγεν, ὃν Μέγης ἄνασσε,
 Φυλέως λόχευμα, 285
 τὰς Ἐχινάδας λιπών
 νήσους ναυβάταις ἀπροσφόρους.
- ἀντιστρ. δ' Αἴας δ' ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος
 δεξιὸν κέρας πρὸς τὸ λαιὸν ξυνᾶγε,
 τῶν ἄσσον ὅρμει πλάταισιν
 ἐτχάταισι συμπλέκων
 δώδεκ' εύστροφωτάταισι ναυσίν. ὡς
 ἄιον καὶ ναυβάταν 295
 εἰδόμαν λεών·
 φ τις εἰ προσαρμόσει
 βαρβάρους βάριδας,
 νόστον οὐκ ἀποίσεται,

ἐνθάδ' οἶον εἰδόμαν
νάιον πόρευμα,
τὰ δὲ κατ' οἴκους κλύουσα συγκλήτου
μνήμην σφέζομαι στρατεύματος.

ΠΡ. Μενέλαε, τολμᾶς δείν', οὐ σ' οὐ τολμᾶν γρεών.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

ἄπελθε· λίαν δεσπόταισι πιστὸς εἰ.

ΠΡ. καλόν γέ μοι τοῦνειδος ἔξωνείδισας.

ΜΕ. κλαίοις ἀν, εἰ πράσσοις ἀ μὴ πράσσειν σε δεῖ.

ΠΡ. οὐ χρῆν σε λῦσαι δέλτον, ἦν ἐγὼ 'φερον.

ΜΕ. οὐδέ γε φέρειν σὲ πᾶσιν "Ἐλλησιν κακά.

ΠΡ. ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτ· ἀφες δὲ τήνδ' ἐμοί.

ΜΕ. οὐκ ἀν μεθείμην.

ΠΡ. οὐδ' ἐγωγ' ἀφήσομαι.

ΜΕ. σκήπτρῳ τάχ' ἄρα σὸν καθαιμάξω κάρα.

ΠΡ. ἄλλ' εὐκλεές τοι δεσποτῶν θνήσκειν ὑπερ.

ΜΕ. μέθεις μακροὺς δὲ δοῦλος ὅν λέγεις λόγους.

ΠΡ. ὃ δέσποτ', ἀδικούμεσθα. σὰς δ' ἐπιστολὰς
ἔξαρπάσας ὅδ' ἐκ χερῶν ἐμῶν βίᾳ,

'Αγάμεμνον, οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει.

ΑΓΑ. ἔα·

τίς ποτ' ἐν πύλαισι θόρυβος καὶ λόγων ἀκοσμία;

ΜΕ. οὐδός, οὐχ ὁ τοῦδε μῆθος κυριώτερος λέγειν.

ΑΓΑ. σὺ δὲ τί τῷδ' ἐς ἔριν ἀφῆσαι, Μενέλεως, βίᾳ τ' ἄγεις;

ΜΕ. βλέψον εἰς ἡμᾶς, ἵν' ἀρχάς τῶν λόγων ταύτας λάβω. 320

ΑΓΑ. μῶν τρέσας οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον, 'Ατρέως
γεγώς;

ΜΕ. τήνδ' ὀρᾶς δέλτον, κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτιν;

ΑΓΑ. εἰσορῶ· καὶ πρῶτα ταύτην σῶν ἀπάλλαξον χερῶν.

ΜΕ. οὖ, πρὶν ἀν δείξω γε Δαναοῖς πᾶσι τάγγεγραμμένα.

ΑΓΑ. ή γάρ οἰσθ' ἀ μή σε καιρὸς εἰδέναι, σήμαντρ' ἀνείς ; 325
ΜΕ. ὥστε σ' ἀλγῦναι γ', ἀνοίξας ἀ σὺ κάκ' εἰργάσω

λάθρῳ.

ΑΓΑ. ποῦ δὲ κἄλαβές νιν ; ὡς θεοί, σῆς ἀναισχύντου φρενός.

ΜΕ. προσδοκῶν σὴν παῖδ' ἀπ' Ἀργους, εἰ στράτευμ' ἀφίξεται.

ΑΓΑ. τί δέ σε τὰμ' ἔδει φυλάσσειν ; οὐκ ἀναισχύντου τόδε ;

ΜΕ. ὅτι τὸ βούλεσθαι μ' ἔκνιζε· σὸς δὲ δοῦλος οὐκ ἔφυν. 330

ΑΓΑ. οὐχὶ δεινά ; τὸν ἐμὸν οἴκεν οἶκον οὐκ ἔάσομαι ;

ΜΕ. πλάγια γάρ φρονεῖς, τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ δ' αὐτίκα.

ΑΓΑ. εὗ κεκόμψευσαι. πονηρῶν γλῶσσ' ἐπίφθονον σοφή.

ΜΕ. νοῦς δ' ὁ μὴ βέβαιος ἀδικον κτῆμα κού σαφὲς φίλοις. βρύλομαι δέ σ' ἔξελέγξαι, καὶ σὺ μήτ' ὀργῆς ὑπὸ 335 ἀποτρέπου τάληθές, οὔτε κατατενῶ λίαν ἐγώ.

οἰσθ', ὅτ' ἐσπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαίς πρὸς Ἰλιον, τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων, ὡς ταπεινὸς ἥσθα πάσης δεξιᾶς προσθιγγάνων

καὶ θύρας ἔχων ἀκλήστους τῷ θέλοντι δημοτῶν 340

καὶ διδοὺς πρόσρησιν ἔξης πᾶσι, κεί μή τις θέλοι,

τοῖς τρόποις ζητῶν πρίασθαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου ;

κατ', ἐπεὶ κατέσχες ἀργάς, μεταβαλὼν ἀλλους τρόπους, τοῖς φίλοισιν οὐκέτ' ἥσθα τοῖς πρὶν ὡς πρόσθεν φίλος,

δυσπρόσιτος ἔσω τε κλήθρων σπάνιος. ἀνδρα

δ' οὐ χρεών 345

τὸν ἀγαθὸν πράσσοντα μεγάλα τοὺς τρόπους μεθιστάναι,

ἀλλαὶ καὶ βέβαιον εἶναι τότε μάλιστα τοῖς φίλοις,

ἥμακ' ὠφελεῖν μάλιστα δυνατός ἐστιν εύτυχῶν.

τοῦτα μὲν σε πρῶτ' ἐπῆλθον, ἵνα σε πρῶθ' ηὔρον κακόν.

ώς δ' ἐς Αὖλιν ἥλθες αὔθις χώ Πανελλήνων

στρατός, 350

οὐδὲν ἥσθ', ἀλλ' ἔξεπλήσσου τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν,
οὐρίας πομπῆς σπανίζων. Δαναΐδαι δ' ἀφιέναι
ναῦς διήγγελον, μάτην δὲ μὴ πονεῖν ἐν Αὐλίδι.
ώς ἄνοιβον εἰχες δύμα σύγχυσίν τ', εἰ μὴ νεῶν
χιλίων ἄρχων τὸ Πριάμου πεδίον ἐμπλήσεις δορός. 355
κάμε παρεκάλεις· τί δράσω; τίν' ἀπορῶν εὔρω πόρον,
ώστε μὴ στερέντα σ' ἄρχῆς ἀπολέσαι καλὸν κλέος;
κἄθ', ἐπεὶ Κάλχας ἐν Ἱεροῖς εἴπε σὴν θῦσαι κόρην
'Αρτέμιδι καὶ πλεῦν ἔσεσθαι Δαναΐδαις, ἥσθεὶς.

φρένας,

ἄσμενος θύσειν ὑπέστης παῖδα· καὶ πέμπεις ἔκών,
οὐ βίᾳ, μὴ τοῦτο λέξης, σῇ δάμαρτι παῖδα σὴν
δεῦρ' ἀποστέλλειν, 'Αχιλλεῦ πρόφασιν ὡς γαμουμένην.
κἄθ' ὑποστρέψας, λέληψαι μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς,
ώς φονεὺς οὐκέτι θυγατρὸς σῆς ἔσει· κάλλιστά γε.
οὗτος αὐτός ἐστιν αἰθήρ, δις τάδ' ἤκουσεν σέθεν. 365
μυρίοι δέ τοι πεπόνθασ' αὐτὸν πρὸς τὰ πράγματα.
ἐκπονοῦσ' ἔκόντες, εἴτα δ' ἔξεχώρησαν κακῶς,
τὰ μὲν ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου, τὰ δ' ἐνδίκως,
ἀδύνατοι γεγῶτες αὐτοὶ διαφυλάξασθαι πόλιν.

'Ελλάδος μάλιστ' ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω, 370
ἥ, θέλουσα δρᾶν τι κεδνόν, βαρβάρους τοὺς οὐδένας
καταγελῶντας ἔξανήσει διὰ σὲ καὶ τὴν σὴν κόρην.
μηδέν' ἄρα γένους ἔκατι προστάτην θείμην χθονός,
μηδ' ὅπλων ἄρχοντα· νοῦν χρὴ τὸν στρατηλάτην ἔχειν.
πόλεος ὡς ἄρχων ἀνήρ πᾶς, σύνεσιν ἦν ἔχων τύχη. 375

ΧΟ. δεινὸν καστηγήτοισι γίγνεσθαι λάγους

μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν.

ΑΓΑ. βούλομαί σ' εἰπεῖν κακῶς εῦ, βραχέα, μὴ λίαν ἄνω

βλέφαρα πρὸς τάναιδες ἀγαγών, ἀλλὰ σωφρονεστέρως,
ώς ἀδελφὸν ὄντ· ἀνὴρ γάρ χρηστὸς αἰδεῖσθαι φιλεῖ. 380
εἰπέ μοι, τί δεινὰ φυσῆς αἴματηρὸν ὅμιμον ἔχων;
τίς ἀδικεῖ σε; τοῦ κέχρησαι; λέκτρα χρήστ' ἐρᾶς
λαβεῖν;

οὐκ ἔχοιμον ἃν σοι παρασχεῖν· ὅν γάρ ἐκτήσω, κακῶς
ἡρχεις. εἰτ' ἐγὼ δίκην δῶ σῶν κακῶν, ὁ μὴ σφαλεῖς;
οὐ δάκνει σε τὸ φιλότιμον τούμόν, ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις 385
εὐπρεπῆ γυναῖκα χρήζεις, τὸ λελογισμένον παρεὶς
καὶ τὸ καλόν, ἔχειν. πονηροῦ φωτὸς ἡδοναὶ κακαί.
εἰ δ' ἐγώ, γνοὺς πρόσθεν οὐκ εὖ, μετεθέμην εὑθουλίᾳ,
μαίνομαι; σὺ μᾶλλον, ὅστις ἀπολέσας κακὸν λέχος
ἀναλαβεῖν θέλεις θεοῦ σοι τὴν τύγην διδόντος εὖ. 390
ῶμοσσαν τὸν Τυνδάρειον ὄρκον οἱ κακόφρονες
φιλόγαμοι μνηστῆρες· ἡ δέ γ' ἐλπίς, οἷμαι μέν, θεός,
καξέπραξεν αὐτὸν μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος·
οὓς λαβὼν στράτευ· ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρίᾳ φρενῶν.
οὐ γάρ ἀσύνετον τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι
τοὺς κακῶς παγέντας ὄρκους καὶ κατηναγκασμέ-

νους. 395

τάμα δ' οὐκ ἀποκτενῶ γὰρ τέκνα· κού τὸ σὸν μὲν εὖ
παρὰ δίκην ἔσται κακίστης εὔνιδος τιμωρίᾳ,
ἔμε δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις,
ἄνομα δρῶντα κού δίκαια παῖδας οὓς ἐγεινάμην.

ταῦτά σοι βραχέα λέλεκται καὶ σαφῆ καὶ ῥάδια. 400
εἰ δὲ μὴ βούλει φρονεῖν σύ, τάμ' ἐγὼ θήσω καλῶς.

XO. οἶδ' αὖ διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων
μύθων, καλῶς δ' ἔχουσι, φείδεσθαι τέκνων.

ΜΕ. αἰαῖ, φίλους ἔρ οὐχὶ κεκτήμην τάλας.

ΑΓΑ. εἰ τοὺς φίλους γε μὴ θέλεις ἀπολλύναι.

ΜΕ. δείξεις δὲ ποῦ μοι πατρὸς ἐκ ταύτοῦ γεγώς;

405

- ΑΓΑ. συνσωφρονεῖν σοι βούλομ', ἀλλ' οὐ συννοσεῖν.
 ΜΕ. ἔς κοινὸν ἀλγεῖν τοῖς φίλοισι χρὴ φίλους.
 ΑΓΑ. εὖ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἐμέ.
 ΜΕ. οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι τάδε πονεῖν σὺν Ἐλλάδι ; 410
 ΑΓΑ. Ἐλλάς δὲ σὺν σοὶ κατὰ θεὸν νοσεῖ τινα.
 ΜΕ. σκήπτρῳ νῦν αὔχει, σὸν κασίγνητον προδούς.
 ἐγὼ δ' ἐπ' ἄλλας εἴμι μηχανάς τινας
 φίλους τ' ἐπ' ἄλλους.

ΑΓΓΕΛΟΣ

὾ Πανελλήνων ἄναξ,

'Αγάμεμνον, ἥκω παῖδά σοι τὴν σὴν ἄγων,
 ἦν Ιφιγένειαν ὀνόμαζες ἐν δόμοις. 415μήτηρ δ' ὄμαρτεῖ, σῆς Κλυταιμήστρας δέμας,
 καὶ παῖς Ὁρέστης, ὡστ' ἂν τερφθείης ἴδων,
 χρόνον παλαιὸν δωμάτων ἔκδημος ὡν.ἀλλ' ὡς μακρὰν ἔτεινον, εὔρυτον παρὰ
 κρήνην ἀναψύχουσι θηλύπουν βάσιν,
 αὐταί τε πᾶλοι· τ' ἔς δὲ λειμώνων χλόην
 καθεῖμεν αὐτάς, ὡς βορᾶς γευσαίτο. 420ἐγὼ δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς χάροιν
 ἥκω· πέπυσται γάρ στρατός, ταχεῖα γάρ
 διῆξε φήμη, παῖδα σὴν ἀφιγμένην.
 425πᾶς δ' ἔς θέαν ὄμιλος ἔρχεται δρόμῳ,
 σὴν παῖδ' ὅπως ἵδωσιν· οἱ δ' εὐδαίμονες
 ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περιβλεπτοι βροταῖς.λέγουσι δ· 'Υμέναιός τις ἢ τί πράσσεται;
 ἢ πόθον ἔχων θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ
 ἐκόμισε παῖδα; τῶν δ' ἂν ἥκουσας τάδε·
 'Αρτέμιδι προτελίζουσι τὴν νεάνιδα,
 Αὐλίδος ἀνάσση· τίς νιν ἄξεται ποτε;

ἀλλ' εῖα, τάπι τοισίδ' ἔξαρχου κανᾶ,
στεφανοῦσθε κρᾶτα καὶ σύ, Μενέλεως ἄναξ,
ἥμέναιον εὔτρέπιζε καὶ κατὰ στέγας
λωτὸς βοάσθω καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος·
φῶς γὰρ τόδ' ἥκει μακάριον τῇ παρθένῳ.

435

ΑΓΑ. ἐπήγεισ', ἀλλὰ στεῖχε δωμάτων ἔσω·
τὰ δ' ἄλλ' ιούσης τῆς τύχης ἔσται καλῶς.
οἴμοι, τί φῶ δύστηνος; ἀρξωμαι πόθεν;
εἰς οἶ ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν.
ὑπῆλθε δαίμων, ὥστε τῶν σοφισμάτων
πολλῷ γενέσθαι τῶν ἐμῶν σοφώτερος.
ἡ δυσγένεια δ' ὡς ἔχει τι χρήσιμον.
καὶ γὰρ δάκρυσαι δραδίως αὐτοῖς ἔχει
ἀπαντά τ' εἰπεῖν· τῷ δὲ γενναῖῳ φύσιν
ἄνοιλβα ταῦτα. προστάτην γε τοῦ βίου
τὸν δύκον ἔχομεν τῷ τ' ὅχλῳ δουλεύομεν.
ἐγὼ γὰρ ἐκβαλεῖν μὲν αἰδοῦμαι δάκρυ,
τὸ μὴ δακρύσαι δ' αὔθις αἰδοῦμαι τάλας,
ἔς τὰς μεγίστας συμφορὰς ἀφιγμένος.
εἰεν· τί φήσω πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν;
πῶς δέξομαι νιν; ποῖον ὅμμα συμβαλῶ;
καὶ γάρ μ' ἀπώλεσ' ἐπὶ κακοῖς ἢ μοι πάρα
ἐλθοῦσ' ἀκλητος. εἰκότως δ' ἄμ' ἔσπετο
θυγατρὶ νυμφεύσουσα καὶ τὰ φίλτατα
δώσουσ', ἵν' ἡμᾶς ὄντας εὐρήσει κακούς.
τὴν δ' αὖταλαιναν παρθένον — τί παρθένον;
“Αἰδης νιν, ὃς ἔσικε, νυμφεύσει τάχα —
ὦς ὥκτισ·” οἴμαι γάρ νιν ἱκετεύσειν τάδε·
“Ω πάτερ, ἀποκτενεῖς με; τοιούτους γάμους
γήμειας αὐτὸς χῶστις ἔστι σοι φίλος.
παρὼν δ' Ὁρέστης ἐγγὺς ἀναβοήσεται

440

445

450

455

460

465

- εὔσύνετ' ἀσυνέτως· ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.
αἰαῖ, τὸν Ἐλένης ὡς μ' ἀπώλεσεν γάμον
γῆμας δὲ Πριάμου Πάρις, ὃς μ' εἴργασται τάδε.
- XO. οὐχὶ κατώκτιρ', ὡς γυναικα δεῖ ξένην
ὑπέρ τυράννων συμφορᾶς καταστένειν. 470
- ME. ἀδελφέ, δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν.
- ΑΓΑ. δίδωμι· σὸν γάρ τὸ κράτος, ἀθλιος δ' ἔγώ.
- ΜΕ. Πέλοπα κατόμνυμ', δις πατὴρ τούμοῦ πατρὸς
τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη, τὸν τεκόντα τ' Ἀτρέα,
ἥ μὴν ἐρεῖν σοι τάπο καρδίας σαφῶς 475
καὶ μὴ πίτηδες μηδέν, ἀλλ' ὅσον φρονῶ.
ἔγώ δ' ἀπ' ὅσσων ἐκβαλόντ' ἵδων δάκρυ
ώκτιρα καύτὸς ἀνταφῆκά σοι πάλιν
καὶ τῶν παλαιῶν ἔξαφίσταμαι λόγων,
οὐκ ἐς σὲ δεινός· εἰμὶ δ' οὗπερ εἰ σὺ νῦν. 480
- καὶ σοι παραινῶ μήτ' ἀποκτείνειν τέκνον
μήτ' ἀνθελέσθαι τούμόν. οὐ γάρ ἔνδικον
σὲ μὲν στενάζειν, τάμα δ' ἡδέως ἔχειν,
θυήσκειν τε τοὺς σούς, τοὺς δ' ἐμοὺς ὁρᾶν φάος·
τί βούλομαι γάρ; οὐ γάμους ἔξαιρέτους 485
ἄλλους λάβοιμ' ἄν, εἰ γάμων ἴμείρομαι;
ἀλλ' ἀπολέσας ἀδελφόν, ὃν μ' ἥκιστ' ἐχρῆν,
Ἐλένην ἔλωμαι, τὸ κακὸν ἀντὶ τάγαθοῦ;
ἄφρων νέος τ' ἦ, πρὶν τὰ πράγματ' ἐγγύθεν
σκοπῶν ἐσεῖδον οἶον ἦν κτείνειν τέκνα. 490
- ἄλλως τέ μ' ἔλεος τῆς ταλαιπώρου κόρης
ἐσῆλθε, συγγένειαν ἐννοοῦμένω,
ἥ τῶν ἐμῶν ἔκατι θύεσθαι γάμων
μέλλει. τί δ' Ἐλένης παρθένω τῇ σῇ μέτα;
ἴτω στρατεία διαλυθεῖσ' ἔξ Αὐλίδος 495
σὺ δ' ὅμμα παῦσαι δακρύοις τέγγων τὸ σόν,

ἀδελφέ, κάμε παρακαλῶν ἐς δάκρυα.
 εἰ δέ τι κόρης σῆς θεσφάτων μέτεστί μοι,
 μή μοι μετέστω σοὶ νέμω τούμὸν μέρος.
 ἀλλ' ἐς μεταβολὰς ἥλθον ἀπὸ δεινῶν λόγων. 500
 εἰκὸς πέπονθα τὸν δόμόθεν πεφυκότα
 στέργων μετέπεσον ἀνδρὸς οὐ κακοῦ τρόποι
 τοιοίδε, χρῆσθαι τοῖσι βελτίστοις ἀεί.

.ΧΟ. γενναῖ ἔλεξας Ταντάλῳ τε τῷ Διὸς
 πρέποντα προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν. 505

ΑΓΑ. αἰνῶ σε, Μενέλεως, ὅτι παρὰ γνώμην ἐμὴν
 ὑπέθηκας ὄρθῶς τοὺς λόγους σοῦ τ' ἀξίως.
 ταραχῇ γ' ἀδελφῶν διά τ' ἔρωτα γίγνεται
 πλεονεξίαν τε δωμάτων ἀπέπτυσα
 τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικράν. 510
 ἀλλ' ἥκομεν γάρ εἰς ἀναγκαίας τύχας,
 θυγατρὸς αἴματηρὸν ἐκπρᾶξαι φόνον.

ΜΕ. πῶς ; τίς δ' ἀναγκάσει σε τὴν γε σὴν κτανεῖν ;

ΑΓΑ. ἀπας Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος.

ΜΕ. οὔκ, ἦν νιν εἰς "Αργος γ' ἀποστείλης πάλιν. 515

ΑΓΑ. λάθοιμι τοῦτ' ἀν ἀλλ' ἔκειν' οὐ λήσομεν.

ΜΕ. τὸ ποῖον ; οὕτοι χρὴ λίαν ταρβεῖν ὅχλον.

ΑΓΑ. Κάλχας ἐρεῖ μαντεύματ' Ἀργείων στρατῷ.

ΜΕ. οὔκ, ἦν θάνη γε πρόσθε τοῦτο δ' εὔμαρές.

ΑΓΑ. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακόν. 520

ΜΕ. κούδέν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρόν.

ΑΓΑ. ἔκεινο δ' οὐ δέδοικας οὕμ' ἐσέρχεται;

ΜΕ. δν μὴ σὺ φράζεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἀν λόγον ;

ΑΓΑ. τὸ Σισύφειον σπέρμα πάντ' οἶδεν τάδε.

ΜΕ. οὔκ ἔστ' Ὁδυσσεὺς δ τι σὲ κάμε πημανεῖ. 525

ΑΓΑ. ποικίλος ἀεὶ πέφυκε τοῦ τ' ὅχλου μέτα.

ΜΕ. φιλοτιμίᾳ μὲν ἐνέχεται, δεινῷ κακῷ.

- ΑΓΑ. οὐκ οὖν δοκεῖς νιν στάντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις
 λέξειν & Κάλχας θέσφατ' ἔξηγήσατο,
 κάμ', ὃς ὑπέστην θῦμα, κάτα ψεύδομαι, 530
 Ἀρτέμιδι θύσειν ; οἵς ξυναρπάσας στρατόν,
 σὲ κάμ' ἀποκτείναντας Ἀργείους κόρην
 σφάξαι κελεύσει· καν πρὸς Ἀργος ἐκφύγω,
 ἐλθόντες αὐτοῖς τείχεσιν Κυκλωπίοις
 συναρπάσουσι καὶ κατασκάψουσι γῆν. 535
 τοιαῦτα τάμα πήματ'. Ὡς τάλας ἔγώ,
 ὃς ἡπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε.
 ἐν μοι φύλαξον, Μενέλεως, ἀνὰ στρατὸν
 ἐλθών, ὅπως ἀν μὴ Κλυταιμήστρα τάδε
 μάθῃ, πρὶν "Αἰδη παιᾶς ἐμὴν προσθῶ λαβών, 540
 ὃς ἐπ' ἐλαχίστοις δακρύοις πράσσω κακῶς.
 ὅμετε τε σιγήν, ὃς ἔξεναι, φυλάσσετε.
- ΧΟ. στροφὴ μάκαρες οἱ μετρίας θεοῦ
 μετά τε σωφροσύνας μετέ-
 σχον λέκτρων Ἀφροδίτας, 545
 γαλανείᾳ χρησάμενοι
 μαινομένων οἴστρων, ὅθι δὴ
 δίδυμος "Ἐρως δὲ χρυσοκόμας
 τόξον ἐντείνεται χαρίτων,
 τὸ μὲν ἐπ' εὐαίωνι πότμῳ,
 τὸ δὲ ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς. 550
 ἀπενέπω νιν ἀμετέρων,
 Κύπροι καλλίστα, θαλάμων.
 εἴη δέ μοι μετρία μὲν
 χάρις, πόθοι δὲ ὄσιοι,
 καὶ μετέχοιμι τὰς Ἀφροδί- 555
 τας, πολλὰν δὲ ἀποθείμαν.
 διάφοροι δὲ φύσεις βροτῶν,
 ἀντιστρ.

διάφοροι δὲ τρόποι· τὸ δ' ὄρ-
θῶς ἐσθλὸν σαφές αἰεί· 560
τροφαῖ θ' αἱ παιδευόμεναι
μέγα φέρουσ' ἐς τὰν ἀρετάν·
τό τε γάρ αἰδεῖσθαι σοφία,
τάν τ' ἐξαλλάσσουσαν ἔχει
χάριν ὑπὸ γνώμας ἐσορᾶν
τὸ δέον, ἔνθα δόξα φέρει
κλέος ἀγήρατον βιοτᾶ. 565
μέγα τι θηρεύειν ἀρετάν,
γυναιξὶ μὲν κατὰ Κύπριν
κρυπτάν, ἐν ἀνδράσι δ' αὖ
κόσμος ἐνών ὁ μυριοπλη-
θῆς μείζω πόλιν αὔξει.
ἐπώδ. ἔμολες, ὅ Πάρις, ἥτε σύ γε
βουκόλος ἀργενναῖς ἐτράφης
Ίδαιαις παρὰ μόσχοις 575
βάρβαρα συρτέων Φρυγίων
αὐλῶν Ὁλύμπου καλάμοις
μιμήματα πνέων.
εῦθηλοι δὲ τρέφοντο βόες,
ὅθι σε κρίσις ἔμενε θεᾶν, 580
ἄ σ' Ἑλλάδα πέμπει
ἐλεφαντοδέτων πάροι-
θεν δόμῳν, ὃς τᾶς Ἐλένας
ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν
ἔρωτά τ' ἔδωκας,
ἔρωτι δ' αὐτὸς ἐπτοάθης. 585
ὅθεν ἔρις ἔριν
Ἑλλάδα σὺν δορὶ ναυσί τ' ἤγει
ἐς πέργαμα Τροίας.

ΧΟΡΟΣ ΑΝΔΡΩΝ ΑΡΓΕΙΩΝ

ἴώ ἰώ· μεγάλαι μεγάλων
εύδαιμονίαι· τὴν τοῦ βασιλέως 590
ἴδετ' Ἰφιγένειαν, ἄνασσαν ἐμήν,
τὴν Τυνδάρεω τε Κλυταιμήστραν,
ώς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκασθε.
ἐπὶ τὸ εὔμήκεις ἥκουσι τύχας.
θεοί γ' οἱ κρείσσους οἵ τοι δλβοφόροι
τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι τῶν θνατῶν.

XO. στῶμεν, Χαλκίδος ἔκγονα θρέμματα,
τὴν βασίλειαν· δεξώμεθ' ὅχων
ἄπο μὴ σφαλερῶς ἐπὶ γαῖαν,
ἀγανῶς δὲ χεροῖν μαλακῇ γνώμῃ,
μὴ ταρβήσῃ νεωστί μοι μολὸν
κλεινὸν τέκνον Ἀγαμέμνονος,
μηδὲ θόρυβον μηδὲ ἔκπληξιν
ταῖς Ἀργείαις
ξεῖναι ξείναις παρέχωμεν.

ΚΛΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ

ὄρνιθα μὲν τόνδ' αἴσιον ποιούμεθα
τὸ σόν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν:
ἐλπίδα δ' ἔχω τιν' ὡς ἐπ' ἐσθλοῖσιν γάμοις
πάρειμι νυμφαγωγός. ἀλλ' ὅχημάτων 610
ἔξω πορεύεθ' ἀς φέρω φερνὰς κόρη,
καὶ πέμπετ' ἐς μέλαθρον εὐλαβούμενοι.
σὺ δ', ὁ τέκνον, μοι λεῖπε πωλικούς ὅχους
ἀβρὸν τιθεῖσα κῶλον ἀσθενές θ' ἄμα.
νύμενος δέ, νεάνιδές, νιν ἀγκάλαις ἐπι-
δέξασθε καὶ πορεύσατ' ἔξω ὅχημάτων.

κάμοι χερός τις ἐνδότω στηρίγματα,
θάκους ἀπήνης ώς ἂν ἔκλιπω καλῶς.
αἱ δὲ ἐς τὸ πρόσθεν στῆτε πωλικῶν ζυγῶν·
φοβερὸν γάρ ἀπαράμυθον ὅμια πωλικόν. 620
καὶ παῖδα τόνδε, τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον,
λάζυσθ' Ὁρέστην· ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.
τέκνον, καθεύδεις πωλικῷ δαμεὶς ὅχω;
ἔγειρ' ἀδελφῆς ἐφ' ὑμέναιον εὔτυχῶς·
ἀνδρὸς γάρ ἀγαθοῦ κῆδος αὐτὸς ἐσθλὸς ὃν 625
λήψει, τὸ τῆς Νηρῆδος ἵσθεον γένος.
ἔξῆς καθίστω δεῦρο μου ποδός, τέκνον·
πρὸς μητέρ', Ἰφιγένεια, μακαρίαν δέ με
ξέναισι ταῖσδε πλησία σταθεῖσα θές,
καὶ δεῦρο δὴ πατέρα προσείπωμεν φίλον. 630
ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγαμέμνων ἄναξ,
ῆκομεν, ἐφετμαῖς οὐκ ἀπιστοῦσαι σέθεν.

IΦΙΓΕΝΕΙΑ

- ὦ μῆτερ, ὑποδραμοῦσά σ', ὀργισθῆς δὲ μή,
πρὸς στέρνα πατρὸς στέρνα τάμα προσβαλῶ.
[ἔγώ δὲ βούλομαι τὰ σὰ στέρν', ὦ πάτερ, 635
ὑποδραμοῦσα περιβαλεῖν διὰ χρόνου.
ποθῶ γάρ ὅμια δὴ σὸν. ὀργισθῆς δὲ μή].
- ΚΛ. ἀλλ', ὦ τέκνον, χρή· φιλοπάτωρ δ' ἀεί ποτ' εἴ
μαλιστα παιδῶν τῷδ' ὅσους ἔγώ τεκνον.
- ΙΦ. ὦ πάτερ, ἐσεῖδόν σ' ἀσμένη πολλῶ χρόνῳ. 640
- ΑΓΑ. καὶ γάρ πατήρ σέ τόδ' ἵσον ὑπὲρ ἀμφοῦ λέγεις.
- ΙΦ. χαῖρ'. εὖ δέ μ' ἀγαγῶν πρός σ' ἐποίησας, πάτερ.
- ΑΓΑ. οὐκ οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ, τέκνον.
- ΙΦ. ἔα·

- ώς οὐ βλέπεις ἔκηλον, ἀσμενός μ' ἵδων.
- ΑΓΑ. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει. 645
 ΙΦ. παρ' ἐμοὶ γενοῦ νῦν, μὴ πὶ φροντίδας τρέπου.
- ΑΓΑ. ἀλλ' εἰμὶ παρὰ σοὶ νῦν ἅπας κούκ ἄλλοθι.
 ΙΦ. μέθες νυν ὁφρὺν ὅμμα τ' ἔκτεινον φίλον.
- ΑΓΑ. ἵδον γέγηθά σ' ως γέγηθ' ὁρῶν, τέκνον.
 ΙΦ. κάπειτα λείβεις δάκρυ ἀπ' ὅμμάτων σέθεν ; 650
 ΑΓΑ. μακρὰ γάρ ἡμῖν ἡ πιοῦσ' ἀπουσία.
- ΙΦ. οὐκ οἴδ' ὁ φῆς, οὐκ οἴδα, φίλτατ' ὦ πάτερ.
 ΑΓΑ. συνετὰ λέγουσα μᾶλλον εἰς οἰκτόν μ' ἄγεις.
 ΙΦ. ἀσύνετά νυν ἐροῦμεν, εἴ σέ γ' εὐφρανῶ.
- ΑΓΑ. παπαῖ. τὸ σιγᾶν οὐ σθένω, σὲ δ' ἥνεσα.
 ΙΦ. μέν, ὦ πάτερ, κατ' οἶκον ἐπὶ τέκνοις σέθεν. 655
 ΑΓΑ. θέλω γε τὸ θέλειν δ' οὐκ ἔχων ἀλγύνομαι.
 ΙΦ. ὅλοιντο λόγχαι καὶ τὰ Μενέλεω κακά.
- ΑΓΑ. ἄλλους δλεῖ πρόσθ' ἀμὲ διολέσαντ' ἔχει.
 ΙΦ. ως πολὺν ἀπῆσθα χρόνον ἐν Αὐλίδος μυχοῖς. 660
 ΑΓΑ. καὶ νῦν γέ μ' ἵσχει δή τι μὴ στέλλειν στρατόν.
- ΙΦ. ποῦ τοὺς Φρύγας λέγουσιν ὥκισθαι, πάτερ ;
 ΑΓΑ. οὖ μήποτ' οἰκεῖν ὕφελ' ὁ Πριάμου Πάρις.
 ΙΦ. μαχράν γ' ἀπαίρεις, ὦ πάτερ, λιπῶν ἔμε ;
 ΑΓΑ. εἰς ταύτον, ὦ θύγατερ, σύ γ' ἥκεις σῷ πατρὶ. 665
 ΙΦ. φεῦ.
- εἴθ' ἦν καλόν μοι σοὶ τ' ἄγειν σύμπλουν ἔμε.
 ΑΓΑ. ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς, ἵνα μνήσει πατρός.
 ΙΦ. σὺν μητρὶ πλεύσασ' ἢ μόνη πορεύσομαι ;
 ΑΓΑ. μόνη, μονωθεῖσ' ἀπὸ πατρὸς καὶ μητέρος.
 ΙΦ. οὐ πού μ' ἔς ἄλλα δώματ' οἰκίζεις, πάτερ ; 670
 ΑΓΑ. ἔα σύ γ'. οὐ χρή τοι τάδ' εἰδέναι κόρας.
 ΙΦ. σπεῦδ' ἐκ Φρυγῶν μοι, θέμενος εῦ τάκεῖ, πάτερ.
 ΑΓΑ. θῦσαί με θυσίαν πρῶτα δεῖ τιν' ἐνθάδε.

ΙΦ. ἀλλὰ ξὺν Ἱεροῖς χρὴ τό γ' εὐσεβὲς σκοπεῖν.

ΑΓΑ. εῖσει σύ· χερνίβων γάρ ἐστήξεις πέλας.

675

ΙΦ. στήσομεν ἄρ' ἀμφὶ βωμόν, ὡς πάτερ, χορούς;

ΑΓΑ. ζηλῶ σὲ· μᾶλλον ἢ 'μὲ τοῦ μηδὲν φρονεῖν.

χώρει δὲ μελάθρων ἐντὸς ὁφθῆναι κόραις,
πικρὸν φίλημα δοῦσα δεξιάν τ' ἔμοι,
μέλλουσα δαρὸν πατρὸς ἀποικήσειν χρόνον.

680

ὦ στέρνα καὶ παρῆδες, ὡς ξανθαὶ κόμαι,
ὤς ἀχθος ἡμῖν ἐγένεθ' ἡ Φρυγῶν πόλις
'Ελένη τε· παύω τοὺς λόγους· ταχεῖα γάρ
νοτὶς διώκει μ' ὅμματων ψαύσαντά σου.

ἴθ' ἐς μέλαθρα. σὲ δὲ παραιτοῦμαι τάδε,
Λήδας γένεθλον, εἰ κατῳκτίσθην ἄγαν,
μέλλων Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ἐκδώσειν ἐμήν.
ἀποστολαι γάρ μακάριαι μέν, ἀλλ' ὅμως
δάκνουσι τοὺς τεκόντας, ὅταν ἄλλοις δόμοις
παιδας παραδιδῷ πολλὰ μοχθήσας πατήρ.

690

ΚΛ. οὐχ ὅδ' ἀσύνετός εἰμι, πείσεσθαι δέ με
καύτην δόκει τάδ', ὥστε μή σε νουθετεῖν,
ὅταν σὺν ὑμεναίοισιν ἔξαγω κόρην.
ἄλλ' ὁ νόμος αὐτὰ τῷ χρόνῳ συνισχυανεῖ.
τούνομα μὲν οὖν παῖδ' οἶδ' ὅτῳ κατήνεσας.
γένους δὲ ποίου χώροθεν, μαθεῖν θέλω.

695

ΑΓΑ. Αἴγινα θυγάτηρ ἐγένετ' Ἀσωποῦ πατρός.

ΚΛ. ταύτην δὲ θητῶν ἢ θεῶν ἔζευξε τίς;

ΑΓΑ. Ζεύς· Αἰακὸν δ' ἔφυσεν, Οἰνώνης πρόμον.

ΚΛ. τοῦ δ' Αἰακοῦ παῖς τίς κατέσχε δώματα;

700

ΑΓΑ. Πηλεύς· ὁ Πηλεύς δ' ἔσχε Νηρέως κόρην.

ΚΛ. θεοῦ διδόντος, ἢ βίᾳ θεῶν λαβών;

ΑΓΑ. Ζεύς ἡγγύησε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος.

ΚΛ. γαμεῖ δὲ ποῦ νιν; ἢ κατ' οἰδμα πόντιον;

- ΑΓΑ. Χείρων ἵν' οἰκεῖ σεμνὰ Πηλίου βάθρα. 705
 ΚΛ. οῦ φασι Κενταύρειον ὥκισθαι γένος ;
 ΑΓΑ. ἐνταῦθ' ἔδαισαν Πηλέως γάμους θεοί.
 ΚΛ. Θέτις δ' ἔθρεψεν ἢ πατήρ Ἀχιλλέα ;
 ΑΓΑ. Χείρων, ἵν' ἥθη μὴ μάθοι κακῶν βροτῶν.
 ΚΛ. φεῦ.
 σοφός γ' ὁ θρέψας χώδη διδοὺς σοφώτερος. 710
 ΑΓΑ. τοιούσδε παιδὸς σῆς ἀνὴρ ἔσται πόσις.
 ΚΛ. οὐ μεμπτός. οἰκεῖ δ' ἄστυ ποῖον Ἐλλάδος ;
 ΑΓΑ. Ἀπιδανὸν ἀμφὶ ποταμὸν ἐν Φθίας ὅροις.
 ΚΛ. ἐκεῖνος ἀπάξει σὴν ἐμήν τε παρθένον ;
 ΑΓΑ. κείνω μελήσει ταῦτα, τῷ κεκτημένῳ. 715
 ΚΛ. ἀλλ' εὔτυχοίτην. τίνι δ' ἐν ἡμέρᾳ γαμεῖ ;
 ΑΓΑ. ὅταν σελήνης εύτυχης ἔλθῃ κύκλος.
 ΚΛ. προτέλεια δ' ἥδη παιδὸς ἔσφαξας θεᾶ ;
 ΑΓΑ. μέλλω. πὶ ταύτῃ καὶ καθέσταμεν τύχη.
 ΚΛ. κάπειτα δαίσεις τοὺς γάμους ἐς ὕστερον 720
 ΑΓΑ. θύσας γε θύμαθ' ἀμὲροὶ θῦσαι θεοῖς.
 ΚΛ. ἡμεῖς δὲ θοίνην ποῦ γυναιξὶ θήσομεν ;
 ΑΓΑ. ἐνθάδε παρ' εὐπρύμνοισιν Ἀργείων πλάταις.
 ΚΛ. καλῶς ἀναγκαίως τε συνενέγκοι δ' ὅμως.
 ΑΓΑ. οἶσθ' οὖν ὁ δρᾶσον, τὸ γένος ; πιθοῦ δέ μοι. 725
 ΚΛ. τί χρῆμα ; πείθεσθαι γάρ εἴθισμαι σέθεν.
 ΑΓΑ. ἡμεῖς μὲν ἐνθάδ', οὐπέρος ἔσθ' ὁ νυμφίος...
 ΚΛ. μητρὸς τί χωρὶς δράσεθ', ἀμὲροὶ δρᾶν χρεών ;
 ΑΓΑ. ἐκδώσομεν σὴν παῖδα Δαναϊδῶν μέτα.
 ΚΛ. ἡμᾶς δὲ ποῦ χρὴ τηνικαῦτα τυγχάνειν ; 730
 ΑΓΑ. χώρει πρὸς Ἀργος παρθένους τε τημέλει.
 ΚΛ. λιποῦσα παῖδα ; τίς δ' ἀνασχήσει φλόγα ;
 ΑΓΑ. ἐγὼ παρέξω φῶς, ὁ νυμφίοις πρέπει.
 ΚΛ. οὐχ ὁ νόμος οὗτος, σὺ δὲ φαῦλ' ἥγει τάδε.

- ΑΓΑ. οὐ καλὸν ἐν ὅχλῳ σ' ἔξομιλεῖσθαι στρατοῦ. 735
 ΚΛ. καλὸν τεκοῦσαν τάμα μ' ἐκδοῦναι τέκνα.
 ΑΓΑ. καὶ τάς γ' ἐν οἴκῳ μὴ μόνας εἶναι κόρας.
 ΚΛ. ὅχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς.
 ΑΓΑ. πιθοῦ.
 ΚΛ. μὰ τὴν ἄνασσαν Ἀργείαν θεάν.
 ἐλθὼν σὺ τάξω πρᾶσσε, τὰν δόμοις δ' ἐγώ, 740
 ἢ χρὴ παρεῖναι νυμφίοισι παρθένοις.
 ΑΓΑ. οἵμοι· μάτην ἥξε, ἐλπίδος δ' ἀπεσφάλην,
 ἐξ ὀμμάτων δάμαρτ' ἀποστεῖλαι θέλων·
 σοφίζομαι δὲ κάπι τοῖσι φιλτάτοις
 τέγνας πορίζω, πανταχῇ νικώμενος. 745
 δῆμος δὲ σὺν Κάλχαντι τῷ θυηπόλῳ
 κοινῇ τὸ τῆς θεοῦ φίλον, ἐμοὶ δ' οὐκ εὔτυγές,
 ἔξιστορήσων εἴμι, μόχθον Ἐλλάδος.
 χρὴ δ' ἐν δόμοισιν ἄνδρα τὸν σοφὸν τρέφειν
 γυναῖκα χρηστὴν κάγαθήν, ἢ μὴ γαμεῖν. 750
 ΧΟ.στροφὴ ἥξει δὴ Σιμόεντα καὶ
 δίνας ἀργυροειδεῖς
 ἀγυρις Ἐλλάνων στρατιᾶς
 ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὅπλοις
 Ἱλιον ἐς τὸ Τροίας 755
 Φοιβήιον δάπεδον,
 τὰν Κασσάνδραν ἵν' ἀκούω
 βίπτειν ζανθούς πλοκάμους
 χλωροκόμῳ στεφάνῳ δάφνας
 κοσμηθεῖσαν, ὅταν θεοῦ
 μαντόσυνοι πνεύσωσ' ἀνάγκαι. 760
 ἀντιστρ. στάσονται δ' ἐπὶ περγάμων
 Τροίας ἀμφὶ τε τείχη
 Τρῶες, ὅταν γάλκασπις Ἀρης

- πόντιος εὔπρῷοισι πλάταις
εἰρεσίᾳ πελάζῃ 765
- Σιμουντίοις δχετοῖς,
τὰν τῶν ἐν αἰθέρι δισσῶν
- Διοσκούρων Ἐλέναν
ἐκ Πριάμου κομίσαι θέλων
ἐς γᾶν Ἐλλάδα δοριπόνων. 770
- ἀσπίσι καὶ λόγχαις Ἀχαιῶν.
- ἔπωδ. Πέργαμον δὲ Φρυγῶν πόλιν
λαΐνους περὶ πύργους
κυκλώσας δόρει φονίῳ,
λαιμοτόμους σπάσας κεφαλάς, 775
- πέρσας πόλισμα κατ' ἄκρας,
θήσει κόρας πολυκλαύτους
δάμαρτά τε Πριάμου.
- ἀ δὲ Διὸς Ἐλένα κόρα
πολύκλαυτος ἐσσεῖται
πόσιν προλιποῦσα· μήτ' ἔμοι
μήτ' ἐμοῖσι τέκνων τέκνοις
ἐλπὶς ἀδε ποτ' ἔλθοι,
οἶναν αἱ πολύχρυσοι 785
- Λυδαὶ καὶ Φρυγῶν ἀλοχοι
στήσασαι τάδ' ἐς ἀλλήλας
παρ' ἴστοῖς μυθεύσουσι·
τίς ἄρα μ' εὐπλοκάμου κόμας
ρῦμα δακρυόν τανύσας 790
- πατρίδος οὐλομένας ἀπολωτιεῖ;
διὰ σέ, τὰν κύκνου δολιγαύχενος γόνον,
εὶ δὴ φάτις ἔτυμος,
ώς ἔτεκεν Λήδα σ'
ὅρνιθι πταμένω 795

Διδες δτ' ἡλλάχθη δέμας,
·είτ' ἐν δέλτοις Πιερίσιν
μῆθοι τάδ' ἐς ἀνθρώπους
ἥνεγκαν παρὰ καιρὸν ἄλλως.

800

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

- ποῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ὁ στρατηλάτης ;
τίς δὲν φράσειε προσπόλων τὸν Πηλέως
ζητοῦντά νιν παῖδ' ἐν πύλαις Ἀχιλλέα ;
οὐκ ἔξ ίσου γάρ μένομεν Εύρίπου πέλας.
οἱ μὲν γάρ ἡμῶν, ὅντες ἀζυγες γάμων,
οἴκους ἐρήμους ἐκλιπόντες ἐνθάδε
θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς, οἱ δ' ἔχοντες εὔνιδας
καὶ παῖδας οὕτω δεινὸς ἐμπέπτωκ' ἔρως
τῆσδε στρατείας Ἐλλάδ' οὐκ ἀνευ θεῶν.
τούμὸν μὲν οὖν δίκαιον ἐμὲ λέγειν χρεών,
ἄλλος δ' ὁ χρήζων αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει.
γῆν γάρ λιπὼν Φάρσαλον ἤδε Πηλέα
μένω πὶ λεπταῖς ταῖσδε γ' Εύρίπου πνοαῖς,
Μυρμιδόνας ἵσχων· οἱ δ' ἀεὶ προσκείμενοι
λέγουσ' · Ἀχιλλεῦ, τί μένομεν ; πόσον χρόνον
ἔτ' ἐκμετρῆσαι χρὴ πρὸς Ἰλίου στόλον ;
δρᾶ γ', εἰ τι δράσεις, ἢ ἀπαγ' οἴκαδε στρατόν,
τὰ τῶν Ἀτρειδῶν μὴ μένων μελλήματα.
- ΚΛ. Ὡ παῖ θεᾶς Νηρῆδος, ἔνδοθεν λόγων
τῶν σῶν ἀκούσασ' ἔξέβην πρὸ δωμάτων. 820
- ΑΧ. Ὡ πότνι' αἰδώς, τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ
γυναικα, μορφὴν εὔπρεπῆ κεκτημένην ;
οὐ θαῦμά σ' ἡμᾶς ἀγνοεῖν, οὓς μὴ πάρος
κατεῖδες· αἰνῶ δ' ὅτι σέβεις τὸ σωφρονεῖν.
- ΑΧ. τίς δ' εἰ ; τί δ' ἥλθες Δαναϊδῶν ἐς σύλλογον, 825

- γυνὴ πρὸς ἄνδρας ἀσπίσιν πεφραγμένους ;
ΚΛ. Λήδας μέν εἰμι παῖς, Κλυταιμήστρα δέ μοι
ὄνομα, πόσις δὲ μούστιν Ἀγαμέμνων ἄναξ.
- ΑΧ.** καλῶς ἔλεξας ἐν βραχεῖ τὰ καίρια.
αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους. 830
ΚΛ. μεῖνον· τί φεύγεις ; δεξιάν τ' ἐμῇ χερὶ¹
σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων.
- ΑΧ.** τί φῆς; ἐγώ σοι δεξιάν ; αἰδοίμεθ' ἀν
'Αγαμέμνον', εἰ φαύοιμεν ὃν μή μοι θέμις.
- ΚΛ.** θέμις μάλιστα, τὴν ἐμὴν ἐπεὶ γαμεῖς
παῖδ', διθεᾶς παῖ ποντίας Νηρηίδος. 835
ΑΧ. ποίους γάμους φῆς; ἀφασία μ' ἔχει, γύναι,
εἰ μή τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον.
- ΚΛ.** πᾶσιν τόδ' ἐμπέψυκεν, αἰδεῖσθαι φίλους
καινούς δρῶσι καὶ γάμου μεμνημένοις. 840
ΑΧ. οὐπώποτ' ἐμνήστευσα παῖδα σήν, γύναι,
οὐδ' ἔξ 'Ατρειδῶν ἥλθε μοι λόγος γάμων.
- ΚΛ.** τί δῆτ' ἀν εἴη ; σὺ πάλιν αὖ λόγους ἐμοὺς
θαύμαζ'. ἐμοὶ γάρ θαύματ' ἔστι τάπο σοῦ.
ΑΧ. εἰκαζε· κοινόν ἔστιν εἰκάζειν τάδε. 845
ἀμφω γάρ οὐ ψευδόμεθα τοῖς λόγοις ἵσως.
ΚΛ. ἀλλ' ἦ πέπονθα δεινά; μνηστεύω γάμους
οὐκ ὄντας, ὡς εἰξασιν· αἰδοῦμαι τάδε.
- ΑΧ.** ἵσως ἐκερτόμησε κάμε καὶ σέ τις.
ἀλλ' ἀμελίᾳ δὸς αὐτὰ καὶ φαύλως φέρε. 850
ΚΛ. χαῖρ'. οὐ γάρ δρθοῖς ὅμμασίν σ' ἔτ' εἰσορῶ,
ψευδής γενομένη καὶ παθοῦσ' ἀνάξια.
- ΑΧ.** καὶ σοὶ τόδ' ἔστιν ἔξ ἐμοῦ· πόσιν δὲ σὸν
στείχω ματεύσων τῶνδε δωμάτων ἔσω.
- ΠΡ.** ὡς ξέν', Αἰακοῦ γένεθλον, μεῖνον· δι, σέ τοι λέγω, 855
τὸν θεᾶς γεγῶτα παῖδα, καὶ σέ, τὴν Λήδας κόρην.

ΑΧ. τίς δ καλῶν πύλας παροίξας ; ὡς τεταρβηκώς καλεῖ.

ΠΡ. δοῦλος, οὐχ ἀβρύνομαι τῷδ' ἢ τύχη γάρ μ' οὐκ ἔξι.

ΑΧ. τίνος ; ἐμὸς μὲν οὐχί χωρὶς τάμα κ ἀγαμέμνονος.

ΠΡ. τῆσδε, τῶν πάροιθεν οἴκων, Τυνδάρεω δόντος

πατρός.

860

ΑΧ. ἔσταμεν φράζ', εἴ τι χρήζεις, ὃν μ' ἐπέσχες εἰνεκα.

ΠΡ. ἢ μόνω παρόντε δῆτα ταῖσδ' ἐφέστατον πύλαις ;

ΚΛ. ως μόνοις λέγοις ἄν, ἔξω δ' ἐλθὲ βασιλείων δόμων.

ΠΡ. ὡς τύχη πρόγοια θ' ἡμή, σώσαθ' οὓς ἐγὼ θέλω.

ΑΧ. ὁ λόγος ἐς μέλλοντ' ἀνοίσει χρόνον· ἔχει δ' ὅκνον

τινά. 865

ΚΛ. δεξιᾶς ἔκατι μὴ μέλλι, εἴ τι μοι χρήζεις λέγειν.

ΠΡ. οἰσθα δῆτά μ' ὅστις ὃν σοὶ καὶ τέκνοις εὔνους ἔφυν.

ΚΛ. οἵδα σ' ὅντ' ἐγώ παλαιὸν δωμάτων ἐμῶν λάτριν.

ΠΡ. χῶτι μ' ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς ἔλαβεν Ἀγαμέμνων

ἄναξ ;

ΚΛ. ἥλθες εἰς Ἀργος μεθ' ἡμῶν κάμὸς ἥσθ' ἀεί ποτε. 870

ΠΡ. ωδ' ἔχει. καὶ σοὶ μὲν εὔνους εἰμί, σῷ δ' ἥσσον πόσει.

ΚΛ. ἐκκάλυπτε νῦν ποθ' ἡμῖν οὔστινας στέγεις λόγους.

ΠΡ. παῖδα σὴν πατήρ ὁ φύσας αὐτόχειρ μέλλει κτενεῖν.

ΚΛ. πῶς ; ἀπέπτυσ', ὡς γεραίε, μῆθον οὐ γάρ εὖ φρονεῖς.

ΠΡ. φασγάνω λευκὴν φονεύων τῆς τάλαιπώρου δέρην. 875

ΚΛ. ὡς τάλαιν' ἐγώ· μεμηνώς ἄρα τυγχάνει πόσις ;

ΠΡ. ἀρτίφρων, πλὴν ἐς σὲ καὶ σὴν παῖδα· τοῦτ' οὐκ εὖ

φρονεῖ.

ΚΛ. ἐκ τίνος λόγου ; τίς αὐτὸν οὐπάγων ἀλαστόρων ;

ΠΡ. θέσφαθ', ὡς γέ φησι Κάλχας, ἵνα πορεύηται στρατός.

ΚΛ. ποῖ ; τάλαιν' ἐγώ, τάλαινα δ' ἦν πατήρ μέλλει

κτενεῖν. 880

ΠΡ. Δαρδάνου πρὸς δώμαθ', Ἐλένην Μενέλεως ὅπως λάβῃ.

ΚΑ. εἰς ἄρ' Ἰφιγένειαν Ἐλένης νόστος ἦν πεπρωμένος ;

ΠΡ. πάντ' ἔχεις· Ἀρτέμιδι θύσειν παῖδα σὴν μέλλει πατήρ.
 ΚΛ. δὲ γάμος τίν' εἶχε πρόφασιν, ἢ μ' ἐκόμισεν ἐκ δόμων;
 ΠΡ. ἵν' ἀγάγοις χαίρουσ' Ἀχιλλεῖ παῖδα νυμφεύσουσα

σήν. 885

ΚΛ. ὃ θύγατερ, ἥκεις ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ σὺ καὶ μήτηρ σέθεν.

ΠΡ. οἰκτρὰ πάσχετον δύ' οὖσαι· δεινὰ δ' Ἀγαμέμνων ἔτλη.

ΚΛ. οἴχομαι τάλαινα, δακρύων νάματ' οὐκέτι στέγω.

ΠΡ. εἰπερ ἀλγεινὸν τὸ τέκνων στερομένην δακρυρροεῖν.

ΚΛ. σὺ δὲ τάδ', ὃ γέρον, πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος, 890

ΠΡ. δέλτον ὡχόμην φέρων σοι πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα.

ΚΛ. οὐκ ἔῶν ἢ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην;

ΠΡ. μὴ μὲν οὖν ἄγειν· φρονῶν γάρ ἔτυχε σὸς πόσις τότ' εὗ.

ΚΛ. κάτα πῶς φέρων γε δέλτον οὐκ ἐμοὶ δίδως λαβεῖν;

ΠΡ. Μενέλεως ἀφείλεθ' ἡμᾶς, δος κακῶν τῶνδ' αἴτιος. 895

ΚΛ. ὃ τέκνον Νηρῆδος, ὃ παῖ Πηλέως, κλύεις τάδε;

ΑΧ. ἔκλυον οὖσαν ἀθλίαν σε; τὸ δ' ἐμὸν οὐ φαύλως φέρω.

ΚΛ. παῖδά μου κατακτενοῦσι σοῖς δολώσαντες γάμοις.

ΑΧ. μέμφομαι κάγω πόσει σῷ, κούχ ἀπλῶς οὔτε φέρω.

ΚΛ. οὐκ ἐπαιδεσθήσομαί γε προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ, 900

Θητὸς ἐκ θεᾶς γεγῶτα· τί γάρ ἐγὼ σεμνύνομαι;

ἢ τίνος σπουδαστέον μοι μᾶλλον ἢ τέκνου πέρι;

ἀλλ' ἄμυνον, ὃ θεᾶς παῖ, τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ

τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ, μάτην μέν; ἀλλ' ὅμως

σοὶ καταστέψασ' ἐγώ νιν ἦγον ὡς γαμουμένην. 905

νῦν δ' ἐπὶ σφαγὰς κομίζω· σοὶ δ' ὅνειδος ἵξεται,

ὅστις οὐκ ἤμυνας· εἰ γάρ μὴ γάμοισιν ἐξύγης,

ἀλλ' ἔκλήθης γοῦν ταλαίνης παρθένου φίλος πόσις.

πρὸς γενειάδος σε, πρὸς σῆς δεξιᾶς, πρὸς μητέρος,

ὄνομα γάρ τὸ σὸν μὲν ἀπώλεσ'; ὁσ' ἀμυναθεῖν χρεών, 910

οὐκ ἔχω βωμὸν καταφυγεῖν ἄλλον ἢ τὸ σὸν γόνυ,

οὐδὲ φίλος οὐδεὶς πέλει μοι· τὰ δ' Ἀγαμέμνονος κλύεις

ώμα και πάντοιμ· ἀφῆγμαι δ', ὥσπερ εἰσορᾶς, γυνὴ⁹¹⁵
ναυτικὸν στράτευμ· ἄναρχον καπὶ τοῖς κακοῖς θρασύ,
χρήσιμον δ', ὅταν θέλωσιν. ἦν δὲ τολμήσης σύ μου
χεῖρ' ὑπερτεῖναι, σεσώσμεθ· εἰ δὲ μή, οὐ σεσώσμεθα.

ΧΟ. δεινὸν τὸ τίκτειν και φέρει φίλτρον μέγα.

πᾶσίν τε κοινὸν ὕσθι ὑπερκάμνειν τέκνων.

ΑΧ. ὑψηλόφρων μοι θυμὸς αἴρεται πρόσω,
ἐπίσταται δὲ τοῖς κακοῖσι τ' ἀσχαλῶν
μετρίως τε χαίρειν τοῖσιν ἔξωγκωμένοις.
λελογισμένοι γάρ οἱ τοιοίδ' εἰσὶν βροτῶν
δρθῶς διαζῆν τὸν βίον γνώμης μέτα.

ἔστιν μὲν οὖν ἵν' ἡδὺ μὴ λίαν φρονεῖν,
ἔστιν δὲ χῶπου χρήσιμον γνώμην ἔχειν.⁹²⁵

ἔγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὐσέβεστάτου τραφεὶς
Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἀπλοῦς ἔχειν.
καὶ τοῖς Ἀτρείδαις, ἦν μὲν ἡγῶνται καλῶς,
πεισόμεθ· ὅταν δὲ μὴ καλῶς, οὐ πείσομαι·
ἀλλ' ἐνθάδ' ἐν Τροίᾳ τ' ἐλευθέρων φύσιν

παρέχων, "Ἄρη τὸ κατ' ἐμὲ κοσμήσω δορί.
σὲ δ', ὡς παθοῦσα σχέτλια πρὸς τῶν φιλτάτων,
ἀ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεται νεανίαν,
τοσοῦτον οἶκτον περιβαλῶν καταστελῶ,
κούποτε κόρη σὴ πρὸς πατρὸς σφαγήσεται,
ἐμὴ φατισθεῖσ· οὐ γάρ ἐμπλέκειν πλοκὰς
ἔγὼ παρέξω σῷ πόσει τούμὸν δέμας.

τούνομα γάρ, εἰ καὶ μὴ σίδηρον ἥρατο,
τούμὸν φονεύσει παῖδα σήν· τὸ δ' αἴτιον
πόσις σός· ἀγνὸν δ' οὐκέτ' ἔστι σῶμ' ἐμόν,
εἰ δι' ἔμ' ὀλεῖται διά τε τοὺς ἐμοὺς γάμους
ἡ δεινὰ τλᾶσα κούκλα ἀνεκτὰ παρθένος,
θυμακτὰ δ' ὡς ἀνάξι· ἡτιμασμένη.

ἔγὼ κάκιστος ἦν ἀρ' Ἀργείων ἀνήρ,
ἔγὼ τὸ μηδέν, Μενέλεως δ' ἐν ἀνδράσιν,
ώς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγώς,
εἴπερ φονεύσει τούμὸν ὄνομα παιδα σήν.
μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον
Νηρέα, φυτουργὸν Θέτιδος ἢ μ' ἔγεινατο,
οὐχ ἄψεται σῆς θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ,
οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρ', ὥστε προσβαλεῖν πέπλοις.
ἢ Σίπυλος ἔσται πόλις, δρισμα βαρβάρων,
ὅθεν πεφύκασ' οἱ στρατηλάται γένος,
Φθίας δὲ τούνομ' οὐδαμοῦ κεκλήσεται.
πικροὺς δὲ προχύτας χέρνιβάς τ' ἐνάρξεται
Κάλχας δι μάντις. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνήρ,
δις ὀλίγ' ἀληθῆ, πολλὰ δὲ φευδῆ λέγει
τυχών· δος' ἀν· δὲ μὴ τύχη, διοίχεται;
οὐ τῶν γάμων ἔκατι, μυρίαι κόραι
θηρῶσι λέκτρον τούμόν, εἱρηται τόδε.
ἀλλ' ὕβριν ἡμᾶς ὕβρισ' Ἀγαμέμνων ἄναξ.
χρῆν δ' αὐτὸν αἵτεν τούμὸν ὄνομ' ἔμοι πάρα,
θήραμα παιδός· ἡ Κλυταιμήστρα δ' ἔμοι
μάλιστ' ἐπείσθη θυγατέρ' ἐκδοῦναι πόσει.
ἔδωκα τὰν "Ελλησιν, εἰ πρὸς" Ιλιον
ἐν τῷδε ἔκαμνε νόστος· οὐκ ἡρνούμεθ' ἀν
τὸ κοινὸν αὔξειν ὅν μέτ' ἐστρατευόμην.
νῦν δ' οὐδέν εἰμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις
ἐν εύμαρεῖ τε δρᾶν τε καὶ μὴ δρᾶν καλῶς.
τάχ' εἰσεται σίδηρος, ὃν, πρὶν ἐς Φρύγας
ἐλθεῖν, φόνου κηλῖσιν αἴματος χρανῶ,
εἴ τίς με τὴν θυγατέρ' ἐξαιρήσεται.
ἀλλ' ἡσύχαζε· θεός ἔγὼ πέφηνά σοι
μέγιστος, οὐκ ὅν· ἀλλ' ὅμως γενήσομαι.

945
950
955
960
965
970

- ΧΟ. ἔλεξας, ὡς παῖ Πηγλέως; σοῦ τ' ἄξια
καὶ τῆς ἐναλίας δαίμονος, σεμνῆς θεοῦ. 975
- ΚΛ. φεῦ·
πῶς ἂν σ' ἐπαινέσαιμι μὴ λίαν λόγοις,
μηδ' ἐνδεῶς τοῦδ' ἀπολέσαιμι τὴν χάριν;
αἰνούμενοι γάρ ἀγαθοὶ τρόπον τινὰ
μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἢν αἰνῶσ' ἄγαν. 980
αἰσχύνομαι δὲ παραφέρουσ' οἴκτροὺς λόγους,
ἰδίᾳ νοσοῦσα· σὺ δ' ἀνοσος κακῶν γ' ἐμῶν.
ἀλλ' οὖν ἔχει τι σχῆμα, κανὸν ἀπωθεν ἥ
ἀνήρ ὁ χρηστός, δυστυχοῦντας ὡφελεῖν.
οἴκτιρε δ' ἡμᾶς· οἴκτρὰ γάρ πεπόνθαμεν. 985
- ἡ πρῶτα μὲν σε γαμβρὸν οἰηθεῖσ' ἔχειν
κενὴν κατέσχον ἐλπίδ'· εἶτά σοι τάχα
ὅρνις γένοιτ' ἀν σοῖς τε μέλλουσιν γάμοις
θανοῦσ' ἐμὴ παῖς, ὃ σε φυλάξασθαι χρεών.
ἀλλ' εὖ μὲν ἀρχὰς εἰπας, εὖ δὲ καὶ τέλη· 990
σοῦ γάρ θέλοντος παῖς ἐμὴ σωθήσεται.
βούλει νιν ἵκετιν σὸν περιπτύξαι γόνυ;
ἀπαρθένευτα μὲν τάδ'· εἰ δέ σοι δοκεῖ,
ἥξει, δι', αἰδοῦς ὅμμι' ἔχουσ' ἐλεύθερον·
εἰ δ' οὐ παρούσῃς ταύτα τεύξομαι· σέθεν, 995
μενέτω κατ' οἴκους· σεμνὰ γάρ σεμνύνεται.
ὅμως δ' ὅσον γε δυνατὸν αἰδεῖσθαι χρεών.
- ΑΧ. σὺ μήτε σὴν παῖδ' ἔξαγ' ὅψιν εἰς ἐμήν,
μήτ' εἰς ὄνειδος ἀμαθὲς ἔλθωμεν, γύναι·
στρατὸς γάρ ἀθρόος, ἀργὸς ὧν τῶν οἴκοθεν, 1000
λέσχας πονηρὰς καὶ κακοστόμους φιλεῖ·
πάντως δέ μ' ἵκετεύοντες ἥξετ' εἰς Ἱσον,
εἴτ' ἀνικετεύτως· εἰς ἐμοὶ γάρ ἐστ' ἄγων
μέγιστος, ὑμᾶς ἔξαπαλλάξαι κακῶν.

- ώς ἐν γ' ἀκούσασ' ἵσθι μὴ ψευδῶς μ' ἔρεῖν· 1005
 ψευδῆ λέγων δὲ καὶ μάτην ἐγκερτομῶν
 θάνοιμι· μὴ θάνοιμι δ', ἦν σώσω κόρην.
- ΚΛ. ὅναιο συνεχῶς δυστυχοῦντας ὠφελῶν.
 ΑΧ. ἀκουε δή νυν, ἵνα τὸ πρᾶγμα' ἔχῃ καλῶς.
 ΚΛ. τί τοῦτ' ἔλεξας; ὡς ἀκουστέον γέ σου. 1010
 ΑΧ. πείθωμεν αὖθις πατέρα βέλτιον φρονεῖν.
 ΚΛ. κακός τίς ἔστι καὶ λίαν ταρβεῖ στρατόν.
 ΑΧ. ἀλλ' οἱ λόγοι γε καταπαλάσσουσιν λόγους.
 ΚΛ. ψυχρὰ μὲν ἐλπῖς· ὅ τι δὲ χρή με δρᾶν φράσσον.
 ΑΧ. ἵκετεύ' ἔκεινον μὴ κτείνειν τέκνα· 1015
 ἦν δ' ἀντιβαίνη, πρὸς ἐμέ σοι πορευτέον·
 εἰ γάρ τὸ χρῆζον ἐπίθετ', οὐ τούμὸν χρεῶν
 χωρεῖν. ἔχει γάρ τοῦτο τὴν σωτηρίαν.
 καγώ τ' ἀμείνων πρὸς φίλον γενήσομαι,
 στρατός τ' ἂν οὐ μέμψαιτό μ', εἰ τὰ πράγματα 1020
 λελογισμένως πράσσοιμι μᾶλλον ἢ σθένει.
 καλῶς δὲ κρανθέντων πρὸς ἥδονὴν φίλοις
 σοί τ' ἀν γένοιτο κανέναοῦ χωρίς τάδε.
 ΚΛ. ὡς σώφρον' εἴπας· δραστέον δ' ἄ σοι δοκεῖ.
 ἦν δ' αὖ τι μὴ πράσσωμεν ὃν ἐγὼ θέλω, 1025
 ποῦ σ' αὖθις ὁρόμεσθα; ποιὲ χρή μ' ἀθλίαν
 ἐλθοῦσαν εὑρεῖν σὴν χέρ' ἐπίκουρον κακῶν;
 ΑΧ. ἡμεῖς σε φύλακες οὖν χρεῶν φυλάζομεν,
 μή τίς σ' ἵδη στείχουσαν ἐπτοημένην
 Δαναῶν δι' ὅχλου· μηδὲ πατρῶν δόμον 1030
 αἰσχυν· ὁ γάρ τοι Τυνδάρεως οὐκ ἀξιος
 κακῶς ἀκούειν· ἐν γάρ "Ελλησιν μέγας.
 ΚΛ. ἔσται τάδ· ἄρχε· σοί με δουλεύειν χρεών.
 εἰ δ' εἰσὶ θεοί, δίκαιοις ὃν ἀνήρ σύ τοι 1035
 ἐσθλῶν κυρήσεις· εἰ δὲ μή, τί δεῖ πονεῖν;

- ΧΟ.στρ. τίς ἄρ' ὑμέναιος διὰ λωτοῦ Λίβυος
 μετά τε φιλοχόρου κιθάρας
 συρίγγων θ' ὑπὸ καλαμοεσ-
 σῶν ἔστασεν ἵαχάν, 1040
 ὅτ' ἀνὰ Πήλιον αἱ καλλιπλόκαμοι
 Πιερίδες παρὰ δαιτὶ θεῶν
 χρυσεοσάνδαλον ἵγνος
 ἐν γῇ κρούουσαι
 Πηλέως ἐς γάμον ἥλθον, 1045
 μελωδοῖς Θέτιν ἀχήμασι τόν τ' Αἰακίδαν·
 Κενταύρων ἀν' ὄρος κλέουσαι
 • Πηλιάδα καθ' Ὂλαν.
 ὁ δὲ Δαρδανίδας, Διὸς
 λέκτρων τρύφημα φίλον,
 χρυσέοισιν ἀφυσσε λοιβάν 1050
 ἐν κρατήρων γυάλοις,
 ὁ Φρύγιος Γανυμήδης.
 παρὰ δὲ λευκοφαῆ ψάμαθον
 εἴλισσόμεναι κύκλια 1055
 πεντήκοντα κόραι Νηρέως
 γάμους ἔχόρευσαν.
 ἀνὰ δ' ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόᾳ
 θίασος ἔμοιλεν ἱπποβάτας
 Κενταύρων ἐπὶ δαιτα τὰν 1060
 θεῶν κρατῆρά τε Βάκχου.
 μέγα δ' ἀνέκλαγον· ἡ Νηρὴ κόρα,
 παῖδα σὲ Θεσσαλίᾳ μέγα φῶς
 μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν
 εἰδὼς γεννάσειν 1065
 Χείρων ἔξονόμαζεν,
 δις ἤξει χθόνα λογγήρεσι σὺν Μυρμιδόνων

- ἀσπισταῖς Πριάμοιο κλεινὰν
γῆθεν ἐκπυρώσων, 1070
περὶ σώματι χρυσέων
ὅπλων 'Ηφαιστοπόνων
κεκορυθμένος ἔνδυτ', ἐκ θεᾶς
ματρὸς δωρήματ' ἔχων
Θέτιδος, ἢ νιν ἔτικτε. 1075
μακάριον τότε δαίμονες
τᾶς εὐπάτριδος
Νηρῆδός τ' ἔθεσαν γάμον
Πηλέως θ' ὑμεναίους.
ἐπῳδ. σὲ δ', ὅ κόρα, στέψουσι καλλικόμαν 1080
πλόκαμον 'Αργεῖοι βαλιὰν
ώστε πετραίων ἀπ' ἄντρων ἐλθοῦσαν ὀρείαν
μόσχον ἀκήρατον, βρότειον
αἰμάσσοντες λαιμόν·
οὐ σύριγγι τραφεῖσαν, οὐδ'
ἐν ροιβδήσεσι βουκόλων,
παρὰ δὲ ματέρι νυμφοκόμον
'Ιναχίδαις γάμον. 1085
ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ
τᾶς ἀρετᾶς σθένει τι πρόσωπον ; 1090
δπότε τὸ μὲν ἀσεπτον ἔχει
δύνασιν, ἢ δ' ἀρετὰ κατόπι-
σθεν θνατοῖς ἀμελεῖται, ἀνομία δὲ νόμων κρατεῖ
καὶ μὴ κοινὸς ἀγῶν βροτοῖς, 1095
μή τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ.
- ΚΛ. ἐξῆγλον οἴκων προσκοπουμένη πόσιν,
χρόνιον ἀπόντα κάκλελοιπότα στέγας.
ἐν δακρύοισι δ' ἡ τάλαινα παῖς ἐμή,
πολλὰς ιεῖσα μεταβολὰς ὀδυρμάτων, 1100

- θάνατον ἀκούσασ', δὸν πατήρο βούλεύεται.
μνήμην δ' ἄρ' εἰχον πλησίον βεβηκότος
'Αγαμέμνονος τοῦδ', δις ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ τέκνοις
ἀνόσια πράσσων αὐτίχ' εύρεθήσεται. 1105
- ΑΓΑ.** Λήδας γένεθλον, ἐν καλῷ σ' ἔξω δόμων
ηὔρηχ', οὐ' εἴπω παρθένου χωρὶς λόγους,
οὓς οὐκ ἀκούειν τὰς γαμουμένας πρέπει.
- ΚΛ.** τί δ' ἔστιν, οὖ σοι καιρὸς ἀντιλάζυται ;
ΑΓΑ. ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα· 1110
ώς χέρνιβες πάρεισιν ηύτρεπτισμέναι,
προχύται τε βάλλειν πῦρ καθάρσιον χεροῖν,
μόσχοι τε; πρὸ γάμων ἀς θεᾶς πεσεῖν χρεῶν
'Αρτέμιδι, μέλανος αἷματος φυσήματα.
- ΚΛ.** τοῖς ὁνόμασιν μὲν εὖ λέγεις, τὰ δ' ἔργα σου 1115
οὐκ οἴδ' ὅπως χρή μ' ὄνομάσασαν εὖ λέγειν.
χώρει δέ, θύγατερ, ἐκτός· οἶσθα γάρ πατρὸς
πάντως ἀ μέλλει. χύπὸ τοῖς πέπλοις ἄγε
λαβοῦσ' Ὁρέστην, σὸν κασίγνητον, τέκνον.
ἰδοὺ πάρεστιν ἥδε πειθαρχοῦσά σοι. 1120
τὰ δ' ἄλλ' ἐγὼ πρὸ τῆσδε κάμαυτῆς φράσω.
- ΑΓΑ.** τέκνον, τί κλαίεις, οὐδ' ἔθ' ἥδεως ὄρᾶς,
ἐς γῆν δ' ἐρείσασ' ὄμμα πρόσθ' ἔχεις πέπλους ;
ΚΛ. φεῦ·
τίν' ἀν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν ;
ἀπασι γάρ πρώτοισι χρήσασθαι πάρα 1125
κάν νστάτοισι κάν μέσοισι πανταχοῦ.
- ΑΓΑ.** τί δ' ἔστιν ; ὡς μοι πάντες εἰς ἐν ἥκετε,
σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραχμὸν ὄμμάτων.
- ΚΛ.** εἰφ' ἀν ἐρωτήσω σε γενναίως, πόσι.
- ΑΓΑ.** οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ', ἐρωτᾶσθαι θέλω. 1130
ΚΛ. τὴν παῖδα τὴν σὴν τὴν τ' ἐμὴν μέλλεις κτενεῖν ;

- ΑΓΑ. ἔα.
τλήμονά γ' ἔλεξας, ὑπονοεῖς θ' ἀ μή σε χρή.
- ΚΛ. ἔχ' ἥσυχος,
κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν.
- ΑΓΑ. σὺ δ' ἦν γ' ἐρωτᾶς εἰκότ', εἰκότ' ἀν κλύοις.
- ΚΛ. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι. 1135
- ΑΓΑ. ὡς πότνια μοῖρα καὶ τύχη δαίμων τ' ἐμός.
- ΚΛ. κάμος γε καὶ τῆσδ', εἰς τριῶν δυσδαιμόνων.
- ΑΓΑ. τίς σ' ἥδικησε ;
ΚΛ. τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα ;
ὅ νοῦς ὅδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει.
- ΑΓΑ. ἀπωλόμεσθα. προδέδοται τὰ χρυπτά μου. 1140
- ΚΛ. πάντ' οἴδα καὶ πέπυσμ', ἀ σὺ μέλλεις με δρᾶν
αὐτὸ δὲ τὸ σιγᾶν ὅμολογοῦντός ἐστί σου
καὶ τὸ στενάζειν· πολλὰ μὴ κάμης λέγων.
- ΑΓΑ. ίδού σιωπῶ· τὸ γάρ ἀναίσχυντον τί δεῖ
ψευδῆ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ ; 1145
- ΚΛ. ἀκουε δή νυν· ἀνακαλύψω γάρ λόγους,
κούκέτι παρῳδοῖς χρησόμεσθ' αἰνίγμασιν.
πρῶτον μέν, ἵνα σοι πρῶτα τοῦτ' ὀνειδίσω,
ἔγημας ἀκουσάν με κάλαβες βίᾳ,
τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανών, 1150
- βρέφος τε τούμὸν ζῶν προσούδισας πέδῳ,
μαστῶν βιαίως τῶν ἐμῶν ἀποσπάσας.
καὶ τὸ Διός γε παῖδ' ἐμώ τε συγγόνω
ἴπποισι μαρμαίροντ' ἐπεστρατευσάτην·
- πατήρ δὲ πρέσβυτος Τυνδάρεώς σ' ἐρρύσατο
ἰκέτην γενόμενον, τάμα δ' ἔσχες αὖ λέχη.
οὗ σοι καταλλαχθεῖσα περὶ σὲ καὶ δόμους
συμμαρτυρήσεις ὡς ἄμεμπτος ἦ γυνή,
ἔς τ' Ἀφροδίτην σωφρονοῦσα καὶ τὸ σὸν

μέλαθρον αὔξουσ', ὥστε σ' εἰσιόντα τε
χαίρειν θύραζέ τ' ἔξιόντ' εύδαιμονεῖν. 1160
σπάνιον δὲ θήρευμ' ἀνδρὶ τοιαύτην λαβεῖν
δάμαρτα· φλαύραν δ' οὐ σπάνις γυναικί ἔχειν.
τίκτω δ' ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι παῖδά σοι
τόνδ', διν μιᾶς σὺ τλημόνως μ' ἀποστεῖς. 1165
καν τίς σ' ἔρηται, τίνος ἔκατιν νιν κτενεῖς,
λέζον, τί φήσεις; ἢ με χρὴ λέγειν τὰ σά;
Ἐλένην Μενέλως ἵνα λάβῃ· καλόν γέ τοι
κακῆς γυναικὸς μισθὸν ἀποτεῖσαι τέκνα.
τάχθιστα τοῖσι φιλτάτοις ὡνούμεθα. 1170
ἄγ', ἢν στρατεύσῃ καταλιπών μ' ἐν δώμασιν,
κάκει γένη σὺ διὰ μακρᾶς ἀπουσίας,
τίν' ἐν δόμοις με καρδίαν ἔξειν δοκεῖς,
ὅταν θρόνους μὲν τῆσδε προσβλέπω κενούς,
κενούς δὲ παρθενῶνας, ἐπὶ δὲ δακρύοις 1175
μόνη κάθωμαι, τήνδε θρηνῳδοῦσ' ἀεί·
ἀπώλεσέν σ', ὡς τέκνον, ὁ φυτεύσας πατήρ,
αὐτὸς κτανών, οὐκ ἄλλος οὐδ' ἄλλη χερί,
τοιόνδε μῆσος καταλιπών πρὸς τοὺς δόμους.
ἐπεὶ βραχείας προφάσεως ἐνδεῖ μόνον, 1180
ἔφ' ἢ σ' ἔγω καὶ παῖδες αἱ λελειμμέναι
δεξόμεθα δέξιν ἢν σε δέξασθαι χρεών.
μὴ δῆτα πρὸς θεῶν μήτ' ἀναγκάσης ἐμὲ
κακὴν γενέσθαι περὶ σέ, μήτ' αὐτὸς γένη.
εῖεν.

Θύσεις σὺ δὴ παῖδ'. ἐνθα τίνας εὐχάριστεῖς; 1185
τί σοι κατεύξει τάγαθόν, σφάζων τέκνον;
νόστον πονηρόν, οἰκοθέν γ' αἰσχρῶς ἴών;
ἄλλ' ἐμὲ δίκαιοιν ἀγαθὸν εὔχεσθαι τί σοι;
ἢ τάρ' ἀσυνέτους τοὺς θεοὺς ἡγοίμεθ; ἀν,

εὶ τοῖσιν αὐθένταισιν εὔφρον' ἥσομεν. 1190

ἥκων δ' ἐς Ἀργὸς προσπεσεῖ τέκναισι σοῖς ;
ἀλλ' οὐ θέμις σοι. τίς δὲ καὶ προσβλέψεται
παίδων σ', ἐὰν σφῶν προέμενος κτάνης τινά ;
ταῦτ' ἥθες ἥδη διὰ λόγων ; ἡ σκῆπτρά σοι
μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ ; 1195
δὸν χρῆν δίκαιον λόγον ἐν Ἀργείοις λέγειν.
βούλεσθ', Ἀχαιοί, πλεῖν Φρυγῶν ἐπὶ χθόνα ;
κλῆρον τίθεσθε παῖδ' ὅτου θανεῖν χρεών.
ἐν ἵσῳ γάρ ἦν τόδ', ἀλλὰ μή σ' ἔξαίρετον
σφάγιον παρασχεῖν Δαναΐδαισι παῖδα σήν. 1200
ἢ Μενέλεων πρὸ μητρὸς Ἐρμιόνην κτανεῖν,
οὕπερ τὸ πρᾶγμα ἦν· νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἡ τὸ σὸν
σφέζουσα λέκτρον παιδὸς ἐστερήσομαι,
ἡ δ' ἔξαμαρτοῦς ὑπότροπος νεάνιδα

Σπάρτη κομίζουσ', εύτυχὴς γενήσεται. 1205

τούτων ἀμειψάι μ' εἴ τι μὴ καλῶς λέγω.
εἰ δ' εῦ λέλεκται, μετανόει δὴ μὴ κτανεῖν
τὴν σήν τε καμήν παιδα, καὶ σώφρων ἔσει.

XO. πιθοῦ· τὸ γάρ τοι τέκνα συνσώζειν καλόν,
Ἀγάμεμνον· οὐδεὶς τοῦσδ' ἀν ἀντείποι βροτῶν. 1210

IΦ. εἰ μὲν τὸν Ὁρφέως εἰχον, ὃ πάτερ, λόγον,
πείθειν ἐπάδουσ', ὥσθ' ὄμαρτεῖν μοι πέτρας,
κηλεῖν τε τοῖς λόγοισιν οὓς ἐβουλόμην,
ἐνταῦθ' ἀν ἥλθον· νῦν δὲ τάπ' ἐμοῦ σοφά,
δάκρυα παρέξω· ταῦτα γάρ δυναίμεθ' ἄν. 1215

ἴκετηρίαν δὲ γόνασιν ἔξαπτω σέθεν
τὸ σῶμα τούμόν, ὅπερ ἔτικτεν ἥδε σοι,
μή μ' ἀπολέσης ἀωρον· ἥδὺ γάρ τὸ φῶς
λεύσσειν· τὰ δ' ὑπὸ γῆς μή μ' ἰδεῖν ἀναγκάσης.
πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα καὶ σὺ παῖδ' ἐμέ· 1220

πρώτη δὲ γόνασι σοῖσι σῶμα δοῦσ' ἐμὸν
φίλας χάριτας ἔδωκα κάντεδεξάμην.
λόγος δ' ὁ μὲν σὸς ἦν ὅδ· ἄρα σ', ὃ τέκνον,
εὐδαίμον' ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὄψομαι,
ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ ; 1225
οὐκὸς δ' ὅδ' ἦν αὖ περὶ σὸν ἔξαρτωμένης
γένειον, οὗ νῦν ἀντιλάζυμαι χερί.
τί δ' ἄρ' ἐγὼ σέ, πρέσβυν ἄρ' ἐσδέξομαι
ἐμῶν φίλαισιν ὑποδοχαῖς δόμων, πάτερ,
πόνων τιθηνούς ἀποδιδοῦσά σοι τροφάς ; 1230
τούτων ἐγὼ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
σὺ δ' ἐπιλέλησαι, καί μ' ἀποκτεῖναι θέλεις.
μή, πρός σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρὸς
καὶ τῆσδε μητρός, ἡ πρὶν ὡδίνουσ' ἐμὲ
νῦν δευτέραν ὀδῖνα τήνδε λαμβάνει. 1235
τί μοι μέτεστι τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων
Ἐλένης τε ; πόθεν ἥλθ' ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ μῷ, πάτερ ;
βλέψον πρὸς ἡμᾶς, ὅμμα δὸς φίλημά τε,
ἴν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθειν
μνημεῖον, ἦν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῆς λόγοις. 1240
ἀδελφέ, μικρὸς μὲν σύ γ' ἐπίκουρος φίλοις,
ὅμως δὲ συνδάκρυσον, ἵκετευσον πατρὸς
τὴν σὴν ἀδελφὴν μὴ θανεῖν αἰσθημά τοι
κανένηποιος γε τῶν κακῶν ἐγγίγνεται.
ἴδού σιωπῶν λίσσεται σ' ὅδ', ὃ πάτερ. 1245
ἀλλ' αἰδεσσαί με καὶ κατοίκτιρον βίον·
ναί, πρὸς γένείου σ' ἀντόμεσθα δύο φίλω·
οἱ μὲν νεοσσὸς ὃν ἔθ', ἡ δ' ηὔξημένη.
ἴν συντεμοῦσα πάντα νικήσω λόγον·
τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν, 1250
τὰ νέρθε δ' οὐδέν μαίνεται δ' ὃς εὔχεται

- θανεῖν. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν.
XO. ὡς τλῆμον Ἐλένη, διὰ σὲ καὶ τοὺς σοὺς γάμους
ἀγών· Ἀτρείδαις καὶ τέκνοις ἥκει μέγας.
ΑΓΑ. ἐγὼ τά τ' οἰκτρά συνετός εἰμι καὶ τὰ μή,
φίλων ἔμαυτοῦ τέκνα· μαινούμην γάρ ἄν.
δεινῶς δ' ἔχει με ταῦτα τολμῆσαι, γύναι,
δεινῶς δὲ καὶ μή· τοῦτο γάρ πρᾶξαι με δεῖ.
ὅρᾶθ' ὅσον στράτευμα ναύφρακτον τόδε,
χαλκέων θ' ὅπλων ἀνακτεῖς Ἐλλήνων ὅσοι,
οἵς νόστος οὐκ ἔστ' Ἰλίου πύργους ἔπι,
εὶς μή σε θύσω, μάντις ὁς Κάλχας λέγει,
οὐδ' ἔστι Τροίας ἔξελεῖν κλεινὸν βάθρον.
μέμηνε δ' Ἀφροδίτη τις Ἐλλήνων στρατῷ
πλεῖν ὡς τάχιστα βαρβάρων ἐπὶ χθόνα,
παῦσαι τε λέκτρων ἀρπαγὰς Ἐλληνικῶν.
οἱ τάς τ' ἐν "Ἄργει παρθένους κτενοῦσί μου
ὑμᾶς τε κάμε, θέσφατ' εἰ λύσω θεᾶς.
οὐ Μενέλεως με καταδεδούλωται, τέκνον,
οὐδ' ἐπὶ τὸ κείνου βουλόμενον ἐλήλυθα,
ἀλλ' Ἐλλάς, ηδεῖ, καν θέλω, καν μὴ θέλω,
θῦσαι σε· τούτου δ' ἥσσονες καθέσταμεν.
ἐλευθέραν γάρ δεῖ νιν ὅσον ἐν σοί, τέκνον,
κάμοι γενέσθαι, μηδὲ βαρβάρων ὅπο
"Ἐλληνας ὄντας λέκτρα συλᾶσθαι βίᾳ.
ΚΛ. ὡς τέκνον, ὡς ξέναι,
οἱ γά θανάτου τοῦ σοῦ μελέα.
φεύγει σε πατήρ "Αιδη παραδούς.
ΙΦ. οἱ γά, ματερ, ταῦτὸν γάρ δὴ
μέλος εἰς ἄμφω πέπτωκε τύχης,
κούκέτι μοι φῶς
οὐδ' ἀελίου τόδε φέγγος.

ἰώ ἱώ.

νιφόβοιον Φρυγῶν νάπος "Ιδαῖς τ'

ὅρεα, Πρίαμος δθι ποτὲ βρέφος ἀπαλὸν ἔβαλε 1285

ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσας

ἐπὶ μόρῳ θανατόεντι

Πάριν, δς Ἱδαῖος

'Ιδαῖος ἐλέγετ' ἐν Φρυγῶν πόλει.

μή ποτ' ὥφελεν τὸν ἀμφὶ

1290

βουσὶ βουκόλον τραφέντ'

[Ἀλέξανδρον]

οἰκίσσαι ἀμφὶ τὸ λευκὸν ὄδωρ, δθι

κρῆναι Νυμφᾶν κεῖνται

λει μών τ' ἔρνεσι θάλλων

1295

χλωροῖς, οὖ διδόεντα

ἄνθε" ὑακίνθινά τε θεαῖσι δρέπειν.

ἔνθα ποτὲ Παλλὰς ἔμολε

καὶ δολιόφρων Κύπρις

"Ἡρα θ' 'Ερμᾶς θ', διὸ Διὸς ἄγγελος,

1300

ἀ μὲν ἐπὶ πόθῳ τρυφῶσα

Κύπρις, ἀ δὲ δουρὶ Παλλάς,

"Ἡρα τε Διὸς ἄνακτος

εὐναῖσι βασιλίσιν,

1305

κρίσιν ἐπὶ στυγνὰν ἔριν τε

καλλονᾶς, ἔμοι δὲ θάνατον,

πομπὰν φέροντα Δαγαΐδαισιν, ἃς κόραν

1310

προθύματ' ἔλαχεν "Αρτεμις πρὸς "Ιλιον."

ὁ δὲ τεκών με τὰν τάλαιναν,

ὦ μᾶτερ, ὦ μᾶτερ,

οἴχεται προδοὺς ἔργμον.

ὦ δυστάλαιν' ἐγώ, πικράν

πικράν ἰδοῦσα δυσελέναν,

1315

- φονεύομαι, διόλλυμαι
σφαγαῖσιν ἀνοσίοισιν ἀνοσίου πατρός.
μή μοι ναῶν χαλκεμβολάδων
πρύμνας ἄδ' Αὐλίς δέξασθαι
τούσδ' εἰς ὅρμους ἐς Τροίαν
ἀφελεν ἐλάταν πομπαίαν,
μηδ' ἀνταίαν Εὔριπω
πνεῦσαι πομπὰν Ζεύς, μειλίσσων
αὔραν ἄλλοις ἄλλαν θνατῶν
λαίφεσι χαίρειν, 1320
τοῖσι δὲ λύπαν, τοῖσι δ' ἀνάγκαν,
τοῖς δ' ἔξορμᾶν, τοῖς δὲ στέλλειν,
τοῖσι δὲ μέλλειν.
ἢ πολύμοχθον ἄρ' ἦν γένος, ἢ πολύμοχθον
ἄνερίων· τὸ χρεών δέ τι δύσποτμον
ἀνδράσιν ἀνευρεῖν.
ἴω ίώ,
μεγάλα πάθεα, μεγάλα δ' ἄχεα
Δαναΐδαις τιθεῖσα Τυνδαρὶς κόρα. 1335
ΧΟ. ἐγώ μὲν οἰκτίρω σε συμφορᾶς κακῆς
τυχοῦσαν, οἵας μήποτ' ὀφελες τυχεῖν.
ΙΦ. ὁ τεκοῦσ', ὁ μῆτερ, ἀνδρῶν ὄχλον εἰσορῶ πέλας.
ΚΛ. τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα, τέκνον, ᾧ σὺ
δεῦρ' ἐλήλυθας·
ΙΦ. διαχαλᾶτέ μοι μέλαθρα, δμῶες, ὡς κρύψω δέμας. 1340
ΚΛ. τί δέ, τέκνον, φεύγεις;
ΙΦ. ἀνδρα τόνδ' ιδεῖν αἰσχύνομαι.
ΚΛ. ὡς τί δή;
ΙΦ. τὸ δυστυχές μοι τῶν γάμων αἰδῶ φέρει.
ΚΛ. οὐκ ἐν ἀβρότητι κεῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα.
ἀλλὰ μίμν· οὐ σεμνότητος ἔργον, ἦν ὀνώμεθα.

- ΑΧ. ὡ γύναι τάλαινα, Λήδας θύγατερ.
 ΚΛ. οὐ ψευδῆ θροεῖς. 1345
- ΑΧ. δείν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται.
 ΚΛ. τὴν βοὴν σήμαινέ μοι.
- ΑΧ. ἀμφὶ σῆς παιδός.
 ΚΛ. πονηρὸν εἴπας οἰωνὸν λόγων.
- ΑΧ. ώς χρεών σφάξαι νιν.
 ΚΛ. κούδεις τοῖσδ' ἐναντία λέγει;
- ΑΧ. ἐς θόρυβον ἔγω τοι καύτὸς ἤλυθον.
 ΚΛ. τίν', ὡς ξένε;
- ΑΧ. σῶμα λευσθῆναι πέτροισι.
 ΚΛ. μῶν κόρην σώζων ἐμήν ; 1350
- ΑΧ. αὐτὸ τοῦτο.
 ΚΛ. τίς δ' ἀν ἔτλη σώματος τοῦ σοῦ θιγεῖν ;
- ΑΧ. πάντες "Ελληνες.
 ΚΛ. στρατὸς δὲ Μυρμιδῶν οὐ σοι παρῆν ;
- ΑΧ. πρῶτος ἦν ἐκεῖνος ἔχθρος.
 ΚΛ. δι' ἄρ δὲ διάλαμεν, τέκνον.
- ΑΧ. οἵ με τῶν γάμων ἀπεκάλουν ἥσσονά.
 ΚΛ. ἀπεκρίνω δὲ τί;
- ΑΧ. τὴν ἐμὴν μέλλουσαν εὗννιν μὴ κτανεῖν.
 ΚΛ. δίκαια γάρ. 1355
- ΑΧ. ἦν ἐφήμισεν πατήρ μοί.
 ΚΛ. κ' Αργόθεν γ' ἐπέμψατο.
- ΑΧ. ἀλλ' ἐνικώμην κεκραγμοῦ.
 ΚΛ. τὸ πολὺ γάρ δεινὸν κακόν.
- ΑΧ. ἀλλ' ὅμως ἀρήξομέν σοι.
 ΚΛ. καὶ μαχεῖ πολλοῖσιν εἰς ;
- ΑΧ. εἰσορᾶς τεύχη φέροντας τούσδε ;
 ΚΛ. ὄναριο τῶν φρενῶν.
- ΑΧ. ἀλλ' ὄνησόμεσθα.

- ΚΛ. παῖς ἄρ' οὐκέτι σφαγήσεται ; 1360
 ΑΧ. οὕκ, ἐμοῦ γ' ἔκόντος.
- ΚΛ. ήξει δ' ὅστις ἀψεται κόρης;
 ΑΧ. μυρίοι γ' ἀξει δ' Ὁδυσσεύς.
- ΚΛ. ἄρ' ὁ Σισύφου γόνος ;
 ΑΧ. αὐτὸς οὗτος.
- ΚΛ. ἵδια πράσσων, η στρατοῦ ταχθεὶς ὑπο ;
 ΑΧ. αἱρεθεὶς ἔκών.
- ΚΛ. πονηράν γ' αἴρεσιν, μιαιφονεῖν.
 ΑΧ. ἀλλ' ἐγὼ σχήσω νιν.
- ΚΛ. ἀξει δ' οὐχ ἔκοῦσαν ἀρπάσας ; 1365
 ΑΧ. δηλαδὴ ξανθῆς ἔθειρας.
- ΚΛ. ἐμὲ δὲ δρᾶν τί χρὴ τότε ;
 ΑΧ. ἀντέχου θυγατρός.
- ΚΛ. ως τοῦδ' εἴνεκ' οὐ σφαγήσεται ;
 ΑΧ. ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτο γ' ἥξει.
- ΙΦ. μῆτερ, εἰσακούσατε
 τῶν ἐμῶν λόγων· μάτην γάρ σ' εἰσορῶ θυμούμενην
 σῶ πόσει· τὰ δ' ἀδύναθ' ήμιν καρτερεῖν οὖν ῥάδιον. 1370
 τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας·
 ἀλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὀρᾶν χρή, μὴ διαβληθῆ στρατῷ,
 καὶ πλέοντι πράξωμεν οὐδέν, ὅδε δὲ συμφορᾶς τύχη.
 οἷα δ' εἰσῆλθέν μ', ἀκουσον, μῆτερ, ἐννοούμενην·
 κατθανεῖν μέν μοι δέδοκταν τοῦτο. δ' αὐτὸς βούλομαι 1375
 εὐκλεῶς πρᾶξαι παρεῖσά γ' ἐκποδῶν τὸ δυσφενές.
 δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ήμῶν, μῆτερ, ως καλῶς λέγω·
 εἰς ἔμ' Ἑλλὰς ή μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει,
 καλὸν ἐμοὶ πορθμός τε γαῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί.
 τάς τε μελλούσας γυναικας μή τι δρῶσι βάρβαροι, 1380
 μηδ' ἔθ' ἀρπάζωσιν εὐνάς δλβίας ἐξ Ἑλλάδος
 τὸν Ἐλένης τείσαντας δλεθρον, ήν δινήρπτασεν Ηάρις.

ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ρύσομαι, καί μου κλέος,
 Ἐλλάδ' ὡς ἡλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
 καὶ γὰρ οὐδέ τοι τι λίαν ἐμοὶ φιλοψυχεῖν χρεών. 1385
 πᾶσι γάρ μ' Ἐλλησὶ κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνῃ:
 ἀλλὰ μυρίοι μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,
 μυρίοι δ' ἐρέτμ' ἔχοντες, πατρίδος ἡδικημένης,
 δρᾶν τι τολμήσουσιν ἐχθροὺς χύπερ Ἐλλάδος θανεῖν.
 ἥ δ' ἐμὴ ψυχὴ μὲν οὖσα πάντα κωλύσει τάδε; 1390
 τί τὸ δίκαιον τοῦτ'; ἔχομεν ἄρ' ἀν ἀντειπεῖν ἔπος;
 καπ' ἔκεῖν' ἔλθωμεν· οὐ δεῖ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν
 πᾶσιν Ἀργείοις γυναικὶς εἴνεκ' οὐδὲ κατθανεῖν.
 εἰς γ' ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν μυρίων ὁρᾶν φάσος.
 εἰ δ' ἐβουλήθη γε σῶμα τούμὸν Ἀρτεμις λαβεῖν, 1395
 ἐμποδὼν γενήσομαι· γὰρ θνητὸς οὖσα τῇ θεῷ;
 ἀλλ' ἀμήχανον· δίδωμι σῶμα τούμὸν Ἐλλάδι.
 θύετ' ἐκπορθεῖτε Τροίαν· ταῦτα γάρ μνημεῖά μου
 διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὗτοι καὶ γάμοι καὶ δόξ' ἐμή·
 βαρβάρων γ' Ἐλληνας ἄρχειν εἰκός, ἀλλ' οὐ βαρβάρους, 1400
 μῆτερ, Ἐλλήνων· τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθεροι.

XO. τὸ μὲν σόν, ὃ νεᾶνι, γενναῖας ἔχει·
 τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεοῦ νοσεῖ.

AX. Ἀγαμέμνονος παῖ, μακάριον μέ τις θεῶν
 ἔμελλε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων. 1405
 ζηλῶ δὲ σοῦ μὲν Ἐλλάδ', Ἐλλάδος δὲ σέ·
 εῦ γάρ τόδ' εἰπας ἀξίως τε πατρίδος·
 τὸ θεομαχεῖν γάρ ἀπολιποῦσ', ὃ σου κρατεῖ,
 ἔξελογίσω τὰ χρηστὰ τάναγκαῖά τε.
 μᾶλλον δὲ λέκτρων σῶν πόθος μ' εἰσέρχεται 1410
 ἐς τὴν φύσιν βλέψαντα· γενναία γάρ εἰ.
 ὅρα δ' ἐγὼ γὰρ βούλομαι σ' εὑεργετεῖν
 λαβεῖν τοῦτο οἶκους· ἄχθομαι τ', ἵστω Θέτις,

- εἰ μή σε σώσω Δαναΐδαισι διὰ μάχης
ἐλθών· ἄθρησον, ὁ θάνατος δεινὸν κακόν. 1415
- IΦ. λέγω τάδ' οὐδὲν οὐδέν' εὐλαβουμένη.
- ἡ Τυνδαρὶς παῖς διὰ τὸ σῶμ' ἀρκεῖ μάχας
ἀνδρῶν τιθεῖσα καὶ φόνους. σὺ δ', ὃ ξένε,
μὴ θυῆσκε δι' ἐμὲ μηδ' ἀποκτείνης τινά.
ἔα δὲ σῶσαι μ' Ἐλλάδ', ἣν δυνώμεθα. 1420
- AΧ. ὡ λῆμ' ἄριστον, οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτ' ἔτι
λέγειν, ἐπεὶ σοι τάδε δοκεῖ· γενναῖα γὰρ
φρονεῖς· τί γὰρ τάληθὲς οὐκ εἴποι τις ἄν;
ὅμως δ' ἵσως γε καὶ μεταγνοίης τάδε·
ώς οὖν ἐν εἰδῆς τάπ' ἐμοῦ, λελέξεται· 1425
ἐλθὼν τάδ' ὅπλα θήσομαι βωμοῦ πέλας,
ώς οὐκ ἔάσων σ' ἀλλὰ κωλύσων θανεῖν.
χρήσει δὲ καὶ σὺ τοῖς ἐμοῖς λόγοις τάχα,
ὅταν πέλας σῆς φάσγανον δέρης ἴδης.
οὔκουν ἔάσω σ' ἀφροσύνῃ τῇ σῇ θανεῖν. 1430
- ἐλθὼν δὲ σὺν ὅπλοις τοῖσδε πρὸς ναὸν θεᾶς
καραδοκήσω σὴν ἔκει παρουσίαν.
- IΦ. μῆτερ, τί σιγῇ δακρύοις τέγγεις κόρας;
- KΛ. ἔχω τάλαινα πρόφασιν, ὥστ' ἀλγεῖν φρένα.
- IΦ. παῦσαι· μὲ μὴ-κάκιζε· τάδε δ' ἐμοὶ πιθοῦ. 1435
- KΛ. λέγ', ως παρ' ἡμῶν γ' οὐδὲν ἀδικήσει, τέκνον.
- IΦ. μήτ' οὖν τὸν σὸν πλόκαμον ἔκτεμης τριχός,
μήτ' ἀμφὶ σῶμα μέλανας ἀμπίσχη πέπλους.
- KΛ. τί δὴ τόδ' εἴπας, τέκνον; ἀπολέσασά σε;
- IΦ. οὐ σύ γε· σέσωσμαι, κατ' ἐμὲ δ' εὐκλεής ἔσει. 1440
- KΛ. πῶς εἴπας; οὐ πενθεῖν με σὴν ψυχὴν χρεών;
- IΦ. ἥκιστ', ἐπεὶ μοι τύμβος οὐ χωσθήσεται.
- KΛ. τί δὴ; τυθεῖσιν οὐ τάφος νομίζεται;
- IΦ. βωμὸς θεᾶς μοι μνῆμα τῆς Διὸς κόρης.

- ΚΛ. ἀλλ', ὡς τέκνον, σοὶ πείσομαι· λέγεις γάρ εῦ. 1445
 ΙΦ. ὡς εὔτυχοῦσά γ' Ἐλλάδος τ' εὐεργέτις.
 ΚΛ. τί δὴ κασιγνήταισιν ἀγγέλλω σέθεν;
 ΙΦ. μηδ' ἀμφὶ κείναις μέλανας ἔξαψης πέπλους.
 ΚΛ. εἴπω δὲ παρὰ σοῦ φίλον ἔπος τι παρθένοις;
 ΙΦ. χαίρειν γ'. Ὁρέστην τ' ἔκτρεφ' ἀνδρα τόνδε μοι. 1450
 ΚΛ. προσέλκυσαι νιν ὕστατον θεωμένη.
 ΙΦ. ὡς φίλτατ', ἐπεκούρησας ὅσον εἶχες φίλοις.
 ΚΛ. ἔσθ' ὅ τι κατ' Ἀργος δρῶσά σοι χάριν φέρω;
 ΙΦ. πατέρα τὸν ἀμὸν μὴ στύγει πόσιν τε σόν.
 ΚΛ. δεῖνοὺς ἀγῶνας διὰ σὲ δεῖ κεῖνον δράμειν. 1455
 ΙΦ. ἄκων μ' ὑπὲρ γῆς Ἐλλάδος διώλεσεν.
 ΚΛ. δόλῳ δ' ἀγεννῶς Ἀτρέως τ' οὐκ ἀξίως.
 ΙΦ. τίς μ' εἰσιν ἀξών πρὸν σπαράσσεσθαι κόμης;
 ΚΛ. ἔγωγε μετὰ σοῦ.
 ΙΦ. μὴ σύ γ' οὐ καλῶς λέγεις.
 ΚΛ. πέπλων ἔχομένη σῶν.
 ΙΦ. ἐμοί, μῆτερ, πιθοῦ· 1460
 μέν· ὡς ἐμοί τε σοὶ τε κάλλιον τόδε.
 πατρὸς δ' ὀπαδῶν τῶνδε τίς με πεμπέτω
 Ἀρτέμιδος ἐς ἀειμῶν', ὃπου σφαγήσομαι.
 ΚΛ. ὡς τέκνον, οἴχει;
 ΙΦ. καὶ πάλιν γ' οὐ μὴ μόλω.
 ΚΛ. λιποῦσα μητέρα;
 ΙΦ. ὡς ὁρᾶς γ', εῦ καξίως. 1465
 ΚΛ. σχές, μή με προλίπης.
 ΙΦ. οὐκ ἐῶ στάζειν δάκρυ.
 Ὕμεῖς δ' ἐπευφημήσατ', ὡς νεάνιδες,
 παιᾶνα τὴμῇ συμφορᾷ Διὸς κόρην
 Ἀρτεμιν· ἵτω δὲ Δαναΐταις εὐφημία.
 κανᾶ δ' ἐναρχέσθω τις, αἱθέσθω δὲ πῦρ 1470

προχύταις καθαρσίοισι, καὶ πατήρ ἐμὸς
ἐνδεξιούσθω βωμόν· ώς σωτηρίαν
"Ἐλλησι δώσουσ' ἔρχομαι νικηφόρον.

- ἄγετέ με τὰν Ἰλίου 1475
καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν,
στέφεα περίβολα δίδοτε, φέρε-
τε πλόκαμος ὅδε καταστέφειν·
χερνίβων τε παγάς.
ἔλισσετ' ἀμφὶ ναὸν ἀμφὶ βωμὸν "Ἄρτεμιν 1480
ἀνασσαν, "Ἄρτεμιν
τὰν μάκαιραν· ώς ἐμοῖσιν, εἰ. χρεών,
αἴμασι θύμασί τε 1485
Θέσφατ' ἔξαλείψω.
ὦ πότνια πότνια μᾶτερ, ώς δάκρυά γέ σοι
δώσομεν ἀμέτερα·
παρ' Ἱεροῖς γάρ οὐ πρέπει. 1490
ἰώ ιώ, νεάνιδες,
συνεπαείδετ' "Ἄρτεμιν
Χαλκίδος ἀντίπορον,
ἴνα τε δόρατα μέμονε δάια 1495
δι' ἐμὸν ὄνομα τᾶσδ' Αὐλίδος
στενοπόροισιν ὄρμοις.
ἰώ, γᾶ μᾶτερ δ' Πελασγία,
Μυκηναῖαι τ' ἐμαὶ θεράπναι.
ΧΟ. καλεῖς πόλισμα Περσέως, 1500
Κυκλωπίων πόνον χερῶν;
ΙΦ. ἐθρέψαθ' Ἐλλάδι με φάος·
θανοῦσα δ' οὐκ ἀναίνομαι.
ΧΟ. κλέος γάρ οὖ σε μὴ λίπη. 1505
ΙΦ. ιώ ιώ.

- λαμπαδοῦχος ἀμέρα Δι-
ός τε φέγγος, ἔτερον
ἔτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν.
χαῖρε μοι, φίλον φάος.
- ΧΟ. ἵώ ἵώ. ἵδεσθε τὰν Ἰλίου 1510
καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν
στείχουσαν, ἐπὶ κάρα στέφεα
βαλλούνεναν
χερνύβων τε παγάς,
βωμὸν διαιμονος θεᾶς
ῥανίσιν αίματορρύτοις 1515
θανοῦσαν εύφυϊ τε σώματος δέραν
[σφαγεῖσαν.]
- εὔδροσοι παγαὶ πατρῷαι
μένουσι χέρνιβές τέ σε
στρατός τ' Ἀχαιῶν θέλων
Ἰλίου πόλιν μολεῖν. 1520
- ἀλλὰ τὰν Διός κόραν
κλήσωμεν Ἀρτεμιν, θεῶν ἄνασσαν,
ώς ἐπ' εύτυχεῖ πότμῳ.
- Ὥ πότνια πότνια, θύμασιν βροτησίοις
γαρεῖσα, πέμψον ἐς Φρυγῶν 1525
γαῖαν Ἐλλάνων στρατὸν
καὶ δολόεντα Τροίας ἔδη,
Ἄγαμέμνονά τε λόγχαις
Ἐλλάδι κλεινότατον στέφανον
- δὸς ἀμφὶ κάρα θ' ἐὸν 1530
κλέος ἀείμνηστον ἀμφιθεῖναι.
- ΑΓΓ. Ὥ Τυνδαρεία παῖ Κλυταιμήστρα, δόμων
ἐξω πέρασον, ώς κλύης ἐμῶν λόγων.
- ΚΛ. φθογγῆς κλύουσα δεῦρο σῆς ἀφικόμην,

ταρβοῦσα τλήμων κάκπεπληγμένη φόβῳ,
μή μοί τιν' ἄλλην ξυμφορὰν ἥκης φέρων
πρὸς τῇ παρούσῃ.

1535

ΑΓΓ. σῆς· μὲν οὖν παιδὸς πέρι
θαυμαστά σοι καὶ δεινὰ σημῆναι θέλω.

ΚΛ. μὴ μέλλε τοίνυν, ἀλλὰ φράξ· ὅσον τάχος.

ΑΓΓ. ἀλλ' ὡ φίλη δέσποινα, πᾶν πεύσει σαφῶς. 1540
λέξω δ' ἀπ' ἀρχῆς, ἦν τι μὴ σφαλεῖσά που
γνώμη ταράξῃ γλῶσσαν ἐν λόγοις ἐμήν.

ἐπεὶ γάρ ίκόμεσθα τῆς Διὸς κόρης
'Αρτέμιδος ἄλσος λείμακάς τ' ἀνθεσφόρους,
ἴν' ἦν 'Αχαιῶν σύλλογος στρατεύματος, 1545
σὴν παιᾶν' ἀγοντες, εὐθὺς 'Αργείων ὅχλος
ἡθροίζεθ'. ὡς δ' ἐσεῖδεν 'Αγαμέμνων ἀναξ
ἐπὶ σφαγὰς στείχουσαν εἰς ἄλσος κόρην,
ἀνεστέναζε, κάμπαλιν στρέψας κάρα
δάκρυα προηκεν δύματων πέπλον προθείς.

ἡ δὲ σταθεῖσα τῷ τεκόντι πλησίον
ἔλεξε τοιάδ'· ὡ πάτερ, πάρειμί σοι,
τούμὸν δὲ σῶμα τῆς ἐμῆς ὑπὲρ πάτρας
καὶ τῆς ἀπάσης 'Ελλάδος γαίας ὑπερ
θῦσαι δίδωμ' ἔκοῦσα πρὸς βωμὸν θεᾶς 1555
ἄγοντας, εἴπερ ἐστὶ θέσφατον τόδε.

καὶ τούπ' ἔμ' εὐτυχεῖτε· καὶ νικηφόρου
δορὸς τύχειτε πατρίδα τ' ἐξίκοισθε γῆν.

πρὸς ταῦτα μὴ ψαύσῃ τις 'Αργείων ἐμοῦ·
σιγῇ παρέξω γάρ δέρην εὐκαρδίας.

τοσαῦτ' ᔁλεξε· πᾶς δ' ἐθάμβησεν κλύων
εὐψυχίαν τε κάρετὴν τῆς παρθένου.
στὰς δ' ἐν μέσῳ Ταλθύβιος, ὡς τόδ' ἦν μέλον,
εὐφημίαν ἀνεῖπε καὶ σιγὴν στρατῷ.

1560

Κάλχας δ' ὁ μάντις ἐς κανοῦν χρυσήλατον 1565
 ἔθηκεν δέξὺ χειρὶ φάσγανον σπάσας
 κολεῶν ἔσωθεν, κρατά τ' ἔστεψεν κόρης.
 ὁ παῖς δ' ὁ Πηγέως ἐν κύκλῳ βωμὸν θεᾶς
 λαβὼν κανοῦν ἔθρεξε χέρνιβάς θ' ὄμοῦ,
 ἔλεξε δ': ὦ παῖ Ζηνός, ὦ θηροκτόνε, 1570
 τὸ λαμπρὸν εἰλίσσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάσι,
 δέξαι τὸ θῦμα τόδ', ὅ γέ σοι δωρούμεθα
 στρατός τ' Ἀχαιῶν Ἀγαμέμνων ἀναξ θ' ὄμοῦ,
 ἄχραντον αἷμα καλλιπαρθένου δέρης,
 καὶ δὸς γενέσθαι πλοῦν νεῶν ἀπήρμονα 1575
 Τροίας τε πέργαμ' ἔξελεν ἡμᾶς δορί.
 ἐς γῆν δ' Ἀτρεῖδαι πᾶς στρατός τ' ἔστη βλέπων.
 ιερεὺς δὲ φάσγανον λαβὼν ἐπηύξατο,
 λαιμὸν τ' ἐπεσκοπεῖθ', ἵνα πλήξειεν ἄν.
 ἐμοὶ δ' ἐσήει τ' ἄλγος οὐ μικρὸν φρενί, 1580
 κάστην νενευκώς θαῦμα δ' ἥν αἴφνης ὄρᾶν.
 πληγῆς σαφῶς γάρ πᾶς τις ἥσθετο κτύπον,
 τὴν παρθένον δ' οὐκ εἶδεν οὐ γῆς εἰσέδυ·
 βοᾶ δ' ιερεὺς, ἀπαξ δ' ἐπήχησε στρατός,
 ἀελπτὸν εἰσιδόντες ἐκ θεῶν τινος 1585
 φάσμ', οὐ γε μηδ' ὄρωμένου πίστις παρῆν.
 ἔλαφος γάρ ἀσπαίρουσ' ἔκειτ' ἐπὶ χθονὶ¹
 ἴδεῖν μεγίστη διαπρεπής τε τὴν θέαν,
 ἥς αἷμα βωμὸν ῥάνεν ἄρδην τῆς θεοῦ.
 κάν τῷδε Κάλχας, πῶς δοκεῖς; χαίρων ἔφη· 1590
 ὦ τοῦδ' Ἀχαιῶν κοίρανοι κοινοῦ στρατοῦ,
 ὄρᾶτε τήνδε θυσίαν, ἥν ἡ θεὸς
 προύθηκε βωμίαν, ἔλαβον ὄρειδρόμον.
 ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται,
 ὡς μὴ μιάνη βωμὸν εὐγενεῖ φάνω.

- ἴλεώς τ' ἄποιν' ἐδέξατ', οὔριόν τε πλοῦν
δίδωσιν ἡμῖν Ἰλίου τ' ἐπιδρομάς.
- πρὸς ταῦτα πᾶς τις θάρσος αἶρε ναυβάτης,
χώρει τε πρὸς ναῦν· ὡς ἡμέρᾳ τῇδε δεῖ
λιπόντας ἡμᾶς Αὐλίδος κοίλους μυχοὺς 1600
Αἰγαῖον οἰδμα διαπερᾶν. ἐπεὶ δὲ ἀπαν
κατηνθρακώθη θῦμ' ἐν Ἡφαίστου φλογί,
τὰ πρόσφορ' ηὔξαθ', ὡς τύχοι νόστου στρατός.
πέμπει δὲ Ἀγαμέμνων μὲν ὥστε σοι φράσαι τάδε,
λέγειν θ' ὅποιαν ἐκ θεῶν μοῖραν κόρη 1605
καὶ δόξαν ἔσχεν ἀφθιτον καθ' Ἐλλάδα.
ἔγω παρὼν δὲ καὶ τὸ πρᾶγμα δρῶν λέγω.
ἡ παῖς σαφῶς σοι πρὸς θεοὺς ἀπέπτατο.
λύπης δὲ ἀφαίρει καὶ πόσει πάρες χόλον.
ἀπροσδόκητα δὴ βροτοῖς τὰ τῶν θεῶν, 1610
σῷζουσί θ' οὓς φιλοῦσιν· ἡμαρ γὰρ τόδε
θανοῦσαν εἶδε καὶ βλέπουσαν παῖδα σήν.
- ΧΟ.** ὡς ἥδομαί τοι ταῦτ' ἀκούσασ' ἀγγέλου·
ζῶν δὲ ἐν θεοῖσι σὸν μένειν φράζει τέκος.
- ΚΛ.** Ὁ παῖ, γέγονας τοῦ κλέμμα θεῶν; 1615
πῶς σὲ προσείπω; πῶς δὲ οὐ φῶ
παραμυθεῖσθαι τούσδε μάτην μύθους,
ὡς σοῦ πένθους λυγροῦ παυσαίμαν;
- ΧΟ.** καὶ μὴν Ἀγαμέμνων ἀναξ στείχει
τούσδε αὐτοὺς ἔχων σοι φράζειν μύθους. 1620
- ΑΓΑ.** γύναι, θυγατρὸς οὖνεκ' ὀλβιζούμεθ' ἄν.
ἔχει γὰρ ὄντως ἐν θεοῖς ὄμιλίαν.
χρὴ δέ σε λαβοῦσαν τόνδε μόσχον εὔγενη
στείχειν πρὸς οἴκους· ὡς στρατὸς πρὸς πλοῦν ὁρᾷ.
καὶ χαῖρε· χρόνια τάμα σοι προσφθέγματα 1625
Τροίηθεν ἔσται. καὶ γένοιτο σοι καλῶς.

XO. χαίρων, Ἀτρείδη, γῆν ίκοῦ
Φρυγίαν, χαίρων δ' ἐπάνηκε,
κάλλιστά μοι σκῦλ' ἀπὸ Τροίας ἐλών.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 163)

α') 1 - 27

πρέσβυς καὶ πρεσβύτης = γέρων. Τίς ὁ γέρων, πρὸς ὃν ἀπευθύνεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἀρχιστράτηγος Ἀγαμέμνων ἔξελθὼν ἐκ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς μὲν ἔκδηλον νευρικότητα καὶ εἰς τὴν ὀρχήστραν παρερχόμενος, λέγεται εἰς τοῦ στίχους 45 - 48. Εἶναι δοῦλος. Σημείωσον δὲ τὰ ὑπηρετικὰ πρόσωπα εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγῳδίαν δὲν ὀνομάζονται μὲ τὸ κύριόν των ὄνομα, ἀλλὰ μὲ λέξιν δηλωτικὴν τῆς ὑπηρεσίας των (ἄγγελος, βουκόλος) ἡ τῆς ἥλικίας των, ὡς ἐνταῦθα. **δόμων τῶνδε πάροιθεν στεῖχε =** ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς ταύτης ἐδῶ βάδιζε, ἐλθέ. **δόμοι εἶναι** ἡ βασιλικὴ κλισή τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν Αὐλίδι εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου εἶχε συγκεντρωθῆ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ὁ προωρισμένος διὰ τὴν Τροίαν. Εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, τιναχθέντος ἔξω τῆς σκηνῆς μὲ δέλτον (ἐπιστολὴν) εἰς τὴν χεῖρα, ὁ πρεσβύτης ἀπαντᾷ **στείχω =** ἔρχομαι. **τί δὲ καινουργεῖς;** = ἀλλὰ τί νέα σχέδια θέτεις εἰς ἐνέργειαν ; **Ἀγάμεμνον.** τὰ παρερχόμενα πρόσωπα ὀνομάζουν ἀλληλα χάριν τῶν θεατῶν, μὴ ὑπάρχοντος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καταλόγου τῶν προσώπων τοῦ δράματος. **σπεύσεις ;** = θὰ σπεύσῃς ; Λέγεται τοῦτο εἰς τόνον νευρικόν, κατεπείγοντα, διότι εὑρίσκεται ὁ γέρων ἀκόμη εἰς τὴν σκηνήν. Εἰς τοῦτο ἀπαντᾷ ὁ γέρων **σπεύδω.** Σημείωσον τὰς μέχρι τοῦδε μικρὰς προτάσεις καὶ τὰς ἐρωτήσεις συνεπείᾳ τῆς νευρικότητος. Σημείωσον δ' ἔτι δὲ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ διμιούντος προσώπου εἰς τὸν στίχον, ἡτις **ἀντιλαβῆ** λέγεται, προέρχεται ἀπὸ τὴν μεγάλην ζωηρότητα τοῦ διαλόγου. 'Ο γέρων ἔξελθὼν εὑρίσκεται πρὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος. **μάλα τοι γῆρας τούμδον ἀντπνον.** ἡ σειρά : **τούμδον γῆρας μάλα ἀντπνόν (ἔστι)** = τὸ γῆρας μου δὲν παίρνει πολὺν ὄπνον. **τοι =** ὡς γνωστόν. **καὶ ἐπ'** διφθαλμοῖς **δέξυ πάρεστιν =** καὶ εἰς τοὺς διφθαλμούς μου δέξυτης ἀντιλήψεως ὑπάρχει. **δέξυ.** ὡς οὖσ. = δέξυτης,

δέξια δέρκεια. τίς ποτ' ἀστήρ ὅδε πορθμεύει; ή σειρά: ἀστήρ ὅδε (ὑποκ.) τίς (κατηγ. ...) ποτὲ εἰς ἔρωτημ. πρότασιν = τέλος πάντων, τάχα. ἄρα = λοιπόν, ἀφ' οὗ τόσην δέξυτητα βλέμματος ἔχεις. πορθμεύει (ἀμετάβ.) = διέρχεται, σύρει τὴν γραμμήν τῆς τροχιάς του ώς ἡ λέμβος· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. Σείριος· ὁ λαμπρότατος τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ὁ καθ'. "Ομηρον Κύων τοῦ Ὠρίωνος, ώς συνοδεύων τὸν κυνηγὸν τῶν Πλειάδων. ἐπτάπορος Πλειάς· καλεῖται ἐπτάπορος ἡ Πλειάς, διότι κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἀπετελεῖτο ἐξ ἐπτὰ ἀστέρων καὶ διέγραφεν ἐπτὰ τροχιάς, ἐπτάπορος ἄρα = ἐπτασώματος· αἱ Πλειάδες λέγονται κοινῶς Πούλια. φάσσων (πρβλ. διάφτων) = πηδῶν, τινασσόμενος, τρέχων, εὐρισκόμενος. ἔτι μεσσήρης = ἔτι μέσος = ἀκόμη εἰς τὸ μέσον τοῦ ὀύρανοῦ, μεσουρανῶν· τὸ μεσσήρης ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ μέσος· μεσοῦντος τοῦ Αὔγουστου αἱ Πλειάδες μεσουρανοῦν κατὰ τὴν πρωίαν. οὔκουν = γι' αὐτὸ λοιπὸν (ἐπειδὴ δηλ. ὁ Σείριος εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ) δὲν (ἀκούεται) οὔτε φθόγγος δρνίθων (= πτηνῶν) δύντε θαλάσσης· ἐννόησον κατὰ ζεῦγμα πρὸς τὸ φθόγγος τὰ ῥόχθος, βοή; φλοῖσθος· πτηνὸς καὶ θάλασσα καὶ ἀνεμοί (σιγαὶ ἀνέμων) σιωποῦν, ἡρεμοῦν. Τί ζωηρὰ ἡ ἀντίθεσις τῆς ἕκαρας σιγῆς, ποὺ βασιλεύει γῦρο, καὶ τῆς ἀπεράντου ἀνησυχίας τοῦ πολυμερίμουν βασιλέως! τόνδε κατ' Εὔριπον ἔχουσιν = κατέχουσι τόνδε τὸν Εὔριπον· τμῆσις· Εὔριπος κατ' ἔξοχὴν ὁ πορθμὸς ὁ Χαλκιδικὸς περίφημος διὰ τὴν παλίρροιαν. ἀίσσεις = στριφογυρίζεις νευρικά· ἡ λέξις δηλωτικὴ τῶν νευρικῶν κινήσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος. τήνδε κατ' Αὔλιν = εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν Αὔλιδα· διὰ τούτου δηλοῦται γενικώτερον τὸ πεδίον, ἐν ᾧ ἔξελισσεται ἡ πρᾶξις τῆς τραγῳδίας· ἡ Αὔλις, ταῦν Βαθύ, πολύχνη τῆς Βοιωτίας ἀπέναντι τῆς Χαλκίδος κόλπους δύο ἔχουσα, τὸ βρέον (Μικρὸ Βαθύ) καὶ τὸ νότιον (Μεγάλο Βαθύ), χωρίζομένους μὲ προβολὴν βουνώδῃ. καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων = καὶ οἱ φύλακες τῶν ὀχυρωματικῶν ἔργων τοῦ στρατοπέδου δὲν δείχνουν σημεῖα κινήσεως καὶ ἀνησυχίας· ἀκίνητοι κατηγορούμενον, ἐννοούμενον τοῦ ῥήματος εἰσίν. ζηλῶ = ζηλεύω. ἀνδρῶν (πάντα) δες ἀκίνδυνον βίον ἔξεπέρασε = ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἔκεινον, δοτις περνᾷ ὅλην του τὴν ζωὴν. ἔξεπέρασε· γνωμικὸς ἀριστος. ἀγνῶς - ἀγνῶτος· μονοκατάληκτον ἐπίθετον = ἀγνωστος εἶναι κατηγορούμενον εἰς τὸ ὑπ. τοῦ ῥήματος δες· εἰς τὸ ἀγνώς τοῦτο ἄνευ συνδέσεως ἀκολουθεῖ τὸ συνώνυμον αὐτοῦ ἀκλεής = ἀδοξος, ἀφανῆς· ἀγνῶς — ἀκλεῆς πλεονασμός,

δι' οὗ ἔξαίρεται ἡ ἔννοια: τοὺς δ' ἐν τιμαῖς (ἐνν. δόντας) = τοὺς ἔχοντας τιμάς, ἀξιώματα, ὑψηλὰς θέσεις ησσον ζηλῶ = καθόλου δὲν ζηλεύω· λιτότης· ὁ Ἀγαμέμνων φιλοσοφεῖ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων, ὡς τις Σόλων ἡ Ἡρόδοτος, καὶ ἐπαινεῖ τὸν ἀπράγμονα καὶ ἀκίνδυνον ἴδιωτικὸν βίον. καὶ μήν γε = καὶ δύμας, ἵσα ἵσα. τὸ καλὸν ἐνταῦθα βίου· ἡ σειρά: τὸ καλὸν βίου = ἡ δύμορφάδα, ἡ γλυκά τῆς ζωῆς ἐνταῦθα (ἔστιν) = ἐδῶ, δηλαδὴ εἰς τὰς τιμάς, εἶναι, ἔγκειται. τοῦτο δέ γ' ἔστιν τὸ καλὸν σφαλερόν· ἡ σειρά: τοῦτο δέ γε τὸ καλόν ἔστι σφαλερὸν = ναί (= γε), ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὠραῖον, τὸ θέλγητρον, εἶναι ἐπικίνδυνον. σφαλερόν· παρὰ τὸ σφάλλομαι = πίπτω. καὶ τὸ πρότιμον· οὐδέτε. ἐπίθετον τοῦ πρότιμος (= ὁ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τιμώμενος, ὁ ἐν ὑψηλῇ θέσει ὁν)· ὡς οὔσιαστικὸν = τὰ ἀνώτερα ἀξιώματα. γλυκὺ μέν (ἔστι) = εἶναι μὲν γλυκά, λυπεῖ δὲ = γεννοῦν δὲ λύπας, ποτίζουν φαρμάκια προσιστάμενον = ὅταν στέκωνται πλησίον, ὅταν εύρισκωνται κοντά μας, ὅταν τὰ ἀποκτήσῃ κανείς. τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ δρθωθέντ' ἀνέτρεψε βίον· ἀσύνδετος διασάφησις· τῶν προηγουμένων. δρθῶ = κρατῶ τι δρθόν, ὑψηλά: τὰ θεῶν οὐκ δρθωθέντα = ἡ μὴ δρθωσις τῶν θεῶν, ἡ παράλειψις καθήκοντος πρὸς τοὺς θεοὺς δρειλομένου ἀνέτρεψε βίον = ἀνατρέπουν, φέρνουν ἀνω κάτω τὴν ζωὴν. τοτὲ μὲν - τοτὲ δὲ = ἄλλοτε μὲν — ἄλλοτε δέ. ἀνθρώπων γνῶμαι πολλαὶ καὶ δυσάρεστοι· κατὰ παράταξιν ἀντὶ ἀνθρώπων γνῶμαι πολλαὶ, ἐάν ὥσι δυσάρεστοι = ἡ κοινὴ γνώμη, ἀν εἶναι δυσμενῆς (διὰ συκοφαντίαν ἡ δι' ἀσυμφωνίαν ἡ διὰ τὴν δημιουργίαν δυσμενοῦς φέύματος). διέκναισαν· γνωμικὸς ἀρό. διακναῖω = ξύνω (πρβλ. κνησμὸς = φαγούρα), τρίβω, φθείρω; ἀφανίζω· οἱ ἔχοντες ἀνώτερα ἀξιώματα εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς κινδύνους καὶ ἐκ μέρους τῶν θεῶν καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων.

β') 28 - 48

οὐκ δίγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως = δὲν παραξενεύομαι διὰ ταῦτα, δὲν μοῦ κάνουν αὐτὰ ἐντύπωσιν, προκειμένου περὶ ἀνδρὸς ὑψηλὰ ἀξιώματα κατέχοντος· ἀριστεὺς = ὁ ἐν τιμαῖς. φυτεύω· κεῖται μεταφορικῶς = γεννῶ (πρβλ. τὰ ἡμέτερα: διαβολόσπορος, διαβόλου σπορά). ἐπὶ πᾶσιν ἀγαθοῖς = ἐπὶ τῷ δρῷ, μὲ τὴν συμφωνίαν νάχης ὅλα τὰ ἀγαθά. Ἀτρεύς· ὁ πατήρ τοῦ Ἀγαμέμνονος· σημείωσον τὰς μι-

κράς προτάσεις καὶ τὸ ἐν 29 ἀσύνδετον· ἡ διδασκαλία τοῦ πρεσβύτου στηρίζεται εἰς μακρὰν πεῖται καὶ εἰς πλοῦτον γνώσεων· ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἀξιωματικὸς τόνος αὐτῆς δηλούμενος διὰ τῶν μικρῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἀσυνδέτου, ώς ἀνωτέρω ἐλέχθη. Πῶς δομοιάζει ὁ πρεσβύτης πρὸς τὸν φύλακα τοῦ Σοφοκλέους ἐν Ἀντιγόνῃ! χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι· ἡ ζωὴ εἶναι ἀνάμεικτος μὲν χαρᾶς καὶ λύπας. τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν⁹ ἔσται = οἱ θεοὶ οὕτω βουλήσονται = ἔτσι θέλουν καὶ θὰ θέλουν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἀπαντα. ἀμπετάσας λαμπτῆρος φάσις = ὑψώσας πολὺ τὸ φῶς τοῦ λύχνου· ἀμπετάσας· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ ίστια (ἀναπετάννυμι τὰ ίστια). Παρ' Ὁμήρῳ ἐν Ὁδυσσείᾳ γίνεται χρῆσις λύχνων πρὸς φωτισμόν. δέλτος (ἡ) = ἐπιστολή, πρβλ. δελτάριον· ἡ δέλτος ἦτο ξύλινος πίναξ, οὗ ἡ ἐτέρα ἐπιφάνεια ἐκοιλαίνετο εἰς μικρὸν βάθος· ἡ κοίλη ἐπιφάνεια ἐπεχρίτετο λεπτῷ στρώματι κηροῦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔγραφον τὴν ἐπιστολὴν διὰ τοῦ λεγομένου στύλου ἡ γραφείου· ἄλλοτε τὰ γράμματα ἐχαράσσοντο ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ξύλου ἡ ἐγράφοντο ἐπ' αὐτοῦ διὰ μελάνης. πρὸ χερῶν = ἐμπρός σου. συγχέω = σβήνω. λύω = ἀποσφραγίζω. πέδω = εἰς τὸ ἐδαφος, κατὰ γῆς. πεύκης· συνεκδοχή: ἡ ἐκ πεύκης δέλτος. θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέων = καταχέων θαλερὸν δάκρυ· τμῆσις· ἡ φράσις ἐλέχθη καθ' Ὁμηρον. θαλερὸν = χονδρὸν δάκρυ· ὁ ἐν. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν ἀντὶ τοῦ πληθ.: ὅρα ὅτι ὁ Ἀγ. κατὰ τὴν τοῦ πρεσβύτου ἀνακοίνωσιν σπασμαδικῶς μεταπίπτει ἀπὸ ἐνεργειας εἰς ἐνέργειαν, διότι εὑρίσκεται ἐν ἀμηχανίᾳ, εἶναι παλίμβουλος καὶ ἀναποφάσιτος. καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς μὴ οὐ μαίνεσθαι = καὶ καμμία ἀπὸ τις παραξενίες δὲν σοῦ λείπει, ὥστε νὰ μὴ σὲ εἰπῇ κανεὶς τρελλόν. τὸ ἀπορον = ἡ ἀπορία, τὸ παράξενο, ἡ παραξενία. μὴ οὐ μαίνεσθαι· διὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἀρνησιν (οὐδενὸς ἐνδεῖς) ἐτέθη τὸ μὴ οὐ· οἱ ἐν Ἀθήναις δούλοι εἰχον ἀκολασίαν γλώσσης· ὥστε ἡ ἀκόλαστος γλῶσσα τοῦ πρεσβύτου πρὸς τὸν Ἀγαμ. εἶναι πεποιημένη κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις δούλους. τί πονεῖς; = τί ὑποφέρεις; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ; = τί κακὸ σοῦ συμβαίνει; νέον· κεῖται κατ' εὐφημισμόν· αἱ μικραὶ προτάσεις αὗται καὶ αἱ ἐρωτήσεις αἱ ἀσύνδετοι δηλοῦν ἀγωνίαν καὶ φόβον τοῦ γέροντος δεδικαιολογημένως ἀνησυχοῦντος διὰ τὸν ὑψηλὸν κύριόν του ἀπὸ τὴν ἀνεξήγγητον νευρικότητα καὶ ταραχὴν αὐτοῦ. κοινῶ = ἀνακοινώνω. μῦθος = λόγος = τὸ μυστικὸν τοῦ πόνου. ἀγαθὸς = τίμιος. φράζω = λέγω. σῇ ἀλόχῳ = εἰς τὴν σύζυγόν σου, δηλ. τὴν Κλυταιμήστραν. πέμπε = ἔδωκε. ποτὲ = κάποτε

τότε, ὅτε ἔφερες τὴν Κλυτ. νύμφην εἰς τὰ ἀνάκτορά σου. **φερνή**· πᾶν ὅ, τι φέρει ἡ σύζυγος κατὰ τὸν γάμον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός της, ἡ ἄλλως λεγομένη προίξ. **συννυμφοκόμος** (συν - νυμφοκόμος)' **νυμφοκόμος** = ἡ στολίζουσα τὴν νύμφην. **συννυμφοκόμος** = ὁ βοηθῶν τὴν νύμφην εἰς τὸν στολισμόν· ἔδω = ὁ συντροφεύων τὴν νύμφην, ὁ συνδόδος. **δίκαιος** = πιστός. **φερνήν** — **συννυμφοκόμον τε κατηγορούμενα.**

Μέτρον τοῦ τμήματος (1 - 48) εἶναι τὸ ἀναπαιστικὸν (ἀκάπταιστος — — —) ἀντὶ τοῦ συνήθους ἵαμβ. τριμέτρον, ἵσως διότι οἱ ὑποχριταὶ ἔνιαχοῦ διαλεγόμενοι ἐβημάτιζον. Ὁ πρεσβύτης, ἐπειδὴ ἡ πίστις τον καὶ πρὸς τὸν νέον κύριον εἶναι δεδοκιμασμένη, ἀξιοῖ νὰ μάθῃ τὸν λόγον τῆς ἀνησυχίας τοῦ κυρίου τον· οὕτως ὑπὸ τοῦ πρεσβύτου προκαλούμενος ὁ Ἀγαμ. παρέχει τὴν λεγομένην προ ο ἐκ θε ε σιν, ἥτοι εἰσαγωγὴν εἰς τὴν τραγῳδίαν μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς διδασκαλίας. Τίς η προέκθεσις θὰ ἴδωμεν εὐθὺς κατωτέρω.

γ') 49 - 70

Αήδα· σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως ἐν Λακεδαίμονι, μήτηρ καὶ τῶν Διοσκούρων, Κάστορος καὶ Πολυδεύκους. **Θεστιάς**· ἡ κόρη τοῦ Θεστίου, βασιλέως τῆς Αίτωλίας. **ξυνάροος** (ξύν - ἀείρω = συνείρω, πρβλ. λατ. sero, coniunx) = σύζυγος. οἱ τὰ πρῶτ' ὡλβισμένοι νεανίσαι **'Ελλάδος** = οἱ νέοι τῆς 'Ελλάδος οἱ κατ' ἔξοχὴν εὔτυχισμένοι, πλούσιοι. (ὅλβος = ὑλικός πλούτος)' **δλβίζομαι** = θεωροῦμαι ὅλβιος; εὐτυχής, ταύτης· ἡ γεν. ἐκ τοῦ μνηστήρες, ὁ εἶναι κατηγορούμενον. **δειναὶ δ'** ἀπειλαί, ἐννόησον τὸ ήσαν ἡ τὸ ἐγίγνοντο· καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος **ξυνίστατο** = καὶ φόνος ἐσχεδιάζετο ἀναμεταξύ των (τῶν μνηστήρων) (ὑπ' ἐκείνων), **δστις μὴ λάβοι**· ἀναφ. ὑποθ. πρότασις· **δστις**· περιληπτικὸν = ὅσοι τυχὸν δὲν ἤθελον λάβει ὡς σύζυγον τὴν κόρην. τὸ δὲ πρᾶγμα ἀπόρως είχε **Τυνδάρεω πατρὶ** = καὶ τὸ ζήτημα ἔφερεν εἰς ἀπορίαν τὸν πατέρα Τυνδάρεων. **δοῦναι τε μὴ δοῦναι τε**· ἐπεξήγησις τοῦ : **πρᾶγμα** = εἴτε νὰ δώσῃ δῆλο. εἴτε μὴ δώσῃ· ἡ φράσις γραφική καὶ ἀπλούσκη. **τῆς τύχης δπως ἄψαιτ'** ἀριστα· πλαγία ἐρωτηματική ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἀπόρως είχε = ἐν ἀπορίᾳ ήν, **ἡπόρει** = πῶς θὰ ἐγγίσῃ τὴν τύχην (τὴν περίστασιν) ἄριστα, πῶς θὰ τὰ οἰκονομήσῃ, πῶς θὰ τὰ βολέψῃ ἄριστα. **εἰσέρχεται τινα**. ἦ,

τινί τι = εἰσέρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος ἢ σκέψις, ἢ ἰδέα. **νιν**· αἴτ. τῆς τριτοπροσώπου προσ. ἀντων. κοινοῦ γένους καὶ ἀριθμοῦ· (πρβλ. τὸ Ὁμηρ. μιν·) = τοῦ ἔρχεται ἡ σκέψις. **τάδε** = ἡ ἔξης ακέψις· ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀκολούθων ἀπαρεμφάτων: **συνάψας**, **συμβαλεῖν**, **καθεῖναι** κάπα-
ράσσασθαι· τούτων. ὑποκ. εἶναι τό: **μνηστῆρας**. **δεξιάς** **συμβάλλο-**
μεν = συνάπτομεν τὴν δεξιὰν χεῖρα, κάμνομεν χειραψίαν· κατὰ τοὺς
ὅρκους ἐγίνοντο καὶ χειραψίαι. **ἔμπυρα** (= τὰ ἐν πυρὶ) = τὰ καιόμενα.
σπονδάς καθίημι = ἀφήνω νὰ χυθοῦν κάτω σπονδᾶι = σπένδω, κάμνω
συμφωνίαν· **δι’ ἔμπυρων σπονδάς καθεῖναι** = νὰ συνάψουν συμφω-
νίαν διὰ μέσου τῶν θυμάτων, ἐπάνω εἰς τὰ θύματα, διὰ θυσίας. **κάπα-**
ράσσασθαι = καὶ ἐπαράσσασθαι· **ἐπαρῶμαι** = ὑπόσχομαι μὲ κατάραν
(ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ μου), ἐνόρκως. **τάδε** = τὰ ἔξης, ἐπεξηγούμενα
διὰ τῶν κατωτέρων ἀπαρεμφάτων: **τῷ συναμμυνεῖν**, **κάπιστρατεύσειν**
καὶ **κατασκάψειν**, ὃν ὑποκ. εἶναι πάλιν τό: **μνηστῆρας**. **υσναμυ-**
νεῖν = διτι πάντες ὅμοιοι (οἱ μνηστῆρες) θὰ βοηθήσουν **τῷ** = τούτῳ
ὅτου = οὗτοις γένοιτο **Τυνδαρίς** κόρη (ὑποκ.) γυνή (κατηγ.).
νιν = αὐτὴν λαβὼν = ἀπαγαγὼν **φέχοιτο** = ἥθελεν ἀπέλθει. τὸν **ἔχον-**
τα = τὸν ἔχοντα (αὐτὴν) σύζυγον. **ἀπωθῶ λέχους** = βιαίως γωρίζω
ἀπὸ τὴν σύζυγον. **ἐπιστρατεύω** = ἐκστρατεύω ἐναντίον. **“Ελληνα**
δομοίως βάρβαρόν τε (πόλιν) = ἀδιακρίτως εἴτε ‘Ελληνικὴν εἴτε βαρ-
βαρικὴν πόλιν. **“Ελληνα βάρβαρον**· ἐπίθετα: ‘Ελληνες καὶ βάρβαροι
καθ’ Ἡρόδοτον ἥρπαζον ἐκ τῆς ἀλλήλων χώρας γυναῖκας. **ὅπλων μέ-**
τα· ἀναστροφὴ τῆς προθέσεως = μὲ ἐνόπλους δυνάμεις· εἰς τὰ ἀνωτέρω
λειχθέντα πολλὰ ἀπαρέμφατα· περιέχονται καὶ πολλὰ μέτρα προνοίας, τὰ
ὅποια λαμβάνει ὁ Τυνδάρεως καὶ τὰ ὅποια φανερώνουν τὴν περίσκεψίν
του· περίφημοι ἡσαν οἱ **Τυνδάρεως δρκοί**. **ἐπιστώθησαν** = ἐδέθησαν
δι’ ὅρκου (παρ’ ἀλλήλων οἱ μνηστῆρες). **εὗ·δέ·πως γέρων** **ὑπῆλθεν**
αὐτοὺς **Τυνδάρεως πυκνῇ φρενί** = ἔξηπάτησε δ’ αὐτοὺς πολὺ τεχνικὰ
ὁ γέρων Τ. μὲ τὰ τετραπερασμένα. μυαλά του· ἡ πρότασις κεῖται παρεν-
θετικῶς. **εὗ πως· λιτότης· δίδωσ'** (ι) = δίδει τὴν ἄδειαν, ἐπιτρέπει
εἰς τὴν κόρην **ἔλέσθαι** = νὰ ἔκλεξῃ· τὸ σύνηθες ἥτιο ὁ πατήρ τῆς κόρης
νὰ ἔκλεγῃ τὸν γαμβρόν. **ὅτου πνοαί φέροιεν** **Αιφροδίτης** φίλαι = εἰς
ὅποιον θὰ τὴν ἔφερναν τὰ φυσήματα τὰ ἔρωτικά, τὸ αἰσθημα τῆς καρδίας.
ὅτου· γεν. ἀντικ. τοῦ πνοαί· **πνοαί** ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀνέμων φερόν-
των τὰ πλοῖα· πρβλ. καὶ τὸ παρ’ ἡμῖν: **ὅπου τὸν πάρη** (φέρη) τὸ φύ-
σημα. **ῶς γε μήποτ’ ὠφελε λαβεῖν** = ποὺ νὰ μὴν ἔσωνε νὰ τὸν ἐπαιρνε.

εὐχὴ ἀνεκπλήρωτος· οἱ μηνηστῆρες οἵ· μὴ προτιμηθέντες δὲν εἶχον λόγον νὰ εἶναι δυσηρεστημένοι κατὰ τοῦ Τυνδάρεω, ἐφ' ὅσον προσωπικῶς ἡ κόρη ἔξελεξεν.

δ') 71 - 110

ἐκ Φρυγῶν· ἀπὸ τὴν Φρυγίαν, ἀπὸ τὴν Τροίαν· οἱ Τρῶες καλοῦνται καὶ Φρύγες· διότι ἡ Τροία περιελαμβάνετο· εἰς τὴν Μικρὰν Φρυγίαν· ὁ τὰς θεάς κρίνας· ὁ Πάρις, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, βόσκων τὰς βοῦς εἰς τὸ δρός τῆς "Ιδης ἐν Τροίᾳ, ἔκρων εἰς ἄγῶνας καλλιστείων τὰς τρεῖς θεάς, "Ηραν, Ἀθηνᾶν καὶ Ἀφροδίτην, δτε ἔκάστη τούτων ὑπὲρ ἕαυτῆς διεξεδίκει τὸ γνωστὸν μῆλον τῆς "Εριδος. **ὅδε = ἔκεινος**, ὁ πολυυθρύλητος. ὡς ὁ μῦθος ἀνθρώπων **ἔχει = καθὼς λέγουν οἱ ἀνθρωποι**. **Λακεδαίμον'** (α') αιτ. ἀπρόθετος τῆς εἰς τόπον κινήσεως εἰς τὸ ἔλθων. **ἀνθηρὸς = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τὸ ποικίλον τοῦ ἄνθους**. **εἷμα**· (ἔννυμα) = ἔνδυμα, ὑποκορ. **Ιμάτιον**. **στολῇ**· ὡς καὶ παρ' ἡμῖν: ἡ περιβολή· **εἰμάτων στολῇ**· περίφρασις: **ἀνθηρὸς εἰμάτων στολῇ** = μὲ τὴν στολήν του· τὴν ὁμοιάζουσαν μὲ ποικιλόχρωμον ἄνθος. **λαμπρὸς χρυσῷ = λαμπροκοπῶν** ἀπὸ χρυσῷ κοσμήματα· **χρυσῷ** συνεκδ. **ἀνθηρὸς στολῇ — χρυσῷ λαμπρός**· χιαστί. **ἀνθηρὸς μὲν λαμπρός τε ἀντὶ τοῦ λαμπρὸς δέ**. **βαρβάρῳ χλιδήματι**· κατὰ παράθεσιν διορισμὸς εἰς τὸ χρυσῷ. **χλιδῆμα = ἡ χλιδή, ἡ πολυτέλεια**. Οἱ βάρβαροι ἡγάπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἐπιδεικτίασιν. **ἔρῶν ἔρῶσαν = ἐπειδὴ τὴν ἥγάπα καὶ ἀντηγαπτό οὐτῆς, δι' ἀμοιβαιότητα αἰσθήματος**. **Σημείωσον τὴν ἀγαπητὴν εἰς τοὺς τραγικοὺς παράθεσιν τῆς οὐτῆς λέξεως**· πρβλ. καὶ "Ομηρον: παρ' οὐκ ἔθελούσῃ". **ἔξαναρπάσας = ἀρπάσας εἰς τὸν ἀέρα**. **πρὸς** "Ιδης βούσταθμα = εἰς τὰ βουστάσια, τὰ βουκόλια τῆς Ιδης. ἔκδημον λαβὼν Μενέλαιον = εὑρών, ἐπιτυχῶν τὸν Μενέλαιον ἀπουσιάζοντα ἀπὸ τὴν χώραν (ἔκδημον κατηγορ.): ἀπουσιάζεν εἰς Κρήτην πρὸς τὸν φίλον του βασιλέα· τῆς Κρήτης Ιδομενέα. **ὅ δὲ = Μενέλαιος**. **οἰστρέω καὶ οἰστρέω· ἀμετάβ. = τρελαίνομαι**· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὸν οἰστρον (τὴν βοϊδόμυιγαν) καὶ τὰ οἰστρόπληκτα ζῷα. **πόθῳ = ἀπὸ τὸν πόθον**. **οἰστρήσας = σὰν τρελλὸς τρέχων**. **μαρτύρεται = ἐπικαλεῖται μάρτυρας**. **ώς· εἰδ. = δι. τοῖσιν ἡδικημένοις**· εἰς ἵτο ὁ ἡδικημένος, ἀλλ' ὁ πληθ. ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐν., διότι γενικεύει. **τούντεῦθεν = τὸ ἐντεῦθεν = κατ'** ἀκολουθίαν τούτου. **"Ελληνες· ἀναχρονισμός**, διότι τότε

ἐκαλοῦντο Ἀχαιοί. ἄξαντες (ἄσσω) δορὶ = πεταχθέντες μὲ τὰς μαχίμους δυνάμεις· τὸ ρῆμα κατάλληλον ὡς ἐνδεικτικὸν τοῦ φιλοπολέμου δργασμοῦ· δορὶ· συνεκδ. ἀντὶ τῶν μαχίμων δυνάμεων· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. (πρβλ. ἀνωτέρω δάκρυ). τεύχη λαβόντες = ὅπλα λαβόντες· ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ δορὶ ἔννοιαν. στενόπορα βάθρα Αὐλίδος = εἰς τοὺς ὅρμους τοὺς στενοὺς τῆς Αὐλίδος· αἰτ. δηλωτική τῆς εἰς τόπον κινήσεως εἰς τὸ ἥκουσι (πρβλ. Λακεδαίμονα ἐλθών)· τὸ στενόπορα θὰ ἥρμοζε μᾶλλον εἰς τὸν Εὔβοϊκὸν κόλπον. ἵπποις τε πολλοῖς ἀρμασίν τ' (ε'). ἐν διὰ δυοῖν = δί' ἀρμάτων ὑπὸ ἵππων συρομένων. Οἱ ἥρωες παρ' Ὁμήρῳ μάχονται ἀπὸ τῶν ἀρμάτων. ἥσκημένοι = ἐφωδιασμένοι· ἀσκῶ = φιλοτεχνῶ, ἐφοδιάζω. εἴλοντο στρατηγεῖν = ἐξέλεξαν νὰ εἴμαι ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ. Μενέλεω χάριν· ἀλλα λέγει ὁ Μεν. ἐν 337 κέ. Ὁ Ἀγ. ἐξελέγη ἀρχιστράτηγος μᾶλλον ὡς ὁ ἰσχυρότατος τῶν ἡγεμόνων παρὰ ὡς ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου· ὁ Θουκυδίδης δὲ ἐν τῷ α' βιβλίῳ λέγει δτὶ ἡ δύναμις τῷ Ἀγ. μᾶλλον ἢ οἱ δρκοὶ τοῦ Τυνδάρεω ἐπέβαλον τὸν πόλεμον. σύγγονόν γε (δντα) = ἐπειδὴ μάλιστα ἐτύχαινε νὰ εἴμαι ἀδελφός του. ξυνεστῶτος (τοῦ) στρατοῦ = ἐνῷ ἦτο ὁ στρατὸς συντεταγμένος. ἥμεσθ' (παρατατικὸς τοῦ ἥμαι = κάθημαι) = ἐκαθήμεθα ἀδρανοῦντες, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα, ἀπλοίᾳ χρώμενοι = εὑρίσκομενοι εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἀποπλεύσωμεν· ποῦ ἀφείλετο ἡ ἀπλοια, ἀν δηλ. εἰς νηνεμίαν ἢ εἰς ἐναντίους ἀνέμους, δὲν καθορίζεται. Κάλχας ὁ Θεστορίδης (ὁ υἱὸς τοῦ Θέστορος), ὁ μάντις ὁ γνωστὸς ἐκ τοῦ Ὁμήρου. ἀπορίᾳ κέχρημαι = εὑρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν. ἀνεῖλεν (ἥμιν) = ἐχρησμοδότησεν εἰς ἡμᾶς. ἦν ἔσπειρ· ἔγω = τῆς ὅποιας ἔγω εἴμαι πατήρ. Ἀρτέμιδι τῇ τόδ' οἰκουσῃ πέδον = εἰς τὴν Ἀρτεμιν, τὴν ἔχουσαν τὴν ἔδραν τῆς ἔδω. Ἡ Ἀρτεμις εἰς τὴν Αὐλίδα εἰχεν ἵερὸν καὶ πολὺ ἐκεῖ ἐτιμᾶτο. θῦσαι, ἔσεσθαι, οὐκ είναι· τούτων τῶν ἀπαρεμφάτων τῶν ἔξαρτωμένων ἐκ τοῦ ἀνεῖλεν τὸ μὲν θῦσαι είναι τελικόν, τὰ δὲ ἀλλα εἰδικά, διότι εἰς αὐτὰ τὸ ἀνεῖλεν ἔχει λεκτικὴν σημασίαν. ἔσται πλοῦς = θὰ είναι δυνατὸς ὁ ἀπόπλους. κατασκαφαὶ Φρυγῶν· δηλ. τῆς πόλεως τῶν Τρώων. θύσασι = ἐὰν θύσωμεν, τίς ἡ μετοχή; οὐκ είναι τάδε = δτὶ δὲν είναι δυνατὰ αὐτὰ ἔδω, δηλ.. τὰ ἀνωτέρω. εἶπον = ἔδωκα ἐντολὴν Ταλθύβιον (ὑποκ.) ἀφιέναι πάντα στρατὸν (ἀντικ.) δρθίω κηρύγματι (δοτ. δργαν.). Ὁ Ταλθύβιος είναι κήρυξ τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἀφίημι τινα = ἔω τινα ἀπιέναι = ἀφήνω τινὰ ἐλεύθερον νὰ ἀπέλθῃ. δρθιον κηρυγμα = δξύφωνον διαλάλημα. ὡς

οὕποτ' ἀν τλάς = διότι ποτὲ δὲν θὰ εἶχα τὸ ψυχικὸν σθένος. οὖ = ὅπου, τοπ. ἐπίρρ. ἐδῶ λαμβάνεται χρονικῶς. οὖ δὴ = ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς. πάντα λόγον προσφέρων = πάντα λίθον κινῶν, μεταχειριζόμενος κάθε μέσον, κάθε δυνατὸν ἐπιχείρημα φέρων· ὑπερβολή. τλῆνται = τολμῆσαι. κάν = καὶ ἐν. πτυχαὶ δέλτου = τὰ φύλλα τῆς ἐπιστολῆς. δάμαρ-αρτος = ἡ σύζυγος. ως γαμουμένην = μὲ τὴν πρόφασιν δῆθεν ὅτι θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Ἀχιλλέα. ἐκγαυροῦμενός τε λέγων τε· τροπικαὶ μετοχαί. ἐκγαυροῦμαι = μὲ ὑπερηφάνειαν ἐπιαινῶ. ἀξίωμα = ὑπόληψις, κοινωνικὴ περιωπή. οὐνεκα οὐ θέλοι· εἰδ. πρότασις ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ λέγων. εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἰσιν ἐξ Φθίαν λέχος = ἀν δὲν πάῃ εἰς τὴν Φθίαν ἡ νύμφη (σταλεῖσα) ἐκ μέρους ἡμῶν, δηλ. ἐμοῦ καὶ τῆς Κλυταιμήστρας = ἀν δὲν στείλωμεν κλπ. λέχος· συνεκδοχή. τήνδε· ἔδει νὰ κεῖται εἰς οὐδ. γένος: τόδε· πειθώ (κατηγ.) = εἶχον ως πειστικὸν μέσον τὸ ἔξῆς, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ: Ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον = κλείσας συνοικέσιον ψευδές, ἀνύπαρκτον. ἀμφὶ παρθένου = διὰ τὴν κόρην μας. ως ἔχει τάδε· ἐκ τοῦ ἵσμεν πλαγ. ἐρώτησις = πῶς ἔχει αὐτὴ ἐδῶ ἡ ὑπόθεσις· γνῶσται τῆς ὑποθέσεως ἡσαν ἐκτὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ Κάλχας, ως φροντίζων διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς μαντείας, ὁ Ὀδυσσεύς, διότι αὐτὸς εἰσηγήθη τὴν ἀπατηλὴν πρόφασιν τοῦ γάμου, καὶ ὁ Μενέλαος, ως ἐνδιαφερόμενος ἀμεσώτατα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκστρατείας. ἔγνων = ἀπεφάσισα, ἔλαβα ἀπόφασιν. οὐ καλῶς = ὅχι δρθήν. αὐθις πάλιν· συνώνυμα. μεταγράφω καλῶς = ξαναγράφω καὶ διορθώνω. οὐ καλῶς — καλῶς· ἴσχυρὰ ἡ ἀντίθεσις. λύοντα — συνδοῦντα = ἀποσφραγίζοντα, ἀνοίγοντα — σφραγίζοντα, κλείοντα. εὑφρόνη = ἡ νύξ· κατ' εὑφρόνης σκιὰν = εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Μέτρον τῆς προεκθέσεως είναι τὸ ἰαμβικὸν τρίμετρον.

ε') 111 - 163

'Αλλ' εἴα· παρακελ. = ἐμπρός. χώρει πρὸς "Αργος" = κατὰ τὸ "Αργος. Λέγει πρὸς "Αργος καὶ ὅχι εἰς "Αργος, διότι ἥτο πιθανόν, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ "Αργος, νὰ συναντήσῃ τὴν Κλ. καθ' ὅδὸν ἐρχομένην εἰς τὸ στρατόπεδον κατόπιν τῆς πρώτης ἐπιστολῆς· ὁ 'Αγ. κατεπείγει τὸν πρεσβύτην. τάσδ' ἐπιστολὰς λαβών· ἐγχειρίζει τὴν ἐπιστολήν.

κέκευθε· παρακ. τοῦ κεύθω = κρύπτω, περιέχω. λόγω = προφορικῶς. δόμοι = ἡ οἰκογένεια. σημαίνω = ἀνακοινώνω. σύντονα = σύμφωνα. γλώσση = λόγω (113). αὐδῶ = λέγω. πέμπω (99) πρὸς ταῖς πρόσθεν δέλτοις = μετὰ τὴν πρώτην ἐπιστολήν. Ὡς Λήδας ἔρνος· τρυφερά συζυγική προσφώνησις = βλαστάρι τῆς Λήδας. τὰν σὰν ίνιν = τὴν θυγατέρα σου. κολπώδης = πολύκολπος. πτέρυξ = προεξοχή. Αὔλιν· ἐπεξηγεῖ τὸ μέρος παρὰ τὸ ὄλον. πτέρυγ' ἀκλύσταν = ἀκλύστον (ἀ-κλύζω, κατακλύζω) = ἀκύμαντον, γαλήνιον. πτέρυγα· μεταφορά· κατάλληλος ἡ εἰκόνων, διότι ἡ νῆσος Εὔβοια προσκολλᾶται ὡς πτέρυξ εἰς τὴν ἀντικρὺν ἥπειρον, τὴν Στερεάν· Ἐλλάδα. δαίω ὑμεναίσους = παρέχω γαμήλιον συμπόσιον μὲ τὰ γαμήλια ἄσματα = τελῶ γάμους. εἰς ἄλλας ὥρας = εἰς ἄλλην ἐποχήν. Ἀχιλεύς· διὰ τὸ μέτρον ὡς καὶ παρ' Ὁμήρω. ἀπλακῶν ἀντὶ ἀμπλακῶν διὰ τὸ μέτρον· ἀπλακίσκω = ἀποτυγχάνω, στεροῦμαι. λέκτρα = γάμος. μέγα φυσῶ = πολὺ φουσκώνω. ἐπαίρω θυμὸν = ἀνάβω ἀπὸ θυμό· ἐπαρεῖ θυμὸν = θὰ θυμώσῃ. τόδε καὶ δεινὸν = τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος = ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος. Ὁ Ἀχιλλεύς ήτο δέξυθυμος καὶ πολὺ εὐαίσθητος εἰς ζητήματα τιμῆς, ὡς βλέπομεν παρ' Ὁμήρω, ὅπου ἐτοιμάζεται καὶ τὸ ξίφος νὰ ἀνασπάσῃ κατὰ τοῦ Ἀγ. σήμαιν· δ τι φῆς = λέγε δ, τι ἔχεις νὰ εἰπῃς. δνομα παρέχων οὐκ ἔργον = δίδων μόνον τὸ δνομά του, δχι δὲ καὶ τὴν ἐν ἔργοις συμμετοχήν του. δ τι πράσσομεν· πλαγία ἔρωτησις ἐκ τοῦ σθν οἰδε = τί μαγειρεύομεν. δτε· εἰδικὸς σύνδεσμος ἐκ τοῦ οὐκ οἰδε.. ἐπιφημίζω = ὑπόσχομαι. ἐκδώσειν λέκτροις = δτι θὰ δώσω εἰς γάμον. νυμφεῖσος ἀγκῶν = νυμφικὴ ἀγκάλη. δς... Δαναοῖς· ἀναφορ. αἴτιοι. πρότασις. τῷ τῆς Θεᾶς (γόνω) = τῷ Ἀχιλλεῖ, τῷ ιδῶ τῆς Θέτιδος. φατίζω = ἐπιφημίζω· ἡ μετοχὴ φατίσσας ἐνδοτική. ἀλοχον (κατηγ.) ηγες· παρατ. τοῦ ἐπιχειρουμένου = ἐπεχείρεις νὰ φέρης, ἐδοκίμαζες, ἐσχεδίαζες νὰ φέρης. σφάγιον· κατηγ. = θῦμα. Δαναοῖς· δοτικὴ χαριστική. ἔξισταμαι γνώμας = χάνω τὸ λογικόν μου, ξεμυσαλίζομαι. ἀτα = ἀτη = ἡ τύφλωσις τοῦ νοῦ, τὸ ἀμάρτημα καὶ ἡ τιμωρία, ὡς ἐνταῦθα. Ἀξιοσημείωτοι οἱ δωρικοὶ τύποι γνώμας ἔξεσταν (136), ἀταν (137) πρὸς οὓς παράβαλε καὶ τούς: τὰν ἀκλύσταν (120), τὰν σὰν (119). ἔρέσσω πόδα = κινῶ γοργὰ τοὺς πόδας· ἔρέσσω κεῖται μεταφορικῶς· πόδα. δ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. (πρβλ. δορί). ὑπείκω γῆρα = ὑποκύπτω εἰς τὸ γῆρας, μὲ καταβάλλει τὸ γῆρας. νυ (ν) = λοιπόν. μὴ ἀλσώδεις ζου κρήνας = μὴ

ἴζου ἔδρας κρηνῶν ἀλσώδεις = μὴ καθίσης εἰς σκιεράς κρήνας. Θέλγομαι ὅπνω = παραδίδομαι εἰς τὰ θέλγητρα, τὴ γλύκα τοῦ ὅπνου. Εὔφημα θρόει = λέγει αἰσίους λόγους, σιώπα: τί εἶναι αὐτὰ ποὺ λέγεις; πῶς ἐφαντάσθης πῶς μπορῶ ἔγώ νὰ κάνω ἔνα τέτοιο λάθος; Θεὸς φυλάξοι. Μὲ μεγάλην ἀγανάκτησιν ὁ γέρων ἀποκρούει τὴν μομφὴν δκνηρίας καὶ ῥάθυμίας. Κατὰ τὰς ἵεροτελεστίας ὅφειλον οἱ παρόντες νὰ λέγουν εὐφήμους, εὐοιώνους λόγους: ἀλλ' ἐπειδὴ ἡτο δυνατὸν νὰ λεχθῇ δυσοιώνος λόγος, ἐτήρουν σιγήν, θίεν εὔφημεῖτε = σιωπᾶτε. πάντη = παντοῦ. πόρος σχιστὸς = σταυροδρόμι. ἀμειβω = περνῶ. λεύσσω = παρατηρῶ, βλέπω. φυλάσσω = κοιτάζω προσεκτικά. μὴ τίς σε λάθη... ναῦς· ἡ σειρά: μὴ τις ἀπήνη κομίζουσσα παῖδα πρὸς ναῦς Δαναῶν λάθη σε παραμειψαμένη τροχαλοῖσιν δχοις· ἀπήνη· τετράτροχος ἄμαξα συρομένη ἀπὸ ζεῦγος ἵππων ἡ ἡμιόνων· παραμείθομαι = προσπερνῶ. μὴ λάθη παραμειψαμένη = μὴ προσπεράσῃ καὶ δὲν τὴν ἀντιληφθῆς. τροχαλὸς = ταχύς. δχος = δχημα. πάλιν ἔξόρμα = γύρισέ (την) βιαστικά πίσω. σεΐς χαλινούς = δούλευε σύντονα τοὺς χαλινούς· σημείωσον τὸ ἀσύνδετον, δί' οὖν ἀποδίδεται ἡ διέγερσις τοῦ λέγοντος καὶ αἰσθητοποιεῖται ἡ γοργότης τῶν ἐπαλλήλων πράξεων. ιεις = κατευθύνων τὴν συνοδείαν. (πομπαὶ) ἐπὶ Κυκλώπων θυμέλας = εἰς τὴν Κυκλωπείαν ἀκρόπολιν τῶν Μυκηνῶν· θυμέλη = βωμός, ἱερόν· θυμέλαι Κυκλώπων = τὰ ἱερὰ τὰ περιβαλλόμενα ὑπὸ τῶν Κυκλωπείων τειχῶν, ἡ ἀκρόπολις ἡ περιβαλλομένη ὑπὸ τοιούτων. Τὰ ἱερὰ ἐκάστης πόλεως εύρισκοντο συνήθως ἐν τῇ ἀκροπόλει. Γνωστὰ ἐκ τῆς ἴσταρίας τὰ πραιτορικά τείχη τῶν Μυκηνῶν, τῆς Τίρυνθος, ἐκ πελωρίων ἀκατεργάστων λίθων· ἡ κτίσις των ἀπεδίδετο εἰς τοὺς Κύκλωπας, μυθικὸν λαὸν τεκτόνων, ἐκ τῆς Λυκίας κατὰ τοὺς ἀρχαίους προερχομένων, ἔχοντων τὸ σῶμα γιγαντῶδες. φράσας τάδε = μετὰ τὴν προφορικὴν ἀνακοίνωσιν τούτων. πιστὸς = πιστευτός. παιδὶ σέθεν = εἰς τὴν κόρην σου. σφραγῖδα φύλασσε = πρόσεξε μὴ χαλάσῃς τὴν σφραγῖδα. Ἰθι = ἐμπρός· κατεπίγει τὸν πρεσβύτην ὁ Ἀγ. λευκαίνει ἥδη τόδε φῶς = ἀπλώνουν τώρα πλέον τὸ λευκὸ φῶς των. ἡώς πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου = ἡ αὔγη καὶ τὸ πύρινον τέθριππον (ἄρμα) τοῦ Ἡλίου. σύλλαβε μόχθων = μετάπιασέ μας καὶ σὺ = δὸς καὶ σὺ χεῖρα βοηθείας στὰ βάσανά μου. δλβιος = εύτυχης (ἀπὸ ὑλικῆς ἀπόψεως). ἔς τέλος = μέχρι τέλους τοῦ βίου. εύδαιμων = ὁ μὴ δοκιμάζων δυστυχίας· εἰς τὸ δλβιος καὶ εύδαιμων ἐννόησον τὸ παραλειπόμενον ἔστι. Διαρκής εὐδαιμονία

είναι άνυπαρκτος εις τὸν κόσμον. Ὁ Ἀγαμέμνων παρ' ὅλον τὸ ἐπιφανειακόν του μεγαλεῖον είναι δυστυχῆς κατά γε τὰ κρατοῦντα παρ' ἀνθρώποις. Ὁ γέρων ἀπέρχεται ταχὺς διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. Ὁ Ἀγαμέμνων συνοδεύει ἀπερχόμενον αὐτὸν μὲν τοὺς τελευταίους τούτους λόγους καὶ εἰτα εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν του.

Οἱ ἔρμηρεθέντες στίχοι 1 - 163 ἀποτελοῦν τὸν Πρόολογον τῆς τραγῳδίας. Ὁ πρόλογος, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὴν Α' πρᾶξιν σημερινῆς τραγῳδίας, τμῆμα τῆς τραγῳδίας διαλογικόν, ἀπαγγελλόμενον ἐν ψυθμῷ, περιέχει τὴν λεγομένην πρότασιν (εἰσαγωγήν), ἡτις εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ δράματος, ἐν προκειμένῳ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, δίδουσα τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις διὰ τὰ προηγηθέντα τῆς τραγῳδίας γεγονότα, περιέχει τὸ ἐλατήριον τὸ κυνοῦν τὴν πρᾶξιν, ἐν προκειμένῳ τὴν μαντείαν τοῦ Κάλχαντος, ἔγειρει δὲ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ἐν προκειμένῳ διὰ τῆς ἀνακλήσεως τῆς προτέρας πρὸς τὴν Κλυταιμήστραν ἐντολῆς οἱ θεαταὶ εἰναι περίεργοι νὰ ἴδουν, ἀνθάδη προλάβῃ ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ νὰ φθάσῃ ἡ θάτερα ἀργὰ καὶ τὸ κακὸν ἀνεπανόρθωτον. Τὸν παρόντα πρόλογον ἀποτελεῖ μία μόνον διαλογικὴ σκηνή, δπον πρόσωπα εἰναι ὁ Ἀγαμ. καὶ ὁ πρεσβύτης. Ἡ σκηνὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Ἀγαμ. (49 - 114), σχεδὸν μονολογικὸν (ἐξαιρέσει τῶν τελευταίων στίχων τὸν 107 - 114), ἐν ἵματικοῖς τριμέτροις, καὶ ἀπὸ ἀναπαιστικὸν διάλογον, ἐν μέρει μὲν προτασσόμενον (1 - 48), ἐν μέρει δὲ ἐπιτασσόμενον (115 - 163). Τούτον ὄντος ἀστρήθους εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγῳδίαν ἐξεφράσθη ἡ εἰκασία ὅτι ὁ πρόλογος τῆς τραγῳδίας, τὸν δποῖον ἀποθανὼν ὁ Εὑριπίδης ἀφῆκεν, εἰναι οἱ στίχοι 49 - 114, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Εὑριπιδείων προλόγων πεποιημένος, τὰ δὲ τμῆματα 1 - 48 καὶ 115 - 163 προσέθηκεν ὁ νίδις τοῦ Εὑριπίδον, δ ὁδμῶνμος, ὅστις ἐδίδαξε τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθεῖσαν τριλογίαν, Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι, Ἀλκμέωνα τὴν Κορίνθῳ καὶ Βάκχας, ἵνα ἐκκρούσῃ τὸ μονότονον καὶ ἀνιαρόν, τὸ δποῖον ἐνεφάνιζον οἱ πρόλογοι τοῦ πατρός του. Ἡ γλῶσσα εἰς τὰ διαλογικὰ μέρη εἰναι ἡ ἀρχαία Ἀττικὴ μὲν Ἰωνικοὺς τύπους καρυκευμένη, παρ' Εὑριπίδῃ δὲ πλησιάζει πολὺ πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ πεζοῦ λόγου.

Κενωθείσης τῆς ὁδοχίστρας γυναικες ἐκ Χαλκίδος ἔγγαμοι καὶ νέαραι, παρέρχονται ἥδη διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου (ώς ἐγχώριαι καὶ δὴ ἐκ τῶν λιμένων) εἰς πέντε στοίχους ἐπαλλήλους, ἔκαστον ἐκ τοιῶν γυ-

ταικᾶν, η εἰς τρεῖς ζυγούς, ἔκαστον ἐκ πέντε, εἰς τὴν ὁρχήστραν μὲ σεμνότητα ἀνάλογον πρὸς τὸν σεμνὸν δυθμὸν τῶν ἀναπαίστων, μὲ στολὴν ἀνάλογον πρὸς τὴν κοινωνικὴν των θέσιν, μὲ χρυσοῦς εἰς τὴν κεφαλήν των στεφάνους καὶ κατευθύνονται εἰς τὰ πρὸς τῆς σκηνῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου, χωρὶς νὰ λέγουν τί θέλουν ἐκεῖ, ἀδονν δὲ κατὰ τὴν πάροδον ἄσμα χροικόν, πάροδον καὶ αὐτὸν καλούμενον, τὸ διόποιον θὰ ἐρμηνεύσωμεν ἐφεξῆς.

ΠΑΡΟΔΟΣ (164 - 302)

Στροφὴ α' (164 - 184)

ἔμολον· ἀρ. β' τοῦ βλώσκω = ἔρχομαι (πρβλ. μολὼν λαβέ, αὐτόμολος)· ὁ ἐν., διότι ἐκάστη γυνὴ τοῦ Χοροῦ δμιλεῖ διὰ τὸν ἐαυτὸν τῆς. ἀμφὶ παρακτίαν ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας = γῦρο ἀπὸ τὴν ἀμμουδιάν τῶν ἀκτῶν τῆς παραλίας Αὐλίδος. Σημείωσον τὴν ποικιλίαν τῶν συνανύμων ἐπιθέτων (παρακτίαν (164), ἐναλίας (165), ψάμαθον καὶ Αὐλίδος). χεύματα = τὰ ὠρέματα. στενόπορθμος = ὁ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ. κέλλω· ἀμεταβ. = προσορμίζομαι, καταπλέω· κέλσασσα = προσορμισθεῖσα (διὰ λέμβων). πόλιν = πατρίδα Χαλκίδα, ἀγχιάλων ὑδάτων ταῖς κλεινᾶς Ἀρέθουσας τροφόν. τροφὸς = ἡ τροφοδοτοῦσσα. ἀγχιάλος (ἄγχι-ἀλός) = παραθαλάσσιος. Ἀρέθουσα· δνομα πηγῶν πολλῶν ἐν Ἐλλάδι. Ἡ τῆς Χαλκίδος Ἀρέθουσα, περὶ ἣς ἐνταῦθα πρόκειται, ἵσως εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν παρὰ τὸν "Αγιον Στέφανον 20' μακρὰν τῆς Χαλκίδος κατὰ τὴν ὁδὸν Χαλκίδος - Ερετρίας. ὡς κατιδοίμαν = ἵνα κατίδοιμι = ἵνα μὲ προσοχὴν παρατηρήσω. ἀγανὸς (ἀ [ἐπιτ.] - γαίω, γαῦρος) εὐγενής, ὑπερήφανος. πλάται ναυσιπόροι = νῆσοι κωπήλατοι πλάτῃ· συνεκδοχῇ πλάτῃ κυρίως ἡ κώπη, διὰ τὸ πλατῦ κάτω δικρον. οὓς ἐπὶ Τροίαν... στέλλειν· ἡ σειρά : οὓς ἀμέτεροι πόσεις ἐνέπουσι τὸν ξανθὸν Μενέλαον τε Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν στέλλειν ἐπὶ Τροίαν ἐλάταις χιλιόναυσιν. πόσις - ιος=σύζυγος. ἐν(ν)έπω = λέγω. εὐπατρίδας = ὁ ἔξ εὐγενῶν πατέρων, ὁ εὐγενής. στέλλω = ἐτοιμάζων διγω. ἐλάταις χιλιόναυσιν = μὲ χίλια πλοῖα ἐλάτης, ἐλάτινα. ἐλάτη· συνεκδοχῇ. οὓς· ἀντικ. τοῦ στέλλειν. Μενέλαον τε Ἀγαμέμνονά τε εὐπατρίδαν· ὑποκ. τοῦ στέλλειν, ἐπὶ τὰν Ἐλέναν = πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἐλένης. Μετὰ τὰῦτα εὐθὺς ἀμέσως ἐπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ δν = ἦν Ἐλένην

(ἔλαβε). **δονακοτρόφος** = ὁ τρέφων καλάμια. **Εύρωτας** = ὁ γνωστὸς τῆς Σπάρτης ποταμός. **δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας** = δῶρον ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτην· ἡ Ἀφροδίτη λέγεται καὶ Κύπρις, διότι ἐλαττεύετο ἐν Κύπρῳ καὶ δὴ ἐν τῇ Πάφῳ. ἐπὶ κρηναῖσι δρόσοις = πλησίον δροσερῶν πηγῶν. **ἔσχεν ἔριν μορφᾶς** = ἡγωνίσθη εἰς ἀγῶνα καλλονῆς, εἰς καλλιστεῖα. Τὸ δῶρον, ἡ Ἐλένη, ἐδόθη μετὰ τὰ καλλιστεῖα, ἀφ' οὗ ἔλαβεν ἡ Ἀφροδίτη ὡς καλλίστη, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πάριδος τοῦ βουκόλου, τὸ μῆλον τῆς **Ἐρυθοῖς**.

'Αντιστρ. α' (185 - 205)

πολύθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἀρτέμιδος ἥλυθον δρομένα = διὸ τοῦ πολύθυτου δὲ ἄλσους τῆς Ἀρτέμιδος ἥλθον πεταχθεῖσα βιαστικά. **πολύθυτον ἄλσος** = ἄλσος ὃπου πόλλαι θυσίαι προσφέρονται. Ἀσυνεδήτως ὁ Χορὸς ὑπενθυμίζει εἰς τὸν θεατὴν καὶ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, ἣν ἤξιώσει πρὸ δλίγου ἡ Ἀρτεμις. **δρομένα** = μ. ἀόριστος μετοχῆς τοῦ δρυνυμαί = ἐγείρομαι, πετιέμαι. **φοινίσσουσα παρῆδ'** ἐμάν αἰσχύνα φεοθαλεῖ = μὲ τὸ ἀρρύθμητα τῆς αἰδοῦς εἰς τὴν νεανικὴν παρειάν. **φοινίσσω** = κοκκινίζω ἐδῶ μεταβατικῶς κεῖται. **παρῆδ'** = **παρῆις** = παρειά. **νεοθαλῆς** ἐπίθ. = νεανικός τὸ ἐπίθετον καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ αἰσχύνα τὸν ἀντί νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸ **παρῆδα**. **θέλουσ'** ιδέσθαι = θέλουσ' ιδεῖν ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας δπλοφόρους Δαναῶν = τὰς μαχίμους δυνάμεις καὶ τὰς σκηνὰς τῶν δπλιτῶν Δαναῶν. **ἔρυμα** = προφυλακτήριον, ἀμυντήριον. **ἀσπίς** περιληπτικὸν = ὁπλῖται ἀσπιδοφόροι. **κλισίας δπλοφόρους** = σκηναὶ φέρουσαι ὁπλίτας. **ἀσπίδος ἔρυμα** — **κλισίας δπλοφόρους** χιαστί. **ἴππων δχλος** = ἀρμάτων πλῆθος. **δύ'** **Αἴαντε** = τοὺς δύο Αἴαντας, δηλ. τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Οἰλέως, βασιλέως τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Σαλαμῖνος Τελαμῶνος, τὸν ἀνδρείτατον τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, τὸ **ἔρκος Ἀχαιῶν**, τὸν **Σαλαμῖνος στέφανον** = τὴν δόξαν τῆς Σαλαμῖνος. **Πρωτεσίλαος** = υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου ἐκ Φυλάκης τῆς Θεσσαλίας, ὁ πρῶτος πεσὼν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀπόβασιν αὐτῶν εἰς τὴν Τροίαν. **Θᾶκος** καὶ **θῶκος** = ἔδρα. **ἐπὶ θάκοις** ἀνάφερε εἰς τὸ **συνέδρω**. **σύνεδρος** = ὁ συγκαθήμενος. **ἡδομένους** κατηγορ. μετοχὴ = νὰ εὐχαριστοῦνται (οἱ δύο Αἴαντες, ὁ Πρωτεσίλαος καὶ ὁ ἔφεξῆς ἀναφερόμενος Παλαμήδης). **μορφαὶ πολύπλοκοι** = συνδυασμοὶ πολύπλοκοι. **πεσσοί** εἰδος παιδιᾶς ἀναλόγου πρὸς τὸ ζατρίκιον λέγεται ὅτι τὴν παιδιὰν

έφευρεν ὁ Παλαμήδης κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του. Εἰς τὸν Παλαμήδην, υἱὸν τοῦ Ναυπλίου, ἀπεδίδοντο καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἔφευρέσεις. **Ποσειδᾶν καὶ (Ποτ(ε)ιδᾶν)**· δωρικά = ὁ Ποσειδῶν. **παῖς Ποσειδᾶνος** = ὁ Ναύπλιος. **Διομήδης**· υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλεὺς τοῦ "Αργους. **κεχαρημένος** = διασκεδάζων. **ἡδοναῖς δίσκου** = μὲ τὸν δίσκον. **παρά**· ἐπίρρημα = πλησίον. **Μηριόνης**· θεράπων τοῦ. βασιλέως τῆς Κρήτης 'Ιδομενέως, ὁ ὄποιος λέγεται **"Ἀρεος ὅζος** = βλαστάρι τοῦ "Αρεώς, κατὰ μεταφοράν. **θαῦμα βροτοῖσι** = προκαλῶν ὅλων τὸν θαυμασμόν. **τὸν Λαέρτα τόκον** = τὸ παιδὶ τοῦ Λαέρτου, τὸν Ὀδυσσέα. **νησαῖα ὅρη** = ὅρεινή νῆσος· ἡ 'Ιθάκη εἶναι πετρώδης καὶ ὅρεινή, ἔχουσα τὸ ὅρος Νήριτον. **Νιρεύς**· ἐκ Σύμης τῆς Δωδεκανήσου, ὁ κάλλιστος μετὰ τὸν 'Αχιλλέα, ἄγων μόνον τρεῖς ναῦς· οἱ ἥρωες Διομήδης, Μηριόνης, Ὁδυσσεὺς καὶ Νιρεύς βάλλουσι τὸν δίσκον.

Ἐπωδὸς (206 - 230)

εἰδον... **'Αχιλῆα**: λαιψηροδρόμος = ποδώκης. **ἰσάνεμος** = τρέχων ὡς ἄνεμος· ἐπίθετον διορίζον τὸ λαιψηροδρόμον. **'Αχιλῆα**, ποδοῖν· δοτ. τῆς ἀναφορᾶς· ὅρᾳ τὰ ὄμηρικὰ ποδώκης, πόδας ὡκύς, ποδάρκης καὶ παράβαλε τὰ ὄμηρικὰ ἐπίσης ποδήνεμος ὡκέα. **'Ιρις**, τῷ ἄμμῳ τνοιῇσι πετέσθην. **ἐκπονῶ** = ἐκπαιδεύω. **Χείρων**· ὁ δικαιότατος τῶν Κενταύρων, περιώνυμος παιδαγωγὸς τοῦ 'Αχιλλέως. **αἰγιαλοῖσι παρά τε κροκάλαις**· ἐν διὰ δυοῖν = εἰς τὰ χαλίκια τῆς θαλάσσης. **δρόμον ἔχω σὺν δπλοῖς** = τρέχω ἐνοπλος. **πονῶ ἄμιλλαν ποδοῖν** (δοτ. ὀργαν.) = ἄμιλλῶμαι πεζός. **τέτρωρον** = τέθριππον ἄρμα, οὐ ἐπέβαινεν ὁ διφρηλάτης Εὔμηλος, ὁ υἱὸς τοῦ 'Αδμήτου καὶ τῆς 'Αλκήστιδος, ὁ ἔγγονος τοῦ Φέρητος (Φερητιάδης). **ἔλισσων** = **ἔλισσόμενος** = στριφογυρίζων ἐπάνω κάτω περὶ τὰ τέρματα. **ἔβοῶτο** = **ἔβόά** = ἐφώναζε δυνατὰ (ἐρεθίζων τοὺς ἵππους). **ῷ** = οὖ (Εὔμήλου). **ἰδόμαν** = **εἰδον**, ἐξ οὗ ἡ μετοχὴ θεινομένους. **χρυσοδαιδαλοι στομίοις πῶλοι** = στολισμένοι μὲ χρυσοῦς χαλινούς ἵπποι. **κέντρον** = ὥραδος μὲ αἰχμὴν ὅξειαν, δι' ἣς κεντοῦν τοὺς ἵππους. **θεινομαι κέντρῳ** = μαστιγοῦμαι. **μέσοις ζύγιοι**· ἵπποι οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἐν μέσῳ ἐζευγμένοι ἐκατέρωθεν τοῦ ὅυμοῦ (τημωνίου). **βαλιοὺς λευκοστίκτῳ τριχῃ** = παρδαλούς ἀπὸ λευκὰ στίγματα τοῦ τριχώματος. **σειροφόροι**· λέγονται καὶ **σειραφόροι** καὶ **σειραῖοι** = οἱ δύο ἄκραι

ἴπποι τοῦ τεθρίππου, διὰ σειρῶν (σχοινίων) προσδεδεμένοι εἰς τὸ ἄρμα. Τούτων ὁ μὲν ἀριστερὸς σειραῖς ἔδει νὰ διαγράψῃ περὶ τὴν **νύσσαν** ἢ τὸν **καμπτῆρα** τοῦ ἵπποδρόμου βραχὺ τόξον, ὁ δ' ἔτερος ἄκρος δεξιὸς νὰ διαγράψῃ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ μέγιστον τόξον, διὸ καὶ δυνομέζονται **ἀντήρεις**, ἥτοι ἀντίθετοι, ἀναπτύσσοντες ἑκάτερος ταχύτητα ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον πρὸς τὸν ἔτερον. **καμπαῖσι** τοπ. = κατὰ τὰς στροφὰς (περὶ τὸ τέρμα καὶ τὴν ἀφετηρίαν τοῦ ἵπποδρόμου). **πυρρόθριξ** = κοκκινοτρίχης. **ποικιλοδέρμων** = παρδαλός τὰ δύο ἐπίθετα κατηγορούμενα. **μονόχαλα σφυρὰ** = ἀστράγαλοι μόνοπλοι **μονόχαλος** = **μονόχηλος**, ὁ ἔχων μίαν χηλήν, ἔνα νύγιον **μονόχαλα σφυρὰ** εἶναι κατὰ τὸ μώνυχες ἴπποι. **οἰς** = τούτοις λοιπόν. **παρεπάλλετο** = παρέτρεχε πάλλων τὰ ὅπλα ὁ Ηηλείδης Ἀχιλλεύς. **ἄντυξ** θ., τὸ μέτωπον τοῦ δίφρου τοῦ ἄρματος. **σύριγξ** θ., τὸ χωνὶ τοῦ τροχοῦ, ὃπου ἐισέρχεται τὸ ἄκρον τοῦ ἄξονος. 'Ἡ περιγραφὴ τῆς ἀμύλης καὶ τῶν ἵππων γραφικωτάτη, ἰδίᾳ τά : **ἔβοῶτο** καὶ **παρεπάλλετο**, περιγράφεται δὲ διεξοδικώτερον καὶ ἔξαίρεται ὁ ἥρως Ἀχιλλεύς, διότι οὗτος θὰ παίξῃ σπουδαῖον ὅρλον εἰς τὴν τραγῳδίαν. Διὰ λεπτομερείας περὶ τῶν ἵπποδρομικῶν ἀγώνων συμβουλεύθητι τὴν Σοφ. Ἡλέκτραν στίχ. 701 κ.εξ.

Στροφὴ β' (231 - 241)

ἔρχομαι εἰς ἀριθμὸν ναῶν = μετρῶ τὰ πλοῖα. **ἀθέσφατος** (ἀ[στερ.] - θέσφατος, θεὸς - φημὶ) = ἀπερίγραπτος. **καὶ εἰς θέαν** **ἀθέσφατον** (ἥλθον) = καὶ ἀπήλαυσα ἀπερίγραπτον θέαμα. **ώς** = ἵνα. **πλήσαιμι** ἀρ. τοῦ πύμπλημι = πληρῶ, ἰκνονοποιῶ. **ὅψις γυναικεῖος δομμάτων** = γυναικεία φιλοπεριέργεια. **ἀδονάν** = ἡδονήν κατὰ παράθεσιν διορισμός. **μείλινον** = γλυκεῖαν ὡς μέλι. **ἥν ἔχων** = εἰχε. **πλάτας** περιληπτικὸν = **τῆς πλάτης** = τοῦ στόλου. **ὁ Μυρμιδῶν Ἄρης Φθιώτας (-ης)** = αἱ μάχιμοι δυνάμεις τῶν Μυρμιδόνων τῆς Φθίας. **θουρίαις** ἀντί **θοαῖς** = μὲ ταχύπλοα πλοῖα. Τὸ ἐπίθετον εἶναι κοσμητικὸν ἀνδρῶν, διὸ καὶ αἱ νῆες ἐδῶ προσωποποιοῦνται. 'Ο Εὑριπίδης ἀναγρονιστικῶς καλεῖ τὰ πλοῖα ταχύπλοα, ὅπως ἡσαν εἰς τοὺς χρόνους του· τὰ πλοῖα ἡσαν μόνον μεταφορικά, ὅχι καὶ πολεμικά. **Νηρῆδες δὲ θεαὶ χρυσέαις εἰκόσι κατ' ἄκρα ἔστασαν** = Νηρηίδες δὲ θεαὶ μὲ τὰ χρυσᾶ ἀγάλματά των εἰς τὰ προεξέχοντα ἄκρα τῆς πρύμνης ἡσαν στημέναι. **Νηρηίδες** αἱ πεντήκοντα θυγατέρες τοῦ θαλασσίου θεοῦ Νηρέως: τούτων

μία ήτο καὶ ἡ Θέτις. σῆμα = ώς διακριτικὸν γνώρισμα. πρύμναις· τοπικὴ πτῶσις.

Αντιστρ. β' (242 - 252)

Αργείων δὲ νᾶες ἔστασαν ισήρετμοι = 'Αργείων δὲ νῆες ἔχουσαι κώπας ἵσας ἐστέκοντο. πέλας ταῖσδε = πλησίον τούτων ἐδῶ τῶν πλοίων, δηλ. τοῦ Ἀχιλλέως. ών = τούτων. στρατηλάτας (-ης) ἦν ὁ παῖς Μηκιστέως, δν (Μηκιστέα) τρέφει = ἀνέθρεψεν ὁ Μηκιστεὺς ήτο υἱὸς τοῦ Ταλαοῦ, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τοῦ "Αργούς" Ἀδράστου, πατήρ τοῦ Εύρυαλου, ἐταίρου τοῦ Διομήδους. **Καπανεύς** · 'Αργεῖος ἥρως, εἰς τῶν ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας. **Σθένελος** · υἱὸς τοῦ Καπανέως, θεράπων τοῦ Διομήδους. **Ατθίδος** (γῆς) = ἐκ τῆς Αττικῆς δὲ ὁ Θησέως παῖς = ὁ Δημοφῶν. Καθ' Ομηρον ἐν B 552 τῶν Αθηναίων ἥγεῖτο ὁ Μενεσθεὺς ἄγων 50 ναῦς. Ταύτας αὐξάνει εἰς 60 ὁ Εύριπίδης κολακεύων τοὺς Αθηναίους. **έξης** = ἔχόμενος, συγκρατητὰ μὲ τὰ πλοῖα τῶν Αργείων. **ναυλοχῶ** = ἔχω ἀγκυροβολήσει. **Θεάν** Παλλάδα ἐν μωνύχοις ἔχων πτερωτοῖσιν ἄρμασιν = ἔχων τὴν Παλλάδα ἐπιβαίνουσαν ἄρματος μονόπλων πτερωτῶν ἵππων. **μώνυχος** = ὁ ἔχων μίαν ὄπλην τὸ μωνύχοις πρὸς τὸ ἄρμασι ἀντὶ νὰ φέρεται πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ ἄρματος. **Θετδεῖς** = τοποθετημένος, στημένος. **φάσμα** = σῆμα. **εὔσημον** = εὐδιάκριτον. **ναυθάτης** = ὁ τῆς νεώς ἐπιβάτης.

Στροφὴ γ' (253 - 264)

Βοιωτῶν ὄπλισμα = αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις τῶν Βοιωτῶν. **εἰδόμαν** (-ην) = εἴδον. **ποντίας νῆας** = ναῦς δι' ὑπερπόντια ταξίδια προωρισμένας. **σημείοισι** = σήμασι. **Κάδμος** ἦν (σῆμα) εἰχον σῆμα τὸν Κάδμον, τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Φοικίκης Ἀγήνορος, τὸν κτίστην τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν κτισθεισῶν ἔπειτα Θηβῶν. Φονεύσας οὗτος δράκοντα ἐν Θήβαις ἔσπειρε τοὺς ὀδόντας τοῦ δράκοντος καὶ ἔξ αὐτῶν ἀνεδύθησαν ἐκ τῆς γῆς ἀνδρες ἔνοπλοι, ἔξ ών ἐπέζησαν πέντε, γενάρχαι τῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκων τῶν Θηβῶν. Τούτων τὰ μέλη διὰ τὴν ἀνωτέρω αἰτίαν ἐλέγοντο δρακοντογενεῖς ἢ **σπαρτοί**. **κόρυμβα** · κόρυμβος ἀρσ., εἰς τὸν πληθ. οἱ κόρυμβοι καὶ τὰ κόρυμβα = τὸ προεξέχον καμπύλον ἄκρον τῆς πρύμνης. **ἄρχε** = ἥρχε ναῖου στρατοῦ = τοῦ στόλου. **Λήιτος** ὁ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν γηγενῆς (ἀπὸ τοὺς δρακοντο-

γενεῖς) ὄν. Οἱ ἐκπεσόντες στίχοι μετὰ τὸν 260 περιέγραφον τὰς δυνάμεις τῶν Φωκέων καὶ τοὺς ἀρχηγούς. ἦν ἄγων = ἥγε. Οἰλέως τόκος = ὁ Αἴλας. Ἰσας τοῖσδε· κατὰ βραχυλογίαν ἀντί: Ἰσας ταῖς τῶνδε (τῶν Φωκέων). Θρονιάς πόλις = τὸ Θρόνιον, πρωτεύουσα τῶν Ἐπικυνημάτίων Λοκρῶν παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον.

Ἀντιστρ. γ (265 - 276)

ἐκ Μυκήνας τᾶς Κυκλωπίας = ἀπὸ τὰς Μυκήνας τὰς ἔχουσας τὰ Κυκλώπεια τείχη. Μυκήνη (-αι). ἔπειμπε = ἔστελλε (178), ἥγεν, ἐκινητοποίει. ναυβάτας = ἐπιβαίνοντας τῶν νεῶν = ἐπιβάτας. ἡθροῖς μεμένους = ἡθροισμένους. σύν = συγχρόνως. ἦν ταγδός = ἦν στρατηγός. σύν ταγδός = συστράτηγος μὲ αὐτόν, ὁ Ἀδραστος. τᾶς φυγούσας μέλαθρα . . . ως λάβοι· ἡ σειρα : ως (ἵνα) λάβοι Ἐλλάς πρᾶξιν (= ἐκδίκησιν) τᾶς φυγούσας (τῆς φυγούσης γεν. αἰτίας) μέλαθρα (= οἰκον) χάριν βαρβάρων γάμων (= γάμων μετὰ βαρβάρων). ὁ πληθ. διὰ τὴν γενίκευσιν. Πολλάκις εἰς τὴν τραγῳδίαν τονίζεται ὅτι ἡ ἀρπαγὴ τῆς Ἐλένης ἤτο ὕβρις δι' ὅλην τὴν Ἐλλάδα. Νέστωρ Γερήνιος· ἐκ τῆς Γερηνίας, πόλεως ἐν Μεσσηνίᾳ, ὅπου ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη. κατειδόμαν (-ην) = κατεῖδον. πρύμνας (= πρύμνης) σῆμα ταυρόπουν· οὐδ. ἐπίθετον προσδιορίζον τὸ σῆμα. δρᾶν· ἀπαρέμφ. τοῦ κατά τι εἰς τὸ ταυρόπουν = κατὰ τὴν μορφήν. τὸν πάροικον Ἀλφεΐδον = τὸν γείτονα Ἀλφείον. Οὗτος ἀπέτελει τὰ βόρεια ὅρια τοῦ κράτους τῆς Πύλου. Οἱ ποταμοὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρίσταντο ταυρόμορφοι καὶ διὰ τοὺς ἐλιγμούς των, οἱ ὅποιοι ἐκαλοῦντο κέρατα, καὶ διὰ τοὺς μυκηθμούς.

Στροφὴ δ' (277 - 288)

δωδεκάστολοι νᾶες = στόλοις δώδεκα νεῶν. Αἰνιᾶνες· ἀρχαιότατον Ἐλληνικὸν φῦλον κατοικοῦν κατὰ τὸν "Ομηρον τὴν παρὰ τὴν Διωδώνην χώραν, ἐγκατασταθὲν κατόπιν εἰς τὰ νότια τῆς Θεσσαλίας, ὅπόθεν ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν. τῶν δ' αὖ πέλας δυνάστορες (= κυριάρχοι) Ἡλιδος (ἡσαν). πᾶς λεώς = δῆλος ὁ κόσμος. λευκήρετμος Ἀρης = ναυτικαὶ δυνάμεις ἀπὸ λευκὰ πλοῖα. Τάφριος = ὁ ἐκ Τάφου. Ἡ Τάφος ἤτο ἡ μεγίστη τῶν Ἐχινάδων νήσων τῶν κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελέφου καὶ μία τῶν Ταφίων νήσων τῶν μεταξὺ

Λευκάδος καὶ Ἀκαρνανίας. Οἱ κάτοικοι τῆς ἀναφέρονται ὡς ληστρικώτατοι. **λόχευμα** = τέκνον· καταχρηστικῶς· χυρίως λέγεται περὶ μητρὸς (λοχεύω). **Ἐχινάδες** = σύμπλεγμα ἀπὸ ἐννέα μικρὰς νησίδας εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος κοντά εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελώου (Ἀσπροποτάμου). Αἱ νῆσοι λέγονται **ναυβάταις ἀπρόσφοροι** = ἀπροσπέλαστοι εἰς τοὺς ναύτας, κοιν. κακοζύγωτα νησιά.

'Αντιστρ. δ' (289 - 302)

ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος = ὁ γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Σαλαμῖνι, τὸ γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Σαλαμῖνος. **ξυνᾶγε** = συνῆγε, συνέδεε. **λαιδός** (laeus) = ἀριστερός. **τῶν** = ὅν· ἀναφέρεται εἰς τὸ δεξιὸν κέρας· ὁ πληθ. κεῖται, διέτι τὸ κέρας εἶναι περιληπτικόν· ἡ γενικὴ τῶν = ὅν ἐκ τοῦ **ἄσσον** = πλησίον (ἄγχι, ἄγχιστα). **ῳρμεῖ** = εἰχεν ἀγκυροβολήσει. **πλάταισιν ἐσχάταισι** = πρὸς τὰ τελευταῖα πλοῖα τοῦ δεξιοῦ. 'Ο Αἴας ἐσχημάτιζε σύνδεσμον τοῦ ἀριστεροῦ του κέρατος πρὸς τὰ τελευταῖα τοῦ δεξιοῦ μὲ δώδεκα εὔστροφώτατα πλοῖα. **ώς** = οὕτως. **ἄιον** = ἥκουσα (πρβλ. 301). **εἰδόμαν (-ην)** = εἰδον. **ῷ·** ἀναφέρεται εἰς τὸν **ναυβάταν λεών** = πρὸς τοῦτον λοιπόν. **εἴ τις προσαρμόσει** = ἐάν τις φέρῃ εἰς ἐπαφήν. **βᾶρις - ιδος· θηλ., Αἰγυπτιακῇ λέξις** = βαρβαρικὸν πλοῖον. **νόστον οὐκ ἀποίσεται** κλπ = δὲν θὰ κερδίσῃ ἐπάνοδον, ητοι δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ γυρίσῃ πίσω. **οἰον· ἐπίρρ.** = διτὶ τοιοῦτον. **νάιον πόρευμα· συνεκδοχὴ** = στόλος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ, μὲ τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ποὺ εἶδον ἐδῶ. **τὰ δὲ = ἀφ'** ἐτέρου δέ. **κατ' οἴκους κλύουσα** = κατ' οἴκον πληροφορηθεῖσα, μέσα εἰς τὰς κατοικίας μας. **μνήμην σώζομαι** = διατηρῶ τὴν μνήμην. **σύγκλητος** = ὁ πανταχόθεν προσκληθεὶς εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ὁ συγκεντρωμένος. 'Η ἔννοια : σύμφωνα μὲ τὴν προσωπικὴν ἀντίληψιν ποὺ εἶχα ἀπὸ τὸν ἐδῶ στόλον καὶ κατὰ τὰς πληροφορίας ποὺ ἔλαβα κατ' οἴκον καὶ τὰς δόποιας συγκρατῶ εἰς τὴν μνήμην περὶ τοῦ συγκεντρωμένου στρατοῦ, δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ σωθῇ δστις μὲ τὸν βαρβαρικὸν στόλον συγκρουσθῆ πρὸς τὸν 'Ελληνικόν.

'*H γλῶσσα τῆς Παρόδου εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ Προλόγου μὲ τὴν διαφορὰν δτι ἐδῶ ενδίσκονται ἐγκατεσπαρμένοι καὶ δωρικοὶ τινες τύποι : ε μὰ ν (168), τ ᾱς κ λειν ᾱς 'Αρεθούσας (170),*

κατειδόμαν (171), ἀ μέτεροι (176), οἰτινες δίδουν εἰς τὴν γλῶσσαν χρῶμα δωρικῆς διαλέκτου, ἵτις ἦτο πανελληνίως ἀνεγνωρισμένη γλῶσσα τῆς χωρικῆς ποιήσεως.

Αἱ πάροδοι, δπως καθόλον τὰ χωρικά, εἶναι ἄσματα λυρικά. Ἐδῶ ἡ Πάροδος εἶναι ἐπική, τῆς ἐπισκοπήσεως καὶ περιγραφῆς τοῦ στρατοπέδου οὗσης ὅλης ἐπικῆς. Εἶναι ξηρὰ ἀπομίησις τῆς Τειχοσκοπίας (Ὁμ. Γ 121 - 243) καὶ τῆς Βοιωτείας ἡ Καταλόγον νεῶν (Ὁμ. Β' 494 κ. ἔ.), μόνον κόσμον ἔχουσα τὸν κόσμον τῶν κορύμβων καὶ τῶν ἀφλάστων. Εἰς τὸ τέλος μετὰ τὴν ἐπωδὸν (στροφὴν) προστίθενται τοία στροφικὰ ζεύγη, ἐνῷ τὰ ἄσματα κατακλείονται διὰ τῆς ἐπωδοῦ, εἰς ἥν καὶ τελειώνον. Συναισθήματα δ' ἡ Πάροδος αὕτη δὲν ἔκφρασει μόνον ἀσθενῆ τινα θαυμασμὸν καὶ αἰδημοσύνην βλέπομεν. Ἡ δ' ἀγκιστρωσίς τῆς πρὸς τὴν πεζᾶν εἶναι ἀσθενής καὶ χαλαρὰ (ἡ γνωνικεία περιέργεια). Ἀφ' οὐδὲ Χορὸς ἔψαλε τὴν Πάροδον, ἀπὸ τὴν ἀριστερὰν πάροδον παρέρχονται δὲ Μενέλαος καὶ ὁ Πρεσβύτης διαπληκτικόμενοι. Τί συμβαίνει θὰ ἴδωμεν εὐθὺς ἀμέσως.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (303 - 542)

α') 303 - 334

Μενέλαες· εὐθὺς ἔξι ἀρχῆς τὸ δνομα χάριν τῶν θεατῶν. **χρεῶν** (ἥν) = χρῆν. **ἀπελθε** = φύγε ἀπ' ἐδῶ. **λίαν πιστός**· τοῦτο ὑπενθυμίζει τὸν αὐτοχαρακτηρισμόν, δν ἔκαμεν δὲ πρεσβύτης (45)· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. **τούνειδος** = τὸ δνειδος. **ἔξονειδίζω** = ἔκστομίζω οὐβριν. **καλὸν**· κατηγορούμενον· **καλὸν τὸ δνειδος**· εἶναι δξύμωρον εἰρωνικόν. **κλαίοις ἀν** = θὰ χύσης δάκρυα. **εἰ πράσσοις, ἀ μὴ πράσσειν σε δεῖ**· δὲ πρεσβύτης ἔχει πιάσει τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀρνεῖται νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Μενέλαον. **λύώ δέλτον** = παραβιάζω τὴν σφραγίδα, ἀνοίγω τὴν ἐπιστολήν. **οὐδέ τέ σε φέρειν** (χρῆν) = ναι, ἀλλὰ καὶ σὺ δὲν ἔπρεπε... Φαίνεται δτι δὲ ο Μεν. εἶχεν ἀναγνώσει τὴν ἐπιστολήν, ἦν χαρακτηρίζει μὲ τὴν λέξιν **κακά**, διότι ἐματαίωνε τὴν ἐκστρατείαν καὶ τὴν ίκανοποίησιν τῆς Ἑλλάδος. **Ἐλλησιν· ἀναχρονισμός. ἀμιλλῶ· β'** ἐν. προστακτ. τοῦ ἀμιλλῶματι· **ἀλλοις ἀμιλλῶ ταῦτα = σ'** αὐτὰ τὰ λογοτατήνια νὰ τὰ παραδείχης μὲ ἀλλους (δηλ. τὸν Ἀγαμ.). **Ὑπαινιγμὸς τοῦ Εὑριπίδου κατ'** ἀναχρονισμὸν εἰς τὴν ἐριστικὴν τῶν σοφιστῶν, ἵτις δείγματα ἥσαν αἱ σοφιστικαὶ διαλέξεις, ἀντιλογίαι,

ἀγών ἡ ἀμιλλα λόγων. οὐκ ἂν μεθείμην· ἐννόησον ἔχ τοῦ τήνδε
ἐν τῷ προηγουμένῳ στίχῳ τὸ τῆσδε = δὲν θὰ τὴν ἀφήσω. **σκῆπτρον**.
τὸ σκῆπτρον ἔχρησιμοποίουν οἱ βασιλεῖς καὶ ὡς βακτηρίαν, μὲ τὴν
ὅποιαν ἔκτυπουν τοὺς ἀκοσμοῦντας. **τάχα** = ταχέως. **ἄρα** = διὰ τὸ μέτρον
ἀντὶ τοῦ **ἄρα** = τότε λοιπόν. **σὸν καθαιμάξω κάρα** = θὰ σοῦ σπάσω
τὸ κεφάλι. **τοι** = ὡς γνωστόν. **δεσποτῶν ὑπερ** = ὑπὲρ τῶν δεσποτῶν.
μέθεις = ἐνν. τὴν δέλτον. **μακροὺς δοῦλος** ὡν λέγεις λόγους· ὁ
πρεσβύτης δὲν πολυλογεῖ, ἀλλ' ὁ Μεν., ἐπειδὴ ἀξιοῦ ἀπὸ τὸν δοῦλον
ἀδιαμαρτύρητον ὑπακοὴν εἰς τὰς διαταγάς του, πᾶσαν διαμαρτυρίαν τοῦ
πρεσβύτου θεωρεῖ ὡς ἀνυπόφορον καὶ αὐθάδη πολυλογίαν. **ὡ δέσποτ'**,
ἀδικούμεσθα· ὁ Ἀγ. ἀκούσας ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὸν θόρυβον παρέρχεται
εἰς τὴν ὁρχήστραν καὶ ὁ πρεσβ., μόλις βλέπει τὸν κύριόν του, λέγει
ἀδικούμεσθα, ἐγὼ δηλ. καὶ σύ. οὐδὲν τῇ δικῇ χρῆσθαι θέλει =
καθόλου δὲν θέλει νὰ ἀκούῃ τὴν φωνὴν τοῦ δικαίου. **ἔξαρπάσας** — ἐκ
χερῶν ἔμῶν — **βίᾳ**· ἡ πλουσία ἔκφρασις τονίζει τὴν βιαιοπραγίαν τοῦ
Μεν.: **ὅρα καὶ σάς** (**ἐπιστολάς**) — **ἔμῶν** (**ἐκ χερῶν**). **ἴσα**· ἐπιφώνημα
δηλοῦν κατάπληξιν ἰσοδύναμον μὲ τὸ ἥμέτερον: **μπᾶ**. **ἐν πύλαισιν** =
ἔξω εἰς τὴν εἰσόδον. **οὐμός**, **οὐχ δ τοῦδε μῦθός** (**ἐστι**) **κυριώτερος**
λέγειν = ἐγὼ εἰμαι καὶ ὅγι αὐτὸς ὁ ἀρμοδιώτερος νὰ ὄμιλῶ. **Ο Με-**
νέλαιος καὶ διότι εἶναι ἐλεύθερος καὶ ὡς βασιλεὺς καὶ ὡς ἀδελφὸς τοῦ
ἀρχιστρατήγου, δικαιοῦται νὰ ὄμιλήσῃ πρὸ τοῦ δούλου, πρὸς τὸν ὅποιον
τὸ πρῶτον φαίνεται δτὶ ἀπετάθη ὁ Ἀγ. (317). **οὐμός οὐχ δ τοῦδε**·
σχῆμα ἐκ παραλλήλου. **τῷδε** = τῷ πρεσβύτῃ. **βίᾳ ἄγεις** (**αὐτὸν**) =
βιαίως τὸν σύρεις. Φαίνεται δτὶ ὁ Μεν. ἔξηκολούθει νὰ σύρῃ βιαίως τὸν
πρεσβύτην. **βλέψων εἰς ἡμᾶς**· ὁ Ἀγ. ἔχει ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον
ἀπὸ φυσικὴν αἰσχύνην, διότι ἔχει ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθῆ παλίμβουλος.
ἴν' **ἀρχάς τῶν λόγων ταύτας λάβω**· τὸ ταύτας καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ
ἀρχάς ἀντὶ **τούτο**, δηλ. τὸ ζήτημα τῆς δέλτου = διὰ νὰ ἀρχίσω τὸν λόγον
ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτό. **μῶν** = μὴ οὖν = μήπως· τίθεται εἰς ἐρώτησιν,
εἰς ἣν ἀναμένεται ἀπάντησις ἀρνητική. **οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον** =
δὲν θὰ ἀνοίξω τοὺς ὄφθαλμούς. **τρέσας**· μτχ. ἀορ. τοῦ **τρέω** = τρε-
μάξω ἀπὸ φόβον· **ὅρα τοὺς τρέσαντας**. **γεγώς**· ἐνδοτ. μετοχὴ = ἀν
καὶ ἐγεννήθην. ***Ατρέως** = ἀπὸ τὸν ***Ατρέα**. **τρέσας *Ατρέως** (***ἀτρέ-**
στου) λογοπαίγνιον. **τήνδε**· προβάλλων δεικνύει αὐτὴν (τὴν ἐπιστο-
λήν), ἥτις λέγεται κακίστων γραμμάτων **ὑπηρέτις** = ἔξυπηρετοῦσα,
ὅργανον κακοηθεστάτου περιεχομένου. **ἥ γάρ** = ἀλήθεια λοιπόν. **& μὴ**

καιρός (ἔστι) = ὅσα δὲν είναι ὡρα, δὲν συμφέρει, δὲν πρέπει. **ἀνίημι** σήμαντρα = χαλαρώνω τὴν σφραγῖδα, λύω, καταστρέφω. **γε** = ναι. **ἀνοίξας** (αὐτήν) (οἶδα) (τὰ) κακά, ἀ σὺ εἰργάσω λάθρα. **ώστε** σ' ἀλγῦναι = ὅστε νὰ σὲ λυπήσω, νὰ σὲ φαρμακώσω (μὲ αὐτὸ τὸ ἄνοιγμα τῆς ἐπιστολῆς): ή φράσις ἀνήκει εἰς τὸ **ἀνοίξας**. **ποῦ** = πῶς. **κᾶλαβες** = καὶ **ἔλαβες**: ὁ καὶ εἰς ἑρωτήσεις προσδίδει τόνον. **νιν** = αὐτὴν τὴν δέλτον. **ῷ θεοί**: ἀναφώνησις, εἰς ἥν ἐπιφέρεται ή γενικὴ σῆς ἀναισχύντου φρενός, ητις είναι γενικὴ τῆς αἰτίας, ὡς ἔξαν. ἀντὶ τοῦ **ῷ θεοὶ** ἔκειτο τὸ ἐπιφώνημα φεῦ, οἷμοι. **σήν παῖδα**: πρόληψις ἀντὶ: εἰ σὴ παῖς ἀπ' "Αργους στράτευμ" ἀφίξεται. **τάμ** = τὰ ἐμὰ = τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου. **φυλάσσω** = προφυλάσσω. **τόδε οὐκ** (**ἔστιν**) **ἀναισχύντου**; = αὐτὸ ἐδῶ, αὐτὴ ἐδῶ ή πρᾶξίς σου δὲν είναι γνώρισμα διακριτικὸν τοῦ ἀναισχύντου; Αἱ ἑρωτήσεις καὶ τὸ ἀσύνδετον ἀπὸ τὸ πάθος. **τὸ βούλεσθαι** = ή βούλησις. **κνίζω** = γαργαλίζω, βάζω σὲ πετρασμό. **οὐχὶ δεινά**; ἐνν. **ἔστι τάδε**; **οἰκὼ οἴκον** = διευθύνω οἰκογένειαν. **οὐκ ἔάσομαι**; = δὲν θὰ ἀφεθῶ ἐλεύθερος; (**οὐ**) = **οὐκ ἔάσει** = δὲν θὰ ἀφεθῆται ἐλεύθερος. **φρονεῖς γάρ πλάγια** = διότι πονηρεύεσσαι. **τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ δ' αὐτίκα**: ἀναφορὰ = ὡς πρὸς ἄλλα μὲν τώρα, ὡς πρὸς ἄλλα δὲ πρὸ πολλοῦ, ὡς πρὸς ἄλλα δὲ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν. ή ὅλη φράσις: παντοῦ καὶ πάντοτε. ή τριτῇ ἐπαναδίπλωσις σκοπεῖ νὰ πολλαπλασιάσῃ καὶ νὰ μεγεθύνῃ τὸ ἀμάρτημα τοῦ ἀδελφοῦ. **εὖ κεκόμψευσαι** = τὰ ἔχεις εἰπεῖ κομψά, χαριτωμένα. **Ὑπαινιγμὸς εἰς τὴν ἀνωτέρω λεχθεῖσαν σοφιστικὴν ἐπαδίπλωσιν σοφὴ γλῶσσα πονηρῶν** (**ἔστιν**) **ἐπίφρονον** (**χρῆμα**) = ή σπουδασμένη γλῶσσα τῶν πονηρῶν προκαλεῖ τὸν φθόνον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων· εἰρων.: τὴν σιχαίνεται ὁ κόσμος. **νοῦς δ μὴ βέβαιος** = νοῦς ποὺ δὲν ἐμμένει εἰς τὰς σκέψεις του, ὁ παλίμβουλος, αὐτὸς ποὺ γυρίζει σὰν ἀνεμόμυλος. **ἄδικόν** (**ἔστι**) **κτῆμα** = γεννᾷς ἀδικίας, ζημίας. **οὐ σαφὲς** = οὐχὶ ἀξιόπιστον.

β') 335 - 357

ἔξελέγχω = ἀποκαλύπτω, ξεσκεπάζω. **ὅργης ὔπο** = ἀπὸ θυμόν. **ἀποτρέπομαι τάληθὲς** = ἀποστρέφομαι τὴν ἀλήθειαν. **κατατείνω λίαν** = τεντώνω πολὺ τὸ σχοινί, γίνομαι πολὺ ἐπιθετικός. ή μεταφορὰ ἀπὸ τὰ σχοινία ή ἀπὸ τοὺς χαλινούς· οἱ στίχοι 335 καὶ 336 ἀποτελοῦν

τὸ προοίμιον τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. οἰσθα ὡς ταπεινὸς ἡσθα = γνωρίζεις πόσον ἔτανειπούσο. ὅτε ἐσπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαις = ὅτε ἐπεδίωκες πάση δυνάμει νὰ ἀποκτήσῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν μεταξὺ τῶν Δαναῶν· ἡδοτ. Δαναΐδαις εἰς τὸ ἄρχειν κατὰ τὸ 'Ομ. ἀνάσσειν Δαναοῖς. προσθιγγάνω πάσης δεξιᾶς (χειρὸς) = χαιρετίζω ὅλους διὰ χειραψίας. τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων· αἱ μετοχαὶ τροπικαὶ = κατὰ τὰ φαινόμενα μὲν μὴ ἐπιδιώκων, κατὰ βάθος δ' ὅμως θέλων. χρήζων — βούλεσθαι — θέλων· σημείωσον τὴν ποικιλίαν ἐν τῇ ἀναφορᾷ. θύρας τῆς οἰκίας σου, δηλ. ἀκλήστους = ἀνοικτὰς μέρα νύχτα. τῷ θέλοντι (ἰδεῖν σε) = εἰς τὸν θέλοντα νὰ σὲ ἔδη. τῶν δημοτῶν = τῶν πολιτῶν. δίδωμι πρόσρησιν πᾶσι = χαιρετίζω ὅλους. ἔξῆς = κατὰ σειράν, τὸν ἔνα κατόπιν τοῦ ἄλλου. ὠνθυμμαὶ τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου = ἀγοράζω τὸ ἀντικείμενον τῆς φιλοδοξίας μου, τὸ δόπιον ἔχει ἔκτεθη εἰς τὸ μέσον (εἰς τὸν ἀγοράν) καὶ ἡτο προσιτὸν εἰς ὅλους. τοῖς τρόποις = μὲ αὐτοὺς τοὺς δημοκοπικοὺς τρόπους. καῦτα = καὶ εἴτα. κατέχω ἄρχας = παιρνω τὸ ὀξύωμα. μεταβάλλω ἄλλους τρόπους· πρόληψις = ἀλλάσσω τοὺς τρόπους καὶ παιρνώ ἄλλους = ἀλλάζω πολιτικήν. οὐκέτι ἡσθα τοῖς φίλοισι τοῖς πρὶν φίλοις (τοιοῦτος). ὡς πρόσθεν (γενόμενος) δύσπρόσιτος (= ἀπροσπέλαστος) ἔσω τε κλήθρων σπάνιος (= καὶ σπανίως δεχόμενος ἐντὸς τῆς οἰκίας σου). διάγαθδς = δι εὐγενής. πράσσω μεγάλα = ἔχω μεγάλας βλέψεις. μεθίστημι = μεταβάλλω.. βέβαιος = σταθερός. καὶ μάλιστα βέβαιον τότε, ἥνικα (=ὅτε) μάλιστα δυνατός ἔστιν ὡφελεῖν εὔτυχῶν (= διότι εὔτυχε, εὐρίσκεται εἰς τὴν ἔξουσίαν). βέβαιον μάλιστα — μάλιστα δυνατός. χιαστὸν καὶ ἐπαναδίπλωσις. Τὰς αὐτὰς ἄρχας εἶχε καὶ δ. Θεμιστοκλῆς λέγων: Μηδέποτε ἔγω εἰς τοῦτον καθίσαιμι τὸν θρόνον; ἐνῷ πλέον οὐδὲν ἔξουσιν οἱ φίλοι παρ' ἐμοὶ τῶν ἀλλοτρίων· ἐπῆλθόν σε = σὲ ἔθιξα. ταῦτα πρῶτα· εἰς αὐτὰ πρῶτα. ἵνα = ὅπου. κακός = ἀξιοκατηγόρητος. αῦθις = ἐπειτα, μετὰ τὸ πρῶτα μέν· χῶ (=καὶ δ) Πανελλήνων στρατὸς = μὲ τὸν ὅλον στρατὸν τῶν Ἑλλήνων. οὐδὲν ἡσθα = ἡσουν ἔνα τίποτα, ἔνα μηδενικό. ἐμπλήσσομαι = τὰ χάνω. τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν = ἐξ τυχαίου τινὸς περιστατικοῦ. οὐρίας πομπῆς σπανίζων = διέτῃ ἐστερεῖτο τῆς συνοδείας οὐρίων ἀνέμων. Δαναΐδαι = οἱ ἡγεμόνες τῶν Δαναῶν. διήγγελλον = ἔδιδον. διαταγάς (μὲ διαγγελεῖς) ἀφιέναι ναῦς = νὰ ἀφήσουν τὰς ναῦς ἐλευθέρας νὰ ἀποπλεύσουν. μὴ πονεῖν δὲ μάτην = νὰ

μὴ ματαιοπονοῦν δέ. ὡς ἄνολβον εἶχες ὅμιμα σύγχυσίν τε = πόσον ἥτο τὸ πρόσωπόν σου ἀξιοθήρητον καὶ πῶς τὰ εἰχες χάσει. εἰ μὴ δορὸς ἐμπλήσεις τὸ Πριάμου πεδίον = διότι δὲν θὰ καταπλημμυροῦσες τὴν πεδιάδα τοῦ Πριάμου μὲ τὰς μαχίμους δυνάμεις. ἄρχων· μετοχὴ ἐνδοτική. δορός· περιληπτικὸν καὶ συνεκδοχή. παρακαλῶ τινα = ζητῶ τὴν συνδρομήν τινος. τί δράσω = ἀπορηματικὴ ὑποτακτική. τίν' ἀπορῶν εὔρω πόρον; ἡ σειρά: τίνα πόρον εὔρω ἀπορῶν; πόρος = διέξοδος. ἀπορῶν πόρον = δέξιμωρον. ὥστε μὴ στερέντα... ἀπολέσαι καλὸν κλέος = ὥστε μὴ ἀπολέσαι καλὸν κλέος στερέντα (σὲ) ἀρχῆς· στερεῖς = στερήθείς.

γ') 358 - 369

ἐν Ἱεροῖς = ἐν Ἱεροσκοπίᾳ παρατηρῶν τὰ Ἱερὰ εἶπε: πρὸς τοῦτο φέρονται τὰ ἀπαρέμφατα θῦσαι καὶ ἔσεσθαι, δῶν τὸ α' εἶναι τελικόν, τὸ δὲ δεύτερον εἰδικόν. ἡσθεὶς φρένας = ἀσμενος — ὑπέστης — ἔκών — οὐ βίᾳ· διὰ τοῦ πλούτου τῆς ἐκφράσεως ἔξαίρεται τὸ αὐθόρμητον τοῦ Ἀγ. ἔκών οὐ βίᾳ· σχῆμα ἐκ παραλήγου. ὑφίσταμαι = ὑπισχνοῦμαι. πέμπεις = στέλλεις γράμματα. πρόφασιν· προεξαγγελτικὴ παράθεσις = μὲ τὴν πρόφασιν, δῆθεν, τάχα. ὡς γαμουμένην Ἀχιλλεῖ = ὅτι θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Ἀχιλλέα. ὑποστρέψας = πρύμναν ἀνακρούσας, ἀναθεωρήσας τὴν πρώτην. λέληψαι = εἴληψαι = ἔχεις συλληφθῆ. μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς = γράψας ἄλλα γράμματα. ὡς = ὅτι δῆλ. ὑποστρέψας = μεταβαλὼν· συνώνυμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς παλιμβουλίας. οὗτος αὐτός... σέθεν· ἡ σειρά: οὗτος αἰθήρ, δις ἥκουσε σέθεν τάδε, ἐστὶν δι αὐτὸς = μάρτυς εἶναι ὁ αἰθήρ, δι ὅποιος, χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ, ἥκουσεν ἀπὸ σὲ τάδε = τὰς ὑποσχέσεις σου. τὰ πράγματα = ἡ πολιτική. μυρίοι δέ τοι... πρὸς τὰ πράγματα = δὲν ἔχουν μετρημὸ διεβαίως ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν πάθει τὸ ἵδιο (ποὺ καὶ σὺ ἔχεις πάθει) μὲ τὴν πολιτικήν. ἐκπονοῦσι = κοπιάζουν πολὺ (μὲ τὴν πολιτικήν). ἔξεχώρησαν = ἔκχωροινσι = ἀποσύρονται ἀπὸ τὴν πολιτικήν. κακῶς = κακῶς ἔχοντες = εἰς κακὴν κατάστασιν. ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου· ἀναγκαστικὸν αἴτιον = δι' ἀδικον κρίσιν τῶν πολιτῶν. ἔνδικως = δικαίως = ἀπὸ δικαίων κρίσιν. Ὁ Ἀριστείδης ἔξωστρακίσθη δι' ἀδικον κρίσιν, ἀλλὰ ἀνίκανοι πολιτικοὶ καὶ στρατηγοὶ ἔτιμωρήθησαν. ἀδύνατοι γεγῶτες = ἐπειδὴ ἔχουν δειχθῆ ἀνίκανοι.

διαφυλάττομαι πόλιν = προστατεύω τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος μου. **αὐτὸι** = ἐξ ίδιας ὑπαιτιότητος, μὲ τὴν προσωπικήν των ἀξίαν. "Ισως ὁ Εύριπίδης εἶχεν ὑπ' ὅψει τὸν Ἀλκιβιάδην.

δ') 370 - 387

"Ἐλλάδος τῆς ταλαιπώρου μάλιστα στένω = κλαίω πολὺ διὸ τὴν τύχην τῆς ταλαιπώρου Ἐλλάδος. **ἢ** ἀναφ. αἰτιολ. = διότι αὕτη. **θέλουσα**· ἐνδοτική μετοχή. **δρῶ τι κεδνὸν** = κάινω τι σοβαρόν. **ἔξαι-** νήσει βαρβάρους καταγελῶντας (αὐτῆς) = θάλασσῃ τοὺς βαρ- βάρους νὰ τὴν περιγελοῦν = θάλασσῃ τὰ περιπαίγματα τῶν βαρ- βάρων. **οἱ οὐδένες** = οἱ οὐτιδανοί. Ισως ὁ ποιητὴς εἶχεν ὑπ' ὅψει τὰς συγχρόνους προσπαθείας τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων, οἱ ὄποιοι χάριν διλέγουν χρήματος προσεπάθουν νὰ προσεταιρισθοῦν τὸν μέγαν βα- σιλέα, διὰ τοῦτο οὐδένες. Καταγελῶντας τῆς Ἐλλάδος χάριν τοῦ ιδίου συμφέροντος. **διὰ σὲ καὶ τὴν σὴν κόρην**· = ἐξ αἰτίας σου καὶ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης σου, η ὄποια κακιώνιαν ἀξίαν δὲν ἔχει· τὴν σὴν κόρην· πειραρχούμενης εἶναι εἰρημένον. **τίθεμαι προστάτην χθονὸς** = ἐκλέγω ἄρχοντα τῆς πατρίδος μου. **ἄρχων δπλων** = στρατηγός. **ἔκατι γένους** = ἐνέκα τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς. **ώς** = διότι. **πᾶς ἀνὴρ ἄρχων πόλεως** (εἴη ἄν), ἦν τύχη ἔχων σύνεσιν = ἀν μόνον, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχῃ σύνεσιν. **προστάτης**· ἀναχρονισμὸς ἀπὸ τοὺς δημοκρατικούς χρόνους. Προστάται τοῦ δῆμου ἐκαλοῦντο ὁ Κλεισθένης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Ἀριστέιδης, ὁ Ξάνθιππος, ὁ Ἐφιάλτης, ὁ Περικλῆς χειρογάγοῦντες καὶ καθοδηγοῦντες τὸν δῆμον. **νοῦν χρὴ τὸν στρατηλάτην ἔχειν**· πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτην παραβλητέα ἡ σχετικὴ τοῦ Σωκράτους διδασκαλία εἰς τὰ Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα. **κασίγνητοι** = οἱ ἀδελφοί, λόγοι μάχαι τε· ἐν διὰ δυοῖν = λογομαχίαι. **βούλομαι·** ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ βούλομαι τοῦ στίχου 335, ἀργὴν τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. **κακῶς λέγω** = κακὰ λόγια λέγω, κατηγορῶ. **εὖ** = ἀπὸ κακὴν διάθεσιν, πρὸς καλόν σου· δρα τὸ δεξύμωρον **κακῶς εὖ**. **λίαν ἄνω τὰ βλέφαρα ἄγω** = ἔχω πολὺ ἐπηρμένας τὰς ὁφρῦς. πρὸς τάναι- δές = μέχρι τοῦ σημείου, ὃστε νὰ φθάσω εἰς ἀναίδειαν. **σωφρονεστέ-ρως** = κάπως μετριοπαθῶς. **χρηστὸς** = εὔσυνειδητος. **φιλῶ· μετ'** ἀπαρεμφάτου = συνηθίζω. Διὰ τῶν στίχων τούτων προοιμιάζει τὸν λόγον του ὁ Ἀγ., διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ ἀδελφοῦ τοὺς

δύο λόγους τῶν ἀδελφῶν ἐριζόντων χωρίζει τὸ δίστιχον τοῦ Χοροῦ, τὸ δόποῖον διερμηνεύει τὴν διάθεσιν τοῦ θεατοῦ. δεινὰ φυσῶ = τρομερὰ ῥουθουνίζω. αἰματηρὸν δῆματα ἔχω = εἶναι κατακόκκινα τὰ μάτια μου. τοῦ κέχρησαι ; = τίνος ἔχεις ἀνάγκην ; τί στρεῖσαι ; τί σου λεῖπει ; χρηστά λέκτρα = σύζυγος τιμία. ὃν γάρ... ἡρχες ἡ σειρά : ἡρχες γάρ κακῶς ἔκεινων δι (= ὁν) ἔκτήσω = ἐδείχθης ἀδέξιος σύζυγος· διὸ καὶ δὲν ἔμεινε πιστή ἡ πρώτη σύζυγος. δίκην δίδωμι = τιμωροῦμαι. σὰ κακὰ = τὰ ἐλαττώματα σου· ἡ γεν. τῆς αἰτίας. ὁ μὴ σφαλεῖς = ὁ μὴ πταίσας· τραγ. εἰρωνεία, διότι καὶ ἡ Κλ. ἐδείχθη ἄπιστος, συνάψασα σχέσεις μὲ τὸν Αἴγισθον. δάκνω τινὰ = πειράζω. τὸ φιλότιμον = ἡ φιλοδοξία. ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις... ἔχειν ; ἡ σειρά : ἀλλὰ χρήζεις ἐν ἀγκάλαις ἔχειν εὐπρεπῆ (εὔμορφην) γυναικα παρεῖς (= ἀφήσας κατὰ μέρος, παραβλέψας) τὸ λελογισμένον (= τὴν φρόνησιν, τὴν σύνεσιν) καὶ τὸ καλὸν (= τὰς ἡθικὰς ἀρετάς) ; ὁ νοῦς : κατηγορεῖς τὴν φιλοδοξίαν μου· διατὶ δὲν ψέγεις τὴν γυναικομανίαν σου ; ἡδοναὶ κακαὶ = ἡδοναὶ αἰσχραὶ πονηροῦ φωτὸς = φαύλου ἀνδρός (εἰσιν) ἡ γενικὴ εἶναι κατηγορούμενον.

ε') 388 - 413

γιγνώσκω οὐκ εὖ = λαμβάνω ἀπόφασιν δχι καλήν. μετατίθεμαι τι = μεταβάλλω· ἡ μεταφορὰ ἵσως ἐκ τῶν πεσσῶν· ἡ ἔννοια κατὰ τὸ : αἱ δεύτεραι φροντίδες σοφώτεραι. σὺ μᾶλλον = σὺ (μαίνῃ) μᾶλλον = σὺ τούναντίον (εἰσαι τρελλός). δστις· αἰτίαν σημαίνει = διέτε σύ. κακὸν λέχος = κακὴ σύζυγος. θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εὖ = ἐπειδὴ ὁ θεὸς τὰ φέρνει δλα εύνοια : τὴν κατάστασιν, ποὺ ἐδήμιούργησες ἐξ Ιδίας σου ὑπαιτιότητος, ἔστρεψαν οἱ θεοὶ ἐπὶ καλῷ, διότι, ἐνῷ ἡ ἀξίωσίς σου εἶναι μωρά, οἱ θεοὶ σοῦ δίδουν τὰ μέσα νά τὴν πραγματοποιήσῃς, ἐπειδὴ οἱ μωροὶ μνηστῆρες νομίζουν δτι εἶναι δεσμευμένοι ἀπὸ τὸν Τυνάρειον δρκον. οἱ κακόφρονες φιλόγαμοι μνηστῆρες = οἱ μωροὶ καὶ διψασμένοι διὰ γάμου μνηστῆρες. ἡ δέ γ' ἐλπίς... σθένος· ἡ σειρά : ἡ δέ γ' ἐλπίς, οἷμαι μέν, θεός (ἐστι) κάξέπτραξεν αὐτὸ (ἡ ἐλπίς) μᾶλλον ἡ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος· ἡ ἐλπίς, τὴν ὅποιαν ἔκαστος τῶν μνηστήρων εἶχεν δτι θὰ προτιμηθῇ αὐτός. οἷμαι μέν· κεῖται παρενθετικῶς = κατὰ τὴν γνώμην μου τούλάχιστον. κάξέπτραξεν αὐτὸ = καὶ ἔξέπτραξεν αὐτὸ = καὶ ἐπραγματοποίησε τὴν δόσιν τοῦ

ὅρκου. τὸ σὸν σθένος = ἡ δύναμίς σου, τὰ ἰδικά σου μέσα. οὓς λαβών στράτευε = τούτους λοιπὸν πᾶρε καὶ ἐμπρός. ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρία φρενῶν = εἶναι δὲ πρόθυμοι (νὰ σὲ ἀκολουθήσουν) ἀπὸ ἥλιθιότητα. Εἶναι μωροὶ καὶ ἥλιθοι καὶ νομίζουν ὅτι τοὺς ὑποχρεώνουν οἱ ὄρκοι τοῦ Τυνδάρεω. Οἱ θεοὶ δῆμοι εἶναι συνετοὶ καὶ ἐμποδίζουν τὸν ἀπόπλουν. ἔχει συνιέναι = δύναται, εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ ἂν ἡμποροῦν νὰ ἔχουν ἴσχὺν οἱ ὄρκοι οἱ κακῶς παγέντες = οἱ κακῶς συνομολογηθέντες καὶ κατηναγκασμένοι = καὶ οἱ διὰ τῆς βίας ἐπιβληθέντες ὄρκοι. τάμα· μετὰ πολλῆς ἐμφάσεως ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου σκόπιμος ἡ χρῆσις τοῦ πληθ. τάμα τέκνα· ὡς καὶ κατωτέρω : παῖδας οὓς ἔγεινάμην, ἵνα ἔξαρθῇ τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος. τὸ σὸν μὲν εὖ ἔσται παρὰ δίκην = αἱ μὲν ἰδικαὶ σου ὑποθέσεις θὰ τακτοποιηθοῦν παρὰ τὸ δίκαιον. τιμωρίᾳ = διὰ τῆς τιμωρίας κακίστης εὔνιδος = κακοηθεστάτης συζύγου. ἔμε δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις = ἔγὼ δὲ συντήξομαι νύκτας... Σημειωτέον ὅτι ἡ ἄρνησις οὐ θὰ εἶναι καὶ εἰς τὰς δύο προτάσεις τὰς διὰ τοῦ μὲν — δὲ συνδεομένας δηλ. δὲν ἔννοῶ σὺ μέν... νὰ τακτοποιήσῃς, ἔγὼ δὲ νὰ λειώνω στὰ δάκρυα. δακρύοις συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε· διτι γίνεται τὴν νύκτα ἡ τὴν ἡμέραν παριστάνεται ὅτι προκαλεῖται ἀπὸ αὐτάς. Πρὸς τὴν ἔννοιαν παράβαλε τὸ 'Ομηρ. νύκτας τε καὶ ἡματα δάκρυ χέουσα. ἀνομα κού δίκαια δρῶντα παῖδας οὓς ἔγεινάμην = παρανόμως καὶ ἀδίκως συμπεριφέρομενος στὰ παιδιά, τὰ ὄποια ἔγένησα. σοι· ἀντικ. τοῦ λέλεκται. ῥάδια = εὔκολα, εὐνόητα, ἀπλᾶ. σύ· ἐτέθη, ἵνα κάμη ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἔγω. τάμ· = τὰ ἐμά. τιθημι καλῶς = τακτοποιῶ, διευθετῶ· οἱ στίχοι 400 καὶ 401 ἀποτελοῦν τὸν ἐπίλογον τοῦ λόγου τοῦ Ἀγαμέμνονος. οἰδ' αὖ (μῦθοι) (εἰσι) διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων, καλῶς δ' ἔχουσι = αὐτὰ ἐδῶ πάλιν, δσα τώρα ἐλέχθησαν, εἶναι διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ προηγουμένως λεχθέντα, δῆμος εἶναι καλά, διότι ὑποστηρίζουν τό : φείδεσθαι τέκνων = νὰ πονῇ κανένας γιὰ τὰ παιδιά του. 'Ο Χορὸς παρὰ τὴν οὐδετερότητά του δύμολογῶν ὅτι εἶναι ὥραιον νὰ πονῇ τις τὰ τέκνα του, δίδει τὸ δίκαιον εἰς τὸν 'Α. ἄρα· τὸ ἄρα μὲ παρατατικὸν (κεκτήμην) σημαίνει ὅτι ἀλήθεια τέως λανθάνουσα τώρα γινώσκεται. (κέκτησαι φίλους), εἰ μὴ θέλεις ἀπολλύναι τοὺς φίλους= τοὺς φίλους ποὺ ἔχεις τώρα. ποῦ δὲ δείξεις μοι πατρὸς ἐκ ταύτου γεγώς; = ποῦ δὲ (ἀλλοῦ παρὰ εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν) θὰ δείξης ὅτι ἔγεννήθης ἀπὸ τὸν ἴδιον πατέρα, ὅτι εἶσαι ἀδελφός μου;

συνσωφρονῶ σοι = συμμερίζομαι τὴν φρόνησίν σου. **συννοσῶ σοι** = συμμερίζομαι τὴν νόσον σου (τὰς μωρίας σου). Τὸ νοσεῖν κεῖται μεταφορικῶς. Παράβαλε πρὸς τὸν στίχον τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἀντιγόνῃ 253 οὕτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν. ἐξ κοινὸν τοῖς φίλοισιν ἀλγῶ = ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς φίλους ἀλγῶ = συναλγῶ τοῖς φίλοις = συμμερίζομαι τὸν πόνον τῶν φίλων. Τοῦτο εἰναι κατὰ τὴν ἀρχήν: κοινὰ τὰ τῶν φίλων. εὗ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἔμε = νὰ ζητῇς τὴν συνδρομήν μου, δταν πρόκειται νὰ μου κάμης καλὸν καὶ δχι ὅταν πρόκειται νὰ μὲ λυπήσῃς. οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι = δὲν εἰσαι λοιπὸν ἀποφασισμένος τάδε πονεῖν σὺν Ἐλλάδι; = νὰ ύποστῃς αὐτὴν ἑδῶ τὴν θυσίαν μὲ τὰς θυσίας ποὺ ύφίσταται ὅῃ ἡ Ἐλλάς; Ἐλλάς σὺν σοὶ νοσεῖ = ἡ Ἐλλάς εἰναι ἀνόητος, ἀνοηταίνει, ὅπως καὶ σὺ κατὰ θεόν τινα = ἀπὸ ὀργὴν θεοῦ τινος. Περὶ τὰ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου οἱ "Ἐλλῆνες ἐκολάκευον τὸν μεγαν βασιλέα χάριν ὀλίγου ἀργυρίου μὲ ὅλεθρον τῆς πατρίδος των." Ισως εἰς τοῦτο κάμνει ύπαινιγμὸν ὁ φύλοπατρις ποιητῆς τὸ ἐν τῷ στίχῳ 411 δὲ ἔχει τὴν ἔξῆς ἔννοιαν: αὐτὸ τὸ δόπιον λέγεις (στίχ. 410 πονεῖν σὺν Ἐλλάδι), Μενέλαος, θὰ τὸ ἔκαμνα εὐχαρίστως εἰς πᾶσαν ἀλλην περίστασιν! ἀλλὰ ἐν προκειμένῳ δὲν τὸ κάμνω, διότι ἡ Ἐλλάς ἀνοηταίνει. **σκήπτρῳ νυν αὔχει** = καμάρωνε λοιπὸν τὸ σκῆπτρον, τὴν ἀρχιστρατηγίαν σου. **σὸν κασίγνητον προδούς** = μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ ἀδελφοῦ σου. **εἴμι ἐπ'** ἀλλας μηχανάς τινας = θὰ καταφύγω εἰς ἀλλα τινὰ μέσα φίλους τ' ἐπ' ἀλλους (εἴμι) = καὶ θὰ ζητήσω ἀλλους φίλους.

ς') 414 - 434

"Ο Μενέλαος διακόπτεται ἐν μέσῳ τοῦ στίχου 414 ὡς ἐκ τῆς αιφνιδίας παρόδου τοῦ ἀγγέλου, δστις ὡς προερχόμενος ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς παρέρχεται διὰ τῆς ἀριστεοῦς παρόδου. Ὡ **Πανελλήνων ἀναξ Ἀγάμεμνον**· ἡ μεγαλοπρεπῆς προσφώνησις σύμφωνος πρὸς τὴν χαρμόσυνον εἰδησιν, τὴν δόπιαν κομιζεῖ. **δμαστεῖ**: ὅημα ἀπὸ τὸ ἐπίρρημα **δμαρτῆ** (όμοιος - ἀραίσκω) = συγχρόνως. **δμαρτεῖ** = συνοδεύει. **Κλυταιμήστρας δέμας**: περίφρ.: Κλυταιμήστρα. Σπουδαιότατον στοιχεῖον τῆς προσωπικότητος ἐθεώρουν οἱ ἀρχαῖοι "Ἐλλῆνες τὸ ἀπετὸν καὶ ὄρατὸν σῶμα. ὥστ' ἀν τερφθείης ίδων· τραγικὴ εἰρωνεία· ἀντίφασις μεταξὺ τῶν λόγων καὶ τῆς πραγματικότητος. ὥν· αἰτιολ. μετοχή. ἔκδημος = ὁ

ἔξω τῆς χώρας ὡν, ὁ ἀπουσιάζων δωμάτων ἔκδημος· κατάχρησις κυριολ. ἔκδημος χθονός. Παρ' ἡμῖν: νοικοκύρης τοῦ χωραφιοῦ. ὡς = ἐπειδὴ μακρὰν (δδὸν) ἔτεινον = διέτρεχον βιαστικὰ μακρὸν δρόμον. εὔρυτος κρήνη = καλλίρρους κρήνη. ἀναψύχω = δροσίζω. βάσιν· τοὺς πόδας· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν. θηλύπους = θῆλυς· θηλύπουν βάσιν = τοὺς γυναικείους πόδας των πῶλοι 220. καθεῖμεν· ἀδρ. τοῦ καθίημι = ἐώ κατελθεῖν = καταβιβάζω, ἀπολύω κάτω. χλόη λειμώνων = χλοεροὶ λειμῶνες. ὡς βιορᾶς γευσαίατο (γεύσαιντο) = ἵνα γευθοῦν τροφήν. ἔγω δὲ πρόδρομος ἥκω· τὸ πρόδρομος κατηγ. = πρωτοπόρος. σῆς παρασκευῆς χάριν = διὰ νὰ ἔτοιμασθῃς. Ὁ ἄγγελος δικαιολογεῖ τὴν πάροδον αὐτοῦ· σῆς παρασκευῆς δίσημον. Ὁ ἄγγελος φαντάζεται τὰς παρασκευὰς τῶν γάμων, ὁ δὲ θεατὴς ὁ μεμυημένος τὰς παρασκευὰς τῆς θυσίας. πέπυσται· τοῦ πυνθάνομαι = πληροφοροῦμαι. ταχεῖα γάρ διῆξε φήμη· ἡ πρότασις παρενθετική· διῆξε (διέσσω) = διῆλθε ταχεῖα. πᾶς ὄμιλος = ὅλα τὰ πλήθη τοῦ στρατοῦ. δρόμῳ = τροχάδην. ἐς θέαν· ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ: δηπως Ἰδωσιν (στρατὸς - Ἰδωσιν στρατός: περιληπτικόν). οἱ δ' εὐδαίμονες κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοί (εἰσιν) ἐν πᾶσι βροτοῖς. οἱ εὐδαίμονες = οἱ εύτυχισμένοι. ἐν πᾶσι βροτοῖς = εἰς τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου· τραγ. εἰρωνεία· τὴν αὐτὴν σκέψιν διετύπωσε καὶ ὁ πρεσβ. 20. ὑμέναιος τις = γάμος τις. ἡ τί πράσσεται = ἡ τί γίνεται, τί μαγειρεύεται; τῶν δ' ἀν ἥκουσας τάδε· ἐλέχθη ὡς ἐὰν προηγεῖτο τῶν μὲν = ἀπὸ ἄλλους δὲ θὰ ἥκουες τὰ ἔξης. προτελίζουσι νεάνιδα Ἀρτέμιδι = πρὸ τοῦ γάμου φέρουν τὴν μνηστὴν πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ἀφιερώνουν εἰς τὴν Ἀρτέμιν, ὡς ἐγίνετο τοῦτο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου. προτελίζουσι· εἰναι δίσημον· ὁ μεμυημένος θεατὴς νοεῖ: καθαίρουσι τὸ θῦμα πρὸ τῆς θυσίας· τὸ ῥῆμα πρότελίζω εἰχε δύο σημασίας. τις νιν ἀξεῖται = ποῖος θὰ τὴν λάβῃ σύζυγον; δίσημον τὸ ἀξεῖται· σημαίνει καὶ θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν βωμόν. ἀνασσα Αύλιδος = πολιοῦχος.

ζ') 435 - 459

εἰσα = ἐμπρός· κατεπείγει. ἔξαρχομαι κανᾶ = κάνω ἀρχὴν ἀπὸ τὰ κάνιστρα, ἐτοιμάζω τὴν γαμήλιον τελετὴν. Καὶ τοῦτο δίσημον σημαίνει καὶ λαμβάνω προκαταρκτικῶς πρὸ τῆς θυσίας ἐκ κανῶν οὐλὰς (κρι-

θάλευρα) καὶ ἐπιπάσσω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος. τάπι λοισίδε = τὰ ἐπὶ τοισίδε = τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν τελετὴν αὐτὴν ἐδῶ. στεφανοῦσθε· πρὸς τὸν Ἀγ. καὶ Μενελ. τὸ κράτα = τὴν κεφαλὴν = βάζετε στεφάνια στὸ κεφάλι· ἀλλὰ καὶ ἐν θυσίᾳ τὸ θῦμα καὶ οἱ παρόντες ἐστεφανοῦντο· ἐντεῦθεν τὸ δίσημον καὶ τοῦ στεφανοῦσθε. ὑμέναιον εὔτρεπτίζω = φροντίζω διὰ τὴν γαμήλιον διασκέδασιν. λωτὸς = αὐλὸς ἐκ λωτοῦ, ἐξ οὐ κατεσκεύαζον αὐλούς λωτοῦ· μετωνυμία. βοάσθω = ἀς βουτᾶς, ἀς τὸ λέῃ· βοάσθω· προσωποποιία. τόδε φῶς ἡκει μακάριον τῇ παρθένῳ = ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἔχει φέρει τὶς χαρές· τραγικὴ εἰρωνεία. φῶς = αἱ γαμήλιοι δῆδες καὶ τὸ πῦρ τοῦ βωμοῦ. ἐπήνεσα λέγει ὁ Ἀγ. πρὸς τὸν ἄγγελον μὲ τόνον ψυχρόν. ἐπήνεσα = ἐπαινῶ· καλά, καλὰ (σὲ ἀκουοσα). ιούσης τῆς τύχης = ὅπως ἡ τύχη πηγαίνει. ἔσται καλῶς = θὰ ἀποβοῦν καλά. 'Ο ἄγγελος εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν. τί φῶ δύστηνος; ἄρξωμαι πόθεν; αἱ ὑποτ. ἀπορηματικαὶ· αἱ προτάσεις εἶναι βραχεῖαι, ἀσύνδετοι, ἐρωτηματικαὶ· δηλοῦν τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωσιν τοῦ Ἀγαμ. καὶ ἡ ἐπιφώνησις τὸ αὐτό: εἰς οἵ ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν = εἰς ποίαν παγίδα τῆς σιδηρᾶς ἀνάγκης (μοίρας). ἔχομεν ἐμπέσει· ἀνάγκης ζεύγματα· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ δίκτυα. ὑπῆλθε· τοῦ ὑπέρχομαι = ἔστησε παγίδα. δαίμων = κακός τις δαίμων. τῶν σοφισμάτων = τῶν μεθόδων νὰ μὴ θυσιάσῃ τὴν κόρην. ἡ δυσγένεια = ἡ ταπεινὴ διαγωγὴ. ὡς ἔχει τι χρήσιμον = πόσον πολὺ χρήσιμος εἶναι: ῥαδίως αὐτοῖς ἔχει = εἶναι εὔκολον εἰς αὐτοὺς (τοὺς δυσγενεῖς). ἀπαντα = ὅ, τι θέλουν. δι γενναῖος φύσιν = δ. μὴ δυσγενῆς. ἀνολβα ταῦτα (ἐσπι.) = ταῦτα εἶναι ἀσυμβίβαστα εἰς τὴν εύτυχίαν του, τὸ μεγαλεῖόν του. τὸν δύκον ἔχομεν τῷ τ' ὅχλῳ δουλεύομεν· ἀντιθετικὴ τῶν προτάσεων ἡ σχέσις. δύκος = τὸ ὕψος τῆς θέσεως. προστάτης τοῦ βίου· δ. δύκος προβάλλεται ἐμπρὸς· εἰς τὴν ζωὴν μας, τῶν σκέψεών μας κυριαρχεῖ· ἡ ψήλη θέσις: πρὸ παντὸς εἰς τὴν ζωὴν μας ἀποβλέπομεν εἰς μεγαλεῖα. γάρ = π.χ. δακρύσαι· ἐπιφανεῖς ἥρωες εἰς τὸν "Ομηρον κλαίον. εἰεν = ἔστω· ἀς δεχθῶμεν ὅτι ἀνοίγω τὸ στόμα καὶ μῶ. ποιὸν ὅμμα συμβαλῶ (ὅμματι δάμαρτος); = πῶς θὰ τὴν ἀτενίσω; οἱ ἐπίβουλοι καὶ οἱ δόλιοι ἀποφεύγουν τὸ βλέμμα τοῦ θύματός των, διὰ νὰ μὴ προδοθοῦν. συμβάλλειν ὅμμα· εἰρημένον εἶναι κατὰ τὸ συμβάλλειν λόγους, δεξιάς. τὸ τάλας (αἰδοῦμαι τάλας)· αἱ μικραὶ προτάσεις, αἱ ἐρωτήσεις, τὰ ἀσύνδετα δηλοῦσι τὴν ἀμηχανίαν. ἐπὶ κακοῖς ἀ μοι πάρα = (πάρε-

στι) = κοντά εἰς τὰς συμφοράς, τὰς δόποιας ἔχω : δὲν μοῦ ἔφθάνναν τὰ βάσανα ποὺ ἔχω, ἥλθε καὶ αὐτή ἀκλητος. **εἰκότως ἄμ' ἔσπετο** = καλὰ ἔκανε καὶ ἡκολούθησε μαζί. **νυμφεύσουσα** (αὐτὴν) — δώσουσα (Ἀχιλλεῖ). **τὰ φίλτατα** = ἡ φιλτάτη κόρη. **ἴνα** = ὅπου. **ἡμᾶς· πληθ.** τῆς μεγαλειότητος.

η') 460 - 484

τὴν δ' αὖ τάλαιναν παρθένον ὡς **ῷκτισα**· δ ἀρό. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ. **οἰκτίζω** = αἰσθάνομαι συμπάθειαν· τὴν παρθένον εἶναι· τὸ ἀντικείμενον. **ὡς ὥκτισα**· ἀναφώνησις τί παρθένον; τί καθομαι καὶ δύμιλῶ περὶ παρθένου; ἡ πρότασις παρενθετική. **"Αιδης νιν** (αὐτὴν) **ὡς οἴκε τάχα** (= ταχέως) **νυμφεύσει** (= θὰ τὴν νυμφευθῇ). Καὶ ἡ πρότασις αὕτη εἶναι παρενθετική· δ τάφος. Θὰ εἶναι ἡ γαμήλιος κλίνη τῆς καὶ μνηστήρ της· θὰ εἶναι δ "Αιδης, δχι δ 'Αχιλλεύς, δπως λέγεται εἰς πολλὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ εἰς μοιρολόγια. **νιν· ὑποκ.** τοῦ **ἰκετεύσειν**. **γήμειας· εὔκτικὴ ἔγκλισις δηλοῦσα κατάραν**. **χώστις** (= καὶ ὅστις) **ἐστί σοι φίλος** = καὶ οἱ φίλοι σου. **παρών ἐγγύς· πλεονασμός. ἀναβοῶ** = φωνάζω δυνατά. **εὐσύνετ'** (α) ἀσυνέτως· φήτορ. ἀντίθεσις. **εὐνύνετα** = εὐκολονόητα, τὰ δόποια ἀντιλαμβάνεται ἡ καρδιά μου· **ἀσυνέτως** = ἀσυνειδήτως, χωρὶς νὰ ἐννοηῇ τί λέγει. **ἔτι γάρ· διάτοιλογεῖ** τὸ ἀσυνέτως, αἰσαῖ... τάδε· ἡ σειρά: **ώς μ' ἀπώλεσεν δ Πριάμου Πάρις γήμας τὸν Ἐλένης γάμον, δς μ' εἴργασται τάδε· ἐργάζομαι τινά τι** = προξενῶ εἰς τινά τι. **Ο ἄγγελος νομίζει** δτὶ διὰ τῆς εἰδήσεως, τὴν δόποιαν φέρει, θὰ προξενήσῃ χαρὰν καὶ εύτυχίαν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ δμως προξενεῖ ἀντίθετως τοῦτο λέγεται περιπέτεια, ἥτις κατ' Αριστοτέλη εἶναι ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραττομένων μεταβολὴ καὶ προκαλεῖ ἡ εύτυχίαν ἡ δυστυχίαν, ὡς ἐδῶ. **κάγω ὡς καὶ δ 'Αγαμέμνων. κατοικτίρω** = αἰσθάνομαι βαθείαν (κατὰ - οἰκτίρω) συμπάθειαν. **ώς = ἐφ'** δσον. **ὑπέρ συμφορᾶς· τὸ αἴτιον. τυράννων** = τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. **καταστένω** = χύνω δάκρυα πικρά. **Ο Μενέλαος λέγεις: δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν, ζητεῖ δηλ. τὴν δεξιὰν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀγαμέμνονος πρὸς συνδιαλαχγὴν καὶ κύρωσιν τοῦ ἐφεξῆς ὄρκου. σὸν τὸ κράτος** = σὺ ἐνίκησες, διότι ἥλθεν ἡ κόρη, δπως ἥθελες, καὶ θὰ γίνη ἡ θυσία. **ἄθλιος** = δυστυχής. **κατόμνυμι Πέλοπα** = ὀρκίζομαι εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Πέλοπος.

δς πατήρ τούμου πατρός τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη = δόποιος πατήρ τοῦ πατρός μου καὶ τοῦ ἰδικοῦ σου πατρός ὑπῆρξεν· δόπλοιτος τῆς ἐκφράσεως διὰ μείζονα κύρωσιν τῆς εἰλικρινείας. **Πέλοπα - Ἀτρέα τε.** Πέλοψ, υἱὸς τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Φρυγίας, δοτις ἀφοῦ ἔγινε πρῶτον βασιλεὺς τῆς Πισάτιδος ἐν "Ηλιδι", κατέκτησε κατὰ μικρὸν δὴ ληγὸν τὴν χερσόνησον, ἡτις ἐκλήθη ἔξ αὐτοῦ Πελοπόννησος· τούτου υἱὸς ὑπῆρξεν δός Ἀτρέυς καὶ τούτου τοῦ Ἀτρέως υἱὸς οἱ Ἀτρεῖδαι Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος. **τάπο καρδίας** = τὰ ἀπὸ καρδίας = δότι ἔχει μέσα ἡ καρδιά μου, δότι ἔχω μέσα μου. **σαφῶς** = εἰλικρινῶς. καὶ μὴ (ἐρεῖν) μηδὲν ἐπιτηδεῖς = τίποτε ἐπιτηδευμένον, ἐπίπλαστον. **ἀλλ'** δόσον φρονῶ = ἀλλὰ τάπο καρδίας. δόσσε = οἱ ὄφθαλμοι. **καύτδες** = καὶ ἔγῳ αύτδες ἀνταφῆκά σοι (δάκρυ) πάλιν = ἔχυσα καὶ ἔγῳ δάκρυα συμπονῶντάς σε (=σοι). **ἔξαφρίσταμαί τινος** = ἀπομακρύνομαι ἀπό τι, παραιτῶ, ἀνακαλῶ. **οὐκ ἔς σὲ δεινός** = χωρὶς νὰ ἔχω μαζί σου πάθος. **οὐπερ** = ἔκει ὅπου. **εἰ** = εἰσαι. **ἀνθελέσθαι τούμδον** = νὰ προτιμήσῃς τὸ ἰδικόν μου (συμφέρον) ἀντὶ τοῦ ἰδικοῦ σου. **οὐκ ἔνδικον** = ἀδίκον. **τάμα ἡδέως ἔχειν** = ἐμὲ ἡδεσθαι, χαίρειν. **ὅρω φάος**· γραφικὴ περίφρασις τοῦ ζῶ.

θ') 485 - 521

τί βούλομαι γάρ; = διότι τί θὰ κερδίσω, ἀλήθεια τί θὰ κερδίσω; **γάμοι** = σύζυγος. **ἰμείρομαι** = ἐπιθυμῶ. **ἥκιστα ἔχρην** (ἀπολέσαι) = οὐδαμῶς ἔπρεπε (νὰ χάσω). **τὸ κακὸν** (τὴν Ἐλένην) ἀντὶ **τάγαθοῦ** (τοῦ ἀδελφοῦ). **νέος** = ἐπιπλάιος. **ἥ** = **ἥν.** **πρὶν ἔγγυθεν σκοπῶν** τὰ πράγματα **ἔσειδον** = ἔως δου ἔξετάζων τὰ πράγματα ἐκ τοῦ σύνεγγυς εἰδα καλά. **οἷον** **ἥν κτείνειν τέκνα** = τί ἔσχημαις τὸ νὰ φονεύῃ κανεὶς τὰ τέκνα του· **ἥν.** δό παρατ. ἀντὶ τοῦ ἔνεστ. **ἔστι,** διότι δό λέγων ἔχει ὑπ' δψει τὸν χρόνον τῆς πρώτης παρατηρήσεως. **ἄλλως τε** = καὶ ἔξ ἄλλου. **ἔλεος ἔσηλθε μ(οι)** = ἐλυτήθηκα. **ἐννοοῦμαι** = λαμβάνω ὑπ' δψιν. **ἥ** = διότι αὐτή· αἰτιολ. τοῦ **ἔλεος ἔσηλθε μοι.** **ἔκατι** = ἔνεκα. **μέτα** = μέτεστι· ἀναστροφὴ τῆς προθέσεως καὶ μετατύπωσις ὡς **πάρα** = πάρεστιν. **τί δ' Ἐλένης...** **μέτα;** = καὶ τί σχέσιν ἔχει ἡ ἰδική σου κόρη μὲ τὴν Ἐλένην; **ἴτω στρατεία διαλυθεῖσ'** **ἔξ Αύλιδος**· μὲ τόνον ἀξιοῦ τὴν διάλυσιν τῆς στρατείας ὡς αἰτίας τῶν κακῶν καὶ τῆς τραγικῆς θέσεως τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἃς διαλυθῇ καὶ

ἀς πάη κατὰ διαβόλου ἡ στρατεία = ἡ στρατιά. τέγγω = βρέχω.
 παρακαλῶ = παρακινῶ, παρασύρω. εἰ μέτεστι μοὶ τι θεσφάτων
 κόρης σῆς = ἀν ἔχω δικαιώματα ἐν σχέσει μὲ τὰς μαντείας (τὰς ἀφορῶ
 σας τὴν τύχην) τῆς κόρης σου. μή μοι μετέστω = ἀς μὴ δικαιοῦμαι.
 σοὶ νέμω τούμδον μέρος = ἐκχωρῶ σ' ἐσένα τὰ δικαιώματά μου.
 ἀλλ' (ἀ) = ἀλλὰ (θὰ μοῦ εἰπῆτε ἐνιστάμενοι) ἐξ μεταβολὰς ἥλ-
 θον = μετεβλήθην, ἄλλαξα. ἀπὸ δεινῶν λόγων = ὅστερος ἀπὸ τὰ φο-
 βερὰ καὶ τρομερὰ ποὺ ἔλεγα. 'Ο Μενέλαος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ
 δικαιολογήσῃ τὴν μεταβολὴν τῶν διαθέσεων του· ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐνστα-
 σιν λέγει : εἰκὸς πέπονθα = φυσικὸν εἶναι τὸ πάθημά μου· καὶ ἐξη-
 γεῖται σαφέστερον : τὸν δύμόθεν πεφυκότα (τὸν ἀδελφόν μου) στέρ-
 γων μετέπεσον = ἄλλαξα γνώμην ἐκ στοργῆς πρὸς τὸν ἀδελφόν
 μου· τὸ μεταπίπτω εἶναι παθ. τοῦ μεταβάλλω. ἀνδρός... τοιούδε·
 ἡ σειρά : τρόποι τοιούδε οὐ κακοῦ ἀνδρός (εἰσιν ἔδιον) = συμπε-
 ριφορὰ τοιαύτη, οἷαν ἔγω τώρα δεικνύω, δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸν
 ἀνοήτου ἀνθρώπου. χρῆσθαι τοῖς βελτίστοις ἀεί· ἐπεξήγησις τοῦ
 τρόποι τοιούδε· δηλ. νὰ μεταχειρίζωμαι τὰ βέλτιστα ἐκάστοτε· ὁ φρό-
 νιμος πλανᾶται μέν, ἄλλα μόλις ἀναγνωρίσῃ τὴν πλάνην του εἶναι ἔτοιμος
 νὰ τὴν δύμολογήσῃ καὶ νὰ μεταβάλῃ σκέψιν προσπάθων ἐκάστοτε νὰ
 ἀκολουθήσῃ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς λογικῆς. Σημείωσον τὴν εἰς τὸν χα-
 ρακτήρα τοῦ Μενελάου συντελεσθεῖσαν μεταβολήν· ἐνῷ κατ' ἀρχὰς
 ἐπέμενε διὰ τὴν θυσίαν χάριν τῆς Ελλάδος (370), τώρα εἶναι κατ'
 αὐτῆς συμπονέσας ὡς ἄνθρωπος τὸν ἀδελφόν του· τοῦτο λέγεται ἀνω-
 μαλία ζήθους· τοιαύτην θὰ ἔδωμεν καὶ εἰς τὸν 'Αγαμέμνονα, τοιαύτην
 βλέπομεν καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ εἰς τὴν 'Αντιγόνην καὶ τὴν 'Ισμήνην ἐν τῇ
 'Αντιγόνῃ. γενναῖα = εὔγενη. προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν·
 κατὰ τὸ δύμοικὸν Z 209 μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν. αἰνῶ =
 ἐπαινῶ, εὐγε. παρὰ γνώμην ἐμήν = παρὰ τὴν προσδοκίαν μου· δὲν
 ἀνέμενε τοιαύτην στάσιν ὅστερα ἀπὸ τοὺς πικροτάτους λόγους τοῦ Με-
 νελάου (320 κ.έ.). ὑπέθηκας = ἐσθριέξας· ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν θεμε-
 λίων. ὄρθως = εἰς ὄρθας βάσεις. πλεονεξία δωμάτων = πλεονεξία
 κληρονομική· κάθε ἀδελφὸς θέλει νὰ πάρῃ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὴν πα-
 τρικὴν περιουσίαν, ἐντεῦθεν ἡ ταραχὴ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀδελφῶν.
 ἀπέπτυσα = σιγαίνομαι. τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικράν =
 τέτοιαν συγγένειαν ποὺ ποτίζει φαρμάκια τοὺς ἀδελφούς· ἡμεῖς λέγομεν :
 ἀγύρευτη νάναι τέτοια συγγένεια. ἀλλ' (ἀλλὰ ἡ καλή σου διάθεσις δὲν

μᾶς ὡφελεῖ), ἥκομεν γάρ εἰς ἀναγκαίας τύχας = διότι ἔχομεν φθάσει εἰς τὴν σιδηρᾶν ἀνάγκην. θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι (= ἐπιτελέσαι) φόνον· ἐπεξήγησις τοῦ ἀναγκαίας τύχας. Ἀπὸ τοῦ στίχου τούτου ἀρχίζει νὰ φανερώνεται ἡ μεταβολὴ τῶν διαθέσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ τὸ ἀναπόδραστον τῆς θυσίας. τὴν γε σὴν = ὅπῃ τῆς ὁπίσιας σὺ μόνος ἔχεις δικαιώματα. σύλλογος = τὸ σύνολον. νιν = αὐτήν, τὴν κόρην σου. ἀποστείλης πάλιν = στείλης πίσω. "Αργος = αἱ Μυκῆναι. λάθοιμ' ἀν τοῦτο = εἶναι πιθανὸν νὰ διαφύγω τὴν προσοχὴν τοῦ στρατοῦ κάμνων τοῦτο (ἀποστέλλων ὅπίσια τὴν κόρην). ἐκεῖνο· ἡ ἐπεξήγησις του εἰς τὸν στίχον 518. ταρβῶ = τρέμω. Κάλχας: ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ στίχου μετ' ἐμφάσεως. οὐκ = οὐκ ἔρει. θάνη· τὸ ρῆμα ὡς παθητικὸν ληπτέον· τότε τί θὰ σημαίνῃ; εὐμαρές = εὐχερές, εὔκολον. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακὸν = ὅλη ἡ σπορὰ τῶν μάντεων εἶναι πληγὴ (= κακὸν) φιλόδοξος. κούδεν γ' ἀχρηστὸν οὐδὲ χρήσιμον παρόν· (τὸ σπέρμα τῶν μάντεων) παρὸν (ὑποθ. μετοχὴ) οὐδὲν ἀχρηστὸν οὐδὲ χρήσιμον = ἡ παρουσία των δὲν εἶναι οὔτε ἀχρηστος οὔτε χρήσιμος.

ι') 522-542

οῦμ' = δ ἐμὲ ἔσέρχεται (57). δν σὺ μὴ φράζεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἀν λόγον = πῶς ἡμπορῶ νὰ φαντασθῶ τὸ πρᾶγμα, ἐὰν σὺ δὲν λέγῃς; τὸ Σισύφειον σπέρμα = τοῦ Σισύφου ἡ σπορά, κατὰ συνεκδοχὴν ἐν περιφρονητικῷ τόνῳ· περιφρονεῖ, ἀλλὰ συνάμα καὶ τούτου τί ἐπικίνδυνος εἶναι αὐτὸς ὁ Σισυφόσπορος ἔνεκα τῶν δόλων, οὓς χρησιμοποιεῖ. οὐκ ἔστ' Ὁδυσσεὺς δ τι σὲ κάμε πημανεῖ = οὐκ ἔστι (τι) δ τι = εἰς οὐδέν. πημαίνω (πῆμα) = βλάπτω. ποικίλος πέφυκε = εἶναι φύσις ἀλλοπρόσαλλος· εἶναι Πρωτεὺς μορφὰς ἀλλάσσων. τοῦ τ' ὄχλου μέτα (ἔστι) = καὶ πάντοτε πηγαίνει μὲ τὸν λαὸν ὡς δημαγωγός. μὲν = μὴν = βέβαια. φιλοτιμίᾳ ἔνέχεται = εἶναι ἔνοχος φιλοτιμίας, ἔχει τὸ ἐλάττωμα τῆς... δεινῷ κακῷ· κακῷ οὖσ., δεινῷ ἐπίθ., παράθεσις τοῦ φιλοτιμίᾳ. δοκεῖς = νομίζεις. στάντ' (α), ἐν Ἀργείοις μέσοις = λαβόντα τὸν λόγον ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἀργείων. ἀ Κ. θέσφατ' ἔξηγήσατο = τὴν μαντείαν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἔξηγῶν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. κάμε = καὶ ἐμέ· πρόληψις. ὡς ὑπέστην ἔγώ... εἰδ. πρότασις ἐκ τοῦ ἀπαρεμφ. λέξειν. ὑπέστην ἔγώ θύσειν θῦμα

'Αρτέμιδι κάτα ψεύδομαι; ή σύνταξις κανονικώτερον θὰ εἶχεν ὡς ἔξης: καὶ ἐγὼ ὑποστάς θύσειν 'Αρτέμιδι θῦμα δύμας ψεύδομαι; ὑφίσταμαι = ὑπισχνοῦμαι. οἰς = τούτοις οὖν τοῖς λόγοις. ξυναρπάσας· ὅπως τὸ ἡμέτερον συναρπάσας. σὲ κάμ' ... κελεύσει· ή σειρά: κελεύσει 'Αργείους, ἀποκτείναντας σὲ καὶ ἐμέ, σφάξαι κόρην. συναρπάσουσί (με) αὐτοῖς τείχεσιν = θὰ μὲ περιαρπάζουν μὲ αὐτὰ τὰ τείχη. κατασκάπτω = δὲν ἀφήνω λίθον ἐπὶ λίθου. ὡς ἡπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε = εἰς ποίαν στενόχωρον θέσιν (ἀμηχανίαν) μὲ ἔχουν φέρει οἱ θεοὶ μὲ αὐτὰ ἐδῶ τώρα. πρὸς θεῶν· ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ ἡπόρημαι. 'Ο 'Αγαμ. πανικοβληθεὶς ὑπερβάλλει τοὺς κινδύνους· ὁ ἔδιος περιγράφων τὸν ἔαυτόν του παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς ὡς ἀξιοθήνητος. μοι· δοτ. χαρ. = παρακαλῶ. φύλαξον = πρόσεξε. ἐν = ἐνα πρᾶγμα, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ ὅπως ἀν μὴ Κλυταμῆστρα μάθῃ τάδε· πλαγίᾳ ἐρώτησις. πρὶν (ἄν) προσθῶ "Αἰδη παῖδ' ἐμὴν = πρὶν παραδόσω εἰς τὸν "Ἄδην τὴν κόρην μου. ὡς· τελ. πράσσω κακῶς = δυστυχῶ. ύμεις· ἀποτείνεται πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ Χοροῦ συνιστῶν νὰ τηρήσουν σιγήν (φυλάσσετε σιγήν). 'Ο Χορός, ἐπειδὴ δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ὄρχήστραν διαρκούσης τῆς διδασκαλίας τῆς τραγῳδίας, κατ' ἀνάγκην λαμβάνει γνῶσιν τῶν μυστικῶν τῶν δρώντων ποοσώπων, διὸ καὶ ταῦτα ἀξιοῦν παρ' αὐτοῦ σιγήν.

'Ο Μενέλαος παρέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου καὶ ὁ 'Αγ. εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν.

Αἱ ἀρχαίστεραι τραγῳδίαι ἥρχιζον ἀπὸ τὴν πάροδον, μὴ ἔχονσαι πρόλογον. 'Αφ' οὖ δὲ ὁ Χορὸς ἥδε τὴν πάροδον, ἐπεισήρχετο ὁ ὑποκοιτής, ὃν τότε εἰς, καὶ διελέγετο μὲ τὸν Κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ. 'Ἐκ τῆς ἐπεισόδου ταύτης τοῦ ὑποκριτοῦ μετὰ τὴν εἰσοδον τοῦ Χοροῦ εἰς τὴν ὁρχήστραν καὶ τὸ μέρος τοῦ δράματος τὸ διαλογικόν, τὸ δρποῖον ἀκολουθεῖ τὴν πάροδον, λέγεται ἐπεισόδιον (μέρος). 'Εδῶ τὸ α' ἐπεισόδιον περιλαμβάνεται εἰς τοὺς στίχους 303 - 542, ἀποτελοῦν τὴν β' πρᾶξιν τῆς τραγῳδίας (μετὰ τὴν τοῦ προλόγου πρᾶξιν). 'Ἐν τούτῳ τῷ ἐπεισόδῳ περιεπλέχθησαν τὰ πράγματα· ή ἐπιστολὴ περιῆλθεν εἰς κεῖρας τοῦ Μενελάου καὶ ή 'Ιφιγ. μετὰ τῆς μητρός της μάλιστα ἥλθεν ἀπροσδοκήτως· φόβον καὶ ἔλεον αἰσθανόμεθα εἰς τὴν ψυχήν μας διὰ τὸν ἀτυχῆ πατέρα καὶ τὴν κόρην.

Πρωταρχικὴ αἵτια τοῦ κακοῦ είναι τοῦ Πάριδος ὁ ἀμετρος ἔρως.

Εἰς αὐτὸ δ' ὁ Χορὸς ἀποβλέπων ἄδει ἐφεξῆς ἄσμα, τὸ ὅποιον θὰ ἐρμηνεύσωμεν καὶ τὸ ὅποιον καλεῖται σ τά μετρίας, διότι ὁ Χορὸς τὸ ψάλλει, ἀφ' οὗ ἔχει καταλάβει ἐν τῇ δοχῇστρᾳ θέσιν (σ τά μετρίας).

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (543 - 605)

Στροφὴ (543 - 557)

μάκαρές (εἰσιν), οἱ μετέσχον θεοῦ μετρίας· ἡ ἀναφ. πρότασις ὑποκ. τοῦ εἰσί. θεοῦ ἀντικ. μετρίας κατηγ. μετέσχον γνωμ. ἀδριστος. θεοῦ = τῆς Ἀφροδίτης. μετέσχον τε λέκτρων Ἀφροδίτας μετά σωφροσύνας· πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὴν πρώτην. σωφροσύνη = ἐγκράτεια. χρῶμαι γαλανείᾳ = τηρῶ γαλήνην, εἴμαι ἀπαθής. μαινομένων οἰστρων· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ γαλανείᾳ. μαινόμενοι οἰστροι = παράφορον ἐρωτικὸν πάθος. δθι δὴ = ὅπου, ὅτε ἀκριβῶς. δίδυμα τόξα χαρίτων = δύο εἴδη ἐρωτικῶν βελῶν. ἐντείνεται = ἐντείνει κατ' ἀρέσκειαν τὸ μὲν = τὸ ἐν ἐπ' εὐσίωνι πότμῳ = διὰ μοῖραν εὔτυχῃ, διὰ βίον εὔτυχῃ, τὸ δὲ = τὸ ἄλλο ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς = διὰ σύγχυσιν τῆς ζωῆς. ἀπενέπω = ἀπαγορεύω, δὲν ἐπιτρέπω τὴν εἰσοδον. νιν = αὐτόν, τὸν ἔρωτα τὸν ἐντείνοντα τὸ δεύτερον τόξον. ἀμετέρων θαλάμων = εἰς τοὺς (συζυγικοὺς) θαλάμους μας. χάρις = τὰ θέλγητρα τὰ προκαλοῦντα τὸν ἔρωτα. πόθοι = ἔρως. δσιος = ἀγνὸς καὶ ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ. πολλὰν δ' (Ἀφροδίτην) ἀποθείμαν (-ην) = εἴθε νὰ ἀπορρίψω, νὰ ἀποφύγω. Ἡ ἔννοια τῆς στροφῆς εἶναι: ὁ ἐν μέτρῳ ἔρως γίνεται πρόξενος εὐδαιμονίας, ὁ ἀμετρος ὅμως καὶ ἀνόσιος φέρει ταραχὴν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον· ὁ Χορὸς ἐπιδοκιμάζει τὸν πρώτον· διατι ἀποδοκιμάζει τὸν δεύτερον, θὰ εἴπῃ ἐφεξῆς.

Ἀντιστροφὴ (558 - 572)

φύσις = ἡ φυσικὴ διάπλασις. διάφοροι· κατηγ. τρόποι = χαρακτῆρες. τὸ δρθῶς ἐσθιόδν = ἡ πραγματικὴ ἀρετή (ἔστι) σαφὲς αἰεὶ = πάντοτε τὸ ἀντιλαμβάνονται οἱ ἀνθρώποι. τροφαὶ αἱ παιδεύομεναι = ἡ ἀγωγὴ τῆς ἐκπαιδεύσεως μέγα φέρουσ (1) = συντελεῖ ἐς τὰν ἀρετὰν = εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς, εἰς τὴν δημιουργίαν ἥθους χρηστοῦ. τὸ αἰδεῖσθαι = ὁ σεβασμός, τὸ ἥθικὸν συναίσθημά (ἔστι)

σοφία = εἶναι σοφία, γνῶσις τοῦ ἀγαθοῦ. τάν τ' ἔξαλλάσσουσαν
ἔχει (παρέχει) **χάριν** = (ἡ σοφία, ἡ ἀγωγή, ἣν δίδει ἡ παιδεία)
 παρέχει τὸ ἔξαιρετικὸν χάρισμα· ποῖον ; **ἔσορᾶν** τὸ δέον· ἐπεξήγησις
 = νὰ βλέπωμεν τὸ καθῆκον. **ὑπὸ γνώμας** (-ης) = κατανοοῦντες δτὶ
 εἶναι καθῆκον : συνειδητά· **ἔνθα** = ὅπου, δτε, καὶ τότε **δόξα** = ἡ κοινὴ
 γνώμη **φέρει** = προσφέρει **βιοτῷ** = εἰς τὴν ζωήν μας **κλέος ἀγήρατον**
 = δόξαν ἀφθιτον. 'Ο Εὔριπίδης διδάσκει δτὶ ἡ ἀρετὴ εἶναι διδακτή,
 εἶναι γνῶσις καὶ δτὶ ἡ δύναμις τῆς εἶναι διττή : α') τὸ αἰδεῖσθαι = ἡ
 δημιουργία τοῦ ἥθικοῦ συναυσθήματος, β') ἡ δημιουργία τῆς δυνάμεως
 τοῦ διακρίνειν τὸ καθῆκον, τὸ πρακτέον· δταν δ' ἐπιτύχῃ τις ταῦτα,
 τότε ἡ κοινὴ γνώμη δίδει εἰς τὴν ζωήν μας δόξαν αἰωνίαν. 'Εξετασθεί-
 σης γενικῶς τῆς ἀξίας τῆς ἀρετῆς ὁ Χορὸς μεταβαίνει εἰς τὴν ἔξέτασιν
 καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς σκοπιμότητος τῆς ἀρετῆς δι'. ἀμφότερα τὰ φύλα.
 (ἔστι) μέγα τι (λιτ.) = ἔχει πολὺ μεγάλην σκοπιμότητα θηρεύειν
 ἀρετὰν = ἡ ἐπιδίωξις ἀρετῆς, ἥθιους χρηστοῦ γυναιξὶ μὲν (γιγνο-
 μένην) κατὰ **Κύπριν** **κρυπτάν** = διὰ τὰς γυναικας μὲν συνισταμένης
 εἰς τὴν συζυγικὴν πίστιν ἐντὸς σκοτεινοῦ συζυγικοῦ θαλάμου, ἐν ἀν-
 δράσι δ' αὐτὸν διανένθησεν δούλης κόσμος αὔξει πόλιν μείζω
 (προλ. κατηγ.). **κόσμος** = τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως, ἡ ἥθικὴ εὐκοσμία,
 ἐνών διανένθησεν δούλης = ἐάν οὐπάρχῃ εἰς τὴν μεγάλην πλειονοψήν
 τῶν ἀνθρώπων, αὔξει μείζω πόλιν = προάγει τὸ μεγαλεῖον τῆς
 πόλεως. 'Η εἴνοια : 'Η ἀρετὴ διὰ τὰς γυναικας εἶναι ἡ συζυγικὴ πί-
 στις διὰ τοὺς ἀνδρας ἡ ἥθικὴ εὐκοσμία, τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως.

'Επωδὸς (573 - 589)

ἔμοιες = ἥλθες, ἡ **τε** = ἐκεῖθεν ὅπου. **σύ γε** = ναὶ σύ. **ἔτράφης**
 βουκόλος (κατηγ.) παρὰ μόσχοις **Ιδαίας** ἀργενναῖς συρίζων
 βάρβαρα, πνέων καλάμοις μιμήματα **Φρυγίων** αὐλῶν **Ολύμπου**. **ἀργεννὸς** = λευκός. **Ιδαῖος** = ὁ τῆς Ιδης, δρους τῆς Τροίας
 N.A. τοῦ Ιλίου. **συρίζω** βάρβαρα = παίζω μὲ τὴν σύριγγα βαρβαρικὰ
 κομμάτια. **πνέω** καλάμοις = παίζω μὲ τὰ σουραύλια. **μιμήματα**
Φρυγίων αὐλῶν **Ολύμπου** = ὅπως ἐπαιζεν δούλης ποιητικοῦ τοῦ
 Φρυγίους αὐλούς. Βάρβαρα ἐσύριζεν δούλης πάρις διότι ἦτο Τρώς· κατὰ
 τὸν Εύριπίδην οἱ Τρῷες παρίστανται ὡς βάρβαροι, κατὰ τὴν ἀρχήν :
 πᾶς μὴ "Ἐλλην βάρβαρος. **"Ολυμπος** ἀρχαῖος περίφημος αὐλητὴς καὶ

μουσικός, μαθητής τοῦ Φρυγὸς αὐλητοῦ Μαρσύου, δστις ἐξεδάρη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὰ ἄσματα τοῦ Ὀλύμπου τὰ τονισμένα εἰς αὐλὸν ἔπαιζεν ὁ Πάρις μὲ τὴν σύριγγα. εὔθηλοι βόες = ὥραίους μαστοὺς ἔχοντες βόες. τρέφονται (ἐκεῖ) δθι = ὅπου κρίσις θεᾶν ἔμενε σε ἡ σε πέμπει Ἐλλάδα (αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως). πάροιθεν ἐλεφαντοδέτων δόμων = ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου, τῶν ἐλεφαντοκοσμήτων, τῶν πολυτελῶν. Ὁ Εύριπίδης ἔχει ὑπ' ὅψει του διηρητικὴν περιγραφὴν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελέου. (ἔμενε σε) δς ἔδωκάς τ' ἔρωτα ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν τᾶς Ἐλένας = ἐνπνευσας ἔρωτα μέσα εἰς τοὺς ὄφθαλμοὺς τῆς Ἐλένης ποὺ σὲ ἐκοίταζαν κατάμαται (= ἀντωποῖς). ἔρωτι δ' (ἀντὶ τοῦ τε) αὐτὸς ἐπτοάθης = συνεκινήθης δὲ καὶ σὺ ἀπὸ τὸν ἔρωτα. δθεν = κατ'. ἀκολουθίαν τούτου ἔρις (θεαίνων) ἄγει Ἐλλάδα (= Ἐλληνικὴν) ἔριν (= πόλεμον) ἐς πέργαμα Τροίας σὺν δορὶ ναυσὶ τε. Μετὰ τὴν προηγθεῖσαν παθαγωγικὴν θεωρίαν προεβλήθη ἐφαρμογὴ αὐτῆς ληφθέντος ὡς παραδείγματος τοῦ Πάριδος, δστις μὴ εύμοιρήσας τῆς ὄρθης ἀγωγῆς, προτιμήσας δ' ἄκμετρον καὶ ἀνόσιον ἔρωτα, ἐγένετο αἵτια τοῦ ὀλέθρου τῆς πατρίδος του καὶ πρόξενος συνάμα συμφορῶν εἰς τοὺς Ἀχαιούς. Σημείωσον ἐν τῇ ἐπωδῷ (οὕτω καλεῖται τὸ ἐρμηνευθὲν τμῆμα 573 - 589.) τὴν εἰδυλλιακὴν σκηνὴν 574 κ.ἔ., ἣν ἐμβάλλει ὁ τραγικός, ὡς καὶ πολλαχοῦ ἀλλαχοῦ εἰς τὰ δράματα τοιαύτας ἐμβάλλει σκηνάς, φυσιολάτρης ὅν. Παρέρχονται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου εἰς τὴν ὄργηστραν ἡ Κλ. καὶ ἡ Ἰφ. ἐποχούμεναι καὶ ἄλλος Χορὸς ἐξ ἀνδρῶν Ἀργείων πλησάζει μὲ εὐλάβειαν πρὸς τὰς ἡγεμονίδας. Ἡ πρώτη λέξις, τὴν δοπίαν λέγει, εἶναι (590) ίώ ίώ, ἐπιφ. σχετλιασμοῦ, ἀյ δχ, καὶ χαρᾶς· αἱ ἡγεμονίδες ἐκλαμβάνουν τὸ ίώ ίώ ὡς ἐπιφώνημα χαρᾶς, δὲ θεατῆς ὡς ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ.

Χορὸς ἀνδρῶν Ἀργείων (590 - 597)

εύδαιμονίαι μεγάλων (ὑποκ.) (εἰσι) μεγάλαι = τῶν τρανῶν ἡ εύτυχία εἶναι μεγάλη. Σημείωσον τὴν ἐπαναδίπλωσιν. Καὶ ἀμέσως ἐπακολούθει ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀνω γενικῆς παρατηρήσεως ἐν τῇ προκειμένῃ εἰδικῇ περιπτώσει. ἴδετε = κοιτάζατε τὴν τοῦ βασιλέως ἀνασσαν ἐμὴν Ἰφιγένειαν. βασιλέως ἀνασσα = ἡ βασιλόπαις. Κλυταιμήστραν τε τὴν Τυνδάρεω (κόρην)· αἱ αἰτ. κατὰ πρόληψιν

ἀντὶ ὄνομαστικῆς. ὡς ἔκ μεγάλων ἐβλαστήκασιν = πόσον μεγάλων οἰκογένειῶν βλαστοὶ εἶναι. ἐπὶ τε (ὡς) εὐμήκεις τύχας ἥκουσι = καὶ εἰς πόσον ὑψηλὸς σκαλοπάτια τῆς μοίρας ἔχουν ἀναβῆ. εὐμήκεις τύχας· δίσημον καὶ τοῦτο φαίνεται ὅτι ομιλεῖ διὰ τὸν ζηλευτὸν γάμον, ἀλλ' ὁ θεάτης ὑπονεῖ τὴν τραγικὴν μοῖραν τῆς κόρης. Τοῦ δισήμου τὴν ἐκδοχὴν εὑνοεῖ ἡ λέξις τύχη, ητις εἶναι μέση λέξις. θεοί γ' οἱ κρείσσους... θνατῶν· ἡ σειρά: οἱ κρείσσους οἱ τ' ὀλβοφόροι (εἰσὶ) θεοὶ (κατηγ.) τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι θνατῶν (δοτ. τῆς κρίσεως). οἱ κρείσσους = οἱ ισχυροί, οἱ ἔχοντες τὰς ὑψηλὰς θέσεις; ὀλβοφόροι = οἱ ὅλβιοι, οἱ πλούσιοι. οἱ οὐκ εὐδαίμονες· κατὰ λιτότητα = οἱ δυστυχεῖς.

Χορὸς γυναικῶν (598 - 606)

στῶμεν = ἀς σταθῶμεν. ἔκγονα θρέμματα Χαλκίδος = γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς Χαλκίδος. δεξώμεθα ὅχων ἄπο τὴν βασίλειαν ἐπὶ γαῖαν = ἀς ὑποδεχθῶμεν τὴν βασίλισσαν (κατερχομένην) ἀπὸ τὸ ἄρμα κάτω εἰς τὴν γῆν. μὴ σφαλερῶς = κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὡστε νὰ μὴ σφαλῇ, νὰ μὴν γλιστρήσῃ. ἀγανῶς δὲ (δεξώμεθα) χεροῖν μαλακῇ γνώμῃ. ἀγανὸς = μαλακός· μαλακὴ γνώμη = τρυφερὰ αἰσθήματα. μὴ ταρβήσῃ = ἵνα μὴ φοβηθῇ, τρομάξῃ. μηδὲ θόρυβον μηδὲ ἔκπληξιν παρέχωμεν = μηδὲ ἐνοχλήσωμεν καὶ ταράξωμεν. Μεγάλη τοῦ Χοροῦ ή εὐλάβεια. ξεῖναι ταῖς Ἀργείαις ξείναις = ξέναι ήμεις τὰς Ἀργείας ξένας· σημείωσον τὴν ἀναδίπλωσιν ξεῖναι - ξείναις. Ο Εύριπίδης πολὺ ἀγαπᾷ τὰς ἀναδίπλωσεις.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (607 - 750)

α') 607 - 641

ὅρνις = οἰωνός. ὅρνιθα αἴσιον ποιούμεθα = θεωροῦμεν ὡς αἴσιον οἰωνόν· ὁ πληθ., διότι ἡ Κλυτ. ὄμιλεῖ ἔξ δύναματος ὅλης τῆς οἰκογενείας. τόνδ'· καθ' ἔλξιν ἀντὶ τοῦ τόδε = τὸ ἔξης, ἐπεζηγούμενον διὰ τῶν: τὸ σὸν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν = τὴν φιλόφρονα προϋπάντησίν σου καὶ τοὺς εὔοιώνους λόγους σου. ἔχω ἐλπίδα τινὰ (λιτότης) = εἰμαι πολὺ αἰσιόδοξος. ὡς πάρειμι ἐπ' ἐσθλοῖσι γάμοις = ὅτι ὁ γάμος, δι' ὃν ἔχω ἔλθει, εἶναι αἴσιος. νυμφαγωγὸς = ὁ

συνοδεύων τὴν νύμφην· νυμφαιγωγὸς λέγεται ἡ μήτηρ τῆς νύμφης ἡ συνοδεύουσα τὴν κόρην τῆς ἀγομένην ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ. πορεύω ἔξω = ἔξαγω· πορεύετε· ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς δούλους ποὺ τὴν συνώδευον. φερνὴ = ἡ προίξ. πέμπω = φέρω. εὐλασθοῦμαι = πιάνω καλά, προσέχω, μέλαθρον = ἡ σκηνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἡ ἐκφόρτωσις τῆς φερνῆς πόσην ἵλαρότητα θὰ προεκάλεσεν εἰς τὸ θέατρον! Ἄλλα συγχρόνως βλέπομεν τοὺς θεατὰς νὰ κινοῦν τὴν κεφαλὴν διὰ τὸν ἐπικείμενον μαῦρον γάμον. Ἡ Κλυταιμήστρα δι' ὅλα φροντίζει. λεῖπε πωλικοὺς δχοὺς = κατέβα ἀπὸ τὸ δχημα, τὸ συρόμενον ἀπὸ πώλους, ἵππους. τίθημι κῶλον = πατῶ. κῶλον = πούς. ἀβρὸς = λεπτός, γαριτωμένος. νεάνιδες· ἀπευθύνεται πρὸς τὰς γυναικας τοῦ Χοροῦ, αἱ δόποιαι θὰ εἶχον συρρεύσει περὶ τὴν ἄμαξαν. ἐνδιδωμι χερὸς στηρίγματα = δίδω τὴν χεῖρα ὡς στήριγμα. ὡς ἀν ἐκλίπω· τελ. πρότασις. θᾶκος (195) ἀπήνη (147). αἱ δὲ = ἀλλαι δέ. δῆμα πωλικὸν = οἱ δφθαλμοὶ τῶν ἵππων. φοβερόν· ἐπὶ παθ. ἐννοίας: δειλὸν = τρομάζουν εὔκολα. ἀπαράμυθον = μὴ ἐπιδεκτικὸν παραμυθίας (καταπραύνσεως)· οἱ ἵπποι, εὐρισκόμενοι εἰς περιβάλλον ἀσύνθετος, ὑπῆρχε φόβος νὰ ἀφηνιάσουν. λάζυμαι καὶ λάζομαι = λαμβάνω. Ὁρέστην· χάριν τῶν θεατῶν. δάμεις δχω πωλικῷ; = ζαλισθεὶς ἀπὸ τὰς κινήσεις τῆς ἄμαξης; ἔγειρ'(ε) = ἔγειρου. ἐφ' ὑμέναιον ἀδελφῆς = διὰ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς σου. εύτυχῶς = τύχῃ ἀγαθῇ = καλορίζικος νάναι. κῆδος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς λήψει = θὰ κάμης γαμβρὸν καλὸν ἄνθρωπον (θὰ συμπεθεριάσῃς μὲ καλὸν ἄνθρωπον). ἐσθλὸς αὐτὸς ὁν = δπως καὶ σὺ εἶσαι εὐγενής. τὸ γένος = ὁ γόνος, διός. καθίστω· προστ. ἀντὶ καθίστασο = τοποθετήσου. δεῦρο· παρακελ. πρὸ τοῦ καθίστω. ἔξης ποδός μου = δίπλα ἀπὸ τὰ πόδια μου. πρὸς μητέρα = εἰς τὸ πλευρὸν τῆς μητρός. θέσ με μακαρίαν ξέναις ταῖσδε = κάμε με εύτυχισμένην στὰ μάτια τῶν ξένων αὐτῶν ἐδῶ. προσείπωμεν τοῦ προσαγορεύω = χαιρετίζω. ὡ σέβας ἐμοὶ μέγιστον = τρισέβαστέ μου· ἡ προσφώνησις πανηγυρική. ούκ ἀπιστοῦσαι (λιτ.) = πρόθυμα συμμορφούμεναι. ἔφετμὴ = παραγγελία. ὑποτρέχω τινὰ = προλαμβάνω τινά. δργισθῆς δὲ μή· παρένθεσις. προσβάλλω στέρνα πρὸς στέρνα = ἐναγκαλίζομαι. ὑποδραμοῦσα = σπεύσασα. περιβάλλω στέρνα = ἐναγκαλίζομαι. διὰ χρόνου = ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρόν. ποθῶ δῆμα σὸν = εἶχα καιρὸν νὰ σὲ

ἴδω. χρή (περιβαλεῖν). φιλοπάτωρ εἰ = ἀγαπᾶς τὸν πατέρα· πολὺ· ἀπότομος ἡ ἀντίθεσις πρὸς τὰ κακοῦργα σχέδια τοῦ πατρός. μάλιστα παιδῶν = περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ παιδιά. δσους ἔγώ (ἔ) τεκον τῷδε = μὲ τὸν πατέρα σου ἔδω. ἀσμένη = μὲ χαράν. καὶ πατὴρ (ἐσεῖδε σε). τόδ' ίσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις = αὐτὸν ποὺ λέγεις ἵσχυει ἔξ ίσου καὶ διὰ τοὺς δύο. "Ορα δτι αἱ λέξεις ἀποσπῶνται μὲ δυσκολίαν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ πατρός.

β') (642 - 671)

εὗ ἔποιησας ἀγαγῶν = καλὰ ἔκαμες καὶ μὲ ἔφερες. οὐκ οἰδ' δπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ. δπως φῶ (δπως) μὴ φῶ· πλάγιαι ἔρωτ. προτ. ἐκ τοῦ οὐκ οἰδα = ἀν πρέπει νὰ εἰπῶ ναὶ η ὅχι ὡς πρὸς τοῦτο. ἔα (317) = περίεργον. ἔκηλος = ἥσυχος. ως οὐ βλέπεις ἔκηλον. ἐπιφώνησις = μὲ τὶ ἀνήσυχον βλέμμα βλέπεις. ἀσμενός μ' ίδων = ἐνῷ, καθὼς εἶπες (641), μὲ εἰδες μὲ χαράν. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει = ὁ βασιλεὺς καὶ στρατηλάτης ἔχει πολλὰς φροντίδας· πρβλ. "Ομηρόν : οὐ χρὴ παννύχιον εὔδειν βουληφόρον ἄνδρα, ς λαοὶ τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσα μέμηλε. γίγνομαι παρά τινι = συγκεντρώνω τὴν προσοχήν μου εἰς τινα. μὴ ἐπὶ φροντίδας τρέπου = μὴ σὲ ἀπορροφοῦν αἱ φροντίδες. εἰμὶ παρὰ σοι· δντως μόνον η θυσία τῆς κόρης τὸν ἀπησχόλει. μεθίημι δφρὺν = παύω νὰ είμαι σκυθρωπός. ἔκτείνω δύμα φίλον = γίνομαι εῦθυμος. ίδου γέγηθα ως γέγηθα δρῶν σε = ίδου χαίρω, δπως χαίρω τὴν στιγμὴν ποὺ σὲ κοιτάζω. γέγηθα ως γέγηθα· η εὐφημιστικὴ αὕτη ἔκφρασις εἶναι συνήθης εἰς τὴν τραγῳδίαν, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἔκφρασις κακοῦ, τὸ δποῖον ἀποσιωπῶμεν· πρβλ. Μήδειαν : ἔσμεν οἰόν ἔσμεν. κάπειτα = καὶ ἔπειτα· ἐν ἔρωτήσει σημαίνει κατάπληξιν. λείβω = χύνω. η πιοῦσ' ἀπουσία = η ἐπιοῦσα ἀπουσία ήμιν μακρὰ (ἔσται) = ὁ χωρισμός μας, ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ κατόπιν, θὰ εἶναι μακρός. ήμιν δοτ. ήθική. Σημείωσον τὴν παρήχησιν καὶ τὸ δίσημον. η Ιφιγένεια φαντάζεται τὸν μακρὸν ἐκ τοῦ γάμου χωρισμόν· ὁ Ἀγαμέμνων τὸν ἐκ τῆς θυσίας. νῦν = λοιπὸν θὰ εἴπωμεν ἀσύνετα (ἀνοησίες) εἰ σέ γ' εὐφρανῶ = ἀν πρόκειται νὰ σὲ εὐχαριστήσω. παπαῖ! τὸ σιγᾶν οὐ σθένω, λέγει καθ' έσωτὸν ἔχων ἀπεστραμμένον τὸ πρόσωπον· διὰ τοῦ σὲ δ' ἔγνεσα (σὲ ἐπαινῶ, σὲ θαυμάζω διὰ τὴν ἄγνοιάν σου)

στρέφεται πάλιν πρὸς τὴν κόρην. παπαῖ ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ : φρίκη, φρικτόν. ἐπὶ τέκνοις σέθεν = κοντὰ στὰ παιδιά σου. θέλω γε = ναὶ τὸ θέλω. ἀλγύνομαι = λυποῦμαι. οὐκ ἔχων τὸ θέλειν = γιατὶ δὲν ἔχω στὸ χέρι μου τὸ θέλειν αὐτό. λόγχαι = τὰ δόπλα, ὁ πόλεμος. τὰ Μενέλεω κακὰ = τὸ κακὸν ποὺ ἐδημιούργησεν ὁ Μενέλαος μὲ τὸ πάθημά του. ἄλλους δλεῖ πρόσθ' ἀμὲ διολέσαντ' ἔχει = δὲ ἐμὲ διολέσαντα ἔχει δλεῖ ἄλλους πρόσθε· διολέσαντ' ἔχει· περίφρασις παρακειμένου· ώς πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὴν ἔννοιαν πρβλ. Σοφ. Ἀν τι γ. ἥδε θανοῦσ' δλεῖ τινα. ώς πολὺν χρόνον ἀπῆσθα (ἥσο ἀπών) ἐν Αὐλίδος μυχοῖς: ἐπιφώνησις. Κατὰ τὴν Ἰφιγ. ὁ πατὴρ χαρακτηρίζει ώς δλεθρόν του τὴν μακρὰν ἐν Αὐλίδι παραμονήν, ποὺ εἶναι δὲι αὐτὴν ἀνεξήγητος. ἵσχει με = μὲ κρατεῖ κάτι. μὴ στέλλειν στρατὸν = νὰ μὴ δίδω διαταγὴν πρὸς ἀπόπλουν. οἰκίζομαι = ἔχω κατοικίαν. οὐ = ἐκεῖ δποι. μακρὰν (ὅδὸν) ἀπαίρεις = κάνεις μακρινὸν ταξίδι. εἰς ταῦτὸν σύ γ' ἥκεις σῷ πατρὶ = σὺ καὶ ὁ πατέρας σου εὐρίσκεσθε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν· δίσημος ὁ στίχος: καὶ οἱ δύο ἔχομεν νὰ κάμψωμεν μακρινὸν ταξίδι. Ὡν φύγω μακράν, θὰ φύγης καὶ σὺ μακράν (εἰς τὸν "Ἀδην"). καλὸν = εὐπρεπές. ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς = ἔχεις καὶ σὺ νὰ ταξιδεύσῃς. ἵνα μνήσει πατρὸς = δησου θὰ ἔχης ζωντανὴν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πατρός· μνήσει· μέλλ. τοῦ μιμήσονται. μόνη μονωθεῖσα· πλεονασμός. οὐ πού μ' ἔς ἄλλα δώματα οἰκίζεις, πάτερ; = δὲν. πιστεύω νὰ μὲ ἀποκαθιστᾶς εἰς ἄλλην οἰκογένειαν;

γ') 672 - 693

θῦσαι με — θυσίαν τινά· τὸ θῦσαι ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου μετὰ βάρους. θυσίαν τινά· λιτότης· τὸ ἀόριστον, ἵνα μὴ ἔννοήσῃ ἡ Ἰφιγ. ξύνιεροῖς = μαζὶ μὲ τὴν θυσίαν. τὸ εύσεβες = ἡ πιστὴ ἐκπλήρωσις τῶν θρησκευτικῶν τύπων. εἴσει σύ· ἔχει ὑπομονήν, θὰ τὰ μαθῆς ὅλα, θὰ τὰ ιδῆς (εἴσει μέλλ. τοῦ οίδα). χέρνιβες = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ· ἐδῶ ὁ βωμός. ἐστήξεις πέλας· δίσημον, δηλ. ώς θῦμα — ώς θεατής. ζηλῶ σε τοῦ μηδὲν φρονεῖν = σε ζηλεύω διὰ τὴν τελείαν ἄγνοιάν σου. μᾶλλον ἡ 'μὲ = παρὰ τὸν ἔαυτόν μου ποὺ τὰ ξέρω· ὅλα. ὁρθῆναι κόραις = διὰ νὰ σὲ ἔδουν τὰ κορίτσια. μέλλουσσα δαρὸν (= δηρὸν) χρόνον = μακρὸν χρόνον ἀποικήσειν πατρός· ἀποικῶ = κατοικῶ

μακράν. ὡς ἄχθος ἔγένετο = τί βάρος ἔγινε. ταχεῖα νοτὶς διώκει μ' ὅμμάτων φαύσαντά σου· νοτὶς ὅμμάτων = δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν. διώκει με = μὲ βάζουν ἐμπρός, μόλις σὲ ἐθώπευσα. σὲ παραιτοῦμαι τάδε = σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσῃς διὰ τὴν στάσιν μου αὐτὴν ἐδῶ· τὸ τάδε ἐπεξηγεῖται διὰ τῆς αἰτιολ. κατ' ἔννοιαν προτάσεως εἰ κατψκτίσθην ἄγαν = διότι ἡσθάνθην βαθεῖαν συμπάθειαν. **Λήδας γένεθλον**· ἡ τρυφερότης πρὸς κολακείαν καὶ ἔξαπάτησιν. ἀποστολαι = ἡ ἀποκατάστασις κόρης. **μακάριαι** = εἶναι εύτυχὲς γεγονός. δάκρυνουσι = λυποῦσι. πολλὰ **μοχθήσας**· διὰ τὴν ἀνατροφήν· σκοπίμως ἐτέθησαν αἱ λέξεις ἐν τέλει, διὰ νὰ ἔξηγήσουν τὸ ἀλγος τοῦ πατρός. πείσεσθαι· μέλλ. τοῦ πάσχω. ὥστε μὴ σε νουθετεῖν· τὸ μὴ πλεονάζει. νουθετῶ = κάμινω ὑποδείξεις· εἰς τὸ πείσεσθαι ἡ χρον. πρότασις: δταν κλπ. τάδε = δ, τι τώρα σὺ πάσχεις. δ νόμος = ἡ συνήθεια. τῷ χρόνῳ· ἡ δοτικὴ ἐκ τῆς σùν τοῦ συνισχνανεῖ· δ νόμος σùν τῷ χρόνῳ = ἡ συνήθεια δπως καὶ δ χρόνος ίσχνανεῖ: θὰ μαράνη, θὰ ἀφανίσῃ αὐτά, τοὺς θρήνους.

δ') 695 - 724

τούνομα... κατήνεσσας. ἡ σειρά: **οιδα** τούνομα (ἐκείνου) ὅτῳ παῖδα **κατήνεσσας**. καταινῶ = δίδω τὴν συγκατάθεσίν μου, μνηστεύω. Γνωρίζει τὸ ὄνομα τοῦ γαμβροῦ ἡ Κλυτ., ἀλλὰς ζητεῖ ἀκριβεστέρας πληφορορίας. **χώποθεν** = καὶ ὄπόθεν (έστιν). **Ασωπός**. ποτάμιος θεός, υἱὸς τοῦ Ὡκεανοῦ. ταύτην τίς θυητῶν ἡ θεῶν ἔξευξεν; (ἔλαβεν ὡς σύζυγον). **πρόμον** = πρῶτον, βασιλέα. **Οἰνώνη**. οὔτως ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἡ Αἴγινα. **τοῦ Αἰακοῦ** δὲ τίς παῖς κατέσχε δώματα; ἔγινε κύριος τοῦ οἴκου, ποῖον ἀφῆκε κληρονόμον ὁ Αἰακός; **θεοῦ** (= Νηρέως) διδόντος = ἔκόντος ἡ βίᾳ θεῶν; = ἡ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν; **Ζεὺς ἡγγύθησε** = ἐμνήστευσε καὶ διδωσ· δ κύριος. δ ἀρμόδιος, δηλ. ὁ πατήρ. "Ινα συναφθῇ γάμος, ὠφειλε νὰ προηγηθῇ τῶν γάμων ἡ ἔγγυνη ἡ ἔγγυόσις, συμβόλαιον μεταξὺ τοῦ μνηστήρος καὶ τοῦ πατρὸς τῆς κόρης ἡ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου του, τοῦ **κυρίου**. Διατί ὁ Ζεὺς ἔδωκε τὴν Θέτιν εἰς τὸν Πηλέα ίδε 'Ομήρ. A 516. **ποῦ γαμεῖ νιν** = ποῦ ἐτέλεσε τοὺς γάμους μὲ αὐτὴν; ἡ **κατ' (περιληπτικὸν) **πόντιον**; = ἡ εἰς τὰ κύματα τοῦ πόντου; **ἴνα** = ἐκεῖ ὅπου σεμνὰ **βάθρα** = ιερὰ θεμέλια. **Πήλιον**· δασῶδες ὄρος κατὰ τὰ ἀνα-**

τολικὰ τῆς Θεσσαλίας, Ν. τῆς "Οσσης. **ῷκισμαι** = ἔχω κατοικίαν, εἶμαι ἐγκατεστημένος. **Κενταύρειον γένος** = τὸ γένος τῶν Κενταύρων. Περὶ Κενταύρων ἵδε Ὁμήρ. Α 263 - 268. **δαίνυμι γάμους** = τελῶ τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **Χείρων** (209). **φεῦ** = θαυμάσια. **χώ διδοὺς τὸν παῖδα** = καὶ ὁ διδοὺς τὸν παῖδα, ὁ Πηγεύς. **τοιόσδε ἀνὴρ ἔσται πόσις τῆς παιδός.** οὐ μεμπτὸς (λιτότης) = ἔξαίρετος. **Ἀπιδανός**: παραπόταμος τοῦ Θεσσαλικοῦ Πηγεοῦ. **ἀπάγω** = συνοδεύω ἀπὸ τῆς πατρικῆς στέγης. **ὅροι** = τὰ ὄρια, ἡ χώρα. **ὁ κεκτημένος** = ὁ κύριος. **εὔτυχοίτην** = εἴθε νὰ εὔτυχοῦν, τὴν εὐχήν μου, καλὴ τύχη νὰ ἔχουν, δὲ Ἀχιλ. δηλ. καὶ ἡ Ἰφιγένεια. **γαμεῖ** μέλλων = θὰ τελέσῃ τοὺς γάμους του. **κύκλος σελήνης** = ἡ πανσέληνος. **εὔτυχής** = φέρων τὴν εὔτυχίαν. **προτέλεια** (ἱερὰ) **παιδὸς** = ἡ προκάταρκτικὴ διὰ τὸν γάμον θυσία. **μέλλω** = τὸ ἔχω ὑπ' ὅψει. (ἐπὶ) **ταύτη καὶ καθέσταμεν τύχη** = αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα μὲ ἀπασχολεῖ τώρα. **τύχη** δίσημον ὁ Ἄγαμ. θὰ σφάξῃ, ἀλλὰ θὰ σφάξῃ τὴν κόρην. (**δαίσω**) **θύσας γε θύματα ἀμὲ χρὴ θῦσαι θεοῖς**. τὸ ἀμὲ = ἀ ἐμέ· δίσημον. **Ἡ Κλ.** ἀπερροφημένη ἀπὸ τὸν γάμον δὲν δίδει προσοχὴν, εἰς τὰς ὑπόπτους ἐκφράσεις τοῦ ἀνδρός τῆς. **ἡμεῖς** = ἔγὼ καὶ σύ. **θοίνη** = εὐωχία. **τίθημι θοίνην** = παραθέτω συμπόσιον. **καλῶς ἀναγκαίως τε** = καὶ καλὰ καὶ ἀσχῆμα κατ' ἀνάγκην, ἀφ' οὗ διαφορετικὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνη : στὴν ἀκρίβεια τοῦ νεροῦ καλὸν ν. καὶ τὸ χαλάζι. **συνενέγκοι δὲ** ὅμιας = ἐν τούτοις ἀς τὰ φέρη καὶ ὁ θεὸς δεξιά.

ε') 725-750

οἰσθ' οὖν ὁ δρᾶσον = **οἰσθα** οὖν ὁ βούλομαι δρᾶσαι σε ; τί **χρῆμα** ; = τί πρᾶγμα ; **πείσεσθαι σέθεν** · τὸ πείθομαι πρὸς γενικὴν κατὰ τὸ ἀκούειν. **ὸ νυμφίος** ὁ λόγος διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Κλυτ. συνεχίζεται εἰς τὸν στίχον 730. **χωρίς μητρὸς τί (ἐκείνων) δράσετε,** ἀμὲ δρᾶν **χρεών** ; **τηνικαῦτα** = τότε. **τυγχάνω (ὥν)** = εὑρίσκομαι. **τημελῶ** = φροντίζω, περιποιοῦμαι· πρβλ. **ἀτημέλητος.** **λιποῦσα παιδα** · ἐννόησον τὸ **χωρήσομαι.** **ἀνέχω φλόγα** = κρατῶ ὑψηλὰ τὴν γαμήλιον λαμπάδα. **οὐχ ὁ νόμος οὗτος** · τὸ οὗτος καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ νόμος ἀντὶ τοῦτο. **οὐ τοῦτο ἔστιν ὁ νόμος** = δὲν εἶναι ἡ τάξις αὐτή. **φαῦλος** = ἀσήμαντος. **ἔξαμιλοῦμαι** = γυρίζω ἔξω τοῦ οἴκου μέσα στὸν κόσμον. **οὐ καλὸν — καλόν** · διαξιφισμός τῆς

Κλυτ. ἐπιτείνεται. Ἀμφότεροι παρῳδοῦν ἔκάτερος τὴν σύνταξιν τοῦ ἄλλου 735, 736, 737. δχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς· οἱ πληθ., τὸ ἐπίθ. δχυροῖσι, τὸ φρουροῦνται ἔξαίρουν τὴν ἀσφάλειαν τῶν παρθένων καὶ καθιστοῦν περιττὴν τὴν παρουσίαν τῆς Κλ. πιθοῦ· τελεσίγραφον. ἄνασσα Ἀργεία θεὰ = ἡ "Ηρα. παρθένος νυμφίος = ἡ μελλόνυμφος: μάτην ἥξ (α) = ἀδίκως ἐβιάσθην. ἀποστεῖλαι ἔξ δμ-μάτων = νὰ τὴν ἀπομακρύνω, διὰ νὰ μὴ τὴν βλέπω. σοφίζομαι = διαρκῶς μηχανεύομαι. πορίζω τέχνας = ἐφευρίσκω τεχνάσματα. παν-ταχῇ νικώμενος = πανταχοῦ ἀποτυγχάνων. ἔξιστορῶ = ἔξετάζω. θυηπόλος = ὁ μάντις. τὸ τῆς θεοῦ φίλον = τὴν θέλησιν τῆς θεᾶς. ἔμοι οὐκ εύτυχες = κακὸν τῆς κεφαλῆς μου. μόχθον Ἐλλάδος· παράθεσις = βάσανα χάριν τῆς Ἐλλάδος. ὁ σοφὸς = ὁ ἔξυπνος. τρέ-φω = ἔχω. χρηστὸς (χρῆσθαι) = πειθαρχικός. ἀγαθὴ γυ· ἡ = περιωρισμένη· ἀρετὴ τῆς γυναικὸς ἐν Ἀθήναις ἐθεωρεῖτο ὁ περιορισμὸς ἐντὸς τοῦ οἴκου. ἦ = εἰ δὲ μή.

Τὸ ἔρμηνευθὲν τμῆμα τὸ διαλογικὸν ἀπὸ 607 - 750, τὸ δποῖον ἀκο-λουθεῖ μετὰ τὸ Α' στάσιμον καλεῖται Β' ἐπεισόδιον, ἀποτελοῦν τὴν Γ' πρᾶξιν τῆς τραγῳδίας.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (751 - 800)

Στροφὴ (751 - 761)

ἥξει δὴ κ.ε. Ἡ σειρά: ἥξει δὴ ἄγυρις στρατιᾶς Ἐλλάνων ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν δπλοῖς. Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς ἔξ "Ιλιον τὸ Τροίας Φοιβήιον δάπεδον. δὴ = ἐντὸς ὀλίγου. ἄγυρις στρατιᾶς Ἐλλάνων = ὁ συγκεντρωθὲὶς στρατὸς τῶν Ἐλλήνων. ἀνὰ ναυσὶν = ἐπιβαίνων πλοίων. δπλα = αἱ πεζικαὶ τῶν ὄπλιτῶν δυνάμεις· ἡ φράσις = στόλος καὶ στρατός. Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς· ἐν διὰ δυοῖν = Σιμόεντα δινήνεντα ἀργυροειδῆ = Σιμόεντα ἀργυ-ροδίνην· αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. "Ιλιον· ἐπεξήγησις τοῦ Σι-μόεντα, ἀκριβέστερος δὲ διορισμὸς τὸ "Ιλιον τοῦ Τροίας. Τροίας Φοιβήιον (= ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνος διατελοῦν) δάπεδον = ἔδαφος, χώρα. Σιμόεις· μικρὸς ποταμὸς τῆς Τροίας, πη-γάζων ἐκ τῆς "Ιδης καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Σκάμανδρον. Φοιβήιον· ὁ

Φοῖβος ἡτο πόλιοῦχος τοῦ Ἰλίου ἔχων ναὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει, κτίσας μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος τὰ τείχη τῆς πόλεως. ἵνα· τοπ. ἀκούω = ἀκήκοα. δίπτω = τινάσσω γῦρο. χλωρόκομος = ὁ ἔχων χλωρὰν κόμην, φύλλωμα = ὁ καταπράσινος. δάφνας (-ης) μαντόσυνοι ἀνάγκαι = μαντικαὶ ἀσυγκράτητοι ἐμπνεύσεις τοῦ θεοῦ. πνέω = ἐμπνέω, ἐμβάλλω. **Κασσάνδρα** · ὡραιοτάτη κόρη τοῦ Πριάμου λαβοῦσα ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα τὸ δῶρον τῆς μαντικῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὸν ἔρωτα αὐτοῦ, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῆ, ὁ θεὸς τὴν κατηράσθη νὰ μαντεύῃ μὲν τὰ ἀληθῆ, ἀλλὰ νὰ μὴ πιστεύῃται. Ο Χορὸς τὴν φαντάζεται ἐδῶ εἰς μαντικὴν ἔκστασιν.

Αντιστροφὴ (762 - 772)

πέργαμα = ἡ ἀκρόπολις. "Αρης μετων. = αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις. πόντιος = ὁ ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν. εὔπρωροι πλάται = εὔπρωρα πλοῖα. εὐπρώροισι πλάταις εἰρεσίᾳ · ἐπιμερισμός : εἰρεσίᾳ εὐπρώρων πλατῶν · εἰρεσίᾳ · (ἐρέτης) = κωπηλασία. Σιμούντιοι ὅχετοι = τὰ ῥεύματα τοῦ Σιμόντου. τὰν Διοσκούρων (καστηνήτην). ἐκ Πριάμου = ἐκ (γᾶς) Πριάμου. δορίπονος = ὁ πονῶν ἐν δορὶ, ἐν μάχῃ = ὁ πολεμικός.

Ἐπωδὸς (773 - 780)

πόλις = ἀκρόπολις. λάινος (λᾶς = λίθος) = λίθινος. κυκλώσας · ὑποκ. "Αρης (764) δόρει φονίω = δόρατι φονικῶ. λαιμοτόμος = ὁ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ἀποκοπείς. σπῶ = ἀποσπῶ. πόλισμα = ἀκρόπολις· μετὰ τὸ πόλιν εἰναι περιττόν. κατ' ἄκρας = ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. τίθημι = ποιῶ. κόρας· τῆς Τροίας. πολύκλαυτος· εἰς ἐνεργ. σημασίαν = ὁ χύνων ἄφθονα δάκρυα· ὄμοιώς. πολύκλαυτος (Ἐλένα). ἔσσεῖται · δωρικὸς μέλλων τοῦ εἰμὶ = ἔσται. προλείπω = προδοτικῶς, ἀπίστως ἀφήνω. Ο Χορὸς μὲ ἀδράς γραμμάτες ἀναπαριστᾷ κατὰ φαντασίαν τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς πόλεως. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον λαιμοτόμους. κυκλώσας - σπάσας - πέρσας· τὰ τρία στάδια τῆς πτώσεως τῆς πόλεως. ἐλπὶς = φόβος. οἴταν· εἰς τὸ ἐλπὶς ἄδε. πολύχρυσοι Λυδαί. Η Λυδία ἡτο πολύχρυσος διὰ τὸν

χρυσορρόαν Πακτωλὸν καὶ οἱ Λυδοὶ ἡσαν διαβόητοι ὡς τρυφῆλοι καὶ ἥδυπαθεῖς. Ἰστημι ἐλπίδα· κατὰ τὸ Ἰστημι μάχην, βοήν, ιαχήν. μυθεύω = λέγω. παρ' ίστοῖς = ὅταν θὰ κάθηνται, θὰ ἐργάζωνται στοὺς ἀργαλειούς. τάδε = τὰ ἔξης. (ἀναφερόμενα εὐθύς). ἀπολωτίζω = ἀποσπῶ ἄνθος τοῦ λωτοῦ· ἀπολωτιεῖ· εἰς τοῦτο τὸ πατρίδος οὐλομένας = ποῖος θὰ μὲ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου σὰν ἄνθος ἀπὸ τὸν βλαστόν. τανύσας ρῦμα = τεντώσας, σύρας σύρσιμον. ρῦμα· σύστοιχον ἀντικ. τοῦ τανύσας· εὐπλοικάμου κόμας τανύσας ρῦμα = σύρων με ἀπὸ τὰ μαλλιὰ τεντωμένην κάτω. δακρυόεν = κατὰ τρόπον προκαλοῦντα δάκρυα. "Ολη ἡ εἰκὼν πολὺ γραφική καὶ ἐποπτική. Σημείωσον τὸ γραφικάτατον ἀπολωτιεῖ. διὰ σέ· αὐτοτελῶς ὡς ἀναφώνησις· ὅλα αὐτὰ γίνονται ἐξ αἰτίας σου. τὰν (οὐσαν) γόνον κύκνου δολιχαύχενος· δολιχαύχην = ὁ ἔχων δολιχὸν (μακρὸν) λαιμόν· ἡ Λήδα ἐκ τοῦ Διός μεταμορφωθέντος εἰς κύκνον ἐγέννησε δύο ὥρα· ἐκ τοῦ ἑνὸς μὲν ἔξεικολάφθη ἡ Ἐλένη, ἐκ τοῦ ἑτέρου δὲ ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, οἱ Διόσκουροι. οἱ ἐν αἰθέρι δισσοὶ Διόσκουροι· νοεῖται ὁ ἀστερισμὸς τῶν Διόδυμων. εἰ δὴ φάτις ἔτυμός (ἐστι) = ἐὰν αὕτη ἡ φήμη, ὁ μῦθος, εἴναι ἀληθής. ὡς ἔτεκεν... εἰδ. πρότασις ἐκ τοῦ φάτις. ὅρνιθι = μὲ τὸν κύκνον πταμένω = ὅταν ἐπέταξεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς. δέμας Διός (= ὁ Ζεὺς) ἥλλάχθη = μετεμορφώθη (εἰς ὅρνιν). εἴτε· μετὰ τὸ εἰ 793 ἀντὶ εἴτε — εἴτε. μῦθοι = τὰ παραμύθια. Πιερίδες· αἱ Μοῦσαι ὡς καταγόμεναι ἐκ Πιερίας, χώρας τῆς Μακεδονίας· ἐδῶ τὸ Πιερίσιν ἐπίθ. = ποιητικῶς· ἐν δέλτοις Πιερίσιν = εἰς τοὺς παπύρους τῶν ποιητῶν = εἰς τὴν ποίησιν = διὰ τῆς ποιησεως. ἦνεγκαν τάδε = διέδωκαν αὐτά. ἀλλως = μάτην. παρὰ καιρὸν = (πράγματα) ποὺ δὲν ἔχουν θέσιν στὴν λογικήν. Ο Εύριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του κάμνει δρθολογιστικὴν κριτικὴν τῶν μύθων ἐλέγχων τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀτόπους. Ἀμφιβάλλει ἀν ἡ Ἐλένη, μία τοιαύτη γυνὴ μυρίων συμφορῶν πρόξενος, ἢτο δυνατὸν νὰ εἴναι κόρη τοῦ Διός.

Τὸ χορικὸν ὡς πρὸς τὴν σειράν του καλεῖται Β' στάσιμον. Τὸ συναίσθημα τοῦ Χοροῦ αἰσιοδοξία καὶ ἐπειτα φρίκη διὰ τὰς φρικτὰς συνεπείας τοῦ πολέμου.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 1035)

α') 801 - 830

δ στρατηλάτης τῶν Ἀχαιῶν ποῦ ἐνθάδε ; διὰ τοῦ ἐνθάδε δηλοῦται ὅτι ὁ Ἀγ. εὐρίσκεται ἐδῶ εἰς τὴν Αὔλιδα, διὰ δὲ τοῦ ποῦ ζητεῖται νὰ ὅρισθῇ εἰς ποῖον ὥρισμένως μέρος ἐδῶ εὑρίσκεται. τίς προσπόλων = τίς ἀπὸ τοὺς θεράποντας. τίς φράσειεν ἀν· ἐρώτησις εὐχὴν ἐκφράζουσα = ποῖος θὰ εἰχε τὴν καλωσύνην νὰ ἀναγγείλῃ. ζητοῦντα· κατηγ. μετοχὴ ἐκ τοῦ φράσειεν ἀν· Ἀχιλλέα τὸν Πηλέως παῖδα ὑποκ. ννν = Ἀγαμέμνονα ἀντικ. ἐν πύλαις = ἔξω εἰς τὴν εἰσόδον τῆς σκηνῆς του. γάρ· αἰτιολογεῖ νοθομένην πρόταστν : εἴναι ἀνάγκη νὰ τὸν ἴδω. οὐ γάρ μένομεν ὑποκ. νόγοσον τὸ πάντες ἡμεῖς οἱ στρατεύοντες. ἔξ ἴσου = ὑπὸ τὰς ἴδιας συνθήκας. Εὐρίπου πέλας = πλησίον τοῦ Εὐρίπου. ἄζυγες γάμων = ἄγαμοι γραφικώτερον τοῦ ἄγαμοι. Θ(α)άσσω = κάθημαι πρβλ. ὁ θάκος (195) θάσσουσ· ἐπ' ἀκταῖς· γραφικὴ εἰκὼν τῆς ἀπραγμοσύνης. εὐνις - ιδος = εὐζυγος. καὶ παῖδας· ἐνν. ἐκλιπόντες. δεινὸς ἔρως = ὑπερβολαικος ἐνευρυτισμός· ἐκ τούτου τὸ στρατείας. Ἑλλάδα· ἀντὶ Ἑλλάδις τὸ ἐμπεπτωκεν. τούμδυν δίκτιον = τὰς ἴδιας μου δικαίας ἀπόψεις. ὁ χρήζων = ὅποιος θέλει. αὐτὸς = μόνος του. ὑπὲρ αὐτοῦ φράστει = τὰς ἴδιας του, τὰς προσώπικὰς ἀντιλήψεις του θὰ ἀναπτύξῃ. γάρ = λοιπόν. πι = ἐπὶ λεπταῖς ταῖσδε γ' Εὐρίπου πνοαις = ἐδῶ ὅπου μόλις φυσίον αἱ ἀδύνατοι αὐτὰ πνοαι (αὔραι) τοῦ Εὐρίπου. ἴσχω = ἔχω = συγκρατῶ. πρόσκειμαι = πιέζω, ἐνοχλῶ. πόσον χρόνον ἔτι ἐκμετρῆσαι χρή = πόσον ἀκόμη πρέπει νὰ ἀφήσωμεν νὰ περάσῃ. πρὸς στόλον Ἰλίου = μέχρις ὅτου ἀποπλεύσωμεν διὰ τὸ Ἰλιον. δρᾶ· προστ. τοῦ δρῶ = κάμνω. μένων = περιμένων. μελλήματα = βραδύτητες, ἀναβολαί. ἔξεβην = ἔξηλθον. ὡς πότνι· αἰδώς = ὡς σεβασμία, ἵερας αἰδημοσύνη. τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ γυναῖκα = τίς ἔστιν ἡδε ἡ γυνή, ἣν λεύσσω· τήνδε ἀντικ., τίνα κατηγ. ποτέ· ἐν ἐρώτησι σημαίνει τάχα. οὐ θαῦμα = δὲν εἴναι παράδοξον. πάρος = πρότερον. αἰνῶ = ἐπαινῶ. σέβω = τιμῶ. τὸ σωφρονεῖν = ἡ σωφροσύνη, ἡ αἰδώς. σύλλογος = τὸ συγκεντρωμένον στρατόπεδον. μόνστιν = μοὶ ἔστιν. Θαυμαστὴ ἡ εἰς τοὺς δύο στίχους βραχυλογία τῆς Κλυταιμήστρας.

τὰ καίρια = τὰ ἀπαραίτητα. **αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους** = ἀλλ' ἐντρέπομαι νὰ ὅμιλῶ μὲ γυναικας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον διακόπτει τὸν πρὸς τὴν Κλυτ. διάλογον καὶ ἀπέργεται.

β') 831 - 894

δεξιάν ἐμῇ χερὶ σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων = ἀς ἐνώσωμεν τὰς δεξιὰς ὡς ἀρραβώνα εὔτυχισμένου γάμου. 'Ο Αχ. ἀγνοῶν τὴν συμπατιγνίαν 'Αγ. καὶ 'Οδυσσέως δὲν ἔννοεῖ τὴν Κλ. καὶ φαντάζεται ὅτι ἔκεινη ζητεῖ τὴν χεῖρά του ἐρασθεῖσα αὐτοῦ. 'Η παρανόησις χαριεστάτη. Ταράσσεται τὴν ταραχήν του φανερώνουν αἱ ἐρωτήσεις, αἱ βραχεῖαι προτάσεις καὶ τὸ ἀσύνδετον: **τί φής;** **ἔγω σοι** (συνάψω) **δεξιάν,** ὃν μή μοι θέμις (ἐστί) (φαύειν). τὸ **φαύειν** νοεῖται ἐκ τοῦ προηγουμένου φαύοιμεν. Θέμις μάλιστα· ή Κλυταιμήστρα ἐπαναλαμβάνει τὸ **θέμις** εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ λόγου αὐτῆς. Θέμις μάλιστα = καὶ πολὺ μάλιστα ἐπιτετραμμένον· ἡμεῖς θὰ ἐλέγαμεν: **θέμις;** καὶ **παραθέμις μάλιστα.** γαμεῖς· μέλλων. τὴν **ἐμήν·** μετ' ἐμφάσεως ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς προτάσεως. 'Η σκηνὴ σκορπίζει πολλὴν ἴλαρότητα. **ἀφασία μ' ἔχει** = δὲν ξέρω τί νὰ εἰπῶ. εἰ μὴ τι **παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον** = ἐκτὸς ἐὰν ἀπὸ κάποιαν παράκρουσιν λέγεις λόγια ἀκατανόητα· **καινουργῶ λόγον** = χρησιμοποιῶ λέξεις μὲ σημασίαν διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν συνήθη. **ἐμπέφυκε** = εἶναι ἐμφυτον, φυσικόν. **τόδε· ἐπειγῆγεῖται** διὰ τοῦ αἰδεῖσθαι. **ὅρωσι·** μετοχῇ εἰς τὸ **πᾶσι** ἀναφερομένη. καὶ γάμου μεμνημένοις = καὶ ὅταν θέμα τῆς δομιλίας των εἶναι ὁ γάμος. 'Η Κλ. ζητεῖ νὰ ἔξηγήσῃ φυσιολογικῶς τὴν ταραχὴν τοῦ Αχιλλέως. **ἐμνήστευσα** = ἐμνήστεύθην. **ἡλθέ μοι λόγος γάμων** = μοῦ ἔγινε πρότασις συνοικεσίου. **τάπο σοῦ** = τὰ ἀπὸ σοῦ (λεγόμενα) = τὰ λόγια σου. **εἰκαζε** = κάνε εἰκασίας πρὸς λύσιν τοῦ μυστηρίου. **κοινόν ἐστιν εἰκάζειν τάδε** = καὶ οἱ δύο ἐνδιαφερόμεθα νὰ λύσωμεν αὐτὸ ἐδῶ τὸ μυστήριον. **ἄμφω...τοῖς λόγοις ἵσως** = καὶ οἱ δύο ἔξι ἵσου λέγομεν τὴν ἀλήθειαν. **μνηστεύω γάμους οὐκ ὄντας** = ἀρραβωνίζω μὲ γαμβρὸν ἀνύπαρκτον. **ώς εἴξασιν** = ὡς ἐσίκασιν (οἱ γάμοι) = ὡς φαίνεται. **αἰδοῦμαι τάδε** = ἐντρέπομαι διὰ τὸ πάθημά μου αὐτὸ ἐδῶ. **ἐκερτόμησε** = ἡθέλησε νὰ πειράξῃ. **κερτομῶ παρὰ τὸ κέρτομος** = ὁ ἔχων κεῖρον στόμα, ὁ δηκτικός, ὁ πειρακτικός. **ἀμελίᾳ δός** = μὴ τὰ λαμβάνης ὑπ' ὄψιν. **φαύλως** = κούφως. **χαῖρε·** ἀποχαι-

ρετίζει τὸν Ἀχ. ἔτοιμαζομένη νὰ ἀπέλθῃ. οὐκ ὁρθοῖς δύμασιν εἰσορῶ = ἀτενίζω μὲ χαμηλωμένους ὀφθαλμοὺς (ἀπὸ ἐντροπήν)· ἡμεῖς λέγομεν : δὲν ἔχω μοῦτρα νὰ σὲ ἰδῶ. καὶ σοὶ τόδ' ἔστιν ἔξ ἐμοῦ = καὶ σὺ χαῖρε. ματεύω καὶ μαστεύω = ζητῶ. γένεθλον = ἔγγονος. πύλας παροίξας = ἡμιανοίξας τὰς πύλας. ὡς τεταρβηκώς = πόσον τρομαγμένος. ταρβῶ = τρομάζω. Ἐφοβεῖτο, διότι ἐπρόκειτο νὰ προδώσῃ μυστικὸ τοῦ κυρίου τοῦ φοιτισμένον τὸν ἔδειχνεν ὁ χαμηλὸς τόνος τῆς φωνῆς καὶ αἱ προφυλάξεις ποὺ ἐλάμβανε. οὐχ ὀβρύνομαι τῷδε = δὲν καμαρώνω δι' αὐτὸν ἐδῶ τὸν τίτλον (τοῦ δούλου δὴ). τοῦτο λέγει μὲ βαρυθυμίαν. τίνος ; δοῦλος. ἐμὸς μὲν οὐχὶ = τούλαχιστον ἴδικός μου δγι. χωρὶς τάμα κ' Ἀγαμέμνονος = τὰ πράγματα τὰ δικά μου καὶ τοῦ Ἀγαμ. εἶναι χωριστά. τῆσδε ἐνν. δοῦλος· ἀπόκρισις εἰς τὸ τίνος (δοῦλος). ὃν μ' ἐπέσχες = διὰ τὰ δποῖα μὲ ἐσταμάτησες· τὸ ἐπέχω ἐδῶ μεταβατικόν. ἐφίσταμαι = ἵσταμαι πλησίον. λέγοις ἀν· μετριωτέρα ἔκφρασις τῆς προστακτικῆς = δύνασαι νὰ λέγης· ἐννόησον τὸ νῶν, δοτ. προσ. ἀντων. α' προσ. δυϊκοῦ = εἰς ἡμᾶς. ὡς μόνοις (οὖσι) = μὲ τὴν ἴδειν, ἔχων ὑπ' ὅψει δτὶ εἴμεθα μόνοι ἡμεῖς οἱ δύο. ἡμὴ = ἡ ἐμή.

γ') 865 - 895

ἀνοίσει· μέλλων τοῦ ἀναφέρω = ἀναφέρομαι, ἔς μέλλοντα χρόνον = εἰς τὸ μέλλον. ἔχει = παρέχει = παρουσιάζει, προκαλεῖ. δίκνος = δισταγμός, ἀνησυχία. δεξιᾶς ἔκατι = ἔνεκα τῆς δεξιᾶς, δυσορᾶς τὴν δεξιάν, ἐὰν θέλῃς ὡς ἔγγύθησιν τῆς ἀσφαλείας σου τὴν δεξιάν μου, νά, (καὶ προτείνει τὴν δεξιάν γειρά)· ἡδύνατο νὰ εἴπῃ καὶ : πρὸ τῆς δεξιᾶς. λάτρις-ιος = δοῦλος, ὑπηρέτης. χώτι = καὶ δτὶ. ἐν ταῖς σαΐσι φερναῖς = μέσα στὰ προικιά σου. κάμδος = καὶ ἐμὸς = καὶ δικός μου, πιστός. ἐκκαλύπτω = ξεσκεπάζω. στέγεις = σκεπάζεις, κρατεῖς μυστικούς. αὐτόχειρ = διὰ τῆς ἴδιας (τοῦ) χειρός. μέλλει = σκέπτεται, σχαδιάζει, μελετᾷ· ὁ στίχος περιέχει σειράν ὅλην ἐγκλημάτων : 1) παῖδα σὴν μέλλει κτενεῖν, 2) ὁ φύσας πατήρ, 3) αὐτόχειρ. πῶς· ἡ ἐρώτησις δηλοῦ ἐκπληξιν. ἀπέπτυσ(α) μῦθον· μόλις ἥκουσα δτὶ εἴπεις, πρὶν ἐκφράσω τὸ αἴσθημά μου, βδελύσσομαι, οὐκ εὗ φρονεῖς = δὲν εἰσαι στὰ καλά σου. φασγάνω = ξίφει (μέλλει κτενεῖν) φονεύων. δέρη = ὁ λαμπός λευκὴν δέρην· τὸ ἐπίθ. ἔξαλρει τὴν τρυφερότητα

καὶ τὴν σκληρότητα τοῦ ἐγκλήματος. ἀρτίφρων = ὁ ἔχων ἀρτίας τὰς φρένας (πρβλ. ἀρτιμελῆς) = ἔχει σώμας τὰς φρένας. πλὴν ἐσ σὲ καὶ σὴν παῖδα = εἰς ὅλα τὰ ὄλλα πλὴν εἰς ὅ, τι ἀφορᾷ σὲ καὶ τὴν κόρην σου. τοῦτ' (ο) = ως πρὸς τοῦτο τὸ σημεῖον. ἐκ τίνος λόγου (μέλλει κτενεῖν) = διὰ ποῖον λόγον. οὐπάγων = ὁ ἐπάγων = ὁ παρακινῶν, ὁ ὀθῶν. ἀλάστωρ = κακὸς δαιμὼν. θέσφαθ' (ἐπάγει αὐτὸν) = τῶν θεῶν ἡ θέλησις. ᾧς γέ φησι Κάλχας· δόστις πιθανὸν καὶ νὰ φεύδεται, διότι ἡ θεότης ἀδύνατον εἶναι νὰ διστυπώῃ μίαν τοιαύτην σκληρὰν καὶ ἀπάνθρωπον ἀξίωσιν. Σημείωσον τὸν ὀρθολογισμὸν τοῦ Εύριπίδου. ἵνα πορεύηται στρατός· ἀπόκρισις εἰς τὸ ἐκ τίνος λόγου. ποῖ; γιὰ ποῦ; 'Η Κλ. γνωρίζει γιὰ ποῦ πρόκειται νὰ ξεκινήσῃ ὁ στρατός, ἀλλ' εἶναι ἀλλόφρων. δώματα = ἡ καθέδρα, ἡ αὐλή. δώματα Δαρδάνου = ἡ Τροία, τὸ "Ιλιον. Δάρδανος, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ πατήρ τοῦ "Ιλίου, τοῦ οἰκιστοῦ τοῦ 'Ιλίου, γενάρχης τῶν Δαρδάνων, συγγενῶν τῶν Τρώων. εἰς Ιφιγένειαν = διὰ τὴν κακὴν τύχην τῆς Ιφιγενείας. Ἐλένης νόστος ἢν πεπρωμένος = ἥτο πεπρωμένον νὰ γίνῃ ἡ ἐκστρατεία διὰ τὴν Ἐλένην. πάντα ἔχεις = ὅλα τὰ γνωρίζεις. Ἀρτέμιδι... Τοῦτο εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς ὅλης σκηνῆς, ἀλλ' ὁ πρεσβύτης ἀνέβαλλε τὴν ἀνακοίνωσιν, ἵνα διεγείρῃ τὴν περιέργειαν. πρόφασις = ἀφορμή. ἐπ' ὀλέθρῳ = διὰ τὸν θάνατόν σου. καὶ μῆτηρ σέθεν = καὶ ἡ μῆτηρ σου. 'Η μῆτηρ ἀγετᾷ εἰς ὅλεθρον διὰ τὸν θάνατον τῆς θυγατρός. ἔτλη = ἔτόλμησε. οἴχομαι· εὐφημισμὸς = εἴμαι χαμένη. δακρύων νάματα = τὰς ρόας τῶν δακρύων. οὐκέτι στέγω = δὲν ἡμπορῶ πλέον νὰ συγκρατήσω. πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος; ἡ σειρά: φῆς εἰδέναι πεπυσμένος (αἵτιολ. μετοχὴ) πόθεν; δέλτον πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα = ἐπιστολὴν ἀντίθετον πρὸς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν. οὐκ ἔων ἡ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην = θέλων νὰ μὲ ἐμποδίσῃς ἡ θέλων νὰ μὲ παρακινήσῃς μαζί μου νὰ φέρω τὴν κόρην μου, γιὰ νὰ σφαγῇ. οὐκ ἔων· ἡ μετοχὴ μετηνέχθη ἀπὸ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς εἰς τὸν κομιστήν. μὴ μὲν οὖν ἄγειν· τὸ μὲν οὖν ἐνισχύει τὴν ἀρνησιν = δχι, δχι γιὰ νὰ φέρῃς. φρονῶν εῦ ἔτυχε = ἔτυχε νὰ εἶναι στὰ καλά του. φέρων· ἐνδοτ. μετοχή. γε· ἔξαίρει τὴν ἀντίθεσιν τοῦ φέρων πρὸς τὸ δίδωσις λαβεῖν. ἀφείλεθ' ἡμᾶς = ἀπέσπασεν ἡμᾶς.

δ') 896 - 925

έκλυον · παρατατικός · ἀφ' ἧς στιγμῆς ἥρχισαν αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ γέροντος. **τὸ ἔμδον** = δ, τι ἀφορᾶ εἰς ἐμέ, τὴν προσωπικήν μου προσβολήν. **οὐ φαύλως** = οὐ κούφως = βαρέως. **δολώ - ω** = ἔξαπατῶ, παγιδεύω. **σοῖς γάμοις** = μὲ τοὺς γάμους σου· ἡ Κλ. παρατηρήσασα ὅτι δ Ἀγ. βαρέως φέρει τὴν προσβολὴν ἐρεθίζει τοῦτον. **οὐχ ἀπλῶς οὕτω φέρω** = δὲν τὸ παιρνω ἐλαφρὰ ἔτσι ἀνευ συνεπιῶν. ἐπαιδεσθήσομαι · μέλλ. παθ. τοῦ ἐπαιδοῦμαι = ἐντρέπομαι. προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ = νὰ πέσω στὰ γόνατά σου. **θυητὸς** · γάριν τοῦ μέτρου ἀντὶ : θυητή. **γεγῶτα** · κατὰ σύνεσιν εἰς τὸ σὸν γόνυ = σέ. τί γάρ ἐγὼ σεμνύνομαι ; = διότι πρὸς τί νὰ ὑπερηφανεύωμαι ; ἡ ὑπερηφάνειά της θὰ ἥτο ἀνωφελής δι' αὐτήν. **σπουδάζω** = σοβαρῶς ἐνδιαφέρομαι. **ἀμύνω** (τινὶ) = βοηθῶ. τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ = καὶ ἐμένα δυστυχοῦσαν καὶ ἔκείνην, ἡ ὁποία μόνον τὸν τίτλον τῆς ἴδικῆς σου συζύγου ἔλαβε. **μάτην** = ψευδῶς ἀλλ' ὅμως (λεγθείσῃ) **καταστέφω** = θέτω τὸν νυμφικὸν στέφανον εἰς τὴν κεφαλήν. **νιν** = αὐτὴν ὡς γαμουμένην (μέλλων). **σοί.** **νῦν δέ** · εἰσάγεται ἡ πραγματικότητα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μὴ πραγματοπόιηθέν. **ἴκεται δνειδῆς** = οὐ ἔθη δνειδος. **δστις** · αἴτιον σημαίνει. εἰ μὴ = εἰ καὶ μὴ. **γουν** = τούλαχιστον. **πρὸς γενειάδος... πρὸς μητέρος** · ἡ βροχὴ τῶν ἐπικλήσεων δεικνύει τὴν θέρμην τῆς ίκεσίας. Τὸ λαμβάνεσθαι τῶν γονάτων (γουνοῦμαι καὶ γουνάζομαι) τοῦ γενέον καὶ τῆς δεξιᾶς ἥτο σημειῶν ίκεσίας. **ἀμυναθεῖν** · ποιητ. ἀδρίστος τοῦ ἀμύνειν = νὰ ίκανοποιήσῃς. **πέλει μοι** = ὑπάρχει εἰς ἐμέ. **τὰ Ἀγαμέμνονος** = ἡ στάσις, ἡ διαγωγὴ τοῦ Ἀγαμ. **πάντολμα** = θρασύτατα, ἀναιδέστατα. **γυνή** · ἀσθενὲς πλάσμα. **στράτευμα** = στρατόπεδον. **ἄναρχον** = ἀπειθάρχητον. **θρασὺ ἐπὶ τοῖς κακοῖς** = ἀναιδὲς εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ ἄλλου. **χρήσιμον** = πειθαρχικόν. **θέλωσι** = κατὰ σύνεσιν, διότι τὸ στράτευμα εἶναι περιληπτικόν. "Ισως ὁ Εύριπιδης εἶχεν ὑπ' ὅψει του τὴν σύγχρονον κατάστασιν τοῦ ναυτικοῦ τῶν Ἀθηναίων. **ὑπερτείνω τινὸς χειρα** = κρατῶ τὸ χέρι μου ἀπὸ πάνω ἀπὸ ἔνα, προστατεύω πρβλ. "Ομηρον Ω 374. **σεσώσμεθα** · ὁ παρακ. ἀντὶ μέλλ., διότι ἡ Κλυταυμήστρα, πραγματικῶς πεπισμένη διὰ τὴν σωτηρίαν, φαντάζεται αὐτὴν ἥδη τετελεσμένην. **δεινὸν τὸ τίκτειν** = τὸ τίκτειν (ἐστι) **δεινὸν** = ἡ

μητρότης εἶναι κάτι ὑπερφυές, μυστηριῶδες. καὶ φέρει φίλτρον μέγα πᾶσι τε κοινὸν = καὶ γεννᾷ εἰς ὅλας ἀνεξαιρέτως ἴσχυρὸν φίλτρον. ὥσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων = ὅστε νὰ ὑποφέρουν ὑπερβολικὰ χάριν τῶν τέκνων τῶν. Ὁ Εύριπίδης ἐν Φοινισσαῖς λέγει παραπλήσια: δεινὸν γυναιξὶν αἱ δἱ' ὡδίνων γοναὶ· καὶ φιλότεκνόν πως πᾶν γυναικεῖον γένος. Θυμὸς = ἡ ψυχὴ. αἴρεται πρόσω = αἴρεται εἰς ἀνωτέρας σφαίρας. ὑψηλόφρων προλ. κατηγ. = ὅστε νὰ δοκιμάζῃ ὑψηλὰ αἰσθήματα· οἱ πλεονασμοὶ ἔξαιρουσιν τὴν μεγαλοφροσύνην του. ἀσχαλᾶν καὶ ἀσχάλλειν = νὰ λυπῆται, στενοχωρῆται. τὰ κακὰ = ἡ δυστυχία. τὰ ἔξωγκωμένα = ἡ μεγάλη εὐτυχία. μετρίως = ἐν μέτρῳ. Τοῦτο ἀποδοτέον εἰς ἀμφότερα τὰ ἀπαρέμφατα: ἀσχαλᾶν - χαίρειν. Παρ' Όμηρον ὁ Ἀχιλλεὺς χαρακτηρίζεται ὡς ἐμπαθής καὶ εὐέξαπτος. οἱ τοιοίδε βροτῶν = ἐκ τῶν ἀγθρώπων ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι τοιοῦτοι, οἵοις εἶμαι ἔγω. λελογισμένοι εἰσὶν ὄρθως = ἔχουν λάβει ὄρθην σκέψιν. διατὰ τὸν βίον = περνῶ ὅλην μου τὴν ζωήν. γνώμης μέτα = μετὰ γνώμης = μὲ σύνεσιν. ἔστιν ἵνα = ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὄποιας. τὸ ἵνα τοπικόν. ἔστι χῶπου = ἔστι καὶ ὅπου = ἐνιαχοῦ, ἐνίστε. λίαν φρονῶ = εἶμαι ὑπερβολικὰ σοφός. γνώμην ἔχει χρήσιμον = εἶναι χρήσιμον (πρᾶγμα) ἡ φρόνησις, ἡ ὄρθη κρίσις.

ε') 926 - 958

ἐν Χείρωνος = ἐν δόμοις Χείρωνος. Χείρων ὁ εὔσεβέστατος τῶν Κενταύρων. ἡγοῦμαι καλῶς = ἀσκῶ καλῶς τὰ ἡγεμονικά μου δικαιώματα. παρέχων ἐλευθέραν φύσιν = παρουσιάζων ἐλευθερίαν (ἀνεξαρτησίαν) γνώμης. "Αρη κοσμήσω δορὶ = τὸν θεὸν τοῦ πολέμου" Αρην θὰ τιμήσω διὰ τῶν ὅπλων. πρὸς τῶν φιλάτων· ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ παθοῦσσα. τὰ φίλτατα = οἱ συγγενεῖς (ἔδῶ ὁ σύζυγος). οἴκτον περιβαλῶν τοσοῦτον = ἀφ' οὗ σὲ περιέβαλα μὲ τόσην συμπάθειαν. οὐδὲ δὴ κατ' ἀνδρα γίγνεται νεανίαν = δοσην ἡμπορεῖ νὰ παράσχῃ εἰς νέος. καταστέλλω (τινὰ) = καταπραῦνω, καθησυχάζω. ἔμη φατισθεῖσα = ἐμοὶ εἰς γάμον δοθεῖσα. τούμδον δέμας = ἐμέ, ἔμαυτόν. ἔμπλέκω πλοκάς = τυλίγω εἰς μηχανορραφίας. εἰ καὶ μὴ = εἰ καὶ μὴ ἥρατο σίδηρον = ἀνέσυρε τὸ ξίφος. τούνομα τούμδον φονεύσει· προσωποποιία. δι' ἐμὲ διά τε τοὺς ἔμους γάμους· ἐν διὰ δυοῖν. δεινὰ κούκη ἀνεκτά. σχῆμα ἐκ παραλλήλου. τλᾶσσα = ὑπομείνασσα

ἡτιμασμένη ἀνάξια = ύποστᾶσα προσβολήν, ἡς δὲν ἦτο ἀξία. θαυμαστὰ ὡς = ἀντί : θαυμαστῶς ὡς· ἐπιτείνει τὸ ἀνάξια = εἰς βαθὺὸν καταπληκτικόν. κάκιστος = προστυχώτατος. τὸ μηδὲνικὸν (ἀνήρ) ἐν ἀνδράσι. ὡς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγώντας = σὰν νὰ μὴ ἥμουν υἱὸς τοῦ Πηλέως, ἀλλ' υἱὸς κακοῦ δαίμονος.

Καὶ ὁ Ἐδριπίδης, ὡς ὁ "Ομηρος, ἔξαιρει τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἀχιλλέως. Ὁ Ἀχιλ. ἀντιτάσσει πρὸς ἑαυτὸν τὸν Μενέλαον, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ ἡθικὸς αὐτουργὸς τῆς ἀπάτης.

μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον = μὰ τὸν μεγαλώσαντα μέσα στὰ ὑγρὰ κύματα. φυτουργὸν = πατέρα· ὁ Ἀχ. ὡς νέος εἶναι εὔεπιφορος εἰς τοὺς ὄρκους. οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρα = οὐδὲ μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου τοῦ. ὥστε προσβαλεῖν (χεῖρα) πέπλοις = ὥστε νὰ ἐγγίσῃ τοὺς πέπλους. Σίπυλος ἔσται πόλις = ἡ Σίπυλος θὰ ἔχῃ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως. Σίπυλος, πόλις τῆς Φρυγίας, ἡς ἐβασίλευεν ὁ Τάνταλος, ὁ γενάρχης τῶν Πελοπιδῶν. ὅρισμα βαρβάρων = περιφέρεια βαρβ. ὅθεν πεφύκασι γένος = ὅθεν ἔλκουν τὴν καταγωγὴν των. κεκλήσεται = θὰ ἀκούεται. ἐνάρχομαι· λέγεται καὶ κατάρχομαι καὶ ἔξαρχομαι = κάμνω ἀρχὴν (τελετῆς). προχύται = οὐλοχύται = κριθαὶ ἀδρῶς ἀληλεσμέναι = κριθάλευρα. χέρνιψ (ἡ) = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, δι' οὗ ἔνιπτον τὰς χεῖρας. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνήρ· μάντις ὑποκ., τίς ἀνήρ κατηγορούμενον = τί εἴδους ἀνθρωπος εἶναι ὁ μάντις δεῖς = ἀφ' οὗ οὗτος. τυχῶν = στὴν τύχην ἀνάφερε εἰς τὸ δόλιγ' ἀληθῆ λέγει. μὴ τύχη = δὲν ἐπιτύχη. διοίχεται = χάνεται, γίνεται ἄφαντος.

ς') 959 - 991

ἔκατι· στίχ. 373. θηρῶσι λέκτρον τούμὸν = ἐπιδιώκουν τὸν γάμον μου· ἡ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς. Ὕβριν ὕβρισεν ἡμᾶς = μᾶς προσέβαλε. τούμὸν ὄνομα = τὴν ἄδειαν νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ὄνομά μου. ἔμοι πάρα = παρ' ἔμοι. θήραμα· παράθεσις = ὡς δόλωμα. ἔμοι μάλιστ' ἐπείσθη = ἀπὸ τὸ ἴδιον μου ὄνομα κυριώτατα ἐπείσθη, παρεπείσθη. ἔκδοῦναι θυγατέρα ἔμοι πόσει (κατηγ.) = νὰ δώσῃ εἰς ἔμε ὡς εἰς σύζυγον τὴν θυγατέρα τῆς : τὸ ὄνομά μου ὡς συζύγου τῆς κόρης τῆς τὴν ἐπλάνεψε. ἔδωκα τὰν = ἔδωκά τοι ἀν = θὰ

ἔδιδα τὴν ἄδειαν βέβαια. **"Ελλησι δοτ. χαριστ. νόστος πρὸς Ἰλιον** κάμνει ἐν τῷδε = ἡ εἰς Ἱλιον ἐκστρατεία προσκρούει εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον. Βεβαίως θὰ ἔδυσκολευόμην νὰ δώσω τὴν ἄδειαν, ἀλλὰ θὰ τὴν ἔδιδα προκειμένου περὶ τῆς σωτηρίας ὅλης τῆς Ἐλλάδος. Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἔχει πανελλήνια αἰσθήματα. **'Η Κλυταιμήστρα...** λέγει ταῦτα καθ' ἐαυτὸν ὁ Ἀχιλλεὺς. τὸ κοινὸν ὧν μέτ' ἐστρατευόμην = τὸ κοινὸν συμφέρον (τούτων), μεθ' ὧν ἔξεστράτευον. οὐδέν εἴμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις = δὲν ἔχω καμίαν σημασίαν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν στρατηλατῶν τούλαχιστον. ἐν εὔμαρει (ἐστιν) = εἶναι εὔκολον (δι' αὐτούς). εὔμαρής = εὔκολος, εὐχερής. δρᾶν καὶ μὴ δρᾶν καλῶς = νὰ μὲ μεταχειρίζωνται καὶ καλὰ καὶ ἀσχημα. εἰσεται· μέλλ. τοῦ οίδα. σίδηρος· κατὰ συνεκδοχὴν = τὸ ξίφος. χρανῶ· μέλλ. τοῦ χραίνω = μοιλύνω· κηλίσιν αἷματος φόνου. πρὶν ἐλθεῖν (με). ἔξαιροῦμαι = ἀποσπῶ. θεός πέφηνά σοι = ἔχω εύρεθη̄ διὰ σὲ ὡς θεός, ὅπως καὶ σὺ μὲ ἔχεις φαντασθῇ. μέγιστος = ἴσχυρότατος. οὐκ ὥν· ἐνδοτ. ἡ μετοχή. θεός πέφηνά σοι - οὐκ ὥν - ὅμως γενήσομαι· πολὺ παιδικά. Ο Εύριπίδης ζητεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὸν Ἀχιλλέα εἰς τὰς σκέψεις του ὡς ἄωρο. παιδί. σεμνὴ = σεβαστή. φεῦ = εὔγε. πῶς ἀν σ'. ἐπαινέσαιμι = πῶς θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ σὲ ἐπαινέσω. λίαν λόγοις = μὲ νπερβολικὰ λόγια. μηδὲ = κακ. μή. ἀπόλλυμι τὴν χάριν = χάνω τὴν δύναμιν νὰ εὐχαριστήσω. ἐνδεῶς τοῦδε (τοῦ ἐπαινεῖν) = μὲ ἐλλιπῆ, ἀνεπαρκῆ πρὸς τοῦτο λόγια, μὲ ἐπαίνους περιωρισμένους = πῶς θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ σὲ ἐπαινέσω, χωρὶς νὰ φανῶ ὅτι σὲ κολακεύω μὲ νπερβολικὰ λόγια μήτε ὅτι εἰμαι ἀχάριστος μὲ περιωρισμένας εὐχαριστίας. ἀγαθοὶ = οἱ ἀγαθοί. αἰνῶ ἄγαν = εἰμαι νπερβολικὸς εἰς τοὺς ἐπαίνους. παραφέρω = προβάλλω (εἰς τὸ μέσον) ὡς. ἐπιχείρημα, φέρω. οἰκτρὸς = ὁ οἰκτον προκαλῶν. Ιδίᾳ νοσοῦσα = πάσχουσα προσωπικῶς· ἡ μετοχὴ εἶναι αἰτιολογική. ἀγνοοσις κακῶν ἐμῶν = ἀπηλλαγμένος τῶν συμφορῶν μου = ξένος πρὸς τὰς συμφοράς μου. ἀλλ' οὖν = ἀλλ' ὅμως. ἔχει τι σχῆμα ἀνήρ ὁ χρηστός = κάμνει καλὴν ἐντύπωσιν ἀσφαλῆς ὁ χρηστός, ὁ εὐγενῆς ἀνήρ. κανὸν ἀπωθεῖ η̄ = καὶ ἀν εἶναι μακρὰν τῶν συμφορῶν = καὶ ἀν εἶναι ξένος πρὸς τὰς ἀλλοτρίας συμφοράς. η̄: αἰτιαν σημαίνει = διότι ἔγω. οἰηθεῖσα· ἐνδ. μτχ. κενὴν κατέσχον ἐλπίδα = εἰδα τὰς ἐλπίδας μου ματαιουμένας. τάχα = ἵσως. δρνις γένοιτ' ἀν = οἰωνὸς ἥθελε γίνει κακός. ἐμὴ παῖς θανοῦσα = ἡ κόρη μου, ἐὰν σφαγῇ. σοῖς μέλλουσι γά-

μοις = διὰ τὸν μέλλοντα γάμον σου. εὖ μὲν ἀρχὰς εἰπας, εὖ δὲ καὶ τέλη = καὶ καλὰ ἄρχισες καὶ καλὰ τελείωσες.

ζ') 992 - 1035

νιν = αὐτὴν τὴν θυγατέρα μου· ὑποκ. τοῦ περιπτύξαι. ἀπαρθένευτα = ἀπρεπῆ εἰς παρθένον. **ἔχουσα** δι' αἰδοῦς δῆμον ἐλεύθερον = ἔχουσα τὴν αἰδημοσύνην εἰς τὸ βλέμμα ως ἐλευθέρα, ως ἀρμόζει εἰς αὐτὴν. **ἔχουσαν** ἐλευθεροπρεπῆ ἀνατροφήν. **ταύτα τεύξομαι** = θὰ ἐπιτύχω τὰ ἴδια, δηλ. τὸν οἰκτόνον σου. **οὐ παρούσης** = χωρὶς νὰ είναι παρούσα· καὶ μὲ τὴν ἀπουσίαν της. **σεμνὰ σεμνύνεται** = ἡ σεμνότης είναι σεμνότης, δὲν χάνει ποτὲ τὴν ἀξίαν της. **δῆμος δὲ** = ἀλλ᾽ ὅμως. **χρέων αἰδεῖσθαι** = πρέπει νὰ χρησιμοποιῇ τις τὴν αἰδημοσύνην. **ὅσσον γε δυνατὸν** = ἐφ' ὅσον είναι δυνατόν, δηλ. ἡ αἰδημοσύνη καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ δριά της. **ἔξαγω εἰς δψιν** = παρουσιάζω εἴξω, ἐνώπιον. **ἔρχομαι εἰς δνειδος** = πίπτω εἰς τὴν κακογλωσσάν τῶν ἀνθρώπων, ἀμαρθὲς = ποὺ ἀγνοεῖ τὰ πράγματα. **ἀργός τῶν οἰκοθεν** = ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰς οἰκιακὰς ἀπασχολήσεις. **λέσχη** = φλυαρία. **πονηρὰς λέσχας** = τὰ πονηρὰ σχόλια. **κακόστομοι λέσχαι** = ἡ κακογλωσσιά. **φιλῶ** = ἀγαπῶ. **ἥξετε εἰς ἵσον** = θὰ φθάσετε εἰς τὸ αὐτὸν ἀποτέλεσμα. **ἰκετεύοντες** (τροπ. μετοχὴ) **εἰτ' ἀνικετεύτως** = εἴτε μὲ ίκεσίας εἴτε χωρὶς ίκεσίας. **ἔξαπαλλάξαι** · ἐπεξ. τοῦ ἀγών μέγιστος = σοβαρώτατος ἀγών. ως· αἵτιοι. ἀσθενές καὶ χαλαρὸν δυνάμενον νὰ παραλειφθῇ. **ἐν ἀκούσασ' ἵσθι** = ἐν ἀκουσεῖ καὶ μάθε. μὴ ψευδῶς μ' ἔρειν· ἐπεξήγησις τοῦ ἔν. **λέγων - ἐγκερτομῶν** · μετοχαὶ ὑποθ. **ἐγκερτομῶν** = κερτομῶν = περιπαίζων. **μάτην** = μὲ λόγια τοῦ ἀέρος. **δναιο· εὔκτ. ἀρ. ὠνήμην τοῦ δνίναμαι** = ὡφελοῦμαι. **δναιο** = εἴθε νὰ χαρῆς διτι ἀγαπᾶς. **ἶνα...καλῶς** = γιὰ νὰ πάρῃ καλὸ δρόμο ἡ ὑπόθεσις. **τι τοῦτ' ἔλεξας** = τοῦτο, δ ἔλεξας, τι ἔστι; = τι θέλεις νὰ εἰπῆς μὲ αὐτὸ ποὺ εἶπες; **πείθωμεν** · ὁ ἐνστάτως δηλοῦ τὸ ἐπιχειρούμενον. **κακὸς τίς ἔστι** · τὸ τίς κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ **κακὸς** = είναι πολὺ δειλός. οἱ λόγοι **καταπαλαίουσιν** · ἡ μεταφορὰ ἐκ τῆς πάλης. **ψυχρὰ ἔλπις** = ἡ ἔλπις μου αὐτὴ είναι παγωμένη· ὁξύμωρον, διότι ἡ ἔλπις θερμαίνει τὴν καρδίαν. **ἀντιβαίνω** = φέρω ἀντιρήσεις. **ει τὸ χρῆζον ἐπίθετε** = ἐάν ἥθέλετε (τὸν) πείσει (σὺ καὶ ἡ κόρη

σου) εἰς δὲ τοῦ ἔζητούσατε. οὐ τούμὸν χρεών (ἦν) χωρεῖν = δὲν θὰ ξητοῦ ἀνάγκη νὰ παρέμβω ἔγω. τοῦτο = ή συγκατάθεσίς του. ἔχει τὴν σωτηρίαν = παρέχει τὴν σωτηρίαν. ἀμείνων = καλύτερος, εὐγενέστερος (παρὰ ἐὰν περενέβαινον). εἰ τὰ πράγματα πράσσοιμι = ἐὰν ξηθελα τακτοποιεῖ τὰς ὑποθέσεις. λεγογισμένως μᾶλλον η σθένει = μὲ περίσκεψιν μᾶλλον παρὰ μὲ τὴν δύναμιν, μὲ τὴν πυγμήν. καλῶς κρανθέντων· κραίνω καὶ κραιαίνω = ἔκτελῶ· ή μετοχῇ ξδει νὰ είναι εἰς δόνομ. συμφωνοῦσα πρὸς τὸ ὑποκ. τῆς προτάσεως τάδε, ἀλλ' ἐτέθη κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον ἐμφάσεως χάριν = ἐὰν τὰ πράγματα αὐτὰ ἐδῶ λάβουν τέλος καλόν. τάδε γένοιτ' ἀν πρὸς ξδονὴν φίλοις σοί τε = τὸ καλὸν τέλος τούτου ἐδῶ τοῦ ζητήματος ξηθελε χαροποιήσει τοὺς φίλους ('Αγαμ.) καὶ σέ. καν = καὶ ξδς κεῖται τὸ (ἄν). καὶ χωρὶς ἐμοῦ = καὶ ἄνευ τῆς ίδικῆς μου παρεμβάσεως. δραστέον· ἐνν. τὸ ξστι μοι = πρέπει νὰ πράξω. ποῖ ἐλθοῦσαν = ποῦ ἀφ' οὗ ἔλθω. ξμεῖς σε φύλακες οὖ χρεών φυλάξομεν = (δὲν είναι ἀνάγκη νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἀναζητήσῃς) ξμεῖς θὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ὑπόθεσίν σου, ὅπως πρέπει. 'Ο Αχιλ. δὲν δρίζει τόπον συναντήσεως, ξνα μὴ ἀναγκασθῇ ή Κλ. νὰ περιφέρεται διὰ μέσου τοῦ στρατοπέδου. μὴ τις = ξνα μὴ τις. Δαναῶν· ή γεν. καὶ εἰς τὸ τις καὶ εἰς τὸ δχλον, στείχουσαν· κατηγ. μετοχῇ εἰς τὸ ξδη σε. ἐπτοημένην· τραπ. μετοχῇ εἰς τὸ στείχουσαν. μηδὲ αἰσχυνε· κατὰ παράταξιν ἀντὶ τοῦ: μηδ' αἰσχύνης = καὶ οὕτω προσβάλης πατρῶον δάμον = τὴν ὑπόληψιν τῆς πατρικῆς οἰκογενείας. κακῶς ἀκούω = κατηγοροῦμαι, φέργομαι. μέγας (ἦν) = εἶχε μεγάλην ὑπόληψιν. ἄρχε = προηγοῦ, ὑποδείκνυε τὸ τί πρέπει νὰ γίνη. ὥν· αἰτιολ. μετοχή. κυρήσεις ἐσθλῶν = θὰ ἀνταμειφθῇς. εἰ εἰσι θεοί = ἐὰν ὑπάρχουν θεοί. εἰ δὲ μὴ εἰσι, τί δεῖ πονεῖν; τις ή ἀνάγκη ματαίως νὰ κοπιάζῃ τις.

'Ο Εύριπίδης κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Πρωταγόρου ἀμφιβάλλει διὰ τὴν ὑπαρξίν τῶν θεῶν.

'Ο Αχιλλεὺς ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ή δὲ Κλυταιμῆστρα ἐπανέρχεται εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνήν.

Τὸ τμῆμα τὸ ἐρμηνευθέν, τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τῶν στίχων 801 - 1035, τὸ διαλογικόν, τὸ ἐπακολούθον εἰς τὸ Β' στάσιμον, ὀνομάζεται Γ' ἐπεισόδιον, ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν Δ' πρᾶξιν τῆς σημερινῆς τραγωδίας, ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς τρεῖς σκηνάς. 'Ἐν τούτῳ τῷ τμή-

ματι ἡ ἐνεργὸς ἐπέμβασις τοῦ Ἀχιλλέως παρουσιάζει ἀνακοπομένην προσωρινῶς τὴν πρᾶξιν (θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας). Τὰ συναισθήματα τῶν θεατῶν εἰναι ἵλαρότης ἀπὸ τὴν α' σκηνήν, οἶκτος πρὸς τὴν ὑποφέρονταν *Κλυταιμ.* καὶ ἐπὶ τὸς διαβεβαιώσεις τοῦ Ἀχιλλέως.

‘Ο Χορὸς ἐν τῇ ἐπισκοπήσει τοῦ προηγηθέντος ἐπεισοδίου καθηλώνει τὸ βλέμμα τον εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὃν τόσαι σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ ἀρεταὶ κοσμοῦν, γόνον τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, ὃν τοὺς πατηρυοικοὺς γάμους ἐτίμησαν οἱ θεοί, αἱ Μοῦσαι καὶ οἱ Κένταυροι. Τοὺς γάμους τούτους ποιητικώτατα περιγράφει ἐν τῷ χορικῷ, τὸ δόποιον ἄδει καὶ τὸ δόποιον θὰ ἐρμηνεύσωμεν.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ 1036 - 1097

(Στροφὴ 1036 - 1057)

Ūμέναιος = γαμήλιον ἄσμα. διὰ λωτοῦ **Λίβυος** = ὑπὸ τοὺς ἥχους αὐλοῦ Λιβυκοῦ. Λωτὸς εἰδός φυτοῦ, ἔξ οὗ κατεσκεύαζον σύριγγας. **Λίβυος**· τὸ συγκεκριμένον ἀντὶ τοῦ γενικοῦ ἄλλως ὁ Λίβυς λωτὸς ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ἄριστος, διὰ νὰ κατασκευάζωνται σύριγγες. μετά τε φιλοχόρου κιθάρας = μὲ τὴν εἰδικὴν διὰ τὸν χορὸν κιθάραν. ὑπό τε συρίγγων καλαμοεσσᾶν = καὶ μὲ συνοδείαν συρίγγων ἀπὸ καλαμια. ἔστασεν **ἰαχάν** = ἔστησεν, ἔξεβαλε βοήν, ἀντήχησε προσωποποιία. τίς ἄρ' **ūμέναιος** ἔστησεν **ἰαχάν** = σὰν τί τάχα νὰ ἥτο τὸ γαμήλιον ἄσμα, τὸ δόποιον ἀντήχησε κτλ. **Πιερίδες** = αἱ Μοῦσαι. παρὰ **δαιτὶ** = ἐπάνω εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **δαις θ.** = συμπόσιον, πρβλ. δαιτυμών. **ἴχνος** = πούς. **μελωδοῖς** ἀχήμασι = μελῳδικοῖς ἡχήμασιν, ἄσμασι. **κλέω** καὶ **κλεῖσω** = ἐγκωμιάζω, ὑμνῶ. **Αἰσικίδαν (-ην)** = τὸν υἱὸν τοῦ Αἰσικοῦ, τὸν Πηλέα. **καθ' ὅλαν Πηλιάδα** = κάτω εἰς τὸ δάσος τοῦ Πηλίου· τοῦτο εἰναι ἐπεξήγησις τοῦ ἀνωτέρω: ἀν' **ὅρος Κενταύρων**. **Δαρδανίδας** = ὁ υἱὸς ἢ ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, ὁ Γανυμήδης, δοτις ἥτο Τρώως ἔφηθος. Τοῦτον ὁ Ζεὺς ἤρπασεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἵνα θέλγῃ τοὺς θεοὺς ἐκεὶ μὲ τὸ κάλλος του καὶ οἰνοχοῇ εἰς τὴν τράπεζαν. **φίλον τρύφημα** (τρυφῶ) = τὸ ἐντρύφημα τὸ ἀγαπητόν. **ἀφύσσω** = ἀντλῶ. **λοιβὰ** = σπονδή, νέκταρ. ἐν γυάλοις χρυσόοισι **κρατήρων** = μέσα ἀπὸ τὴν κοιλίαν κρατήρων χρυσῶν· τὸ χρυσέοισι καθ' ὑπαλλαγὴν πρὸς τὸ γυάλοις ἀντὶ νὰ εἰναι τὸ κρατήρων.

λευκοφαής = δ φέγγων ἀπὸ τὴν λευκότητα. εἰλισσόμεναι = ἐλισ-
σόμεναι· εἰλισσόμεναι κύκλια = στριφογυρίζουσαι κυκλικῶς. ἔχό-
ρευσαν γάμους = ἔώρτασαν τοὺς γάμους μὲν χορούς.

Αντιστροφή (1058 - 1079)

Θίασος = ὅμιλος. **ἱπποβάτας** = ἵπποπόδαρος· καθ' ὑπαλλαγὴν
εἰς τὸ θίασος ἀντὶ εἰς τὸ Κενταύρων, οἴτινες κατὰ τὸ κάτω ἥμισυ ἡσαν
ἴπποι· ὅθεν καὶ τὸ **ἱπποβάτας**. **ἔμολεν** = ἥλθεν· ἀνὰ **ἔμολεν** = ἥλθεν
ἐπάνω ἐπὶ **κρατῆρα Βάκχου** = εἰς τὰ βάρελια τὰ γεμάτα κρασί. Οἱ
Κένταυροι πολὺ ἡγάπων τὸν οἶνον. **ἔλαται** σὺν **στεφανώδει** τε
χλόᾳ = μὲν κλάδους ἔλατης καὶ μὲν στεφάνια ἀπὸ πρασινάδα. **ἀνέκλα-**
γον· ἀδρ. β' τοῦ **ἀνακλάζω** καὶ ἀδρ. α' **ἀνέκλαξα** = ἐφώναξα δυνατὰ
(ἀνὰ) **μέγα** = μεγαλοφώνως· τὸ **ἀνακλάζω** κυριολεκτεῖται ἐπὶ **ζῷων**
ἐνταῦθα ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν **ζῷῳδη** ἐμφάνισιν τῶν Κενταύρων.
ὦ **Νηρὴι** κόρα, παῖδα... **ἔξονόμαζεν** ἡ σειρά: ὦ **Νηρὴι** κόρα,
Χείρων μάντις δ φοιβάδα μοῦσαν εἰδὼς **ἔξονόμαζε** γεννάσειν
(= τέξεσθαι) σε (ὑποκ.) **παῖδα** (ἀντικ.), μέγα φῶς (παράθεσις
εἰς τὸ παῖδα) **Θεσσαλίᾳ** (δοτ. χαριστ.). **φοιβάς** μοῦσα = ἡ μαντικὴ
τέχνη. **ἔξονομάζω** = ἕρητῶς λέγω, ἀποκαλύπτω. φῶς· μεταφορικῶς
σημαίνει σύμβολον τῶν ἐλπίδων, σωτηρίαν, χαράν, δόξαν, αἰγλην. δς
ἥξει... ἀ νιν ἔτικτε· ἡ σειρά: δς ἥξει κλεινὰν χθόνα **Πριάμοιο**
σὺν λογχήρεσι ἀσπισταῖς **Μυρμιδόνων** ἐκπυρώσων (νιν) γᾶθεν
περὶ σώματι κεκορυθμένος ἔνδυτα ὅπλων χρυσέων **Ἡφαιστο-**
πόνων ἔχων δωρήματα ἐκ θεᾶς ματρὸς **Θέτιδος**, ἀ ἔτικτε νιν.
ἀσπιστής = ἀσπιδοφόρος, ὅπλιτης. **λογχήρης** (λόγχη, ἀράρισκω) =
λογχοφόρος, δορατομάχος. **ἐκπυρόω** - ω = πυρπολῶ, ἔξαφανίζω. γᾶ-
θεν = ἐκ θεμελίων. **ἔνδυτά** ὅπλα = φορετὰ ὅπλα. **ἥφαιστόπονος** =
ἥφαιστότευκτος = ἔργον τοῦ **Ἡφαιστοῦ**. **δωρήματα** = δῶρα... ἐννοεῖ
ὁ **Χορὸς** τὰ ὅπλα τοῦ **Ἀχιλλέως**, τὰ ὅποια ὁ **Ἡφαιστος** κατεσκεύασε
κατὰ παράκλησιν τῆς **Θέτιδος** ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, κασσιτέρου καὶ χαλ-
κοῦ· δρα παρ' **Ομήρω** Σ 468 κ.έ. μακρὰν περιγραφὴν τῆς κατασκευῆς
καὶ διακοσμήσεως αὐτῶν. **δαίμονες** = οἱ θεοί. **τίθημι** = καθιστῶ. **μα-**
κάριον· κατηγ. τοῦ γάμου· γάμον **θ'** **διμεναίσους**· χάριν ποικιλίας.
εῦπατρις = ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας, γονεῖς **μακάριον**· ἡ λέξις
σκοπίμως ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Εύριπίδου ἐν τέλει τῆς ἀντιστροφῆς, ἵνα

έξαρθῇ ἡ ἀντίθεσις τῆς μακαριότητος τῶν γάμων τούτων πρὸς τοὺς οἰκτροὺς δῆθεν γάμους τῆς Ἰφιγενείας ἐν τῇ ἐπωδῷ.

Ἐπωδὸς (1080 - 1097)

σὲ δέ· ἀντιθέτως, τούναντίον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Θέτιν· ἡ ἀντιθέσις ἰσχυρά· ἡ σύνταξις: στέψουσι καλλικόμαν πλόκαμόν σε (σου)· καλλικόμας (-ης) πλόκαμος = πλόκαμοι τῆς ὥραιας κόμης. ὡστε μόσχον (θ.) = ὡσὰν δάμαλιν· εἰς τὸ στέψουσί σε ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ αἰμάσσοντες λαιμόν σε (σου) ὡστε μόσχον (ώστε λαιμὸν μόσχου). πετραῖα ἄντρα = βραχῶδη, ἀπόκρημνα ἄντρα. δρεία = δρεσίβιος. ἀκήρατος = ἀγνή, ἀμόλυντος (ἐκ ταύρου). βρότειος = ἀνθρώπινος. βαλιὰ = παρδαλή. αἰμάσσω = κυλίω εἰς τὸ αἷμα, σφάζω. οὐ σύριγγι τραφεῖσάν (σε) = ἂν καὶ δὲν ἐμεγάλωσες εἰς τὴν μουσικὴν τῶν σουραυλιῶν. οὔδ' ἐν φοιβδήσεσι = οὐδὲ εἰς τὰ συρίγματα. παρὰ δὲ ματέρι = ἀλλὰ πλησίον τῆς μητρός σου· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ οὐ σύριγγι τραφεῖσαν. γάμον· παράθ. εἰς τὸ σέ: νύμφην, σύζυγον. νυμφόκομος· παθητικῆς σημασίας = νυμφοστολισμένη. Ἰναχίδαι· οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰνάχου, πρώτου βασιλέως τοῦ "Αργους". Ἰναχίδαι συλλήβδην καὶ οἱ Ἀργεῖοι λέγονται. γάμον νυμφόκομον Ἰναχίδαις = στολισμένη ὡς νύμφη διὰ γάμου μὲν ἔνα ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰνάχου, μὲ ἔνα ἀπὸ τοῦ, ἵπιφανεῖς Ἀργείους. ποῦ τὸ ταῖς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ (τὸ) ταῖς ἀρεταῖς πρεπεῖ· ὥπον σθένει τι; σθένει τι = ἔχει δύναμιν τινα. δπότε = καθ' ἥν στιγμήν. ἀσεπτον = ἡ ἀσέβεια. ἔχει δύναμιν = ἰσχύει. ἀ δ' ἀρετὰ ἀμελεῖται θνατοῖς κατόπισθεν = ἡ δὲ ἀρετὴ περιφρονεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων στρεφόντων πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα. καὶ (δπότε) μὴ κοινὸς ἀγών σβροτοῖς (ἔστι) = οἱ ἀνθρώπωι δὲν καταβάλλουν ἀπὸ κοινοῦ προστάθειαν (διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡθικὴ ἐξυγίανσις). μὴ τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ = μήπως ἐπέλθῃ τῶν θεῶν δργὴ = πρὸς ἀποτροπὴν τῆς θείας ὄργης. ποῦ· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. τὸ ταῖς αἰδοῦς πρόσωπον· προσωποποία.

"Η σύνδεσις πρὸς τὰ προηγούμενα εἶναι ἡ ἔξῆς : ἡ θυσία τῆς Ἰφ. εἶναι δεῖγμα τῆς ἡθικῆς ἐκτροπῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς θρησκευτικῆς διαστροφῆς· οὐδαμοῦ πλέον φαίνεται ἀγνότης ἡθῶν καὶ εὐσεβείας· πανταχοῦ κρατεῖ καὶ βασιλεύει ἡθικὴ ἀναρχία.

Ο ποιητής πρὸ τῆς τερατώδους θυσίας τῆς Ιφιγενείας αἰρεται εἰς ἀνωτέρας ηθικὰς σφαιρὰς καὶ δριμύτατα καυτηριάζει τὴν ηθικὴν ἔξαθλίωσιν τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1098 - 1275)

α') 1098 - 1126

προσκοποῦματ = παρατηρῶ, ὅπως ἀνακαλύψω τι. Ή Κλ., μαθοῦσα ἀπὸ τὸν πρεσβύτην ὅτι πρόκειται ὁ Ἀγ. νὰ φονεύσῃ τὴν θυγατέρα της, ταράσσεται καὶ ταραχεῖσα ἔξέρχεται ἀπὸ τοὺς οἴκους, ἵνα μάθῃ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς τὰ διατρέχοντα. **πόσιν** = τὸν σύζυγον. **χρόνιον** ἀπόντα = ἀπὸ πολλοῦ χρόνου, ἀπὸ πολλὴν ὥραν ἀπουσιάζοντα. **κάκλελοιπότα στέγας** = σχῆμα πρωθύστερον. ἐν δακρύοισί (=έστι) = δακρύει. **πολλὰς** ιεῖσα μεταβολὰς δδυρμάτων = δδυρομένη κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους, μεταβάλλουσα πολλάκις τὸν τόνον τῶν δδυρμῶν, τῶν θρήνων. **ἀκούσασσα** = ἐπειδὴ ἤκουσε. **μνήμην** δ' ἀρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος **Ἀγαμέμνονος** τοῦδε = ἀλλ' ἵδού ὅτι ἔρχεται ἐδῶ πλησίον ὁ Ἀγαμέμνων, τὸν ὅποιον είχα εἰς τὸν νοῦν μου. **εὔρεθησεται** = θὰ ἀποκαλυφθῇ. **Λήδας γένεθλον** = **Λήδας κόρη.** ἐν καλῷ = εἰς κατάλληλον στιγμήν. **παρθένου χωρὶς** = χωριστὰ ἀπὸ τὴν κόρην, ἐν ἀπουσίᾳ τῆς κόρης. **γάμουμέναι** = αἱ μελλόνυμφοι. **τί δ'** ἔστιν, οὐ σοι καιρὸς ἀντιλάχυται; = ἀλλὰ τί εἰναι ἐκεῖνο, τοῦ ὅποιου ἡ εὐκαιρία σὲ ἔχει πιασμένον καὶ σὲ κρατεῖ κολλημένον; τί εἰναι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον σοῦ κινεῖ τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ ὅποιου δὲν θέλεις νὰ χάσῃς τὴν εὐκαιρίαν; **Ἡ ἀνώμαλος** ἐν προκειμένῳ σύνταξις ἐνδεικτικὴ τῆς διεγέρσεως τῆς Κλυταιμήστρας. **Ο Ἀγ.** ἀνεξάντλητος εἰς φυδολογίας μεταχειρίζεται ἐπιτετηδευμένην ἀβρόφρονα γλῶσσαν θέλων νὰ κερδήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς συζύγου του. **Ἐκπεμπε παῖδα δωμάτων πατέρος μέτα** = φώναξε τὴν κόρην ἔξω καὶ ἀφησέ την νὰ πηγαίνῃ μὲ τὸν πατέρα της (εἰς τὸν βωμὸν ἐννοεῖ ὁ Ἀγαμ.). **ώς** = διότι. **πάρεισι** = εἰναι εἰς τὴν διάθεσιν μας. αἱ χέρνιβες ηύτρεπισμέναι = τὸ ἡγιασμένον ὅδωρ ἡτοιμασμένον. **βάλλειν χεροῖν πῦρ καθάρσιον** = διὰ νὰ ῥαντίζωμεν μὲ τὰς χειράς μας πῦρ καθαρικόν, πρὸς ἀγνισμόν, καθαρισμόν. **θεᾶ** δοτ. χαρ. μέλανος αἷματος φυσήματα. **παράθεσις** εἰς τὸ ἄς πεσεῖν χρεών (αἱ ὅποιαι μόσχοι πρέπει νὰ πέσουν χάριν

τῆς θεᾶς). φυσῶσαι μαῦρον αἴμα ἀπὸ τὸν λαιμόν των, καθ' ὃν χρόνον θὰ σφάζωνται ὅρα τὸν πληθ. ἀριθμὸν χέρνιβες — προχύται — μόσχοι· τί πλουσία καὶ μεγαλοπρεπής θυσία! Οὕτω θὰ εὐχαριστηθῇ ἡ μήτηρ. τοῖς ὄνόμασι = μὲ τὰς λέξεις. οὐκ οἰδ' ὅπως τὰ ἔργα σου χρή μ' ὀνομάσασαν εὑν λέγειν = δὲν ξέρω πῶς πρέπει νὰ ὀνομάσω τὰ ἔργα σου, διὰ νὰ τὰ χαρακτηρίσω ἐπιτυχῶς. ἄπως χρή· πλαχ. ἔρωτησις ἐκ τοῦ οἴδα. Τὰ ἔργα τοῦ Ἀγ. ἥσαν πράξεις διπλοπροσωπίας καὶ πατρὸς ἀστόργου καὶ ἀπάτορος. πατρὸς ἢ μέλλει (ἐν. ποιήσειν)· ἢ μέλλει = τὰ βουλεύματα· εἰς τοῦτο δ' ἀποδοτέον τὸ πατρός. χύπδ = καὶ ὑπό. ὑπὸ τοῖς πέπλοις = ὑποκάτω ἀπὸ τοὺς πέπλους, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν πέπλων· πέπλος ἔνδυμα γυναικῶν πλατύ καὶ μακρόν, τὸ ὅποιον περιεβάλλετο περὶ τὸ σῶμα καὶ ἐπορποῦτο ἐπὶ τῶν ὕμων καὶ ἐξώνυντο, ἔγχρωμον. ἴδού πάρεστιν ἥδε πειθαρχοῦσα σοι· ἡ Ἰφ. παρέρχεται φέρουσα· πέπλον καὶ τὸν Ὁρ. Ἡ παρουσία τοῦ μικροῦ, ἵνα συγκλονισθῇ μᾶλλον ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἀνοσίας πράξεως. τὰ ἄλλα = ὡς πρὸς τὰ ἄλλα = ὡς πρὸς τὴν ἄλλην ἐποψίν τοῦ ζητήματος. πρὸ τῆσδε = πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς. τί κλαίεις; διατί κλαίεις; λέγει ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν, ἥτις θὰ παρῆλθε μὲν νέον προσωπεῖον ἐμφαῖνον δάκρυα, ἥ κεκαλυμμένη ὑπὸ τοῦ πέπλου ἔδιδε τὴν ἐντύπωσιν κλαιούσης. οὐδ' ἔθοι ἥδεως ὁρῆς = καὶ δὲν ἔχεις πλέον χαρωπὸν τὸ βλέμμα· ἔρεισασα = καρφώσασα. πρόσθ' (= πράσθε ὅμματος) ἔχεις πέπλους. τίν' ἀν λάβαιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν; τίνα· ἀντικ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ κατηγορούμενον ἀρχὴν ἀντὶ νὰ εἶναι τί = ἀπὸ ποῦ νὰ ἀρχίσω νὰ ἔξιστορῷ τὰς συμφοράς μου; πάρα = πάρεστι = εἶναι δυνατόν. ἀπασι· ἀντικ. τοῦ ἀπαρεμφ. χρήσασθαι πρώτοισι· κατηγ. κάν = καὶ ἐν' καὶ ἀν εἶναι εἴτε μεταξὺ τῶν τελευταίων εἴτε μεταξὺ τῶν μέσων, ὅπουδήποτε καὶ ἀν εἶναι. Μὲ ἄλλους λόγους, ἡ Κλ. λέγει: αἱ συμφοραὶ μου δὲν ἔχουν οὔτε ἀρχὴν οὔτε μέσον οὔτε τέλος. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ προσώμιον. Τῆς Κλ. ὁ λόγος διωκόπτεται ὑπὸ τοῦ Αγ. προσποιουμένου διὰ δὲν ἔννοει τὴν γλῶσσαν τῆς συζύγου του, συνεχίζεται δὲ ὅταν ὁ Ἀγ. ἀναγκάζεται νὰ σιωπήσῃ ἐλεγχόμενος.

β') 1127 - 1156

ώς· ἐπιφώνημα.. εἰς ἐν ἥκετε = εἰσθε σύμφωνοι. σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν δυμάτων = παραυσιάζοντες κάποιαν σύγχυ-

σιν καὶ ταραχὴν εἰς τὸ βλέμμα. 'Η σύγχυσις ἔξεδηλοῦτο ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τοὺς λόγους, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν στάσιν τῶν γυναικῶν (καὶ τῶν τοῦ Χοροῦ περιλαμβανομένων). εἴτε² = εἰπέ· εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ γενναῖως (= εἰλικρινᾶς). ἀν = ἀ ἀν. οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ'. μ' = μὲ ἀντὶ μοι = καθόλου δὲν ἔχω ἀνάγκην διαταγῆς. τὴν παῖδα τὴν σὴν τὴν τ' ἐμήν· μετ' ἐμφάσεως εἰρημένα: τὸ στιλάγχον μας. ἔα· ἐπιφ. σχετιλασμοῦ. οὐφ· ὁ Ἀγ. ἐκπλήσσεται, διότι ἡ Κλ. κάμνει ὑπονοίας ἀδικαιολογήτους, ἀλλ' ἔκαμε τὴν ἀναφώνησιν ἔα, διότι ἐνόσησεν ὅτι τὰ σχέδιά του δὲν ἤσαν ἰδικόν του ἀποκλειστικῶς μυστικόν. τλήμονα = τολμηρά, τραγικά. ὑπονοεῖς = βάζεις στὸ νοῦ σου, ὑποψιάζεσαι. ἀ μή σε χρή· ἐννοεῖται τὸ ὑπονοεῖν. ἔχ· ἡσυχος = μένε ἥσυχος, ἥσυχαζε. κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν = καὶ φρόντισε νὰ δώσῃς ἄλλην ἀπάντησιν εἰς ἔκεινην τὴν πρώτην μου ἐρώτησιν (στίχ. 1131). εἰκότα ἦν ἐρωτᾶς, εἰκότ' ἀν κλύοις = ἀν ἐρωτᾶς λογικά, ὅρθα, λογικὰ θὰ ἀκούσῃς. Ο Ἀγ. ἀποδίδει τὴν αἰτίαν τῆς ἀστόχου ἀπαντήσεώς του εἰς τὴν ἀτυχῇ ἐρώτησιν τῆς συζύγου του. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι = δὲν διατυπώνω ἄλλην ἐρώτησιν καὶ σὺ νὰ ἀπαντήσῃς εἰς αὐτὴν μάρν μὴ λέγων ἄλλ' ἀντ' ἄλλων. πότνια = θεῖα. δαιμῶν τ' ἐμὸς = καὶ ὁ κακός μου δαιμῶν. δυσδαιμονες = δύσμοιροι. τίς σ' ἡδίκησε; ὁ Ἀγ. ὑποκρίνεται ἀγνοιαν τῆς ἀδικίας, ἡτις γινεται εἰς τὴν Κλυταιμήστραν, δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶ: ποῖος· σὲ ἔχει ἀδικήσει; τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα; τοῦτο ζητεῖς νὰ πληροφορηθῆς ἀπὸ ἐμένα; πεύθομαι = πυνθάνομαι. δ νοῦς ὅδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει = τὸ νόημα τῶν λόγων σου (ὅτι δὲν δικαιοῦμαι νὰ ἔχω παράπονον, διότι κάνεις δὲν μὲ ἀδικεῖ) δὲν ἔχει κανὲν νόημα. Λογοπαίγνιον. τὰ κρυπτά μου = τὰ μυστικά μου· ἡ λέξις κρυπτὸν λαμβάνεται ὡς οὐσιαστ., ἐξ οὐ καὶ ἡ γεν. μου. αὐτὸ τὸ σιγᾶν (σε) καὶ τὸ στενάζειν (σε) πολλά ἐστιν ὁμολογοῦντός σου = αὐτὴ ἡ σιωπὴ καὶ ὁ πολὺς στεναγμὸς ἐίναι ὁμολογία τῆς ἐνοχῆς σου. μὴ κάμης λέγων = λέγε χωρὶς νὰ κουρασθῆς εἰρων.: μὴ ὑποβληθῆς εἰς τὸν κόπον νὰ δημιλῆς, μὴ χάνῃς τὰ λόγια σου. τὸ γάρ ἀναίσχυντον τί δεῖ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ; ταῦτα λέγει κατ' ἴδειν ὁμολογῶν ὅτι ἔως τώρα ἔψεύδετο. προσλαμβάνω τῇ συμφορᾷ = ἀποκτῶ κοντά εἰς τὴν συμφοράν· τὸ ἀναίσχυντον = τὴν ἀναίσχυντίαν, τὸν τίτλον τοῦ ἀναισχύντου. ἀνακαλύψω λόγους = θὰ μιλήσω ὅρθα κοφτά, χωρὶς περιστροφάς. παρωδὸν αἰνιγμά = ὑπαινιγμὸς εἰρωνικός. προσούδισας

πέδω = πρός οὖδας (ἔδαφος) ἔρριψες · πέδω · πλεονασμ. = κατά γῆς· Τάνταλος · ήτο υἱὸς τοῦ Θυέστου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀτρέως. 'Ο Αγαμέμνων ἐνταῦθα παρίσταται ὡς τις ὡμὸς καὶ θηριώδης φονεύων καὶ τὸ νήπιον, ἵνα διὰ τούτου ἀποφύγῃ τὴν μέλλουσαν ἐκδίκησιν αὐτοῦ. 'Ο Σταύρος ποιητὴς τῶν Κυπρίων ἐπῶν, λέγει: Νήπιος δὲς πατέρα κτείνας υἱοὺς καταλείπει. 'Ο Ομ. παρουσιάζει τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς ἀγαθὸν βασιλέα καὶ κρατερὸν αἰχμητὴν. Τὸν πρώτον μετὰ τοῦ Ταντάλου γάμον τῆς Κλυτ. ἄγνωστον εἶναι ἂν ὁ Εύριπιδης ἐπενόησεν ἀπὸ ἀνάγκην ποιητικὴν ἥ ἂν εὑρεν ἥδη ὑπάρχοντα. τῷ Διὸς παῖδε ἔμώ τε συγγόνων εἶναι οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Διὸς καὶ ἀδελφοὶ τῆς Ἐλ. Διόσκουροι, Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης. μαρμαΐροντε · ἵπποισιν = ἀπαστράπτοντες μὲ τὰ κατάλευκα ἄλυγά των. Οἱ Διόσκουροι παρίστανται συνήθως ἔφιπποι ἥ ισταμένοι παρὰ τοὺς ἵππους των. 'Ο Πίνδαρος τοὺς ὄνομάζει λευκοπώλους καὶ εὐίππους. Όμηρος τις ὑμνος λέγει αὐτοὺς ταχέων ἐπιβήτορας ἵππων. ἔρρυσατό σε = σὲ ἔσωσε, σὲ γλύτωσε (πρβλ. τὸ ρῦσαι ἡμᾶς). τάμα ἔσχες αὖ λέχη = μὲ ἔλαβες ἐκ νέου σύζυγον.

γ') 1157 - 1190

οὖ = τότε. καταλλαχθεῖσα = διαλλαγεῖσα. σύμμαρτυρήσεις = θά μαρτυρήσῃς καὶ σύ. ἥ = ἥν = ἥμην γυνὴ ἀμεμπτος· εἰς τοῦτο τὸ ἀμεμπτος ἀναφέρεται τὸ περὶ σὲ σωφρονῶ εἰς Ἀφροδίτην = εἴμαι πιστὴ σύζυγος. αὔξω μέλαθρον = αὔξάνω τὴν περιουσίαν τῆς οἰκογενείας. θύραζε = ἔξω. θήρευμα = ἀπόκτημα. φλαύραν = φαύλην = εὐτελῆ. ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι = κατόπιν τῶν τριῶν παρθένων· κατὰ τὸν "Ομηρον ἡσαν αὐται ἡ Χρυσόθεμις, Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα· οἱ κατόπιν μνημονεύουσιν Ἰφιγένειαν, Ἡλέκτραν καὶ Χρυσόθεμιν. τλημόνως = σκληρόκαρδα. ἀν· γεν. διαιρ. εἰς τὸ μιᾶς. τὰ σὰ = τὰς ίδικας σου δικαιολογίας, τὴν ίδικήν σου ἀπολογίαν. ἵνα λάβῃ Μενέλεως Ἐλένην· εἶναι ἀπόκρισις εἰς τό : τίνος ἔκατιν (αὐτὴν τὴν μίαν) κτενεῖς. καλόν γέ τοι = ναί, εἶναι ὡραῖον ἀλήθεια· εἰρωνεία : ἄλλοι νὰ ἐγκληματοῦν καὶ ἄλλοι νὰ τιμωροῦνται ἀθῶοι. ἀποτεῖσαι τέκνα μισθὸν κακῆς γυναικὸς = νὰ πληρώσουν τὰ τέκνα ἀντίονα διὰ τὴν αἰσχρὰν διαγωγὴν ἀνηθίκου γυναικός. τάχθιστα = τὰ ἔχθιστα = τὰ μισητότατα (Ἐλέν.) τοῖσι φιλτάτοις { δοτ. δργαν., Ἰφιγ.)

ώνούμεθα = ἐνεστὼς τοῦ ἐπιχειρουμένου = ζητοῦμεν νὰ ἀγοράσωμεν. γίγνομαι διὰ μακρᾶς ἀπουσίας = ἀπουσιάζω ἐπὶ μακρόν. θρόνους = τὰς ἔδρας. παρθενῶνες = τὰ δωμάτια, ὅπου ἔμεναν αἱ παρθένοι. ἐπὶ δακρύοις = δακρύουσα. ὡς τέκνον - ὁ φυτεύσας πατήρ. ἴσχυρὰ ἀντίθεσις, ἥτις ἔξαίρει τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος. αὐτὸς κτανών, οὐκ ἄλλος. σχῆμα ἐκ παραλλήλου. οὐδὲ ἄλλῃ χερὶ = οὐδὲ ξένη χειρὶ. τοιόνδε μῖσος = μῖσος ἀσβεστον. ἐνδεῖ βραχείας προφάσεως = χρειαζόμεθα μικρὰν ἀφορμήν. χαὶ = καὶ αἱ. δεξόμεθα δέξιν, ἥτις σε δέξασθαι χρεών = θὰ σου κάμωμεν ὑποδοχήν, ἡ ὅποια σου χρειάζεται· σαρκασμός. κακῇ· εἰς ἥν σημασίαν καὶ ἡμεῖς· ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν ἐν Μυκήναις φόνον μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του. μήτ²: αὐτὸς γένη (κακὸς περὶ ἐμέ). εἰεν = ἔστω· εἶναι κατὰ τοὺς ἀρχαίους σύγχατθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφῆς δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα. θύσεις σὺ δὴ παῖδα = δις ὑποθέσωμεν διτὶ θὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. ἔνθα = τότε, κατὰ τὴν θυσίαν. τί σοι κατεύξει τάγαθὸν = πί καλὰς εὐχάς θὰ κάμης διὰ τὸν ἔαυτόν σου. σοι, ἀντὶ τοῦ σαυτῶ. νόστος πονηρὸς = περιπετειώδης ἐπάνοδος. οἰκοθέν γ^ρ αἰσχρῶς ἵων = ἀφ' οὗ ἀναχωρεῖς ἀπὸ τὴν πατρίδα ἐπαισχύντως· ἐπάνοδος, τῆς ὅποιας αἱ περιπέτειαι καὶ τὰ βάσανα νὰ εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸ αἰσχος τοῦ ἐκ πατρίδος ἀπόπλου· εἰρωνεία. ἡ τάρ³ (α) = ἡ τοι ἄρα = τότε λοιπὸν ἀσφαλῶς, δίχως ἄλλο. εὔφρονα ἥσομεν = εὔφρονα ἔπη ἥσομεν = θὰ ἐκστομίσωμεν εὔνοικάς εὐχάς. αὐθέντης καὶ αὐτοέντης = ὁ αὐτουργὸς τοῦ φόνου. προσβλέπω. τινὰ = ἀτενίζω τινά.

δ') 1191 - 1216

προσπίπτω τινὶ = πέφτω εἰς τὰς ἀγκάλας τινὸς = ἐναγκαλίζομαι τινα. ἔρχομαι τι διὰ λόγων = διαλογίζομαι τι. ἡ σκῆπτρά σοι μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ; = ἡ ἐνδιαφέρεσαι μόνον νὰ κινῆς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸ σκῆπτρον καὶ νὰ ἔχης τὴν ἀρχιστρατηγίαν; 'Ανάλογα ἔλεγε καὶ ὁ Μενέλαος πρὸς τὸν ἀδελφὸν (στίχ. 357). Τὸ σκῆπτρα διαφέρειν' εἶναι γραφικώτατον. Κάθε εὐγενικὸν αἰσθημα ἔφυγαδεύθη ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, λέγει πρὸς τὸν Ἀγ. ἡ Κλ., ἔνεκα τῆς φιλαρχίας καὶ μόνην· ἀποστολὴν νομίζεις διτὶ ἔχεις νὰ κινῆς τὸ σκῆπτρον ἐπιδεικτικῶς καὶ νὰ διατηρήσῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν· διὸ καὶ ἀποφασίζεις νὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. δν = ἀλλὰ τοῦτον, ἀντὶ δ, καθ' ἔλξιν

πρὸς τὸ δίκαιον λόγον = ἀλλὰ τοῦτο, τὸ ὅποῖον θὰ ἦτο μία δικαία πρότασις, ἔπειτε νὰ εἴπης. κλῆρον τίθεμαι = βάλλω κλῆρον. δτοῦ = τίνος. ἡν τόδε ἐν ἵσῳ = ἡν τόδε ἵσον. ἀλλὰ μὴ παρασχεῖν σε (ὑποκ.) παιδα σὴν (ἀντικ.). σφάγιον (κατηγ.) ἔξαίρετον = κατ' ἔκλογήν. Δαναΐδαις· δοτ. χαριστ. πρὸ μητρὸς = διὰ τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρός. οὕπερ τὸ πρᾶγμ' ἡν = τὸν ὅποῖον ἐνδιέφερε τὸ ζήτημα. ὑπότροπος = ὑποστρέψασα, ἐπιστρέψασα. κομίζουσα = περιποιουμένη. ἄμειψαι· τοῦ ἄμειβομαι = ἀπαντῶ. τούτων· γεν. διαιρ. εἰς τὸ τι (εἰ τι). συνσύζω = ἐνεργῶ ἀπὸ κοινοῦ πρὸς σωτηρίαν. λόγος = γλῶσσα, τὸ χάρισμα τῆς φωνῆς. Ὁρφεύς· υἱὸς τῆς Μούσης Καλλιόπης, μυθικὸς ἥρως, ἡτο περίφημος ποιητῆς καὶ μουσικὸς διὰ τῆς λύρας καὶ τῆς μουσικῆς συγκινῶν καὶ μαλάσσων. τὰ ἄγρια θηρία, κινῶν δένδρα καὶ λίθους καὶ ἀναστέλλων τὸν ῥοῦν τῶν ποταμῶν. Ἐμάλαξε καὶ αὐτὸν τὸν Πλούτωνα. ἐπάδω = ἄδω. δμαρτῶ τινι = ἀκολουθῶ τινα. κηλεῖν τε· συνάπτεται πρὸς τὸ πείθειν (πείθειν - κηλεῖν τε). κηλῶ = θέλγω, γοητεύω. ἐνταῦθ' ῥᾶν ἥλθον = θὰ ἐχρησιμοποιούν αὐτὸ τὸ μέσον. παρέχω = χρησιμοποιῶ. τάπ' ἐμοῦ σοφά = αὐτὰ ποὺ μόνον γνωρίζω, δηλ. τὰ δάκρυα, ὡς λέγει εὐθὺς ἀμέσως.

ε') 1217-1245.

ἰκετηρία = κλάδος. ἐλαίας μὲ λευκὰ ἔρια περιτυλιγμένας, σύμβολον τῶν ἱκετῶν. τὸ σῶμα τούμὸν ἔξάπτω σέθεν ἱκετηρίαν (= ἱκετήριον κλάδον). γόνασιν = διὰ τὴν ζωήν σου· ἡ δλη πρότασις παρενθετικὴ εἰς τὸ ἱκετεύω. ἀωρος = νέος. τὰ ὑπὸ γῆς = ὁ "Ἄδης. δοῦσα σῶμ" ἐμὸν = καθίσασα. χάριτες = θωπεῖαι. ἐν δόμοισιν ἀνδρὸς = συζύγου. θάλλω = ἀκμάζω, εἶμαι εὔτυχής. οὐμὸς = ὁ ἐμὸς λόγος = ὁ λόγος ἐμοῦ, ἐξ οὐ τὸ ἔξαρτωμένης = χρεμασμένης. ἀντιλάζυμαι = ἀντιλαμβάνομαι, πιάνομαι ἀπὸ κάτι. ὑποδοχαὶ = δεξιώσεις. δόμων· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὸ ὑποδοχαῖς. πόνων τιθηνούς ἀποδιδοῦσά σοι τροφὰς = ἀνταποδίδουσα εἰς σὲ τοὺς πολλοὺς κόπους διὰ τὴν ἀνατροφήν μου. τιθηνὸς (θάω, θηλάζω· τιθήνη = τροφὸς) = ὁ τρέφων. μὴ, (ἀποκτείνης) πρὸς σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρὸς = ἱκετεύω σε δι' ὄνομα κλπ. ὡδίνω = ἔχω ὡδῖνας (πόνους τοῦ τοκετοῦ). ὡδίς - ἴνος (θηλ.). ἐδῶ = λύπη, ἀλγος. τί μοι μέτεστι = τί σχέσιν ἔχω. Ἀλέξαγδρος = Πάρις. πόθεν = πῶς ἔγινε καὶ ἥλθε (ὁ Πάρις).

ὅμματα = βλέμμα. ἵν' ἀλλὰ τοῦτο = ἵνα (εἰ μή τι ἄλλο) τοῦτο = ἵνα τοῦτο τούλαχιστον. σέθεν μνημεῖον = σοῦ φέρη ἀνάμνησιν. μικρὸς σὺ (εἰ) ἐπίκουρος φίλοις = ὥστε νὰ: βοηθήσῃς τοὺς φίλους. ἴκετεύω πατρὸς κατὰ τὸ δέομαι τινος. αἰσθημά τοι τῶν κακῶν ἔγγίγνεται καν νηπίοις γε = καὶ τὰ νήπια ναὶ ἀσφαλῶς συναισθάνονται τὰ κακά. λίσσομαι = ἴκετεύω.

ς') 1246 - 1275

αἰδεσαί με = σεβάσου με, σεβάσου τὴν δυστυχίαν μου. κατοίκτιρον βίον = λυπήσου τὴν ζωήν μου. ἀντομαι = ἴκετεύω. νεοσσός = τὸ νεογνὸν τῶν πτηνῶν, τὸ μικρὸ πουλάκι. ηὗξημένη = ἀνεπιτυγμένη. πάντα λόγον = δ, τι εἴχα νὰ εἴπω. συντεμοῦσα ἔν = συντομεύσασα εἰς ἔν σημεῖον. νικήσω = θὰ νικήσω, θὰ πείσω. τὰ νέρθε = τὰ κάτω, τὰ ἐν "Ἄδου. οὐδέν (ἐστι) = δὲν ἀξίζουν τίποτε. κακῶς ζῆν κρείσσον ἢ καλῶς θανεῖν = προτιμότερον νὰ ζῇ κανεὶς κακῶς πάρα νὰ ἀποθάνῃ καλῶς. Ἀντιθέτως δὲ Αἴας ἐν τῷ φερωνύμῳ δράματι τοῦ Σοφοκλέους λέγει: ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι τὸν εὔγενη χρή. Εἰς ἀλλας τραγωδίας δὲ Εύριπίδης κατὰ τὰς περιστάσεις ἔχει διαφορετικὴν ἀντίληψιν διὰ τὴν ζωήν λέγων: τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρείσσον ἔστι καθθανεῖν· τὸ γάρ θανεῖν κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται. Τὸ ὅρμεμφυτον τῆς ζωῆς ἔξεγειρεται καὶ αἱ πρὸς τὸν πατέρα τῆς ἴκεσσαι συντρίβουν τὴν καρδίαν μᾶς. Εἶναι ὡραία ἡ ζωή, λέγει, δὲ Αἴδης εἶναι φοβερός, μὲ τρομάζει. Χιλιάκις προτιμοτέρα εἶναι ἡ ζωὴ δυστυχισμένη ἢ ἔνδοξος θάνατος. Τόσον γλυκεῖται εἶναι ἡ ζωή. "Ο 'Αχιλλεὺς παρ' Όμήρω λέγει δὲι θὰ ἐπροτίμα νὰ θητεύῃ παρ' ἀλλω παρὰ νὰ ἀνάσσῃ δλῶν τῶν νεκρῶν. ὡς τλῆμον = ὡς ἀθλία. ἀγών μέγας ἤκει = φοβερὸς διαπληκτισμὸς ἔχει γίνει, προκληθῆ. "Ο Χορὸς μετὰ πάντοτε μακρὸν κάπως λόγον λέγει δίστιχόν, δι' οὖ ἐκφράζει τὴν γνώμην του. συνετός είμι τὰ οἰκτρά = ἔννοιω τὰ προκαλοῦντα οἰκτον, συμπάθειαν. μαινούμην ἄν (ἔνν. εἰ μὴ φιλοίην). δεινῶς ἔχει μοι = ἡ θέσις μου εἶναι πολὺ δύσκολος. ταῦτα = τοῦτο, δηλ. τὴν θυσίαν. δεινῶς - δεινῶς· διὰ τῆς ἐπαναδιπλώσεως ἔξαίρει τὸ δύσκολον τῆς θέσεώς του· πρβλ. ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τὸ ἡμέτερον: μπρὸς γκρεμὸς καὶ πίσω βράχος. δσον (ἐστι) στράτευμα νάυψφρακτον = ναυτικὸν στρατόπεδον. δσοι τ' (εἰσὶ) ἀνακτες χαλκέων ὅπλων = ὁπλῖται

(ὑποκ.). **νόστος** = ἀπόπλους. **πύργος** = τὰ πυργωτὰ τείχη. **ἔξαιρῶ** = κυριεύω. **βάθρον Τροίας** = ἡ καθέδρα, ἡ πρωτεύουσα τῆς Τροίας. **Ἄφροδίτη τις**· τὸ τις κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει. **Ἄφροδίτη**· κατὰ συνεκδοχὴν = ἐπιθυμία. **ἀρπαγαὶ λέκτρων** 'Ελληνικῶν = ἀρπαγαὶ 'Ελληνίδων συζύγων. **οἱ** = οὗτοι λοιπόν. **λύω θέσφατα**· κατὰ τὸ λύειν νόμους = δὲν ἔκτελῶ τὴν θέλησιν. **τὸ βουλόμενον** = ἡ βούλησις. **ἢ**· δοτ. χαριστ. **δεῖ** = εἰναι ἀνάγκη. **τούτου** = ταύτης τῆς ἀνάγκης, εἰς ταύτην τὴν ἀνάγκην. **ἥσσονες καθέσταμεν** = ἔχομεν ὑποκύψει. **συλῶμαι λέκτρα** = ἀπαγυμνώνομαι ἀπὸ τὴν σύζυγον, μοῦ ἀρπάζουν τὴν σύζυγον.

Λέγων πάντα ταῦτα δ 'Αγ. παρουσιάζεται πλέον ὡς μέγας πατριώτης ἐμπεποτισμένος ἀπὸ τὴν πανελλήνιον ἴδεαν. 'Ο. 'Αγ., ἀφ' οὐ ἀπελογήσῃ εἰς τὰς ἐπιθέσεις **Κλ.**, **Ίφ.**, **Χοροῦ**, καταλείπει τὴν δρκήστραν, ἐν φῷ τῷ θεατρον ἀντηχεῖ ἀπὸ τὸν ἄπελπν θρῆνον **Κλυτ.** καὶ **Ίφιγενείας**.

Τὸ τμῆμα 1098 - 1275 τὸ διαλογικὸν ἀποτελεῖ τὸ Δ' ἐπεισόδιον καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Ε' πρᾶξιν σημερινῆς τραγῳδίας. Τελειώνει μὲ τὴν ὁρτὴν δίγλωσσην τοῦ 'Αγ. ὅτι ὀφείλει νὰ θυσιάσῃ τὴν κόρην. Τῶν θεατῶν τὴν ψυχὴν συνέχει ἔλεος καὶ φόβος ἀπὸ τὴν θυσίαν τὴν ἐπικειμένην. 'Αλλ' ἀς ἀκούσωμεν τοὺς θρήνους καὶ τὰς ἀρὰς τῆς **Ίφιγενείας** ἐν τῇ ἐφεξῆς μονῳδίᾳ.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1276 - 1335)

ΜΟΝΩΔΙΑ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ (1276 - 1311)

οἱ (ἐπιφ. σχετλ.) **ἔγω** = οἷμοι = διμέ. **μέλεος - α - ον** = δυστυχής. **θανάτου**· γεν. αἰτίας. **σέ**· ἀνάφερε εἰς τὸ παραδούς. **ταύτὸν** μέλος τύχης πέπτωκεν εἰς ἄμφω = τὸ ἵδιον μέλος τῆς τύχης ἔχει πέσει, λάχει καὶ εἰς τὰς δύο· τὸ ἵδιον μοιρολόγι λέγε : οἱ 'γώ οἱ 'γώ. **νάπος νιφάδιολον** = φάραγξ χιονόβλητος. **ὅθι** = ὅπου. **ἔβαλε** = ἐπέταξε, ἐξέθηκε. **βρέφος**· ἀντ: ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσας = ἀποχωρίσας μακρὰν ἀπὸ τὴν μητέρα. **ἐπὶ μόρῳ θανατόεντι** = ἐπὶ μοίρᾳ θανασίμῳ = μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἀποθάνῃ. **Πάριν**· ἐπεξήγησις τοῦ ἀνωτέρω: **βρέφος ἀπαλόν**. **Φρυγῶν πόλις** = τὸ "Ιλιον. ὠφειλε (Πρίαμος). **οἰκίζω** = ἐγκαθιστῶ τινα· τὸν τραφέντα ἀμφὶ βουσὶ = τὸν

τραφέντα μέσα στὰ βώδια. βουκόλον· κατηγ. θάλλων = θαλερός.
χλωρός = τρυφερός. ριδόεντα: ἄνθη = ἄνθη ρόδων.

"*H μάrtis Κασσάndra, ἡ κόρη τοῦ Πριάμου, κατά τινας μόθονς, εἶχε προφήτεύσει, δταν ἐγεννάτο δ Ηάρις, δτι οὗτος θὰ γίνη δ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος του· καὶ δι' αὐτὸν ἐπέμενε νὰ φονεύθῃ τὸ βρέφος, ἵνα ἀποτραπῇ τῆς πατρίδος δ ὅλεθρος. Κατ' ἄλλους μόθονς, ἡ Ἐκάβη, ἔχουσα ἐν τῇ κοιλίᾳ τὸν Πάριν, εἰδε καθ' ὑπνους δτι ἐγένητος δανλόν, οἱ δὲ ἐξηγήται τῶν ὀνείρων, προβλέποντες δτι τὸ παιδίον, ποὺ θὰ γεννηθῇ, θὰ γίνη δ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος, ἡξίωσαν τὸν φόνον αὐτοῦ. Καὶ δ Πρίαμὸς ἀντὶ νὰ τὸ φονεύσῃ τὸ ἐξέθηκεν εἰς χαράδραν τῆς. Ἰδης, δπον ποιμένες, ἐνδρόντες αὐτό, τὸ ἀνέθρεψαν. "Υστερον δ Πρίαμος ἀναγνώσιας τὸ ἐδέχθη πάλιν εἰς τὴν οἰκογένειάν του παρὰ τὰς ἀποτροπὰς τῆς Κασσάνδρας. "Ο Πρίαμος φάνταζόμενος αὐτὸν ὡς βούνολον καὶ δχι ὡς βασιλόπαιδα, ἐστείλεν αὐτὸν εἰς τὰ λιβάδια τῆς. Ἰδης, ἵνα βόσκῃ τὸν βόδην, καὶ πλαρχῶνδην εἰς αὐτὸν πρὸς κατοικίαν θέσιν κοντά εἰς τὰς γνωστὰς κοήρας.*

Ὕακινθινα ἄνθη· ὕακινθος, ὥραῖον εὑρέθεετ **ἄνθιος.**

"*H λεπτομερῆς περιγραφὴ τοῦ θελκτικοῦ καὶ εἰδυλλιακοῦ τοπίου γίνεται, ἀν. καὶ δὲν συμφωνεῖ ποὺς τὴν διάθεσιν τῆς βαρέως πειθούσης Ἱφιγενείας, κατὰ τὸν τύπον τῶν μονωδιῶν τοῦ Εὐριπίδον καὶ ἐκ τῆς κλίσεως τοῦ τραγικοῦ φυσιολάτρου νὰ περιγράφῃ εἰδυλλιακὰ τοπία.*

Ἐνθα = ἔκει. 'Ερμῆς = ὁ Ἐρμῆς. 'Ο Ζεὺς δρίσας διαιτητὴν τὸν Πάριν ἔστειλε τὸν Ἐρμῆν νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὴν Ἰδην τὰς ἐριζούσας τρεῖς θεάς. τρυφῶ ἐπὶ πόθῳ = καμαρώνω διὰ τὰ ἐρωτικὰ φίλτρα. εύναΐσι βασιλίσιν Διὸς ἄνακτος = ὡς βασιλικὴ σύνευνος τοῦ Διός· τὸ βασιλίσιν είναι ἐπίθετον. ἐπὶ κρίσιν ἔριν τε, θάνατον· ἐκφράζουν τὸ τελ. αἴτιον. κρίσιν... ἔριν καλλονᾶς· πρωθύστερον. στυγνὸς = φρικτός, ἀπαίσιος. ἐμοὶ· δοτ. ἀντικ. ἡ ἡθικὴ = διὰ τὸν θάνατον δὲ τὸν ίδιακόν μου. Ἔφεξῆς ἡ σειρά: φέροντα Δαναΐδαισι πρὸς Ἰλιον πομπάν, ἀς (ἡς) πομπῆς προθύματα ἔλαχεν "Αρτεμις κόραν.

β') 1312 - 1335

δυσελένα = δυσελένη = ἡ παλιο - Ἐλένη, ἡ βρωμο - Ἐλένη. πικράν **ἴδουσα** = ἀφ' οὗ μὲν ἐφαρμάκωσε πρὸς τὸ **δυσελέναν** πρβλ. **δύσπαρις**, αἰνόπαρις. **φονεύομαι** - **διόλλυμαι** • ἐπαναδίπλωσις ἔχουσα ποικιλίαν, διότι τὴν ἀφόρητον αὐτὴν ἔννοιαν δὲν τὴν χωράει ὁ νοῦς τῆς ἀνοσίου **πατρός**. διότι φονεύει τὸ **ἴδιον** τέκνον. **πρύμναι** ναῶν. **περίφρ.** = **νῆες**. **χαλκεμβολάδες** = ἔχουσαι χαλκᾶ ἐμβολαὶ ἀναγρονισμός. **ἔλάτα** (ἡ) = ναῦς, στόλος (ἐκ ξύλου ἔλατης). συνεκδοχή. **πομπαῖος** = ὁ πέμπων, ὁ συνοδεύων· εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ εἰς **Τροίαν**. **ἔλάταν** **πομπαίαν** εἶναι παράθεσις εἰς τὸ **πρύμνας** ναῶν = στόλον ποὺ θὰ συνώδευε τοὺς "Ἐλληνας εἰς τὴν Τροίαν" ἡ σειρά: **ἄδε Αὐλίς** μὴ μοι ὥφελε δέξασθαι εἰς τούσδ' ὅρμους πρύμνας ναῶν **χαλκεμβολάδων**, **ἔλάταν** **πομπαίαν** εἰς **Τροίαν**. Τῶν ἐφεξῆς ἡ σειρὰ ἔχει δδε: **μηδ'** (ὥφελε) **Ζεὺς** πνεῦσαι ἀνταίαν **πομπὰν** **Εύριπῳ**. **πομπὴ** = ὁ συνοδεύων ἄνεμος, ἡ αὔρα. **ἀνταῖος** = ἐναντίος. **Εύριπῳ** δοτ. τοῦ τόπου. **μειλίσσων** **αὔραν** = γλυκεῖαν αὔραν στέλλων. **ἄλλαν** = διάφορον. **λαίφεσι** **θνατῶν** = εἰς τὰ ιστία τῶν θνητῶν. **χαίρειν**. θὰ νοήσωμεν πρὸ αὐτοῦ τὸ τοῖσι μὲν κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ κατωτέρω τοῖσι δέ· τοῖσι μὲν **χαίρειν** = ὥστε ἄλλα μὲν πλοῦτα νὰ χαίρουν. **τοῖσι δὲ λύπαν** = εἰς ἄλλα δὲ λύπην· **τοῖσι δὲ ἀνάγκαν** = ἀνωτέραν βίαν· **τοῖσι δ'** **ἔξορμᾶν** = εἰς ἄλλα δὲ νὰ ἀποπλέουν. **στέλλειν** (τὰ ιστία) = νὰ μαζεύουν τὰ πανιά. **μέλλειν** = νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπόπλουν. "Ἡ ἔννοια: ἔξαποστέλλει οἱ Ζεὺς ἔκάστοτε εἰς τὰ πλοῦτα διάφορον αὔραν μὲ διάφορα ἀποτελέσματα· οὕτως εἰς ἄλλα μὲν ἡ αὔρα εἶναι γλυκεῖα, δι' ἄλλα δὲ φαρμακερή, ὥστε νὰ ὑποκύπτουν εἰς τὴν ἀνωτέραν βίαν (**ἀνάγκαν**), ἄλλα νὰ ἀποπλέουν, ἄλλα νὰ διπλώνουν τὰ πανιά, ἄλλα νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπόπλουν· ὅρα τὴν παρήχησιν: **πομπαίαν** - **ἀνταίαν** καὶ τὴν ἐπαναδίπλωσιν: **τοῖσι μέν**, **τοῖσι δὲ** κ.λ.π. γένος **ἄμερίων** = γένος τῶν ἐφήμερων, οἱ ἐφήμεροι ἀνθρωποι. **πολύμοχθος** = πολυβασανισμένος. **τὸ χρέων** = ἡ μοῖρα. **δύσποτμος** = δυστυχής τὸ τι κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ δύσποτμον. **Ιὼ τιθεῖσα** · **ἐπιφώνησις** · **τιθεῖσα** = προκαλοῦσσα. **πάθεα** = συμφοραί. **ἄχεα** = λῦπαι, φαρμάκια. "Ἡ πρωταρχικὴ αἰτία ὅλων τῶν εἰς τοὺς "Ἐλληνας προσγενομένων κακῶν εἶναι ἡ 'Ἐλένη.

Τὸ τμῆμα 1283 - 1335 ἐπέχει θέσιν Δ' στασίμον, εἶναι λυρικόν, μονωδίᾳ τῆς Ιφιγενείας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ αὐλήτοῦ, καλεῖται δὲ ἡ μονωδία θρῆνος ἢ νόος ἀπὸ σκηνῆς. Εἰς τὴν μονωδίην ἀπηχεῖ τῆς παρθένου ὁ θρῆνος. Τὸ μέλος τῶν τοιούτων λυρικῶν ἀσμάτων ἐψυχαγώγει τοὺς θεατάς. Εἰς τὴν μονωδίαν ταύτην πρὸς τοῖς ἄλλοις σημειώτεα ἡ ἐπαναδίπλωσις, ἣτις πράγματι παίνεται : ἵώ - ἵ ώ, Ἡδαῖος - Ἡδαῖος, ἐλέγετο - ἐλέγετο, ὁ μάτερ - ὁ μάτερ, πικράν - πικράν, ἀνοσίοισιν - ἀνοσίον, ἡ πολύμονον - ἡ πολύμονον, ἡ πολύμονος οχθόν, ἵώ - ἵ ώ, μεγάλα - μεγάλα. Η Ιφιγένεια ἔχει χάσει κάθε ἐπίδια. Άλλα τί γίνεται δὲ Ἀχιλλεὺς μὲ τὰς ὑποσχέσεις τῶν; Τοῦτο θὰ ἴδωμεν ἐφεξῆς.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1336 - 1474)

α') 1336 - 1368

δχλος ἀνδρῶν = πλήθη στρατοῦ. τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα (εἰσορῶ). φ· δοτ. χαριστ. διαχαλῶ = ἀνοίγω. μοι = πρὸς χάριν μου, παρακαλῶ. διμῶες = ὑπηρέται. ώς τί δή; = διατί τάχι; τὸ δυστυχές τῶν γάμων = ἡ ἀποτυχία τῶν γάμων, ὁ ματαιωθεὶς γάμος. Αἱ ἀντιλαβαὶ χαρακτηρίζουν τὴν ἐπίτασιν τῆς διέγέρσεως. Ο διάλογος γίνεται γοργότερος καὶ ζωηρότερος. οὐκ ἐν διβρότητι κείσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα = μὲ τὸ νῦν κατάντημα σύν δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται· νὰ δείχης λεπτότητα καὶ ἀβρότητα τρόπων. πεπτωκότα = ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τοὺς κύβους. μίμηνω = μένω. οὐ σεμνότητος ἔργον = δὲν ἔχει τὴν θέσιν τῆς ἡ αἰδημοσύνη. ἦν [δνώμεθα = ἀν ὀφεληθῶμεν, δνίναιμαι = ὠφελοῦμαι. "Ερχεται ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀπὸ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ ὅποίου (τάλαινα) προαισθανόμεθα κατί τὸ σοβαρόν. οὐ ψευδῇ θροεῖς· ὁ χαρακτηρισμός σου εἴναι ὀρθός, διότι πραγματικὰ εἴμαι τάλαινα. δείν' ἔν 'Αργείοις βοᾶται = φοβερὰ βοὴ ἀκούεται μέσα εἰς τοὺς Ἀργείους. τὴν βοὴν σήμαινέ μοι = δίδε ἔξηγήσεις ως πρὸς τὴν βοὴν. πονηρὸν εἶπας οἰωνὸν λόγων = αὐτὸ τὸ ὅποῖον εἶπες εἴναι κακὸν σῆμεῖον διὰ τὴν εἰδῆσιν που φέρνεις (βοᾶται). ἐκ τοῦ δεινὰ ἀμφὶ σῆς παιδὸς διαισθάνεται ὅτι ἡ βοὴ εἴναι κακὸν προμήνυμα. ως χρεών σφάξαι νιν· φαίνεται ὅτι ὁ στρατὸς ἔλαβεν ἐν τῷ μεταξὺ γνῶσιν τοῦ χρησμοῦ καὶ τῆς δυστροπίας τοῦ Ἀγ. ἐξ θόρυβου ἔγω τοι καύτος ἥλυθον = καὶ ἔγω ὁ ἴδιος ἔξετέθην εἰς θορυβώδεις

ἀποδοκιμασίας. λευσθῆναι πέτροις = νὰ λιθοβοληθῶ. ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἥλυθον ἐς θόρυβον. Ὁ δχλος ἀποδοκιμάζων ἥξειν τὸν λιθοβολισμὸν του. μῶν = μὴ οὖν. σώζων· ἐνεστῶς τῆς προσπαθείας. ἔχθρός· ὁ στρατὸς ἡτο δυσμενής, διότι εἰχε τὴν αὐτὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὸν αὐτὸν φιλοπόλεμὸν ὅργασμόν. δι' ἄρ' δλώλαμεν· τμῆσις = διολώλαμεν ἄρα. γάμων ἥσσονα ἀπεκάλουν = μὲν ἀπεκάλουν ὅργανον τῆς μητῆρς· τοῦτο ἡτα ὑβρις. εῦνις = σύζυγος. ἐπέμψατο = μετεπέμψατο. κ' Ἀργόθεν = καὶ Ἀργόθεν. νικῶμαί τινος· ἐλέχθη κατὰ τό: ἡττῶμαί τινος. κεκραγμός = κραυγαί. τὸ πολὺ = τὸ πλῆθος, ὁ δχλος. κακὸν δεινόν (ἐστι) = εἰναι φοβερὸν κακόν. Δυσμενῶς ἐκφράζεται ὁ Εὔριπ. διὰ τὴν δχλοκρατίαν. ἀρήγω = βοηθῶ (ἄρωγή). μαχεῖ· β' ἐνικ. μέλλ. τοῦ μάχομαι. ὅναιο τῶν φρενῶν = νὰ χαρῆς τὰ εὐγενικά σου αἰσθήματα. ὀνησόμεθα = θὰ χαροῦμε. θὰ χαροῦμε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἰφιγ. δ Σίσύφου γόνος = ἡ σπορὰ τοῦ Σίσύφου, δηλ. δ Ὁδυσσεύς. Ἡ μυθολογία θέλουσα νὰ συνδέσῃ τοὺς δύο πανούργους ἥρωας ἔδωκε πατέρα εἰς τὸν Ὁδυσσέα τὸν Σίσυφον. Ιδια πράσσων... ταχθεὶς ὅπο = ἐνεργῶν ἐξ ἀτομικῆς του πρωτοβουλίας ἢ κατ' ἐντολὴν τοῦ στρατοῦ. αἱρεθεὶς ἐκών = ἐκλεγεὶς τῇ ὑπόδειξι του. πονηράν γ' αἱρεσιν (αἱρεθεὶς) = ναι κάποια πονηρὰ ὑστεροβουλία ἐκρύπτετο εἰς τὴν ἐκλογήν. μιαιφονεῖν· δηλ. νὰ διαπράξῃ μιαρὸν φόνον. ἔχω = ἐμποδίζω. ἄγω = ἀπάγω. δηλαδὴ = προφανῶς. ξανθῆς ἐθείρδες [κρπάσας]. ἐθείρα καὶ ἐθειραι = τρίχες, κόμη· ἀντέχαμαί τινος = κρατιέμαι ἀπὸ κάποιον. ὡς = διότι. τοῦδε εἴνεκα = δσον ἔξαρτᾶται ἐξ αὐτοῦ (έὰν δηλ. τὴν πιάσω σφιχτά). ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτο γ' ἥξει = ἀλλ' δμως τὸ πρᾶγμα θὰ καταλήξῃ εἰς τοῦτο, δηλ. εἰς τὴν σφαγήν. Ὁ Ἀχιλλεὺς βλέπει τὴν θυσίαν, ἦν δ στρατὸς στασιάσας ἀξιοῦ, ἀναπόφευκτον παρὰ πᾶσαν ἀντίδρασίν του.

β') 1369 - 1401

εἰσακούσατε· σὺ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς. μάτην θυμοῦμαι = ἀνευ λόγου, ἀδίκως ὅργίζομαι. καρτέρω τὰ ἀδύνατα = ἐπιμένω εἰς τὰ ἀδύνατα. προθυμίας· γεν. τῆς αἰτίας εἰς τὸ αἰνέσαι (ἐπαινέσαι) = διὰ τὴν καλήν του διάθεσιν. διαβάλλομαι τινι = γίνομαι μισητὸς εἰς τινα. πλέον πράττω = κατορθώνω. οἴα εἰσηλθέν μ' ἐννοούμενην = ποῖκι σκέψεις μοῦ ἥλθαν, ὅταν ἐβασάνιζα τὸ πρᾶγμα. κατθανεῖν μοι

δέδοκται. δό στρατὸς ἔχει ἀποφασίσει τὴν θανάτωσίν μου. μοι· δοτ. ἀντιχαρ. παρίημι τὸ δυσγενὲς ἐκποδὼν = παραμερίζω, βγάζω ἀπ' τὴ μέση κάθε ταπεινὸν αἰσθημα. ως· εἰδικός. ή μεγίστη = ή ἴσχυροτάτη. κανέμοι = καὶ ἐν ἐμοί. πορθμὸς ναῶν = ή διαπεραίωσις τῶν πλοίων. τὰς μελλουσας γυναικας = τὰς γυναικας τοῦ μέλλοντος. **τείσαντες** = τιμωρήσαντες. δό **'Ελένης δλεθρος**· περίφρασις = ή χαμένην Ἐλένη. **ρύσομαι** = θά σώσω. κλέος μου μακάριον γενήσεται = ἀθάνατος θά εἶναι ή δόξα μου, ως ἐλευθερωτρίας τῆς Ἐλλάδος. καὶ γάρ οὐδέ τοι τι λίαν ἐμοὶ φιλοψυχεῖν χρεών = ἀλλὰ ἔχω πρὸς τούτοις καὶ ἄλλον λόγον νὰ μὴ ἀγαπῶ τὴν ζωήν μου. **πᾶσι** "Ἐλλησι· δοτ. χαριστ. ἔτεκές με κοινὸν" (δηλ. ἀγαθόν)· κάτηγορ. **ἔρετμ'** **ἔχοντες** = ἔρετμα **ἔχοντες** = κωπηλάται. **ἔρετμὸν** (ἔρεσσω) = κώπη. ή ἐμὴ ψυχὴ = ή ζωή μου. μί' **οὖσα** = ἐγώ δὲ μὲ μίαν ζωήν, ποὺ ἔχω ἀλλὰ μυρίοι - ή δ' ἐμὴ ψυχὴ μί' **οὖσα**. δό συλλογισμὸς ἀπὸ τοῦ μείζονος. κάπ' **ἐκεῖνο** = καὶ ἐπ' **ἐκεῖνο** = καὶ εἰς ἐν ἄλλο, τὸ ἔξης. διὰ μάχης μολεῖν = διὰ μάχης ἐλθεῖν = μαχέσασθαι. **κρείσσων** (ἐστί)· σύντ. προσωπικὴ ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου: **κρείσσον** (ἐστιν) ἔνα ἄνδρα δρᾶν φάος (=ζῆν) ή μυρίας γυναικας. Πρὸς τὴν ἔννοιαν πρβλ. τὰ ἐν Ιφιγ. ἐν Τ.: ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων θανῶν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ. **ἐμποδὼν γενήσομαι** = θὰ ἐμποδίσω. **ἀμήχανον** = ἀδύνατον. **ταῦτα** = ή θυσία μου. **μνημεῖα**· ως καὶ παρ', ἡμῖν τὸ μνημεῖον τοῦ ἀγνώστου στρατιώτου. διὰ μακροῦ = ἐπὶ μακρὸν χρόνον. **οὗτοι· καθ'** **ἔλξιν** πρὸς τὸ **παῖδες** ἀντὶ **ταῦτα** καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸ **ταῦτα** 1398 = αὐτὰ θὰ εἶναι τὰ παιδιά μου. τὸ **μὲν** = τὸ βαρβαρικόν. Οἱ Ἐλλήνες ἔχοντες συνείδησιν τοῦ ὑπερτέρου πολιτισμοῦ των κατεφρόνουν ως βαρβάρους πάντας τοὺς μὴ Ἐλληνάς καὶ εἰχον τὴν ἀξίωσιν νὰ ἀρχωσιν ἐκείνων ταυτίζοντες βαρβάρους καὶ δούλους.

"**Η** Ιφιγένεια ἀπροσδοκήτως μετεστράφη· ἐλευθέρα ἀπὸ φόβον καὶ ὑψηλόφρων, ὑπερήφανος ἐν τῇ φιλοπατρίᾳ τῆς, λαμβάνει τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν νὰ ἀποθάνῃ ὑπακούοντα εἰς τὴν ἐθνικὴν φωνὴν ποὺ τὴν καλεῖ νὰ προασπίσῃ τῆς πατρόδος τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀσφάλειαν. **Η** πανελλήνιος ἰδέα ἐπεκράτησεν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς.

γ') 1402 - 1432

τὸ σὸν = ή ἴδική σου στάσις. **γενναίως** **ἔχει** = εἶναι εὔγενική.

τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεᾶς = ἡ θέλησις ὅμως τῆς τύχης καὶ τῆς θεᾶς. **νοσεῖ** = δὲν εἶναι δικαία, δρθή. 'Ο Χορὸς θαυμάζει τὴν γενναιοψυχίαν τῆς κόρης, αἰτιάται δὲ τὴν τύχην καὶ τὴν θεάν. **νοσεῖ** μεταφορικῶς κεῖται. 'Ο Εὐριπίδης κακίζει τοιούτους θεούς ζητοῦντας ἀνθρωποθυσίας· ἡ θεὰ ζητοῦσα τὴν θυσίαν εἶναι ἡθικῶς ἐπιλήψιμος· ἡ κόρη ζήει εὐγένειαν ἀνεπίληπτον. **τίθημι μακάριον** = καθιστῶ εύτυχη. σοῦ μέν, Ἑλλάδος δέ· γεν. τῆς αἰτίας. **ἀπολείπω** = ἀφήνω κατὰ μέρος. τὸ θεομαχεῖν = ἡ θεομαχία, ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῆς θεᾶς. **ὅ σου κρατεῖ** = τῆς ὑποίας πλήρης εἶναι ἡ ψυχή σου. **ἔξελογίσω τὰ χρηστὰ τάναγκαῖα τε** = ἐσκέφθης, δπως σοῦ ὑπηγόρευεν ἡ λογική καὶ ἡ ἀνάγκη. μᾶλλον ἐσέρχεται με πόθος σῶν **λέκτρων** = ὁ πόθος νὰ σὲ ἀποκτήσω σύζυγον γίνεται δυνατώτερος, αὐξάνει, ἐπιτείνεται. **φύσις** = χαρακτήρ. **ὅρα δὲ** = κοίταξε δὲ (αὐτὰ ποὺ θὰ σοῦ εἴπω). **ἄχθομαι** = φέρω βαρέως. **Ιστω Θέτις** = μάρτυς μου ἡ Θέτις. **ἀθρέω - ὄ** = προσέχω. **κακόν** = οὐσιαστ., δεινόν· ἐπίθ. 'Ο Ἀχιλλεὺς θίγει τὴν ἀνθρωπίνην χορδὴν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ζωήν, ἥτις εἶναι ἔμφυτος εἰς πάντα ἀνθρωπὸν. οὐδὲν οὐδέν^ν **εὐλαβουμένη** = χωρὶς καθόλου νὰ συστέλλωμαι πρὸ οὐδενός. ἡ **Τυνδαρὶς παῖς** = ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω = ἡ **Ἐλένη. ἀρκεῖ τιθεῖσα** = σύνταξις προσωπικὴ ἀντὶ ἀπροσώπου; **ἀρκεῖ τιθέναι** = ἀρκεῖ ὅτι ἡ Ἐλ. προκαλεῖ. **διὰ τὸ σῶμα** = διὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος. **μάχας - φόνους** = διὰ δυοῖν = φονικὰς μάχας. ήν δυνάμεθα· διότι καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ συμβάλῃ εἰς τοῦτο συντελῶν εἰς τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας. **λῆμα** = παρὰ τὸ λάῶ=θέλω (αἱ δὲ λῆς) = θέλησις, ψυχή, καρδία. **ἀριστος** = εὐγενέστατος. οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτο **λέγειν** = δὲν δύναμαι νὰ ἀντιλέγω εἰς τοῦτο. **γενναῖα φρονεῖς** = έχεις εὐγενὴ αἰσθήματα. **τί γάρ τάληθὲς οὐκ εἴποι τις ἀν**; = διότι διατί νὰ μὴ δύολογῇ τις τὴν ἀλήθειαν; **Ὀφείλω** νὰ δύολογήσω, δσον καὶ ἀντικείται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου. **μεταγνοίης ἀν τάδε** = δύνασαι νὰ ἀλλάξῃς αὐτὰς τὰς σκέψεις. **ώς ἀν οὖν εἰδῆς τάπ'** ἐμοῦ = γιὰ νὰ ἔννοήσῃς λοιπὸν τὴν εἰλικρίνειαν τῶν λόγων μου. **τάδ'** ὅπλα = τούσδε τοὺς ἐνόπλους (τοὺς συνοδεύοντας αὐτόν, οὓς δεικνύει). **ώς οὐκ ἔάσων** = μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ σὲ ἀφήσω. **χρῶμαι τοῖς λόγοις τινὸς** = συμμαρφώνομαι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τινός. **ἀφροσύνη** = ἀπὸ ἄγνοιαν (τῆς φρίκης τοῦ θανάτου). 'Ο Ἀχιλλεὺς θαυμάζων τὸ ἥθος τῆς ἡρωΐδος δηλώνει ὅτι θὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς θυσίας.

δ') 1433 - 1474

πρόφασις = ἀφορμή. παῦσαι με μὴ κάκιζε = παῦσαι κακί-
ζουσά με = μὴ κάκιζε με = μὴ μὲ. ἀποθαρρύνης. Ἡ Κλ. ὑπολαβοῦσα τὸ
κακίζειν ὡς ὑβρίζειν, δνειδίζειν, λέγει οὐδὲν ἀδικήσει = δὲν θὰ ἀδι-
κηθῆς καθόλου, δὲν θὰ πάθης κακόν. τριχός· γεν. τῆς ὅλης. ἀμπέχο-
μαι· ἀόρ. ἥμπεσχόμην· ἀμπίσχη· ὑποτ. ἀόρ., β' πρόσωπον = ἐνδύο-
μαι, φορῶ (ὅρα ἀμπέχονον). τί τόδ' εἰπας; τί ἔστι τόδε, δε εἰπας; διπολέσασά σε· ὁ λόγος, διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Ιφιγ. 1441, συνεχίζεται
ἐν 1442, ἀφ' οὗ ἡ σύνταξις μετεβλήθη: ἀντὶ ἀπολέσασά σε πενθήσω.
οὐ σύ γε (ἀπώλεσας). κατ' ἔμε = ἔξ αἰτίας μου. ἥκιστα (δεῖ πεν-
θεῖν) = ἐλάχιστα, οὐδαμῶς χώνυνται τύμβος = ἐγείρεται τάφος. νο-
μίζεται = συνηθίζεται, συνήθως ἐγείρεται. βωμὸς θεᾶς τῆς Διός
μόρης (ἔσται) μοι μνημά γε — ναί (λέγω εν)ώς εύτυχοῦσα
Ἐλλάδος τ' εὐεργέτις = διότι καὶ ἡ τύχη μου εἶναι λαμπρὰ καὶ γίνο-
μαι καὶ εὐεργέτις τῆς Ἐλλάδος. Πράγματι θὰ εὐεργετήσῃ τὴν Ἐλλάδα,
διότι καὶ τὸν ἀπόπλουν θὰ διευκολύνῃ καὶ θὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς
ὑβρεις τῶν βαρβάρων διὰ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τοῦ πολέμου. σέθεν
= σοῦ = περὶ σοῦ ἡ κασιγνήταισι (σου) = εἰς τὰς ἀδελφάς σου.
ἔξαπτω = περιβάλλω. χαίρειν γε = ναί, μάλιστα, χαιρετίσματα.
ἄνδρα· κατηγ. προληπτικὸν = ὁστε νὰ γίνη ἀνήρ. προσέλκομαι =
περιπτύσσομαι. δσον είχεις = δσον ἡδύνασο. ἔστι (τι) δ τι δρῶσα
κατ' Ἀργος φέρω σοι χάριν = σὲ εὐχαριστῶ. πατέρα τὸν ἀμδὸν
μὴ στύγει πόσιν τε σόν· ἡ κόρη ἀμνησίκακος ἐν τῇ εὐγενείᾳ τῆς
σημείωσον τὴν παρήχησιν τοῦ δ. δεινοὺς ἄγωνας διὰ σὲ δεῖ κεῖ-
νον δραμεῖν. ὑπαινίσσεται τὸν φόνον τοῦ Ἀγ., εἰς δὲν προβῆ.
Ἐλλάδος· ἐπίθετον. δόλω δὲ = ἀλλὰ δολίως. ἀγεννῶς = πρόσ-
τυχα. εἰσιν δέξων = θὰ ἔλθῃ νὰ μὲ δόδηγήσῃ. πρὶν σπαράσσεσθαι
κόμης = πρὶν μὲ πιάσουν καὶ μὲ σύρουν ἀπὸ τὰ μαλλιά. μὴ σύ γ'
(ίθι). πέμπω = συνοδεύω. οὐ μὴ μόδω πάλιν = ὁριστικῶς δὲν θὰ
γυρίσω· τὸ οὐ μὴ ἀόρ. ὑποτ. ἡ μὲ μέλλ. ὁριστικῆς σημαίνει ἔντονον
ἀρνησιν. (λείπω σε) εν καξίως. σχές = σταμάτα. μὴ με προδί-
πης = μὴ μὲ ἀφήσης. ἐπευφημήσατε παιᾶνα = ὑμνήσατε μὲ παιᾶνα·
παιάν· ἄσμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος συνήθως. Ἐνταῦθα πρὶς τι-
μὴν τῆς Ἀρτέμιδος, ἵνα ἀποτραπῇ τὸ κακόν (ἡ ἐν Εύριπῳ νηγεμία).
τημῆ συμφορᾶ = τῇ ἐμῇ συμφορῇ· δοτ. τῆς αἰτίας. εὐφημία

= ή ίερά σιγή. Ἰτω = ἀς διαχυθῇ. ἐναρχέσθω τις κανᾶ = ἀς κάμη ἀρχὴν τῆς ίερᾶς τελετῆς ἀπὸ τὰ κάνιστρα. αἱθέσθω πῦρ = ἀς ἀναρριπίζεται τὸ πῦρ. προχύταις καθαροῖσι (1112) δργ. ἐνδεξιούσθω βωμὸν = ἀς περιέρχεται ὀλόγυρα τὸν βωμὸν τρέχων δεξιά. 'Ο θύων περιήρχετο τὸν βωμὸν ῥαντίζων αὐτὸν μὲ οὐλοχύτας καὶ μὲ ἀγιασμόν, τρέχων δὲ πρὸς τὰ δεξιά. 'Η Ιφιγένεια ἀφῆκε τὰς τελευταίας παραγγελίας εἰς τὴν μητέρα καὶ παραγγέλλει νὰ ἔτοιμάσουν τὰ τῆς θυσίας.

Τὸ τμῆμα 1336 - 1474 εἶναι τὸ Ε' ἐπεισόδιον ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν ΣΤ' πρᾶξιν σημερινῆς τραγῳδίας. 'Ἐν τούτῳ η πρᾶξις ἀκωλύτως βαίνει πρὸς τὴν λύσιν. 'Ἡ Ιφ. λαμβάνει, πάσης προσπαθείας ματαίας ἀποβάσης, τὴν κρίσιμον ἀπόφασιν νὰ δώσῃ τὴν ζωήν της ὑπὲρ τῆς πατρῷδος. Θαυμάζομεν αὐτὴν καὶ ἐλεοῦμεν διὰ τὸν πρόωρον θάνατόν της.

ΚΟΜΜΟΣ (1475 - 1509)

έλέπτολις Ἰλίου καὶ Φρυγῶν = ή κυριεύουσα τὴν πόλιν τοῦ Φρυγικοῦ, Ἰλίου. **στέφεα** περίβολα = στέφανοι περιβάλλοντες (τὴν κεφαλήν). **πλόκαμος** ὅδε (πάρεστιν) = ἵδον οἱ πλόκαμοί μου ἔτοιμοι διὰ τὴν στέψιν (μου). η πρότασις κεῖται διὰ μέσου. **χερνίβων** τε παγάς (φέρετε) = ἄγιασμὸν ἀπὸ ὑδωρ πηγῆς. **έλισσω** "Αρτεμιν = τιμῶ διὰ κυκλίων χορῶν περὶ τὸν βωμὸν τὴν "Αρτεμιν. μάκαιρα· θηλ. τοῦ μάκαρ. εἱ χρεών· οἷονεὶ διαισθάνεται τὴν λύσιν, ἦν παρασκευάζει η θεά. 'Επιστεύετο ὅτι οἱ μελλοθάνατοι εἶχον μαντικὴν δύναμιν. Σημείωσον τὸ πρωθύστερον ἐν τῷ δίδοτε - φέρετε, τὴν ἐπαναδίπλωσιν καὶ τὸ ἀσύνδετον ἐν τοῖς : ἀμφὶ ναὸν - ἀμφὶ βωμόν, ἐνδεικτικὰ τοῦ σφρόδοῦ πόθου καὶ τῆς φλογερᾶς ἐπιθυμίας. **θέσφατ** ἔξαλείψω = θὰ ἔξοφλήσω τὸν χρησμὸν σβήνουσα διὰ τοῦ αἴματός μου τὴν ὄφειλήν. αἴμασι θύμασι τε· ἐν διὰ δυοῖν = αἴματηράθυσία. δίδωμι δάκρυα = προσφέρω δάκρυα. οὐ πρέπει (δακρύειν). ίώ ίώ = ἐμπρὸς ἐμπρός. **συνεπαίδετε** = σύνεπάδετε = ψάλλετε ὁμοῦ. **Χαλκίδος** ἀντίπορον = τὴν τιμωμένην πέραν τοῦ πόρου τῆς Χαλκίδος (ἐν Αύλιδι). **ΐνα** = ὅπου. **δόρατα**· συνεκδ. τὰ ξύλινα καράβια (πρβλ. δούρειος ίππος — ἔρρει τὰ κᾶλα). **δάια** = δήια = τὰ πολεμικά· ἀναχρονισμός. **μέμονε** (μένω) = παραμένουν εἰς ἀδράνειαν. **δι'** ἐμὸν δόνομα = διὰ νὰ τιμηθῇ τὸ δόνομά μου. γῇ Πελασγία = γῇ Πελασγι-

κή, τὸ "Αργος. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τοῦ "Αργους ἐλέγετο ὅτι ἡσαν Πελλασγοὶ καὶ αἱ λέξεις "Αργος καὶ Λάρισα εἶναι Πελασγικαῖ. μᾶτερ = μῆτερ = πατρίς. **Μυκηναῖαι τ' ἐμαὶ θεράπναι =** καὶ σεῖς, Μυκῆναι, ἰδική μου κατοικία. καλεῖς = ἐπικαλεῖσαι. πόλισμα = πόλις. πόλισμα **Περσέως**: αἱ Μυκῆναι, αἴτινες φύκισθησαν κατὰ τοὺς μύθους ὑπὸ τοῦ Περσέως, ὅστις ἤγειρε τὰ τείχη αὐτῶν διὰ τῶν Κυκλώπων, οἱ δόποιοι ἐτείχισαν καὶ τὴν Τίρυνθα. πόνος = ἔργον. **ἔθρεψατέ με =** μὲ ἐμεγαλώσατε. φάος = χαρά, σωτηρία: τὸ φάος τὸ λέγει μὲ ὑπερηφάνειαν. φάος 'Ελλάδι = πρὸς εύτυχίαν τῆς Ἑλλάδος. οὐκ ἀναίνομαι θανοῦσσα· ἡ μετοχὴ κατηγορηματικὴ = δὲν μοῦ κακοφαίνεται ὁ θάνατος. οὐ μὴ λίπη σε (1465). λαμπαδοῦχος = ἡ ἔχουσα τὴν λαμπάδα τοῦ ἥλιου, ἥλιόφωτος. ἔτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν = ἄλλην ζωὴν καὶ μοῖραν θὰ περάσωμεν.

Tὸ τμῆμα 1475 - 1509 εἶναι λυρικὸν καὶ ἀδεται ὑπὸ τῆς 'Ιφιγ. καὶ τοῦ Χοροῦ καὶ καλεῖται Κομμός, διότι ἐν θρήνοις ἐκόπτοντο τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος, ἄσμα ἀδόμενον ἀμοιβαίως ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ τῶν ὑποκοιτῶν πρὸ τοῦ θανάτου ἢ κατὰ τὸν θάνατον ἢ μετὰ τὸν θάνατον προσώπου.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1510 - 1531)

"Η σειρά : ἴδεσθε τὰν Ἰλίου καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν στελχουσαν (κατηγ. μετ.) βωμὸν διαίμονος θεᾶς βαλλομέναν (χρον. μετ.) στέφεα ἐπὶ κάρα παγάς τε χερνίβων θανοῦσσαν ῥανίσιν αίματορρύτοις σφαγεῖσαν δέραν (= δέρην) εύφυα σώματος. διαίμων = αίματηρός, αίματοβαφής. ῥανίσιν αίματορρύτοις = μέσα εἰς ῥαντίσματα αίμάτων. σφαγεῖσαν· ὑποκ. 'Ιφιγ. δέραν· φανερώνει τὸ μέρος μετὰ τὸ δλον. εύφυής = εὖ πεφυκώς = ὡραῖος. Τῶν ἐφεξῆς ἡ σειρά : εὔδροσοι πατρῶαι παγαὶ χέρνιβές τε μένουσί σε. παγαὶ χέρνιβές τε· ἐν διὰ δυοῖν. 'Η ἔξήγησις : σὲ ἀναμένει ὁ πατήρ σου μὲ ἀγιασμὸν ἀπὸ δροσερὰ νερὰ πηγῆς. κλήζω = κλεῖζω = ἀνυμνῶ. ὡς ἐπ' εύτυχεῖ πότμῳ = μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι δλα θὰ ἔχουν εύτυχη ἔκβασιν. βροτήσις = βρότειος = ἀνθρώπινος. χαρεῖσα θύμασι βροτησίοις = ἡ ὁποίᾳ οὐεύρες εὐγαρίστησιν εἰς τὰς ἀνθρωποθυσίας. ἔδη =

ἔδραι. δολόεντα = δολερά. Τὸ δολόεντα καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ ἔδη ἀντὶ εἰς τὸ Τροίας = Τρώων. ἔδη δολόεντα Τροίας = εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς δολίας Τροίας. 'Η σειρὰ τῶν ἐφεξῆς : δὸς Ἀγαμέμνονα ἀμφιθεῖναι κλεινότατον στέφανον Ἐλλάσι λόγχαις κλέος τε ἀείμνηστον ἀμφὶ ἐδὸν κάρα (θεῖναι). ἀμφιτίθημι = περιβάλλω. 'Ἐλλάσι· ἐπίθ. Ἐλλάσι λόγχαις = Ἐλλήνικαις λόγχαις = λόγχαις τῶν Ἐλλήνων. ἐδὸν κάρα = ἐαυτοῦ κεφαλήν.

Τὸ χορικὸν εἶναι ἵσως μονῳδία τῆς Κορυφαίας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ αὐλητοῦ καὶ ἐπέχει θέσιν Ε' στασίμον. Σημείωσον ὅτι αἱ ἔννοιαι τον ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ φῆμα τῆς Ἰφιγενείας, τὸ ὅποιον αὕτη ἔγαλλε προηγουμένως; ὅταν ἀπεχαιρέτισε τὴν ζωὴν (στίχ. 1475 - 1499) : προβλ. 1510 - 1520 - 1475 - 1487 καὶ 1521 - 1531 - 1491 - 1497. 'Ο Χορὸς μὲ τὴν φαντασίαν προτρέχων μεταφέρεται εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς θυσίας, τὴν ὅποιαν φαντάζεται τελεσθεῖσαν, ἐν στίχ. δὲ 1518 παρακολουθεῖ τὴν πραγματικότητα εὐχόμενος εἰς τὴν "Ἄρτεμιν νὰ δώσῃ εἰς τὸν στρατὸν εὔπλοιαν καὶ κλέος ἀείμνηστον εἰς τὸν Ἀγάμεμνονα."

ΕΞΟΔΟΣ (1532 - 1629)

α') (1532 - 1567)

φθογγὴ = φωνή. ταρβέω = φοβοῦμαι. κάκπεπληγμένη = καὶ ἐκπεπληγμένη = τρομαγμένη. δεινὰ = παράδοξα, καταπληκτικά· διὰ τοῦ μὲν οὖν ἐπανορθώνει ἔκεινο, τὸ ὅποιον ἡ Κλυτ. εἴπε πρὸς τὸν ἄγγελον : μή τιν' ἀλλην ἔξιμφορὰν ἥκης φέρων = ὅχι συμφοράν, ἀντιθέτως. μέλλω = βραδύνω. πᾶν πεύσει σαφῶς = δλα θὰ τὰ μάθης λεπτομερῶς. 'Η σαφήνεια εἰναιάρετὴ τῶν ἀγγελικῶν ῥήσεων. σφάλλεται γνώμη = σφάλλει ἡ μνήμη. ταράσσω γλῶσσαν = μπερδεύω τὴν ἔκθεσιν. λείμαξ (θ.) = λειμών. ἀλσος λείμακάς τε· ἐν διὰ δυοῖν. σύλλογος στρατεύματος = ὁ ὠρισμένος διὰ συγκέντρωσιν τοῦ στρατεύματος τόπος· ὁ τυλλογος εἶναι ἡ ὁμηρ. ἀγορή. κάμπαλιν = καὶ ἔμπαλιν = πρὸς τὰ ὑπίσω. προῆκε (προΐημι) = ἔχυσε δάκρυα. ὀμμάτων προθείς πέπλον = ἀφ' οὗ ἔθεσε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πέπλον. Οὕτως εἰχεν εἰκονίσεις τὸν Ἀγ. ὁ ζωγράφος Τιμάνθης. 'Αντίγραφον τῆς εἰκόνος αὐτοῦ εἶναι ἡ ἐν Πομπηίᾳ εὑρεθεῖσα τοιχογραφία. πάρειμι σοι = είμαι

εἰς τὴν διάθεσίν σου. θῦσαι (ὑμᾶς) ἄγοντας πρὸς βωμόν, εἴπερ τόδε ἔστι θέσφατον. τόδε· τὸ θῦσαι. θέσφατον = γραμμένον ἀπὸ τὴν θεάν. τούπ' ἐμὲ = τὸ ἐπ' ἐμὲ = ὅσον ἔξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ. τύχοιτε νικηφόρου δορὸς = εἴθε νὰ διεξαγάγῃτε νικηφόρου πόλεμον. πατρίδα γῆν = πάτρικήν γῆν = πάτριδα. πρὸς ταῦτα = ἀπέναντι τούτων, κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀποφάσεως μου ταύτης, δθεν. μή τις = μηδεὶς Ἀργείων (ϕωύσῃ ἐμοῦ). σιγῇ = ἀδιαμαρτυρήτως, ἃνευ ἐκδηλώσεων ἀγωνίας η ἀλγους. εὐκαρδίως = μὲ γενναίαν καρδίαν. ἀρετὴ = εὐγένεια. ὁ τόδ' ἦν μέλον (= ἐμελε) = ὅστις εἶχεν αὐτὴν τὴν φροντίδα, αὐτὸ τὸ καθῆκον. ἀνεῖπε· ἀρ. τοῦ ἀναγορεύω = κηρύττω. ἀνεῖπε εὐφημίαν καὶ σιγήν. ἐν διὰ δυοῖν = ἐκήρυξε νὰ τηρήσῃ ὁ στρατὸς ιερὰν σιγήν. χρυσήλατον κανοῦν = κάνιστρον ἐκ χρυσοῦ σφυρηλάτου. χειρὶ σπάσας = ἀνασύρας διὰ τῆς χειρός. κολεῶν ἔσωθεν = ἀπὸ τὸ ἔσωτερικὸν τῆς ζιφοθήκης. κολεός (ἀρσ.) = ἡ θήκη τοῦ ζιφους.

β') 1568 - 1601

λαβὼν κανοῦν χέρνιβάς τε = ἀφ'. οὗ ἔλαβε κάνιστρον μὲ κριθάλευρα καὶ ἀγιασμὸν συγχρόνως. ἔθρεξε· ἀρ. τοῦ τρέχω. θηροκτόνε· ἡ "Αρτεμις ὡς θεὰ τῆς φύσεως εἶναι καὶ κυνηγὸς τῶν ἀγρίων θηρίων. τὸ λαμπτὸν εἰλίσσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάσος = περιφέρουσα τὸ λαμπτὸν φῶς (τῆς σελήνης) κατὰ τὴν νύκτα. Γραφικὴ εἰκὼν τῆς τροχιᾶς τῆς σελήνης. Ἡ "Αρτεμις ὡς ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι καὶ προσωποποιία τῆς σελήνης. ἀχραντον αἷμα καλλιπαρθένου δέρης = ἀμόλυντον αἷμα λαιμοῦ ὥραίας παρθένου. ἀπήμων πλοῦς νεῶν = ἀπόπλους τῶν πλοιών ἀβλαβής, ἃνευ ζημιῶν (ἀ-πῆμα, πάσχω). ἔς γῆν· ἀνάφερε εἰς τὸ βλέπων· καθ' ἦν στιγμὴν ὁ ιερεὺς αἱρει τὴν κοπίδα, πάντες νεύουσιν εἰς τὴν γῆν. ιερεύς· διάφορος τοῦ Κάλχαντος. ἐπηύξατο = ἀνέπεμψεν εὐχήν. ἐπεσκοπεῖτο = παρετήρει μὲ προσοχήν. ἵνα πλήξειεν ἀν = εἰς ποιῶν μέρος θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ κτυπήσῃ. ἔμοι... φρενί· ἐπιμερισμός. ἔσῃει ἄλγος ἔμοι φρενί = ἡσθάνετο πόνον ἡ καρδία μου. κάστην νενευκῶς = καὶ ἔστην (ἔσταθην) κλίνας τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν γῆν. θαῦμα δ' ἦν αἴφνης ὀρᾶν = ἀλλὰ ἔξαφνα ἐπρόβατεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας θαῦμα. Ὁ Εύριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του λύει τὴν πλοκήν του διὰ τοῦ ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ. πληγῆς κτύπον = τὸν κρότον τοῦ κτυπήματος. πᾶς τις ἥσθετο σαφῶς

πάντες ἡκουσαν εὐχρινῶς· διὰ κτύπος τῆς κοπίδος ἡκούσθη εὐχρινῶς διὰ τὴν κρατοῦσαν βαθεῖαν σιγήν. τὴν παρθένον οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδυ· πρόληψις = οὐκ οἶδεν οἱ γῆς εἰσέδυ ή παρθένος· οἱ γῆς = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς κατεχωνιάσθη ή πάρθενος· εἰς τὸν οὐρανὸν δὲν ἐφάνη, εἰς τὴν γῆν δὲν ἐφάνη, ἀρά θὰ κατεχωνιάσθῃ. ἐπήχησε στρατός· διὰ στρατὸς ἐπανέλαβε τὴν βοὴν (βοϊ δ' Ἱερεύς). εἰσιδόντες· ἀνάφερε εἰς τὸ στρατός· διὰ στρατὸς περιληπτικόν. φάσμα = φαινόμενον, θῦμα. ἄελπτον = ἀπροσδόκητον, ἀφάνταστον. οὗ γε μηδὲ δρωμένου πίστις παρῆν = τὸ ὄποιον μάλιστα καὶ ἀντί ἔβλεπε κανείς, ητο ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύῃ. ίδειν μεγίστη = μεγίστη εἰς τὴν θέαν. διαπρεπής τε τὴν θέαν = ὑπέροχος εἰς τὴν θεωρίαν. ἄρδην = καθ' ὀλοκληρίαν. κάν τῳδε = καὶ ἐν τῷδε = ἐν μέσῳ τῆς γενυκῆς αὐτῆς καταπλήξεως. πῶς δοκεῖς; = τί φαντάζεσαι; ή πρότασις κεῖται παρενθετικῶς· εἰναι εἰρημένον ἐκ τῆς δημοτικῆς γλώσσης. κοίρανος = στρατηγός. θυσία = τὸ θῦμα· τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου. προύθηκε βωμίαν = ἔρριψεν ἐμπρὸς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. δρειδρόμος = δρεσίβιος. ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται· σημείωσον τὴν σύμπτυξιν τῶν δύο συντάξεων: ταύτην ἀσπάζεται μάλιστα καὶ ταύτην ἀσπάζεται μᾶλλον τῆς κόρης = ταύτην προτιμᾷ κατ' ἔξοχήν, περισσότερον ἀπὸ τὴν κόρην. εὐγενεῖ φόνω = φόνω εὐγενοῦς θύματος. Ἰλίου ἐπιδρομάς = ἐκστρατείαν ἐναντίον τοῦ Ἰλίου. πρὸς ταῦτα = κατ' ἀκολουθίαν τούτων. αἴρω θάρσος = παίρνω θάρρος, ἀναθαρρῶ. οἰδμα Αἰγαῖον = τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου.

γ') 1602 - 1629

“Ηφαιιστος = τὸ πῦρ. τὰ πρόσφορα ηὔξατο = ἀνέπεμψε τὴν κατάλληλον εὐγήνην. ωστε φράσαι· ἐν σημασίᾳ τελικῇ. μοῖραν = καλὴν μοῖραν. ἀφθιτος (ἀ-φθίνω) = αἰώνιος. παρών — δρῶν· αἰτιολ. μετοχαι χρόνου παρατ. Τονίζει τὴν αὐτοψίαν του πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀξιοπιστίας του. ἀπέπτατο = ἀνελήφθη. σαφῶς = ὀλοφάνερα. ἀφαίρει λύπης (γεν. διαιρ.) = κάμνε ἀβαρίαν εἰς τὴν λύπην. καὶ πόσει πάρες χόλον = καὶ παράτησε τὴν ἐναντίον τοῦ συζύγου σου δργήν. πάρες· ἀρ. τοῦ παρίημι = ἐώ παριέναι = ἀφήνω νὰ περάσῃ = παραίτω, παρατῶ. ἀπροσδόκητα τὰ θεῶν βροτοῖς = οἱ θεοὶ δίδουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅ,τι δὲν περιμένουν. σὸν τέκος φράζει (εἰδοποιεῖ) μένειν

ζῶν ἐν θεοῖσι. τοῦ (= τίνος) θεῶν γέγονας κλέμμα; = ποῖος θεὸς σὲ ἔχει κλέψει; πῶς σὲ προσείπω; = πῶς νὰ σὲ ὀνομάσω; ζῶσαν ἦ νεκράν; πῶς δ' οὐ φῶ; = πῶς δὲ νὰ μὴ εἴπω, νὰ μὴ πιστεύσω; τούσδε μύθους μάτην παραμυθεῖσθαι = ὅτι οὗτοι ἐδῶ οἱ λόγοι εἰναι ψευδεῖς πλασθέντες πρὸς παρηγορίαν μου· μάτην = ψευδῶς. ὡς· τελικὸς σύνδ. πένθους λυγροῦ = ἀπὸ τὸ φαρμακερὸν πένθος. σοῦ· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ πένθος, καὶ μὴν = καὶ ἴδού, ἀλλ' ἴδού. Διὰ τῆς φράσεως ταύτης προαγγέλλεται ἡ πάροδος προσώπου. θυγατρὸς οὖνεκα = δόσον (ἔξαρτᾶται) ἀπὸ τὴν θυγατέρα μας. ὄντως = πραγματικῶς. ἔχεις δομιλίαν ἐν θεοῖς = ζῆ ἐν ἀναστροφῇ μὲ τοὺς θεούς. 'Ο Ἀγ. Βεβαίοι τὰ τοῦ ἀγγέλου. μόσχος· δ' Ὁρέστης. πρὸς πλοῦν δρᾶ = ἔχει τὴν προσοχήν του εἰς τὸν πλοῦν. χρόνια τάμα σοι προσφθέγματα Τροίηθεν ἔσται = μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου θὰ σὲ χαιρετίσω κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τροίας ἐπάνοδόν μου. γένοιτο σοι καλῶς = ὑγίαινε. χαίρων = μὲ τὸ καλό, ὑγιής. ίκοῦ = ἐλθέ. ἐπάνηκε = ἐπάνελθε. σκῦλα· = τὰ ὅπλα φονευθέντος πολεμίου.

Λέγων ταῦτα δὲ Χορὸς ἔξέρχεται ἐκ τῆς δρχῆστρας· εἶναι οἱ ἔξόδοι λόγοι του. Πρὸς τοῦ στίχουν 1627 εἰχον ἀποχωρήσει δὲ Ἀγαμ., ή Κλυτ., ὡς καὶ δὲ Ἀγγελος.

Τὸ τελευταῖον μέρος τῆς τραγῳδίας (1532 - 1629), καταλῆγον, εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ Χοροῦ, καλεῖται "Εἴ ο δος. Εἶναι η τελευταία πρᾶξις τῆς τραγῳδίας, η δοπία περιέχει τὴν καταστροφήν, ἐν ᾧ η πρᾶξις τελείως περιάνεται διὰ τῆς λύσεως τῆς δραματικῆς πλοκῆς.

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1966

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Πέλοψ δ Ταντάλειος ἐς Πησαν μολὸν
θοαισιν ἵπποις Οἰνομάου γαμεῖ κόρην,
ἐξ ἡς Ἀτρεὺς ἔβλαστεν· Ἀτρέως δὲ παῖς
Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε· τοῦ δ' ἔφυν ἐγώ,
τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς,
ἥν ἀμφὶ δίναις, ἀς Θάμ' Εὔριπος πυκναῖς
αὔραις ἐλίσσων κυανέαν ἄλα στρέφει,
ἔσφαξεν 'Ἐλένης οὔνεχ', ώς δοκεῖ, πατήρ
Ἀρτέμιδι κλειναῖς ἐν πυχαῖσιν Αὐλίδος
+ ένταῦθα γάρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον
Ἐλληνικὸν συνήγαγε· Ἀγαμέμνων ἄναξ,
τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου θέλων
λαβεῖν Ἀχαιοῖς τούς θ' ὑβρισθέντας γάμους
Ἐλένης μετελθεῖν, Μεγέλεω χάριν φέρων.
δεινῆς δ' ἀπλοίας πνεῦμάτων τε τυγχάνων,
ἐς ἔμπυρον ἥλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε·
« ὦ τῆσδ' ἀνάσσων Ἐλλάδος στρατηγίας.
Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονός,
πρὶν ἀν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἀρτέμις
λάβῃ σφαγεῖσαν· ὅ τι γάρ ἐνιαυτὸς τέκοι
καλλιστον, ἡὕξω φωσφόρῳ θύσειν θεᾶ·
παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμήστρα δάμαρ
τίκτει — τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων —

5

10

15

20

ήν χρή σε θῦσαι ». καὶ μ' Ὁδυσσέως τέχναις
μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως.

ἐλθοῦσα δ' Αὔλιδ' ἡ τάλαιν' ὑπὲρ πυρᾶς
μεταρσία ληφθεῖσ' ἐκπινόμην ξίφει. *

+ ἀλλ' ἔξεκλεψεν ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου

"Αρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
πέμψασά μ' ἐς τὴνδ' ὥκισεν Ταύρων χθόνα,

οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος

Θόας, δις ὡκὺν πόδα τιθεὶς ἵσον πτεροῖς
ἐς τούνομ' ἥλθε τόδε ποδωκείας χάριν.—

ναοῖσι δ' ἐν τοῖσδ' ιέρεαν τίθησι με,
ὅθεν νόμοίσι, τοῖσιν ἥδεται θεά,

χρώμεσθ' ἑορτῆς, τούνομ' ἦς καλὸν μόνον,
τὰ δ' ἄλλα σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη.

θύειν γάρ ὅντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
δις ἀν κατέλθῃ τήνδε γῆν "Ελλην ἀνήρ,

κατάρχομαι μέν, σφάγια δ' ἄλλοισιν μέλει
ἄρρητ' ἔσωθεν τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς. *

+ ἀ καὶνὰ δ' ἥκει νῦξ φέρουσα φάσματα,
Δέξω πρὸς αἰθέρ' } εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄκος.

ἔδοξ' ἐν ὑπνῷ τῆσδ' ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
οἰκεῖν ἐν "Αργει, πάρθενῶσι-δ' ἐν μέσοις

εῦδειν, χθονὸς δὲ ὕδωτα σεισθῆναι σάλῳ,
φεύγειν δὲ κάξω στᾶσα [θριγκόν] εἰσιδεῖν

δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον στέγος
βεβλημένον πρὸς οὖδας ἔξ ἄκρων [σταθμῶν.]

μόνος λελεῖφθαι στῦλος εἰς ἔδοξέ μοι
δόμων πατρῷών, ἐκ δ' ἐπικράνων κόμας

ξανθάς καθεῖναι, φθέγγυα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,
κάγω τεχνήν τήνδ' ἦν ἔχω ξενοκτόνον

τιμῶσ' ὑδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,

{ 25 }

30

35

40

45

50

κλαίουσα. τοῦναρ δ' ὡδε συμβάλλω τόδε·
τέθνηκ' Ὀρέστης, αὖ κατηρξάμην ἐγώ·
στῦλοι γάρ οἴκων παιδές εἰσιν ἀρσενες·
θνήσκουσι δ' οὓς ἂν χέρνιβες βάθωσ' ἐμαῖ.

55

οὐδ' αὖ συνάψαι τοῦναρ ἐς φίλους ἔχω·

Στροφίων γάρ οὐκ ἦν παῖς, δτ' ὠλλύμην ἐγώ.
νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χοὰς
παροῦσ' ἀπόντι — ταῦτα γάρ δυναίμεθ' ἀν —
σὺν προσπόλοισιν, δις ἔδωχ' ἡμῖν δίναξ
(Ἐλληνίδας) γυναῖκας ~~άλλ'~~ ἐξ αἰτίας
οὕπω τίνος πάρεισιν; εἴμ' ἕσω δόμων
ἐν οἷσι ναίω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

60

65

ΟΡΕΣΤΗΣ

ὅρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βρῆτῶν.

ΠΥΛΑΔΗΣ

ὅρῶ, σκοποῦμαι δ' ὅμμα ~~πανταχῇ~~ στρέφων.

OP. Πυλάδη, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς.
ἐνθ' Ἀργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν;

70

ΠΥ. ἔμοιγ', Ὀρέστα· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεών.

OP. καὶ βωμός, [Ἐλλην οὖ καταστάζει φόνος ;]

ΠΥ. ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει θριγκώματα.

OP. θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς (σκῦλ' ὄρᾶς ἡρτημένα).

ΠΥ. τῶν κατθανόντων γ' ἀκροθίνια ξένων.

~~ΑΠ~~ ἀλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεών.

75

ὦ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἥγαγες

χρήσας, ἐπειδὴ πατρὸς αἴμ' ἐτεισάμην

μητέρα κατακτάς; διαδοχαῖς δ' Ἐρινύῶν

ἡλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔξεδροι χθονόςτ.
δρόμους τε πολλοὺς ἔξεπλησα καμπίμους.
έλθων δέ σ' ἡρώτησα πῶς τροχηλάτου
μανίας, ^{όντως} ἔλθοιμ' ἐς τέλος πρόνων τ' ἐμῶν,
οὓς ἔξεμόχθουν περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα.
σὺ δ' εἴπας ἐλθεῖν Ταυρικῆς μὲν ὄρους χθονός,
ἐνθ' Ἀρτεμίς σοι σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
λαβεῖν τ' ἄγαλμα θεᾶς, ὃ φασιν ἐνθάδε
ἐς τούσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν ἄπο·
λαβόντα δ' ἢ τέχναιςιν ἢ τύχῃς τινί,
κίνδυνον ἐκπλήσαντ', Ἀθηναίων χθονὶ⁹⁶
δοῦναι· τὸ δ' ἐνθένδ' οὐδὲν ἐρρήθη πέρα·
καὶ ταῦτα δράσαντ' ἀμπνοὰς ἔξειν πρόνων,
* ἥκωδὲ πεισθεὶς σῷς λόγοισιν ἐνθάδε
ἄγνωστον ἐς γῆν, ἀξενον· σὲδ' ἵστορῶ,
Πυλάδη,—σὺ γάρ μοι ποῦδε συλλήπτωρ πόνου⁹⁷
τί δρῶμεν; ἀμφίβληστρα γάρισοίχων ὁρᾶς
ὑψηλά· πότερα δωμάτων προσαμβάσεις
ἐκβησόμεσθα; πῶς ἂν οὖν λάθοιμεν ἄν;
ἢ χαλκότευκτα κλῆθρα λύσαντες μοχλοῖς—
ῶν οὐδὲν ἴσμεν; ἦν δ' ἀνοίγοντες πύλας
ληφθῶμεν ἐσβάσεις τε μηχανώμενοί,
θανούμεθ'. ἀλλὰ πρὶν θανεῖν, νεώς ἐπι
φεύγωμεν, ἢπερ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν.
φεύγεις μὲν οὐκ ἀνεκτὸν οὐδὲ εἰώθαμεν,
τὸν τοῦ θεοῦ δὲ γρηγορὸν οὐ κακιστέον·
ναοῦδ' ἀπαλλαχθέντες κρύψωμεν δέμας
κατ' ἄντρον, & πόντος θύειδι διακλύζει μέλας,
φέως ἀπαθεν, μή τις εἰσιδὼν σκάφος
βασιλεῦσιν εἴπη κάτα ληφθῶμεν βίᾳ·
ὅταν δὲ νυκτὸς ὅμμα λυγαίας μόλη,

{ 85 }

98

95

100

105

<110>

τολμητέον τοι ξεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
ἀγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.
ὅρα δέ γ' εἴδω τριγλύφων ὅποι κενὸν
δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοὶ¹¹⁵⁾
τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδαμοῦ.

OP. οὗτοι μακρὸν μὲν ἥλθομεν κώπη πόρον,
ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν.
ἀλλ' εὖ γὰρ εἶπας, πειστέον· χωρεῖν χρεῶν—
ὅποι ψυθόνδε κρύψαντε λήσομεν δέμας.
οὐ γὰρ τὸ τοῦδε γ' ἀτίτον γενήσεται
πεσεῖν ἀχέρεστον θέσφατον· τολμητέον.
μόχθος γὰρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψις φέρει. ^{! 120.} +

ΘΑΛ. ΧΟΡΟΣ

εύφαμεῖτ¹) ὥ
πόντοι δισσάς συγχωρούσας }
πέτρας ἀξείνου ναίοντες. 2 }
ώ παι τᾶς Λατοῦς, ^{ 125 }
Δίκτυνν' οὔρεία,
πρὸς σὰν αὐλάν, εὔστύλων
ναῶν χρυσήρεις θριγκούς,
πόδα παρθένιον ὅσιον ὁσίας
καληδούχου—δούλα πέμπω, ¹³⁰
Ἐλλάδος εὐίππου πύργους
καὶ τείχη χόρτων τ' εύδενδρων
λέξαλλάξασ' Εύρωπαν,
πατρώων οἰκων ἔδρᾶς. ¹³⁵

ἔμοιον· τί νέον; τίνα φροντίδ' ἔχεις;
τί με πρὸς ναοὺς ἄγαγες ἄγαγες,
ώ παι τοῦ τᾶς Τροίας πύργους

έλθοντος κλεινῷ σὺν κώπα
χιλιοναύτᾳ μυριοτευχεῖ,
τέκος Ἀτρεψάν τῶν κλειγῶν; Ο XI.
ΙΩ. ίώ δμωαί,
δυσθρηγήτοις ως θρήνοις

143

(Δέγκειμαι, τὰς οὐκ εύμούσου
μολπᾶς [βοὸν] ἀλύροις ἐλέγοις
αἰαῖ, οἴηδείοις οἴκτοδες
οἴαί μοι συμβαίνουσ' ἄται,
σύγγονον ἀμὸν κατακλαιομένα
ζωᾶς, οἴαν οἴαν ίδόμαν
δψιν δνείρων
νυκτός, τὰς ἔξηλθ' ὅρφνα.

[145]

δλόμαν δλόμαν·
οὐκ εἰσ' οἶκοι πατρῶοι·
οἴμοι μοι φροῦδος γέννα.
φεῦ φεῦ τῶν "Αργει μόχθων.
ΙΩ δαῖμον,

{155}

μόνον δὲ με κασίγνητον συλᾶς
Αΐδα πέμψας, ὡς τάσδε χοάς
μέλλω κρατῆρά τε τὸν φθιμένων
νδραίνειν γαίας ἐν νώτοις
πηγάδες τ' οὐρείων ἐκ μόσχων
Βάκχου τ' οἰνηρᾶς λοιβᾶς
ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν,
ἀνεκροῖς θελκτήρια κεῖται.
ἀλλ' ἔνδος μοι πάγχρυσον
τεῦχος καὶ λοιβάν Αΐδα.
ὡς κατὰ γαίας Ἀγαμεμνονίου
Θάλος, ως φθιμένῳ τάδε σοὶ πέμπω.
δέξαι δέ οὐ γάρ πρὸς τύμβον σοι,

{160}

((165))

(170)

ξανθὸν χαίταν, οὐ δάκρυ' οἶσω.

τηλόσε γὰρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην

πατρίδος καὶ ἔμας, ἔνθα δοκήμασι

κεῖμαι σφαχθεῖσ' ἢ τλάμων.

ἀντιψάλμους φόδρας ὑμνῶν τ' οἰκτικῶν

Ασιτητᾶν σοι βάρβαρον ἄχαν

δεσποινάρ γ' εἴξαυδάσω,

τὰν ἐν θρήνοισιν μοῦσαν

νέκυσι μελομέναντες τὰς ἐν μολπαῖς

"Αἰδας ὑμνεῖ δίχα παιάνων.

οἴμοι, τῶν Ἀτρειδᾶν οἰκων

έρρει φῶς σκῆπτρων, οἴμοι,

πατρώων οἰκων ἀκτίς,

καὶ τῶν εὐόλβων "Ἄργει

βασιλέων ἀρχά.

μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει,

δινευούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ λ

πταναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας

ἰερὸν μετέβαλεν ὅμμ' αὐγᾶς

ἢ ἄλιος. ἀλλαῖς δ' ἄλλᾳ προσέβαζ

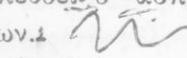
χρυσέας ἀρνὸς μελάθροις ὁδύνα, τ

φόνος ἐπὶ φόνῳ ἀχεά τ' ἄχεσιν.

ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων

Ταυταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ'

εἰς οἰκους σπεύδειν δ' ἀσπούδαστ',

ἢ ἐπὶ σοὶ δαίμων. οἰκτικῶν

ἐξ ἀρχᾶς μὲν δυσδαιμων

δαίμων τὰς ματρὸς ζώνας εἰ

καὶ νυκτὸς κείνας· ἐξ ἀρχᾶς

ζλόχιαι στερράν παιδείαν

Μοῖραι ξυντείνουσιν θεαί,

τις

||175||

180

||185||

? 190 ?

! 195 !

«200»

205

12

ἀν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάσμοις

Λήδας ἀ τλάμων κούρα

210

ισφάγιον πατρόφα λώβα

καὶ θῦμον οὐκ εὔγάθητον

ἔτεκεν, ἔτρεφεν εὐκταῖαν

ἰππείοις δ' ἐν δίφροισι

215

ψαμάθων Αύλιδος ἐπέβασαν

νύμφαν, οἴμαι, δύσνυμφον

τῷ τᾶς Νηρέως κούρας, αἰαῖ.

νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα

δυσχόρτους οἶκους ναίω

ἄγαμος ἄτεκνος ἀπολις ἀφιλος,

220

ἀμναστηθεῖσ' ἐξ Ἑλλάνων,

208

οὐ τὸν "Αργει μέλπουσ" "Ηραν

οὐδ' ἵστοις ἐν καλλιφθόγγοις

τερκίδι Παλλάδος Ἀθίδος εἰκὼ

καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ', ἀλλ'

225

αἰμόρραντον δυσφόρμηγγα

ξείνων αἰμάσσουσ' ἀταν [βωμούς],

οἰκτράν τ' αἰαζόντων αὐδάν

οἰκτρόν τ' ἐκβαλλόντων δάκρυον.

καὶ νῦν κείνων μέν μοι λάθα,

τὸν δ' "Αργει δμαθέντα κλαίω

230

σύγγονον, δν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον

ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος

ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ'

"Αργει σκηπτοῦχον Ὁρέσταν.

235

XO.

καὶ μὴν ὅδ' ἀκτὰς ἐκλιπῶν θαλασσίους
βουφορβὸς ἥκει σημανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ

- Αγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμήστρας τέκνου,
ἄκουε ἵλινῶν ἔξ ἐμδῦ χηρυγμάτων. 240
 ΙΦ. τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλῆσσος λόγου ;
 ΒΟΥ. ἥκουσιν ἐς γῆν, κυανέαν Συμπληγάδα
πλάτη φυγόντες, δίπτυχοι νεανίται,
θεῷ φίλον πρέσφαγμα καὶ θυτήριον
Αρτέμιδι. χέρνιβας δὲ καὶ χατάργματα
οὐκ ἀνιψθάνοις ἀν εύτρεπη ποιοῦμένη. 245
 ΙΦ. ποδαποί ; τίνος γῆς σχῆμ' ἔχουσιν οἱ ξένοι ;
 ΒΟΥ. "Ελληνες· ἐν τοῦτ' οἶδα κού περαιτέρω.
 ΙΦ. οὐδ' ὄνομ' ἀκούσας οἶσθα τῶν ξένων φράσαι ;
 ΒΟΥ. Ήυλάδης ἐξλήζεθ^τ ἕτερος πρὸς θατέρου.
 ΙΦ. τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τούνομ' ἦν ;
 ΒΟΥ. οὐδεὶς τόδ' οἶδεν οὐ γάρ εἰσηκούσαμεν.
 ΙΦ. ποῦ δ' εἴδετ^τ αὐτοὺς κάντυχόντες εἴλετε ;
 ΒΟΥ. ἄκραις ἐπὶ ρήγμασιν ἀξένου πόρου.
 ΙΦ. καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία ;
 ΒΟΥ. βοῦς ἥλθομεν νίψοντες ἐναλίᾳ δρόσω. 250
 ΙΦ. ἐκεῖσε δὴ πάνελθε, ποῦ νικ^τ εἴλετε
τρόπω τε ποιώ· τοῦτο γάρ μαθεῖν θέλω.
χρόνιοι γάρ ἥκουσ^τ. οὐδέ πω βωμὸς θεᾶς
Ἐλληνικαῖσιν ἐξεφοινίχθη ροαῖς. —
 ΒΟΥ. ἐτεί τὸν ἐσρέοντα διὰ Συμπληγάδων 260
βοῦς ὑλοφορβούς πόντον εἰσέβαλλομεν,
ἥν τίς δῆμαρρωξ^τ κυμάτων πολλῷ σάλῳ
κοιλωπός ἀγμάξ^τ, προφυρευτικαὶ στέγαι.
ἐνταῦθα δισσοῦς εἰδέ τις νεανίας
βουφορβός ἡμῶν, κάπεχώρησεν πάλιν 265

άκροισι δακτύλωσι παρθμεύων ἵχνος.
 ἔλεξε δ· « Οὐχ ὄρᾶτε ; δαιμονές τινες
 θάσσουσιν οἴδε ». — Θεοσεβῆς δ' ἡμῶν τίς ὁν
 ἀνέσχε χεῖρε καὶ προσηγένετο^{τίς} εἰσιδών·
 « Ὡ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλακε²⁷⁰
 δέσποτα Παλαίμον, ἥλεως ἡμῖν γενοῦ,
 εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρω,
 ἢ Νηρέως ἀγάλμαθ', δις τὸν εὐγενῆ
 ἔτικτε πεντήκοντα Νηρήδων χορόν ».

ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομίᾳ θρασύς,
 ἐγέλασεν εὐχαῖς, σκυτίλους δ' ἐφθαρμένους
 θάσσου φάραγγ' ἔφασκε τοῦ νόμουν φόβῳ²⁷⁵
 κλύοντας ὡς θύοιμεν ἐνθάδε ξένους·
 « δοξε, δ' ἡμῶν εὖ λέγειν τοῖς πλείστι,
 θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τάπιχώρια. +

+ καν τῷδε πέτραν ἀτέρος λιπὼν ξένοιν
 ἔστη κάρα τε διετίναξ^{τίναξ} ἀνω κάτω
 καπεστέναξεν ὠλέντας τρέμων ἀκρας,
 μανίαις ἀλαίνων, καὶ βοῶ κυναγὸς ὡς.
 « Πυλάδη, δέδορκας τήνδε ; τήνδε δ' οὐχ^{οὐχί} ὄρᾶς²⁸⁵
 'Αιδου δράκαιναν, ὡς με βούλεται κτανεῖν
 δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ^{έμ} ἐστόμωμένη ;
 ἡ δ' ἐκ γιτώνων πῦρ πνέουσα καὶ φόνον
 πτεροῦς ἐρέσσει, μητέρ^{τη} ἀγκάλαις ἐμήν
 ἔχουσα, πέτρινον ὅχθον, ὡς ἐπεμβάλῃ.
 οἴμοι, κτενεῖ με· ποῖ φύγω ; » παρῆν δ' ὄραν
 οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ^{τη}, ἀλλ' ἡλλάσσετό^{το}
 φθοιγγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα,
 γά φασ^{τη} 'Ερινūς ίέναι μυκήματα.

ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θανούμενοι,
 σιγῇ καθήμεθι· ὁ δὲ χερὶ σπάσας ξίφος,

μόσχους ὄρούσας ἐς μέσας λέων ὅπως;
παίει σιδήρῳ λαγόνας ἐς πλευράς θ' ίεις,
δοκῶ γέ Ερινῆς θεᾶς ἀμύνεσθαι τάδε,
ώσθ' αίματηρὸν πέλαγος ἔξανθεῖν ἀλόσ. +

300

* καὶ τῷδε πᾶς τις, ὃς ὄρᾳ βουφόβια
πίπτοντα καὶ πορθούμεν', ἔξωπλίζετο,
κόχλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους.
πρὸς εὐτραφεῖς γάρ καὶ νεανίας ξένους
φαύλους μάχεσθαι βουκόλους ἡγούμενθα.

305

πολλοὶ δὲ ἐπληρώθημεν ἐν μακρῷ χρόνῳ.
πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς,
στάζων ἀφρῷ γένειον ὃς δὲ ἐσείδομεν
προὔργου πέσόντα, πᾶς ἀνὴρ ἔσχεν πόνον.
βάλλων ἀράσσων ἀτερος δὲ τοῦ ξένοιν
ἀφρόν τ' ἀπέψη σώματός τ' ἐτημέλει
πέπλων τε προυκάλυπτεν εὐπήγους ὑφάς,
καραδοκῶν μὲν τάπιόντα τραύματα,
φίλον δὲ θεραπείαισιν ἄνδρ' εὔεργετῶν.

310

* ἐμφρων δὲ ἀνάξας ὁ ξένος πεσθματος
ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον
καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῖν πέλας,
φυμωξέ θ'. ἡμεῖς δὲ οὐκ ἀνίεμεν πέτροις
βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προσκείμενοι. +

315

* οὐδὲ τὸ δεῖνὸν παρακέλευσμ' ἡκούσαμεν.
« Πυλάδη, θανούμεθ', ἄλλ' ὅπως θανούμεθα
κάλλισθ'. ἐπου μοι, φάσγανον σπάσας χερί. »
ώς δὲ εἴδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφη,
φυγῇ λεπταίας-έξεπίμπλαμεν νάπας.
ἄλλ', εἰ φύγοι τις, ἀτεροι προσκείμενοι
ἐβαλλον αὐτούς· εἰ δὲ τούσδ' ὡσαίατο,
αὕθις τὸ νῦν ὑπεῖκον ἡρασσεν πέτροις.

320

325

ἀλλ' ἦν ἀπιστον· μυρίων γάρ ἐκ χερῶν
οὐδεὶς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' ἔντυχει βαλῶν.

μόλις δέ νιν τόλμη μὲν οὐ χειρούμεθα,² 33d
κύκλω δὲ περιβαλόντες ἔξεκλέψαμεν

πέτροισι χειρῶν φάσγαν', ἐς δὲ γῆν γόνυ
καμάτῳ καθεῖσαν πρὸς δ' ἀνακτα τῆσδε γῆς
κομίζομέν νιν· δ' ὁ δ' ἐσιδών ὅσον τάχος
ἐς χέρνιβάς τε καὶ σφαγεῖ³ ἔπειμπέ σοι.

εὔχου δὲ τοιάδ', ὃ νεᾶνι, σοι ξένων
σφάγια παρεῖναι· κανὸν ἀναλίσκης ξένους

τοιούσδε, τὸν σὸν Ἑλλὰς ἀποτείσει φόνον
δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς. +
θαυμάστ' ἐλεξας τὸν μανένθ⁴, ὅστις ποτὲ
Ἑλληνος ἐκ γῆς πόντον ἥλθεν ἀξενον.

IΦ. εἰεν· σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολών,
τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς δοια φρόντιούμεθα...

ώ καρδία τάλαινα, πρὶν μὲν ἐς ξένους
γάληνὸς ἥσθα καὶ φιλοικτίρμων ἀεί,

ἐς θούμοδφυλον ἀναμετρουμένη δάκρυ,
Ἐλληνας ἄνδρας ἥνικ' ἐς χέρας λάβοις.

νῦν δ' ἐξ ὀνείρων οἶσιν ἥγριώμεθα,
δοκοῦσ' Ὁρέστην μηκέθ' ἥλιον βλέπειν,

δύσνοιν με λήψεσθ', οἵτινές ποθ' ἥκετε.
καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθές, ἥσθομην, φίλαι·

οἱ δυστυχεῖς γάρ τοῖσι δυστυχεστέροις
αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὖ.

ἀλλ' οὕτε πνεῦμα Διόθεν ἥλθε πώποτε,
οὐ πορθμίς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας

Ἐλένην ἀπήγαγ⁵ ἐνθάδ', ἢ μ' ἀπώλεσεν,
Μενέλεων θ', ἵν' αὐτοὺς ἀντετιμώρησάμην,
τὴν ἐνθάδ' Αὔλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ,

οῦ μ' ὡς τε μόσχον Δαναΐδαι χειρούμενοι
ἔσφαζον, ιερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ. +

360

οἴμοι — κακῶν γάρ τῶν τότε σὺν ἀμνημονῶ —
ὅσας γενείου χεῖρας ἔξηκόντισα

γονάτων τε τοῦ τεκόντος, ἔξαρτωμένη,
λέγουσα τοιάδ'. « Ὡ πάτερ, νυμφεύομαι

νυμφεύματ' αἰσχρὰ πρὸς σέθεν μήτηρ; δ' ἐμὲ 365
σέθεν κατακτείνοντος Ἀργεῖαί τε νῦν

νύμνοῦσιν ὑμεναίοισιν, αὐλεῖται δὲ πᾶν
μέλαθρον· ἡμεῖς δ' ὀλλάμεσθα πρὸς σέθεν. —

"Αἰδης Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρρεν, οὐχ ὁ Πηλέως,
ὅν μοι προσείσας πόσιν, ἐν ἀρμάτων ὅχοις 370
ἐξ αἰματηρὸν γάμον ἐπόρθιμευσας δόλῳ.

ἐγὼ δέ λεπτῶν ὅμμα διὰ καλυμμάτων
ἔχοντος, ἀδελφόν τ' οὐκ ἀνειλόμην χεροῖν

— δις νῦν ὄλωλεν — οὐ καστηνήτη στόμα
συνηψύ ὑπ' αἰδοῦς, ὡς ίοῦσ' ἐξ Πηλέως

μέλαθρον· πολλὰ δ' ἀπεθέμην ἀσπάσματα
ἐξ αὔθις, ὡς ἥξουσ' ἐξ Ἀργος αὖ πάλιν. +

* * * τολῆμον, εἰ τέθνηκας, ἐξ οἴων καλῶν
ἔρρεις, Ὁρέστα, καὶ πατρὸς ζηλωμάτων... .

τὰ τῆς θεοῦ δὲ μέμφομαι σοφίσματα,

380

ἥτις βροτῶν μὲν ἦν τίς ἀψηται φόνου,

ἢ καὶ λοχείας ἢ νεκροῦ θίγη χεροῖν,
βωμῶν ἀπείργει, μυστρὸν ὡς ἡγουμένη,
αὐτῇ δὲ θυσίαις ἥδεται βροτοκτόνοις.

οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτεκεν ἀνήρ; Διός δάμάρ
Λητώ τοσαύτην ἀμαθίαν. ἐγὼ μὲν οὖν

385

τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἐστίαματα

ἀπιστάτα κρίνω, παιδὸς ἡσθῆναι βορᾶ,
τούς δ' ἐνθάδ', αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους,

- ές τὴν θεὸν τὸ φαῦλον ἀνάφέρειν δοκῶ. 390
 οὐδένα γὰρ οἶμαι δαιμόνων εῖναι κακόν.
- ΧΟ.** στρ. α' Κυάνεαι κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας,
 ἵν' οἰστρός ὁ ποτῷμενος Ἀργόθεν
 ἀξένον ἐπ' οἴδμα διεπόρευσε (τὰν βοῦν) 395
 'Ασητίδα γάῖαν
 Εύρωπας διαβείψας. +
- τίνες ποτ' ἄρδε τὸν εὔνδρὸν δονακόχλοα
 λιπόντες Εύρώταν 400
 ἥττ' ρεύμάτα σὲμνὰ Δίρκας
 ἔβασαν ἔβασαν ἄμεικτον αἶαν, ἐνθα κούρα
 δία τέγγει.
 βωμοὺς καὶ περικίονας
 ναοὺς αἷμα βρότειον; 405
- ἀντιστρ. α' Ἡ ροθίδις εἰλατίνας δικρότοισι κώπας
 ἔπλευσαν ἐπὶ πόντια κύματα,
 θάλιον ὅχημα, λινοπόροις τ' αὔραῖς,
 φιλόπλοιουτον ἄμιλλαν 410
 αὔξεντες μελάθροισιν ;
 φίλα γὰρ ἐλπίς γ', ἐπὶ τε πήμασιν βροτῶν
 ἀπληστός ἀνθρώποις, 415
 ὅλβου· βάρος οὖν φέρονται
 πλάνητες ἐπ' οἴδμα πόλεις τε βαρβάρους περῶντες,
 κοινῇ δόξᾳ.
- γνώμα δ' οἵς μὲν ἀκαίρος ὅλ-
 βου, τοῖς δ' ἐς μέσον ἤκει. 420
- στρ. β' πῶς πέτρας τὰς συνδρομάδας,
 πῶς Φινεΐδαν ἀύπνους
 ἀκτὰς ἐπέρρεσαν
 παρ' ἀλίον· αἰγιαλὸν ἐπ' Ἀμφιτρίτας
 ροθίῳ δραμόντες, 425

ὅπου πεντήκοντα κορᾶν

Νηρήδων ποσὶ χοροὶ

μέλπουσιν ἐγκύκλιοι;

~~¶~~ πλησιστίοισι πνοαῖς,

συριζόντων κατὰ πρύμναν
εύναιῶν πηδάλιων,

αὔραις σὺν νοτίαις

ἢ πνεύμασι Ζεφύρου,

τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἰαν,

λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλῆος

δρόμους καλλισταδίους,

ἀξεινον κατὰ πόντον;

ἀντιστρ. β' εἴθ' εὐχαῖσιν δεσποσύνοις

Αήδας Ἐλένα φίλα πᾶῖς
ἐλθοῦσα τύχοι τὰν

Τρωάδα λιποῦσα πόλιν, τὸν ἀμφὶ χαίτῃ
δρόσον αίματηράν

ἢ ἐλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ

δεσποίνας χειρὶ θάνοι

ποινὰς δοῦσ' ἀντιπάλους;

~~+~~ ἀδίσταν δ' ἀν ἀγγελίαν

δεξαίμεσθ', Ἐλλάδος ἐκ γῆς

πλωτήρων εἴ τις ἔβα,

δουλείας ἐμέθεν

δειλαίας παυσίπονος.

κάν γάρ ὄνείροισι συνείην

δόμοις πόλει τε πατρώᾳ,

τερπνῶν ὑπνων ἀπόλαυ-

σιν, κοινὰν χάριν ὅλβου.

ἀλλ' οἵδε, χέρας δεσμοῖς δίδυμοι

συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον

430
Λ
V

«435»

(440)

(445))

450
Λ
V

«455»

πρόσφαγμα θεᾶς· σιγάτε, φίλαι.
τὰ γὰρ Ἑλλήνων ἀκροθίνια δὴ
ναοῖσι πέλας τάδε βαίνει·
οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς ἔλακεν
βουφορβὸς ἀνήρ.

ὦ πότνι, εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως
πόλις ἥδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,
ἀς δ' παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὁσίας
Ἑλλησι διδοὺς ἀναφαίνει. + ΔΧΙ.
εἶεν.

τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχῃ
φροντιστέονται. μέθετε τῶν ζένων χέρας,
ὡς ὄντες ἵεροὶ μηκέτ' ὅσι δέσμιοι.
ναοῦ δ' ἔσω στείχοντες εὔτρεπτίζετε
ἢ χρὴ πὶ τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται.
φεῦ.

τίς ἄρα μήτηρ ἡ τεκοῦσ' ὑμᾶς ποτε
πατήρ τ'; ἀδελφή τ', εἰ γεγῶσα τυγχάνει...
οἵων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν

ἀνάδελφος ἔσται. τὰς τύχας τίς οὖδ' ὅτῳ
τοιαῖδ' ἔσονται; [πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν
ἔς ἀφανὲς ἔρπει, κούδεν οὖδ' οὐδεὶς κακόν]
ἢ γὰρ τύχη παρήγαγ' ἔς τὸ δυσμαθές.] + ΔΧΙ.

πόθεν ποθ' ἤκετ', ὦ ταλαιπωροὶ ξένοι;
ώς διὰ μακροῦ μὲν τήγνδ' ἐπλεύσατε χθόνα,
μακρὸν δ' ἀπ' οἴκων χρόνον ἔσεσθ' αἰὲν κάτω.
τί ταῦτ' ὀδύρη, καπὶ τοῖς μέλλουσαν νῶν
κακοῖσι λυπεῖς, ἢτις εἴ πιτ', ὦ γύναι;
οὕτοι νομίζω σοφόν, δις ἀν μέλλων κτενεῖν
οἴκτῳ τὸ δεῖμα τούλέθρου νικᾶν θέλη,
οὐχ ὅστις "Αἰδην ἐγγὺς ὄντ' οἰκτίζεται,

~~ΙΩ.~~~~Υ~~~~ΟΡ.~~

460E

465

470

475

480

485

σωτηρίας ἄνελπις· ώς δύ' ἔξ ἐνὸς
κακῷ συνάπτει, μωρίαν τ' ὀφλίσκάνει
θνήσκει θ' δμοίως· τὴν τύχην δ' ἐᾶν χρεών.
ἥμας δὲ μὴ θρήνει σύ· τὰς γάρ ἐνθάδε
θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν.

{490}

IΦ πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὡνομασμένος
Πυλάδης κέκληται; τόδε μαθεῖν πρῶτον θέλω.
OP ὅδ', εἰ τι δή σοι τοῦτ' ἐν ἥδονῇ μαθεῖν.

IΦ ποίας πολίτης πατρίδος "Ἐλληνος γεγώς;
OP τί δ' ἀν μαθοῦσα τόδε πλέον λάβοις, γύναι;
IΦ πότερον ἀδελφῷ μητρός ἐστον ἐκ μιᾶς;
OP φιλότητί γ' ἐσμὲν δ' οὐ κασιγνήτω, γύναι.
IΦ σοὶ δ' ὄνομα ποιῶν ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ;
OP τὸ μὲν δίκαιον Δυστυχῆς καλοίμεθ' ἄν.

495

IΦ οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.
OP ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελώμεθ' ἄν.

500

IΦ τί δὲ φθονεῖς τοῦτ'; η φρονεῖς οὕτω μέγα;
OP τὸ σῶμα θύσεις τούμόν, οὐχὶ τούνομα.
IΦ οὐδ' ἀν πόλιν φράσειας ἥτις ἐστί σοι;

505

OP ζητεῖς γάρ οὐδὲν κέρδος, ώς θανουμένῳ.
IΦ χάριν δὲ δοῦναι τήνδε κωλύειν τί σε;

OP τὸ κλεινὸν "Αργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι.
IΦ πρὸς θεῶν, ἀληθῶς, ω̄ξέν', εἰ κεῖθεν γεγώς;

510

OP ἐκ τῶν Μυκηνῶν γ', αἴ ποτ' ἥσαν ὅλβιαι.
IΦ φυγάς δ' ἀπῆρας πατρίδος, η ποίᾳ τύχῃ;

OP φεύγω τρόπον γε δή τιν' οὐχ ἐκῶν ἐκών.
IΦ ἄρο' ἄν τι μοι φράσειας δῶν ἐγὼ θέλω;

OP ώς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας.
IΦ καὶ μὴν ποθεινός γ' ἥλθες ἔξ "Αργους μολών.

515

OP οὔκουν ἐμαυτῷ γ' εἰ δὲ σοί, σὺ τοῦτ' ἔρα.
IΦ Τροίαν ἵσως οἶσθ', ης ἀπανταχοῦ λόγος.

- ~~OP.~~ ώς μήποτ' ὥφελόν γε μηδ' ίδων ὅναρ:
ΙΦ. φασίν νιν "οὐκέτ' οὖσαν σέχεσθαι δορί.
OP. ἔστιν γάρ οὔτως οὐδ' ἄκραντ' ἡκούσατε. 520
ΙΦ. 'Ελένη δ' ἀφεκται δῶμα Μενέλεω πάλιν;
OP. ἥκει, κακῶς γ' ἐλθόῦσα τῶν ἐμῶν τινι.
ΙΦ. καὶ ποῦ 'στι; κάμοι γάρ τι προυφείλει κακόν.
OP. Σπάρτη ξυνοικεῖ τῷ πάρος ξυνευνέτῃ.
ΙΦ. ὁ μῆσος εἰς "Ελληνας, οὐκ ἐμοὶ μάνη. 525
OP. ἀπέλαυσα καζήδι δὴ τί τῶν κείνης γάμων.
ΙΦ. νόστος δ' 'Αχαιῶν ἐγένεθ', ώς αηρύσσεται;
OP. ώς πάνθ' ἀπαξ με συλλαβοῦσ' ἀνιστορεῖς.⁴
ΙΦ. πρὶν γάρ θανεψε σε, τοῦδ' ἐπαυρέσθαι θέλω.
OP. ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρᾶξ· λέξω δ' ἐγώ. 530
ΙΦ. Κάλχας τις ἥλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν;
OP. ὅλωλεν, ώς ἦν ἐν Μυκηναίοις λόγος.
ΙΦ. ὁ πότνι', ώς εὖ. τί γάρ Λαέρτου γόνος;
OP. οὕπω νενόστηκ' οἶκον; ἔστι δ', ώς λόγος.
ΙΦ. ὅλοιτο, νόστου μήποτ' ἐς πάτραν τυχόν.
OP. μηδὲν κατεύχου· πάντα τάκεινου νοσεῖ. + 535
~~OP.~~ Θέτιδος δ' ὁ τῆς Νηρῆδος ἔστι παῖς ἔτι;
OP. οὐκ ἔστιν· ἄλλως λέκτρ' ἔγημ' ἐν Αὔλιδι.
ΙΦ. δόλια γάρ, ώς ἵσασιν οἱ πεπονθότες.
OP. τίς εἴ πόθ'; ώς εὖ πυνθάνῃ τάφ' 'Ελλάδος. 540
ΙΦ. ἐκεῖθέν εἰμι· παῖς ἔτ' οὖσ' ἀπωλόμην.
OP. δρθῶς ποθεῖς ἀρ' εἰδέναι τάκει, γύναι.
ΙΦ. τί δ' ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν;
OP. τίς; οὐ γάρ ὅν γ' ἐγῷδα τῶν εὐδαιμόνων.
ΙΦ. 'Ατρέως ἐλέγετο δὴ τις 'Αγαμέμνων ἄναξ. 545
OP. οὐκ οἰδ--; ἀπελθε τοῦ λόγιου τούτου, γύναι.
ΙΦ. μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ' εἴφ', ίν' εὐφρανθῶ, ξένε.
OP. τέθνηγ' ὁ τλήμων, πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα.

- ΙΦ. τέθηκε ; ποίᾳ συμφορῇ ; τάλαιν⁵⁵⁰ ἐγώ.
- ΟΡ. τί δ' ἐστέναξας τοῦτο ; μῶν προσῆκε σοι ;
- ΙΦ. τὸν ὄλβον αὐτοῦ τὸν πάροιθ⁵⁵⁵ ἀναστένω[†].
- ΟΡ. δεινῶς γάρ ἐκ γυναικὸς οἰχεται σφαγείς.
- ΙΦ. ὃ πανδάκρυτος ἡ κτανοῦσσα... χὼ θανών.
- ΟΡ. παῦσαι νυν ἥδη μηδ⁵⁶⁰ ἔρωτήσης πέρα.
- ΙΦ. τοσόνδε γ', εἰ ζῆ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ. +
- ~~ΟΡ.~~ οὐκ ἔστι παῖς νιν δν ἔτεχ[†], οὗτος ὠλεσσεν. +
- ΙΦ. ὃ συνταραχθεὶς οἶκος. ὡς τί δὴ θέλων ;
- ΟΡ. πατρὸς θανόντος τήνδε τιμωρούμενος[†]
- ΙΦ. φεῦ.
- ώς εὖ κακὸν δίκαιον εἰσεπράξατο.
- ΟΡ. ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν εύτυχεī δίκαιος ὁν. 560
- ΙΦ. λείπει. δ' ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον ;
- ΟΡ. λέλοιπεν Ἡλέκτραν γε παρθένον μίαν.
- ΙΦ. τί δέ ; σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος ;
- ΟΡ. οὐδείς γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ ὄρᾶν φάος.
- ΙΦ. τάλαιν⁵⁶⁵ ἐκείνη χὼ ικτανών αὐτὴν πατήρ.
- ΟΡ. κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο.
- ΙΦ. ὁ τοῦ θανόντος δ' ἔστι παῖς "Αργει πατρός ;
- ΟΡ. ἔστ[†], ἄθλιός γε, κούδαμοϋ καὶ πανταχοῦ.
- ΙΦ. ψευδεῖς ὅνειροι, χαίρετ[†]. οὐδὲν ἥτ[†] ἄρα.
- ΟΡ. οὐδ' οἱ σοφοί γε δαίμονες κεκλημένοι 570
- πτηνῶν ὅνειρων εἰσὶν[†] ἀψευδέστεροι.
- πολὺς ταραγμὸς ἐν τε τοῖς θείοις ἐνι
- καν τοῖς βροτείοις[†] ἐν δὲ λυπεῖται μόνον,
- ὅς οὐκ ἄφρων ὃν μάντεων πεισθεὶς λόγοις 575
- ὄλωλεν — ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν. +
- φεῦ φεῦ· τί δ' ἡμεῖς οἱ τ' ἐμοὶ γεννήτορες ;
- ἄρ[†] εἰσὶν ; ἄρ[†] οὐκ εἰσί ; τις φράσειεν ὃν ;
- ἀκούσατ[†]· ἐς γάρ δὴ τιν[†] ἥκομεν λόγον,

νῦμιν τ' ὅνησιν, ὡς ξένοι, σπεύδουσ' ἀμα
κάμοι· τὸ δ' εὖ μάλιστά γ' οὔτω γίγνεται,
εἰ πᾶσι ταύτὸν πρᾶγμ' ἀρεσκόντως ἔχει.

θέλοις ἄν, εἰ σώσαιμι^{το} σ', ἀγγεῖλαι τί μοι
πρὸς "Αργος ἐλθὼν τοῖς ἐμοῖς ἔκει φίλοις,
δέλτον τ' ἐνεγκεῖν, ἦν τις οἰκτίρας ἐμὲ
ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν
φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ' ὅποι
θνήσκειν τὰ τῆς θεοῦ, τάδε δίκαιοι^{τοι} ἡγουμένης;
οὐδένα γάρ εἴχον δοτις ἀγγεῖλαι^{τοι} μολὼν
ἐς "Αργος αὐθις τάς τ' ἐμάς ἐπιστολάς
πέμψεις σωθεὶς τῶν ἐμῶν φίλων τινί.

σὺ δ' — εἰ γάρ, ὡς ἔοικας, οὔτε δυσγενῆς
καὶ τὰς Μυκήνας οἰσθια χοῦς κάγὼ θέλω —
σώθητι, καὶ σὺ μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβέων,
κούφων ἔκατι γραμμάτων σωτηρίαν.
οὗτος δ', ἐπείπερ πόλις ἀναγκάζει τάδε,
θεῷ γενέσθω θῦμα χώρισθεὶς σέθειν.

OP. καλῶς ἔλεξας τἄλλα πλὴν ἐν, ὡς ξένη·
τὸ δὲ γάρ σφαγῆναι τόνδ' ἐμοὶ βάρος μέγα.
ὅν ναυστολῶν γάρ εἰμι^{το} ἔγὼ τὰς συμφοράς,
οὗτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων χάριν.
οὕκουν δίκαιον ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ' ἐμὲ
χάριν τίθεσθαι καύτὸν ἐκδῦναι κακῶν.
ἀλλ' ὡς γενέσθω τῷδε μὲν δέλτον δίδου·
πέμψει γάρ "Αργος, ὥστε σοι καλῶς ἔχειν·
ἡμᾶς δ' ὁ χρήζων κτεινέτω. τὰ τῶν φίλων
αἰσχιστοῦ δοτις καταβαλὼν ἐς ξυμφοράς
αὐτὸς σέσωσθαι. τυγχάνει δ' ὅδ' ὃν φίλος,
δην οὐδὲν ἥσσον ἦ 'μὲ φῶς ὄραν θέλω. +
ὢ λῆμ^{το} ἀριστον, ὡς ἀπ' εὐγενοῦς τινος

ρίζης πέψυκας τοῖς φίλοις τ' ὅρθῶς φίλος·
τοιοῦτος εἴη τῶν ἐμῶν ὄμοσπόρων
ὅσπερ λέλειπται. καὶ γάρ οὐδὲ ἐγώ, ζένοι,
ἀνάδελφός εἰμι, πλὴν ὅστ' οὐχ ὄρῶσά νιν.
ἐπει τὸ δὲ βούλη ταῦτα, τόνδε πέμψομεν
δέλτον φέροντα, σου δὲ θανῆ· πολλὴ δέ τις
προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει.

610

- ΟΡ. θύσει δὲ τίς με καὶ τὰ δεινὰ τλήσεται;
ΙΦ. ἐγώ· θεᾶς γάρ τησδε προστροπὴν ἔχω.
ΟΡ. ἀξηλά γ', ὡς νεᾶνι, κούκ εὔδαιμονα.
ΙΦ. ἀλλ' εἰς ἀνάγκην κείμεθ', ἦν φυλακτέον.
ΟΡ. αὐτὴν ξίφει τύουσα θῆλυς ἀρσενας;
ΙΦ. οὔκ, ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίψομαι.
ΟΡ. δι δὲ σφαγεὺς τίς; εἰ τάδ' ιστορεῖν με χρή.
ΙΦ. ἔσω δόμων τῶνδ' εἰσὶν οἵς μέλει τάδε.
ΟΡ. τάφος δὲ ποῖος δέξεται μ', ὅταν θάνω;
ΙΦ. πῦρ ἵερὸν ἔνδον χάσμα τ' εύρωπὸν πέτρας.
ΟΡ. φεῦ.

620

 πῶς ἂν μ' ἀδελφῆς χείρ πέριστείλειεν ἀν; +
μάταιον εὐχήν, ὡς τάλας, ὅστις ποτ' εἰ,
ηὕξω· μακρὰν γάρ βαρβάρου ναίει χθονός.
οὐ μήν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἀργεῖος ὥν,
ἀλλ' ὃν γε δυνατὸν οὐδὲ ἐγώ λείψω χάριν.
πολύν τε γάρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφῳ
ξανθῷ τ' ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατάσβέσω
καὶ τῆς ὄρείας ἀνθεμόρρυτον γάνος
ξουθῆς μελίσσης ἐς πυρὰν βαλῶ σέθεν.
ἀλλ' εἴμι δέλτον τ' ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων
οἶσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μὴ 'μοὶ λάβης.
φυλάσσετ' αὐτούς, πρόσπολοι, δεσμῶν ἀτερ...
ἴσως ἀελπίτα τῶν ἐμῶν φίλων τινὶ.

630

635

πέμψω πρὸς Ἀργος, δὸν μάλιστ' ἐγὼ φιλῶ,
καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας οὖς δοκεῖ θανεῖν
λέγουσα πιστὰς ἡδονὰς ἀπαγγελεῖ.

XO. κατολοφύρομαι σὲ τῶν χερνίβων
ράνισι μελόμενον αἴμακταῖς.

Ι OP. οἶκτος γάρ οὐ ταῦτ', ἀλλὰ χαίρετ', ὃ ξέναι.

XO. σὲ δὲ τύχας μάκαρος, ὡς
νεανία, σεβόμεθ', ἐς
πάτραν ὅτι ποτ' ἐπεμβάσῃ.

Σ ΠΥ. ἄζηλά τοι φίλοισι, θνησκόντων φίλων.

XO. ὡς σχέτλιοι πομπαί.
φεῦ φεῦ, διόλυσσαι.

αἰαῖ αἰαῖ. πότερος δὲ μᾶλλον;

ἔτι γάρ ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρήν,
σὲ πάρος ἡ σὲ ἀναστενάξω γόρις. +

Πυλάδη, πέπονθας ταῦτὸ πρὸς θεῶν ἔμοι;

οὐκ οἶδ'. ἐρωτᾶς οὐ λέγειν ἔχοντά με.

ΟΠ. τίς ἐστὶν ἡ νεᾶνις; ὡς Ἐλληνικῶς
ἀνήρεθ' ἡμᾶς τούς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους

νόστον τ' Ἀχαιῶν τόν τ' ἐν οἰωνοῖς σοφὸν

Κάλχαντ' Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἀθλιὸν

Ἀγαμέμνον' ὡς ὥκτιρ' ἀνηρώτα τέ με

γυναικα παιδάς τ'. ἐστιν ἡ ξένη γένος

ἐκεῖθεν Ἀργεία τις οὐ γάρ ἂν ποτε

δέλτον τ' ἐπεμπε καὶ τάδ' ἐξεμάνθανεν,

ώς κοινὰ πράσσουσ', "Ἀργος εἰ πράσσει καλῶς.

ΠΥ. ἐφθῆς μὲν μικρόν· ταύτα δὲ φθάσας λέγεις,
πλὴν ἐν τὰ γάρ τῶν βασιλέων παθήματα

ἴσασι πάντες, ὃν ἐπιστροφή τις ἦν.

ἀτὰρ διηλθον χάτερον λόγον τινά. +

τίν'; ἐς τὸ κοινὸν δοὺς ἀμεινον ἀν μάθοις.

- ΠΥ. αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος
κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν. 675
καὶ δειλίαν γὰρ καὶ κάκην κεκτήσομαι
Ἄργει τε Φωκέων τ' ἐν πολυπτύχῳ χθονί,
δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι — πολλοὶ γάρ κακοὶ —
προδοῦς-σεσῶσθαι σ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος,
ἢ καὶ φονεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασι 680
ράψαι μόρον σοι σῆς τυραννίδος χάριν,
ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν καστηρήτην γαμῶν.
ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι καὶ δι' αἰσχύνης ἔχω,
κούκ ἔσθ' ὅπως οὐ χρὴ συνεκπνεῦσαι μέ σοι
καὶ σὺν σφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας, 685
φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον. +
εὑφῆμα φώνει· τάμα δεῖ φέρειν κακά,
ἀπλᾶς δὲ λύπας ἔξον, οὐκ οἶσω διπλᾶς.
Ο γὰρ σὺ λυπρὸν κάπονείδιστον λέγεις,
ταῦτ' ἔστιν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἐμοὶ 690
κτενῶ τὸ μὲν γάρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
πράσσονθ' ἀ πράσσω πρὸς θεῶν, λῦσαι βίον.
σὺ δ' ὅλβιός τ' εἶ, καθαρά τ', οὐ νοσοῦντ' ἔχεις
μέλαθρ', ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχῆ.
σωθεὶς δέ, παῖδας ἔξ ἐμῆς δύοσπόρου 695
κτησάμενος, ἦγ, ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν —
ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, οὐδ' ἄπαις δόμος
πατρῶος οὐμὸς ἔξαλειφθείη ποτ' ἄν.
ἄλλ' ἔρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός.
ὅταν δὲ ἐς Ἐλλάδ' ἵππιόν τ' Ἄργος μόλης,[?] 700
πρὸς δεξιὰς σε τῆσδ' ἐπισκήπτω τάδε·
τύμβον τε χῶσον κάπιθες μνημεῖά μοι,
καὶ δάκρυ' ἀδελφὴ καὶ κόμας δότω τάφῳ.
ἄγγελλε δ' ὡς ὅλωλ' ὑπ' Ἄργείας τινὸς

γυναικός, ἀμφὶ βωμὸν ἀγνισθεὶς φόνῳ. 705
 καὶ μὴ πρὸδῶς μου τὴν καστηνήτην ποτέ,
 ἔρημα κήδη καὶ δόμους ὄρῶν πατρός.
 καὶ χαῖρ· ἐμῶν γάρ φίλτατόν σ' ηὔρον φίλων,
 ὡς συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐμοί,
 ὡς πόλλα ἐνεγκῶν τῶν ἐμῶν ἀχθη κακῶν. + 710
 Ημᾶς δ' ὁ Φοῖβος μάντις ὃν ἐψεύσατο·
 τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώταθ' Ἐλλάδος
 ἀπήλασ', αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
 Ὡς πάντ' ἐγὼ δοὺς τάμα καὶ πεισθεὶς λόγοις,
 μητέρᾳ κατακτὰς αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι. 715

ΠΥ. ἔσται τάφος σοι, καὶ καστηνήτης λέχος
 οὐκ ἀν προδοίην, ὡς τάλας, ἐπεὶ σ' ἐγὼ
 θανόντα μᾶλλον ἡ βλέπονθ' ἔξω φίλον.
 ἀτάρ τὸ τοῦ θεοῦ σ' οὐδὲ φίλορέν γέ πω
 μάντευμα· καίτοι γ' ἐγγὺς ἔστηκας φόνου. 720
 ἀλλ' ἔστιν, ἔστιν ἡ λίαν δυσπραξία
 λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχῃ.

ΟΡ. σίγα· τὰ Φοίβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἔπη·
 γυνὴ γάρ ἥδε δωμάτων ἔξω περᾶ.

ΙΦ. ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε 725
 τάνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ.

δέλτου μὲν αὖτε πολύθυροι διαπτυχαί,
 ξένοι, πάρεισιν· ἀλλ' δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
 ἀκούσατ'. οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις τ' ἀνήρ
 ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ.
 ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ ἀπονοστήσας χθονὸς 730
 θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς.
 ὁ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς "Αργος φέρειν. +
 τί δῆτα βούλη; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι;
 ὅρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφὰς 735

- πρὸς "Αργος, οἵσι βούλομαι πέμψαι φίλων.
- ΟΡ. ἦ καντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους ;
- ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν ἦ τί μὴ δράσειν ; λέγε.
- ΟΡ. ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.
- ΙΦ. δίκαιον εἴπας πῶς γὰρ ἀγγείλειεν ὅν ; 740
- ΟΡ. ἦ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται ;
- ΙΦ. ναί.
- πείσω σφε, καύτῃ ναὸς εἰσβήσω σκάφος.
- ΟΡ. ὅμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὄρκον ὅστις εὔσεβής.
- ΙΦ. δώσω, λέγειν χρή, τήνδε τοῖσι σοῖς φίλοις.
- ΠΥ. τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε. 745
- ΙΦ. κάγὼ σὲ σώσω κυανέας ἔξω πέτρας.
- ΠΥ. τίν' οὖν ἐπόμνυς τοισίδ' ὄρκιον θεῶν ;
- ΙΦ. "Αρτεμιν, ἐν ἥσπερ δώμασιν τιμᾶς ἔχω.
- ΠΥ. ἐγὼ δ' ἀνακτά^{φρέσκη μέλιτα} ρύρανοῦ, σεμνὸν Δία.
- ΙΦ. εὶ δ' ἐκλιπὼν τὸν ὄρκον ἀδικοίης ἐμέ ; 750
- ΠΥ. ἀνοστος εἴην· τί δὲ σύ, μὴ σώσασά με ;
- ΙΦ. μήποτε κατ' "Αργος ζῶσ" ἔχνος θείην ποδός.
- ΠΥ. ἀκουε δή νυν δν παρήλθομεν λόγον.
- ΙΦ. ἀλλ' οὕτις ἔστι ἀκαίρος, ἦν καλῶς ἔχη.
- ΠΥ. ἔξαίρετόν μοι δός τόδι· ἦν τι ναῦς πάθη 755
 χῇ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
 ἀφανῆς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
 τὸν ὄρκον εἶναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον. +
 ἀλλ' οἴσθι δ' δράσω ; πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ.
- ~~ΙΦ.~~ τάνόντα κάγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς 760
 λόγῳ φράσω σοι πάντ' ἀπαγγεῖλαι φίλοις.
 ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ἦν μὲν ἐκσώσης γραφήν,
 αὐτὴ φράσει σιγῶσα τάγγεγραμμένα·
 ἦν δ' ἐν θαλάσσῃ γράμματ' ἀφανισθῆ τάδε,
 τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί. 765

- ΠΥ. καλῶς ἔλεξας τῶν τε σῶν ἐμοῦ θεοῦ περ.
σήμαινε δὲ ωρὴ τάσδε ἐπιστολὰς φέρειν
πρὸς Ἀργοῖς ὅτι τε χρὴ κλύοντά σου λέγειν. (41) 770
- ΙΦ. ἄγγελλ' Ὀρέστη, παιδὶ τῷ Ἀγαμέμνονος.
«Ἡ νῦν Αὐλίδι σφαγεῖσ' ἐπιστέλλει τάδε
ζῶσ' Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δὲ οὐ ζῶσ' ἔτι...» 775
- ΟΡ. ποῦ δέ ἔστι ἐκείνη; κατθανοῦσ' ἥκει πάλιν;
ΙΦ. ἥδ' ἦν ὄρας σὺ μὴ λόγοις ἐκπλησσέ με.
«Κόμισαι μὲν ἐς Ἀργοῖς, ὡς σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς
σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω...» 780
- ΟΡ. Πυλάδη, τί λέξω; ποῦ ποτε ὅνθι ηὔρημεθα;
ΙΦ. «ἢ σοῖς ἀραία δώμασιν γενήσομαι,
Ὀρέσθ», ἵν' αὐθίς ὄνομα δἰς κλύων μάθης.
- ~~ΗΧ. ΟΡ.~~ θεοί.
- ΙΦ. τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς; 785
ΟΡ. ~~ΗΧ.~~ οὐδέν πέραινε δέ εἴτε βῆν γάρ ἀλλοσε.
τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἀπιστ' ἀφίξομαι.
- ΙΦ. λέγ' οὕνεκ' ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεὰ
Ἀρτεμίς ἔσωσέ μ', ἦν ἔθυσ' ἐμὸς πατήρ,
δοκῶν ἐς ἡμᾶς δέξι φάσγανον βαλεῖν,
ἐς τήνδε δέ ωκισ' αἴλαν. αἰδ' ἐπιστολαί,
τάδε ἔστι τὰν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα. + 790
- ~~ΠΧ.~~ ὡς ῥαδίοις ὄρκοισι περιβαλοῦσά με,
καλλιστα δέ όμόσασ', οὐ πολὺν σχήσω χρόνον,
τὸν δέ ὄρκον δικαίωμοσ' ἐμπεδώσομεν.
- ἰδού, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμι τε,
Ὀρέστα, τῆσδε σῆς κασιγνήτης πάρα.
- ΟΡ. δέχομαι παρεῖς δὲ γραμμάτων διαπτυχάς,
τὴν ἥδονὴν πρῶτ' οὐ λόγοις αἱρήσομαι.
ὡς φιλτάτη μοι σύγγρον', ἐκπεπληγμένος,

- ὅμως σ' ἀπίστω περιβαλῶν βραχίονι
ἐξ τέρψιν εἴμι, πυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.
- XO. Σξέν', οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον γραίνεις ἀθίκτοις περιβαλῶν πέπλοις χέρα.
- OP. ὦ συγκασιγνήτη τε κάκι ταύτοῦ πατρὸς 800
'Αγαμέμνονος γεγῶσα, μή μ' ἀποστρέφου,
ἔχουσ' ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ' ἔξειν ποτέ.
- IΦ. ἐγώ σ' ἀδελφὸν τὸν ἐμόν ; οὐ παύσῃ λέγων ;
τὸ δ' "Αργος αὐτοῦ μεστὸν ἥ τε Ναυπλία.
- OP. οὐκ ἔστ' ἔκει σός, ὦ τάλαινα, σύγγονος. 805
- IΦ. ἀλλ' ἥ Λάκαινα Τυνδαρίς σ' ἐγείνατο ;
- OP. Πέλοπός γε παιδὶ παιδός, οὖν ἀκέφυκ' ἐγώ.
IΦ. τί φής ; ἔχεις τι τῶνδε μοι τεκμήριον ;
- OP. ἔγω πατρώων ἐκ δόμων τι πυνθάνου.
IΦ. οὐκοῦν λέγειν μὲν χρὴ σέ, μανθάνειν δ' ἐμέ. 810
- OP. λέγοιμ' ἀν ἀκοῇ πρῶτον Ἡλέκτρας τάδε.
'Ατρέως Θυέστου τ' οἰσθά γενομένην ἔριν ;
- IΦ. ἥκουσ' ἀχρυσῆς ἀρνὸς ἦν νείκη πέρι.
OP. ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἰσθο' ἐν εὐπήνοις ὑφαῖς ; 815

 ὡ φίλτατ', ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν.
- OP. εἰκώ τ' ἐν ίστοῖς ἡλίου μετάστασιν ;
IΦ. ψφηνα καὶ τόδ' εἶδος εὔμιτοις πλοκαῖς.
- OP. καὶ λούτρ' ἐξ Αἴγινης μητρὸς ἀνεδέξω πάρα ;
IΦ. οἰδ' οὐ γάρ ὁ γάμος ἐσθίος ὅν μ' ἀφείλετο.
- OP. τί γάρ ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῇ φέρειν ; 820
IΦ. μνημεῖα γ' ἀντὶ σώματος τούμου τάφῳ.
OP. ἀ δ' εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια.

 Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρός,
 ἦν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα
 ἐκτήσαθ' 'Ιπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών,
 ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην. 825

- IΦ. ὡς φύλτατ', οὐδὲν ἄλλο, φύλτατος γάρ εἰ,
ἔχω σ', Ὁρέστα, τηλύγετον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος
Ἀργόθεν, ὡς φίλος. ~~Ἐξωστήψω~~ 830
- OP. κάγω σε τὴν θανοῦσαν, ώς δοξάζεται.
κατὰ δὲ δάκρυ, κατὰ δὲ γόος ἀμα χαρᾶ
τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ώσαύτως δ' ἐμόν.
- IΦ. τόδ' ἔτι βρέφος
ἔλιπον ἀγκάλαισι νεαρὸν τροφοῦ
νεαρὸν ἐν δόμοις. 835
- ῶς ιρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὔτυχοῦσά μου
ψυχά, τί φῶ; Θαυμάτων
πέρα καὶ λόγου πρόσω τάδ' ἐπέβα. ~~τό~~ 840
- ~~OP.~~ τὸ λοιπὸν εὔτυχοῦμεν ἀλλήλων μέτα.
ἀτοπὸν ἀδονὰν ἔλαβον, ὡς φίλαι·
δέδοικα δ' ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
ἀμπτάμενος φύγη.
- IΦ. ἵώ Κυκλωπὶς ἐστία· ἵώ πατρίς,
Μυκῆνα φίλα,
χάριν ᔁχω ζόας, χάριν ᔁχω τροφᾶς,
ὅτι μοι συνομάιμονα τόνδε δόμοις
ἐξεθρέψω φάος.
- OP. γένει μὲν εὔτυχοῦμεν, ἐς δὲ συμφοράς,
ῶς σύγγον', ἡμῶν δυστυχῆς ἔφυ βίος. 850
- IΦ. ἐγῷδ' ἀ μέλεος, οἴδ', ὅτε φάσγανον
δέρρα θῆκε μοι μελεόφρων πατήρ.
- OP. οἴμοι. δοκῶ γάρ οὐ παρών σ' ὄρᾶν ἐκεῖ.
- IΦ. ἀνυμέναιος, ὡς σύγγον', Ἀχιλλέως
ἐς κλισίαν λέκτρων
δολίαν ὅτ' ἀγόμαν·
παρὰ δὲ βωμὸν ἦν δάκρυα καὶ γόοι. 855
- φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἐκεῖ.

- ΟΡ. φύμωξα κάγκω τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ. ,
 ΙΦ. ἀπάτορα πατέρα, πότμον ἀποτμον ἔλαχον.
 ἄλλα δ' ἔξ ἄλλων κυρεῖ
δαιμονος τύχαι τινός. 865
- ΟΡ. εἰ σόν γ' ἀδελφόν, ὃ τάλαιν', ἀπώλεσας. . .
 ΙΦ. ὃ μελέα δεινᾶς τόλμας. δείν' ἔτλαν
δείν' ἔτλαν, ὥμοι σύγγονε, παρὰ δ' ὅλιγον 866
ἀπέφυγες ὅλεθρον ἀνόσιον ἔξ ἐμᾶν
δαΐχθεὶς χερῶν. *
- ~~Α~~ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τίς τελευτά ;
 τίς τύχα μοι συγκυρήσει ;
 τίνα σοι πόρον εύρομένα 875
πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμψω
πατρίδ' ἐς Ἀργείαν,
πρὶν ἐπὶ ξίφος αἴματι σῷ πελάσαι ;
 τόδε τόδε σόν, ὃ μελέα ψυχά, 880
χρέος ἀνευρίσκειν.
 πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναῦτ . . . ;
 ἄλλὰ ποδῶν ρίπται 885
θανάτῳ πελάσεις ἄρα βάρβαρα φῦλα
καὶ δι' ὅδοὺς ἀνόδους στείχων διὰ κυανέας μὴν
στενοπόρου πέτρας μακρὰ κέλευθά να- 890
τοισιν δρασμοῖς.
 τάλαινα, τάλαινα.
 τίς ἄρ' οὖν, τάλαν, ἡ θεὸς ἡ βροτὸς ἡ 895
τί τῶν ἀδοκήτων
πόρον ἄπορον ἔξανύσας, δυοῖν
δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρείδαιν φανεῖ
κακῶν ἔκλυσιν ;
- ΧΟ. ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα 900
τάδ' εἶδον αὐτῇ κού κλύουσ' ἀπαγγελῶ.

- ΠΥ. τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὅψιν φίλων,
 Ὀρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν·
 λήξαντα δ' οἴκτων κάπ' ἐκεῖν' ἐλθεῖν χρεών,
 ὅπως τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς σωτηρίας
 λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου. 905
- σοφῶν γάρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἀβάντας τύχης,
 καιρὸν λαβόντας, ἥδονάς ἄλλας λαβεῖν.

- ΟΡ. καλῶς ἔλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἷμαι μέλειν
 τοῦδε ξὺν ἡμῖν· ἦν δέ τις πρόθυμος ἦ,
 σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει.
- ΙΦ. μηδέν μ' ἐπίσχη γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου
 πρῶτον πυθέσθαι τίνα ποτ' Ἡλέκτρα πότμον
 εἰληγχει βιότου· φίλα γάρ ἔστε πάντ' ἐμοί.
- ΟΡ. τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα. 915
- ΙΦ. οὗτος δὲ ποδαπός καὶ τίνος πέφυκε παῖς;
- ΟΡ. Στρόφιος δ Φωκεὺς τοῦδε κλήζεται πατήρ.
- ΙΦ. δ' ἔστι γ' Ἄτρεως θυγατρός, δμογενῆς ἐμός;
- ΟΡ. ἀνεψιός γε, μόνος ἐμῷ σαφῆς φίλος.
- ΙΦ. οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατήρ ἔκτεινέ με. 920
- ΟΡ. οὐκ ἦν· χρόνον γάρ Στρόφιος ἦν ἀπαῖς τινά.
- ΙΦ. χαῖρ', ὡς πόσις μοι τῆς ἐμῆς δμοσπόρου.
- ΟΡ. κάμός γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενῆς μόνον.
- ΙΦ. τὰ δεινὰ δ' ἔργα πῶς ἔτλητος μητρὸς πέρι;
- ΟΡ. σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῷ.
- ΙΦ. ή δ' αἰτία τίς ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν;
- ΟΡ. ἕα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.
- ΙΦ. σιγῶ· τὸ δ' "Ἄργος πρὸς σὲ νῦν ἀποβλέπει;
- ΟΡ. Μενέλαος ἀρχεῖ· φυγάδες ἐσμὲν ἐκ πάτρας.
- ΙΦ. οὐ ποῦ νοσοῦντας θεῖος ὑβρισεν δόμους;
- ΟΡ. οὐκ, ἀλλ' Ἐρινύων δειμά μ' ἐκβάλλει χθονός.
- ΙΦ. ταῦτ' ἀρ' ἐπ' ἀκταῖς κάνθαδ' ἡγγέλης μανείς;
-

~~OP~~ ὥφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἀθλιοί.

~~OP~~ ἔγνωκα μητρός σ' ούνεκ' ἡλάστρουν θεαί.

OP. ὥσθ' αἴματηρά στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοί.

IΦ. τί γάρ ποτ' ἐς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα;

OP. Φοίβου κελεύσθεις θεσφάτοις ἀφικόμην.

IΦ. τί χρῆμα δράσειν; ρήγὸν η σιγώμενον; +

~~OP~~ λέγοιμ' ἀν· ἀρχαὶ δ' αἰδεῖ μοι πολλῶν πόνων.

ἐπεῖ τὰ μητρὸς ταῦθ' ἀ σιγῶμεν κακὰ

ἐς χεῖρας ἥλθε, μεταδρομαῖς Ἐρινύων

ἥλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔστε μοι πόδα

ἐς τὰς Ἀθήνας δῆτ' ἐπεμψε Λοξίας,

δίκην πάρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.

ἔστιν γάρ ὁσία ψῆφος, ἦν Ἄρει ποτὲ

Ζεὺς εἶσατ' ἐκ του δὴ χερῶν μιάσματος. +

έλθὼν δ' ἐκεῖσε... πρῶτα μέν μ' οὐδεὶς ξένων

ἐκών ἐδέξαθ' ὡς θεοῖς στυγούμενον.

οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι

παρέσχον, οἴκων ὄντες ἐν ταύτῳ στέγει,

σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως

δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα.

ἐς δ' ἄγγος ἵδιον ἵσον ἀπασι βακχίου

μέτρημα πληρώσαντες εἶχον ἥδονήν.

κάγὼ ἔξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἤξιοιν,

ἥλγουν δὲ σιγῇ καδόκουν οὐκ εἰδέναι,

μέγα στενάζων, ούνεκ' η μητρὸς φονεύς.

καλύω δ' Ἀθηναῖοισι τάμα δυστυχῇ

τελετὴν γενέσθαι, κάτι τὸν νόμον μένειν, —

χοῖρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεών —

☩ ὡς δ' εἰς "Ἄρειον δχθον ἥκον, ἐς δίκην

ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβὼν βάθρον,

τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ ηπερ ην Ἐρινύων,

935

940

945

950

955

960

εἰπών δ' ἀκούσας θ' αἴματος μητρὸς πέρι
Φοῖβός μ' ἔσωσε μαρτυρῶν, ἵσας δέ μοι
ψῆφους διηρίθμησε Παλλάς ὡλένη. 965

νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια.
ὅσαι μὲν οὖν ἔζοντο πεισθεῖσαι δίκη,
ψῆφον παρ' αὐτὴν ἱερὸν ὡρίσαντ' ἔχειν.
ὅσαι δ' Ἐρινύων οὐκ ἐπείσθησαν νόμῳ,
δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἡλάστρουν μ' ἀεί,
ἔως ἐς ἄγνὸν ἥλθον αὖ Φοῖβου πέδον,
καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθείς, νῆστις βορᾶς,
ἐπώμοσ' αὐτοῦ βίον ἀπορρήξειν θανών,
εἰ μή με σώσοι Φοῖβος, δις μ' ἀπώλεσεν. 975
ἐντεῦθεν αὐδῆν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακῶν
Φοῖβός μ' ἔπειμψε δεῦρο, διοπετὲς λαβεῖν
ἄγαλμ' Ἀθηνῶν τ' ἐγκαθιδρῦσαι χθονί.

ἀλλ' ἦνπερ ἡμῖν ὅρισεν σωτηρίαν,
σύμπτραξον. ἦν γάρ θεᾶς κατάσχωμεν βρέτας, 980
μανιῶν τε λήξω καὶ σὲ πολυκώπῳ σκάφει
στείλας Μυκήναις ἐγκαταστήσω πάλιν.
ἀλλ' ὡ φιληθεῖσ', ὡ κασίγνητον κάρα,
σῶσον πατρῶν οἶκον, ἔκσωσον δ' ἐμέ·
ώς τάμ' ὅλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν,
οὐράνιον εἰ μὴ ληφόμεσθα θεᾶς βρέτας. 985

XO. δεινή τις δργὴ δαιμόνων ἐπέζεσε
τὸ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων τ' ἄγει. +
τὸ μὲν πρόθυμον, πρίν σε δεῦρ' ἐλθεῖν, ἔχω
"Ἄργει γενέσθαι καὶ σέ, σύγγον', εἰσιδεῖν.
θέλω δ' ἄπερ σύ, σέ τε μεταστῆσαι πόνων
νοσοῦντά τ' οἶκον, οὐχὶ τῷ κτανόντι με
θυμουμένη, πατρῶον ὄρθωσαι θέλω·
σφαγῆς τε γάρ σῆς χειρ' ἀπαλλάξαιμεν ἀν

σώσαιμι τ' οἴκους· τὴν θεὸν δὲ σπως λάθω
δέδοικτα καὶ τύραννον, ἦνίκ' ἀν κενάς
κρηπῖδας εὔρη λατίνας ἄγαλματος.

995

πῶς δ' οὐ θανοῦμαι; τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος; * *
ἀλλ' εἰ μὲν ἐν τι ταῦθ' ὅμοῦ γενήσεται,
ἄγαλμά τ' οἰσεις κάμ' ἐπ' εὐπρύμνου νεὼς
ἄξεις, τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλόν.

1000

τούτου δὲ χωρισθεῖσ' ... ἐγὼ μὲν ὅλυμαι,
σὺ δ' ἀν τὸ σαυτοῦ θέμενος εῦ νόστου τύχοις.
οὐ μήν τι φεύγω γ', οὐδέ σ' εἰ θανεῖν χρεῶν
σώσασαν· οὐ γάρ ἀλλ' ἀνήρ μὲν ἐκ δόμων
θανῶν ποθεινές, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ. -

1005

ΟΡ. οὐκ ἀν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεύς·
ἀλις τὸ κείνης αἷμα· κοινόφρων δὲ σοὶ
καὶ ζῆν θέλοιμ' ἀν καὶ θανὼν λαχεῖν ίσον.
ἄξω δέ σ', ηνπερ καύτὸς ἐνταυθοῖ περῶ,
πρὸς οἰκόν, ἢ σοῦ κατθανῶν μενῶ μέτα.
γνώμης δ' ἀκουσον· εἰς πρόσαντες ἦν τόδε
'Αρτέμιδι, πῶς ἀν Λαξίας ἐθέσπισες δι εκριθούσης
κομίσαι μ' ἄγαλμα θεᾶς πόλισμ' ἐς Παλλάδος

1010

.....
καὶ σὸν πρόσωπον εἰσιδεῖν; ἄπαντα γάρ
συνθεὶς τάδ' εἰς ἐν νόστον ἐλπίζω λαβεῖν. T 1015 O E

Σ

ΙΦ. πῶς οὖν γένοιτ' ἀν ὥστε μήθ' ἡμᾶς θανεῖν,
λαβεῖν θ' & βουλόμεσθα; τῇδε γάρ νοσεῖ
νόστος πρὸς οἴκους· ἡ δὲ βούλησις πάρα.

ΟΡ. ἀρ' ἀν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἀν;

1020

ΙΦ. δεινὸν τόδ' εἶπας, ξενοφονεῖν ἐπήλυδας.

ΟΡ. ἀλλ', εἰ σὲ σώσει κάμε, κινδυνευτέον.

ΙΦ. οὐκ ἀν δυναίμην τὸ δὲ πρόθυμον ἤνεσα.

ΟΡ. τί δ', εἰ με ναῷ τῷδε κρύψειας λάθρα;

- ΙΦ. ώς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν ; 1025
 ΟΡ. κλεπτῶν γάρ ή νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.
- ΙΦ. εἴσ' ἔνδον ἵεροι φύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.
 ΟΡ. οἵμοι διεφθάρμεσθα πῶς σωθεῖμεν ἄν ;
 ΙΦ. ἔχειν δοκῶ μοι καινὸν ἔξεύρημά τι.
 ΟΡ. ποιόν τι ; δόξης μετάδος, ώς κάγὼ μάθω. 1030
 ΙΦ. ταῖς σαῖς ἀνίαις χρήσομαι σοφίσμασι.
 ΟΡ. δειναὶ γάρ αἱ γυναῖκες εὑρίσκειν τέχνας.
 ΙΦ. φονέα σε φήσω μητρὸς ἔξ "Αργους μολεῖν.
 ΟΡ. χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἔμοις, εἰ κερδανεῖς.
 ΙΦ. ώς οὖθις γε λέξομεν θύειν θεᾶ. 1035
 ΟΡ. τίν' αἰτίαν ἔχουσ'; οὐποπτεύω τι γάρ.
 ΙΦ. οὐ καθαρὸν ὅντα τὸ δ' ὅσιον δώσω φόβῳ.
 ΟΡ. τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται ;
 ΙΦ. πόντου σε πηγαῖς ἀγνίσαι βουλήσομαι.
 ΟΡ. ἔτ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλεύκαμεν. 1040
 ΙΦ. κάκεινο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὡς, ἐρῶ.
 ΟΡ. ποῖ δῆτα ; πόντου νοτερὸν εἶπας ἔκβολον ;
 ΙΦ. οὐ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις δρμεῖ σέθεν.
 ΟΡ. σὺ δ' ή τις ἄλλος ἐν χεροῦν οἴσει βρέτας ;
 ΙΦ. ἐγώ· θιγεῖν γάρ ὅσιον ἐστ' ἐμοὶ μόνῃ. 1045
 ΟΡ. Πυλάδης δ' ὁδ' ἥμεν ποῦ τετάξεται πόνου ;
 ΙΦ. ταύτον χεροῦν σοὶ λέξεται μίασμ' ἔχειν.
 ΟΡ. λάθρα δ' ἀνακτος ή εἰδότος δράσεις τάδε ;
 ΙΦ. πείσασα μύθοις οὐ γάρ ἂν λάθοιμί γε.
 ΟΡ. καὶ μὴν νεώς γε πίτυλος εὐήρης πάρα. 1050
 ΙΦ. σοὶ δὴ μέλειν χρὴ τάλλον ὅπως ἔξει καλῶς.
 ΟΡ. ἐνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρύψαι τάδε.
 ἀλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
 εὕρισκεν· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἴκτον γυνή.
 τὰ δ' ἄλλ' ἵσως — ἀπαντα συμβαίη καλῶς. 1055

- IΦ. ὡ φίλταται γυναικεῖς, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
καὶ τάμ' ἐν ὑμῖν ἔστιν ἢ καλῶς ἔχειν
ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλτάτης τε συγγόνου.
καὶ πρῶτα μέν μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω. 1060
γυναικές ἐσμεν, φιλόφρον ἀλλήλαις γένος
σώζειν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέσταται.
σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
φυγάς. καλόν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πιστὴ παρῇ.
ὅρᾶτε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλτάτους, 1065
ἢ γῆς πατρῷας νόστος ἢ θανεῖν, ἔχει.
σωθεῖσα δ', ὡς ἀν καὶ σὺ κοινωνῆς τύχης,
σώσω σ' ἐξ Ἑλλάδ'. ἀλλὰ πρός σε δεξιᾶς
σὲ καὶ σὲ ἴκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηίδος,
γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλτάτων 1070
μητρὸς πατρός τε καὶ τέκνων ὅτῳ κυρεῖ.
τί φατέ ; τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐθέλειν —
φθέγξασθε — ταῦτα ; μὴ γάρ αἰνουσῶν λόγους
ὅλωλα κάγὼ καὶ κασίγνητος τάλας.
- XΟ. Θάρσει, φίλη δέσποινα, καὶ σώζου μόνον. 1075
ώς ἔκ γ' ἐμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται —
ἴστω μέγας Ζεὺς — ὃν ἐπισκήπτεις πέρι.
δόκαισθε μύθων καὶ γένοισθ' εὔδαιμονες.
- IΦ. σὸν ἔργον ἥδη καὶ σὸν ἐσβαίνειν δόμους·
ώς αὐτίχ' ἥξει τῆσδε κοίρανος χθονός, 1080
θυσίαν ἐλέγχων, εἰ κατείργασται, ξένων.
ὦ πότνι', ἥπερ μ' Αὐλίδος κατὰ πτυχὰς
δεινῆς ἔσωσας ἐκ πάτροκτόνου χερός,
σῶσόν με καὶ νῦν τούσδε τ'. ἢ τὸ Λοξίου
οὐκέτι βροτοῖσι διὰ σὲ ἐτήτυμον στόμα. 1085
ἀλλ' εὔμενής ἔκβηθι βαρβάρου χθονὸς

ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ γάρ ἐνθάδ' οὐ πρέπει
ναιίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὔδαιμονα.

ΧΟ. στρ. α' ὅρνις, ἀ παρὰ πετρίνας

πόντου δειράδας, ἀλκυών,
ἔλεγον οἴτον ἀείδεις,
εὔξυνετον ξυνετοῖς βοάν,
ὅτι πόσιν κελαδεῖς ἀεὶ μολπαῖς,
ἔγώ σοι παραβάλλομαι

1090

θρήνους, ἀπτερος ὅρνις,
πιθοῦσ' Ἐλλάνων ἀγόρους,
πιθοῦσ' Ἀρτεμιν λοχίαν,
ἀ παρὰ Κύνθιον ὅχθον οἰκεῖ,
φοίνικά θ' ἀβροκόμαν
δάφναν τ' εὔερνέα καὶ
γλαυκᾶς θαλλὸν ἵερὸν ἔλαιάς,
Λατοῦς ὠδῖνα φίλαν,
λίμυναν θ' εἰλίσσουσαν ὕδωρ
κύκλιον, ἔνθα κύκνος μελῶ
δὸς Μούσας θεραπεύει.

1105

ἀντιστρ. α' Ὡ πολλαὶ δακρύων λιβάδες,
αἱ παρηίδας εἰς ἐμάς
ἔπεσον, ἀνίκα πύργων
όλομένων ἐν ναυσὶν ἔβαν
πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγγαις.

1110

Ζαχρύσου δὲ δι' ἐμπόλας

νόστον βάρβαρον ἤλθον,

ἔνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου

θεᾶς ἀμφίπολον κόραν

παῖδ' Ἀγαμεμνονίαν λατρεύω

βωμούς τ' οὐ μηλοθύτας,

Ζηλοῦσ' ἄταν διὰ παν-

1115

- τὸς δυσδαιμόνος· ἐν γάρ ἀνάγκαις
οὐ κάμνεις σύντροφος ὁν.
μεταβάλλειν δυσδαιμονία· 1120
τὸ δὲ μετ' εὔτυχίαν κακοῦ-
σθαι θνατοῖς βαρύς αἰών.
στρ. β' καὶ σὲ μέν, πότνι', Ἀργεία
πεντηκόντορος οἶκον ἔξει·
συρίζων θ' δ. κηροδέτας
κάλαμος οὐρείου Πανὸς
κώπαις ἐπιθωύξει,
δ. Φοῖβός θ' δ. μάντις ἔχων
κέλαδον ἐπτατόνου λύρας
ἀείδων ἔξει λιπαρὰν 1130
εῦ σ' Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν.
ἔμε δ' αὐτοῦ λιποῦσα
βήσῃ ροθίοισι πλάταις·
ἀέρι δ' ἵστια πάρ πρότονον κατὰ
πρῶραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πό- 1135
δες ναὸς ὠκυπόμπου.
- ἀντιστρ. β' λαμπρὸν ἵπποδρομον βαίην,
ἔνθ' εὐάλιον ἔρχεται πῦρ·
οἰκείων δ' ὑπὲρ θαλάμων
πτέρυγας ἐν νώτοις ἄμοις 1140
λήξαιμι θοάζουσα·
χοροῖς δ' ἐσταίην, δθι καὶ
παρθένος εὐδοκίμων γάμων,
παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας
ματρὸς ἡλίκων θιάσους,
χαρίτων εἰς ἀμίλλας 1145
χαίτας θ' ἀβροπλούτοιο·
εἰς ἕριν ὀρυνμένα, πολυποίκιλα

φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα γένυν ἐσκίαζον.

1150

ΘΟΑΣ

ποῦ 'σθ' ἡ πυλωρὸς τῶνδε δωμάτων γυνὴ¹
Ἐλληνίς ; ἥδη τῶν ζένων κατήρξατο ;
ἀδύτοις ἐν ἀγνοῖς σῶμα λάμπονται πύρι ;

1155

ΧΟ.

ἥδ' ἐστίν, ἡ σοι πάντ', ἄναξ, ἐρεῖ σαφῶς.
ἔα.

τί τόδε μεταίρεις ἔξ ἀκινήτων βάθρων,
Ἄγαμέμνονος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ὠλέναις ;

ΙΦ.

ἄναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.

ΘΟ.

τί δ' ἔστιν, Ἰφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις ;

1160

ΙΦ.

ἀπέπτυσ'. ὁσίᾳ γάρ δίδωμ' ἔπος τόδε,

ΘΟ.

τί φροιμιάζῃ νεοχμόν ; ἔξαύδα σαφῶς.

ΙΦ.

οὐ καθαρά μοι τὰ θύματ' ἡγρεύσασθ', ἄναξ.

ΘΟ.

τί τούκδιδάξαν τοῦτό σ'; ἡ δόξαν λέγεις ;

ΙΦ.

βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἔδρας ἀπεστράφη.

ΘΟ.

αὐτόματον, ἡ νιν σεισμὸς ἔστρεψε χθονός ;

ΙΦ.

αὐτόματον· ὅψιν δ' ὀμμάτων ξυνήρμοσεν.

ΘΟ.

ἡ δ' αἰτία τίς ; ἡ τὸ τῶν ζένων μύσος ;

ΙΦ.

ἥδ', οὐδὲν ἄλλο· δεινὰ γάρ δεδράκατον.

ΘΟ.

ἄλλ' ἡ τιν' ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἐπι ;

ΙΦ.

οἰκεῖον ἤλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.

ΘΟ.

τίν' ; εἰς ἔρον γάρ τοῦ μαθεῖν πεπτώκαμεν.

ΙΦ.

μητέρα κατειργάσαντο κοινωνῷ ξίφει.

ΘΟ.

"Απολλον, οὐδ' ἐν βαρβάροις ἔτλη τις ἄν.

ΙΦ.

πάσσης διωγμοῖς ἡλάθήσαν Ἐλλάδος.

1175

ΘΟ.

ἡ τῶνδ' ἔκατι δῆτ' ἄγαλμ' ἔξω φέρεις ;

ΙΦ.

σεμνόν γ' ὑπ' αἰθέρ', ὡς μεταστήσω φόνου.

ΘΟ.

μίασμα δ' ἔγνως τοῖν ζένοιν ποίω τρόπω;

- ΙΦ. ἥλεγχον, ως θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.
 ΘΟ. σοφήν σ' ἔθρεψεν Ἐλλάς, ως ἥσθου καλῶς.
 ΙΦ. καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἥδυ μοι φρενῶν.
 ΘΟ. τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι;
 ΙΦ. τὸν μόνον Ὁρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εὔτυχεν.
 ΘΟ. ως δή σφε σώσαις ἥδοναῖς ἀγγελμάτων.
 ΙΦ. καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμόν. 1185
 ΘΟ. σὺ δ' ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας εἰκότως.
 ΙΦ. πᾶσάν γε μισοῦσ' Ἐλλάδ', οὐ μ' ἀπώλεσεν.
 ΘΟ. τί δῆτα δρῶμεν, φράζε, τοῖν ξένοιν πέρι;
 ΙΦ. τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκείμενον σέβειν.
 ΘΟ. οὕκουν ἐν ἔργῳ χέρνιβες ξίφος τε σόν; 1190
 ΙΦ. ἀγνοῖς καθαρμοῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω.
 ΘΟ. πηγαῖσιν ὑδάτων ηθαλασσίᾳ δρόσω;
 ΙΦ. θάλασσα κλύζει πάντα τάνθρωπων κακά.
 ΘΟ. δοιώτερον γοῦν τῇ θεῷ πέσοιεν ἄν.
 ΙΦ. καὶ τάμα γε οὕτω μᾶλλον ἄν καλῶς ἔχοι. 1195
 ΘΟ. οὕκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων;
 ΙΦ. ἐρημίας δεῖ· καὶ γάρ δλλα δράσομεν.
 ΘΟ. ἄγ' ἐνθα χρήζεις· οὐ φιλῶ τάρρηθ' ὁρᾶν.
 ΙΦ. ἀγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.
 ΘΟ. εἴπερ γε κηλὶς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος. 1200
 ΙΦ. οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἡράμην βάθρων ἀπο
 ΘΟ. δίκαιοις ηύσέβεια καὶ προμηθία.
 ως εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις. 1214
 ΙΦ. οἶσθά νυν ἃ μοι γενέσθω;
 ΘΟ. σὸν τὸ σημαίνειν τόδε·
 ΙΦ. δεσμὰ τοῖς ξένοισι πρόσθες.
 ΘΟ. ποῖ δέ σ' ἐκφύγοιεν ἄν; 1225
 ΙΦ. πιστὸν Ἐλλὰς οἴδεν οὐδέν.
 ΘΟ. ἵτ' ἐπὶ δεσμά, πρόσπολοι.

- ΙΦ. κάκκομιζόντων δὲ δεῦρο τοὺς ξένους...
 ΘΟ. ἔσται τάδε.
- ΙΦ. κρῦπτα κρύψαντες πέπλοσιν.
 ΘΟ. ἥλιου πρόσθεν φλογός.
- ΙΦ. σῶν τέ μοι σύμπεμπ' ὄπαδῶν.
 ΘΟ. οἵδ' ὅμαρτήσουσί σοι.
- ΙΦ. καὶ πόλει πέμψον τιν' ὅστις σημανεῖ.
 ΘΟ. ποίας τύχας;
- ΙΦ. ἐν δόμοις μίμνειν ἀπανταξ.
- ΘΟ. μὴ συναντῶν φόνῳ; 1210
 ΙΦ. μυσαρὰ γάρ τὰ τοιάδ' ἔστι.
- ΘΟ. στεῖχε καὶ σήμαινε σύ.
- ΙΦ. μηδέν' εἰς ὅψιν πελάζειν.
- ΘΟ. εὖ γε κηδεύεις πόλιν.
- ΙΦ. καὶ φίλων γ' οὓς δεῖ μάλιστα.
- ΘΟ. τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ.
- ΙΦ. σὺ δὲ μένων αὐτοῦ πρὸ ναῶν τῇ θεῷ...
 ΘΟ. τί χρῆμα δρῶ; 1215
- ΙΦ. ἀγνισον πυρσῷ μέλαθρον.
- ΘΟ. καθαρὸν ὡς μόλης πάλιν.
- ΙΦ. ἡνίκ' ἂν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι...
- ΘΟ. τί χρή με δρᾶν;
- ΙΦ. πέπλον ὁμμάτων προθέσθαι.
- ΘΟ. μὴ παλαμναῖον λάβω;
- ΙΦ. ἦν δ' ἀγαν δοκῶ χρονίζειν ...
 τοῦδ' ὅρος τίς ἔστι μοι;
- ΙΦ. θαυμάσῃς μηδέν.
- ΘΟ. τὰ τῆς θεοῦ πρᾶσσ' — ἐπεὶ σχολὴ — καλῶς. 1220
 ΙΦ. εἰ γάρ ὡς θέλω καθαρμὸς ὅδε πέσοι.
- ΘΟ. συνεύχομαι.
- ΙΦ. τούτοδ' ἀρ' ἐκβαίνοντας ἥδη δωμάτων ὄρῶ ξένους

καὶ θεᾶς κόσμους νεογνούς τ' ἄρνας, ὡς φόνω φόνον
μυστρὸν ἔκνιψω, σέλας τε λαμπάδων τά τ' ἄλλα ὅσα
προυθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεᾶς καθάρσια. 1225
ἐκποδῶν δ' αὐδῶ πολίταις τοῦδ' ἔχειν μιάσματος,
εἴ τις ἦ ναῶν πυλωρὸς χεῖρας ἀγνεύει θεοῖς
ἢ γάμον στείχει συνάψων ἢ τόκοις βαρύνεται,
φεύγετ', ἔξιστασθε, μή τῷ προσπέσῃ μύσος τόδε.

Ὥ Διός Λητοῦς τ' ἄνασσα παρθέν', ἦν νίψω

φόνον 1230

τῶνδε καὶ θύσωμεν οὖ χρή, καθαρὸν οἰκήσεις δόμον,
εὔτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. τἄλλα δ' οὐ λέγουσ', δύως
τοῖς τὰ πλείον' εἰδόσιν θεοῖς σοί τε σημαίνω, θεά.

ΧΟ.στρ.εὕπαις ὁ Λατρὺς γόνος,

τόν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γυάλοις

1235

ἔτικτε, χρυσοκόμαν

ἐν κιθάρᾳ σοφόν, ἀ τ' ἐπὶ τόξων

εὔστοχίᾳ γάνυται· φέρε δ' αὐτίκα

νιν ἀπὸ δειράδος εἰναλίας,

1240

λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσα μά-

τηρ, τὰν ἀστάχτων ὑδάτων

βακχεύουσαν Διονύ-

σω Παρνάσιον κορυφάν.

ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὸς δράκων,

1245

σκιερῷ κατάχαλκος εὐφύλλῳ δάφνῃ,

γᾶς πελώριον τέρας, ἀμφεπε μαντεῖ-

ον Χθόνιον.

ἔτι μιν ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας

ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρώσκων

1250

ἔκανες, ὃ Φοῖβε, μαντείων δ' ἐπέβας ζαθέων,

τρίποδί τ' ἐν χρυσέω θάσσεις, ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ

μαντείας βροτοῖς θεσφάτων νέμων

1255

- ἀδύτων ὅποι, Κασταλίας ρέεθρων
γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον.
άντιστρ. Θέμιν δ' ἐπεὶ Γᾶς ἴών
παιᾶδ' ἀπενάσσατο Πυθῶνος ἀπὸ ζαθέων 1260
χρηστηρίων, νύχια
Χθῶν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὄνείρων,
οἱ πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ'
ἔπειθ', δόσσα τ' ἔμελλε τυχεῖν, 1265
ὕπνου κατὰ δνοφερᾶς γᾶς εὔ-
νάς ἔφραζον· Γαῖα δὲ τὰν
μαντεῖον ἀφείλετο τι-
μᾶν Φοῖβον, φθόνῳ θυγατρός.
ταχύπους δ' ἐς "Ολυμπὸν δρμαθεὶς ἄναξ 1270
χέρα παιδὸν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων
Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆ-
νιν θεᾶς [νυχίους τ' ἐνοπάς].
γέλασε δ', ὅτι τέκος ἀφαρ ἔβα
πολύχρυσα θέλων λατρεύματα σχεῖν. 1275
ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπάς,
ἀπὸ δ' ἀλαθοσύναν νυκτῶπὸν ἔξειλεν βροτῶν,
καὶ τιμᾶς πάλιν θῆκε Λοξίᾳ, 1280
πολυάνορι δ' ἐν ξενόεντι θρόνῳ
θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ῶ ναοφύλακες βώμιοι τ' ἐπιστάται,
Θόας ἄναξ γῆς τῆσδε ποῦ κυρεῖ βεβοῖς ; 1285
καλεῖτ' ἀναπτύξαντες εὐγόμφους πύλας
ἔξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.
ΧΟ. τί δ' ἔστιν, εἰ χρὴ μὴ κελευσθεῖσαν λέγειν ;
ΑΓΓ. βεβᾶσι φροῦδοι δίπτυγοι νεανί~:

- 'Αγαμεμνονείας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων
φυγόντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας
λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἐλλάδος νεώς.
- ΧΟ** ἀπιστον εἴπας μῦθον· δὸν δ' ἵδεν θέλεις
ἀνακτα χώρας, φροῦδος ἐκ ναοῦ συθείς.
- ΑΓΓ.** ποῖ; δεῖ γὰρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα.
- ΧΟ.** οὐκ ἵσμεν· ἀλλὰ στεῖχε καὶ δίωκέ νιν
ὅπου κυρήσας τούσδ' ἀπαγγελεῖς λόγους.
- ΑΓΓ.** ὁρᾶτ', ἀπιστον ὡς γυναικεῖον γένος·
μέτεστι χύμην τῶν πεπραγμένων μέρος.
- ΧΟ.** μαίνη· τί δ' ἡμῖν τῶν ξένων δρασμοῦ μέτα;
οὐκ εἴ κρατούντων πρὸς πύλας ὅσον τάχος;
- ΑΓΓ.** οὖ, πρίν γ' ἀν εἴπη τούπος ἐρμηνεύς ὅδε,
εἴτ' ἔνδον εἴτ' οὐκ ἔνδον ἀρχηγὸς χθονός.
ώή, χαλᾶτε κλῆθρα, τοῖς ἔνδον λέγω,
καὶ δεσπότη σημήναθ' οὔνεκ' ἐν πύλαις
πάρειμι, καὶνῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν.
- ΘΟ.** τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ' ἵστησιν βοήν,
πύλας ἀράξας καὶ ψόφον πέμψας ἔσω;
- ΑΓΓ.** φεῦ.
πῶς ἔλεγον αἵδε, καί μ' ἀπήλαυνον δόμων,
ώς ἐκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ' οἶκον ἥσθ' ἄρα.
- ΘΟ.** τί προσδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι;
- ΑΓΓ.** αὗθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ' ἐν ποσὶ¹³⁰⁰
παρόντ' ἀκουσον. ἡ νεᾶνις ἡ 'νθαδε
βωμοῖς παρίστατ', 'Ιφιγένει', ἔξω χθονὸς
σὺν τοῖς ξένοισιν οἴχεται, σεμνὸν θεᾶς
ἄγαλμ' ἔχουσα· δόλια δ' ἦν καθάρματα.
- ΘΟ.** πῶς φής; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη;
- ΑΓΓ.** σώζουσ' Ὁρέστην· τοῦτο γὰρ σὺ θαυμάσῃ.
- ΘΟ.** τὸν ποῖον; ἀρ' δὸν Τυνδαρὶς τίκτει κόρη;

- ΑΓΓ. δν τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθωσιώσατο. 1320
- ΘΟ. ὡ θαῦμα — πῶς σε μεῖζον ὄνομάσας τύχω ;
- ΑΓΓ. μὴ 'νταῦθα τρέψῃς σὴν φρέν', ἀλλ' ἀκούε μου·
σαφῶς δ' ἀθρήσας καὶ κύκλων ἐκφρόντισον
διωγμὸς ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται.
- ΘΟ. λέγ'. εῦ γάρ εἴπας· οὐ γάρ ἀγχίπλουν πόρον 1325
φεύγουσιν, ὥστε διαφυγεῖν τούμὸν δόρυ.
- ΑΓΓ. ἐπεὶ πρὸς ἀκτὰς ἤλθομεν θαλασσίας,
οὗ νᾶς 'Ορέστου κρύφιος ἦν ὠρμισμένη,
ἡμᾶς μέν, οὓς σὺ δεσμὸς συμπέμπεις ξένων
ἔχοντας, ἔξενευσ' ἀποστῆναι πρόσω 1330
'Αγαμέμνονος παῖς, ὃς ἀπάρρητον φλόγα
θύουσα καὶ καθαρμὸν δν μετώχετο,
αὐτὴ δ' ὅπισθε δέσμος' ἔχουσα τοῖν ξένοιν
ἔστειχε χερσί· καὶ τάδ' ἦν ὑποπτα μέν,
ἥρεσκε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἄναξ. 1335
- χρόνῳ δ', ἵν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον,
ἀνωλόπλεξ καὶ κατῆδε βάρβαρα
μέλη μαγεύουσ', ὃς φόνον νίζουσα δή.
ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἡμενοὶ χρόνον,
ἐσῆλθεν ἡμᾶς μὴ λυθέντες οἱ ξένοι 1340
κτάνοιεν αὐτὴν δραπέται τ' οἰχοίατο.
φόβῳ δ' ἢ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
σιγῇ· τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος
στείχειν ἵν' ἡσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένοις.
- κάνταῦθ' ὁρῶμεν 'Ελλάδος νεώς σκάφος 1345
ταρσῷ κατήρει πίτυλον ἐπτερωμένον,
ναύτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλμῶν πλάτας
ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ τοὺς νεανίας
ἐλευθέρους πρύμνηθεν ἐστῶτας νεώς.
κοντοῖς δὲ πρῷραν εἶχον, οἱ δ' ἐπωτίδων 1350

ἀγκυραν ἔξανηπτον, οἱ δὲ κλίμακας
σπεύδοντες ἥγον διὰ χερῶν πρυμνησίας,
πόντῳ δὲ δόντες τοῖν ξένοιν καθίεσαν.

ἡμεῖς δ' ἀφειδήσαντες, ὡς ἐσείδομεν
δόλια τεχνήματ', εἰχόμεσθα τῆς ξένης
πρυμνησίων τε, καὶ δὶ' εὐθυντηρίας
οἴακας ἔξηροῦμεν εὐπρύμνου νεώς.

λόγοι δ' ἔχώρουν· «Τίνι λόγω πορθμεύετε
κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόνα καὶ θυηπόλους;
τίνος τίς ὁν σὺ τήνδ' ἀπεμπολῆς χθονός;»
ο δ' εἶπ· «Ορέστης, τῆσδ' ὅμαιμος, ὡς μάθης,
Ἄγαμέμνονος παῖς, τήνδ' ἐμὴν κομίζομαι
λαβὼν ἀδελφήν, ἦν ἀπώλεσ' ἐκ δόμων».

ἀλλ' οὐδὲν ἡσσον εἰχόμεσθα τῆς ξένης
καὶ πρός σ' ἔπεισθαι διεβιαζόμεσθα νιν.
ὅθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων.
κεῖνοί τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον χεροῖν
ἡμεῖς τε πυγμαί τ' ἡσαν ἐγκροτούμεναι,
καὶ κῶλ' ἀπ' ἀμφοῖν τοῖν νεανίαιν ἄμα
ἔς πλευρὰ καὶ πρὸς ἡπαρ ἡκοντίζετο,
ὡς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη.
δεινοῖς δὲ σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι
ἐφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἱ μὲν ἐν κάρᾳ
κάθαιμ' ἔχοντες τραύμαθ', οἱ δὲ ἐν ὅμμασιν.
ὄχθοις δ' ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρως
ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν.
ἀλλ' εἴργον ἡμᾶς τοξόται πρύμνης ἔπι
σταθέντες ιοῖς, ὡστ' ἀναστεῖλαι πρόσω.

καὶ τῷδε — δεινὸς γάρ κλύδων ὕκειλε ναῦν
πρὸς γῆν, φόβος δ' ἦν παρθένῳ τέγξαι πόδα —
λαβὼν Ορέστης ὕμον εἰς ἀριστερόν,

βάς ἐς θάλασσαν κάπι κλίμακος θορών,
ἔθηκ' ἀδελφὴν ἐντὸς εὔσήμου νεώς,
τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
ἀγαλμα. ναὸς δ' ἐκ μέσης ἐφθέγξατο

1385.

βοή τις· « Ὡ γῆς Ἐλλάδος ναῦται, νεώς
λάβεσθε κώπαις ρόθιά τ' ἐκλευκαίνετε·
ἔχομεν γάρ ὅνπερ οὖνεκ' ἀξενον πόρον
Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰσεπλεύσαμεν ».

οἱ δὲ στεναγμὸν ἥδὺν ἐκβρυχώμενοι
ἐπαισαν ἄλμην. ναῦς δ', ἔως μὲν ἐντὸς ἦν
λιμένος, ἔχώρει στόμια, διαπερῶσα δὲ
λάβρῳ κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἡπείγετο·
δεινὸς γάρ ἐλθὼν ἄνεμος ἔξαίφνης νεώς
ῶθει παλίμπρυμ' ἴστι· οἱ δ' ἐκαρτέρουν
πρὸς κῦμα λακτίζοντες· ἐς δὲ γῆν πάλιν
κλύδων παλίρρους ἤγε ναῦν, σταθεῖσα δὲ
Ἀγαμέμνονος παῖς ηὔξατ· « Ὡ Λητοῦς κόρη,
σῶσόν με τὴν σὴν ἱέρεαν πρὸς Ἐλλάδα
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἐμαῖς·
φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
φιλεῖν δὲ κάμε τοὺς ὄμαίμονας δόκει ».

1395

ναῦται δ' ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
παιᾶνα, γυμνὰς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας
κώπη προσαρμόσαντες ἐκ κελεύσματος.
μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ἦει σκάφος·
χῶ μέν τις ἐς θάλασσαν ὠρμήθη ποσίν,
ἄλλος δὲ πλεκτὰς ἔξανηπτεν ἀγκύλας.
κάγὼ μὲν εὐθὺς πρὸς σὲ δεῦρ' ἀπεστάλην,
σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἄναξ, τύχας.

1405

ἄλλ' ἔρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβών χεροῦν·
εὶ μὴ γάρ οἴδμα νήνεμον γενήσεται,

1410

οὐκ ἔστιν ἐλπὶς τοῖς ξένοις σωτηρίας·
πόντου δ' ἀνάκτωρ Ἰλιόν τ' ἐπισκοπεῖ
σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις ἐναντίος,
καὶ νῦν παρέξει τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον
σοὶ καὶ πολίταις, ὡς ἔοικεν, ἐν χεροῖν
λαβεῖν, ἀδελφήν θ', ἢ φόνων τῶν Αὔλιδι
ἀμνημόνευτος θεὰν προδοῦσ' ἀλίσκεται.

1415

ΧΟ. ὦ τλῆμον Ἰφιγένεια, συγγόνου μέτα
θανῇ πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας.

1420

ΘΟ. ὦ πάντες ἀστοὶ τῆσδε βαρβάρου χθονός,
οὐκ εἴα πώλοις ἐμβαλόντες ἥνιας
παράκτιοι δραμεῖσθε κάκβολάς νεώς
Ἐλληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῷ
σπεύδοντες ἄνδρας δυσσεβεῖς θηράσετε,
οἱ δ' ὡκυπομποὺς ἔλξετ' ἐξ πόντον πλάτας,
ώς ἐκ θαλάσσης ἔκ τε γῆς ἵππεύμασι
λαβόντες αὐτοὺς ἢ κατὰ στύφλου πέτρας
ρίψωμεν, ἢ σκόλοφι πήξωμεν δέμας;

1425

ὅμᾶς δὲ τὰς τῶνδ' ἵστορας βουλευμάτων,
γυναικες, αὐθις ἥνικ' ἀν σχολὴν λάβω,
ποινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην
σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμεν ἥσυχοι.

1430

ΑΘΗΝΑ

ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθμεύεις, ἄναξ
Θόας; ἄκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους.
παῦσαι διώκων ρεῦμά τ' ἔξορμῶν στρατοῦ·
πεπρωμένος γὰρ θεσφάτοισι Λοξίου
δεῦρ' ἥλθ' Ὁρέστης, τόν τ' Ἐρινύων χόλον
φεύγων ἀδελφῆς τ' Ἀργος ἐσπέμψων δέμας
ἄγαλμά θ' ἱερὸν εἰς ἐμὴν ἄξων χθόνα,

1435

1440

τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς. 1441B
 πρὸς μὲν σὲ ὅδ' ἡμῖν μῆθος· δν δ' ἀποκτενεῖν
 δοκεῖς Ὁρέστην ποντίῳ λαβὼν σάλω,
 ἥδη Ποσειδῶν χάριν ἐμὴν ἀκύμονα
 πόντου τίθησι νῶτα πορθμεύειν πλάτῃ. 1445

μαθὼν δ', Ὁρέστα, τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς—
 κλύεις γάρ αὐδὴν καίπερ οὐ παρὼν θεᾶς—
 χώρει λαβὼν ἄγαλμα σύγγονόν τε σήν.
 ὅταν δ' Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλης,
 χῶρός τις ἔστιν Ἀτθίδος πρὸς ἐσχάτοις 1450
 ὅροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
 ἵερός, Ἀλάς νιν οὐμὸς ὀνομάζει λεώς·
 ἐνταῦθα τεύξας ναὸν ἴδρυσαι βρέτας,
 ἐπάνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
 οὓς ἔξεμόγθεις περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα 1455
 οἴστροις Ἐρινύων. "Αρτεμιν δέ νιν βροτοὶ¹
 τὸ λοιπὸν ὑμήσουσι Ταυροπόλον θεάν.
 νόμον τε θὲς τόνδ'. ὅταν ἑορτάζῃ λεώς,
 τῆς σῆς σφαγῆς ἅποιν' ἐπισχέτω ξίφος
 δέρη πρὸς ἀνδρὸς αἷμά τ' ἔξανιέτω, 1460
 δσίας ἔκατι θεά θ' ὅπως τιμὰς ἔχῃ.
 σὲ δ' ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας
 Βραυρωνίας δεῖ τῇδε κληδουσχεῖν θεῷ.
 οὖ καὶ τεθάψῃ καταθανοῦσα, καὶ πέπλων
 ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήνους ὑφάς,
 ἀς ἂν γυναικες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς 1465
 λίπωσ' ἐν οἴκοις· τάσδε δ' ἔκπεμπειν χθονὸς
 Ἐλληνίδας γυναικας ἔξεφίεμαι
 γνώμης δικαίας οῦνεκ',
 ἐκσώιτασα δὲ
 καὶ πρὶν σ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἵσας 1470

- κρίνασ', 'Ορέστα' καὶ νόμισμ' ἔσται τόδε,
νικᾶν ἵστρεις ὅστις ἀν ψήφους λάβη.
ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασιγνήτην χθονός,
'Αγαμέμνονος παῖ — καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας.
- ΘΟ. ἄνασσ' 'Αθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις
ὅστις καλύων ἀπίστος, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
ἐγὼ δ' 'Ορέστη τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
βέβηκ', ἀδελφῆ τ' οὐχὶ θυμοῦμαῖ· τί γάρ
πρὸς τοὺς σθένοντας θεούς ἀμιλλᾶσθαι καλόν;
ἴτωσαν ἐς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλματι
γαῖαν, καθιδρύσαντό τ' εὔτυχῶς βρέτας.
πέμψω δὲ καὶ τάσδ' 'Ελλάδ' εἰς εὔδαιμονα
γυναικας, ὥσπερ σὸν κέλευσμ' ἐφίεται.
παύσω δὲ λόγχην ἦν ἐπαίρομαι ξένοις
νεῶν τ' ἐρετμά, σοὶ τάδ' ὡς δοκεῖ, θεά.
- 1475
1480
1485
- ΑΘ. αἰνῶ· τὸ γάρ χρεών σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ.
ἴτ', ὡς πνοαί, ναυσθλοῦσθε τὸν 'Αγαμέμνονος
παῖδ' εἰς 'Αθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγώ,
σώζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας.
- 1490
- ΧΟ. ίτ' ἐπ' εὔτυχίᾳ τῆς σωζομένης
μοίρας εὔδαιμονες ὄντες.
ἀλλ', ὡς σεμνὴ παρὰ τ' ἀθανάτοις
καὶ παρὰ θυητοῖς Παλλὰς 'Αθάνα,
δράσομεν οὕτως ὡς σὺ κελεύεις.
μάλα γάρ τερπνὴν κάνελπιστον
φήμην ἀκοαῖσι δέδεγμαι.
- 1495
1490
- Ὦ μέγα σεμνὴ Νίκη, τὸν ἐμὸν
βίοτον κατέχοις
καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

ΣΤΕΡΟΣ
λιγότερο

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ*

Δ δωρ., ἀττ. η.

ἀβροκόμας δωρ., ἀττ. ἀβροκόμης, ὁ ἔχων λεπτὰ φύλλα.

ἀβρόπλουτος ἀβρῶς πλούσιος, ἀπαλὸς καὶ πλούσιος χαρίτων εἰς ἀμίλλας χαίτας θ' ἀβροπλούτοιο εἰς ἔριν ὁρυμένα 1147 ἐγειρομένη (ὅτε ἡγειρόμην), διὰ νὰ λάβω μέρος εἰς ἄμιλλαν χαρίτων (καλλιστεῖα); καὶ εἰς ἀγῶνα κόμης ἀπαλῆς καὶ πλουσίας εἰς κοσμήματα.

ἄγαγες δωρ., ἀττ. ἄγαγες, ἐν 138 ἔστειλες καὶ μὲ ἐκαλεσες.

ἄγαθοι 114 οἱ ἀγαθοί, οἱ ἀνδρεῖοι.

Ἄγαμεμνόνειος (καὶ -ιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ (τὸ έπιθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Ἀγαμεμνονίδης) ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἀγαμεμνόνοιος θάλος 170 βλαστάρι, τέκνον τοῦ Ἀγ., Ἀγαμεμνονία: παῖς 1290 Ἀγαμεμνονίς. Πρβλ. Ταντάλειος, Τυνδαρεία.

ἄγγος τό, ἄγγειον.

ἄγκυλη βρόχος, θηλειά· 1408 βλ. ἐξανάπτω.

ἄγμδος (ἄγνυμ θραύ) ὥηγμα, σπήλαιον.

ἄγνευώ εἶμαι ἀγνώς· ἀγνεύω χειρας θεοῖς 1227 θέλω νὰ ἔχω καθαράς τὰς χειρας διὰ τοὺς θεούς, διὰ νὰ δύναμαι νὰ ὑπηρετῶ τοὺς θεούς.

* Αἱ ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις εἰναι διατεταγμέναι κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν, ὑπὸ μορφὴν λεξιλογίου. Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τοὺς στίχους. Ἐν τῷ λεξιλογίῳ περιλαμβάνονται αἱ λέξεις αἱ συνήθως ἀγνωστοὶ εἰς τοὺς μαθητάς, δι' οὓς προορίζεται τὸ ἀνὰ χειρας βιβλίον, ὡς καὶ αἱ λέξεις, αἱ ἄλλως γνωσταὶ, τῶν δποιῶν ἡ σημασία ἐν τῷ πάροντι δράματι δὲν εἰναι ἡ συνήθης. Ἐπίσης περιλαμβάνονται τὰ κύρια ὀνόματα ἐκτὸς τῶν πολὺ γνωστῶν. Τῶν λέξεων διδεται κατὰ κανόνα πρῶτον ἡ κύρια σημασία καὶ ἔπειτα καὶ ἄλλαι, ὁσάκις δὲ δύναται νὰ ὑπάρῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐν ὀρισμένῳ χωρίῳ σημασίας λέξεώς τινος, γίνεται παραπομπὴ εἰς τὸν οἰκεῖον στίχον. Μετὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς λέξεως διδεται ἡ ἐρμηνεία τοῦ χωρίου εἰς τὸ δποῖον περιλαμβάνεται ἡ ἐρμηνευομένη λέξις, ἢν εἰναι καὶ τὸ χωρίον δυσνόητον. Ἀν πᾶσαι αἱ λέξεις χωρίου τινὸς εἰναι γνωσταὶ, ἀλλὰ τὸ χωρίον δυσερμήνευτον, πρέπει νὰ ζητῆται ἐν τῷ λεξιλογίῳ μία τῶν λέξεων, ἡ κρινομένη ὡς ἡ μᾶλλον χαρακτηριστική.

ἀγνίζω ἐξαγνίζω, καθαρίζω· ἀγνίζομαι φόρω 705 φαντίζομαι δι'
ήγιασμένου ὑδατος, διὰ νὰ θυσιασθῶ.

ἀγνιστέον δεῖ ἀγνίσαι, καθῆσαι.

ἄγορος ὁ, πανήγυρις, ἔορτή.

ἀγρεύομαι (ἄγραθήραμά) ἀγρεύω, συλλαμβάνω.

ἀγχίπλους ὁ ταχέως διαπλεόμενος· ἀγχίπλουν πόρον φεύγουσιν
1325 φεύγοντες ἔχουν νὰ κάμουν κοντινὸ ταξίδι.

ἀδόκητος ἀπροσδόκητος, ἀνέλπιστος.

ἀδυτον τὸ ἐσώτατον τοῦ ιεροῦ· ἀδύτων ὥπο 1257 ἀπὸ τὸ βάθος
τοῦ ιεροῦ.

ἀελπτος ἀνέλπιστος.

ἀζηλος μὴ ἀξιοζήλευτος, φρικτός, ἀποτρόπαιος· ἀζηλά γε κούκ
ενδάιμονα 619 πράγματα φρικτὰ ἀλήθεια καὶ θλιβερά.

Ἀθηναία Ἀθηνᾶ· τῆσδ' Ἀθηναίας 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηνᾶς.

ἀθικτος (πέπλος) 799 οὐ οὐ θέμις θιγεῖν.

ἀθρέω - ω βλέπω μὲ προσοχήν, παρατηρῶ.

αἰσι γῇ, χώρα· 435 βλ. πολυόρνιθος.

αιάζω φωνάζω αἰαῖ αἰαῖ οἰκτρὰν αἰαζόντων αὐδὰν 277 ἐνῷ ἐκ-
βάλλουν φρικτάς κραυγάς.

αἰδαι ἀχ (ἐπιφώνημα).

αἰδώς ἐντροπή, σεβασμός, συγγράμμη· αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμά-
των 713· ὁ Ἀπόλλων ἡσχύνετο, διότι εἶχε συμβουλεύσει τὸν Ὁρέστην
νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα του· οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ 949 ὅσοι δὲ ἡσθάνθη-
σαν εὐσπλαγχνίαν (καὶ ἤθελον νὰ δείξουν ἐπιεικειαν)· αἰδεσις (καὶ
τὸ δ. αἰδοῦμαι) ὄρος τοῦ ἀττικοῦ δικαίου· ἐλέγετο οὕτως ἡ συγγράμμη
ἡ παρεχομένη, κυρίως ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἀκουσίου φόνου, εἰς τὸν
φονέα ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος.

αἰμακτὸς (αἰμάσσω) αἰματηρός, φονικός. 645 βλ. ὁρίς.

αἰμάσσω ματώνω· αἰμόρραντον δυσφρόμιγγα ξείνων αἰμάσσουσ'

άταν 225 ἐκτελοῦσα τὴν αἴμορραντισμένην, θλιβερὰν θυσίαν τῶν ξένων·
τὸ ἄταν κυρίως σύστοιχον ἀντικείμενον κατὰ τὸ αἰμάσσω αἷμα, φόνον
(ὥστε περισσότερον κατὰ λέξιν : τὴν αἰματηρὰν προξένοῦσα συμφο-
ράν)· τὸ βωμὸν 226 δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπεξήγησις (βρέχουσα
οὕτω μὲ τὸ αἷμα τοὺς βωμούς), φαίνεται δόμως μᾶλλον ὅτι προσετέθη
ὑπὸ ἀντιγραφέως τινός. Ἡ Ἰφιγ. βεβαίως δὲν ἔσφαζεν, ἀλλὰ ἐκτε-
λοῦσα τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας προώριζεν εἰς τὸν θάνατον.

αἰνέω - ὦ 1023, 1073 ἐπιδοκιμάζω, συναινῶ, δέχομαι· 1486 ἐπαινῶ· ἐν 1023 τὸ γῆνεσα ἀντὶ ἐνεστῶτος· πρβλ. ἀπέπτυσα 1161.

αἱρέομαι - οῦμαι (ἡδονὴ) 794 ἀπολαύω.

αἴρω σηκώνω· αἴρω νόστον 117 ἀνάγομαι πρὸς νόστον, ξεκινῶ, διὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα· ὁ νοῦς τῶν στ. 116 - 117 : ἀφοῦ ἐκάμαμεν τόσον ταξίδι, δὲν πρέπει, τώρα ποὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα, νὰ ἐπιστρέψωμεν ἀπρακτοῖ.

αἰσχύνη : δι' αἰσχύνης ἔχω 683 αἰσχύνομαι.

αἰών βίος.

ἄκαιρος ὁ γινόμενος εἰς ἀκατάλληλον στιγμήν· οὕτις (λόγος) ἔστ' ἄκαρος, ἦν καλῶς ἔχῃ 754· ὁ νοῦς· τὸ ὄρθον, καὶ ἂν λεχθῇ ἀργά, δὲν χάνει τὴν ἐπικαιρότητά του.

ἀκοή : ἀκοή 'Ηλέκτρας 811 ποὺ τὰ ἔχω ἀκουστὰ ἀπὸ τὴν 'Ηλ.

ἄκος τό, θεραπευτικὸν μέσον, φάρμακον.

ἄκραντος (κραίνω, ἔκτελῶ) ἀνεκτέλεστος· ἔστιν γὰρ οὐτις οὐδὲ 'ἄκραντ' ἥκούσατε 520 πράγματι ἔτσι εἶναι, καὶ αὐτά, ποὺ ἥκούσατε, ἔγιναν (δὲν εἶναι φευδῆ).

ἄκροθίνια (ἄκρος θὶς = σωρὸς) τά, τὸ ἀνώτατον μέρος σωροῦ τίνος, τὸ ἐκλεκτὸν μέρος, αἱ ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν· ἐν 75 ἄκροθίνια τῶν κατθανόντων ξένων εἶναι αἱ ἀποκοπεῖσαι κεφαλαὶ τῶν θυσιασθέντων ξένων, μὲ τὰς ὅποιας οἱ βάρβαροι εἶχον στολίσει τὸ ἐπίστυλον τοῦ ναοῦ· τὰ 'Ἐλλήνων ἄκροθίνια 459 τὰ ἐκλεκτότερα ἔξ 'Ελλάδος θύματα.

ἀκύμων ἀκύμαντος, γαληνιαῖος.

ἀλαθοσύνα δωρ., ἀττ. ἀληθοσύνη, ἀλήθεια· ἀλαθοσύνα τοκτωπὸς 1279 ἀλήθεια νυκτερινῶν ὄψεων, τὸ κύρος τῆς ὄνειρομαντείας.

'Αλαι (αἱ 'Αραφηνίδες) τοποθεσία εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς 'Αττικῆς, πρὸς νότον τοῦ Μαραθῶνος· τὸ ὄνομα τοῦ δήμου ἦτο 'Αραφήν (ἔξ οὗ τὸ σημερινὸν Ραφήνα).

ἀλαίνω περιπλανῶμαι· μανίαις ἀλαίνω 284 παραφρονῶ.

ἄλλιος θαλάσσιος ἄλλιος αἰγιαλὸς 425 ἀκτὴ τῆς θαλάσσης (πλεονασμός).

ἄλις ἀρκετά.

ἄλισκομαι κυριεύομαι· τί μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἄλισκεται ; 1038 κατὰ τὶ προχωρεῖ τὸ ζήτημα τῆς ἀλώσεως τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς ;

ἀλκυών εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, θαλασσοπούλι. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ 'Αλκυών (ἡ 'Αλκυόνη), σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Τραχῖνος

Κήκυκος, ἐνῷ ἀνέμενε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ συζύγου της ἐκ Κλάρου τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου εἶχε πλεύσει, ἵνα συμβούλευθῇ τὸ ἐκεῖ μαντεῖον, εἰδὲν αἴφνις ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τὸ σῶμά του ἐκβρασθὲν μετὰ ναιάγιον· οἱ θεοὶ ἐλεήσαντες τὴν θρηνοῦσαν Ἀλκ. μετεμόρφωσαν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν σύζυγόν της εἰς τὰ δύμώνυμα πτηνὰ (ἀλκυόνα καὶ κήκυκα).

ἀλλάσσομαι ἔκλαμψαντα τι ὡς ἄλλο, συγχέω· παρην δ' ὅραν οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἥλλασσετο φθογγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα, χᾶ φασ' Ἐρινῦς ἴεναι μυκήματα 291 δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἰδωμεν τοιαύτας μορφὰς (οἵας ἐν τῇ μανίᾳ του ἐφαντάζετο ὁ ζένος), ἀλλὰ συνέχεε τοὺς μυκηθμούς τῶν μόσχων καὶ τὰ γαυγίσματα τῶν σκύλων μὲ τὰς κραυγάς, τὰς ὅποιας λέγουν ὅτι ἐκβάλλουν αἱ Ἐρ.

ἄλλως 538 ματάίως.

ἄλμη θαλάσσιον ὕδωρ, « ἄρμη ».

ἄλυρος ὁ ἄνευ λύρας· 146 βλ. ἔλεγος.

ἀμαθία 386 ἀνόητον πλάσμα (ἀφηρημένον ἀντὶ συγκεκριμένου).

ἀμεικτός ὁ μὴ ἔχων ἐπιμειξίαν μετ' ἄλλων.

ἀμιλλάσματα - ὄματα ἀνταγωνίζομαι, παραβγαίνω.

ἀμνηστέω - ὡ λησμονῶ.

ἀμνημόνευτος ὁ μὴ μνημονεύθεις· ἐν 1419 ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν : φόνων τῶν Αὐλίδι ἀμνημόνευτος, θεὰν προδόσσ' ἀλίσκεται 1418 λησμονήσασα τὸν ἐν Αὐλίδι φόνον (ὅτι ἐξήτησαν νὰ τὴν φονεύσουν) ἀποκαλύπτεται προδότις τῆς θεᾶς.

ἀμδὸς ἐμὸς καὶ ἡμέτερος.

ἀμπνοή ἀναπνοή, ἀνακούφισις, « ἔξανάθασμα ».

ἀμπτάμενος ἀναπτάμενος, μτχ. ἄσφ. τοῦ ἀναπτέτομαι.

ἀμύνομαι : δοκῶν Ἐρινῦς θεάς ἀμύνεσθαι τάδε 299 νομίζων ὅτι μὲ αὐτὰ ἀπέκρουε τὰς Ἐρινῦς· τὸ τάδε σύστοιχ. ἀντικ.

ἀμφέπω φυλάττω, φρουρῶ.

ἀμφίβληστρον πᾶν τὸ βαλλόμενον πέριξ· ἀμφίβληστρα τοίχων 96 οἱ περιβάλλοντες τὸ οἰκοδόμημα τοῖχοι, ὁ περίβολος.

ἀμφίλογος ἀμφισβητούμενος, ἀβέβαιος, ταλαντεύόμενος· 655 βλ. μέμονα.

Ἀμφιτρίτα δωρ., ἀττ. - η, θαλασσία θεά, σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος.

ἀναγκάζω : ἀναγκάζει τάδε (σύστοιχ. ἀντικ.) 595 τὰ ἐπιβάλλει· αὐτὰ (τὸ γενέσθαι θῦμα).

ἀναδέχομαι λαμβάνω ἐπάνω μου· λαμβάνω ἀπὸ χαμηλότερος⁸¹⁸ βλ. λοντρά.

ἀναιρέομαι - οῦμαι 373 στρώνω.

ἀνάκτορον οἶκος τοῦ ἀνακτος (θεοῦ ή βασιλέως)· ἀνάκτορα θεᾶς 41, 636 ναός.

ἀνάκτωρ ὁ ἀνάσσων, ἄναξ.

ἀναμετρέομαι - οῦμαι : ἀναμετροῦμαι δάκρυν ἐς θουμόδφυλον 346 πληρώνω τὸν φόρον τῶν δακρύων εἰς τοὺς ὄμοεθνεῖς μου.

ἀναπτύσσω ξεδιπλώνω 1286 ἀνοίγω.

ἀνάσσω βασιλεύω· οὖ γῆς ἀνάσσει 31 ὅπου εἶναι βασιλεύς τῆς χώρας· τὸ γῆς ἐκ τοῦ ἀνάσσει ὅχι ἐκ τοῦ οὗ.

ἀνάσσω ἀναπηδῶ.

ἀναστέλλω 1378 ἀπωθῶ.

ἀναστένω ἀναστενάζω.

ἀναφαίνω παρουσιάζω, διακηρύσσω, χαρακτηρίζω· ἀς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ δσίας "Ελλησι διδοὺς ἀναφαίνει 465 σύντ. : ἀναφαίνει οὐχ δσίας οὐ διδοὺς (μὴ ἐπιτρέπων) αὐτὰς τοῖς "Ελλησι.

ἀναψυχή δρόσισμα, ἀνακούφισις.

ἀνεψιδός ἔξαδελφος.

ἀνθεμόδρρυτος (ρέω) ὁ ἐξ ἀνθέων πηγάζων· ἀνθεμόδρυτον γάρος 634 βλ. γάρος.

ἀνία λύπη, στενοχώρια, ἀνησυχία· ἐν 1031 εὐφημ. ἀντὶ μανία· σύντ. : χρήσομαι ταῖς σαῖς ἀνίαις (ἀντικ.) σοφίσμασι (κατηγορ.).

ἀνίδρυτος ὁ ἄνευ μονίμου κατοικίας· ἀνίδρυτοι δρόμοι 971 ἀκατάπλαυστον τρέξιμον.

ἀνίημι χαλαρώνω, παύω.

ἀνίκα δωρ., ἀττ. ἥνικα, ὅτε.

ἀνιστορέω - ὦ ἐρωτῶ 528 σύντ. : ὡς (ἐπιφών.) ἀνιστορεῖς με συλλαβοῦσα πάντα ἀπαξ.

ἀνοδος (ἐπίθ.) ὁ ἄνευ δδῶν, ἀδιάβατος· ὁδὸς ἀνοδος 889 δρόμος ποὺ δὲν εἶναι δρόμος, κακὸς δρόμος..

ἀνολολύζω βγάζω δυνατήν φωνήν.

ἀνομία 275 ἀσέβεια.

ἀνοστος ὁ ἄνευ ἐπιστροφῆς.

ἀνταπόλλυμαι 715 λαμβάνω ὡς ἀνταμοιβὴν τὴν ἀπώλειαν· εἰρωνεία.

ἀντιάζω παρακαλῶ.

ἀντίπαλος 446 ίσπόπαλος, ἵσος, ἀνάλογος· βλ. ποιηή.

ἀντιτιμωρέομαι - οῦμαι τιμωρῶ διὰ τὸ κακὸν ποὺ μοῦ ἔκαμαν, ἐκδικοῦμαι· ἵν' αὐτοὺς ἀντειτιμωρησάμην 357 διὰ νὰ τοὺς ἐξεδικούμην· ίστορ. χρόνος ὄριστικῆς ἐν τῇ τελικῇ προτάσει: σκοπὸς μὴ δυνάμενος νὰ πραγματοποιηθῇ.

ἀντίψαλμος εἶναι ἡ ὁδή, τὴν ὅποιαν ψάλλει ὁ Χορὸς 179 κ.ἔ. ἀπαντῶν εἰς τὴν ὁδὴν τῆς Ἰφιγενείας. Τὰ δύο ἄσματα ἀντιστοιχοῦν κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ ὅχι μετρικῶς.

ἀνυμέναιος ἄνευ ὄμεναιον, χωρὶς τραγούδι τοῦ γάμου.

ἀνώνυμοι 944 αἱ Ἐρινύες, διότι φοβεῖται κανεὶς νὰ προφέρῃ τὸ δνομά των.

ἀξιόω - ὦ κρίνω ἀξιον, ἔχω τὴν ἀξίωσιν.

ἀπαγγέλλω φέρω ἀγγελίαν πιστὰς ἥδονάς ἀπαγγελεῖ 642 βεβαίαν εὐχαρίστησιν διὰ τοῦ ἀγγέλματος θὰ προξενήσῃ· οὐ κλύνουσ' ἀπαγγελῶ 901 θὰ ἔχω νὰ τὰ λέγω ὡς πράγματα ποὺ δὲν τὰ ἥκουσα παρ' ἄλλων.

ἀπαίρω σηκώνω· σηκώνομαι καὶ φεύγω.

ἀπαλλάσσομαι γλυτώνω, ἐν 44 ἀπέρχομαι.

ἀπάτωρ ὁ ἄνευ πατρός· ἀπάτωρ πατήρ 864 πατέρας ποὺ δὲν εἶναι πατέρας· πρβλ. ἄνοδος.

ἀπειργω ἀπομακρύνω, ἐκδώκω.

ἀπεμπολάω - ὦ (ἐμπολὴ) ἀπάγω πρὸς πώλησιν.

ἀπενάσθην παθ. ἀόρ. τοῦ ἀποναίω, ἀπέρχομαι, πηγαίνω νὰ κατοικήσω μακράν.

ἀπενάσσατο μέσ. ἀόρ. τοῦ ἀποναίω μὲν ἐνεργητ. σημασίαν (1260)· βλ. ἀποναίω.

ἀπέρχομαι πηγαίνω μακράν· ἀπέρχομαι τοῦ λόγου τούτου 546 ἀφήνω αὐτὸ τὸ θέμα.

ἀπιστος 328, 388, 782, 1293 ἀπίστευτος· 1298 ἀναξιόπιστος· 1476 ἀπειθής (τὸ κλύνων ἐνδοτ.)· 796 ποὺ δὲν πιστεύει εἰς τὴν εύτυχίαν του· τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἀπιστ' ἀφίξομαι 782 γρήγορα θὰ φθάσω εἰς ἀπίστευτα πράγματα (καὶ) χωρὶς νὰ σ' ἐρωτῶ· ἀπιστον ὡς γένος 1298 τὶ ἀπιστον ποὺ εἶναι τὸ γένος.

ἀπληστος 415 βλ. πῆμα.

ἀπλοια ἀδυναμία πρὸς πλοῦν· δεινῆς ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων 15· νοητέον δεινῶν καὶ εἰς τὸ πνευμάτων (ἀνέμων).

ἀποβλέπω προσατενίζω· πρός σὲ ἀποβλέπει 928 εἶναι ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν σου.

ἀποινα τά, ἀποζημίωσις, ἔξιλέωσις· τῆς σῆς σφαγῆς ἀποινα 1459 ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς (μὴ γενομένης) θυσίας σου. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ τυπική πρᾶξις τοῦ ἱερέως 1459—1460 ἦτο λείψανον ἀνθρώποθυσιῶν παλαιοτέρων ἐποχῶν.

ἀπόλαυσις 454 βλ. κοινός.

ἀπροσέω ἀπέρχομαι· δίδω ἢ πέμπω δπίσω· ἀπομακρύνω, ἐκτοπίζω· ἐν 1259 σύντ : ἐπεὶ (Φοῖβος) ἵων (ἐλθὼν) ἀπενάσσατο (ἔξετόπισε) Θέμιν, παῖδα Γᾶς, ἀπὸ ζαθέων χρηστηρίων Πυθανος.

ἀπονοστέω - ω ἀναχωρῶ, ἀπομακρύνομαι (ἵνα ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου).

ἀποπτύω: πρός ἀποτροπήν ἐπικρεμαμένου κακοῦ ἔπτυον ἢ ἔλεγον ἀπλῶς τὴν λέξιν ἀπέπτυσα (τὸν ἀρ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ., πρβλ. ἥνεσα 1023).

ἀπορος ὁ χωρὶς πόρον, πέρασμα· πόρος 897 βλ. πόρος.

ἀπορρήγνυμι ἀποκόπτω· ἀπορρήγνυμι βίον 974 κόπτω τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου, ἀποθνήσκω.

ἀπόρρητος μυστικός· ὃς ἀπόρρητον φλόγα θύονσα καὶ καθαρὸν διν μετώχετο 1331 ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ προσέφερε μυστικὰ τὴν καθαρήριον θυσίαν καὶ θὰ ἔκανε τὸν καθαρμόν, διὰ τὸν ὄποιον ἐπήγαινεν ἔκεῖ.

ἀποστέλλομαι 1409 ξεκινῶ.

ἀποστρέφομαι (μετ' αἰτιατικῆς) 801 ἀποστρέφω τὸ πρόσωπον (ἀπό τινος).

ἀποτίθεμαι 376 ἀφήνω δι' ἀλλην φοράν, ἀναβάλλω, ἐπιφυλάσσω.

* **ἀποτίνω** (μέλλ. ἀποτείσω 338) πληρώνω.

ἀποτμος δυστυχής· πότμος ἀποτμος 864 μοῖρα ποὺ δὲν εἶναι μοῖρα, μαύρη μοῖρα.

ἀπόφθεγκτος ἀφθεγκτος, ἀφωνος, σιωπηλός· σιγῇ ἐτεκτίγναντο ἀπόφθεγκτόν με 951 διὰ τῆς σιγῆς (μὲ τὸ νὰ σιωποῦν ἔκεινοι) μὲ ἡνάγκασαν καὶ ἐμὲ νὰ μένω σιωπηλός.

ἀποψήω - ω σπογγίζω.

ἀπτομαι ἐγγίζω· ἀπτομαι φόνου 381 ἔρχομαι εἰς ἐπαφήν μὲ φόνον (ὁμιλῶ μὲ φονέα, ἐγγίζω αἷμα κτλ.).

ἄρα 351, 369, 569, 1310 ὅπως βλέπω τώρα (βλ. Τζαυτζάνου,

Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας ἑλλην. γλώσσης, ἔκδ. Ὁργανισμοῦ Ἐκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων, σελ. 128, § 137).

ἀραιος κατηραμένος· ὁ ἐπιφέρων κατάραν, βλάβην· 778 ὁ κακὸς δαιμῶν τῆς κατάρας· σήμερον ὁ λαὸς λέγει: θὰ γίνω κατάρα (στὸ σπίτι σου).

ἀράσσω κτυπῶ δυνατὰ ἐκ τοῦ πλησίον· ἐν 310 ἀντιτίθεται πρὸς τὸ βάλλω κτυπῶ μακρόθεν.

"**Ἀργος** (παρὰ τραγικοῖς) αἱ Μυκῆναι.

"**Αρειος:** "Αρειοι Πάγοι 1470" Αρειος Πάγος· ἐκεῖ ἐδικάσθη ὁ Ὁρέστης ὡς μητροκτόνος· βλ. 961 κ.έ. Πρὸ τοῦ ἐκσώσασα 1469 ἐξέπεσον λέξεις τινές.

ἀρεσκόντως κατὰ τρόπον ἀρέσκοντα· εἰς σοι τάδ' ἀρεσκόντως πόλις ἥδε τελεῖ 463 ἀν αὐταὶ αἱ προσφοραί, τὰς ὅποιας σοῦ κάνει αὐτὴ ἡ πόλις (τῶν Ταύρων), σοῦ εἶναι εὐχάριστοι· ἀρεσκόντως ἔχει 581 ἀρέσκει.

ἀρέσκω: ἥρεσε σοῖσι προσπόλοις 1335 οἱ ὑπηρέται σου συγκατένευσαν, συνεμορφώθησαν.

ἄρκυς - υος ἡ, δίκτυον, παγίς.

ἄρνδος τοῦ, τῆς, γεν. ἄνευ ὀνομαστ. ὡς ὀνομαστ. χρησιμεύει ἡ λ. ἀμνός· τὸν μῆθον τῆς χρυσῆς ἄρνδος (196, 813) βλ. ἐν λ. δινεύω.

ἄρρητος ἀπόρρητος, ἀνέκφραστος, φρικτός.

ἄρχω κάνω τὴν ἀρχήν· πρῶτά μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω 1060. ἥδε ἔστω ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου μου.

"**Ασιήτης** Ασιάτης καὶ ἀσιατικός. 180 ὁ ἥχος (ἀχά, ἥχη) τῶν ἀσιατικῶν ὕμνων ἦτο βάρβαρος, ξενικός, ἔξωτικός· τὰ ἀσιατικὰ μοιρολόγια ἥσαν παθητικὰ καὶ συνωδεύοντο ὑπὸ κτυπημάτων εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος.

"**Ασιήτις γαῖα** 396 'Ασία.

ἀσθενής: τὰ γυναικὸς ἀσθενῆ 1006 ἡ ζωὴ τῆς γυναικὸς εἶναι κάτι τὸ δευτερεῦον, ἡ ἔλλειψις τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι πολὺ αἰσθητή.

ἀσπούδαστος ὁ δι' ὃν δὲν ἀξίζει νὰ σπεύσῃ τις· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ' ἐπὶ σοὶ δαίμων 201 ὁ δαίμων (τῆς ἐκδικήσεως, ἡ Νέμεσις) σπεύδει ἐπὶ σοὶ σπουδάς, ἢς οὐ χρῆν αὐτὸν σπεύδειν.

ἄσσω πηδῶ, πηγάζω· διὰ τὸ δόλον χωρίον 191 κ.έ. βλ. δινεύω.

ἀστακτος κρουνηδὸν ῥέων· τὰν ἀστάκτων ὕδάτων βακχεύονταν Διονύσῳ Παρνασσον κορυφὰν 1242 εἰς τὴν πλουσίαν εἰς ὕδατα κορυ-

φήν τοῦ Παρνασοῦ, δπου γίνονται βαχχικαὶ τελεταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου. Ἡ διασημοτάτη πηγὴ τοῦ Παρν. ἦτο ἡ Κασταλία.

ἄτα δωρ., ἀττ. ἄτη, δὲ ίδε.

ἄταρ ἀλλά, δέ, ὅμως, ἐν τούτοις.

ἄτερ ἄνευ.

ἄτερος ὁ ἔτερος.

ἄτη συμφορά· οἰαὶ μοι συμβαίνοντος ἀται 148 διότι τόσον μεγάλαι συμφοραὶ μὲ εύρισκουν· ἄτα διὰ παντὸς δυσδαιμονίας 1117 συμφορὰ ἀδιάλειπτος, βίος διαρκῶς δύστυχῆς· διὰ τὸ ὅλον χωρίον βλ. δυσδαιμονία.

Ἄτθις Ἀττική.

ἄτοπος παράδοξος.

Ἄτρειδᾶν δωρ., ἀττ. - δῶν.

Ἄτρεψ υἱὸς τοῦ Πέλοπος, πατήρ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Μενέλαου. αὐδάω - ω φωνῶ, λέγω, κηρύττω, παραγγέλλω.

αὐθίς πάλιν. 1312, 1432 ἀργότερον· ἐξ αὐθίς 377 δι' ἀργότερον, δι' ἄλλην φοράν.

αὐλέομαι - οῦμαι ἀντηχῶ ἀπὸ τοὺς ἥχους τῶν αὐλῶν.

Αύλις πολίχνη τῆς Βοιωτίας παρὰ τὸν Εὔριπον, νῦν Βαθύ· τὴν ἐνθάδ' Αὖλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ 358· τὸ Αὖλιν μετωνυμικῶς ἀντὶ σφαγῆν, φόνον: θεῖσα τὴν ἐνθάδες σφαγὴν ἀντὶ (ὡς ἀντιστάθμισμα καὶ ἐκδίκησιν) τῆς ἐν Αὔλιδι.

αὔξω αὔξάνω· φιλόπλοουτον ἄμιλλαν αὔξοντες μελάθροισιν 411 προσπαθοῦντες ἐν ἀμύλῃ νὰ αὔξήσουν τὰ πλούτη διὰ τὰ σπίτια των.

αύτόματος ὁ πράττων τι οἰκειοθελῶς· αὐτοκίνητος, ἀφ' ἑαυτοῦ γινόμενος.

ἀφαιρέομαι - οῦμαι ἀφαιρῶ· οὐ γάρ δ γάμος ἐσθλὸς ἂν μ' ἀφείλετο 819 διότι δέν γάμος δὲν ἦτο εύτυχῆς, ὥστε νὰ μὲ κάμη νὰ λησμονήσω τὸ λουτρόν· ἡ ἐντροπὴ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ τὸ λησμονήσω· πρβ. 361.

ἀφανής: τὰ τὰν θεῶν ἐσ ἀφανὲς ἔρπει, κούδεν οἰδ' οὐδεὶς κακὸν 479 τὰ θεῖα (ἡ Θέλησις τῶν θεῶν) ἀκολουθοῦν δρόμους μυστηριώδεις καὶ κανένα δυστύχημα δὲν γνωρίζει κανεὶς (ἐκ τῶν προτέρων).

ἀφαρ εὐθύς.

ἀφειδέω - ω δὲν φείδομαι· 1354 ἀφήνω κατὰ μέρος πάθει ἐπιφύλαξιν.

ἀφιστημι ἀπομακρύνω· οὐδὲ ἀποστήσει λόγου πυθέσθαι 912 καὶ δὲν θὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ θέμα μας τὸ νὰ ἐρωτήσω.

ἀφορμίζομαι (δρμος) κάνω τὸ πλοῖον νὰ ἐκπλεύσῃ· οὐ μή ἀφορ-

μίση 18· τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτακτ. ἀόρ. ἐντονώτερον τοῦ οὐ μεθ' ὄριστ. μέλλοντος.

ἀχά δωρ., ἀττ. ἡχή, ἡχος.

ἄχαρις ὁ ἀνευ χάριτος· χάρις ἄχαρις 566 χάρις ποὺ δὲν εἶναι χάρις: κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο ἐχάθη χάριν μιᾶς κακῆς γυναικὸς (τῆς Ἐλένης), ή ὅποια δὲν ξέιζε τοιαύτην θυσίαν.

βάθρον 962 : εἰς τὸν "Αρειον Πάγον ὑπῆρχον δύο βάθρα, λίθοι ἀκατέργαστοι, δὲ λίθοις τῆς ὕβρεως, ἐπὶ τοῦ ὅποιον ἵστατο ὁ κατηγορούμενος, καὶ δὲ λίθοις τῆς ἀναιδείας, ἐπὶ τοῦ ὅποιον ἵστατο ὁ κατηγόρος (ὡς μὴ παρέχων αἰδεσιν)· βλ. αἰδώς.

βακχεύω ἔορτάζω ἔορτήν τοῦ Βάκχου· 1243 βλ. ἀστακτος.

βάκχιος οἶνος· πληρῶ ἵσον μέτρημα βακχίου 953 ἐγγέω ἵσον ποσὸν οἶνου.

βλέπω 1056 ἀποβλέπω, στηρίζω τὰς ἐλπίδας μου.

βλέφαρον δφθαλμός.

βορὰ (βιβρώσκω) φαγητόν.

βούλευμα σχέδιον· ἐκ βουλευμάτων 1290 κατὰ τὰ σχέδια.

βουφόρβια τά, ἀγέλη βιῶν.

βουφορβός βουκόλος· καὶ μὴν ὅδε βουφορβός ηκει 236 ἀλλὰ νά, ἕρχεται ὁ βουκόλος.

Βραυρώνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν Βραυρῶνα, χωρίον κείμενον εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς, νοτιώτερον τῶν Ἀλῶν (νῦν Βραώνα)· κλίμακες Βραυρῶναι 1462 τὰ (κλίμακοι ειδῶς διατεταγμένα) ὑψώματα τῆς Βραυρῶνος· σεμνάς καλεῖ αὐτὰς ὁ Εὔριπίδης, διότι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ναὸς τῆς (Βραυρωνίας) Ἀρτέμιδος.

βρέτας τό, ξύλινον ὅμοιωμα θεοῦ, ξόανον.

βρότειος ἀνθρώπινος.

βροτοκτόνος ἀνθρωποκτόνος· θυσίᾳ βροτοκτόνος 384 ἀνθρωποθυσία.

βώμιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν βωμόν· βώμιοι ἐπιστάται 1284 ἐπιμεληταὶ τοῦ βωμοῦ (τῶν θυσιῶν)· πρβλ. 624 καὶ 726.

γαληνὸς 345 ἐπιεικής, μαλακός, φιλάνθρωπος.

γαμέω - ὦ 2 νυμφεύομαι, λαμβάνω γυναῖκα· 682 ἔχω σύζυγον (γυναῖκα).

γάνος τό, λάχμψις, χαρά, ἀπόλαυσις· ἀνθεμόρρυντον γάνος μελίσ-

σης 634 τὸ ἥδονικὸν ὑγρὸν τὸ ἐκ τῶν ἀνθέων ἔξαγόμενον, τὸ μέλι.

γάνυμαι λαμπρύνομαι, ἀγάλλομαι, καμαρώω. 1239 βλ. εἴπαις.

γὰρ 520 πράγματι τί γάρ; 533 τί ἔγινεν ἀλήθεια; ὅταν αἰτιολογῇ τὰ ἐπόμενα (π.χ. 118), μεταφράζεται διὰ τοῦ ἐπειδή.

γὲ (συνήθως) τούλαχιστον, οὐχὶ σπανίως δύναται νὰ μεταφρασθῇ διὰ τοῦ *raí*: ἀνεψιός γε 919 ναί, ἔξαδελφος· λέλουπεν Ἡλέκτραν γε παρθένον μίαν 562 ναί, ἔχει ἀφῆσει μίαν κόρην, τὴν Ἡλέκτραν· ὄμοιώς: 75, 510, 866, 1177 κ.ἄλλ.

γεγώς μτχ. παρακειμ. τοῦ γίγνομαι (=γεγονώς): γεγῶσα τηγάνικε 473 ὑπάρχει εἰ γεγὼς 509 εἰσαι, κατάγεσαι.

γενειάδες αἱ, σιαγόνες, γνάθοι, παρειά· πλήγματα γενειάδων 1366 κτυπήματα κατὰ τῶν σιαγόνων.

γενέσθω οἰσθα ἂ μοι γενέσθω; 1203 = οἰσθα ἂ μοι γενέσθαι δεῖ (ἢ ἂ μοι γενέσθαι βιούλομαι); πρβλ. ὄμοιαν σύνταξιν ἐν Ἐκάβῃ 225: οἰσθ' δ δρᾶσον; = οἰσθ' δ δεῖ σε δρᾶσαι;

γέννα 154 γενεά.

γένυς-υος ἡ, σιαγών, παρειά· πολυποίκιλα φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλόμενα γέννν ἐσκίαζον 1149 ἐσκίαζον τὰς παρειάς μου καλύπτουσα αὐτάς μὲ πολυκεντήτους καλύπτρας καὶ μὲ τοὺς πλοκάμους μου.

γλαυκὸς γαλαζοπράσινος.

γλῶσσα: καλόν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πιστὴ παρῇ 1064 εἶναι ὡραιόν νὰ εἶναι κανεὶς ἔχεμυθος.

γνῶμη (δικαία) 1469 εὔσεβῃ αἰσθήματα· 419 βλ. δῆβος.

γοῦν τούλαχιστον. 1194 ἔτσι λοιπόν.

γύαλον τό, κοίλωμα, φάραγξ, χαράδρα, δτι τὰ γύαλα τῆς Δήλου ἦσαν καρποφόρα (1235) δὲν εἶναι ἀκριβές· διὰ τὸ δλον χωρίον 1234 κ.ἔ. βλ. εἴπαις.

δαιίζω σχίζω, τεμαχίζω.

δαις δαιτὸς ἡ, φαγητόν, «τραπέζι», συμπόσιον δάμαρ - αρτος ἡ, ἡ σύζυγος.

Δαναΐδαι Δαναοί.

δαρδες μακρός, μακροχρόνιος.

δεῖμα τό, φόβος· δεῖμα τούλεθρον 485 φόβος τῆς καταστροφῆς· βλ. οἰκτίζομαι.

δεινῶς 552 ἀθλίως.

δειράς ἡ, ράχις δροσειρᾶς, ὄρος, βράχος, σκόπελος· δειρὰς εἰναλία 1240 βράχος παραθαλάσσιος· δειρᾶς Καρυστία 1451 ἀκρωτήριον τῆς Καρύστου, εἰς τὸ νότιον ὥκρον τῆς Εύβοίας.

δέλτος ἡ, ἐπιστολή· αἱ ἐπιστολαι ἔγραφοντο δι' ὅξεος μεταλλίνου δργάνου ἐπὶ μικρῶν ξυλίνων πινακίδων, αἴτινες ἐκοιλαίνοντο εἰς μικρὸν βάθος ἀφιεμένου πλαισίου ἐλαφρῶς ἔξεχοντος· ἡ ἐπιφάνειά των ἐπεχρίετο μὲν λεπτὸν στρῶμα κηροῦ· μετὰ τὴν γραφὴν αἱ πινακίδες ἐτίθεντο ἡ μία ἐπὶ τῆς ἀλλῆς (ἐκ τούτου τὸ ἐν δέλτον πτυχαῖς 760), ἐδένοντο καὶ ἐσφραγίζοντο.

δέμας τό, σῶμα· ἀδελφῆς δέμας 1440 τὴν ἀδελφήν (του).

δέρα δωρ., ἀττ. δέρη, λαιμός.

δεσμὸς πληθ. δεσμά· προστίθημι δεσμὰ 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω· ἵτ' ἐπὶ δεσμὰ 1205 πηγαίνετε νὰ (τοὺς) δέσετε.

δεσπόσινοι 439 εἶναι· καὶ εὐχαὶ τῆς Ἰφιγενείας, δεσποίνης τῶν ἀποτελουσῶν τὸν Χορὸν γυναικῶν· ἡ Ἰφ. εἰχεν εὐχηθῆ (354 κ.έ.) νὰ πέσῃ εἰς χειράς της ἡ Ἐλένη.

Δηλιας γυνὴ ἐκ Δήλου· 1234 ἐν Δήλῳ εὑρισκομένη.

διὰ μετ' αἰτιατικῆς (ποιητ., παρὰ πεζοῖς πάντοτε μετὰ γενικῆς): διὰ λαμπρὸν αἰθέρα 29 διὰ μέσου τοῦ λαμπροῦ αἰθέρος· διὰ πέτρας Συμπληγάδας 355· (διὰ) φῦλα καὶ δι' ὅδοὺς 889.

διαβιάζομαι ἀναγκάζω.

διαδοχή: διαδοχαῖς Ἐρινύων 79 μεταδρομαῖς Ἐρινύῶν διαδεχομένων ἀλλήλας, καταδιωκόμενοι ἀπὸ τὰς διαδεχομένας ἀλλήλας Ἐρινῦς.

διακλύζω βρέχω, πλύνω.

διαμείβω λαμβάνω ὡς ἀντάλλαγμα· Ἀσιήτιδα γαῖαν Εὔρωπας διαμείψας 397 τὴν Ἀσίαν ἀντὶ τῆς Εύρωπης λαβὼν ὡς ἀντάλλαγμα, δηλ. ἀφήσας τὴν Εύρωπην καὶ μεταβάς εἰς τὴν Ἀσίαν.

διαπτυχὴ ἡ, δίπλα· δέλτον πολύθυροι διαπτυχαὶ 727 ἐπιστολὴ ἐκ πολλῶν πινακίδων ἀποτελουμένη· γραμμάτων διαπτυχαὶ 793 διπλωμένη ἐπιστολὴ· βλ. δέλτος.

διαριθμέω-ῶ λογαριάζω ἔνα ἔνα, κάνω διαλογὴν (ψήφων). Κατὰ τὴν δίκην τοῦ Ὁρέστου ἡ Ἀθηνᾶ, ἡτις προήδρεις, διηρθρησε ψήφους Ἰσας 966, δηλ. παρετήρησε κατὰ τὴν ἀρίθμησιν ἴσοψηφίαν, τότε δὲ προσέθεσε καὶ τὴν ἱδικήν της ψήφουν καὶ οὕτως ὁ Ὁρέστης ἤθω ἀθη.

'Ο μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, δηλ. ἔρμηνευτικός τοῦ ἔθιμου, καθ' ὃ ἐν ἴσοψηφίᾳ ὁ κατηγορούμενος ἀπῆλλάσσετο : ὑπετίθετο ὅτι ἐλάμβανε καὶ τὴν ψῆφον τῆς Ἀθῆνας· πρβλ. 1470.

διαρρώξ - ωγος (ἐγγυμι) · διεσχισμένος.

δίδυμοι 456 δύο.

διέρχομαι 672 βλ. λόγος.

δίκαιος 1202 δικαιολογημένος.

δίκη 968 δικαστική ἀπόφασις δίκην παρέχω 944 δικάζομαι, λογοδοτῶ.

Δίκτυννα ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος· κυρίως ἡτο θεά Κρητίνη, ἢν ὁ Εύριπίδης ταυτίζει πρὸς τὴν κυνηγὸν Ἀρτεμιν παρετύμολογῶν τὸ δνομά της ἐκ τῆς λ. δίκτυον.

δινεύω περιστρέφω κυκλικῶς, στροβιλίζω, στριφογυρίζω· μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει, δινευούσταις ἵπποισιν ἐπεὶ πταναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας ἱερὸν μετέβαλεν ὅμμ' αὐγᾶς ἀλιος 192 ἡ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἀλλην ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ποὺ ὁ ἥλιος ἀλλάξας τροχιδὲν μὲ τὸ στριφογύρισμα τοῦ πτερωτοῦ ἄρματός του ἔρριψεν ἀλλοῦ τὸ ἀκτινοβόλον βλέμμα του. Τοῦτο ἔγινε διὰ σειρὰν ἐγκλημάτων, τὰ ὅποῖα ὁ ποιητὴς ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς θεατὰς ὑπαινίσσεται ἀπλῶς διὰ τῶν λέξεων χρηστέας ἀρρός δδύνα 196: Εἰς τὸ ποίμνιον τοῦ Ἀτρέως, δταν νυμφεύθεις τὴν θυγατέρα τοῦ Εύρυθμέως Ἀερόπηγν ἔγινε βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν, ἐνεφανίσθη ἀρνίον χρυσόμαλλον, σύμβολον καὶ ἐγγύησις τῆς ἔξουσίας. 'Ο ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως Θυέστης κατώρθωσε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀπίστου Ἀερόπηγη νὰ γίνη κύριος τοῦ ἀρνίου. Μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ἐξερράγη ἀγρία ἔρις, ἡτις ἀπέληξεν ὑπὲρ τοῦ Ἀτρέως· ὁ Θυέστης ἔξωρισθη, ἀλλὰ φεύγων παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν μικρὸν οὐλὸν τοῦ Ἀτρέως Πλεισθένην, τὸν ὅποιον ἀναθρέψας ὡς ίδιον τέκνον ἀπέστειλεν ἀργότερον εἰς Μυκήνας, ἵνα φονεύσῃ τὸν πατέρα του. 'Ο Ἀτρεὺς τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἐφόνευσε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἰναὶ οὐλὸς του, δταν δὲ τὸ ἔμαθεν, ὅμοσεν ἐκδίκησιν προσποιηθεὶς ὅτι ἐπεθύμει νὰ συνδιαλαγῇ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ἀνεκάλεσεν ἐκ τῆς ἔξορίας καὶ σφάξας καὶ διαμελίσας τὰ τέκνα τοῦ Θυέστου, παρέθεσε τὰς σάρκας των εἰς δεῖπνον, τὸ ὅποιον προσέφερεν εἰς τὸν ἀγνοοῦντα τοῦτο πατέρα των. Κατ' ἀλλην ἐκδοχὴν τοῦ μύθου ὁ Θυέστης καταλαβών τὴν ἔξουσίαν εἴπεν εἰς τὸν ἀδελφόν του ὅτι θὰ τὴν παρέδιδεν εἰς αὐτόν, ἐὰν ὁ ἥλιος μετέβαλλε πορείαν τὸ

θαῦμα ἔγινε κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διός, δστις ηγύνοι τὸν Ἀτρέα.

δίνη κυκλικὴ περιστροφή, στρόβιλος, στριφογύρισμα: ἦν ἀμφὶ δίναις, ἀς θάμ' Ἔνδριπος πυκναῖς αὔραις ἐλίσσων κνανέαν ἄλα στρέψει, ἔσφαξεν Ἐλένης οὐνεχ', ὡς δοκεῖ, πατήρ 6 συντ.: ἦν πατήρ ἔσφαξεν, ὡς δοκεῖ (δπως πιστεύεται), Ἐλένης οὖνεκα ἀμφὶ δίναις (πλησίον τῶν περιστρεφομένων ρέυμάτων), ἀς Ἔνδριπος ἐλίσσων θαμὰ πυκναῖς αὔραις (διὰ συγχῶν ἀνέμων) στρέψει (ταράσσει, φέρει παλιρροίας εἰς τὴν) κνανέαν ἄλα. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἔνδριπίδου δὲν ἦτο γνωστὴ ἡ αἰτία τῶν πολιρροιῶν.

διόλλυσαι καταστρέψειν, λέγει ὁ Χορδὸς εἰς τὸν Ὁρέστην 652.

διοπετής ὁ ἐκ τοῦ Διός (ἐξ οὐρανοῦ) πεσών.

διος ὁ τοῦ Διός: δία κούρα 404 ἢ "Αρτεμίς.

Διόσκοροι = Διόσκουροι, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, δίδυμοι νιοὶ τοῦ Διός καὶ τῆς Λήδας, προστάται τῶν ναυτιλλομένων.

διπαλτος ὁ δι' ἀμφοτέρων τῶν γειρῶν παλλόμενος: δίπαλτα πολεμίων ξίφη 323 δύο πολεμίων ξίφη παλλόμενα.

δίπτυχος διπλωμένος, διπλοῦς: ἐν 242, 474, 1289 σημαίνει ἀπλῶς δύο.

Δίρκα δωρ., ἀττ. Δίρκη, πηγὴ καὶ βύαξ ἐν Θήβαις.

δισσοι 264 δύο.

δίχα χωριστά.

διωγμὸς καταδίωξις: πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιγειρῶ καταδίωξιν.

διώκω 1296 ἀναζητῶ.

διμαθεις δωρ., ἀττ. διμηθεις (μτγ. παθ. δωρ. τοῦ δάμνημι, δαμάζω), φονευθείς, ἀποθανών: 199 βλ. ποινά.

διμωή δούλη.

δινοφερός ζοφερός, σκοτεινός: οἱ (δνειροί) πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ' ἔπειτ' δσα τ' ἔμελλε τυχεῖν ὕπνον κατὰ δινοφεράς γας ευνάς ἔφραζον 1264 τὰ δποῖα (δνειρα) εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπεκάλυπτον τὰ παρελθόντα καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα κατὰ τὸν σκοτεινὸν ὕπνον τῶν ἐντὸς τῶν ὑπογείων.

δοκέω - ὄ 8, 678 καὶ ἄλλ. φάνομαι, θεωροῦμαι, νομίζομαι, πιστεύομαι: 390, 641, 785, 855 καὶ ἄλλ. νομίζω: 349, 1443 φαντάζομαι: 1402 θεωρῶ δρθόν, δέχομαι, ἐπιτρέπω: δοκεῖ (ἀπρόσ.) φαίνεται κακόν: δοκῶ ἐν ὑπνῷ 44 δνειρεύομαι. Ἐκ τοῦ ἔδοξα (44) νοητέον ἐν

46 καὶ ἐν 48 ἔδοξε (μοῦ ἐφάνη)· ἐν 279 ἔδοξε ἐφάνη (ὁ βοσκός)· ἐξ αὐτοῦ νοεῖται ἐν 280 ἔδοξε ἐφάνη καλόν· κάδόκονν οὐκ εἰδέναι 956 « καὶ ἔκανα πῶς δὲν καταλάβαινα »· ἵν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκεῖ πλέον 1336 προφανῶς (δὴ) διὰ νὰ νομίσωμεν ἡμεῖς ὅτι ἔκανε κάτι σοβαρόν.

δόκημα γνώμη δοκήμασι 176 (ὡς ἐν 8 ὠς δοκεῖ) ὥπως πιστεύεται.

δόμιος: δόμοι 1040, 1079 ναός· δόμοι ἀνακτόρων (περιφρ.) 65 ἀνάκτορα (τῆς θεᾶς), ναός· σύντ.: εἷμι εἰσω τῶνδε δόμων ἀνακτόρων θεᾶς, ἐν οἷσι ναίω· ἡ Ιφιγένεια ώς ιέρεια κατοικεῖ ἐν τῷ ναῷ.

δονακόχλοος ὁ ἔχων χλοεροὺς δόνακας, πρασίνους καλάμους· ἡ αἰτιατ. δονακόχλοα, 399, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ λευκόχροα, κνανόχροα, ἀπαλόχροα.

δόξα 1030 γνώμη· μεταδίδωμι δόξης ἀνακοινώνω τὴν γνώμην μου· 1164 εἰκασία· 418 βλ. κοινός.

δοξάζομαι 831 νομίζομαι.

δορὶ (δοτ. τοῦ δόρυ) 519 διὰ πολέμου.

δράκαινα θηλ. τοῦ δράκων "Αἰδον δράκαινα 286 Ἐρινύς.

δράκων ὄφις· ἐν 1245 νοεῖται ὁ Πύθων, ὅστις ἐφύλαττε τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, ὅτε τοῦτο ἀνῆκεν εἰς τὴν μητέρα του τὴν Γῆν (ἡ Γᾶιαν ἡ Χθόνια) καὶ ἔπειτα εἰς τὴν θυγατέρα της τὴν Θέμιν; ὁ Ἀπόλλων φονεύσας τὸν Πύθωνα ἔγινε κύριος τοῦ μαντείου.

δρασμὸς (διδράσκω) φυγή· νάιοι δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· 1300 βλ. μέτα.

δρόσος: θαλασσία δρόσος 1192 θαλάσσιον ὕδωρ.

δυσγενῆς ὁ ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας καταγόμενος.

δυσδαιμονία κακοδαιμονία, δυστυχία· μεταβάλλειν δυσδαιμονία 1120 ἡ (ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν) μεταβολὴ (τὸ μετ' εὐτυχίαν κακοῦσθαι 1121) εἰναι ἡ (πραγματικὴ) συμφορά· διὰ τοῦτο ὁ Χορὸς ζηλοῦ τὸν διαρκῶς δυστυχῆ βίον, διότι σύντροφος ὁν ἀνάγκαις (ἐὰν ἀνατραφῆς μέσα εἰς τὰ βάσανα) οὐ κάμνεις (ἀντέχεις).

δυσδαιμων κακοδαιμων, δυστυχής· δυσδαιμων δαιμων 203 μαύρη μοῖρα· ἡ μοῖρα τῆς Ιφιγενείας ἣτο κακὴ ἐξ ἀρχῆς ταῖς ματρός ζώνας καὶ νυκτὸς κείνας, δηλ. ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεώς της ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρός της.

δυσθρήνητος λίαν θρηνώδης· ώς ἔγκειμαι δυσθρητήτοις θρήνοις 114 διότι εἴμαι βουτηγμένη εἰς μεγάλους θρήνους.

δυσμαθής δυσνόητος· ή τύχη παρήγαγ' εἰς τὸ δυσμαθές 478 φέρει (τὰ ἐπικέιμενα κακὰ) εἰς σημεῖον ποὺ δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς.

δυσμενής: τὸ δυσμενές μὴ 'μοὶ λάβης 637 μὴ θυμώσῃς ἐναντίον μου, μὴν τὰ βάλης μαζί μου (δι' ὅτι πρόκειται νὰ πάθης, διότι δὲν πταίω ἔγω, ἀλλ' ὁ νόμος). 'Ο 'Ορέστης δῆλ., λέγει ή 'Ιφιγένεια, πρέπει νὰ σκεφθῇ ὅτι και ὁ αἰχμάλωτος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν 584 κ.ἔ.

δύσνους δυσμενής· δύσνονν με λήψεσθε 350 δυσμενῆ θὰ μὲ εῦρετε.

δύσνυμφος ὁ δυστυχῆς εἰς τὸν γάμον του· τύμφαν δύσνυμφον 216 νύφη, μαύρη νύφη.

δυσπραξία δυστυχία· ή λίαν δυσπραξία ἔστι διδοῦσα λίαν μεταβολάς, δταν τύχη 721 ή ἄκρα δυστυχία φέρει ἐνίστε μεγάλας μεταβολάς, δταν τὸ φέρη ή περίστασις· 514 βλ. πάρεργον.

δυσσεβής 694 θεοκατάρατος.

δυστυχής: οἱ δυστυχεῖς τοῖσι δυστυχεστέροις αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εῦ 352 οἱ ἄνθρωποι, δταν δυστυχήσουν οἱ ἴδιοι, δὲν αἰσθάνονται συμπάθειαν πρὸς τοὺς δυστυχεστέρους των· τὸ κακῶς πράξαντες μετὰ τὸ δυστυχεῖς πλεονασμός· ἵσως ὅμως. τὸ χωρίον νὰ εἶναι ἐφθαρμένον. (Κατ' ἄλλους : οἱ διαρκῶς δυστυχεῖς, δταν τοὺς πλήξῃ μία νέα συμφορά, δὲν αἰσθάνονται κ.τ.λ.)· τὰ δυστυχῆ 958 ή δυστυχία.

δυστυχής εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ ὄποιον λέγει (500) ὁ 'Ορέστης δτι θὰ τοῦ ἐταίριαζε.

δυσφόρμιγξ ὁ μὴ σύμφωνος μὲ τὴν φόρμιγγα, ἄλυρος, θρηνητικός, ἀξιοθρήνητος, θλιβερός· 225 κ.ἔ. βλ. αἴμασσω.

δύσχορτος ξηρός, ἀγονος.

δώματα 1153 ναός.

ἢ αἱ ἐπιφῶν. θαυμασμοῦ η δυσαρεσκείας η ἐκπλήξεως.

ἔβα δωρ., ἀττ. ἔβη.

ἔγεινατο ἐγέννησε· ἀδρ. τοῦ γείνομαι.

ἔγκειται κεῖμαι ἐντός· 145 εἶμαι βουτηγμένος.

ἔγκληρος ὁ ἔχων κλῆρον, κληρονόμος, μοναχοκληρονόμος. "Ἐγκληροι καὶ συνήθως ἐπικληροι ἐκαλοῦντο ἐν 'Αθήναις αἱ κληρονομοῦσαι δλόκληρον τὴν πατρικὴν περιουσίαν δι' ἔλλειψιν ἀρρένων ἀπογόνων"

ὑπῆρχον δὲ περὶ αὐτῶν ἥηται προστατευτικαὶ διατάξεις ἐν τῷ ἀττικῷ δικαίῳ.

ἔγκροτέω-ῶ κτυπῶ· πυγμαὶ ἦσαν ἐγκροτούμεναι 1368 ἔπειταν γροθιές.

ἔγκυκλιος κυκλικός· 429 βλ. μέλπω.

ἔγκυκλόω-ῶ στρέφω ἐν κύκλῳ.

εἰλ: εἰ γὰρ πέσοι 1221 εἴθε νὰ ἐπιτύχῃ.

εἰλα, ἐπίρρημα παρακελευσματικόν, ἐμπρὸς λοιπόν.

εἰλεν ἀξείναι, καλά· δηλοῖ ὅτι ὁ λέγων θέλει. νὰ τερματίσῃ μίαν συζήτησιν, διὸ νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο ζήτημα (π.χ. 342, 467).

εἰκότως εὐλόγως, φυσικά· εἰκότως ἔχει 911 εἰκός ἔστι.

εἰκὼν αἰτιατ. τοῦ εἰκών. 'Ο Εύριπίδης ποιῶν 223 τὴν Ιφιγένειαν λυπουμένην, διότι δὲν εύρισκεται εἰς τὴν πατρίδα της, ὡστε νὰ δύναται νὰ ὑφαίνῃ καὶ νὰ παριστάνῃ εἰς τὸ ὑφασμά της τὰς εἰκόνας τῆς 'Αθηνᾶς καὶ τῶν Τιτάνων (τὴν Τιτανομαχίαν), ἔχει κατὰ νοῦν τὰς εὐγενεῖς 'Αθηναίας παρθένους τῆς ἐποχῆς του, αἱ ὅποιαι ὑφαινον τὸν κροκωτὸν πέπλον τῆς θεᾶς τὸν πανηγυρικῶς κομιζόμενον κατὰ τὰ Πάναθηναία εἰς τὴν 'Ακρόπολιν.

εἰλάτινος ἐπικὸς τύπος ἀντὶ ἐλάτινος, κατεσκευασμένος ἐκ ξύλου ἐλάτης· 407 βλ. ρόθιος.

εἰλίσσω = ἐλίσσω, δὲ ίδε.

εἰπών ἐν 964 ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος ὡς καὶ τὸ ἀκούσας· εἰπών ἀκούσας τε ἀφοῦ ἀπελογήθην καὶ ἀφοῦ ἤκουσα τὴν κατηγορίαν.

εἰργω ἐμποδίζω, ἀναχαίτιζω.

εἰσατο 946 ἰδρυσεν· ἀδρ. τοῦ οἴκω βάζω τινὰ νὰ καθίσῃ.

εἰσοράω-ῶ: φόβῳ εἰσορᾶν 1342 ἐκ φόβου μήπως ἴδωμεν· σύντ.: φόβῳ εἰσορᾶν ἢ μὴ χοῆν (εἰσορᾶν).

εἰσπράττομαι εἰσπράττω διὰ τὸν ἑαυτόν μου, λαμβάνω· ὡς εἰς κακὸν δίκαιον (= κακὴν δίκην) εἰσεπράξατο 559 πόσον καλά ἔκαμε ποὺ ἐπέβαλεν αὐτὴν τὴν φρικτὴν μὲν (καὶ δι' αὐτὸν τὸν τιμωρήσαντα) ἀλλὰ δικαίαν τιμωρίαν.

ἐκ 552 ὑπό· ἐκ δόμων 1005 ἐν τῇ ξένῃ.

ἔκατι ἔνεκα.

ἐκβαίνω 98 βαίνων φθάνω εἰς τὸ τέρμα (βλ. προσάμβασις)· ἐν 200 ὡς τὸ ἡμέτερον «βγαίνω» εἰς ἐκφράσεις ὡς «βγῆκε τὸ δένειρο», «βγῆκε ἡ προφητεία»· ἐκβαίνει ποιὰ ἡ ἐκδίκησις πραγματοποιεῖται,

έκτελεῖται, ἡ φωνὴ τοῦ αἴματος εὑρίσκει ἵκανοποίησιν (βλ. ποινά)· ἐξέβην ἄλλοσε 781 ἄλλοι πῆγε ὁ νοῦς μου· μή ἔχειταις τύχης, καιρὸν λαβόντας, ἥδονάς ἄλλας λαβεῖν 907 δύοσι εὗρον μίαν εὐκαιρίαν, νὰ μή ἐπιδιώκουν ἀλλας μικρὰς ἥδονάς, παραστρατίζοντες ἀπὸ τὸν δρόμον ποὺ τοὺς ἀνοιξεν ἡ τύχη.

ἔκβολή: ἐκβολαὶ νεώς 1424 τὸ ἐκβληθέν, τὸ ἐξοχεῖλαν πλοῖον.

ἔκβολος ὁ, 1042 μέρος ἔχρας κατακλυσθὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

ἔκβρυχάσμαι - ὕμαι βγάζω βρυχηθμόν· στεναγμὸν ἥδυν ἐκβρυχώμενοι 1390 ἐκβάλλοντες βαθὺν στεναγμὸν ἀνακουφίσεως.

ἔκδύομαι 602 βγαίνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ζεφεύγω, ζεγλιστρω.

ἔκει: τοῖς ἔκει 771 ὅπως πιστεύουν οἱ ἐν Ἑλλάδι.

ἔκκλεπτω κλέπτω καὶ ἀπάγω κρυψίως· ἀποσπῶ· ἐξεκλέψαμεν πέτροισι χειρῶν φάσγανα 331: τὸ χειρῶν ἐκ τοῦ ἐξεκλέψαμεν, αἱ χεῖρες τοῦ Ὁρέστου καὶ τοῦ Πυλάδου βαλλόμεναι διὰ τῶν λίθων παρέλυσαν ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ ἀφῆκαν τὰ ζήφη νὰ πέσουν κατὰ γῆς.

ἔκκομιζομαι κομίζω μαζί μου ἔξω.

ἔκλείπω (ὅρκον) 750 παραβαθώ.

ἔκλυσις ἀπολύτρωσις.

ἔκμανθάνω 667 ζητῶ λεπτομερεῖς πληροφορίας.

ἔκμοχθέω - ὕμαι κατασκευάζω μετὰ μόχθου, ἀγωνίζομαι, ὑφίσταμαι, ὑποφέρω μαρτυρικῶς.

ἔκνεύω ἐν 1186 στρέφω τὴν κεφαλήν, στρέφομαι, κλίνω· ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας πρὸς τὸ μέρος τῆς θεᾶς ἀναμφιβόλως ἐστράφης (χωρὶς νὰ παρασυρθῆς ἀπὸ τὰ δελεαστικὰ λόγια τῶν ξένων)· ἐν 1330 κάνω νεῦμα: ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω ἔκαμε νεῦμα (διέταξε) νὰ σταθῶμεν μακράν.

ἔκνιπτω ἀποπλύνω.

ἔκπετάνυμι ἀπλάνω πρὸς τὰ ἔξω, ἀνοίγω, φουσκώνω· ἐν 1135 σύντ.: πόδες νεὸς ὡκυπόμπου ἐκπετάσοντιν ἴστια ἀέρι πάρο πρότονον κατὰ πρῷραν ὑπὲρ στόλον τὰ « ποδάρια » (βλ. πόδες) τοῦ ταχέος πλοίου κρατοῦντα τεντωμένα πρὸς τὰ κάτω τὰ ἴστια θὰ τὰ ἀφήσουν νὰ φουσκώσουν μὲ τὸν ἀέρα κοντὰ εἰς τοὺς προτόνους (βλ. λ.) πρὸς τὸ μέρος τῆς πρώρας, ἐπάνω ἀπὸ τὴν προεξοχὴν αὐτῆς (βλ. στόλος).

ἔκπέρεψυκα 807 ἔχω γεννηθῆ.

ἔκπιμπλημι γεμίζω ἐντελῶς· ἐν 81 διανύω ἔξ οἱοκλήρου· ἐκπίμ-

πλημμή κίνδυνον 90 ύφισταμαι μέχρι τέλους κίνδυνον, ἔκτελῶ μέχρι τέλους ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν.

Ἐκπλήσσω ἐκκρούω, ἐκδιώκω, ἀποσπῶ· ἐκπλήσσω τοῦ παρόντος λόγον 240 ἀποσπῶ ἀπὸ τὰ νῦν λεγόμενα, διακόπτω τὰ νῦν λεγόμενα· ἐν 773 κάνω ἔνα νὰ τὰ χάσῃ.

Ἐκποδὼν (ἐκ ποδῶν, ἀντίθ. ἐμποδὼν) μακράν· ἐκποδὼν ἔχω 1226 μένω μακράν.

Ἐκσώζω σώζω ἐκ τῶν κινδύνων· ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖ-
μεν ἄν; 1025 διὰ νὰ ἡμπορέσωμεν νὰ φύγωμεν καὶ νὰ σωθῶμεν ἐπω-
φελούμενοι τοῦ σκότους;

Ἐκτρέφομαι τρέφω, ἀνατρέφω, αὐξάνω· 848 σύντ. : ἐξεθρέψω μοι
τόνδε συνομαίμονα φάσις δόμοις (ὡς σωτηρίαν τοῦ οἴκου).

Ἐκφοινίσσω κοκκινίζω (ἐνεργητ.), καταματώνω.

Ἐκφροντίζω ἐπινοῶ, ἔξευρίσκω· ἐκφρόντισον διωγμὸν δστις τοὺς
ξένους θηράσεται 1323 σκέψου μὲ ποίαν καταδίωξιν θὰ κατορθωθῇ ἢ
σύλληψις τῶν ξένων· τὸ διωγμὸν κατὰ πρόληψιν, τὸ δστις θηράσε-
ται ἀναφορ. συμπερασμ.

Ἐκών: οὐχ· ἐκών ἐκών 512· δὸς Ὁρέστης δὲν ἐξωρίσθη ἐκ τῆς πα-
τρίδος του, ἀνεχώρησε λοιπὸν ἐκών, ἀλλὰ καὶ οὐχ ἐκών, διότι τὸν
ἡνάγκασεν ἢ βαρύνουσα αὐτὸν μητρικὴ ἀρά· ὥστε ὁ χαρακτηρισμὸς
φυγάς 511 ἀρμόζει εἰς αὐτὸν κατὰ ίδιαζοντα τρόπον καὶ αὐτὸν ἐννοεῖ
λέγων φεύγω τρόπον γε δῆ τινα.

Ἐλακόν ἀόρ. τοῦ λάσκω λέγω.

Ἐλαστρέω - ὦ ἐλαύνω, καταδιώκω.

Ἐλεγος δ., θρηνολογία, θρηνητικὸν ἄσμα· ἄλυροι ἐλεγοι τὰς οὐκ εὐ-
μούσου μολπᾶς 146 θρῆνοι τοῦ ἀμούσου τραγουδιοῦ, τοὺς ὅποίους δὲν
συνοδεύει ἡ λύρα (ἀλλ' ὁ αὐλός)· τὸ βοὰν ἐξοβελίζεται· ἐλεγος οἶτος
1091 ἀξιοθήητος, θλιβερὰ μοῖρα.

Ἐλέγχω ἔρωτῶ.

Ἐλίσσω (καὶ εἰλίσσω) περιστρέφω· ἐν 444 κάνω κυκλικὴν κί-
νησιν, ὥστε νὰ σχηματισθῇ στέφανος· ἀμφὶ χαίτῃ δρόσον αἵματηράν
ἔλιχθείσα λαιμοτόμω δεσποίνας χειρὶ 442 ἀφοῦ πέριξ τῆς κόμης τῆς
δεκχῆ τὸν στέφανον τοῦ φονικοῦ ἡγιασμένου ὕδατος ἀπὸ τὴν λαιμοτόμον
χεῖρα τῆς κυαίας μου· ἡ δρόσος (ἐνταῦθα χέρνιβες) εἶναι αἵματη-
ρά, διότι προσρίζει εἰς τὴν σφαγήν, διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον λέγεται
καὶ ἡ χεῖρ τῆς ιερείας λαιμοτόμος, ἀν καὶ ἄλλοι ἔσφαζον τὰ θύματα

(πρβλ. 40 και 622). Ἡ ἐν Δήλῳ λίμνη, ἡτις εἰλισσε τὸ ὄδωρ αὐτῆς κυκλικῶς (κύκλιον κατηγορ.) 1103, ἐκαλεῖτο τροχοειδής κατὰ τὸν ἐλεγιακὸν ποιητὴν Θέογνιν (5) ή Λητὼ ἔτεκε τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τροχοειδέα λίμνῃ ἐφαγαμένη φοίνικος χερσάν· παρὰ πόδ' εἰλίσσοντα φίλας ματρός ἡλίων θιάσους 1145 σύρουσα εἰς κύκλιον χορὸν τοὺς δύλους τῶν συνομηλίκων μου ἐνώπιον τῆς μητρός μου· χέρα παιδὸν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆνιν θεᾶς 1271 μὲ τὴν παιδικήν του χεῖρα περιέβαλε τὸν θρόνον τοῦ Διὸς (ἵκετεύων) νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ ιερὸν τῶν Δελφῶν τὴν δργὴν τῆς χθονίας θεᾶς. Βλ. καὶ δίνη διὰ τοὺς στ. 6 κ.έ.

Ἐλλάς· ἀρχικῶς ἡτο ἐπίθετον ("Ἐλλὰς γῆ"), παραλειπομένου δὲ τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ὅποιον συνάδευεν, ἔγινεν οὐσιαστικὸν (ὃς καὶ τὸ Ἰλιάς, κυρ. ποίησις) ἐν τούτοις διετηρήθη καὶ ὃς ἐπίθετον καὶ δὴ ἐν τῷ ἡμετέρῳ δράματι : "Ἐλλάδος στρατηγίας 17 ἑλληνικῆς ἐκστρατείας"· "Ἐλλάδος γᾶς 448· Ἐλλάδος νεώς σκάφος 1345 σκάφος ἑλληνικῆς νεώς, ἑλληνικὴν ναῦν. Ἐπίσης καὶ τὸ "Ἐλλῆν" χρησιμοποιεῖται ἐπίθετικῶς, ἐνίστε μάλιστα μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ : "Ἐλλῆν φόνος 72 ἑλληνικὸν αἴλια· "Ἐλληνος γῆς 341 ἑλληνικῆς (ἑλληνίδος) γῆς· πατρίδος "Ἐλληνος 495.

ἔμεθεν ἔμοι.

ἔμπεδος ἔγκυρος, δεσμευτικός.

ἔμπεδόω - ω (δρον) ἐκπληρῶ.

ἔμπολά δωρ., ἀττ. ἔμπολή, ἔμποριον, ἀγοραπωλησία· ζαχρύσου δι' ἔμπολᾶς νόστον βάρβαρον ἥλθον 1111 ἀντὶ πολλοῦ χρυσοῦ (πωληθεῖσα καὶ ἀγορασθεῖσα) ἥλθον εἰς βάρβαρον χώραν.

ἔμπυρα τά, αἱ διὰ τοῦ πυρὸς θυσίαι· ἔμπυροσκοπία, πυρομαντεία.

ἔνάλιος θαλάσσιος· ἐναλλα δρόσος 255 θαλάσσιον ὄδωρ.

ἔνδος δὸς εἰς χεῖρας (λέγει ἡ Ἰφιγένεια εἰς τὴν θεραπαινίδα τῆς 167).

ἔνθενδε ἀπ' ἐδῶ· τὸ δ' ἐνθένδε 91 (ἐπιρρηματικῶς) ἔπειτ' ἀπὸ αὐτοῦ.

ἔνι 572, ἔνεστι, ὑπάρχει.

ἔνοπτη φωνή· ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπάς 1276 ἔπεισέσας (ἀνατινάξας) τὴν κόμην του διέταξε νὰ παύσουν τὰς νυκτερινὰς φωνὰς (τὴν ὀνειρομαντείαν) πρὸς τὸ ἔπεισέσεν κόμαν πρβλ. Ἰλιάδ. Α 528 κνανέησιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων· ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο.

ἐνταυθοῖ 1010 ἔκει· ἐπεξήγησις αὐτοῦ τὸ πρὸς οἶκον 1011.

ἔξαιρετος ἐξηρημένος· ἐξαίρετον δός μοι τόδε 755 ἡμές μου τὴν
ἔξῆς ἐξαίρεσιν.

ἔξακοντίζω ρίπτω ἀκόντιον· δσας χεῖρας ἐξηκόντισα γενείου γονά-
των τε τοῦ τεκόντος 362 ποσάκις ἔτεινα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὸ γένειον
καὶ τὰ γόνατα τοῦ πατρός μου.

ἔξαλλάσσω ἀλλάσσω ἐντελῶς 135 ἀφήνω ἔνα τόπον καὶ πηγαίνω
εἰς ἄλλον.

ἔξανάπτω κρεμνῶ ἕκ τινος, ἀναρτῶ ἄλλος δὲ (ἐνν. τῶν βαρβάρων)
πλεντάς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας 1408 προσεπάθει νὰ περάσῃ εἰς τὸ πλοῖον
(εἰς τὸν Ἰστὸν ἢ ἄλλην προεξοχήν του) βρόχον (συρτοθηλεία). Καὶ
εἰς τὸν προηγούμενον στίχον (χῶ μέν τις) περὶ βαρβάρων πρό-
κειται.

ἔξανθέω - ὦ βγάζω ἀνθή· ἀναφαίνομαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, « ἀνα-
δίνω » 300 σύντ. : ὥστε πέλαγος ἄλδος ἐξανθεῖν αἴματηρόν (κατηγορ.)
ώστε ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐκοκκίνισεν ἀπὸ αἷμα.

ἔξανήμι ἐκπέμπω, ἔξάγω, κάνω νὰ χυθῇ· ἐπισχέτω καὶ ἐξανέτω
1459 - 1460. ἐνν. ὁ ἵερεύς.

ἔξανύτω ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ, φέρω εἰς πέρας.

ἔξαρχω ἀρχίζω, κάνω τὴν ἀρχήν 743 ὑπαγορεύω.

ἔξαυδάω - ὦ ἐκφωνῶ, λέγω, ἅδω.

ἔξεδρος ὁ ἐκτὸς τῆς ἔδρας· ἔξεδροι χθονὸς 80 μακρὰν τῆς χώρας-

ἔξελέγχω 995 κάνω παρατήρησιν, ζητῶ τὸν λόγον.

ἔξένευστας ἐν. 1186 ἀδρ. τοῦ ἐκενύω (δ ἰδέ). (Κατ' ἄλλους τοῦ
ἐκνέω κολυμβῶν ἔξέρχομαι εἰς τὴν ἔηράν, διαφεύγω).

ἔξεύρημα ἐπινόημα, σχέδιον, στρατήγημα.

ἔξεφίεμαι παραγγέλλω, ἐντέλλομαι.

ἔξισταμαι ἀπομακρύνομαι.

ἔξδν μτχ. τοῦ ἔξεστι· ἔξδν (ἐνν. φέρειν) 688 ἐνῷ εἶναι δυνατὸν
νὰ ὑποφέρω.

ἔξορμάω - ὡ : ἔξορμοθ ὁσὲῦμα 1437 ἔξαπολὺ ω κῦμα.

ἔπαιρω ἐγείρω, ὑψώνω· παύσω λόγχην ἢν ἐπαίρομαι 1484 θὰ κα-
ταθέσω τὰ ὅπλα, τὰ δοιᾶν ὑψώνω.

ἔπαιρισκομαι, ἀδρ. ἐπηνρόδμην, ἀπολαύω.

ἔπειγομαι 1393 στενοχωροῦμαι, πιέζομαι, κακοπαθῶ.

ἔπεμβάσῃ δωρ., ἀττ. ἐπεμβήσῃ, μέλλ. τοῦ ἐπεμβαίνω· ἐς πάτραν

ποτ' ἐπεμβάσῃ 648 θὰ πατήσῃς μιὰ φορὰ τὸ χῶμα τῆς πατρίδος σου.

ἐπευφημέω - ω ἀδω ἐπὶ τινι· ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν παιᾶντα 1403 συνώδευσαν τὰς εὐχὰς μὲν παιᾶντα (ὑμνον, δέησιν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα).

ἐπεύχομαι 508 καυχῶμαι· τὸ κλεινὸν "Αργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι καυχῶμαι διτὶ ἔχω π. τὸ κλ. "Α.

ἔπη 723 χρησμός.

ἔπηλυξ (ἐπὶ ήλιθον) ὁ ἄλλοιθεν ἐλθὼν, ξένος. Ἐν 1021 τὸ ἐπήλυδας ὑποκ. τοῦ ξενοφονεῖν.

ἐπιβαίνω 840 παρουσιάζομαι ἔξαιρνης· 1252 γίνομαι κύριος· ἐν 215 τὸ ἐπέβασαν μεταβατικόν : ἐπεβίβασαν, ἔφεραν, ὠδήγησαν.

ἐπιζέω πίπτω ἐπάνω καὶ ζεματίζω· ἐπέζεσε τὸ Ταντάλειον σπέρμα 987 ἐπεσεν ἐπάνω εἰς τὴν γενεὰν τοῦ Ταντάλου καὶ τὴν ἔκαυσε. .

ἐπιθωάνσσω δίδω παραγγέλματα μεγαλοφώνως· κάπταις ἐπιθωάνξει (= τοῖς κωπηλάταις ἐγκελεύσει) 1127 θὰ δίδῃ τὸν ρύθμὸν εἰς τοὺς κωπηλάτας· τὸ ἔργον τοῦτο ἐξετέλει ὁ τριηραύλης.

ἐπίκρανον κιονόκρανον, ἡ κορυφὴ τοῦ στύλου.

ἐπιμαστίδιος ὁ ἐπὶ τῷ μαστῷ, ὁ θηλάζων.

ἐπισκήπτω ἀφήνω παραγγελίαν, ἐντολήν· πάντα..., ὃν ἐπισκήπτεις πέρι 1077 ὅλα, περὶ τῶν δοποίων παραγγέλλεις.

ἐπισκηπέο - ω 1414 προστατεύω, ἐπιβλέπω.

ἐπιστέλλω παραγγέλω.

ἐπιστολὴ ἐντολή, παραγγελία· ἐπιστολή, γράμμα.

ἐπιστροφὴ 671 ἐπικοινωνία· πάντες, ὃν ἐπιστροφή τις ἦν 671 πάντες, ὅσοι εἴχον κάποιαν ἐπικοινωνίαν πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους· πρβλ. Ὁδ. α 177 : καὶ κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.

ἐπίσχη ὑποτακτ. ἀρ. τοῦ ἐπέχω ἐμποδίζω· μηδέν μ' ἐπίσχη γε 912 τίποτε νὰ μὴ μὲ ἐμποδίσῃ.

ἐπίσχω ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ἐπέχω ἀκουμπῶ· ἐπισχέτω καὶ δξανύτω 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἱερεύς.

ἐπόμνυμι ὄρκίζομαι εἰς τὸ δόνομά τινος.

ἐπτάτονος ἐπτάχορδος· ἔχων κέλαδον ἐπτατόνου λύρας 1128 παιζῶν τὴν ἐπτάχορδον λύραν.

ἐπωμίς 1) τὸ ὑπερέχον ἄκρον τοῦ βραχίονος, ἐνθα συνδέεται μὲ τὸ ὄστον τῆς κλειδός· 2) τὸ παρὰ τὸν δόμον μέρος τοῦ χιτῶνος· ἐν 1404 ἡ χειρ ὄλοκληρος ἀπὸ τοῦ δόμου : γυμνάς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας κώπη

προσαρμόσαντες ἐπιθέσαντες εἰς τὰς κώπας χεῖρας γυμνωθείσας ἀπὸ τοὺς πέπλους μέχρι τῶν δύμων.

ἐπώνυμος ὁ φέρων τὸ ὄνομα, ὁ ὄνομασθεὶς ἀπὸ κάποιον ἡ κάτι. Τὸ εἰς Ἀλάς ὑπὸ τοῦ Ὁρέστου κομισθὲν ξέσαντος τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος ἦτο κατὰ τὸν Εύριπίδην 1454 ἐπώνυμον τῆς χώρας τῶν Ταύρων καὶ τῶν περιπολήσεων τοῦ Ὁρέστου βλ. *Ταυροπόλος*.

ἐπωτίδες αἱ, προεξοχαὶ ἐκατέρωθεν τῆς πρώρας, ἐπὶ τῶν ὅποιων ἐστερέωντος τὰς ὀγκύρας.

ἔρα - ω ποθῶ, ἐπιθυμῶ· σὺ τοῦτ' ἔρα 516 σὺ ἔχε αὐτὸν τὸν ἔρωτα, κράτει αὐτὴν τὴν χαράν διὰ τὸν ἔσυτόν σου.

ἔργον: ἐν ἔργῳ 1190 ἐν ἐνεργείᾳ.

ἔρειψιμος κατερριμμένος εἰς ἔρειπια· πᾶν ἔρειψιμον στέγος βεβλημένον πρὸς ονδας ἐξ ἀκρων σταθμῶν 48 ὅτι ὀλόκληρος ἡ στέγη κατέπεσε (« σωριάστηκε ») εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν στύλων. "Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὸν πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι καὶ οἱ στῦλοι (πλὴν ἑνὸς) ἔπεσον, ἀλλ' ὁ ποιητὴς θεωρεῖ περιττὸν νὰ προσθέσῃ καὶ τὴν λεπτομέρειαν ταύτην, ἐφ' ὅστον λέγει ὅτι μόνον εἰς στῦλος ὑπελείφθη.

ἔρεσσω κωπηλατῶ· πτεροῖς ἔρεσσω 289 κινῶ τὰς πτέρυγας ὡς ὁ κωπηλάτης τὰς κώπας, « φτερολάμψων ».

ἔρετμὸν κώπη· ἔρετμοισι καὶ λόγχαις 1110 δοτ. δργαν.: αἱ νεάνιδες αἱ ἀποτελοῦσαι τὸν χορὸν ἡχμαλωτίσθησαν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πατρίδος των (πύργων ὀλομένων) καὶ ῥιφθεῖσαι εἰς τὰ πλοῖα μετεφέρθησαν (ὡς φορτίον καὶ ὅχι ὡς ἐπιβάτιδες, διὰ τοῦ ἐν ναυσὶν καὶ ὅχι ἐπὶ ναυσὶν) διὰ τῶν κωπῶν καὶ τῶν λογχῶν τῶν ἐχθρῶν.

Ἐρινύες θεότητες τοῦ Ἀδού, ἀδυσώπητοι τιμωροὶ τοῦ ἐγκλήματος ἐπὶ τῆς γῆς. Συνήθως ἀναφέρονται τρεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἡμέτερον δρᾶμα ἐκτὸς τῶν τριῶν, αἴτινες κατεδίωκον τὸν Ὁρέστην 285 κ.έ. ἡσαν καὶ ἄλλαι, αἴτινες συμμορφωθεῖσαι πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔπαινσαν τὴν καταδίωξιν 968. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 291 κ.έ. βλ. ἀλλάσσομαι.

ἔρμηνεύς ἔξηγητής, διερμηνεύς. Ἐν 1302 ὁ Ἀγγελος λέγων ἔρμηνεύς διδε (αὐτὸς ὁ ἀγγελιαφόρος) ἐνοεῖ τὸ ὁπότρον (« χτυπητῆρι ») τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, τὸ ὅποῖον κτυπᾷ ἐκείνην τὴν στιγμήν.

ἔροις ὁ, ἔρως.

ἔρπω βαδίζω, πηγαίνω.

έρρω ἐχάθην, ἔσβησα· 187 σύντ. : ἔροει τὸ φῶς τῶν σκήπτρων τῶν οἰκων τῶν Ἀτοειδῶν.

ἔσβήσω 742 μέλλ. τοῦ ἔσβαινω (μεταβατ.) σύντ. : ἔσβήσω (τὸν Πυλάδην) σκάφος νεώς εἰς τὴν ναῦν (περίφρ.) πρβλ. ἐπέβασαν 215.

ἔσέρχομαι: ἔσηλθεν ἡμᾶς 1340 ἐφοβήθημεν, « μᾶς μπῆκε ἡ Ἰδέα ».

ἔσταίην εὔκτ. πρκμ. τοῦ ἵσταμαι χοροῖς ἔσταίην 1143 « νὰ στεκόμουν στοὺς χορούς », νὰ ἐλάμβανα μέρος εἰς τοὺς χορούς (εὐχή).

ἔστε ἔως ὅτου.

ἔστιαμα φίλευμα, παράθεσις γεύματος· 387 βλ. Τάνταλος.

ἔτήτυμος ἀληθής, φιλαλήθης, ἀξιόπιστος.

ἔτλαν δωρ., ἀττ. ἔτλην, ἀόρ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστῶτι μέλλ. τλήσομαι, παρακείμ. τέτληκα τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ 862 « γι' αὐτὸ ποὺ βάσταξε ἡ καρδιά τοῦ πατέρα μας νὰ κάμη »· ἔτλαν 869 ἀπετόλμησα, « βάσταξε ἡ καρδιά μου »· ὄμοιως 924.

εῦ καλά· ὡς εῦ 533, 540 τί ὠραῖα, πόσον καλά· τὸ εῦ 580 τὸ καλόν, ἡ ὄνησις· φρονῶ εῦ 353 εἶμαι εὔνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. διστυχής.

εὐάλιος δωρ., ἀττ. εὐήλιος· εὐάλιον πῦρ 1139 τὸ ὠραῖον πῦρ τοῦ ἥλιου.

εὐγάθητος (γηθέω χαίρω) χαρμόσυνος· οὐκ εὐγάθητος 212 θλιβερός.

εὔγομφος (γόμφος ἥλος) καλῶς συνηρμοσμένος.

εὐδαιμονέω - ὡ εἶμαι εὐδαιμων· 543 σύντ. : τί δὲ (πράσσει) δ στρατηγός, ὃν λέγονος' εὐδαιμονεῖν;

εὐδαίμων ὁ ἔχων τὸν δαιμόνα εὖ διακείμενον, εύτυχής 544 σύντ. : (ὁ στρατηγός), ὃν γ' ἔγω οἴδα, οὐκ ἔστι τῶν εὐδαιμόνων.

εὐδόκιμος ἔντιμος, ἔνδοξος· παρθένος εὐδοκίμων γάμων 1144 παρθένος προωρισμένη διὰ καλὸν γαμβρόν, « ἀρχοντογυρεμένη ».

εὐερνής (ἔρνος τό, βλκστός) καλλίβλαστος.

εύθυντηρία τὸ μέρος τῆς πρύμνης, ὅπου εἶναι πρρσηρμοσμένον τὸ πηδάλιον.

εύήρης καλοταιριασμένος· 1050 βλ. πίτυλος.

εύκταῖος καθωσιωμένος, « ταμένος ».

εύλαβεστέρως 1375 μὲ περισσοτέρας προφυλάξεις.

εύμιτος ὁ ἔχων ὠραίας κλωστάς· εῦμιτοι πλοκαὶ 817 τὸ συνταίριασμα τῶν ὠραίων νημάτων.

εὐναῖος (εὐναὶ αἱ, λίθοι χρησιμεύοντες ως ἄγκυρα καὶ εἴτα ἐν γένει
ἡ ἄγκυρα) ὁ σχετικὸς μὲ τὴν ἄγκυροβολίαν· ὁ δίδων εἰς τὸ πλοῖον τὴν
κατεύθυνσάν του,

εὐνὴ κλίνη, κατάκλισις· ὅπνον διοφεραὶ γᾶς εὐναὶ 1266 κατάκλισις
πρὸς ὅπνον εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια· τὸ διοφερός εἰς τὸ εὐναὶ καθ' ὑπάλ-
λαγήν ἀντὶ εἰς τὸ γᾶς. Βλ. καὶ διοφερός.

εὐξένυτος εὐνόητος· 1092 βλ. ξυνετοί.

εὔολβος ζάπλουτος.

εὔπαις ὁ ἔχων καλὰ παιδιά· εὔπαις γόνος 1234 τοκετός, καθ' ὃν
ἔρχονται εἰς τὸν κόσμον καλὰ τέκνα, (καὶ εἴτα) τὰ καλὰ τέκνα· ώστε:
εὔπαις ὁ Λατοῦς γόνος, τὸν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γυάλοις ἔτικτε,
χρυσοκόμαν ἐν κιθάρᾳ σοφόν, ἢ τ' ἐπὶ τόξων εὐστοχίᾳ γάνται
λαμπρὰ εἶναι τῆς Λητοῦς τὰ παιδιά, τὰ ὅποια κάποτε ἐν Δήλῳ
εὐρισκομένη ἐγέννα μέσα εἰς τὰς καρποφόρους κοιλάδας της, δηλ.
(ὁ Ἀπόλλων) ὁ χρυσομάλλης, ὁ σοφὸς κιθαρώδος, καὶ (ἡ "Αρ-
τεμις), ἡ ὅποια καμαρώνει διὰ τὴν ικανότητά της εἰς τὴν τοξοβολίαν.
Τὸ χρυσοκόμαν καὶ σοφὸν αἰτιατ. ἀντὶ δύομαστ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ
ἀναφορικὸν τὸν (= ὅν).

εὔπηνος (πήγη μασούρι, μίτος τοῦ μασουριοῦ, ὑφάδι) καλῶς
ὑφασμένος· εὔπηνοι ὑφαὶ 814 καλούφασμένον ὑφασμα· εὔπηνοι ὑφαὶ
πέπλων 312 καλούφασμένος πέπλος· πέπλων ἀγαλμά σοι θήσουσιν εὐ-
πήνους ὑφὰς 1464 θὰ σοῦ ἀφιερώνουν ως εὔπρόσδεκτον δῶρον τοὺς
καλούφασμένους πέπλους τῶν· ἡ "Αρτεμις ἐτιμᾶτο καὶ ως θεὰ τοῦ
τοκετοῦ (Εἰλείθυια), μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ 'Ιφιγένεια' πρβλ. 1097 καὶ
1228.

εὐρωπὸς εύρυς (πρβλ. κοιλωπός 236, στενωπός)· χάσμα εὐρωπὸν
πέτρας 626 πλατύ βραχῶδες βάραθρον. Πρβλ. 1155.

εὔσεβης 743 σεβαστός, ἀπαράβατος.

εὔσημος (ναῦς) 1383 ἡ ἔχουσα ὥραιον σῆμα, ξυλόγλυπτον παρά-
στασιν τοιαῦτα σήματα, κοσμήματα συγχρόνως καὶ διακριτικά, εἰχον
καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν τῶν πλευσάντων κατὰ τῆς Τροίας, ως περι-
γράφει ὁ Εὐριπίδης ἐν τῇ 'Ιφιγενείᾳ τῇ ἐν Αὐλίδι 231 κ.ε.

εὐτραφῆς κολοθρεμμένος, εὔσωμος, ἀκμαῖος.

εὐτρεπῆς τακτοποιημένος, συγυρισμένος, ἔτοιμος· οὐκ ἀν φθάνοις
εὐτρεπῆ ποιουμένη 245 εὐτρέπισον τάχιστα.

εὐτρεπίζω τακτοποιῶ.

εύτυχέω - ᾱ 329 ἐπιτυγχάνω.

εύτυχία 1490 βλ. μοῖρα.

εύνδρος ὁ ἔχων ἀφθονον ἢ ὡραῖον ὄντα.

εὐφαμέω - ᾱ δωρ., ἀττ. -φημ-, τηρῶ θρησκευτικὴν σιγήν.

εύφημος ὁ λέγων εὔσιωνα, ὁ ἀποφεύγων δυσοιώνους λέξεις, ὁ τηρῶν θρησκευτικὴν σιγήν (διότι, ἐὰν ὄμιλῃ, δύναται νὰ ἐκστομίσῃ καὶ ἔχων λέξιν δυσοιώνον)· εἴδημα φάνει 678 « μὴν κακομελετᾶς », καλομελέτα, σιώπα.

εύχομαι 21 τάξω.

ἐψεστώς ὁ ἐπί τινι ἑστώς, ἐπιστάτης, ἐπιμελητής.

ἔψιεμαι 1483 ὄρίζω.

ἔχω κρατῶ· μία τύχη ἔχει 1065 μία τύχη ἀναμένει· ἔχε πόδα 1159 σταμάτα.

ζάθεος πανίερος.

ζάχρυσος πολύχρυσος· 1111 βλ. ἐμπολά.

ζηλώματα μεγάλη, ἀξιοζήλευτος εύτυχία· ἐξ οἰων καλῶν καὶ πατρὸς ζηλωμάτων 379· τὸ πατρὸς καὶ εἰς τὸ καλῶν καὶ εἰς τὸ ζηλωμάτων.

ζόα ζωή· τὸ χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς 847 (εὐγνωμονῶ διὰ τὴν ζωήν του καὶ τὴν ἀνατροφήν του)· ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀμέσως ἐπομένων δύο στίχων.

ζώνα 204 ἡ παρθενικὴ ζώνη· βλ. δυσδαιμων.

ἢ 407, 1168 μήπως.

ἡγγέλης ἡγγέλθης· ταῦτ' ἀρ' ἡγγέλης μανείς; 932 αὐτῇ εἶναι ἄρα γε ἡ μανία, ποὺ ἔφεραν τὴν εἰδῆσιν ὅτι σὲ κατέλαβε;

ἡδονή: εἰ τι δή σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν 494 εἰ ἡδύ τι σοι μαθεῖν τοῦτο· εἰλον ἡδονὴν 954 ἐτέρποντο (πίνοντες)· ἡδοναὶ ἀγγελμάτων 1184 ἡ ἐκ τῶν εἰδήσεων εὐχαριστησις· 908 βλ. ἐκβαίνω.

ἱλέκτρα θυγάτηρ τοῦ Ἀγαμέμνονος, σύζυγος τοῦ Πυλάδου 915. 'Ἐν 562 λέγεται παρθένος: ὁ γάμος της ἔγινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός της.

ἥμαι κάθημαι· ἥμεν ἥμενοι 1339 ἐκαθήμεθα.

ἥπις 381 ἀναφορ. αἰτιολ.

θαλλὸς βλαστός.

Θάλος τό, βλαστάρι καὶ μεταφρ. (βλ. Ἀγαμεμνόνειος).

Θαμάς συχνά.

Θάρσος 730 βλ. πίπτω.

Θάσσω κάθημαι διάμουνές τινες θάσσουν οὗδε 268 νά, κάποιοι θεοὶ κάθηνται ἐκεῖ εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θασσετον Διοσκόρῳ, ἢ Νηρέως ἀγάλματα 272 ἀν πάλιν σεῖς, ποὺ κάθησθε εἰς τὴν ἀκτήν, εἰσθε οἱ Διόσκουροι ἢ καμάρια (δῆλ. ἔγγονοι) τοῦ Νηρέως, ἐνν. Ήλεω ήμεν γένεσθον.

Θαῦμα: ὃ θαῦμα—πᾶς σε μεῖζον ὄνομασας τύχω; ὃ θαῦμα... ποίαν ἐντονωτέραν λέξιν νὰ μεταχειρισθῶ, διὰ νὰ χαρακτηρίσω δρῶς τὸ πρᾶγμα;

Θαυμαστός: ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μόθων πέρα 900 μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν καὶ ἀνεκφράστων.

Θελκτήριον εὐχάριστον, καταπραϋντικόν· κεῖται θελκτήρια 166 προσφέρονται κατ' ἔθιμον ὡς θελκτήρια.

Θέλω: τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν ταῦτα; 1072 ποία ἀπὸ σᾶς δῆλοι ὅτι τὰ δέχεται ἢ ποία ὅτι δὲν τὰ δέχεται αὐτά;

Θέμις δίκαιον, δρόμον, ἐπιτετραχμένον· 1035 καὶ 1037 σύντ.: λέξομεν ὡς οὐ θέμις γε θύειν θεῷ οὐ καθαρὸν ὅντα (ἀνθρωπὸν μιαρόν).

Θέμις θεὰ τῆς δικαιοσύνης, τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως.

Θεόδμητος (δέμω) θεόκτιστος. Αἱ Ἀθηναὶ θεόδμητοι 1449, διότι ἐπιστεύετο ὅτι ἐκτίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς.

Θεραπεία 314 περιποίησις, ὑπηρεσία.

Θεραπεύω: Μούσας θεραπεύει 1105 διατελεῖ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Μουσῶν.

Θέσφατον (θεὸς φημὶ) χρησμός: οὐ τὸ τοῦδε γ' αἴτιον γεννήσεται πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον 121 δὲν θὰ γίνων βέβαια ἐγὼ ὁ αἴτιος νὰ πέσῃ ἄχρηστος (νὰ ματαιωθῇ, νὰ μὴ ἐκπληρωθῇ) διὸ χρησμός: τὸ τὸ τοῦδε ισοδυναμεῖ πρὸς τὸ τὸ ἐμόν, ὅπως τὸ δῆδε πρὸς τὸ ἐγώ· μαντεῖαι θεσφάτων 1255 χρησμοὶ: θεσφάτων ἀοιδαὶ 1283 ἔμμετροι χρησμοὶ: βλ. πολνάνω.

Θηράω-ῶ 1426 συλλαμβάνω· θηράομαι - ὥμαι 1311 ἐπιδιώκω.

Θοάζω ταχέως κινῶ 1141: ὁ Χορὸς θὰ ἐπεθύμει νὰ εἰχε πτερά, διὰ νὰ διασχίσῃ τὸ οὐράνιον διάστημα καὶ νὰ σταματήσῃ, ὅταν θὰ ἐφθανεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν οἰκίαν του.

Θόας βασιλεὺς τῶν Ταύρων. Ὁ Εὐρ. 33 παράγει τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ θοὸς (θέω) ταχύς.

Θοδός (θέω τρέχω) ταχύς· θοαισιν ἵπποις 2 διὰ τοῦ ταχέος ἀρματος.

Θορών μηχ. ἀσφ. τοῦ θρόσκω.

Θούμαρφυλον 346 τὸ ὄμφυλον βλ. ἀναμετρέομαι.

Θριγκόδης ὁ, ἡ στεφάνη, ἡ ἀνωτάτη σειρὰ λίθων ἐν τῷ τοίχῳ, ἥτις ἔξειχε τῶν λοιπῶν.

Θρίγκωμα θριγκός, γεῖσον.

Θρώσκω πηγῶ, σκιρτῶ.

Θυέστης νίδης τοῦ Πέλοπος, ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως. Τὰ περὶ τῆς ἑρίδος τῶν δύο ἀδελφῶν βλ. ἐν λ. δινεύω.

Θυηπόλοις ὁ ἀπασχολούμενος εἰς τὰς θυσίας, ιερεὺς.

Θυμόδομαι - οῦμαι ὀργίζομαι, θυμώνω.

Θυτήριον θῦμα.

Ιέρεα (ἀττικὸς τύπος) ιέρεια.

Ιερεὺς 360 σφαγιαστής.

ἴημι δίπτω· ἐν 298 βυθίζω (τὸ ξίφος).

ἴκνεόμαι - οῦμαι 1069 ίκετεύω.

ἴνα 394, 1344 ὅπου.

ἰδὲς δ, βέλος.

Ιππευμα πορεία ἐφ' ἵππου ἢ ἄρματος. Ἐν 1428 ἐκ τοῦ ιππεύμασιν ἐκ γῆς νοητέον κατὰ ζεῦγμα διώγμασιν εἰς τὸ ἐκ θαλάσσης.

Ιππόδρομος 1138 τὸ οὐράνιον διάστημα, ἀπὸ τὸ ὅποῖον περνᾷ τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου.

Ισήρης ίσος.

Ιστημι: Ιστημι βοὴν 1307 « μπήγω φωνές ».

Ιστορέω-ῶ ἐρωτῶ.

Ιστὸς 222, 816 ἀργαλειός.

Ιστω 1077 μάρτυς ἔστω (προστακτ. τοῦ οἴδα).

Ιστωρ γνώστης.

Ιχνος: τίθημι ιχνος ποδὸς 752 πατῶ τὸ πόδι μου.

κάδηκουν 956 καὶ ἐδόκουν βλ. δοκέω.

κάθαιμος καταματωμένος.

κάθαρμα κάθαρσις, καθαρμός.

καθάρειος καθαρτικός, ἀγνιστικός, ἀπολυμαντικός. Ἐν 1225 τὸ καθάροςια κατηγορούμενον.

καθιδρύομαι ἐγκαθιδρύω· καθιδρύσαντο εὐτυχῶς 1481 εῦχομαι νὰ στήσουν μὲ τὸ καλό.

καθίημι ὥπτω κάτω, καταβιβάζω· καθίημι κόμας 52 βγάζω μαλλιά· καθίημι δέρμας 114 καταβιβάζω τὸ σῶμά μου, καταβαίνω· καθίημι γόνυν 333 γονατίζω· καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἥδυ μοι φρένων 1181 καὶ ὅμως ἔρριψαν γλυκὺ δόλωμα διὰ νὰ μοῦ δελεάσουν τὴν ψυχήν· τὸ φρενῶν γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ δέλεαρ· πόντω δὲ δόντες τοῖν ξένοιν καθέσαρ 1353 κατεβίβαζον (τὴν κλίμακα) εἰς τὴν θάλασσαν χάριν τῶν ξένων (διὰ νὰ ἀνέλθουν δι' αὐτῆς οἱ ξ.).

καθοσιώμαι - οῦμαι ὄρίζω νὰ μοῦ θυσιάσουν.

καινὸς νέος, πρόσφατος, παράδοξος (42), πρωτόπυπος (1029), σοβαρός, σπουδαῖος (239, 1160). Διὰ τὴν τελευταίαν σημασίαν πρβλ. νέον (σοβαρὸν) 237.

καίνω φονεύω· 1170 σύντ. : ἔκανόν τινα βαρβάρων.

καιρὸς εὔκαιρια. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 907 βλ. ἐκβαίνω.

κάκη κακία, φαυλότης, ἀνανδρία· κάκην κεκτήσομαι 676 θὰ ἀποκτήσω τὴν φήμην ἀνάνδρου.

κακιστέον δεῖ κακίζειν· κακίζω 1) ὀνειδίζω, κατηγορῶ· 2) ποιῶ τινα δειλόν· τὸν χρησμὸν οὐ κακιστέον 105 δὲν πρέπει νὰ προδώσωμεν ἐκ δειλίας τὸν χρησμόν.

κάκκομιζόντων 1106 καὶ ἐκκομιζόντων· προστακτ.

κακόμαι - οῦμαι κακοπαθῶ, δυστυχῶ.

καλέομαι - οῦμαι 493 βλ. ὀνομάζω.

καλλίνικος ὁ λαμπρῶς νικήσας· τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου 12 τὸν στέφανον τῆς λαμπρᾶς νίκης τοῦ Ἰλίου (γεν. ἀντικειμ.).

καλλιστάδιος ὁ ἔχων ὡραῖον στάδιον· 437 βλ. πολυόρνιθος.

καλλιστεῖον βραβεῖον κάλλους· τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων 23 θεωρῶν ὡς τὸ ὠραιότατον γέννημα (τοῦ ἔτους ἐκείνου) ἐμέ.

καλλίφθιογγος ὁ ὡραῖα ἡχῶν.

καλύμματα 372 νυμφικοὶ πέπλοι.

κάμνω ἀποκάμνω. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαιμονία.

κάμπιμος ὁ ἔχων καμπάς, πολύστροφος.

κάμπτω (ἐν τῇ ἀρματηλασίᾳ) στρέφω τοὺς ἵππους περὶ τὸν καμ-

πτῆρα· ἔγγυς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν 815 μεταφορ. ἐκ τῶν ἀρματοδρομῶν ἀντὶ τοῦ ἀπλῶν θιγγάνεις τῶν ἐμῶν φρενῶν ἔρχεσαι κοντὰ εἰς ἐκεῖνο ποὺ ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου.

κάντυχόντες 252 καὶ ἐντυχόντες καὶ συναντήσαντες.

κάπι καὶ ἐπί.

κάπιθες καὶ ἐπιθετικός.

καραδοκῶ ἀναμένω μὲν προσοχὴν (κυρ. προβάλλων τὴν κεφαλήν), προσέχω νὰ ἀποκρούσω.

κασίγνητος ἀδελφός· κασιγνήτη ἀδελφή· κασιγνήτῳ 498 πραγματικοὶ ἀδελφοί, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀδελφὸν φιλότητι κασιγνητοῖς κάρα 983 ἀγαπητῇ ἀδελφῇ.

Κασταλία πηγὴ τῶν Μουσῶν ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ.

καταβάλλω δίπτω κάτω· 606 σύντ.: αἰσχιστόν ἐστιν ὅστις (= εἰ τις) σέσωσται αὐτὸς καταβαλὼν τὰ τῶν φίλων ἐς ξυμφοράς.

κατάδω ἄδω τι ὡς ἐπωδὴν (ἔρκη)· κατῆδε βάρβαρα μέλη μαγεύουσα 1337 ἑτραγουδοῦσεν ἀκατανόητα μαγικὰ τραγούδια (ἐπωδάς, έρκη).

κατάργματα προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας.

κατάρχομοι κάνω τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας, π.χ. ῥαντίζω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος μὲν ἡγιασμένον ὅδωρ· πρβλ. χερνίπτομαι, χέρωμι.

κατασβέννυμι: ἔλαιῳ σῶμα σὸν κατασβέσω 633· μετὰ τὴν καῦσιν τοῦ νεκροῦ ἔρριπτον εἰς τὴν χόβολην ἔλαιον καὶ μέλι· ὥστε κυρίως : θὰ περιχύσω μὲ ἔλαιον τὸ λεύψανόν σου, τὴν τέφραν σου.

καταστάζω στάζω κάτω· οὐ καταστάζει φόνος 72 ἀπὸ τὸν ὄποιον (βωμὸν) στάζει κάτω τὸ αἷμα.

κατάχαλκος κεκαλυμμένος μὲν χάλκόν· σκιερῷ καταχαλκος εὐφύλλῳ δάφνῃ 1246 προφυλαγμένος (κυρ. θωρακισμένος) ἀπὸ τὴν φουντωτὴν δάφνην, ποὺ τὸν ἐσκίαζε. (Κατ' ἄλλους : σκεπασμένος μὲ φοιλίδας χαλκᾶς καὶ διαμένων κάτω ἀπὸ τὴν δάφνην).

κατεργάζομαι 1173 φονεύω, « ζεκάνω ».

κατεύχομαι καταρρώμαι.

κατέχω 1498 προστατεύω, κατευθύνω· βλ. *Νίκη*.

κατήρης ἐφωδιασμένος· καλοταιριασμένος. πρβλ. εὐήρης· 1346 βλ. πίτυλος.

κατολοφύρομαι ἀδύρομαι, θρηνῶ διά τινα.

κάτω 481 εἰς τὸν "Ἄδην.

κέλαδος δ, θόρυβος, ἥχος.

κέλευθος ἡ, πληθ. τὰ κέλευθα, ὁδός.

κέλευσμα παραγγελμα· ἐκ κελεύσματος 1405 κατόπιν παραγγέλματος.

κέρδος: ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος (ἐνν. ἔμοι) ὡς θανουμένῳ 506 (οὐκ ἄν φράσαι μη ἦτις πόλις ἐστί μοι) διότι σύντοπού μοῦ ζητεῖς δὲν μὲ ὀφελεῖ, ἀφοῦ θὰ ἀποθάνω.

κερκίς σατίτα τοῦ ἀργαλειοῦ.

κήδειος πένθιμος· κήδειος οἰκτος πένθιμον μοιρολόι (βόγγος)· τὸ κηδείοις οἴκτοις 147 ὡς καὶ τὸ ἀλύροις ἐλέγοις 146 παράθεσις εἰς τὸ θρίγνοις 144.

κηδεύω φροντίζω. Ἐν 1213 ἐννοεῖται : καὶ (κηδεύω) φίλων οὓς δεῖ μάλιστα (κηδεύειν)· τραγ. εἰρωνεία.

κῆδος τό, συγγένεια ἐξ ἐπιγαμίας· κήδη πεθερικά· κήδη καὶ δόμους 707 τὸν οἶκον μὲ τὸν ὄποιον ἔχεις συμπεθεριάσει· ἐν διὰ δυοῖν.

, κηροδέτας δωρ., ἀττ. κηροδέτης, κηρόδετος, διὰ κηροῦ συγκεκολημένος· κηροδέτας κάλαμος 1125 σύριγξ ἀποτελουμένη ἀπὸ καλαμίσκους ἀνίσους παραλλήλως τοποθετημένους καὶ κολλημένους ἀναμεταξύ των μὲ κηρόν. Τὴν σύριγγα ἐπενόησεν ὁ Πάν.

κηρύσσεται 527 διαδίδεται.

κινδύνευμα ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις, τόλμημα· τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλὸν 1001 ἡ ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις λαμβάνει αἰσίαν ἔκβασιν, ἐπιτυχάνει. Κατὰ τὴν Ἰφ. ἐπιτυχής θὰ εἰναι ἡ ἐπιχείρησις, ἐάν κατορθωθοῦν δύο πράγματα συγχρόνως (εἰ ταῦτα γενήσεται ἐν τι δύοις), δηλ. καὶ τοῦ ἀγάλματος ἡ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον καὶ τῆς ἰδίας ἡ ἐπιβίβασις· πρὸ τοῦ οἰσεις 1000 νοητέον τὸ εἰ.

κληδουσχέω - ὡ εἴμαι κλειδοῦχος, πυλωρὸς (πρβλ. 1152), ιερέύς.

κληδοῦχος ἡ, κλειδοῦχος, φύλαξ, ἱέρεια· 130 σύντ. : πέμπω πόδα (φέρω τὸν πόδα, ἔρχομαι) παρθένιον ὅσιον δούλα κληδούχον διάλας (τῆς Ἰφ.).

κλήζομαι καλοῦμαι, θνομάζομαι, λέγομαι, ἀναφέρομαι, εἴμαι (917).

κλῆθρον μάνταλος, ἀμπάρα· ἡ χαλκότευκτα κλῆθρα λύσαντες μοχλοῖς... ὡν οὐδὲν ἵσμεν 99 ἡ (θὰ εἰσέλθωμεν), ἀφοῦ παραβιάσωμεν διὰ

μοχλῶν τοὺς χαλκοῦς « μαντάλους »... πράγματα ἀπὸ τὰ ὅποια δὲν ἔχο-
μεν ἰδέαν· χαλᾶ κλῆθρα 1304 ἀνόιγω τὴν θύραν.

κλισία τόπος πρὸς κατάκλισιν· κλισία λέκτρων 856 εὐηή, νυμφική
κλίνη.

κλύδων ὁ, κῦμα, τρικυμία, θαλασσοταραχή· οὕκουν πρὸς αὐτὸν
ναὸν ἐκπίπτει κλύδων; 1196 δὲν φθάνουν λοιπὸν τὰ κύματα μέχρις αὐτοῦ
τοῦ ναοῦ;

κλύζω περιβρέχω, ξεπλένω.

κλύώ ἀκούω· κλύνοτά σου 768 ἐκ μέρους σου.

κοιλωπός βαθουλός.

κοινός: κοινῷ δόξῃ 718 μὲν ὄντειρον κοινὸν δι' ὅλους· ὅλοι ὄντε-
ρεύονται νὰ πλουτήσουν, ἀλλά, ὡς καθορίζεται ἀμέσως ἐπειτα 419 -
420, ἡ φιλόπλουτος αὐτῇ διάθεσις ἔχει διαβαθμίσεις· κοινὰ χάρις
ὅλφουν 455 κοινὴ (εἰς κάθε ἄνθρωπον προσιτὴ) εὐτυχία· ἐν 452 - 455
ὁ Χορὸς εὔχεται νὰ εὐρίσκεται, ἐν ὄντειρῳ τούλαχιστον, εἰς τὴν πατρίδα
του (νὰ ὄντειρεύεται ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν π.) καὶ οὕτω νὰ εὐχαρι-
στῆται καθ' ὑπνους, πρᾶγμα τὸ ὅποῖον εἶναι εὐτυχία προσιτὴ εἰς ὅλον
τὸν κόσμον· τὸ τερπνῶν ὕπνων ἀπόλαυσιν καὶ τὸ κοινὰν χάριν ὅλφουν
ἔλευθεραι παραθέσεις εἰς τὰ προηγούμενα· ἐς τὸ κοινὸν δίδωμι 673
ἀνακοινώνω.

κοινόφρων ὁ κοινὰ φρονῶν· Ἐν 1008 κοινόφρων σοὶ ἀντὶ τοῦ συνή-
θους κοινῇ σὺν σοὶ· εἰς τὸ κοινόφρων ζῆν ἀντιστοιχεῖ τὸ λαχεῖν ἵσον
θανὼν (= κοινῇ θανεῖν).

κοινωνὸς 1173 κοινός.

κοίρανος ἄρχων, κυβερνήτης, βασιλεύς.

κόμη: ἀποκοπτομένη προσεφέρετο εἰς τοὺς νεκροὺς ὑπὸ τῶν οἰκείων
(174, 703) ἡ ὅλη ἡ βόστρυχοί τινες. Ἡ Ἰφιγένεια θυσιαζομένη ἐν
Αὔλιδι ἥθελησεν, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ταφῇ εἰς τὴν πατρικὴν γῆν,
νὰ τεθῇ εἰς τὸ ἐν αὐτῇ κενοτάφιον της ἡ κόμη της τούλαχιστον 820·
ἡ σύνταξις 820: (οἰσθα) δοῦσα σὰς κόμας φέρειν σῆ μητρί· Ἡ
Κλυταμήστρα λοιπὸν δὲν εἶχε συνοδεύσει τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Αύ-
λιδα· τὸ ἀντίθετον λέγεται εἰς τὴν Ἰφ. Αδλ.

κομίζομαι λαμβάνω διὰ τὸν ἔαυτόν μου· φέρω.

κοντὸς κοντάρι· Ἐν 1350 τῶν ναυτῶν τινες εἶχον, δηλ. συνεκρά-
τουν, τὴν πρῷραν διὰ τῶν κονταρίων, διὰ νὰ μὴ « διπλαρώσῃ » τὸ πλοῖον,
ἀφοῦ εἶχον σηκωσει τὴν ὄγκυραν.

κορᾶν δωρ. γεν. πληθ.

κόσμος 632 κοσμήματα, προσφοραὶ εἰς νεκρόν, κτερίσματα· θεᾶς κόσμοι 1223 στολίδια τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς.

κούρα κόρη· δία κούρα 404 ή "Ἄρτεμις.

κοῦφος ἐλαφρός.

κόχλος μέγα κογχήλιον· ἔχρησιμοποιεῖται ως σάλπιγξ.

κράτα τό, (αἰτιατ. καὶ σπανιώτατα ως δνομαστ.) κεφαλή· κράτα κρύψαντες 1207 τὰς κεφαλὰς (τῶν ξένων) καλύψαντες.

κρατήρ ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κεράννυνται (ἀναμειγνύονται) ύγρά· ἐν 160 κρᾶμα· 159 κ.έ. σύντ.: φ (κασιγνήτω) μέλλω νόδραι-νειν ἐν νώτοις γαίας τάσδε χοάς κρατήρα τε τὸν φθιμένων (τὸ εἰς τοὺς νεκροὺς προσφερόμενον κρᾶμα), (δηλ.) πηγάς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων (γάλα) Βάκχον τ' οἰνηρὰς λοιβὰς (οἶνον) ξουθᾶν τε πόνημα μελισ-σᾶν (μέλι).

κρείσσον ἐν 836 ἀντὶ τοῦ μᾶλλον: κρείσσον ἢ λόγοισιν περισσότε-ρον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ εἴπῃ.

κρηπίς βάσις, βάθρον.

κτησάμενος 696· μετὰ τὸ δάμαρτ' ἔχειν ὁ Ὁρέστης διακόπτει δόλιγον τὸν λόγον του καὶ ἔπειτα συνεχίζει ἀνακολούθως: γένοιτ' ἀν... ἔξαλειφθείη ἄν...

κυανέος μαυρογάλαζος, σκοτεινός: ἐπίθ. τῆς θαλάσσης (κυρίως τῆς τεταραγμένης).

Κυκλωπὶς ἐστία 845 αἱ Μυκῆναι ως περιβαλλόμεναι ὑπὸ κυκλω-πείων (ὑπὸ τῶν Κυκλώπων κτισθέντων) τειχῶν.

Κύνθιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Κύνθον, δρος τῆς Δήλου· παρὰ Κύν-θιον ὅχθον 1098· ἡ παρὰ ἐννοεῖται καὶ εἰς τὰς ἐπομένας αἰτιατικάς: φοίνικα, δάφναν, θαλλόν, λίμναν.

κυρέω-ῶ τυγχάνω· 1297 συναντῶ· πολλὰ πολλῶν κυρεῖ 759 πολ-λαὶ προβλέψεις πολλὰ ἐπιτυγχάνουν· ἀλλα ἐξ ἀλλων κυρεῖ 865 ἡ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην.

κῶλον μέλος τοῦ σώματος, κυρίως τὸ σκέλος· κῶλα ἥκοντιζετο 1369 « ἔπειταν κλωτσίές ».

κώπα δωρ. ἀττ. κώπη· ἐν 140 στόλος.

λάβρος ὄρμητικός, σφοδρός.

λαγῶν ἡ, λαγγόνι (τὸ ὑπὸ τὰς πλευρὰς κοιλωμα τοῦ σώματος)

λάνα δωρ., ἀττ. λίγθη.

λάινος (λᾶας, δ λίθος) λίθινος.

λακτίζω κλωτσῶ· πρὸς κῦμα λακτίζοντες 1396 πρὸς τὰ κύματα παλαιόντες· πρβλ. πρὸς κέντρα λακτίζειν παροιμ. περὶ ματαίας ἀντιστάσεως.

λαμπάνομαι πιάνομαι ἀπὸ κάπου· νεώς λάβεσθε κώπαις 1386 κυρίως : « πιαστῆτε ἀπὸ τὸ καράβι μὲ τὰ κουπιά », δηλ. γίνετε κύριοι τοῦ πλοίου, κατευθύνετε τὸ πλοῖον διὰ τῶν κωπῶν.

λάμπω: λάμπομαι πνὺ 1155 καίοματ.

λανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχήν· ἐν 118 κ.ἔ. σύντ. : χρεὼν (νῷ) χωρεῖν ὅποι (τῆς Τανρικῆς) χθονὸς κρύψαντε δέμας λήσομεν.

λάσκω λέγω· αὐδὴν λακὼν 976 φωνὴν ἔκβαλών.

λάτρευμα λατρεία· πολύχρονα λατρεύματα 1275 λατρεία, ἡ ὅποια κάνει νὰ συρρεύσῃ πολὺς χρυσός. Τὰ περιλάλητα πλούτη τῶν Δελφῶν ἀπέκειντο εἰς τοὺς θησαυρούς.

λατρεύω 1115 ὑπηρετῶ.

λατώ δωρ., ἀττ. Λητώ, ἡ μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἄρτεμιδος.

λείπω: ὃν γε δυνατὸν οὐδ' ἔγὼ λείψω χάριν καὶ ἔγὼ δὲν θὰ παραλείψω νὰ κάμω πρὸς εὐχαρίστησίν σου κάτι ἀπὸ ἔκεινα τούλαχιστον, ποὺ εἶναι δυνατόν.

λέκτρον κλίνη, κλίνη νυμφική, γάμος· ἔγημε λέκτρα 538 ἔγημε γάμον (σύστοιχ. ἀντικείμ.) δόλια (ἐνν. λέκτρα ἔγημε) 539 ὁ γάμος, ποὺ ἔκαμε, ἥτο δόλιος.

λέξεται 1047 παθητ.

λεπαῖος πετρώδης, ἀπόκρημνος.

λευκοθέα θαλασσία θεά.

λέχος τό, κλίνη, συζυγικὴ κλίνη, γάμος.

λήδα ἡ σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω.

λῆμα φρόνημα.

λιβάς ἡ, σταγῶν, ρύαξ.

λινόδετος δεδεμένος διὰ λινῶν σγοινίων· χαλινοὶ λινόδετοι 1043 λινῶ σγοινία, πρυμνήσια.

λινοπόρος ὁ κάμινων τὸ πλοῖον νὰ προγωρῇ διὰ τῶν λινῶν ἴστίων, ἐπὶθ. τῆς αὔρας 410.

λιπαρὸς στιλπνός, λαμπρός.

λόγος 578, 672 σκέψις, λογισμός: διῆλθον χάτερον λόγον τινὰ 672 ἔκαμα καὶ μίαν ἀλλήν σκέψιν· 998 δικαιολογία: λόγοι 737 ὅρκοι: λόγω 761 προφορικῶς.

λόγχη: 823 σύντ.: παλαιὰν λόγχην Πέλοπος ἐν δόμοις πατρός.

λοιβᾶ δωρ., ἀττ. λοιβή, σπονδή: λοιβά "Αιδα 169 νεκρικὴ προσφορά, χοιά.

Λοξίας ἐπωνύμιον τοῦ Ἀπόλλωνος.

λουτρά ὕδωρ διὰ τὸ γαμήλιον λουτρὸν καὶ τὸ ἀγγεῖον τὸ περιέχον αὐτὸν (ἡ λουτροφόρος). Οἱ μελλόνυμφοι ἐλούοντο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου μὲν ὕδωρ ὡρισμένης, ἵερᾶς θεωρουμένης πηγῆς (ἐν Ἀθήναις τῆς Καλλιρρόης ἢ Ἐννεακρούνου): εἰς τὴν Ιφιγένειαν ἀναχωροῦσαν εἰς Αὔλιδα ἔδωκεν ἡ Κλυταιμήστρα ὕδωρ τῆς πατρίδος της, διὰ νὰ λουσθῇ μὲ αὐτὸν ἡ Ἰφ. ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἥδη εὑρισκούμενη ἀνεδέξατο τὴν λουτροφόρον.

λοχεία τοκετός: θιγγάνω λοχείας 382 ἐγγίζω λεχώ ἡ διτι σχετίζεται μὲ αὐτήν.

λοχεία τά, ὁ τόπος ὅπου ἔγινεν ὁ τοκετός.

λόχιος (λέχος, λεχώ, λέκτρον, ἐπιλόχιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν τοκετόν: λόχιαι στερράν παιδείαν Μοῖραι ἔνντείνονσιν θεαὶ 206 αἱ Μοῖραι τοῦ τοκετοῦ τραχὺν τὸν ἐκ παιδὸς βίον πιεστικῶς καθιστῶσι « μὲ προώρισαν νὰ μεγαλώσω μέσα στὸ βάσανα » λοχία 1097 εἶναι. ἡ Ἀρτεμίς ὡς βοηθοῦσα τὰς τικτούσας, θεὰ τῶν τοκετῶν.

λυγαῖος σκοτεινός: ὅμμα λυγαίας νυκτὸς 110 ὁ δρθαλμὸς τῆς σκοτεινῆς νυκτός, ἡ νύξ ἡ ὅποια διὰ τοῦ σκότους της ἐπιβλέπει καὶ προστατεύει.

λυπρὸς ἐλεεινός, ἄθλιος, λυπηρός, ἐνοχλητικός.

λώβια δωρ., ἀττ. λώβη, σκληρά, ἄστοργος συμπεριφορά, ἀτίμωσις, ὕβρις, κακοποίησις, ἀλαζονεία. Ἐν 211 ἡ Κλυταιμήστρα ἐγένησε τὴν Ιφιγένειαν, διὰ νὰ γίνη σφάγιον εἰς τὴν ἀλαζονείαν τοῦ πατρός.

μανθάνω 810 ἀκούω.

μαντεῖος μαντικός. Ἐν 1267 κ.ἔ. ἡ Γαῖα ὀργισθεῖσα, διύτι ἐξετοπίσθη ἐκ Δελφῶν ἡ θυγάτηρ τῆς Θέμις (φθόνῳ θυγατρός), ἵδρυσεν δονειρομαντεῖον καὶ οὕτω (δὲ 1267) ἀφήρεσεν ἀπὸ τὸν Φοῖβον τὸ μαντικὸν ἀξίωμα.

μάρναμαι μάχομαι.

μάταιος 275 ἀνόητος.

μεθίημι ἀφήνω ἐλεύθερον, λύω.

μεθίστημι μετακινῶ, ἀπομακρύνω, ἀπαλλάσσω· μετάστησόν (με) θεᾶς σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόρους τιμᾶς ἔχω 755 ἀπάλλαξέν με απὸ τὰ σφάγια τῆς θεᾶς, ποὺ ἔχω τὸ ἀξίωμα νὰ θυσιάζω ξένους· μεθίστημι φόρου 1177 ἀπομακρύνω ἀπὸ τὸ μίασμα τοῦ φόρου.

μέλαθρον στέγη, δροφή, κατοικία· μέσον γὰς ἔχων μέλαθρον 1258 ἔχων ὡς ἀνάκτορόν σου τὸ μέσον τῆς γῆς. Ἐπιστεύετο ὅτι εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς ιερὸν ἦτο ὁ ὁδοφαλός (τὸ κέντρον) τῆς γῆς, λευκός δὲ λίθος ἔχων σχῆμα κολούρου κώνου ἐδείκνυε τὴν θέσιν.

μέλει ὑπάρχει φροντίς· τῇ τύχῃ οἷμαι μέλειν τοῦδε ξὺν ήμιν 909 νομίζω ὅτι ἡ τύχη φροντίζει περὶ τούτου ὑποβοηθούντων ήμῶν.

μελεόφρων ὀλέθρια φρονῶν.

μέλοιμαι εἶμαι ἀντικείμενον φροντίδος, ἀγάπης· τὰν ἐν θρόνοισι μοῦσαν νέκυσι μελομέναν 183 τὸ θρηνητικὸν ἄσμα τὸ προσφιλές εἰς τοὺς νεκρούς· τοιοῦτον ἄσμα τονίζει (ὑμνεῖ ἐν μολπαῖς) δ "Ἄδης δίκα παιάνων, οἱ ὅποιοι ἤσαν ὄμνοι πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα κυρίως καὶ εἶχον τόνον χαρμόσυνον· μελόμενος 645 προωρισμένος, καθωσιωμένος.

μέλπω τραγουδῶ, ὕμνω· μέλπω ποσὶ 429 τραγουδῶν χορεύω· πεντήκοντα κορᾶν Νηρήδων χοροὶ μέλπουσιν ποσὶ 429 τραγουδῶν πεντήκοντα θυγατέρων τοῦ Νηρέως οἱ χορευτικοὶ διμιλοὶ τραγουδοῦν καὶ χορεύουν ἐν κύκλῳ.

μέμονα, πρκμ. μὲ σημασίαν ἐνεστ., ποθῶ· ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρὴρ 655 δ νοῦς μου ταλαντεύεται μεταξὺ δύο ἀποφάσεων· ταῦτα λέγει ὁ Χορὸς μὴ γνωρίζων πότερος (εἴναι) δ μᾶλλον (δυστυχῆς) 654.

μὲν ἐν 386 τούλαχιστον (ὑπονοεῖται : δὲν γνωρίζω πῶς σκέπτονται οἱ ζῆλοι).

μέροπες ἄνθρωποι· 1264 κ.ξ. βλ. δνοφερός.

μεστός: τὸ Ἀργος αὐτοῦ μεστόν 804, δ Ὁρέστης γεμίζει τὸ Ἀργος μὲ τὴν παρουσίαν καὶ μὲ τὴν φήμην του.

μέτα 1300 μέτεστι· τί ήμιν δρασμοῦ μέτα; τί σχέσιν ἔχομεν ήμεῖς μὲ τὴν ἀπόδρασιν;

μεταδίδωμι δίδω μερίδιον· μεταδίδωμι γνώμης 1030 ἀνακοινώνω τὴν γνώμην μου.

μεταδρομῇ καταδίωξις.

μεταίρω μετακινῶ.

μετάρσιος μετέωρος· μεταρσία ύπερ πυρᾶς 27 σηκωτά, « στὸν ἀέρα », ἐπάνω ἀπὸ τὸν βωμόν.

μετάστασις ὀλλαγὴ πορείας. Ἐν 816 τὸ μετάστασιν ἐπεξήγησις τοῦ εἰκὼν τὰ τοῦ μύθου ἐν λ. δινεύω.

μετέρχομαι καταδιώκω, τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι· τοὺς ὑβρισθέντας γάμους Ἐλένης μετελθεῖν 13 νὰ λάβῃ ἐκδίκησιν διὰ τὴν προσβολὴν τὴν γενομένην εἰς τὸν σύζυγον τῆς Ἐλένης.

μέτεστι ὑπάρχει μερίδιον· μέτεστι χῦμῖν μέρος 1299 μετέχετε (ἐνέχεσθε) καὶ σεῖς.

μετοίχομαι πηγαίνω πρὸς ἀναζήτησιν· 1332 βλ. ἀπόροητος.

μηλοθύτης ὁ θύων πρόβατα· ὁ ἐφ' οὐ προσφέρουν θυσίας προβάτων.

μὴν βέβαια, «ἀλήθεια», ὅμως· οὐ μήν... ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· καὶ μὴν 1050 τότε καὶ.

μητροκτόνος ὁ φονεύσας τὴν μητέρα του· κηλὶς μητροκτόνος 1200 μίασμα ἀπὸ τὴν μητροκτονίαν.

μηχανάομαι -ῶμαι εὑρίσκω μηχανήν, τρόπον· ἐσβάσεις μηχανῶμενοι 101 μηχανεύσμενοι νὰ παραβιάσωμεν τὴν εἰσοδον.

μηχανή μηχανή, μέσον, τρόπος· πάσας προσφέροντε μηχανὰς 112 θέτοντες εἰς ἐνέργειαν δλα τὰ μέσα.

μίασμα: μίασμα χεροῖν 1047 μίασμα ἐκ φόνου προερχόμενον.

μιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό.

μισθὸς ἀμοιβῆ: μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν 593 ἀμοιβὴν δχι εὐκαταφρόνητον· τὸ μισθὸν, ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ σωτηρίαν 594.

μῖσος 525 μισητή· τὸ ἀφηρ. οὐσιαστικὸν ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου· πρβλ. τὰ ἡμέτερα: πομπή, λέρα, σίχαμα.

μοῖρα μερίδιον· ἵτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σωζομένης μοίρας εὐδαιμονες δύντες 1490 πηγαίνετε εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ, εὐτυχεῖς διότι ἀνήκετε εἰς τὴν μερίδα τῶν σωζομένων.

μονοτράπεζος ὁ ἐν χωριστῇ τραπέζῃ· ἔνια μονοτράπεζα 949 φιλοξενία, καθ' ἥν καὶ ὁ φιλοξενούμενος καὶ οἱ φιλοξενοῦντες τρώγουν εἰς ἴδιαιτέραν ἔκαστος τράπεζαν.

μόρος θάνατος.

μόχθος 155, 191 συμφορά.

μυριοτευχῆς ὁ φέρων μυρία τεύχη δπλα καὶ συνεκδοχ. μυρίους ἐνόπλους. Διὰ τὸ δλον χωρίον 141 βλ. χιλιοναύτας.

μυσταρδός μιαρός, μεμιασμένος· μυσταρά ἔστι 1211 μεταδίδουν τὸ μίασμα.

μύσος τό, μίασμα.
μῶν μήπως.

ναῖ δωρ., ἀττ. νηī.

νάιος ὁ τῆς νεώς, «καραβίσιος»· νάιοι δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· νάιον ὅχημα πλοῖον, ἐν δὲ 410 (μετωνυμικῶς) ναῦται, ποντοπόροι (πρβλ. τὸ θέατρον = οἱ θεαταί)· ἐπλευσαν, νάιον ὅχημα ἐπλευσαν, αὐτοὶ οἱ θαλασσοπόροι.

νάπτη κοιλάς, χαράδρα.

Ναυπλία τὸ σημερινὸν Ναύπλιον.

ναυσθλόσιμαι - οῦμαι λαμβάνω μετ' ἐμαυτοῦ διὰ θαλάσσης.

ναυστολέω - ὡ πλέω, ταξιδεύω, μεταφέρω διὰ θαλάσσης· ὁ ναυστολῶν εἰμ' ἔγὼ τὰς συμφορὰς 599 ἔγὼ ἔχω ἀρματώσει τὸ καράβι τῶν συμφορῶν.

ναυτίλος ναυτικός· ναυτίλος ἐφθαρμένος 276 ναυαγός.

νεανίας 304 γενναῖος.

νεῖκος τό, ἕρις, φιλονικία· 813 σύντ : ἥκουσα νείκη, ἀη̄ν περὶ χρυσῆς ἀρνός· τὰ τοῦ μύθου βλ. ἐν λ. δινεύω.

νεὸς νεώς.

νεοχμός νέος (μόνον ἐπὶ πραγμάτων).

Νηρεὺς θαλάσσιος θεός· κούρα αὐτοῦ (217) ἡ Θέτις.

νίζω νίπτω· νίζω φόρον 1338 ἀποπλύνω τὸ ἐκ τοῦ φόρου μίασμα.

Νίκη : ἐν 1497 κ.έ. ὁ Χορδός παρακαλεῖ τὴν θεὰν Νίκην νὰ ἀναδεικνύῃ αὐτὸν νικητὴν εἰς τοὺς δραματικοὺς ἀγῶνας.

νιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό, αὐτούς, αὐτάς, αὐτά· νιν 1240 αὐτούς, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτεμιν.

νίπτω ἀποπλύνω, ἀπολυμαίνω.

νομίζεται 471 συνηθίζεται· νόμισμα 1471 ἔθιμον.

νόμος 35 ἔθιμον· σύντ : χρώμεσθα νόμοισιν ἰσορτῆς, ἵς μόνον τοῦ νομα καλόν, τὰ δ' ἄλλα... ἡ Ἰφιγένεια σιωπᾷ, διότε φοβεῖται νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν αἰσχρά· 970 δικαστικὴ ἀπόφασις.

νοσέω - ὡ 536, 680, 693 εὑρίσκομαι εἰς κακὴν κατάστασιν· 1018 δυσκολεύομαι, παρουσιάζω ἀσθενές σημεῖον, «σκοντάφτω».

νοστέω - ὡ ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα.

νόστος ἐπιστροφὴ εἰς τὴν πατρίδα· ἐν 1112 γῆ, χώρα (βλ. ἐμπολά).

νοτερὸς ὑγρός.

νοτίζω βρέχω· ἐν 832 - 833 τμῆσις: κατά... νοτίζει.

νοτίς ὑγρασία, ὕδωρ, κῦμα.

νυμφεύματα γάμος.

νὺν (ἐγκλιτ.) λοιπόν.

νύχιος νυκτερινός· 1262 βλ. Χθών.

νῷν 482 εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο· ἐκ τοῦ μέλλουση.

νῶτον δάχτις, πλάτη· νῶτα χθονὸς ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς· νῶτα πόντου ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης.

ξείνα ξένη, φιλοξενούμενη· ἀξείνου πόντου ξείνα 218 διαμένουσα ως ξένη εἰς τὰς χώρας τοῦ ἀξένου πόντου (τοῦ κατ' εὐφημισμὸν Εὔξείνου).

ξενόεις πλήρης ξένων· 1282 βλ. πολυάγνωρ.

ξενοφονέω - ῥ 1021 φονεύω τὸν φιλοξενοῦντά με.

ξενοφόνος ὁ φονεύων ξένους· ξενοφόνοι τιμαὶ 776 λειτούργημα, τιμητικὴ ὑποχρέωσις τοῦ θυσιάζειν ξένους.

ξεστὸς ἔξεσμένος, λεῖος.

ξουθδες ξανθός, ξανθόμαυρος· ξουθᾶν μελισσᾶν (γεν. πληθ.).

ξύζυγος 250 σύντροφος.

ξυνάπτω 1371 συμπλέκομαι· ως τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη ὥστε τὰ μέλη (ἡμῶν) συναποκαμεῖν σὺν τῷ ξυνάπτειν (εὐθὺς μετά τὴν συμπλοκὴν).

ξυναρμόζω συνάπτω, συνταιριάζω· ὅψιν ὁμμάτων ξυνήρμοσεν 1167 ἔκλεισε τὰ μάτια του.

ξυνετοί ἐν 1092 εἶναι οἱ ἐννοοῦντες τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ γνῶσται τῶν μύθων· δι' αὐτοὺς ἡ βοὴ τῆς ἀλκυόνος εἶναι εὐξύνετος· γνωρίζουν δηλ. ὅτι διὰ τῶν ἄσμάτων τῆς (μολπαῖς) θρηγεῖ τὸν σύζυγό της· βλ. ἀλκυόν.

ξυνευνέτης σύζυγος.

ξυνοικέω - ῥ 915 εἴμαι σύζυγος.

ξυντείνω ἐντείνω, τεντώνω, στενοχωρῶ, πιέζω· 207 βλ. λόχιος.

ὅδε, ἥδε, τόδε: οἶδε χωροῦσι 456, νά, ἔρχονται· τάδε βαίνει 460 νά, βαδίζουν· τῆσδ' Ἀθηναίας 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηνᾶς.

όδύρομαι θρηνῶ· τί ταῦτ' ὁδύροι; 482 διατί κάνεις αὐτοὺς τοὺς ὀδυρμούς;

ὅθεν 35 συνεπείᾳ τοῦ ὄποιου.

ὅθι ὅπου.

οἰαξ δ, δοιάκι (ή λαβὴ τοῦ πηδαλίου)· ἐνίστε καὶ αὐτὸ τὸ πηδάλιον.

οἴδμα κῦμα.

οἰκεῖος: οἰκεῖοι Θάλαμοι 1140 οἱ Θάλαμοι τοῦ σπιτιοῦ μας· οἰκεῖον ἥλθον τὸν φόνον κεκτημένοι 1171 ἥλθον φέροντες τὸ ἐκ φόνου μίασμα ἀπὸ τὴν πατρίδα των (κατ' ἄλλους: ἔχοντες ἐπάνω των μίασμα ἐκ φόνου συγγενικοῦ).

οἰκίζω βάζω τινὰ νὰ κατοικήσῃ, ἐγκαθιστῶ.

οἰκτίζομαι εὐσπλαγχνίζομαι, θρηνῶ, πενθῶ· οὕτοι νομίζω σοφόν, δις ἀν μέλλων κτενεῖν οἰκτῷ τὸ δεῖμα τούλεθρον νικᾶν θέλῃ, οὐχ δστις "Ἄδην ἐγγὺς δην' οἰκτίζεται σωτηρίας ἀνελπις 484 πιστεύω δτι δὲν εἶναι λογικὸν πρᾶγμα, ἐὰν κανεὶς, δταν πρόκειται νὰ θανατώσῃ, θέλῃ νὰ ἔξουδετερώνη μὲ ἐκδηλώσεις εὐσπλαγχνίας τὸν φόβον τῆς καταστροφῆς, (ἐπίσης πιστεύω δτι) δὲν (εἶναι λογικόν), ἐὰν κανεὶς θρηνῇ διὰ τὸν ἐγγίζοντα θάνατόν του, ἐνῷ δὲν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας· τὸ σοφὸν εἶναι οὐδέτερον, τὸ δὲ δστις εἰσάγει πρότασιν ἀναφορικὴν ὑποθετικὴν (= εἰ τις)· πρβλ. διὰ τὴν σύνταξιν 606 αἰσχιστον δστις...

οἰκτίρω εὐσπλαγχνίζομαι, αἰσθάνομαι συμπάθειαν.

οἰκτος εὐσπλαγχνία, συμπάθεια: ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἰκτον γυνὴ 1054 ή γυνὴ ἔχει βέβαια τὴν δύναμιν νὰ κινῇ τὸν οἰκτον 646 πράγματα ἀξια οἰκτον οἰκτοι «τρυφερότητες».

οἰμώζω φωνάζω οἴμοι οἴμοι.

οἰνηρὸς δ ἀνήκων εἰς τὸν οἰνον· Βάκχου οἰνηραι λοιβαι 164 οἶνος· βλ. κρατήρ.

Οἰνόμαος βασιλεὺς τῆς ἐν "Ηλιδι Πίσης· βλ. Πέλοψ.

οἰνωπὸς δ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου, βαθέως ἐρυθρός.

οἰστρος βοϊδόμυγα· μεταφρ. πᾶν τὸ ἐρεθίζον μέχρι μανίας· 394 βλ. σύνοδος.

οἴτος δ, μοῖρα, συμφορά· ἔλεγος οἴτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερὰ μοῖρα.

οἰχεται 552 ἀπώλετο.

οἰκέλλω ῥίπτω εἰς τὴν ξηράν.

ὅλβιος εὔτυχής, μακάριος, πλούσιος, εὐλογημένος.

ὅλβος πλούτος, εύτυχία: φέρομαι βάρος ὅλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλούτη· γνώμα ὅλβου 419 φύλόπλοουτος διάθεσις· αὕτη εἰς ἄλλους μὲν εἶναι ἀμετρος (ἄκαιρος), εἰς ἄλλους δὲ μετρία (ἥκει ἐξ μέσον). χάρις ὅλβου 455 εύτυχια· βλ. κοινός.

ὅλλυμι: ὅλωλεν ὡς ὅλωλε τοῖσιν εἰδόσιν 575 ἐχάθη ὅπως ἐχάθη κατὰ τὴν κρίσιν τῶν γνωριζόντων τὰ πράγματα.

ὅλόμαν ἀλόμην.

ὅμαιμος συγγενής ἐξ αἵματος, συνήθως (ἐν Ἰφ. Τ. πάντοτε) ἀδελφός.

ὅμαιμων = **ὅμαιμος**.

ὅμαρτέω - ὦ ἀκολουθῶ, συνοδεύω.

ὅμογενής συγγενής.

ὅμόσπορος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

ὅναισθε εὔκτ. μέσ. ἀρό. τοῦ ὀνίημι ὠφελῶ· ὅναισθε μάθων 1078 « νὰ ἔχετε καλὸ γιὰ τὰ λόγια σας ».

ὅναρ καθ' ὑπνους· 518 βλ. ὠφελον.

ὅνειρον καὶ ὅνειρος· 452 βλ. κοινός.

ὅνησις (ὀνίημι) ὠφέλεια· ὅνησιν σπεύδουσα 579 ζητοῦσα νὰ ὠφελήσω· τὸ σπεύδουσα παρὰ τὸ ἥκομεν, ὅπερ ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ.

ὅνομάζω: πότερος ὑμῶν ἐνθάδ' ὀνομασμένος Πυλάδης κέκληται ; 492 ποῖος ἀπὸ σᾶς τοὺς δύο καλεῖται Πυλάδης προσφωνηθεὶς μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐδῶ (εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων) ; Ἡ Ἰφιγένεια εἴχεν ἀκούσει τὸ ὄνομα τοῦ Π. ἀπὸ τὸν βοσκὸν (249, 285, 321)· 1321 βλ. θαῦμα.

ὅρειος ὁρεινός, ὁρεσίβιος, βουνίσιος.

ὅρθως: ὁρθῶς φίλος 610 πραγματικός, ειλικρινής φίλος.

ὅρκιος ὁ ἀνήκων εἰς ὅρκον· ὁ εἰς δὸν ὄρκιζεται τις.

ὅρμιζομαι ἀγκυροβολῶ.

ὅρνις - ιθος ὁ, (σπανίως θηλ.) πτηνόν.

ὅρνυμαι κινοῦμαι, σηκώνομαι· 1149 βλ. ἀβρόπλοουτος.

ὅρος 85, 1451 ὅριον, σύνορον· 1219 χρονικὸν ὅριον, προθεσμία.

ὅρούω ὄρμῶ.

ὅρφνα δωρ., ἀττ. - η, ἡ, σκότος· οἷαν ἴδόμαν ὅψιν ὀνείρων νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὅρφνα 150 ἀφοῦ τέτοια ὅνειρα εἰδα τὴν νύκτα, τῆς δποίας ἔψυγε τὸ σκότος (δηλ. τὴν περασμένην ν.) τὸ νυκτός χρον.

δεινός 574 διότι αὐτὸς (δέ 'Ορέστης).

δοσία ἡ, θεῖος νόμος, ιεροτελεστία, θρησκευτικὸς τύπος· δοσίᾳ διδωμ' ἔπος τόδε 1161 ἐκ θρησκευτικοῦ καθήκοντος προφέρω τὴν λέξιν ταύτην (τὸ ἀπέπτυσα). δοσίας ἔκατι 1461 πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τύπου.

δοσιος σύμφωνος μὲ τὴν θρησκείαν, θεάρεστος, ιερός, ἡγιασμένος· τὰ ἐνθάδε δοσια 343 τὰ ἐδῶ καθήκοντα· τὸ δοσιον δώσω φόρῳ 1037 τὸ ἄγνὸν θὰ προσφέρω ἐκ φόβου· ἡ Ἰφιγένεια θὰ ίσχυρισθῇ, λέγει, δτι θὰ θυσιάσῃ μόνον διτι εἰναι ἄγνόν, καθαρόν, ἡγιασμένον, ἐκ φόβου μήπως δυσαρεστήσῃ τὴν θεάν, ἐὰν προσφέρῃ τι ἀνόσιον, μεμιασμένον· (ἄλλοι ἄλλως ἐρμηνεύουσι)· δοσιον 1045 ἐπιτετραμένον· δοσιώτερον 1194 κατὰ τρόπον συμφωνότερον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς λατρείας.

δοστις: δοστις ποτὲ ἥλθεν 340 δόποιος δοσήποτε καὶ ἀν εἰναι αὐτὸς ποὺ ἥλθεν· ἦτις εἰ ποτε 483 δόποια δοσήποτε καὶ ἀν εἰσαι.

δοτον 926 = ἡστινος, δοτω 1071 = ἡτινι.

ούν: οὐδεὶς μήν... ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· οὐ γάρ ἀλλὰ 1005 (κυρίως : οὐ γάρ ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀλλά...) = καὶ γάρ, « γιατὶ ἀλήθεια ». οὐ 359, 1231, 1464 δπου· οὐ δὴ 320 ἐκείνην τὴν στιγμήν.

οινδας τό, ἔδαφος, γῆ.

οινδεις: οὐδὲν ἄλλο 827 κανὲν ἄλλο ὅνομα δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω.

οινκουν λοιπὸν δέν...

οιννεκα ἔνεκα· δτι, διότι.

οινράνιος 986 οὐρανοπετής, διοπετής· πρβλ. 88.

οινρειος (= ὁρειος) ὁρεινός, ὁρεισίος, βουνίσιος· οὐρεία μόσχος 163 ἀγελάς περιπλανωμένη ἐλευθέρα εἰς τὰ ὄρη.

διφλισκάνω διφείλω· ἐπισύρω κατ' ἐμαυτοῦ· μωρὸν τ' διφλισκάνει θηγάνει θ' δμοίως 488 καὶ μωρὸς κρίνεται καὶ τὸν θάνατον δὲν γλυτώνει.

διχημα 410 βλ. νάιος.

διχθος δ, ὑψωμα, βράχος (961 « πάγος »). 'Εν 290 δέ 'Ορέστης παθαίνει παραίσθησιν: ἡ μήτηρ του, τὴν δόποιαν ἡ Ἐρινύς κρατεῖ εἰς τὴν ἀγκάλην της, μεταβάλλεται αἴφνης εἰς βράχον (διχθον) ἀπειλόυντα νὰ· τὸν συντρίψῃ.

διχδεις δ, διχημα· ἀρμάτων δχοι 370 ἄρμα (περίφρασις).

παιάν ύμνος πρὸς θεὸν (κυρίως τὸν Ἀπόλλωνα).

παιδεία 206 παιδικὴ ἡλικία· βλ. λόχιος.

παιδνὸς παιδικός· διὰ τὸν ὄλον χωρίον 1271 βλ. ἐλίσσω.

Παλαιμών θαλάσσιος θεός.

παλαιμναῖον τό, μίασμα προερχόμενον ἀπὸ τὸν φονέα, τὸν παλαιμναῖον.

παλίμπρυμνος ὁ ὀπισθοχωρῶν μὲτ τὴν πρύμνην· νεᾶς ὅθει παλίμπρυμνος· ίστια 1394 ὅθει τὰ ίστια τοῦ πλοίου ὀπίσω· πρὸς τὴν πρύμνην (καὶ οὕτω τὸ πλοῖον ὅθεῖτο πρὸς τὴν ξηρὰν χωρὶς νὰ στραφῇ).

πάλιν ὀπίσω.

παλίρρους ὁ ῥέων πρὸς τὰ ὀπίσω (ἐν στ. 1397 πρὸς τὴν ξηράν).

Πάν ποιμενικὸς θεός· ἐλατρεύετο κυρίως ἐν Ἀρκαδίᾳ.

παραβάλλομαι : ἔγώ σοι παραβάλλομαι θρήνους 1094 παραβγαῖνω μ' ἐσένα ὡς πρὸς τοὺς θρήνους.

παραιρέομαι - οῦμαι 25 ἀποσπῶ.

παράκτιος ὁ παρὰ τὴν ἀκτήν· οὐδὲ αμεῖσθε παράκτιοι; 1424 δράμετε πρὸς τὴν ἀκτήν.

παραστάδες αἱ, τὰ ἐκατέρωθεν τῆς θύρας ξύλα ἢ λίθοι ἢ τετράγωνοι στῦλοι καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα· ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν 1159 σταμάτα εἰς τὸν πρόναον.

πάρεργον ἔργον δευτερεῦον, παρὰ τὸ κύριον· ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας 514 (θὰ τὸ κάμω αὐτὸν) ὡς κάτι τὸ δευτερεῦον μέσα εἰς τὴν δυστυχίαν μου· ὁ νοῦς: μέσα εἰς τὴν τόσην δυστυχίαν μου δὲν εἰναι σπουδαῖα ἐνόχλησις, δὲν ἐπαυξάνει τὴν δυστυχίαν μου, τὸ δτὶ θὰ σοῦ δώσω μερικὰς πληροφορίας· ὕστε δέχομαι.

παρέρχομαι 753 παραλείπω.

παρευτρεπίζω ἑτοιμάζω ὡς βοηθός, βοηθῶ εἰς τὴν ἑτοιμασίαν· παρευτρεπίζετε τάνδον τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ 725 βοηθεῖτε τοὺς ἐπιμελητὰς τῆς θυσίας εἰς τὰς ἐν τῷ Ἱερῷ προετοιμασίας.

παρηὶς - ἴδος ἡ, παρειά.

παρθενῶνες διαμέρισμα τῶν παρθένων ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

παρίημι 793 ἀφήνω κατὰ μέρος.

παρίσταμαι : παρίσταμαι βωμοῖς 1314 εἶμαι ἐπιμελητὴς τῶν βωῶν, τῶν θυσιῶν· πρβλ. ἐφεστῶς 726.

πάροιθε πρότερον.

παρόν: ἐπὶ τοῖς παροῦσι 471 διὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν· παρόν (ἀπρόσ.) 1088 ἐνῷ εἶναι δυνατόν.

πάρος πρότερον.

πάσχω δέχομαι ἐντύπωσίν τινα (καλήν ἢ κακήν, μέση λέξις)· πέπονθας ταῦτό ἔμοι; 657 ἔχεις περιέλθει εἰς τὴν ἰδίαν μὲν ἐμὲ ψυχικὴν κατάστασιν;

πατήρ: πατρὸς 699 δηλ. τοῦ Ἀγαμέμνονος.

πάτρα πατρίς.

πατρὶς 838 ἐπίθετον· χθονὸς πατρίδος πρβλ. πατρὶς αἴα.

πατροκτόνος ὁ φονεύσας τὸν πατέρα του, ἀλλὰ πατροκτόνος χειρὸς 1083 φονικὴ πατρικὴ χείρ.

πανσίτονος ὁ παύων τοὺς πόνους· πανσίτονος δουλείας ἐμέθεν δειλαλας 450 ὁ ὄποιος νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς δουλείας ἐμὲ τὴν δυστυχῆ.

πέδον ἔδαφος, πεδίον· 972 τέμενος.

πειρατήρια τά, δοκιμασία, δίκη· νικῶν ἀπῆρα φόνια πειρατήρια 967 ἔφυγα, ἀφοῦ ἐκέρδισα τὴν περὶ φόνου δίκην.

πειστήριος πειστικός.

πελάζω πλησιάζω. Ἐν 880 τμῆσις: ἐπὶ... πελάσαι εἰς ὅψιν πελάζω 1212 πλησιάζω διὰ νὰ ἵδω.

Πέλοψ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας Ταντάλου, σύζυγος τῆς Ἰπποδαμείας, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Πίσης Οἰνομάου. ‘Ο Οἰνόμαος ἐκάλει εἰς ἀγώνα ἀρματοδρομίας τοὺς μνηστῆρας τῆς κόρης του μὲ τὴν ὑπόσχεσιν δτι θὰ ἔδιδεν αὐτὴν εἰς τὸν νικητήν· τοὺς ήττωμένους δῆμας ἐφόνευεν. ‘Ο Πέλοψ μέλλων καὶ αὐτὸς νὰ διαγωνισθῇ ὡς μνηστήρος τῆς Ἰπποδαμείας παρέσυρεν εἰς ἀπιστίαν τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἰνομάου Μυρτίλον, δστις ἀφήρεσε τοὺς ἥλους ἀπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ ἀρματος τοῦ κυρίου του’ οὔτως ἂμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἀγώνος τὸ ἀρμα διεσπάσθη καὶ ὁ Οἰνόμαος ἀνετράπη. ‘Ο Πέλοψ τὸν ἐφόνευσε τότε διὰ τῆς λόγχης του, δπως καὶ ὁ Οἰνόμαος ἐφόνευε τοὺς ἡττωμένους μνηστῆρας, καὶ ἐνυμφεύθη τὴν Ἰπποδαμειαν. Ταῦτα συντόμως, ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς συγχρόνους του θεατάς, ὑπαινίσσεται ὁ ποιητὴς διὰ τῶν λέξεων θοαῖσιν ἶπποις 2. Πέλοπος παιδὶ παιδὸς 807 ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ υἱοῦ τοῦ Πέλοπος.

πέμπτω στέλλω, ὀδηγῶ, συνοδεύω.

πεπρωμένος 1438 προωρισμένος.

πέρα περαιτέρω· μύθων πέρα 900 βλ. θαυμαστὸς καὶ πρόσω.

περιβάλλω 796 ἀγκαλιάζω· 799 βάλλω πέριξ· 788 (δρκοισι) δένω.

περιβολή τὸ περιβάλλειν· χειρῶν περιβολαὶ 903 ἐναγκαλισμοὶ.

περικίων ὁ ὑπὸ κιόνων περιβαλλόμενος, περίστυλος.

περιπολέω - ὡ περιφέρομαι, περιπλανῶμαι.

περιστέλλω περιποιοῦμαι, κηδεύω· πῶς ἂν με περιστείλειν ἄν; ἄχ, νὰ ἥτο δυνατὸν νὰ μὲ ἐκήδευε. (Τὸ ἀν πολλάκις δίς, ἐνίστε καὶ τρίς).

πέσημα πτῶσις· πρᾶγμα πεσόν· οὐρανοῦ πέσημα 1384 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόν· πρβλ. 87 καὶ 977.

πέτρα βράχος.

πέτρος λίθος.

πηγὴ: πόντου πηγαὶ 1039 θαλάσσιον ὕδωρ· πηγαὶ ὕδατων 1192 γλυκὸ τρεχούμενο νερὸ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ θαλάσσιον. Τὸ ῥέον ὕδωρ καὶ τὸ θαλάσσιον ἐπιστεύετο ὅτι εἰχον δύναμιν ἔξαγνιστικήν· πρβλ. 'Ιλιάδ. Α 314 οὐδ' ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἄλλα λύματ' ἔβαλλον εἰς τοὺς Πέρσας τοῦ Αἰσχύλου (204) ή μήτηρ τοῦ Ξέρξου "Ἄτοσσα λέγει : χεροῖν καλλιρρόου ἔφανσα πηγῆς (διὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν ὀνείρου).

πῆμα πάθημα, δυστύχημα· φέλλα γὰρ ἐλπὶς γ' ἐπὶ τε πήμασι βροτῶν ἀπληστος ἀνθρώποις 414 διότι ἡ ἐλπὶς εἶναι ἀγαπητὴ (θερμαίνει τὴν καρδίαν μας, μᾶς κολακέύει) καὶ πρὸς δυστυχίαν τῶν θνητῶν εἶναι ἀπληστος εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

πίπτω 730 μεταπίπτω, μεταπηδῶ· σύντ.: οὐδεὶς ἀνήρ ἐστιν ὁ αὐτὸς ἐν πόνοις τε δταν τε πέσῃ ἐκ φόβου πρὸς τὸ θάρσος· εἰ γὰρ πέσοι 1221 εἴθε νὰ ἐπιτύχῃ.

Πίσα πηγὴ ἐν Ολυμπίᾳ τῆς "Ηλιδος, ἐξ ἡς ὧνομάσθη καὶ αὐτὴ ἡ Ολυμπία.

Πισσάτις 824 ἡ ἐκ Πίσης.

πίτνω πίπτω.

πίτυλος ὁ, κυρίως : πλατάγημα τῶν ῥυθμικῶς κινουμένων κωπῶν· ἔπειτα : κώπη καὶ (σπανίως) πλοῖον· ἐν 307 (μεταφορ.) κρίσις, δρμή, παραδαρμός· νεώς πίτνως εὐήρης πάρα (= πάρεστι) 1050 τὰ καλοταιριασμένα κουπιὰ τοῦ καραβιοῦ εἶναι ἔτοιμα· ταρσῷ κατήρει πίτυλον ἐπτερωμένον (παράθεσις εἰς τὸ σκάφος 1345) 1346 « πλεού-

μενο ξεσηκωμένο καὶ μὲ ἔτοιμα σὰ φτεροῦγες τὰ καλοταιριασμένα κουπιά του ».

πλάτη κυρίως τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης ἔπειτα : κώπη (π.χ. 1347) καὶ αὐτὸ τὸ πλοῖον (π.χ. 1427).

πλέον περισσότερον· πλέον λαμβάνω 496 ὡφελοῦμαι, κερδίζω· σύντ. : τί πλέον λάβοις ἀν μαθοῦσα (ὑποθετ.) τόδε ;

πλήν : πλὴν δ' οὐχ ὅρῶσά νι 613 ἐκτὸς μόνον ποὺ δὲν τὸν βλέπω.

πλησίστιος δ πληρῶν (φουσκώνων) τὰ ιστία.

πλωτήρ ταξιδιώτης.

πνεῦμα φύσημα, ἄνεμος· τὸ πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ; 1317 τί ἄνεμος ἐφύσηξε καὶ ἐπῆρε τέτοιον ἀέρα τὸ κεφάλι της ;

πόδες τοῦ πλοίου εἶναι τὰ σχοινία τὰ δεμένα εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ιστίου καὶ κρατοῦντα αὐτὸ τεντωμένον· νῦν « ποδάρια ».

ποδώκεια ταχυποδία.

ποθεινός ποθητός· ποθεινός (ἐστι) 1006 « ἀποζητιέται ».

ποικίλλω κεντῶ, « ξομπλιάζω », ἐνυφαίνω· εἰκὼ ποικίλλοντα 224 εἰκόνα ποικίλην (πολύχρωμον) ἐνυφαίνουσα· βλ. καὶ εἰκώ.

ποικιλόνωτος ποικιλόχρωμος κατὰ τὰ νῶτα.

ποινὰ δωρ., ἀττ. ποινὴ (δ ἵδε κατωτέρω ἐν λ.).

ποινάομαι - ὄμαι τιμωρῶ.

ποινὴ ἔξαγορά, τιμωρία, ἐκδίκησις, φωνὴ τοῦ αἴματος· ἐνθέν των πρόσθεν δμαθέντων Τανταλιδῶν ἐκβαίνει ποινά γ' εἰς οἴκους 199 ἔκτοτε (ἀπὸ αὐτὴν τὴν πηγήν, ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰτίαν) ἡ φωνὴ τοῦ αἴματος τῶν πρότερον φονευθέντων Τανταλιδῶν εὑρίσκει ἐκδίκησιν (ίκανοποίησιν) πλήττοντα τοὺς οἴκους (τὴν ἐκάστοτε ἐπερχομένην γενεάν τῶν Τανταλιδῶν, νῦν δὲ τὸν Ὀρέστην)· ἀντιπάλους ποινάς δίδωμι 446 πληρώνω σφαστά, μὲ ἀνάλογο τιμωρίαν, τὸ κακὸν ποὺ ἔκαμα.

πολέσιν 1264 πολλῷ.

πόλισμα πόλις.

πολυάνωρ πολυάνθρωπος, πολυσύγχρονος· πολυνάορι ἐν ξενόεντι θρόνῳ (ἐνν. Θῆκε) θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς 1281 ἐντὸς τοῦ ιεροῦ, ὅπου συρρέουν πάμπολλοι ξένοι, ἐνέβαλεν εἰς τοὺς θηγητοὺς πίστιν εἰς τοὺς (ἐμμέτρους) χρησμούς.

πολύθυρος 727 ἥτο ἡ ἐπιστολὴ ἡ ἀποτελουμένη ἐκ πολλῶν πινακίδων, αἴτινες ἐκαλοῦντο θύραι ἡ θυρίδες ἡ πτυχαί.

πολυόρνιθος δ ἔχων πολλοὺς ὅρνιθας (πτηνά)· πολυόρνιθος αλα,

λευκὰ ἀκτὰ 435 εἰναι ἡ Λευκὴ (σήμερον Φιδονήσι), ἔρημόνησος ἐν τῷ Εὔξεινῳ πόντῳ ἀπέναντι τῶν ἑκβολῶν τοῦ Ιστρου (Δουνάβεως). 'Εκλήθη Λευκὴ διὰ τὸ χρῶμα τῶν βράχων τῆς ἦ, κατ' ἄλλους, διὰ τὰ λευκὰ πτηνά, τὰ δποῖα ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ διέμενον ἐπ' αὐτῆς. 'Ελέγετο ἐπίσης Νῆσος ἡ Δρόμος τοῦ Ἀχιλλέως' (ὁ Εύριπ. ποιητικῶς) : 'Αχιλῆος δρόμους καλλισταδίους τὸ ὡραῖον στάδιον, ὃπου ἐγυμνάζετο ὁ Ἄχ. μετὰ τὸν θάνατόν του. Βέβαιον εἰναι ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἐλατρεύετο εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς νήσου περιοχήν, ὃπου εὑρέθη καὶ βωμὸς πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ιδρυμένος. Τὸ τὰν πολυνόρων ἐπ' αἴλαν ἔξαρταται ἐκ τοῦ ἐπέργασαν, τὸ δποῖον ἐννοεῖται καὶ ἐνταῦθα ἐκ τοῦ στίχου 424. 'Ο Χορὸς διερωτᾶται : πῶς ἔφθασαν οἱ ξένοι ἐκ τοῦ Βοσπόρου εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων ; παρέπλευσαν τὴν Θράκην (παρ' ἄλιον αἰγαιαλὸν 425) ἢ ἔπλευσαν ἀνατολικώτερον (ἀξεινον κατὰ πόντον 438) μὲ εὐνοϊκὸν ἄνεμον (πλησιστίοισι πνοαῖς 430), νότιον ἢ δυτικὸν (αὐδοῖς σὸν νοτίαις ἢ πνεύμασι Ζεφύρου 433 - 434), καὶ ἀφήσαντες ἀριστερά των τὴν Λευκὴν ἥλθον εἰς τὴν Κριμαίαν ;

πολύπτυχος 677 πολυχάραδρος.

πομπή : σχέτλαι πομπαὶ 651 μαῦρο ταξίδι (ἐνν. τοῦ Πυλάδου).

πόνημα ἔργον.

πόνος 114 ἄθλος, κινδύνευμα· πόνοι 661 ἀγῶνες, 988 βάσανα· διὰ πόνων ἄγει ὀδηγεῖ διὰ μέσου δοκιμασιῶν 729 κίνδυνοι· βλ. πίπτω.

πορθέομαι - οῦμαι 302 καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι.

πορθμεύω διαβιβάζω, μεταφέρω (κυρ. διὰ στενοῦ θαλασσίου πόρου ἢ ποταμοῦ), διαπορθμεύω· πορθμεύω ἵχνος 266, πόδα 936 φέρω τὸ βῆμα, βαδίζω, ἔρχομαι· τίνι λόγῳ πορθμεύετε ; 1358 μὲ ποίαν δικαιολογίαν, μὲ ποῖον δικαίωμα, μεταφέρετε ; πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδίωξιν· πορθμεύειν πλάτῃ 1445 ὥστε νὰ διασχίζῃ (τὰ νῶτα τῆς θαλάσσης) διὰ τοῦ πλοίου.

πορθμίς ἀκάτιον, πέραμα, σκάφος.

πόρος πέρασμα· πόρος ἄπορος 897 πέρασμα, τὸ δποῖον ἐφαίνετο ἀδύνατον· ἀνέλπιστος σωτηρία· 875 διέξοδος; τρόπος φυγῆς, σωτηρία· 253 θάλασσα.

πορφυρευτικὸς ὁ ἀνήκων εἰς τὰν πορφυρεῖς ἢ πορφυρευτάς, τοὺς ἀλιεῖς τῆς πορφύρας (κογχυλίου, ἐξ οὗ ἐλαχυβάνετο χρωστικὴ ούσια)· πορφυρευτικαὶ στέγαι 263 τόπος διαμονῆς πορφυραλιέων.

πόσις δ, δ σύζυγος.

ποτάομαι - ὄμαι πετῶ.

ποτὲ (ἐν ἐρωτήσει, π.χ. 472, 479) τάχα, ἔφα γε, τέλος πάντων.

πότνια σεβαστή 463 καὶ 533 ἡ "Αρτεμις" 1123 ἡ Ιφιγένεια.

πράσσω εύρίσκομαι εἰς μίαν κατάστασιν (καλὴν ἡ κακήν, μέση λέξις). πράσσονθ' ἀ πράσσω 692 ἀφοῦ ἔχω τὴν τύχην ποὺ ἔχω· καλῶς πράσσω 1185 εδ πράσσω εύτυχῶ· πράσσω κακῶς 353 δυστυχῶ (βλ. δυστυχῆς). πράσσω κοινὰ (ἐνν. "Ἄργει") 668 συμμερίζομαι τὴν τύχην (τοῦ "Ἄργους").

πρέσβειρα πρεσβυτέρα.

προδίδωμι 706 ἐγκαταλείπω.

προθυμία: πολλὴ δέ τις προθυμία σε τοῦδ' ἔχονσα τυγχάνει 615 σὲ κατέχει μεγάλῃ ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ (τοῦ θανεῖν).

πρόθυμον τό, 989 προθυμία, ζωηρὰ ἐπιθυμία· τὸ πρόθυμον ἔχω "Ἄργει γενέσθαι ἔχω τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἔλθω εἰς τὸ "Άργος" 1023 τόλμη, θάρρος.

προκαλύπτω 312 θέτω ὡς προκάλυμμα· ὁ Πυλάδης μὴ ἔχων ἀσπίδα ἔθεσεν ὡς προκάλυμμα τοῦ Ὁρέστου τὰς εὐπήγονες ύφασς πέπλων τὸ καλούφασμένον ἴματίον του.

πρόκειμα: τὴν προκειμένην σπουδὴν ἔχοντες 1433 ἐπειγόμενοι διὰ τὸ προκείμενον ζήτημα.

προμηθία πρόνοια.

πρός: πρὸς δὲ 548 πρὸς τούτοις δέ· πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα μὲ τὸ νὰ ἀποθάνῃ ἐκεῖνος κατέστρεψε καὶ κάποιον ἄλλον (δηλ. ἐμέ).

προσάμβασις προσανάβασις· δωμάτων προσαμβάσεις ἐκβησόμεσθα 97 θὰ ἀναβῶμεν καὶ θὰ φθάσωμεν ἔως εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ναοῦ· ή ἐκ τοῦ ἐκβησόμεσθα σημαίνει τὸ τέρμα.

προσάντης ἀνωφερής, δύσκολος, δυσάρεστος.

προσβαίνω 195 προστίθεμαι : προσέβα δωρ., ἀττ. προσέβη.

προσείω 370 σείω τι (εὐχάριστον) ἐνώπιόν τινος ὡς δόλωμα (διὰ νὰ τὸν κάμω νὰ ἔλθῃ πλησίον μου), προβάλλω, μεταχειρίζομαι ὡς πρόσχημα.

προσήκω 550 συγγενεύω.

πρόσπολος δ, ἡ, θεράπων, θεράπαινα.

προστίθημι: προστίθημι δεσμὰ 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω.

προστροπή τροπή πρός τινα, προσφυγή, δέησις· θεᾶς τῆσδε προσ-

τροπήν ἔχω 618 τὸ χρέος μου εἶναι νὰ ἔξευμενίζω αὐτὴν ἐδῶ τὴν θεάν.
πρόσφαγμα σφάγιον, θῦμα: πρόσφαγμα θεᾶς 458 θύματα προωρι-
σμένα διὰ τὴν θεάν.

πρόσω πόρρω, μακράν, πάρα πέρα, πρὸς τὰ ἐμπρός λόγου πρόσω
839 περισσότερον ἢ δύο δύναται τις νὰ παραστήσῃ διὰ λόγων. Πρβλ.
κρεῖσσον ἢ λόγοισι 836, μύθων πέρα 900.

προτίθεμαι 1218 θέτω ἐνώπιόν μου· 1225 ὄρίζω ἐκ τῶν προτέρων,
ἔχω τὴν πρόθεσιν, σκοπεύω.

πρότονοι οἱ, τὰ σχοινία τὰ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ἵστοῦ πρὸς τὴν
πρῷραν καὶ τὴν πρύμνην προτεινόμενα καὶ χρησιμεύοντα πρὸς στερέω-
σιν αὐτοῦ, « στάντζοι », « στράλια »· 1134 βλ. ἐκπετάννυμι.

προύργου 309 προσφόρως (διὰ τοὺς βοσκούς).

προυφείλω ὁφείλω ἀπὸ πρίν· κάμοι· τι προυφείλει κακὸν 523 καὶ
μαζὲ μου ἔχει κάποιον ἀνεξόφλητον παλαιὸν λογαριασμόν ἢ 'Ιφιγένεια
λέγει κάμοι, διότι καὶ ὁ Ὁρέστης εἶχεν εἴπει ὅτι ἡ 'Ελένη ἐπέστρεψε
διὰ τὸ κακὸν ἐνὸς τῶν ἴδικῶν του, ἐννοῶν τὸν πατέρα του.

πρύμνηθεν ἀπὸ τὴν πρύμνην. 'Ἐν 1348 ὁ Ὁρέστης καὶ ὁ Πυλάδης
ἐλεύθεροι, ἐνῷ πρότερον ἦσαν δεμένοι (ἐκ δεσμῶν), ἵσταντο ἐπὶ τῆς
ἀκτῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου.

πρυμνήσιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν πρύμνην, « πρυμνίος »· κλίμακας ἥγον
διὰ χειρῶν πρυμνήσιας 1351 κρατοῦντες εἰς τὰς χειράς των κλίμακα
ἔφερον αὐτὴν πρὸς τὴν πρύμνην· τὸ πρυμνήσια προληπτικὸν ἐπιρρη-
ματικὸν κατηγορούμενον· τὰ πρυμνήσια τὰ παλαμάρια ἢ σχοινία, διὰ
τῶν διποίων δένουν τὸ ἀγκυροβολῆσαν πλοῖον ἀπὸ τὴν πρύμνην εἰς τὴν
Ξηράν, « πρυμάτσες »: ἐν 1356 εἶχον μὲν λύσει τὰ πρυμνήσια, ἀλλὰ δὲν
εἶχον ἀνασύρει ἀκόμη αὐτὰ εἰς τὸ πλοῖον.

πρωτόγονος 209 πρωτότοκος.

πτανὸς δωρ., ἀττ. πτηνός, πτερωτός.

πτυχὴ δίπλα· πτυχὴ δέλτον 760 πινακὶς ἐπιστολῆς (βλ. δέλτος).
πτυχαὶ 9 καὶ 1082 ἀνωμαλίαι τοῦ ἐδάφους, κοιλάδες.

Πυθὼν - ἄνοις ἡ, ἡ θέσις ὅπου οἱ Δελφοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Δελφοί.

πυλωρὸς θυρωρός· ἡ πυλωρὸς (τοῦ ναοῦ) ιέρεια· πρβλ. αληθοῦχος.

πυρόσιμαι - οῦμαι ῥίπτομαι εἰς τὴν πυράν, καίομαι.

πυρσὸς ἀνημμένη δάφεις, λάμψις· ἐν 1216 φλόγες θείου, δι' οὗ ἀπε-
λύματιν.

πῶμα ποτόν.

βανίς σταλαγματιά· αίμακται δανίδες χερνίβων 645 φονικὸν (εἰς θανάτωσιν προορίζον) βάντισμα μὲ νήγιασμένον ὕδωρ.

βάπτω 681 σχεδιάζω, ἔξυφαίνω, μηχανορραφῶ.

βηγμὸν ἡ -ίς -ῖνος ἡ, ἀκτῆ.

βιτὴ (ὁπτῶ) βίξιμον, ὅρμη· ποδῶν ὁπτὴ 885 πεζοπορία.

βόθιος ῥοχθῶν, πλαταγῶν· τὸ βόθιον κτύπημα τοῦ κύματος μὲ τὴν κώπην καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ κρότος· δίκροτα δόθια εἰλατίνας κώπας 407 εἶναι τὰ καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευράς τοῦ πλοίου κροτοῦντα κτυπήματα τῆς ἐλατίνης κώπης (αἱ δοτ. δόθίοις καὶ αὔραις δργανικαί) 426 (καὶ ἀλλ.) κῦμα· σύντ. : ἐπὶ δόθίῳ Ἀμφιτρίτας.

σάλος ταραχώδης κίνησις· θαλασσοταραχή· 46 σεισμός.

σαφῆς 919 εἰλικρινής.

σέβω σέβομαι, τιμῶ· σέβω τὸν προκείμενον νόμον 1189 τηρῶ τὸ κρατοῦν ἔθιμον· σέβομαι 648 μακαρίζω· τὸ τύχας μάκαρος 647 γεν. τῆς αἰτίας.

σέθεν σοῦ· πρὸς σέθεν 365 καὶ 368 ποιητ. αἴτιον.

σέλας φῶς· σέλας λαμπάδων 1224 ἀνημέναι λαμπάδες· νοητέον (κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐκβαίνοντος 1222) ἐκφερόμενον.

σεμνὸς σεβαστός, Ἱερός.

σεύομαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὅρμω.

σημαίνω κάνω σῆμα, φανερώνω, ἀγγέλλω, ἐκθέτω, ἀναφέρω· ὑποδηλῶ νοερῶς (1233)· 1203 σύντ. : τὸ σημαίνειν τόδε ἔστι σὸν ἰδιόν σου ἔργον εἶναι νὰ δηλώσῃς (νὰ ὑποδείξῃς) τοῦτο· ἐν 1209 ἐκ τοῦ σημαντῆ (οὐχὶ ἐκ τοῦ πέμψον) τὸ πόλει· τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν τύχας 1410 ἵνα ἀναγγείλω ἐκεῖθεν τὰ ἐκεῖ συμβάντα.

σήμαντρον σφραγίς· σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι 1372 « σημαδενοι », τραυματισμένοι.

σιγώμενον ἀπόρρητον.

σκηπτοῦχος ὁ κρατῶν τὸ σκῆπτρον. Ἡ Ἰφιγένεια, ὅταν μετέβαινεν εἰς τὴν Αὐλίδα, ἀφῆκε τὸν Ὁρέστην σκηπτοῦχον "Αργει 235, βασιλόπουλο προωρισμένον νὰ κρατήσῃ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἀφρούς.

σκῆψις δικαιολογία· 122 σύντ. : οὐδὲς μόχθος φέρει τοῖς νεοῖς σκῆψιν· (τοῦ μὴ μοχθεῖν, δηλ. τῆς ἀποφυῆς τοῦ μόχθου).

σκόλοψ ὁ, πάσσαλος· σκόλοψ πήγνυμι 1430 ἀνασκολοπίζω.

σκοπέω -ῶ (καὶ σκοπέομαι-οῦμαι) ἔξετάζω, ἐρευνῶ, κατασκοπεύω.

σκότος ὁ, τὸ σκότος· 1025 βλ. ἐκσώζω.

σκύλα λάφυρα.

σόφισμα τέχνασμα, ἐπινόημα· σοφίσματα 380 «ξυπνάδες»· 1031 βλ. ἀνία.

σπάω - ω ἀνασπῶ, σύρω.

σπουδή βία· 1433 βλ. πρόκειμαι.

σταθμὸς 49 στῦλος, κίων.

στέγος τό, στέγη· οἰκων ὅντες ἐν ταῦτῷ στέγει 950 ἀν καὶ ἡσαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην.

στείχω βαδίζω, πηγαίνω· στείχει καὶ σήμαινε σὸν 1211 λέγει ὁ Θόδας εἰς ἔνα τῶν ἀκολούθων του.

στέλλω στήνω, διευθετῶ, εὔτρεπτίζω, ἀποστέλλω, συνοδεύω, μεταφέρω· ἐστελλαμεν ναῦν ποντίαν (κατηγορ.) 70 κατηυθύναμεν τὸ πλοῖον διὰ μέσου τῆς θαλάσσης.

στενάζω: ἐστέναξας τοῦτο 550 σύστοιχ. ἀντικ.

στενόπορος ὁ ἔχων στενὸν πέρασμα· τοιοῦτον ἦτο τὸ μεταξὺ τῶν Συμπληγάδων πετρῶν 888.

στέρομαι καὶ στερίσκομαι καὶ στεροῦμαι· στερεῖσα 474 μτχ. παθ. ἀρ. β'. ἐν 1058 ὑποκ. τοῦ στεροθῆναι τὸ με εὐκόλως ἐννοούμενον ἐκ τοῦ τάμ' 1057· τὸ δὲ τάμ' ἐν νῦν ἐστιν ἡ τύχη μου ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς.

στερρὸς 206 τραχύς, σκληρός· βλ. λόχιος.

στεφανώ - ω 1499 βλ. Νίκη.

στίβος ὁ, (στείβω πατῶ) ὀδός· 67 σύντ.: ὅρα μή τις βροτῶν ἐστιν ἐν στίβῳ.

στόλος 1135 τὸ ἐξέχον μέρος τῆς πρώρας, ἔμβολον· βλ. ἐκπετάννυμι.

στόμιον στόμα, ἄνοιγμα, χαλινὸς (κυρίως: τὸ σιδηροῦν τεμάχιον τὸ τιθέμενον εἰς τὸ στόμα τοῦ ζώου)· ὥσθ' αἰματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοὶ 935 (ναΐ, τόσον) ὥστε μοῦ ἐβαλον χαλινόν, ποὺ μ' ἔκανε νὰ ματώνω.

στομόω - ω φιμώνω, φράττω· δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη 287 κατευθύνουσα ἐναντίον μου τὰς φοβερὰς ἐχίδνας, μὲ τὰς δόποιας εἶναι ὠπλισμένη (περιπεφραγμένη).

Στρόφιος· βασιλεὺς τῆς Φωκίδος, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Ἀγαμέμνονος.

στυγέω - ω μισῶ.

στύφλος σκληρός, τραχύς.

σύγγονος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

συγκυναγός σύντροφος εἰς τὸ κυνήγιον.

συγκυρέω - ᾥ συμπίπτω, συμβαίνω.

συγχωρέω - ᾥ μέλλ. -σομαι (741), βαίνω πρὸς τὸ ἔδιον μέρος, συναντῶμαι, συγκρούομαι: ἐν 741 συμφωνῶ, παραδέχομαι: δισσαὶ (= δύο) συγχωροῦσαι πέτραι ἀξεῖνον πόντουν 124 εἶναι αἱ Συμπληγάδες, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν μῆθον ἔμειναν ἀκίνητοι ἀφ' ἧς διῆλθε διὰ μέσου αὐτῶν ἡ Ἀργώ· ὁ Εὔριπος μὲ ποιητικὴν ἐλευθερίαν τὰς φαντάζεται (ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ) εἰς τὸν Κιμέριον Βόσπορον, ἐνῷ συνήθως τὰς ἑτοποθέτουν εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον.

συθείς μτχ. παθ. ἀορ. τοῦ σεύομαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὄρμῳ.

συλάω - ᾥ κλέπτω, στερῶ: συντάσσεται μὲ δύο αἰτιατικάς.

συλλήπτωρ βοηθός, συνεργός.

συμβαίνω: ἀπαντα συμβαίη καλῶς 1055 «εἴθε ὅλα νὰ πᾶνε καλά». Ο Ὁ. ἡρχισεν ἐκφράζων τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἐπιχείρησίς των θὰ ἐπιτύχῃ (τὰ δ' ἄλλα ἵσως . . .), ἀλλὰ διακόψας ἔκαυτὸν ἐκφράζει τὸ αὐτὸς εὐχήν.

συμβάλλω 55 ἔξηγῶ, κρίνω.

συμμοχθέω - ᾥ συμμερίζομαι τοὺς μόχθους, τοὺς ἀγῶνας.

συμπλέω εἷμαι συνταξιδώτης, ἀπλοῦς ἐπιβάτης.

συμφορά γεγονός, περίστασις: ποίᾳ συμφορᾷ; 549 ὑπὸ τίνας περιστάσεις; ἀπὸ τί; συμφοραι 850 περιπέτειαι.

σύναιμος ὅμαιμος (δ ἴδε).

συναντάω - ᾥ: μὴ συναντῶν φόνω; 1210 διὰ νὰ μὴ συναντοῦν τοὺς φονεῖς; εὐκτική, διότι τὸ νόημα εἶναι κυρίως: ὁ ἄγγελος πρέπει νὰ δηλώσῃ εἰς τοὺς πολίτας ὅτι διετάχθη (παρωχ. χρόνος) ἡ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν παραμονή, διὰ νὰ μὴ κτλ.

συναποκάμνω ἀποκάμνω ὅμοι, συγχρόνως: 1371 βλ. ξυνάπτω.

συνάπτω ἐνώνω: ἐν 375 ἡ Ἰφ. οὐ συνῆψε στόμα κασιγνήτη (κυρ. στόματι κασιγνήτης) δὲν τὴν ἐφίλησεν: ἐν 59 ἐφαρμόζω, σχετίζω, ἀποδίδω.

συνδοκέω - ᾥ φαίνομαι ὅμοιως εὔλογος: συνδοκεῖ (ἀπρόσ.) ὑπάργγει ἡ αὐτὴ γνώμη: σοὶ συνδοκεῖν χρεὼν 71 πρέπει νὰ συμφωνήσης μαζί μου.

συνδρομάς ἡ συντρέχουσα, συγχωροῦσα 124, συμπληττομένη· πέτραι συνδρομάδες 421 αἱ Συμπληγάδες.

συνεκπονέω - ὦ συμπράττω, βοηθῶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν.

συνεκτραφεῖς τῷ Ὁρέστη εἰναι· ὁ Πυλάδης (709), διότι ὁ Ὁρ. ἀνετράφη ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Στροφίου, ἀποσταλεὶς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ἡλέκτρας μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός των.

συνερείδω συσφίγγω· οἵδε χωροῦσι δίδυμοι συνερεισθέντες χέρας δεσμοῖς 456 νά, ἔρχονται οἱ δύο, ἔχοντες τὰς χεῖρας σφικτὰ συνδεδεμένας (ἐνν. ὅπισω ἀπὸ τὴν ῥάχιν) μὲν δεσμά. Διεσώθησαν σαρκοφάγοι, ἐπὶ τῶν ὄποιων εἰκονίζεται ἡ σκηνὴ αὕτη : Σκύθης μὲν ἀσιατικὴν περιβολὴν ὀδηγεῖ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην εἰς τὴν Ιφιγένειαν, ἡ ὄποια ἴσταμένη πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτέμιδος τοὺς παρατηρεῖ ἔχουσα συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας· ὅπισθεν τοῦ ἀγάλματος ἀνθρωπίνη κεφαλὴ ἐμπεπηγμένη εἰς κλάδον πεύκης.

σύνοδος συναπάντημα· κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσης 392 εἰναι ὁ Βόσπορος, ὅπου γίνεται ἡ σύνοδος τῶν ὑδάτων τοῦ Εὔξείνου καὶ τῆς Προποντίδος. Κατὰ τὸν μῆθον ὀνομάσθη Βόσπορος, διότι ἐπέρασεν ἐκεῖθεν ἡ βοῦς (βοὸς πάρος), δηλ. ἡ κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ "Αργους" Ἰνάχου Ίώ, ἡτις μεταμορφωθεῖσα ὑπὸ τῆς ζηλοτύπου "Ηρας εἰς ἀγελάδα καὶ ὑπὸ οἰστρουν (βλ. λέξιν) ἐλαυνομένη περιεπλανᾶτο, μέχρις ὅτου εὗρε τὴν ἡσυχίαν τῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

συνομαίμων = ὅμαιμος (δ. ἰδέ).

συντίθημι θέτω μαζί· συντίθημι εἰς ἐν 1016 συνδυάζω.

σύντροφος ὁ ὅμοιος τραφείς. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαιμονία.

σφαγεῖον ἀγγεῖον εἰς ὃ ἔρρεε τὸ αἷμα τῶν σφαζομένων ζῴων· ἐς χέρνιβάς τε καὶ σφαγεῖα 335 διὰ νὰ ῥαντισθοῦν μὲν ἡγιασμένον ὕδωρ καὶ νὰ σφαγοῦν.

σφέ, αἰτ. τοῦ σφεῖς, αὐτούς, αὐτὰς (παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ).

σχέτλιος δυστυχής, ἀθλιος· σχέτλιοι πομπαὶ 651 « μαῦρο ταξίδι » ἐνν. τοῦ Πυλάδου).

σχῆμα 246 περιβολή.

τάμα ἐν 1195 ἔχει δύο σημασίας : α') τὰ ἱερατικά μου καθήκοντα (οὕτως ἀντιλαμβάνεται αὐτὸν ὁ Θόας), β') τὸ σχέδιον τῆς φυγῆς μου.

τάνόντα τὰ ἐνόντα.

Ταντάλειος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Τάνταλον καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ *Τανταλίδης*) ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάκου πρβλ. *Ἀγαμεμνόνειος, Τυνδαρεία.*

Τάνταλος βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, πατὴρ τοῦ Πέλοπος. Κατὰ τὸν μῦθον καλέσας εἰς γεῦμα τοὺς θεοὺς παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς φαγητὸν παρασκευασθὲν ἀπὸ τὰς σάρκας τοῦ υἱοῦ του, τὸν δόποιον εἶχε σφάξει. *Ἄλλ'* οἱ θεοὶ (πλὴν τῆς Δήμητρος) τὸ ἀντελήφθησαν καὶ τὸν μὲν Πέλοπα ἐπανέφεραν εἰς τὴν ζωήν, τὸν δὲ Τ. κατεκρήμνισαν εἰς τὸν Τάρταρον τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἑστιάματα 387 τὸ ὑπὸ τοῦ Τ. εἰς τοὺς θεοὺς περατεθὲν γεῦμα τὸ ἑστιάματα ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ἡσθῆναι βορᾶς παιδὸς (388), ὑποκείμενον δὲ τοῦ ἡσθῆναι ἐννοεῖται τὸ θεοὺς.

τάπιχώρια 280 τὰ ἐπιχώρια, τὰ θυσιαζόμενα κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου.

ταραγμὸς σύγχυσις.

ταρβέω - ὡ φοβοῦμαι.

ταρσὸς τὸ πλατύ μέρος τῆς κάπης καὶ αὐτὴ ἡ κάπη· 1346 βλ. πίτυλος.

τάσσομαι: ποῦ πόνου τετάξεται ἡμῖν ; 1064 εἰς ποῖον σημεῖον τοῦ ἀγῶνος θὰ τὸν τόποθετήσωμεν ; τί ἔργον θὰ τοῦ ἀναθέσωμεν ;

Ταυρικὴ (χθῶν) ἡ χώρα τῶν Ταύρων.

Ταῦροι λαὸς σκυθικὸς κατοικῶν τὴν Ταυρικὴν χερσονήσον, τὴν σημερινὴν Κριμαίαν.

Ταυροπόλος ἐπωνύμιον τῆς Ἀρτέμιδος. Πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς ἐτελοῦντο εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἀλὰς τῆς Ἀττικῆς τὰ Ταυροπόλια. *Ο* Εὐρ. νομίζει (1454) ὅτι τὸ Ταυροπόλος παράγεται ἐκ τῶν λέξεων *Ταυρικὴ* καὶ (περὶ) πολῶν ἡ ἐτυμολογία αὕτη δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ εἶναι δρθή, ἀλλὰ καὶ σήμερον δὲν εἶναι ἀσφαλῶς γνωστὸν πόθεν παρήχθη ἡ λέξις (ἀρχικῶς ἐσήμανεν Ἰσως : ἡ ὁχουμένη ἐπὶ ὁχήματος συρομένου ὑπὸ ταύρων ἢ ἡ θηρεύουσα ταύρους ἢ ἡ προκαλοῦσα ταυρομαχίας).

τάφ^ρ 540 τὰ ἀπό.

τέγγω βρέχω.

τεκνόομαι - οῦμαι τίκτω· 1262 βλ. Χθών.

τέκος τό, τέκνον.

τεκταίνομαι 951 μηχανεύομαι, τεχνηέντως καθιστῶ.

τελευτά δωρ., ἀττ. τελευτή, τέλος· ἀ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τελευτά τίς ἐνν. ἔσται); 873 ἔπειτα δὲ ἀπ' αὐτὰ ποῖον θὰ εἰναι τὸ τέλος;

τέρψις: ἐξ τέρψιν εἶμι 797 θὰ ἀπολαύσω τῆς τέρψεως.
τεῦχος τό, ἀγγεῖον.

τέχνη 53 ἔργον, ἀξίωμα· τιμᾶ τήνδε τέχνην ἔνοικτόνον ἀσκῶ αὐτὸ τὸ ἔργον μου, τὸ δόπιον συνίσταται εἰς τὸ νὰ θυσιάζω τοὺς ξένους (κυρ. νὰ ἑκτελῶ τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας)· τέχναι 24 δόλοι, τεχνάσματα· Ὁδυσσέως τέχναι, διότι τοῦ Ὁδ. ἐπινόθησις ἦτο νὰ καλέσουν τὴν Ἰφ. εἰς τὴν Αὔλιδα ὑπὸ τὸ πρόσχημα διτὶ θὰ τὴν ἐνύμφευον μὲ τὸν Ἀχιλλέα, ἐνῷ ἐπρόκειτο νὰ τὴν θυσιάσουν τέχνην θέμενος 712 δόλω χρησάμενος.

τέχνημα 1355 τέχνασμα.

τηλόσει μακράν.

τηλύγετος ὁ εὐρισκόμενος πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος του.

τημελέω - ὡ φροντίζω· (παρ' ἥμιν σύνηθες τὸ ἀτημέλητος).

τιθημι: τιθημι ἔχνος ποδὸς 752 πατῶ τὸ πόδι μου· τιθεμαι παρ' οὐδὲν 732 παραμελῶ· εδ τιθεμαι τὸ ἔμαυτοῦ 1003 τακτοποιῶ τὴν ὑπόθεσίν μου· σύντ.: σὺ τύχοις ἀν νόστον θέμενος τὸ σαντοῦ εδ.

τιμῇ: τιμὰς ἔχω 748 ἔχω τὸ ἀξίωμα (τῆς Ἱερείας).

τιμωρέω - ὡ (μετὰ δοτ.) βοηθῶ, ἵκανοποιῶ· τιμωρέομαι - οῦμαι (μετ' αἰτιατ.) τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι.

τίνω πληρώνω· δίκας τίνω 339 τιμωροῦμαι· τίνομαι (ἀόρ. ἐτεισάμην 78) λαμβάνω ἐκδίκησιν.

τλάμων δωρ., ἀττ. τλήμων, τάλας, δυστυχής.

τλήσομαι μέλλ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστῶτι, ἀόρ. ἐτλην, παρακείμ. τέτληκα· τὰ δεινὰ τλήσεται 617 θὰ κάμη αὐτὸ τὸ φοβερὸν τόλμημα.

τόκος τοκετός· τόκοις βαρύνεται 1228 εἰναι ἔγκυος.

τρίγλυφος ἐπίθ., ὁ ἔχων τρεῖς γλυφάς· ὡς οὖσιαστ. ἡ τρίγλυφος καὶ τὸ τρίγλυφον μάρμαρον ἔχον γλυφάς παραλλήλους καὶ τιθέμενον ὑπὲρ τὸ ἐπιστύλιον τῶν δωρικοῦ ῥυθμοῦ ναῶν· μεταξὺ τῶν τριγλύφων, αἴτινες κατὰ τοὺς παλαιοτάτους χρόνους ἤσαν τὰ ἄκρα τῶν δοκῶν, ἔμενον κενά, διπάτι ἀργότερον ἐκαλύφθησαν διὰ πλακῶν, αἴτινες ἐκλήθησαν μετόπαι.

τροχήλατος ὁ ἐπὶ τροχῶν ἐλαυνόμενος· μανία τροχίλατος 82 ἀναγκάζουσα τὸν ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενον νὰ τρέχῃ ταχέως.

τυγχάνω 1321 ἐπιτυγχάνω· βλ. θαῦμα.

Τυνδαρεία ή ἀνήκουσα εἰς τὸν Τυνδάρεων καὶ (τὸ ἐπίθετον ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Τινδαρίς) ή κόρη τοῦ Τυνδάρεω· ἐν 5 ή Κλυταιμήστρα· πρβλ. Ἀγαμεμνόνειος, Ταντάλειος.

τύχη: τὰς τύχας τίς οἰδ' ὅτῳ τοιαίδ' ἔσονται; 475 τίς οἰδεν φτινι αἱ τύχαι ἔσονται τοιαίδαι; τὸ τύχας κατὰ πρόληψιν δὸς τῇ τύχῃ 501 ἀπόδωσέ το εἰς τὴν τύχην· μία τύχη ἔχει 1065 μία τύχη ἀναμένει· ποίας τύχας; 1209 τί πράγματα;

ὑβρίζω κάνω κατάχρησιν τῆς δυνάμεώς μου, παρεκτρέπομαι· οὕτονος νοσοῦντας ὑβριστενός δόμους; 930 δὲν πιστεύω νὰ παρεξετράπη εἰς αὐθαίρεσίας ἐναντίον τοῦ εἰς κακὴν κατάστασιν εὑρισκομένου οἴκου.

ὑδραίνω βρέχω, χύνω, ραντίζω. Διὰ τὸ δλον χωρίον 159 κ.ἔ. βλ. κρατήρ.

ὑλοφορβός ὁ εἰς τὰ δάση βόσκων.

ὑμέναιος τραγούδι τοῦ γάμου.

ὑπείκω ὑποχωρῶ, φεύγω· τὸ νῦν ὑπεῖκον 327 τὸ τμῆμα (τῶν βιοσκῶν), τὸ δποῖον ἔλχε πρότερον ἀποσυρθῆ.

ὑποπτεύω 1036 μαντεύω.

φάος φῶς· βλέπω φάος 674, δρῶ φάος 564 ζῶ· πρβλ. 608.

φάραγξ χάσμα, ὁργμα.

φᾶρος τό, ὑφασμα· καλύπτρα· 1150 βλ. γένυς.

φάσγανον ξίφος· βάλλω φ. 785 καταφέρω, ἐμπήγω.

φάσματα 42 ὄνειρα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ἡ ἔκθεσις (ἀφήγησις) τῶν ὄνειρῶν των εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα ἦτο ἀποτροπὴ (ἄκος) τοῦ ἔξι αὐτῶν ἐνδεχομένου κινδύνου. 'Ο Εὔρ. χρησιμοποιεῖ τὸ έθιμον τοῦτο, διὰ νὰ δικαιαιογήσῃ τὴν ἔξοδον τῆς Ἱφ. ἐκ τοῦ ναοῦ.

φαῦλον τό, φαυλότης, κακοῦργα ἔνστικτα· ἐς τὴν θεὰν τὸ φαῦλον ἀναφέρω 390 εἰς τὴν θεὰν προσάπτω κακοῦργα ἔνστικτα.

φαῦλος 305 ἀνίκανος.

φέρομαι προσπαθῶ νὰ ἀποκτήσω· φέρομαι βάρος δλίουν 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλούτη.

φεύγω 512 εἶμαι φυγάς (βλ. ἔκών)· 1004 ἀποφεύγω, παραιτοῦμαι ἐκ φόβου· σύντ. οὐ μὴν φεύγω γέ τι (οὐδόλως παραιτοῦμαι τοῦ τολμήματος), οὐδὲ εἰ χρεών με θανεῖν σώσασάν σε.

φθάνω προφθάνω, προλαμβάνω· ἔφθης μὲν μικρὸν 669 «ἀπὸ λίγο

μ' ἐπρόλαβες», «αὐτὸς θὰ ἔλεγα κι' ἐγώ τώρα»· φθάσας λέγεις 669 προλαβών λέγεις.

φθονέω-ῶ ἀποκρύπτω ἐκ φθόνου· τί φθονεῖς τοῦτο; 503 τί σὲ πειράζει τὸ νὰ πῆς;

φιλοικτίρμων ψυχοπονετικός.

φιλόπλουτος 411 βλ. αὔξω.

φιλότης φιλία (έσμεν ἀδελφῷ) φιλότητί γε εἴμεθα ἀδελφοὶ κατὰ τὴν φιλίαν, ἀδελφικοὶ φίλοι.

φιλόφρων φίλα φρονῶν, φιλικῶς διακείμενος.

φίλτρον μέσον διεγεῖρον τὴν ἀγάπην, θέλγητρον· φίλτρον τι 1182 κάτι εὐχάριστον.

Φινεΐδης ἀπόγονος τοῦ Φινέως, βασιλέως τοῦ Σαλμιδησοῦ τῆς Θράκης· αἱ ἀκταὶ τῶν Φινεΐδων 442 ἔξετείνοντο παρὰ τὸν Εὔξεινον ἀπὸ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου μέχρι τῆς Θυνιάδος ἄκρας (σήμερον Νιάδα) καὶ ἡσαν ἄνπνοι, ποτὲ δὲν ἡσύχαζον ἀπὸ τὴν τρικυμίαν.

φόβος 1037 βλ. δσιος.

φόνος 1230 μίασμα ἐκ φόνου.

φράζω 1267 ἀποκαλύπτω· βλ. δνοφεράς.

φροιμιάζομαι προοιμιάζομαι, λέγω τὸ προοίμιον· τί φροιμιάζῃ νεοχρόν; 1162 τί δυσάρεστα νέα προμηνύει τὸ προοίμιόν σου;

φρονέω - ὡ φρονῶ εδ 353 εἴμαι εύνοϊκὰ διατειμένος, συμπαθῶ· βλ. δυστυχής· φρονῶ μέγα 503 μεγαλοφρονῶ, εἴμαι ἀλαζών.

φροντιστέον δεῖ φροντίζειν· 467 σύντ.: φροντιστέον μοι πρῶτον ὡς τὰ τῆς θεοῦ ἔχη καλῶς ἔπως τὰ τῆς λατρείας τῆς θ. ἐκτελῶνται καλῶς.

φρούριος (πρό δόδοι) δ ἀπελθών καὶ ἀφαντος γενόμενος· βεβᾶσι φρούριοι 1289 «ἔφυγαν καὶ πᾶν»· φρούριος συθεὶς 1294 ἔφυγε βιαστικά.

φῶς: ὁρῶ φῶς 608 ζῶ· πρβλ. 564 καὶ 674.

φωσφόρος δηλ. φῶς (πυρσὸν) κρατοῦσα θεὰ εἶναι ή "Αρτεμις ὡς προσωποποίησις τῆς σελήνης.

χαλάω - ὡ χαλαρώνω· χαλῶ κλῆθρα 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

χάρις: φέρω χάριν 14 χαρίζομαι, προξενῶ εὐχαρίστησιν· τίθεμαι χάριν 602 καταθέτω εὐεργεσίαν, διὰ νὰ δύναμαι νὰ εἰσπράξω εὐγνωμοσύνην· χάριν ἐμὴν 1444 πρὸς χάριν μου· 631 βλ. λείπω.

χείρ: ἐς χεῖρας ἥλθε 941 ἔλαβε τὴν λύσιν του διὰ τῶν χειρῶν μου, «δόθηκε νὰ τὸ λύσω ἐγώ».

χειρόμοιαι - οῦμαι κάνω υποχείριον, κυριεύω.

χερνίπτομαι ράντιζω μὲ νήγιασμένον ύδωρ.

χέρνιψη ή, ύδωρ διὸ νίψιμον τῶν χειρῶν· συχνὸν ἐν τῷ πληθ. χέρνιψες νήγιασμένον ύδωρ, ἀγνισμὸς δι’ νήγιασμένου ύδατος: 643 βλ. *ὅαντις*.

χθόνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν χθόνα, τὴν γῆν· μαντεῖον *Χθόνιον* 1247 μαντεῖον τῆς Χθόνιας, τῆς Γαίας.

χθών - χθονὸς ἡ, γῆ.

χθών ἡ γῆ ὡς θεά, ἡ Γῆ, ἡ Γαῖα· νύχια Χθών ἐτεκνώσατο φάσματ’ ὀνείρων (ἀρσ.) 1263 ἡ Χθών ἐγέννησε τὰς νυκτερινὰς δύπτασίας τῶν ὀνείρων, δηλ.. συνέστησε τὴν ὀνειρομαντείαν, ίδρυσεν ὀνειρομαντεῖον. ‘Η Χθών ἔπραξε τοῦτο, ἵνα ἀνταγωνισθῇ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὰ ὀνειρομαντεῖα κατεκλίνοντο εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια καὶ ἀπὸ τὰς μυστηριώδεις φωνάς, τὰς ὁποίας ἤκουον, συνῆγον συμπεράσματα περὶ τοῦ μέλλοντος, ἡ ἐμφανιζόμενος εἰς αὐτούς, ἐνῷ ἔκοιμῶντο, ὁ θεὸς ἔδιδε τὸν χρησμόν.

χιλιοναύτας δῶρος, ἀττ. χιλιοναύτης, ὁ συγκείμενος ἐκ χιλίων νεῶν (λέγεται καὶ χιλιόναυς): κλεινὰ κώπα χιλιοναύτας μυριοτευχῆς 141 ἔνδοξος στόλος χιλίων νεῶν καὶ φέρων μυρίους ἐνόπλους.

χοαὶ προσφορὰ ὑγρῶν (συνήθως μέλιτος, οἶνου, ύδατος) πρὸς νεκρούς. ‘Ἐν 61 ἡ Ἰφιγένεια εὑρισκομένη ἐν Ταύροις (παροῦσα) προσφέρει χοὰς πρὸς τιμὴν τοῦ ἀδελφοῦ μακράν κειμένου (ἀπόντι).

χοήρης ὁ χρησιμεύων εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Χοῶν· χοῆρες ἄγγος *Παλλάδος* τιμᾶν λεών 960 δτι δηλ. ὁ λαὸς τῆς Παλλάδος τελεῖ «τὴν ἑορτὴν τοῦ χοήρους ἄγγους», δηλ.. τὴν ἑορτήν, καθ’ ἦν ἐκαστος Ἀθηναῖος ἔχει ἐνώπιόν του ἀγγεῖον περιέχον ἕνα χοῦν ἀκράτου οἴνου καὶ πίνει ἔξ αὐτοῦ. ‘Η ἑορτὴ αὕτη, οἱ Χόες, ἥτο ἡ δευτέρα ἡμέρα τῶν Ἀνθεστηρίων, Διονυσιακῆς ἑορτῆς, ἥτις ἐτελεῖτο κατὰ τὸν μῆνα Ἀνθεστηριῶνα (κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως) καὶ διήρκει ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἡμέραν ὁ λαὸς συνθροίζετο εἰς χῶρον Ἱερὸν τοῦ Διονύσου καὶ, ἀφοῦ ἔτρωγον, ἐγίνετο ἀγῶν αἰνοποσίας· ὁ πρῶτος κενώσας τὸ χοῆρες ἄγγος (χοῦς = 3,28 λίτραι, 1 δκ. καὶ 64 δράμια) ἐλάμβανεν ὡς βραχεῖον ἀσκὸν οἶνου. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν Ἀνθεστηρίων, τὴν *Πιθοιγίαν*, ἱνοιγόν πίθους νέου οἶνου, κατὰ δὲ τὴν τρίτην, τοὺς *Χύτρους*, προσέφερον εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὸν Χθόνιον Ἐρμῆν σπόρους καὶ ἀνθη ἀπὸ ἀγγεῖα, τὰ ὅποια ἐλέγοντο χύτροι. ‘Ο περὶ τῆς φιλοξενίας τοῦ Ὁρέστου μῆθος εἶναι αἰτιολογικός, ἐπενοήθη δηλ.. πρὸς ἐρμηνείαν τοῦ ἔθιμου.

χόρτος τόπος περιφραγμένος, περίβολος, κήπος (λατ. *hortus*). Ενδόπια χόρτων ενδένδρων 134 ἡ ἔχουσα κήπους μὲ ώραια δένδρα· ἡ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου.

χραίνω μολύνω.

χρεών τό, ἡ ἀνάγκη, τὸ μοιραῖον. Πρὸς τὸν στίχον 1486 (τὸ χρεῶν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ) πρβλ. τὸ τοῦ Σιμωνίδου : ἀνάγκα δ' αὐδὲ θεοὶ μάχονται.

χρήζω ἔχω χρείαν, ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ.

χρήματα 756 ἀποσκευαί, φορτίον.

χρήσας 78 χρησμοδοτήσας, μὲ τὸν χρησμὸν ποὺ μοῦ ἔδωσες, μτχ. ἀρό. τοῦ χράω.

χρηστήριον (βλ. προηγουμένην λέξιν) μαντεῖον.

χρονίζω χρονοτριβῶ, ὀργύοπορῶ.

χρόνος: χρόνῳ 1336 ἔπειτα ἀπὸ πολλὴν ὥραν.

χρυσήρης χρυσοστόλιστος.

χύμιν καὶ ὄμιν (κρᾶσις) 1299 βλ. μέτεστι.

χωρέω - ᾗ προχωρῶ. ἔχωρει στόμια 1392 προυχώρει πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ λιμένος.

χωρίζω: τούτου χωρισθεῖσ(α) 1002 ἐὰν χωρισθῶ ἀπὸ αὐτὸ (τὸ ἄγαλμα), δῆλ. ἐὰν μόνον τοῦ ἀγάλματος ἡ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον κατορθωθῇ.

χῶσον 702 προστακτ. ἀρό. τοῦ χόω χέω εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συσσωρεύω, σχηματίζω ὑψωμα (τύμβον) διὰ συσσωρεύσεως χώματος.

ψεύδομαι 711 ἀπατῶ.

ψῆφος 945 καὶ 969 δικαστήριον (μετων.). δσία ψῆφος 945 ἱερὸν δικαστήριον. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, δστις ίδρυθη κατὰ τὴν παράδοσιν "Ἀρει, διὰ τὸν Ἀρ. διὰ νὰ δικασθῇ ὁ Ἀρ., δταν ἐφόνευσε τὸν οἶδον τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλιρρόθιον" τοῦτο εἰναι τὸ χερῶν μίασμα 946 φονικὸν μίασμα. Ἡ δρθῇ ἐτυμολογία τῆς λ. Ἀρειος εἰναι ἐκ τοῦ Ἀραι (Εὔμενίδες), δῶν ὑπῆρχεν ἱερὸν (ἄντρον) ὑπὸ τὸν βράχον.

ψόγος 686 κακογλωσσιά.

ψόφος θόρυβος, κτύπος, ἤχος.

ψυχορραγής ψυχορραγῶν, ψυχομαχῶν.

ἀδίς - ἴνος ἡ, συνήθως εἰς τὸν πληθ. ὀδῖνες πόνοι τοῦ τοκετοῦ. Ἐν

¶102 φίλη ὡδὶς τῆς Λητοῦς, δηλ. γλυκεῖαι ἀναμνήσεις τῆς ὥρας τοῦ τοκετοῦ· της, εἶναι τὸ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ἑποίου ἔγινεν ὁ τοκετός: ὁ Κύνθος, ὁ φοῖνιξ, ἡ δάφνη, ὁ θαλλὸς τῆς ἐλαίας· κατὰ ταῦτα τὸ ὡδῖνα εἶναι παράθεσις εἰς τὰς προηγουμένας αἰτιατικάς.

ὦη ἐ σύ, ἐ σεῖς.

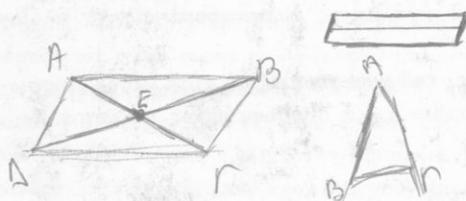
ὦκύπομπος καὶ ὠκυπομπὸς (1137, 1427) ταχύς.

ὦλένη πῆχυς τῆς χειρός· 966 χειρ· ὠλέναι ἅκραι 283 τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν.

ὦς 1179 χρον. σύνδ. (μόλις)· 144, 480 αἰτιολ. (διότι)· 609 ἐπιφ. ὡς εὗ 533, 540 τί ὥραῖα, πόσον καλά· ὡς ἥσθιον καλῶς 1180 ἀφοῦ τόσον ὥραῖα τὸ ἀντελήφθης· ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις 1214 πόσον δίκαιον ἔχουν ὅλοι οἱ πολῖται ποὺ σὲ θαυμάζουν.

ὦσαιάτο 326 = ὦσαιντο (εὐκτ. μέσ. ἀορ., γ' πληθ., τοῦ ὡθῶ).

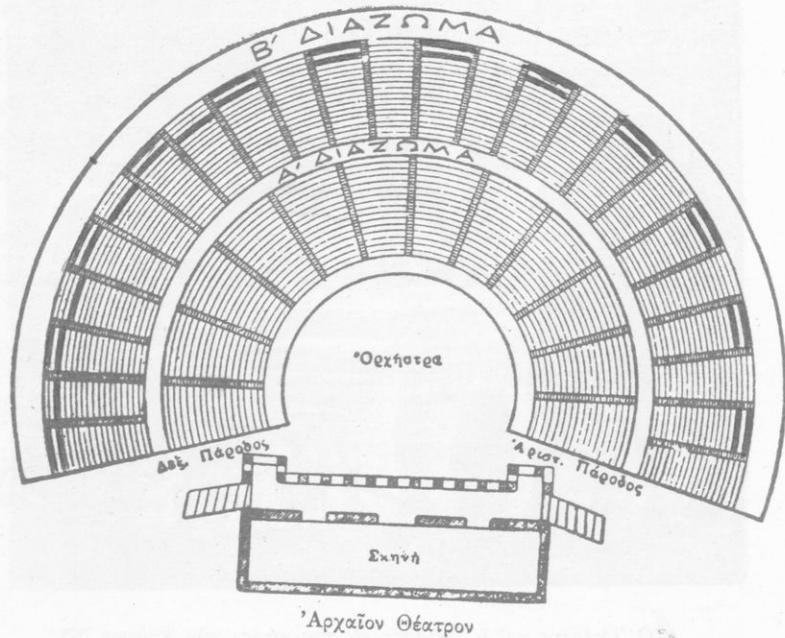
ὦφελον' ἀόρ. β' τοῦ ὄφελλω ἐν χρήσει ἐπὶ εὐχῆς μὴ ἐκπληρουμένης· ὡς μήποτ' ὦφελόν γε (ἐνν. εἰδέναι) 518 μακάρι νὰ μὴν τὴν ἐγνώριζα ποτέ· τὸ ἰδών (μηδ' ἰδών δναρ) ἐκ τοῦ ἐννοουμένου εἰδέναι.

«Ο ’Ορέστης καὶ ὁ Πυλαδῆς εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων »
Δι Τοιχογραφία Πομπηίας) ~

~~Διαδοχούς~~
~~Διαδοχούς~~

Αρχαίον Θέατρον

ΕΤΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	Σελ. 3
B. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΤΛΙΔΙ	
1. Κείμενον	» 31
2. Ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις	» 87
C. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ	
1. Κείμενον	» 171
2. Ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις	» 221

Ἐξώφυλλον Ζωγράφου Τ. ΧΑΤΖΗ

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουσι τὸ κάτωθι βιβλιόσημον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνήσιότητος αὐτῶν.

²Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψύτυπον. Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ δρόμου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 ('Εφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

024000018149

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΓ.² 1966 (IX) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 15.000 - ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ : 1448/27-8-66 - 1397/30-4-66

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ : Ι. Α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ & ΥΙΟΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : ΙΩΑΝ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο. Ε.

Έπινες Θηρεύτες την Συήκωσ αθλήσας
 Τιτικόνη, Μίδας, Βοζηνής θρησκευτικών πολιτών της
 Αριντίνας σαν και μπαρούζα σάσα στο χωρ. @
 Θηρεύτες στην Ελλάς 1980 %
 14 100 13 14 13 14 11 10 9 12 12 15 15 16
 10 13 1 1 1 3 10 9 10 9 27 1 1 1 1
 40 40 40 40 40 40 40 40 40 40 40 40 40 40
 40 40 40 40 40 40 40 40 40 40 40 40 40 40

Θηρεύτες στην Ελλάς
 15 13
 14 14
 17 17
 1 47
 47 45

